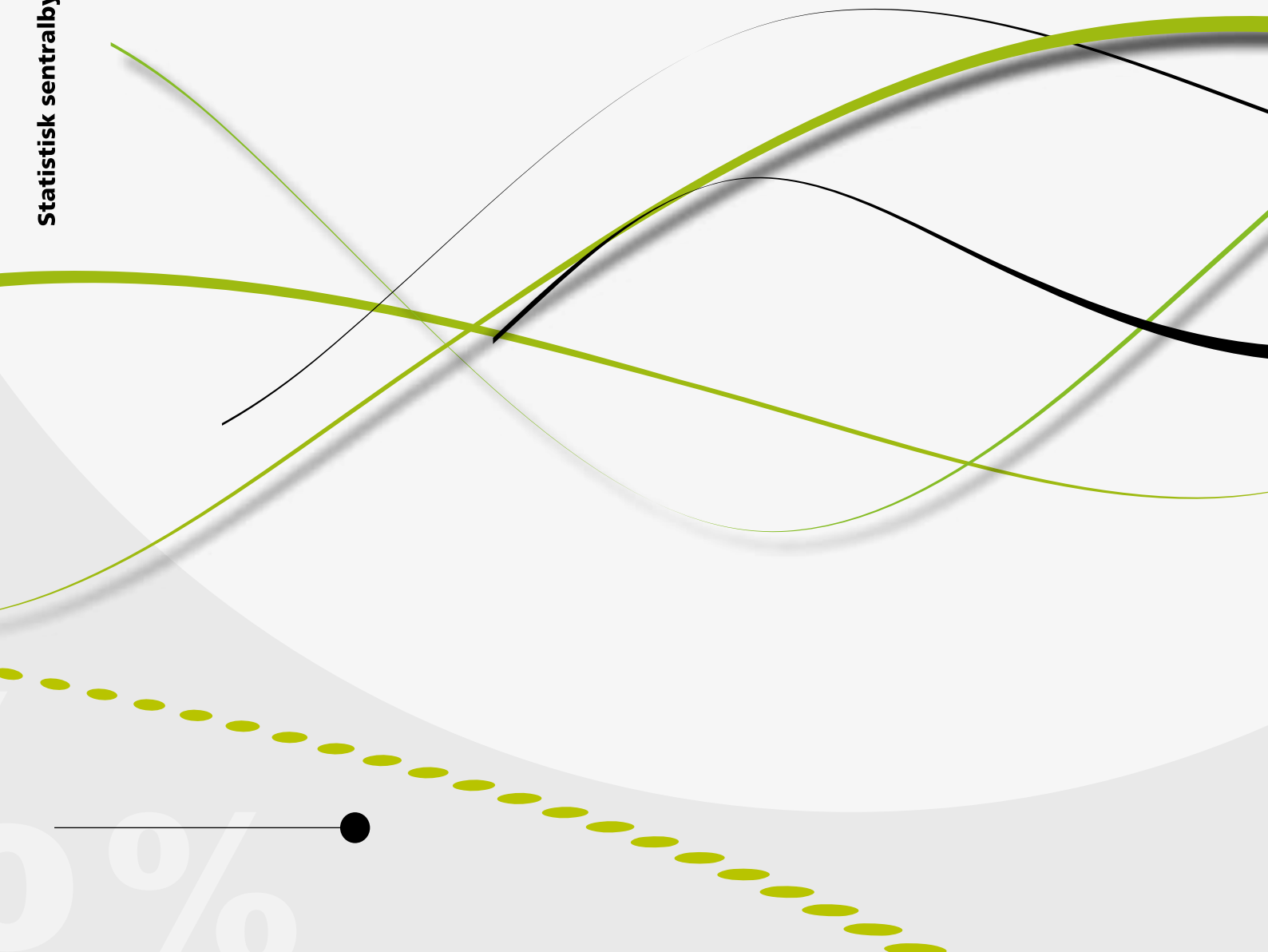

Even Høydahl (red.)

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i 13 kommuner

Even Høydahl (red.)

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i 13 kommuner

Rettet 24. juni og 11. juli 2014

Rapporter I denne serien publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

Retting: tabell 4.5 (side 150)

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler	..
	Oppgave mangler foreløpig	...
Publisert 13. juni 2014	Tall kan ikke offentligjøres	:
Rettet 24. juni 2014	Null	-
	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-8950-7 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 0806-2056	Foreløpig tall	*
Emne: Befolkning. Innvandring og innvandrere	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

Rapporten Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i 13 kommuner og 7 bydeler i Oslo presenterer innvandrerbefolkningens demografi og levekår i kommunene og bydelene med høyest andel innvandrere. I 2007 ga SSB ut en rapport på oppdrag fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD). Siden innholdet er utvidet med én kommune og to bydeler, samtidig som flere nye tema er tatt inn, ble rapportens samlede omfang for stort til å publiseres som papirpublikasjon. Derfor publiseres den kun elektronisk i PDF-format på Statistisk sentralbyrås nettsider under adressen: www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre-i-13-kommuner/.

Rapporten har 21 kapitler. I første kapittel har Lars Østby analysert og sammenfattet situasjonen i de 13 kommunene. I de neste kapitlene beskrives innvandrere og de norskfødte med innvandrerforeldre i den enkelte kommune og bydel.

Even Høydahl har hatt det redaksjonelle ansvaret for beskrivelsen av de 13 kommunene og 7 bydelene, der også følgende personer i Statistisk sentralbyrå har bidratt: Elin Såheim Bjørkli, Minja Dzamarija, Einar Goplen, Unni Grebstad, Laila Holmen Lystad, Ghazala Naz, Bjørn Olsen, Øivind Rustad, Bjørn Thorsdalen og Frøydis Strøm. Utover dette har også flere andre bidratt med tabellkjøringer. Seksjonssjef Paul Inge Severeide har bidratt med innspill og gode råd. Marit Berger Gundersen og Kirsten Aanerud har laget figurene, og Helga Nordermoen har stått for redigeringen.

Statistisk sentralbyrå, 8. mai 2014

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Denne rapporten er en oppfølging av et prosjekt Statistisk sentralbyrå (SSB) gjorde for Integrasjons- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) i 2006-2007 (Aalandslid 2007). Bakgrunnen for det prosjektet var IMDi's behov for en bedre kunnskapsbasis for deres virksomhet, særlig for utformingen av deres politikk for de kommunene som hadde flest av den gruppen vi den gang kalte «ikke-vestlige» innvandrere. I den rapporten vi nå presenterer, er formålet å gjøre en oppdatering av 2007-prosjektet, med nye tall og standard klassifikasjoner, å inkludere nye variable og ny kunnskap brakt fram siden den gang, og å beskrive de grunnleggende endringene i flyttemønsteret etter 2006.

2014-utgaven av prosjektet beskriver de 13 kommunene Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim, Bærum Drammen, Kristiansand, Sandnes, Fredrikstad, Skedsmo, Asker, Skien og Lørenskog, og sju bydeler i Oslo, i tillegg til den innledende oversikten med sammenlikninger mellom kommunene.

Den viktigste endringen siden 2006 er den meget sterke økningen i antall innvandrere, særlig fra de nye medlemstatene i EU etter 2004. I 2012 var det registrert flest innvandringer fra Polen, Litauen, Sverige, Somalia og Eritrea, ti år tidligere var Sverige, Russland, Somalia, Danmark og Afghanistan i topp fem. I 2003 flyttet 27 000 utenlandske statsborgere inn til Norge, i 2013 var tallet 72 000. I 2007 hadde bare 10 000 norskfødte med innvandrerforeldre nådd 20 års alder, sju år seinere var antallet mer enn fordoblet.

Data som brukes i denne publikasjonen er alle, direkte eller indirekte, hentet fra Det sentrale folkeregister (DSF). Alle med en lovlig rett til å bo i Norge, og med en intensjon om å bli her i minst seks måneder, skal tas inn i DSF. Ved bruk av DSFs unike fødselsnummer vil SSB kunne kople individinformasjon fra de registre som er tilgjengelige og relevante.

Ved inngangen til 2013 hadde Norge 593 000 innvandrere (11,7 prosent av befolkningen), og 117 000 norskfødte personer med to innvandrere som foreldre, i alt 14,1 prosent av den samlede befolkningen i Norge. I 2006 var tallene henholdsvis 320 000 og 68 000. Av alle innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i 2013, hadde 42,6 prosent sin bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., 57,4 prosent hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc. De største gruppene av innvandrere som bodde i landet ved inngangen til 2013 kom fra Polen, Sverige, Litauen, Tyskland og Somalia (mellom 77 000 og 24 000). Det største antallet norskfødte med innvandrerforeldre hadde sin bakgrunn i Pakistan, Somalia, Vietnam, Irak, Tyrkia, Polen og Sri Lanka (15 000 til 6 000).

I 2013 var tre av ti innbyggere i Oslo innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre. I 2006 bodde en tredel i Oslo av dem i Norge som hadde innvandrerbakgrunn, i 2014 var det én av fire. Fra 2006 til 2013 økte antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med 325 000. Dette utgjorde nesten 80 prosent av den samlede befolkningsveksten på 410 000 i perioden. I de siste årene har folketallet i Norge vokst litt raskere enn den globale befolkningsveksten, henholdsvis 1,2 og 1,1 prosent.

Abstract

This report presents the follow-up of a project Statistics Norway did for The Directorate of Migration and Diversity (IMDi) in 2006-2007 (Aalandslid 2007). The background for that project was IMDi's need for a better knowledge basis for their activities, in particular for their policies towards the municipalities with the largest numbers of non-western immigrants. In this new report, it is our aim to give an update of the 2007-project, with new figures and standard classifications, to include new variables and new knowledge, and to describe the basic changes in the migratory pattern since 2006.

The 2014-edition of the publication will be available only in electronic format, with one chapter for each of the 13 municipalities (Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim, Bærum, Drammen, Kristiansand, Sandnes, Fredrikstad, Skedsmo, Asker, Skien and Lørenskog), and seven townships in Oslo, in addition to an introductory overview and comparisons.

The most important change since 2006 is the strong increase in the number of immigrants, in particular from the new EU member states. In 2012, most immigrations were from Poland, Lithuania, Sweden, Somalia and Eritrea, ten years earlier, Sweden, Russia, Somalia, Denmark and Afghanistan were top five. In 2003, 27 000 foreign citizens moved to Norway, in 2013 the number was 72 000. In 2007, only 10 000 Norwegian born with two immigrant parents had reached the age of 20, seven years later the number was more than doubled.

The data used in this publication are all, directly or indirectly, taken from the Central Register of Population (CRP). Everyone with a legal right to stay in Norway, and with an intention to stay for at least six months, should be included in CRP. Individual records from the CPR are linked with a number of other registers available in Statistics Norway.

At the beginning of 2013, Norway had 593 000 immigrants (11.7 per cent of the population) and 117 000 Norwegian born persons with two immigrant parents, altogether, 14.1 per cent of the total population. In 2006 the numbers were 320 000 and 68 000, respectively. Of all immigrants and Norwegian born with two immigrant parents, 42.6 per cent had a background from EU, North America etc., 57.4 per cent had a background from Africa, Asia etc. The largest groups of immigrants came from Poland, Sweden, Lithuania, Germany and Somalia (between 77 000 and 24 000). The largest numbers of Norwegian born with two immigrant parents had their background in Pakistan, Somalia, Vietnam, Iraq, Turkey, Poland and Sri Lanka (15 000 to 6 000).

In 2013, three of ten inhabitants in Oslo were immigrants or Norwegian born with two immigrant parents. In 2006 one third of those with an immigrant background in Norway lived in Oslo, in 2013 it was one in four. From 2006 to 2013, the number of immigrants and Norwegian born with immigrant parents increased with 325 000, almost 80 per cent of the total population growth of 410 000. The last few years, the population growth of Norway has been slightly higher than the global population growth; 1.2 per cent versus 1.1.

Innhold

Forord.....	3
Sammendrag.....	4
Abstract.....	5
1. Befolkningen med innvandrerbakgrunn i 13 kommuner	7
2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Fredrikstad.....	65
3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bærum.....	103
4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Asker.....	139
5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Lørenskog.....	175
6. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skedsmo.....	211
7. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Oslo	247
8. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen	287
9. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skien.....	325
10. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Kristiansand	361
11. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Sandnes.....	399
12. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger	433
13. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bergen	469
14. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim.....	505
15. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Gamle Oslo.....	541
16. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Grünerløkka	575
17. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bjerke.....	609
18. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Grorud.....	643
19. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stovner	677
20. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Alna.....	711
21. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Søndre Nordstrand	745

Lars Østby

**Befolkningen med innvandrerbakgrunn
i 13 kommuner**

Innhold

1	Befolkningen med innvandrerbakgrunn i 13 kommuner	9
1.1	Innledning.....	9
1.1.1	Hovedpunkter.....	11
1.2	Demografi.....	14
1.2.1	Regional fordeling.....	14
1.2.2	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.....	19
1.2.3	Utvikling 2010–2012.....	22
1.2.4	Landbakgrunn.....	24
1.2.5	Alderssammensetning.....	28
1.2.6	Innvandringsgrunn.....	31
1.2.7	Endring i kommunene.....	36
1.2.8	Innvandrerens valgdeltakelse.....	38
1.3	Levekår.....	41
1.3.1	Barnehage og kontantstøtte.....	41
1.3.2	Utdanning.....	43
1.3.3	Arbeidsmarked.....	48
1.3.4	Inntekt.....	54
1.3.5	Sosialhjelp.....	56
1.3.6	Uførepensjon.....	57
	Referanser	61
	Figurregister	63
	Tabellregister	64

1 Befolkningen med innvandrerbakgrunn i 13 kommuner

1.1 Innledning

Dette prosjektet har sitt utgangspunkt i et prosjekt som Statistisk sentralbyrå (SSB) utførte for IMDi i 2006 og 2007 (Aalandslid 2007). IMDi hadde stor nytte av prosjektet, og utga hvert av kapitlene i Aalandslid (2007) som egne rapporter (IMDi 2007 a-k). Bakgrunnen for prosjektet fra 2007 var IMDi's behov for et bedre kunnskapsgrunnlag, den gang særlig knyttet til politikktutforming for de kommunene i Norge med flest innvandrere fra det vi da kalte «ikke-vestlige innvandrere». I foreliggende prosjekt er hensikten å oppdatere 2007-prosjektet med nye tall og standard inndelinger, men også å ta inn ny innsikt og nye variable som er kommet til siden den gang, og å beskrive de til dels store endringene som er skjedd siden 2006 i innvandringens art og omfang. Disse endringene er viet mye oppmerksomhet i de siste årenes statistikker og analyser (se for eksempel Henriksen et al. (red) 2010, Østby og Henriksen 2013, Andreassen 2013 med flere), men endringenes betydning for mønsteret i innvandring og integrering i de største enkeltkommunene bør også beskrives bedre enn tilfellet har vært til nå.

I 2007 ble resultatet fra prosjektet publisert som en samlet papirpublikasjon. Denne gangen skjer publiseringen kun elektronisk, med én rapport for hver av de 13 kommunene og 7 bydelene, i tillegg til denne rapporten som summerer opp kommunerapportene. Rapportene finnes på www.ssb.no/xxxxx.

Viktige endringer siden sist

Det viktigste som er skjedd i innvandringen siden 2006 er trolig den sterke økningen i det årlige antall innvandrere, særlig av statsborgere fra de nye medlemslandene i EU. Denne endringen startet med utvidelsen i 2004¹, utvidelsen i 2007² har til nå hatt mer beskjeden innflytelse i de norske innvandringstall. Utvidelsen med Kroatia i 2013 har ingen innflytelse på våre tallserier, som stopper 1.1. 2013. I 2012 kom det flest innvandrere fra Polen, Litauen, Sverige, Somalia og Eritrea, mens det ti år tidligere, i 2003, var Sverige, Russland, Somalia, Danmark og Afghanistan som var på topp. I 2003 flyttet knapt 27 000 utenlandske statsborgere til Norge, i 2012 var tallet 70 000.

En annen viktig nyvinning er at vi siden sent i 2006 har kunnet gi tall for oppholdsgrunnlag for ikke-nordiske statsborgere, tilbake til 1990. Dette er en ny variabel, og kunne ikke komme med i utgaven fra 2007.

I 2007 var det fortsatt relativt få, 10 000, norskfødte med innvandrerforeldre som var rukket å bli så mye som 20 år. Dermed var det mange forhold som ikke kunne analyseres for denne gruppen. I 2013 er de blitt over dobbelt så mange, 21 500, og det er nå langt mer relevant å gi tall for denne gruppens deltakelse i høyere utdanning og i arbeid. Vi vil derfor i dette prosjektet gi langt flere separate tall for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre enn vi gjorde forrige gang, og så langt det er naturlig og praktisk mulig, unngå å slå disse to gruppene sammen. Vi har endret grupperingene av land, og det gis derfor ikke tall i denne publikasjonen som er direkte sammenliknbare med de tallene for «ikke-vestlige» innvandrere som vi publiserte i 2007. I 2007 beskrev vi de 12 kommunene med størst antall «ikke-vestlige» innvandrere. I 2008 gikk vi bort fra denne grupperingen, som hadde bestått av innvandrere fra Europa utenom EUs 15 medlemsland og andre land i Vest-Europa, fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand. Med en fri og stadig økende

¹ Estland, Latvia, Litauen, Polen, Slovakia, Slovenia, Tsjekkia, Ungarn, i tillegg til Kypros og Malta

² Bulgaria og Romania

innvandring fra de nye medlemslandene i EU fra 2004 og 2007, kunne ikke denne inndelingen opprettholdes (Høydahl 2008). For å få med betydningen av denne nye innvandringen, ser vi nå mer på samlet innvandring, og gir oftere tall både for EU, Nord-Amerika, etc. og for Afrika, Asia etc. enn det vi gjorde før.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre*, alternativt *personer med innvandrerbakgrunn*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Innvandringsgrunn

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring, som er *arbeidsinnvandring, familieinnvandring, familiegjenforening, familieetablering, flukt, utdanning og annen innvandring*. Innvandringsgrunnene er beskrevet nærmere på side 31.

13 kommuner og syv bydeler

Denne gangen tar vi med 13 kommuner, som listet etter antall innvandrere er: Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim, Bærum, Drammen, Kristiansand, Sandnes, Fredrikstad, Skedsmo, Asker, Skien og Lørenskog (se tabell 1.1). Vi ville gjerne få med Asker siden det bor såpass mange innvandrere der, og vi ønsket ikke å utelate noen av dem som var med forrige gang. Skien og Lørenskog hører ikke med blant de 13 kommunene med størst antall personer med innvandrerbakgrunn, men innvandrernes andel av hele befolkningen i kommunen plasserer Lørenskog som nummer fire, etter Oslo, Drammen og Stavanger, men foran Skedsmo og de andre kommunene. Lørenskog har også stor andel norskfødte med innvandrerforeldre, bare Oslo og Drammen har større andel. Skien var med i 2006, og bør beholdes for sammenlikningenes skyld.

De kommunene som kommer nærmest Stavanger i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er Rælingen, Ås, Båtsfjord, Askim, Hemsedal og Træna, som ingen er med i vår beskrivelse fordi dette er relativt små kommuner, og antallet innvandrere er langt mindre enn i de kommunene vi har valgt å ta med i tabell 1.1. Av de kommunene vi har tatt med i vår gjennomgang, har Skien og Trondheim en noe mindre andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i befolkningen enn landsgjennomsnittet. Alle bydelene i Oslo har høyere andel enn landsgjennomsnittet. Flest innvandrere blant de kommunene som ikke er med i denne rapporten har Sarpsborg og Tromsø, som begge har flere innvandrere enn Skien og Lørenskog. I tabell 1.1 har vi også tatt inn noen kommuner som ikke er med blant våre 13. Som man ser, er det ikke noe klart sprang mellom de kommunene vi har tatt med i rapporten og de vi ikke har tatt med.

I 2007 tok vi også med informasjon samlet over den samme lesten for de fem bydelene i Oslo med størst «ikke-vestlig» innvandrerbefolkning. Dette var naturlig siden alle disse bydelene hadde flere «ikke-vestlige» innvandrere enn Kristiansand, og den største, Alna bydel, hadde 1000 flere «ikke-vestlige» innvandrere enn Bergen. IMDi var dessuten, og er fortsatt, aktivt involvert i Groruddalsprosjektet, som går ut på å bedre levekårene i de bydelene i Oslo øst med flest innvandrere. Nå utvider vi utvalget av bydeler med to, også Gamle Oslo og Grünerløkka er med. Dette er etter ønske fra IMDi, og er naturlig siden innvandrerandelen og -antallet i disse bydelene er betydelig. Dessuten er det kommet en ny områdesatsning siden sist, den gjelder delbydel Tøyen. De sju bydelene blir ikke tatt inn i denne innledningen, deres kontekst finnes i kapitlet om Oslo.

Datagrunnlag

Alle data i denne publikasjonen er, direkte eller indirekte, hentet fra Det sentrale folkeregisteret (DSF), som omfatter alle som har lovlig opphold i landet, og som har som intensjon å bli boende her i minst seks måneder. Personer som ikke fyller kravet til å bli innlemmet i DSF kommer derfor heller ikke med i vår statistikk. I tillegg til personer som skulle vært registrert, men som ikke er det, gjelder dette særlig arbeidstakere som er i landet for kortere perioder av gangen, eller som er utstasjonert av bedrifter i hjemlandet (se Berge 2011). I DSF finner vi det nødvendige grunnlaget for å avgrense innvandrere og deres norskfødte barn, beregne botidens lengde, ekteskapelig status etc. Data herfra brukes også til en lang rekke koplinger for å lage statistikk, som den vi presenterer her. Dels er det koplinger mot andre registre som SSB har tilgang til, som arbeidstakerregister og register over befolkningens høyeste utdanning. På basis av informasjon hentet inn fra innvandringsmyndighetenes registre, tildeles hver enkelt ikke-nordiske statsborger som er innvandret etter 1989 informasjon om vedkommendes oppholdsgrunn. I forrige runde kunne vi utnytte informasjon bare om flyktningstatus.

Som alle datakilder har også Det sentrale folkeregister noen kvalitetsproblemer. Disse er særlig knyttet til manglende melding om utvandring, og fører til at antallet innvandrere i landet, og dermed også i kommunene, vil være noe for høyt (Pettersen 2013). Dette kan ha sammenheng særlig med manglende meldinger om tilbakevandring av personer fra EU-landene, siden disse tidligere kunne bli administrativt «utvandret» når tiden for deres oppholdstillatelse var utløpt. Med de nye EØS-tillatelsene gis det ingen slik tidsbegrensning, og det er nok særlig antallet registrerte bosatte innvandrere herfra som kan være høyere enn i virkeligheten.

Sammenlikning av de ulike kommunene

Som grunnlag for beskrivelsen av den enkelte kommune, presenterer vi i denne innledningsrapporten en sammenstilling av kommunene. Det er ikke tatt inn nye data her i innledningen i forhold til de enkelte beskrivelsene, men det er nok i mange sammenhenger nyttig å se kommunene i forhold til hverandre.

Vi kommer til å sammenlikne en god del demografiske aspekter og noen levekårsdimensjoner. En del dimensjoner er utelatt fordi gruppene er altfor små til at det kan gjøres sammenlikninger som blir preget av annet enn tilfeldigheter. Færrest innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har Skien med 7 200, bare 2 200 fra EU, Nord-Amerika, etc. Dette er færre innbyggere enn i en gjennomsnittlig norsk kommune, og det er ikke grunnlag for å gjøre detaljerte analyser av demografi og levekår, særlig ikke for fenomener som er sterkt aldersavhengige.

1.1.1 Hovedpunkter

Som grunnlag for å vurdere omfang og utvikling i antall innvandrere og deres norskfødte barn i de valgte kommuner og bydeler, vil vi først presenterer noen hovedpunkter for Norge sett under ett.

- Ved inngangen til 2013 var det 593 000 innvandrere (11,7 prosent av befolkningen) og 117 000 norskfødte med to innvandrerforeldre (2,3 prosent) i Norge, i alt 710 000 personer, 14,1 prosent av folketallet.
- I 2006 var antallet innvandrere 320 000 (7 prosent av folketallet) og antall norskfødte med innvandrerforeldre var 68 000 (1,5 prosent).
- Av alle innvandrerne i 2013, er 47,5 prosent fra EU, Nord-Amerika etc., 52,5 prosent fra Afrika, Asia etc. Blant norskfødte med innvandrerforeldre er bare 17,5 prosent fra EU, Nord-Amerika etc. Av summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er 42,6 prosent fra EU, Nord-Amerika etc., flertal-

let, 57,4 prosent er fra Afrika, Asia etc. Det utgjør henholdsvis 6,0 og 8,1 prosent av folketallet.

- I 2006 hadde 114 000 sin bakgrunn fra det vi i dag omtaler som EU, Nord-Amerika etc., bare 30 prosent av summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Antallet er vokst med 175 000 siden 2006, antallet fra resten av verden er vokst med knapt 150 000.
- De største gruppene av innvandrere har sin bakgrunn fra Polen (77 000), Sverige (36 000), Litauen (29 000) og Tyskland og Somalia (24 000). Blant norskfødte med innvandrerforeldre er det klart flest fra Pakistan (15 000), så Somalia, Vietnam, Irak, Tyrkia, Polen og Sri Lanka med fra 9 000 til 6 000. Regnes innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre sammen, er største gruppe fra Polen (83 000), så Sverige (37 000), Pakistan (33 600), Somalia (33 000), Litauen (30 500) og Irak (29 600).
- I 2006 var det 27 700 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Pakistan, 23 500 fra Sverige og mellom 20 000 og 18 000 fra Irak, Danmark, Vietnam og Somalia. Halvannet år etter EU-utvidelsen var det 12 000 fra Polen og 2 000 fra Litauen her.
- Ser vi på innvandrerne alene, var det i 2006 flest fra Sverige (22 500) og Danmark (17 800). Det var litt flere fra Irak enn fra Pakistan, så Somalia og Bosnia. Om tidligere Jugoslavia ble regnet under ett, ville de med 27 500 innvandrere fortsatt vært den største gruppen.
- I befolkningen i Norge er en av fire yngre enn 20 år. Det er store forskjeller i alderssammensetningen blant dem med innvandrerbakgrunn. Blant innvandrerne er bare 12,5 prosent under 20 år, mens andelen blant norskfødte med innvandrerforeldre er hele 81 prosent. Det er flere norskfødte med innvandrerforeldre enn det er innvandrere i alle aldre opp til og med ti år.
- Tre av ti innvandrere er norske statsborgere, og tre av fire blant de norskfødte med innvandrerforeldre er det. I 2006 var fire av ti innvandrere norske statsborgere.
- I 2013 er tre av ti innbyggere i Oslo enten innvandrer eller norskfødt med innvandrerforeldre. I 2006 hadde knapt hver fjerde innbygger i Oslo innvandrerbakgrunn. En tredel av dem med innvandrerbakgrunn i Norge bodde i Oslo i 2006, mot en firedel nå. Tilveksten utenfor Oslo har altså vært mye raskere enn tilveksten i Oslo i denne perioden.
- 32 prosent av dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. bor i Oslo i 2013, 30 prosent av innvandrerne og vel 40 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre herfra. Omtrent samme andel (34 prosent) av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. bodde i Oslo i 2006. Av innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. bodde 19 prosent i Oslo i 2013, i 2006 var andelen 22 prosent.
- 53 prosent av innvandrerne kommer fra Afrika, Asia etc., mens 83 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre har sin bakgrunn der.
- Nesten halvparten av innvandrerne har bodd i Norge i mindre enn 6 år, 63 prosent av dem fra EU, Nord-Amerika etc., og 35 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. Det er store forskjeller landene i mellom, 80-90 prosent av dem fra Litauen, Polen eller Eritrea har bodd her mindre enn seks år, dette gjelder bare 10-20 prosent av dem fra Bosnia-Hercegovina, Vietnam Sri Lanka, Kosovo, Tyrkia, Pakistan og Danmark. Over halvparten av dem fra Vietnam, Pakistan og Danmark her bodd her mer enn 20 år.

- Om vi inkluderer alle som enten selv er født i utlandet, eller har minste én forelder eller besteforelder som er det, kommer vi opp i 1 172 000, 23,2 prosent av hele befolkningen.
- Av i alt vel 170 000 med flyktningebakgrunn i 2013, var 125 000 regnet som hovedperson flyktninger, og resten (46 000) kom som familietilknyttede til disse. Av de 125 000 hadde 80 000 kommet som asylsøkere.
- Fire av fem flyktninger kom fra Afrika, Asia og Latin-Amerika, en av fem kom fra Øst-Europa. De største flyktninggruppene har bakgrunn fra Somalia og Irak med over 20 000 fra hvert av landene.
- Tilveksten av flyktninger fra 2006 har vært størst fra Somalia med nesten 10 000 personer, fra Eritrea (8 000), Afghanistan (6 000) og Irak (4 500).
- 44 prosent av dem med flyktningebakgrunn hadde ved inngangen til 2013 bodd i Norge mindre enn ti år, i 2006 var denne andelen 55 prosent.
- Fra 1.1.2006 til 1.1.2013 økte antallet innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Norge med nesten 325 000 personer. Økningen i folketallet i Norge var i samme periode 410 000, slik at nesten 80 prosent av befolkningsveksten skrev seg direkte fra innvandringen.
- For treårsperioden 2010-2012 hadde innvandrere og deres norskfødte barn et fødselsoverskudd på 23 000 og et innvandringsoverskudd på hele 135 000.
- Fra 2006 til 2013 har antallet innvandrere i Norge fra Polen økt med 65 000, fra Litauen med 27 000 (15-dobling), og tilveksten fra Sverige, Tyskland, Somalia og Filippinene var omkring 10 000.
- I perioden 2001-2006 var det antallet irakere, somaliere og russere som økte mest i absolutte tall
- 12 400 fikk innvilget norsk statsborgerskap i 2012, litt over gjennomsnittet for de siste ti årene. Flest hadde tidligere statsborgerskap i Irak og Somalia (om lag 1 600 hver).

Innvandrergruppens sammensetning betyr mye for forskjellene mellom kommunene

Det er altså store forskjeller mellom innvandrerne fra de ulike land og verdensdeler. Dette er grunnleggende forskjeller som i liten grad vil kunne preges av hvilken kommune i Norge de bor i. Derfor er mye av de store forskjellene vi kommer til å se mellom kommuner og bydeler heller et resultat av hvor de ulike innvandrergruppene velger å bosette seg, og hvor myndighetene plasserer dem, enn av karakteristika ved kommunen.

Mange flyktninger vil være preget av en traumatisk bakgrunn for flukten, og kommer fra land som på alle måter er svært fjerne fra Norge. Likevel er det også blant flyktningene store forskjeller i for eksempel utdanningsnivå og arbeidsdeltakelse som vil måtte prege kommunenes mottaksarbeid. Flyktninger fra Bosnia-Hercegovina har for eksempel få andre trekk enn flukten til felles med flyktninger fra Eritrea eller Syria.

– arbeidsinnvandrere

Det klart viktigste nye trekket ved innvandringen til Norge de siste årene er den store tilstrømmingen av arbeidskraft fra de nye medlemslandene i EU fra 2004 og 2007. Denne gruppen atskiller seg på svært mange områder fra andre ikke-nordiske innvandrere, både ved at de har tilnærmet fri adgang til å komme, at de fleste har et

arbeid de kommer til, og at deres bosettingsmønster er preget av udekket etterspørsel etter arbeidskraft i Norge. De har likevel manglende språkkunnskaper til felles med de fleste andre ikke-nordiske innvandrere, uten at de dermed må gjennom et obligatorisk kurs (Introduksjonskurs) som flyktninger og deres familiemedlemmer må gjennom. Tall vi skal vise for utvikling i arbeidsledighet tyder på at slike arbeidsinnvandrere lett kan møte problemer på arbeidsmarkedet i Norge når tiden går, og mange reiser tilbake dit de kom fra, av ulike grunner.

– *botid*

Som en del av disse forskjellene er også ulikheter i botid viktige. Det er på alle måter stor forskjell på nyankomne og innvandrere som har bodd lenge i Norge, både i det kommunale ansvaret og i erfaring med norske samfunnsforhold. Familieforhold, aldersfordeling, utdanningsnivå er også viktig, og varierer mye mellom de ulike landene.

Dersom det i en kommune er store grupper nyankomne innvandrere fra land svært forskjellig fra Norge, vil levekår til innvandrerne her ofte være dårligere enn i en kommune med store veletablerte innvandrergrupper med lang botid. Videre vil kommuner hvor det ikke er store innvandrergrupper fra noe enkeltland, uten et eget integreringspotensial blant innvandrerne selv, trolig komme dårligere ut enn kommuner hvor nyankomne innvandrere møter etablerte nettverk og mange potensielle loser inn i samfunnet. Det er altså mange forhold ved integreringen som kommunen selv ikke rår over.

1.2 Demografi

1.2.1 Regional fordeling

Som vi har forklart i innledningen, har vi her lagt til grunn 13 kommuner hvor det i absolutte tall bor mange innvandrere. Av de 593 000 innvandrerne bor 309 000 i disse 13 kommunene, eller vel 52 prosent av alle innvandrere i Norge. Det bor 145 000 innvandrere i Oslo alene, men det er ikke lenger slik at flertallet av innvandrerne blant våre 13 kommuner bor i Oslo kommune. I de andre 12 kommunene vi har sett på i denne rapporten bor det 163 000 innvandrere, mens det i de resterende 415 kommunene i Norge bor 285 000 innvandrere. Veksten i antall innvandrere i Norge fra 2006 til 2013 var på 85 prosent, mens den i Oslo var på «bare» 55 prosent. Oslos andel av innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. var 19 prosent, mens den blant dem fra Afrika, Asia etc. var hele 30 prosent. Ser vi bare på de norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., var over 40 prosent bosatt i Oslo. Det var innvandrere både fra Afrika, Asia etc. og fra EU, Nord-Amerika etc. i alle kommuner i Norge i 2013. Bare Rindal og Beiarn hadde mindre enn 2 prosent innvandrere i befolkningen, og det var færre enn 20 innvandrere bare i Modalen og Utsira.

Innvandrerne regionale fordeling

Vi beskriver 13 kommuner som har stor innvandrerbefolkning i absolutte tall. Dersom vi hadde sett på de med den største relative andelen, ville utvalget selvsagt blitt noe annerledes. Vi så i kapittel 1 at flere kommuner har høyere andel innvandrere i befolkningen enn våre 13. De vi mister når vi tar kommunene med størst antall innvandrere er i stor grad forstadskommuner rundt Oslo, men også små enkeltkommuner som enten har hatt stor arbeidsinnvandring de siste årene, eller som har bosatt mange flyktninger. En detaljert gjennomgang av innvandrerne regionale fordeling finnes i Østby et al. 2013, hvor det også legges vekt på fordelingen av innvandrere med ulik oppholdsgrunn.

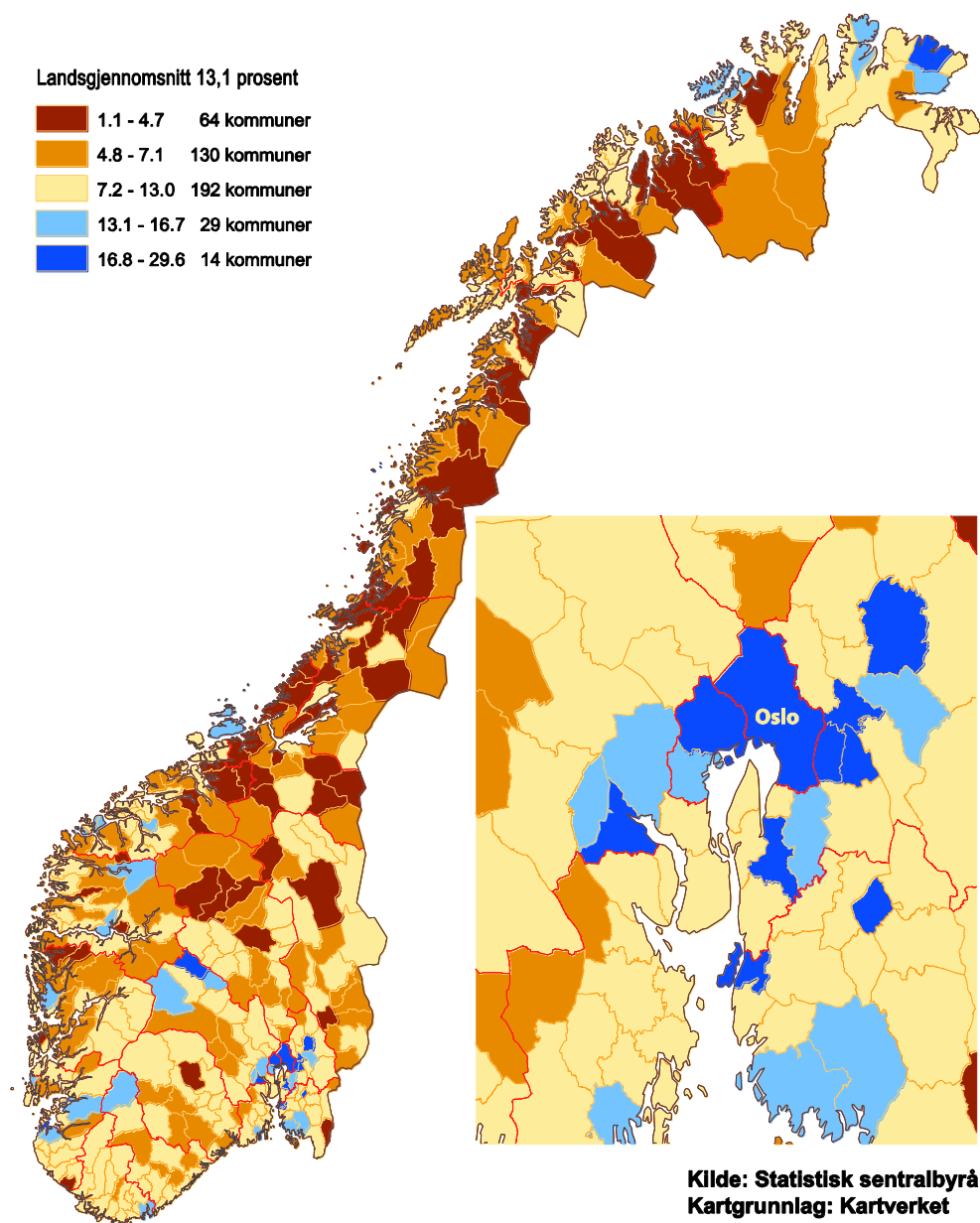
Fortsatt dominerer Oslo-området

For å vise fordelingen for hele landet tar vi med tre kart fra Østby et al. 2013, alle med tall for 1. januar 2012. Ett kart (figur 1.1a) viser andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i prosent av folketallet, ett (figur 1.1b) viser tilsvarende andel fra EU, Nord-Amerika etc. og figur 1.1c andelen fra Afrika, Asia

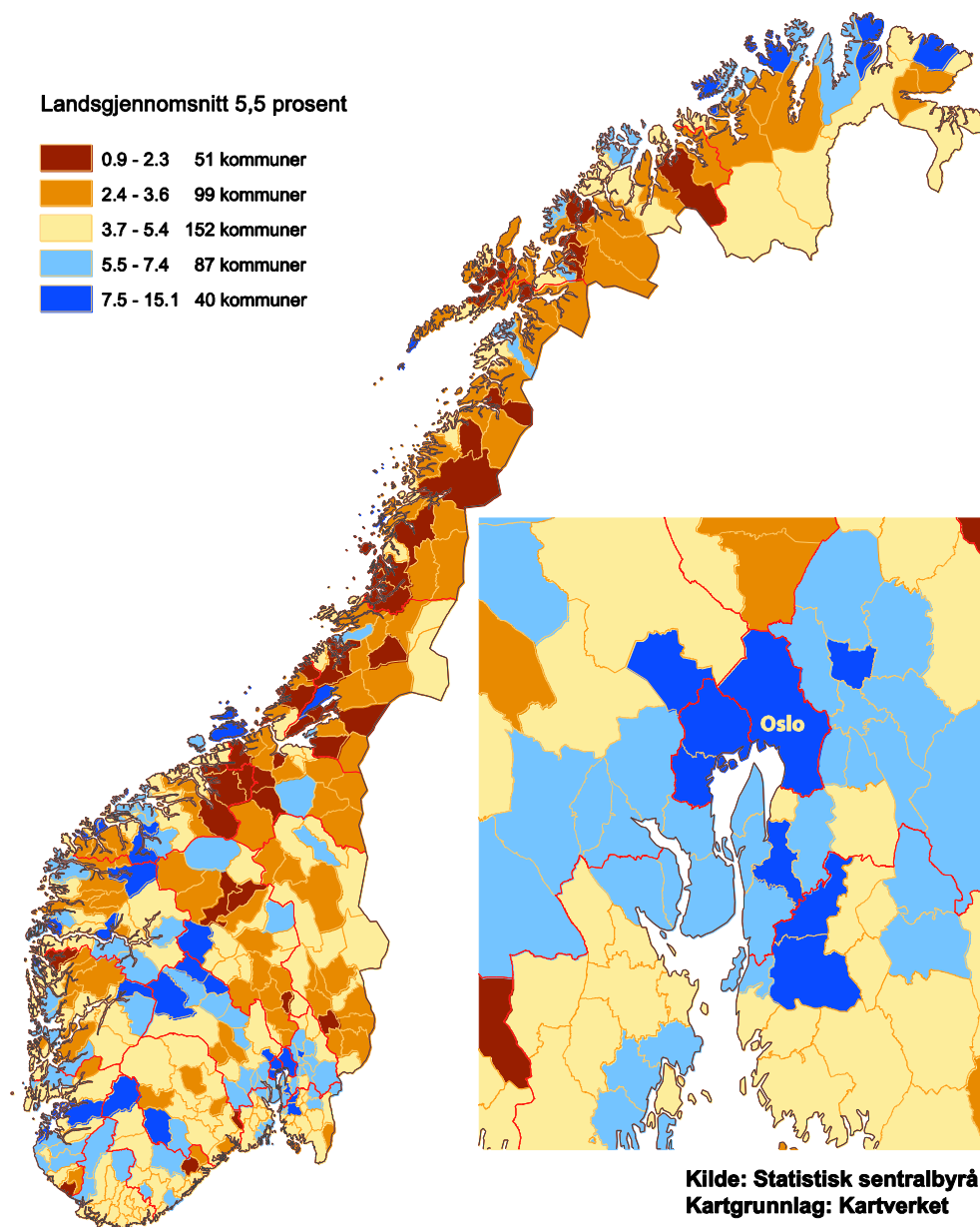
etc. Den største andelen innvandrere finner i Oslo, og i Oslo-regionen. Konsentrasjonen er enda sterkere om Oslo-regionen om vi ser bare på dem fra Afrika, Asia etc. (figur 1.1c). Ser vi på innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., er fordelingen mye jevnere over landet. I tillegg til i Oslo-området, er det mange kommuner over landsgjennomsnittet også langs kysten (oppdrettskommuner og andre kommuner som må få sitt behov for arbeidskraft dekket i utlandet) og i innlandet (ofte turistkommuner). Høyest andel har Træna, Hemsedal, Hasvik, Stordal og Hitra. EU-innvandrerne andel av Oslos befolkning er bare litt over halvparten av den vi har i Træna. Det mønsteret som EU-innvandrerne fordeling viser, er et godt uttrykk for hvordan innvandringen fra disse landene stadig mer preger den regionale fordelingen av innvandrere i Norge.

Figur 1.1a. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i prosent av folketallet 1.1.2012

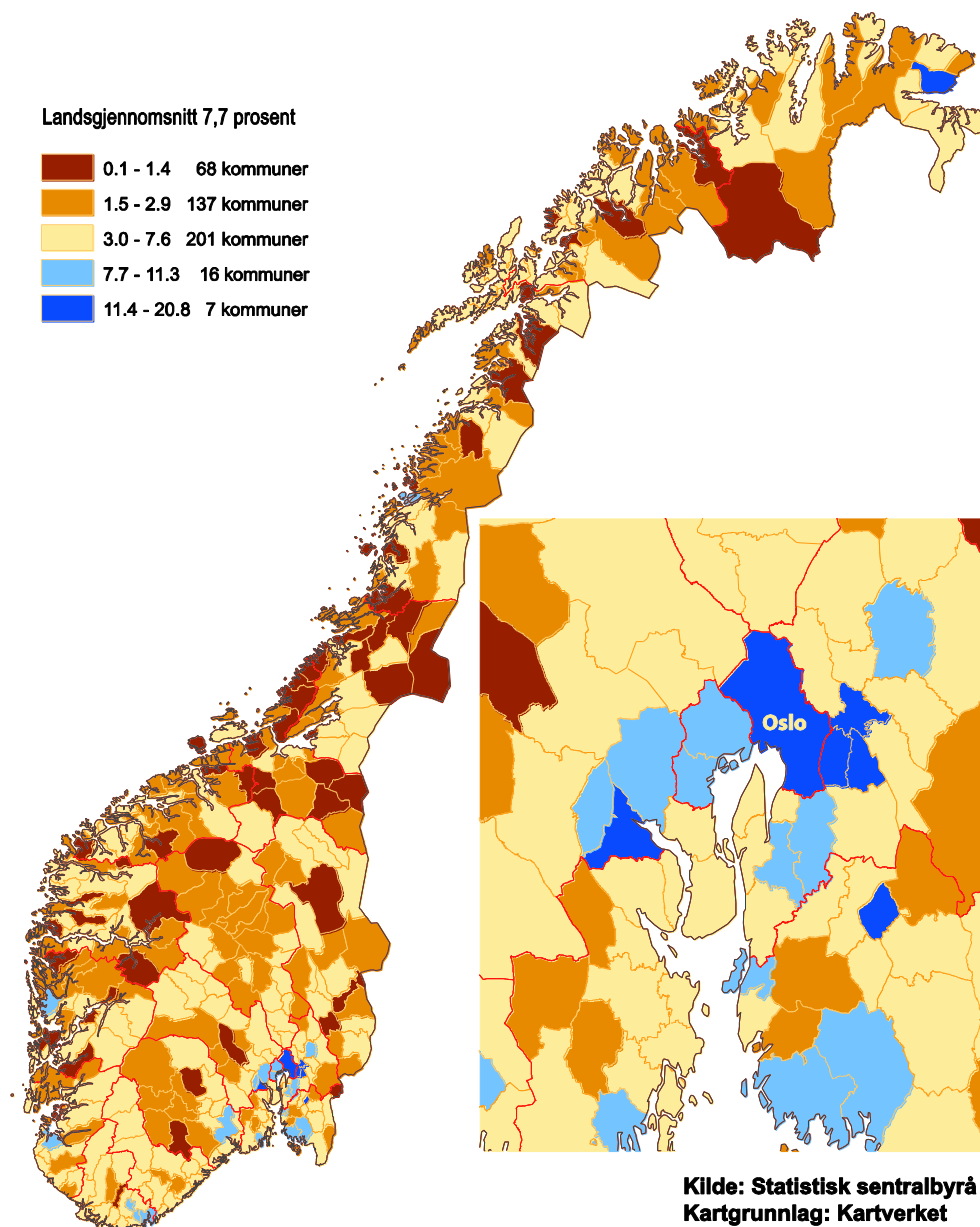
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 1.1b. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. i prosent av folketallet 1.1.2012

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 1.1c. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. i prosent av folketallet 1.1.2012

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

De 13 utvalgte kommunene

I beskrivelsene heretter vil vi ha fokus på de 13 utvalgte kommunene. Det kommer tydelig fram av figur 1.1a-c at Oslo er den ene dominerende store innvandrerkommunen i Norge. Det er bare Bergen som har flere innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn bydel Alna, og om vi legger til antall personer med norskfødte foreldre blir de to nesten like store. Selv om Oslos antall innvandrere er svært stort, er det rimelig å minne om at det faktisk bor flere innvandrere fra Afrika, Asia etc. utenfor de 13 største kommunene enn det bor i Oslo. Tiltak for slike innvandrere i Norge unnlater altså å treffe en svært stor gruppe dersom de utelukkende har et Oslo- eller et storby-fokus. Det er noen forskjeller også mellom de 12 neste kommunene, deres antall innvandrere fra Afrika, Asia etc. går fra Bergens 17 000 via Stavanger og Trondheim med 11 000 ned til Asker, Lørenskog og Skien med nesten 4 000.

– og noen som ligger like etter

I tabell 1.1 har vi også tatt med sju relativt store kommuner i tillegg til de 13. Disse kommunene har mellom 4 000 og 7 000 innvandrere, størst er Tromsø med 6 700. Vi ser altså at det ikke går noe naturlig skille mellom de 13 vi har valgt ut og andre store innvandrerkommuner.

Blant våre 13 kommuner, er det omtrent 50 prosent flere innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc. Noen av dem har likevel et flertall fra EU, Nord-Amerika etc. Det gjelder Bærum og Asker med forholdsvis klare flertall, og Sandnes og Stavanger med knappe flertall EU-innvandrere. I Bergen er de to gruppene praktisk talt like store. I sammenlikninger mellom hvordan innvandrerne greier seg i kommunene, vil disse forskjellene være viktige å ha i minne. Størst andel innvandrere fra Afrika og Asia etc. har Oslo, Drammen og Skien med nesten to av tre.

Innvandrerens andel av befolkningen i Norge er 11,7 prosent. Bare Skien og Trondheim av vår kommuner ligger under landsgjennomsnittet. Oslo har høyeste andelen, men ser vi på EU-innvandrerne alene, er andelen enda litt større i Stavanger. Alle de 13 kommunene har minst så høy andel fra Afrika, Asia etc. som landsgjennomsnittet. Det er større variasjon i andelen norskfødte med innvandrerforeldre. Den går fra 2 prosent eller lavere i Bergen og Trondheim til mellom 5 og 7 prosent i Oslo, Drammen, Lørenskog og Skedsmo. Variasjonen skriver seg fra ulik fordeling av dem med bakgrunn fra Afrika og Asia etc., andelen norskfødte med foreldre fra EU, Nord-Amerika etc. varierer bare mellom 0,3 og 0,7 prosent.

Tabell 1.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc. De 13 utvalgte kommunene, og noen andre store kommuner. 1.1.2013. Antall og prosent

	Antall innbyggere			Antall innvandrere			Antall norskfødte med innvandrerforeldre			Innvandrere i prosent av folketallet			Norskfødte med innvandrerforeldre i prosent av folketallet			Innvandre-re og norskfødte med innvandrerforeldre i prosent av folketallet
	I alt	Eu, Nord-Amerika, etc.	Afrika, Asia etc.	I alt	Eu, Nord-Amerika, etc.	Afrika, Asia etc.	I alt	Eu, Nord-Amerika, etc.	Afrika, Asia etc.	I alt	Eu, Nord-Amerika, etc.	Afrika, Asia etc.				
Hele landet	5 015 000	593 000	282 000	311 000	117 000	20 000	97 000	12	6	6	2	0	2	14		
Sum 13 kommuner ..	1 810 000	309 000	127 000	181 000	77 000	9 000	72 000	17	7	10	4	0	4	21		
Fredrikstad .	76 810	9 040	3 630	5 410	1 980	270	5 410	12	5	7	3	0	2	14		
Bærum	116 680	17 630	9 370	8 260	3 130	790	2 350	15	8	7	3	1	2	18		
Asker	57 420	8 300	4 680	3 620	1 480	370	1 110	14	8	6	3	1	2	17		
Lørenskog ..	34 320	5 750	2 120	3 630	1 980	170	1 810	17	6	11	6	1	5	23		
Skedsmo	50 530	8 430	3 010	5 420	2 600	200	2 400	17	6	11	5	0	5	22		
Oslo	623 970	145 220	53 320	91 890	44 190	3 870	40 320	23	9	15	7	1	7	30		
Drammen	65 470	12 310	4 180	8 120	4 020	320	3 690	19	6	12	6	1	6	25		
Skien	53 020	5 800	2 010	3 790	1 430	200	1 240	11	4	7	3	0	2	14		
Kristiansand	84 480	10 660	3 800	6 860	2 370	260	2 110	13	5	8	3	0	3	15		
Sandnes	70 050	10 420	5 240	5 180	2 010	410	1 600	15	8	7	3	1	2	18		
Stavanger ...	129 190	22 360	11 330	11 040	3 690	720	2 980	17	9	9	3	1	2	20		
Bergen	267 950	33 380	16 420	16 960	5 410	970	4 440	13	6	6	2	0	2	15		
Trondheim ..	179 690	19 270	8 160	11 110	3 020	580	2 440	11	5	6	2	0	1	12		
Noen andre kommuner .																
Moss	31 000	4 350	1 740	2 620	1 150	130	1 020	14	6	8	4	0	3	18		
Sarpsborg ..	53 700	6 570	2 520	4 050	1 610	200	1 410	12	5	8	3	0	3	15		
Ullensaker ..	31 740	4 560	2 180	2 390	1 130	170	960	14	7	8	4	1	3	18		
Sandefjord ..	44 630	5 190	2 500	2 690	1 080	190	890	12	6	6	2	0	2	14		
Haugesund .	35 750	4 730	2 550	2 180	630	130	490	13	7	6	2	0	1	15		
Ålesund	45 000	4 440	2 700	1 740	450	160	290	10	6	4	1	0	1	11		
Tromsø	70 350	6 720	3 540	3 180	620	240	380	10	5	5	1	0	1	10		

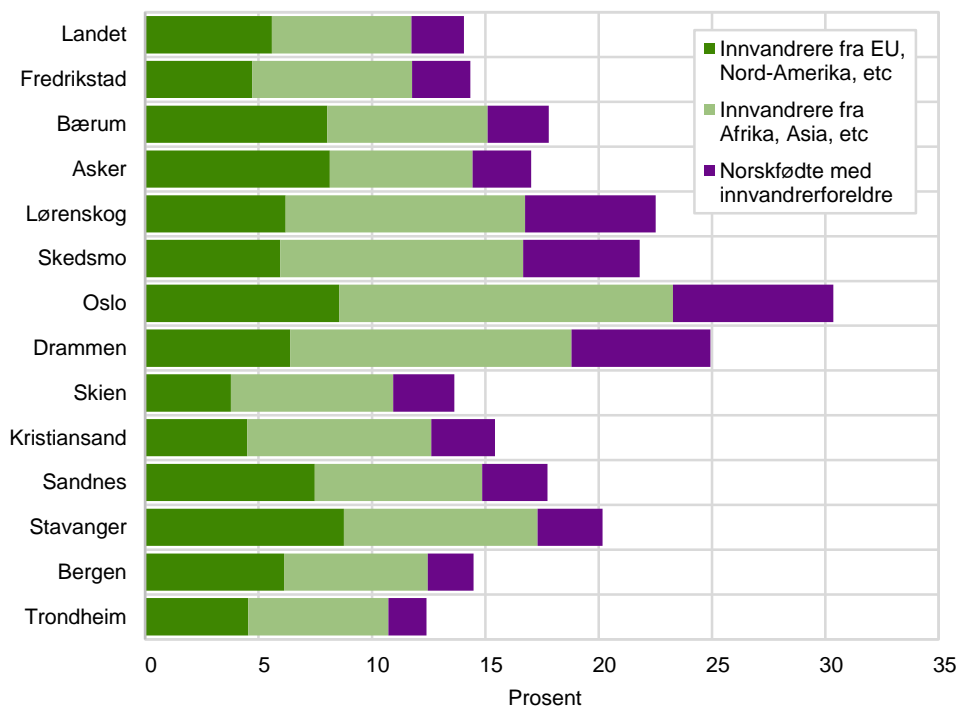
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Som i alle andre allsidig sammensatte innvandrergrupper, er det små forskjeller i kjønnsfordeling mellom kommunene. I de fleste kommunene er det like mange kvinner som menn. En kommune med mange nyankomne flyktninger, og særlig en kommune med mange nyetablerte arbeidsinnvandrere vil nok ha et mannsoverskudd. I kommuner med et lite antall innvandrere kan det bli et klart kvinneflertall dersom det er mange menn i kommunen som har giftet seg med en kvinne fra utlandet. Oslo har samme andel kvinner som blant innvandrere og deres norskfødte barn i Norge. I Oslo er det mange norskfødte med innvandrerforeldre, som av demografiske grunner har et lite mannsoverskudd. De forskjellene som finnes i kjønns sammensetning velger vi å tolke som er resultat av innvandringsstrukturen til kommunen.

1.2.2 Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Den andelen som personer født i Norge med to innvandrerforeldre utgjør av innbyggerne i kommunene følger i noen grad innvandrerandelen (se figur 1.2), men det er unntak. Norskfødte med innvandrerforeldre tilsvare 20 prosent av antallet innvandrere i Norge i alt. I Oslo og omegnskommunene (unntatt Asker og Bærum) utgjør de 30-35 prosent av antallet innvandrere, mens de i Stavanger, Bergen og Trondheim utgjør bare 16-17 prosent. Kommunene med høye andeler er de som har mange innvandrere med lang botid og som dermed har rukket å få mange barn, som pakistanere i Oslo og tyrkere i Drammen. En del av Oslos nabokommuner har dessuten hatt en betydelig familieutflytting fra Oslo, som Lørenskog og Skedsmo. Asker og Bærum skiller seg ut fra de andre kommunene i Oslo-området, med en andel norskfødte med innvandrerforeldre som ligger i underkant av landsgjennomsnittet. Stavanger, Bergen og Trondheim har relativt få norskfødte med innvandrerforeldre. Der er det grupper med kortere botid, og mindre innslag av slike veletablerte grupper med mange barn født i Norge, som innvandrere fra Pakistan, Marokko, Sri Lanka, Tyrkia og Vietnam. Det kan nok også tenkes en viss flytting av veletablerte innvandrere i retning av Oslo. For Trondheim og Bergen spiller det også inn at de har universiteter med et visst innslag av studenter med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Disse studentene har normalt ikke en oppholdstillatelse som gir grunnlag for familieetablering eller -gjenforening, og dermed blir andelen barn lavere enn den ellers ville blitt.

Figur 1.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i prosent av befolkningen i alt. Etter region. 13 utvalgte kommuner. 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

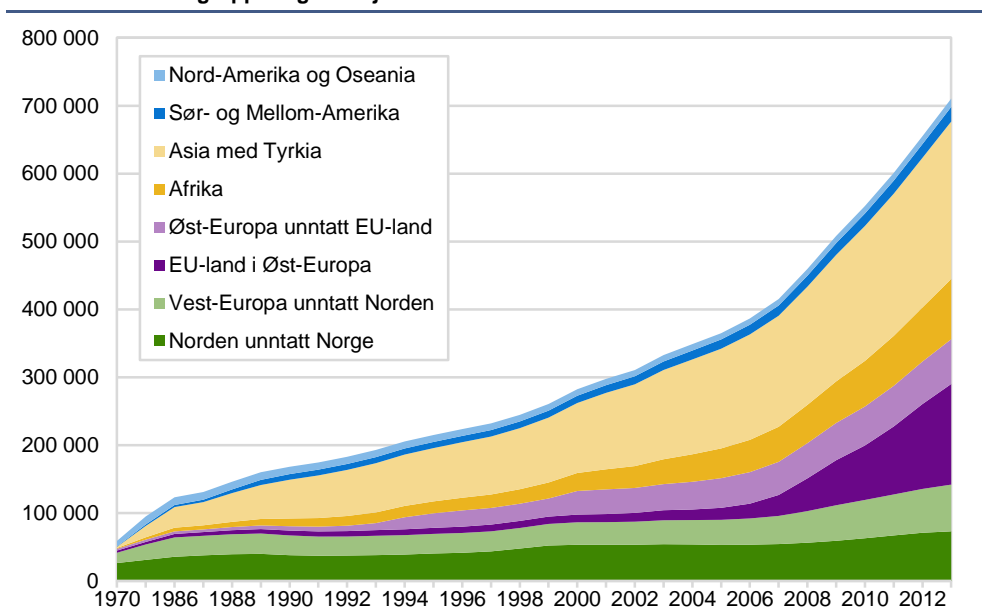
Mange flere innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden 2006

Figur 1.3 viser har det vært meget sterk vekst i innvandrerantallet i Norge fra «den nye tids» start i 1970. Siden vi i 2006 brukte en annen regional aggregering av landene, tar vi her med en del tall helt tilbake til 1970. Når antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre slås sammen, er antallet 12-doblet (59 000 til 711 000) fra folketellingen 1970 og fram til 1. januar 2013. Tilveksten det siste året (2012) var nesten like stor som det samlede antallet i 1970.

Fra 2006 er antallet vokst med mer enn 300 000, eller nesten 85 prosent. Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn i EUs nye medlemsland, økte fra 22 000 i 2006 til nesten 150 000 i 2013. Det betyr at nesten 40 prosent av økningen skjedde blant dem med bakgrunn fra disse nye EU-landene. Det var stor økning også i befolkningen med bakgrunn i Asia, med 77 000, eller 50 prosent mer enn det var. Fra de andre regionene var veksten mindre, i hvert fall i absolutte tall. Veksten fra Afrika har økt gjennom perioden, i takt med tilstrømmingen av flyktninger særlig fra Somalia og Eritrea. Tilveksten fra Vest-Europa har vært stabil omkring 5 000 i året, mens økningen fra Norden har variert mellom 1 000 og 4 000 per år.

Fra Øst-Europa utenom EU har veksten vært stabilt rundt 3 000 per år, mest familieinnvandringer og en del flyktninger. Fra Latin-Amerika har tilveksten vært 1 000 per år, som på sju år har gitt en økning på 50 prosent. Minst vekst har det vært fra Nord-Amerika og Australia, fra 9 000 i 2006 til 12 000 i 2013. Det har altså vært en høy veksttakt for innvandrere fra alle regioner, men den vil variere en god del mellom våre utvalgte kommuner. Figur 1.3 viser hvordan veksten har vært for hele landet i perioden 1970-2013.

Figur 1.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn. 1970-2013. Landgruppering fra 1. januar 2013

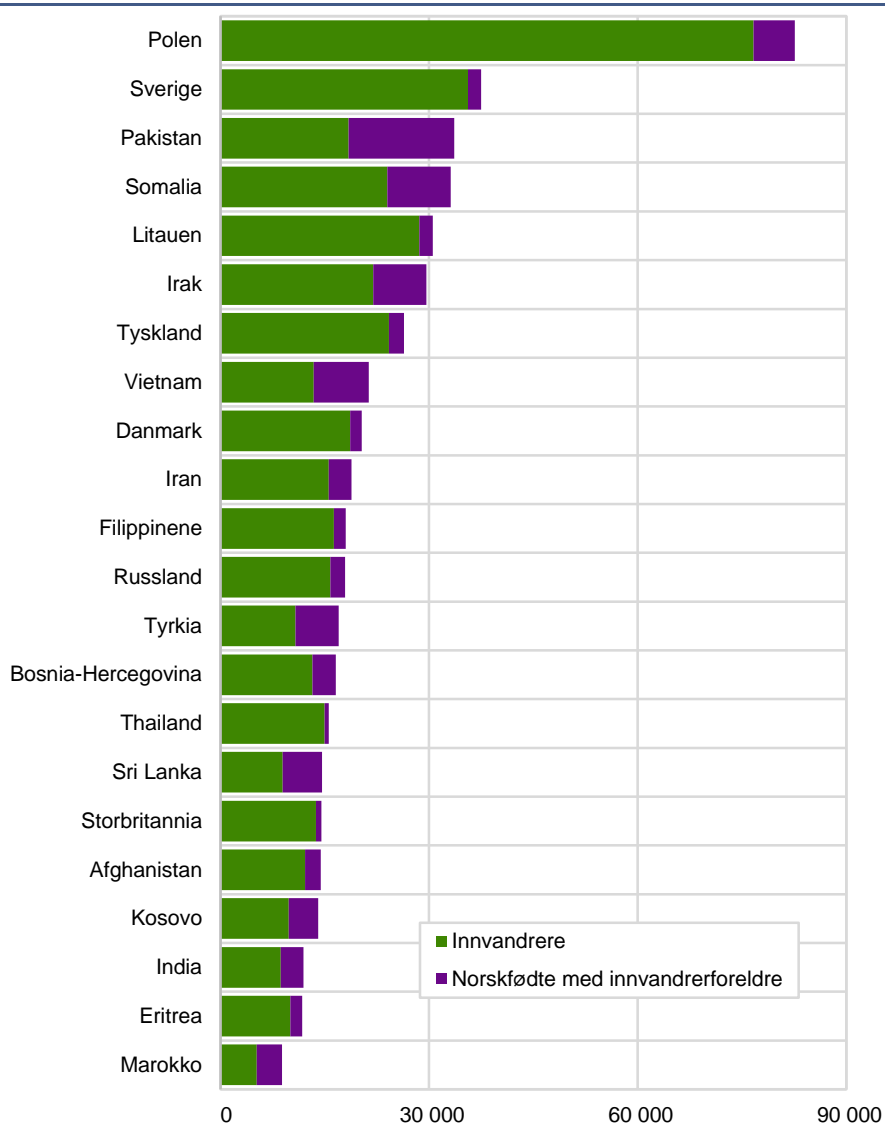

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Polakker klart største enkeltgruppe

Mange av de forskjellene vi beskriver i demografi og levekår mellom kommunene henger sammen med hvilke innvandrergrupper som er størst i de ulike kommunene, og hvor mye den enkelte gruppen dominerer tallmessig i kommunens innvandrerbefolkning. Den veksten vi har beskrevet over er ikke på noen måte lik i alle kommuner, og de regionene vi aggregerer landene opp til, skjuler store variasjoner mellom kommunene. For å illustrere forskjellene innvandrerlandene i mellom, viser vi i figur 1.4 antallet innvandrere og antallet norskfødte med innvandrerforeldre fra 22 land som er viktige i en norsk innvandringssammenheng.

Figur 1.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Spesifisert for de 22 største gruppene i Norge. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Polen er det klart største landet i figur 1.4, med dobbelt så mange som fra Sverige. Ser vi på innvandrerne alene er denne dominansen enda klarere. For mange land i figur 1.4 utgjør norskfødte med innvandrerforeldre en relativt liten andel av hele stolpen. Det gjelder for Sverige, Litauen, Tyskland, Danmark, Filippinene, Thailand, Storbritannia, men også i noen grad for Polen og Russland. Det er til dels svært ulike årsaker til at disse landene faller i samme gruppe, med få norskfødte med innvandrerforeldre.

Noen etablerer seg med barn her

Fra noen av landene er det svært lite vanlig å etablere seg fast i Norge med en ektefelle fra hjemlandet. Danner de familie her, er det med en partner som ikke er innvandrer (Sverige, Danmark, Storbritannia, til en viss grad Tyskland). Fra noen av landene er de aller fleste i Norge kommet for å stifte familie med en uten innvandrerbakgrunn (Thailand, Filippinene, i noen grad Russland).

– andre ikke

Endelig er det noen grupper som er så nyankomne at de ikke har rukket å få barn i Norge, og framtida vil vise hvor mange som vil slå seg ned her permanent med familie. Polen og Litauen er klare eksempler på slike land, men hvor det de siste få årene har vært mange fødsler (se tabell 1.2). Andelen norskfødte med innvandrerforeldre er ikke så stor blant dem med bakgrunn fra Afghanistan og

Eritrea heller, om lag 15 prosent. Innvandringen herfra er i all hovedsak flyktninger, og mange av dem vil få familieetablering med noen fra det samme landet, og etablere sitt familieliv i Norge. Andelen norskfødte vil etter alt å dømme stige.

Blant gruppene med størst andel norskfødte, er de med bakgrunn fra Pakistan, Marokko, Sri Lanka, Tyrkia, og Vietnam, 37-45 prosent av hele gruppen. Dette er land som har en etter norske forhold meget lang innvandringshistorie, og som har en klar tendens til å stifte familie med en fra sitt opprinnelsesland. Det er altså ikke bare botid, men også mønsteret for pardanning (grad av homogami) som betyr mye.

Selv når vi ser på våre to hovedregioner, er dette mønsteret meget klart. Av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., er 24 prosent norskfødte. Blant gruppen med bakgrunn i EU, Nord-Amerika etc. er det bare 7 prosent. Mønsteret for land og regioner er ganske stabilt mellom kommunene, slik at kommuner med stor andel norskfødte som regel har store innslag av innvandrere fra de landene med høye andeler, som Pakistan, Tyrkia og «gamle» flyktningeland. Jo større innslaget av arbeidsinnvandrere fra EU, Nord-Amerika er, jo mindre blir andelen norskfødte med innvandrerforeldre.

1.2.3 Utvikling 2010–2012

Nesten 200 000 flere bosatte

Tabell 1.2A viser de demografiske endringene i treårsperioden 2010-2012. Tabell 1.2B gir relative tall, regnet ut ved alle endringstall er gitt som prosent av middelfolkemengden i perioden (summen av folketallet ved inngangen og utgangen av perioden divideres med to).

Tabell 1.2A. Befolkningsendringer 1.1. 2010 til 1.1. 2013 etter landbakgrunn. Hele landet. Antall

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- overskudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- innvandring	Vekst	Befolkning 2013
I alt	4 858 200	181 900	124 900	57 000	231 900	95 200	136 700	193 100	5 051 300
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	551 400	27 900	4 700	23 100	207 800	73 000	134 900	159 100	710 500
EU, Nord-Amerika etc.	210 500	9 100	3 100	6 100	130 700	45 100	85 600	92 000	302 500
Afrika, Asia etc.	340 900	18 800	1 700	17 100	77 200	27 900	49 300	67 100	408 000
Polen	52 040	3 420	250	3 170	35 530	8 220	27 320	30 560	82 600
Sverige	31 180	730	490	240	18 720	12 700	6 020	6 290	37 470
Pakistan	31 040	1 260	200	1 060	2 820	1 300	1 520	2 590	33 630
Somalia	25 390	2 750	70	2 680	7 420	2 420	5 010	7 730	33 120
Litauen	10 310	1 490	40	1 450	20 470	1 780	18 690	20 230	30 540
Irak	26 230	2 080	80	2 000	2 800	1 560	1 240	3 380	29 610
Tyskland	22 850	780	300	480	6 460	3 420	3 040	3 550	26 400
Vietnam	20 090	770	100	660	1 150	550	600	1 260	21 350
Danmark	19 290	200	660	-460	4 120	2 650	1 470	1 010	20 300
Iran	16 260	510	90	430	2 880	800	2 080	2 600	18 860
Filippinene	13 430	400	50	350	7 270	3 070	4 200	4 570	18 010
Russland	14 810	830	60	770	3 560	1 190	2 360	3 130	17 940
Tyrkia	15 980	690	80	610	1 240	840	400	1 030	17 000
Bosnia-Hercegovina	15 910	560	220	340	720	380	340	700	16 610
Thailand	12 250	230	30	200	3 870	760	3 120	3 330	15 580
Sri Lanka	13 760	540	50	490	880	540	340	830	14 590
Storbritannia	12 840	150	310	-160	3 730	1 930	1 800	1 660	14 500
Afghanistan	10 440	900	30	880	3 380	320	3 050	4 010	14 450
Kosovo	12 910	770	50	720	840	400	440	1 160	14 060
India	9 740	450	60	390	3 700	1 890	1 810	2 220	11 960
Eritrea	5 770	710	20	680	5 430	180	5 250	5 990	11 760
Kina	7 320	350	50	300	3 070	1 680	1 390	1 710	9 030
Marokko	8 050	450	40	420	690	310	380	790	8 840
Den øvrige befolkningen	4 306 800	154 000	120 100	33 900	24 100	22 200	1 900	34 000	4 340 800

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.2B. Befolkningsendringer 1.1. 2010 til 1.1. 2013 etter landbakgrunn. Hele landet. Promille av middelfolkemengden for perioden

	Fødte	Døde	Fødsels- overskudd	Innvandring	Utvandring	Netto- innvandring	Vekst
I alt	37	25	12	47	19	28	39
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	44	8	37	329	116	214	252
EU, Nord-Amerika etc.	36	12	24	509	176	334	359
Afrika, Asia etc.	50	5	46	206	74	132	179
Polen	51	4	47	528	122	406	454
Sverige	21	14	7	545	370	175	183
Pakistan	39	6	33	87	40	47	80
Somalia	94	2	92	254	83	171	264
Litauen	73	2	71	1 002	87	915	990
Irak	74	3	72	100	56	44	121
Tyskland	32	12	20	262	139	124	144
Vietnam	37	5	32	56	27	29	61
Danmark	10	34	-23	208	134	74	51
Iran	29	5	24	164	46	119	148
Filippinene	26	3	22	462	195	267	291
Russland	50	4	47	217	73	144	191
Tyrkia	42	5	37	75	51	24	62
Bosnia-Hercegovina	34	13	21	44	23	21	43
Thailand	16	2	14	278	54	224	240
Sri Lanka	38	4	34	62	38	24	58
Storbritannia	11	23	-11	273	141	132	122
Afghanistan	73	2	70	271	26	245	322
Kosovo	57	3	53	62	30	32	86
India	42	6	36	341	174	167	205
Eritrea	81	3	78	619	20	599	683
Kina	43	6	36	375	206	170	209
Marokko	54	5	49	82	37	45	94
Den øvrige befolkningen	36	28	8	6	5	0	8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

De landene som har den største andelen norskfødte med innvandrerforeldre er ikke lenger de som føder flest barn i Norge. Det ble født i gjennomsnitt omtrent 400 barn per år med to pakistanskfødte foreldre på disse tre årene, mens det tidligere har vært mer enn 100 flere. Noen er opptatt av hvor mange som fødes i Norge av en norskfødt forelder med pakistansk bakgrunn og en innvandrer fra Pakistan. De siste årene har det vært omtrent 300. For mer om denne og andre grupper med en viss utenlandsk bakgrunn og som ikke faller inn under vår definisjon av innvandrere, se Dzamarija (2014, kommende).

Fødselsoverskuddet blant innvandrerne 23 000, største blant polakkene

De siste tre årene har det vært født flest med foreldre fra Polen (3 400), flere enn med foreldre fra Somalia (2 750) eller Irak (2 100). Antallet fødte med foreldre fra Litauen vokser raskt, og var 1 500 i perioden 2010-2012. Det var årlig om lag 250 fødte med foreldre fra Afghanistan, Tyrkia, Russland, Kosovo, Eritrea, Vietnam, men også fra Sverige og Tyskland. I tillegg til den store innvandringen fra Polen, var også fødselsoverskuddet for dem fra Polen større enn for noe annet land.

Tallet på innvandrere som dør er relativt lavt, siden innvandrerne er en gruppe som gjennomgående er ganske ung. Det er om lag 1000 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som dør per år, og vel halvparten så mange med bakgrunn i Afrika, Asia etc. Flest døde er det blant innvandrere fra Danmark, en gruppe med meget lang botid og relativt høy alder, og fra Sverige. Det er også om lag 100 per år med bakgrunn fra Polen, Tyskland og Vietnam som dør. Blant innvandrerne fra Danmark og Storbritannia fødes det færre enn det dør. Begge land har en del gamle innvandrere i Norge, og fødselstallene er svært lave. Det er for få dødsfall til at det kan gjøres gode nok dødelighetsanalyser, men innvandrernes demografi er behandlet så langt det lar seg gjøre av Tønnessen 2014.

200 000 innvandring, men også 70 000 utvandring

Utvandringen 2010-2012 var størst blant innvandrere fra Sverige, 13 000 personer, men også blant polakker var den stor, over 8 000. I omtalen av kvalitetsproblemer

under Datagrunnlag i Innledningen, legger vi vekt på manglende melding av utvandring, kanskje særlig blant arbeidsinnvandrere fra de nye EU-medlemmene fra 2004. Det er en fare for at det er registrert flere herfra enn de som faktisk bor i Norge, og at rater dermed blir for lave fordi nevnerne i ratebrøkene vil være for store.

De tallene vi har referert for antall fødsler viser at mange innvandrere fra de nye EU-landene slår seg ned med sin familie i Norge, men utvandringstallene viser at det er også mange som returnerer etter noen år. De største antall utvandrere, både absolutt og i forhold til middelfolkemengden har vi blant innvandrerne fra våre naboland. Flyktninger har en relativt liten tendens til å gjenutvandre. Fra landene i Afrika, Asia etc. er utvandringen størst fra Kina, Filippinene og India. Fra Kina vil det være mange studenter som vender hjem etter endt utdanning, og fra Filippinene er det de seinere årene kommet mange au pairer som etter forutsetningene skal returnere. Innvandrere fra India synes å ha en demografisk atferd som likner mer på arbeidsinnvandringslandene enn på andre land i Asia. For mer om utvandrere, se Pettersen 2013.

Innvandringen og innvandrernes demografi gjør at folketallet i Norge vokser mer enn i verden som helhet. Ser vi bare på den naturlige tilveksten (fødte minus døde) i perioden 2010-2012, var fødselsoverskuddet blant innvandrerne 23 000, mens det i den øvrige befolkningen faktisk var 10 000 høyere. Relativt var selvfølgelig fødselsoverskuddet 2010-2012 mye større blant innvandrerne (37 promille av middelfolketallet) enn i den øvrige befolkningen (8 promille).

1.2.4 Landbakgrunn

Polakker største landgruppe i 11 av 13 kommuner

Tabell 1.3 viser de fem største landgruppene i hver av våre 13 kommuner, mens figur 1.5 viser den som er størst blant EU, Nord-Amerika etc. og blant Afrika, Asia etc., og hvor store disse største landenes andel er. Det største landet i 11 av de 13 kommunene er Polen. Det bare i Fredrikstad (Irak) og Oslo (Sverige) hvor polakkene ikke er største gruppe. De er største gruppe også i over 200 andre kommuner (Østby et al. 2013). Sverige er nest største innvandrergruppe i Norge, og kommer med blant de fem største landene i halvparten av våre kommuner. Det er Oslos nabokommuner mot vest, og i de største byene.

Som tredje største innvandringsland for Norge, kan det være overraskende at Litauen ikke er blant de største i flere enn tre kommuner, nummer to i Sandnes og Bergen og nummer fem i Skien. Dette er uttrykk for at innvandrere fra Litauen kom til Norge etter at det var blitt mange polakker i sentrale strøk her, og at litauere er en viktig innvandrergruppe i utkant-Norge i større grad enn det polakkene er (Østby et al. 2013). Somaliere er blant de største gruppene i fire av våre kommuner: Skien, Fredrikstad, Asker og Oslo.

I 2012 var somaliere største gruppe i 17 kommuner, mange av dem «halvstore byer». Tyskland er nummer tre i bare en kommune, Trondheim, og er med på listen også i Stavanger, Sandnes, Bergen og Asker. Middelfolkemengden fra Somalia var litt større enn fra Irak, men Irak var blant de fem største landene i så mange som åtte av våre kommuner, og på topp i Fredrikstad.

Pakistan blant topp tre i bare tre kommuner

Pakistan som veletablert innvandrerland er nummer to bare i Lørenskog, i Oslo og i Skedsmo tredje største gruppe. Tyrkia når opp bare i Drammen, hvor de er nest størst. Fordelingen av landene i tabell 1.3 sier mye om hvorvidt innvandringen til kommunen har vært flyktningeinnvandring eller arbeidsinnvandring, og er viktig bakgrunnskunnskap for vurdering av integreringen.

Tabell 1.3. Fem største landgrupper i hver av de 13 kommunene. 1.1.2013

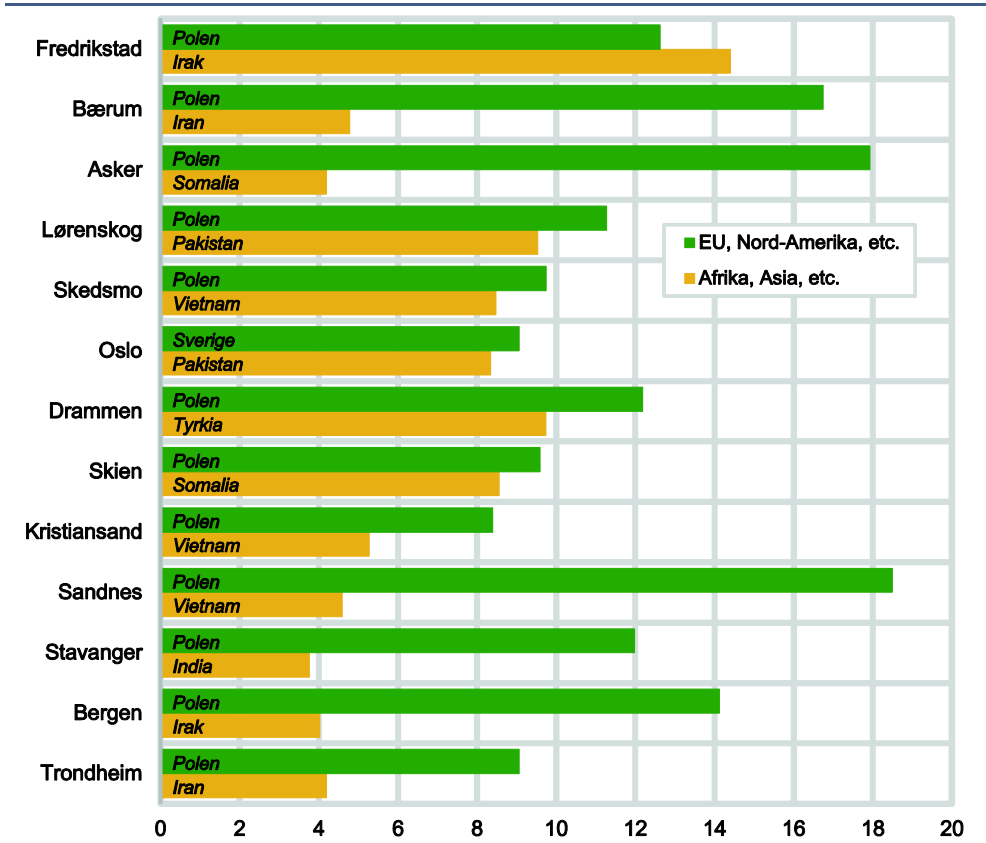
	1	2	3	4	5
Fredrikstad	Irak	Polen	Somalia	Sverige	Bosnia-Hercegovina
Bærum	Polen	Sverige	Iran	Filippinene	Danmark
Asker	Polen	Sverige	Danmark	Somalia	Tyskland
Lørenskog	Polen	Pakistan	Vietnam	Sri Lanka	Iran
Skedsmo	Polen	Vietnam	Pakistan	Irak	Iran
Oslo	Sverige	Polen	Pakistan	Somalia	Irak
Drammen	Polen	Tyrkia	Irak	Afghanistan	Pakistan
Skien	Polen	Somalia	Irak	Kosovo	Litauen
Kristiansand	Polen	Vietnam	Irak	Danmark	Chile
Sandnes	Polen	Litauen	Vietnam	Tyskland	Russland
Stavanger	Polen	Storbritannia	Sverige	India	Tyskland
Bergen	Polen	Litauen	Irak	Tyskland	Sverige
Trondheim	Polen	Sverige	Tyskland	Iran	Irak

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 1.5 viser hvilket land som er størst blant dem fra EU, Nord-Amerika etc. og dem fra Afrika, Asia etc. Polen er som nevnt størst i 11 av kommunene, og er dermed størst blant dem fra EU, Nord-Amerika etc. i disse kommunene. Det er bare i Oslo at Polen i 2013 ikke var største EU-land. For de fleste kommunene er andelen innvandrere fra Polen mye større enn fra største land i Afrika, Asia etc. Polens dominans er særlig sterk i Bærum og Asker, og storbyene langs kysten fra Sandnes til Trondheim (10-18 prosent av alle innvandrere).

Blant landene i Afrika, Asia etc. er variasjonen større, og andelen til største land gjennomgående mindre. Størst betydning har Irak i Fredrikstad med 14 prosent av innvandrerne, pakistanere når 10 prosent i Lørenskog og tyrkere 10 prosent i Drammen. Det er sju land blant dem som er størst av landene i Afrika, Asia etc. i de 13 kommunene. Det at India er største gruppe i Stavanger sier mye om indierne i Norge, og om arbeidskraftsbehovet i Stavanger.

Figur 1.5. Største innvandrergroupe (EU, Nord-Amerika etc., Afrika, Asia etc.) andel av samlet antall innvandrere i kommunen. 1.1.2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I 2006 var innvandringens struktur helt annerledes, og representasjonen av største gruppe likeens. Største forskjellen var at Polens rolle var mer beskjeden, men

allerede da var Polen tredje største innvandererland i Bærum. Vietnam var største innvandererland fra Afrika, Asia etc. i tre kommuner og nest størst i fire av de tolv vi da tok med.

Botid mindre enn tre år for 28 prosent, over 20 år for 20 prosent

Med botid mener vi tid siden første registrerte innvandring til Norge, og det betyr ikke nødvendigvis den tid innvandereren har bodd i sin nåværende kommune. Vi legger ofte til grunn at innvandrere med kort botid har større behov for kommunal og annen integreringsinnsats enn innvandrere med lang botid. Det er nå svært ulik fordeling av botid mellom de store innvandergruppene (se tabell 1.4). Vel 60 prosent av innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. har bodd her i mindre enn seks år, mens andelen blant dem fra Afrika, Asia etc. er bare 35 prosent. Dette er et resultat både av at innvandringen fra EU, Nord-Amerika etc. har vært svært stor de seinere årene mens innvandringen fra Afrika, Asia etc. har vært mer stabil, og dessuten at mange innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. returnerer hjem etter relativt kort tid (for utvandring, se tabell 1.2).

Størst andel med kort oppholdstid i Norge er det fra Litauen, med 90 prosent med fem års eller kortere botid. Også fra Polen og Eritrea er andelen så høy som 80 prosent. Omtrent halvparten har kortere botid enn 6 år blant innvandrere fra så ulike innvandringsland som Filippinene, Tyskland, Afghanistan, India, Thailand, Sverige og Somalia. Særlig mange med kortere botid enn tre år er det fra Litauen (to av tre), fra Eritrea, Polen, Filippinene, og Sverige og India (tre av ti). Andelen med lengst botid (over 20 år) er største blant dem fra Vietnam, Danmark og Pakistan (50-60 prosent). Også fra Sri Lanka, Marokko og Tyrkia er andelen med lang botid høy.

Tabell 1.4. Innvandrere (fra 22 land) etter botid i Norge. Prosent. 1.1.2013

	Antall	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika, etc.	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia, etc.	311 300	100	20	15	20	25	20
Polen	76 700	100	40	39	13	2	4
Sverige	35 600	100	30	15	12	22	21
Litauen	28 600	100	67	24	8	1	0
Tyskland	24 200	100	21	31	18	13	18
Somalia	24 000	100	27	16	27	24	6
Irak	22 000	100	10	16	27	44	4
Danmark	18 700	100	13	7	10	16	55
Pakistan	18 400	100	10	8	12	19	51
Filippinene	16 300	100	37	17	15	13	18
Russland	15 800	100	18	19	39	23	2
Iran	15 600	100	16	8	14	29	33
Thailand	15 000	100	24	23	29	17	8
Storbritannia	13 700	100	21	14	10	16	39
Vietnam	13 400	100	6	4	9	19	61
Bosnia-Hercegovina	13 200	100	4	4	6	83	2
Afghanistan	12 200	100	26	22	36	14	2
Tyrkia	10 800	100	8	9	16	25	42
Eritrea	10 000	100	53	26	8	4	9
Kosovo	9 800	100	6	8	14	57	14
Sri Lanka	8 900	100	6	7	10	32	44
India	8 700	100	30	18	10	11	31
Marokko	5 200	100	9	8	13	28	43

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

De kommunene som har mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. med kort botid vil trolig skåre dårlig på mange levekårsindikatorer. Men botid er ikke det eneste som betyr noe. Mange kvinner fra Pakistan, Tyrkia og Marokko har lang botid og samtidig lav yrkesdeltaking, og skårer derfor ofte lavt på de levekårsindikatorene vi bruker. Vi viser i figur 1.6 hvor stor andel av innvandrerne i hver av kommunene som har kortere enn 6 års botid i Norge, for EU-innvandrere og innvandrere fra Afrika, Asia etc. Effekten av botid kan være nokså forskjellig for disse to gruppene (Olsen 2010).

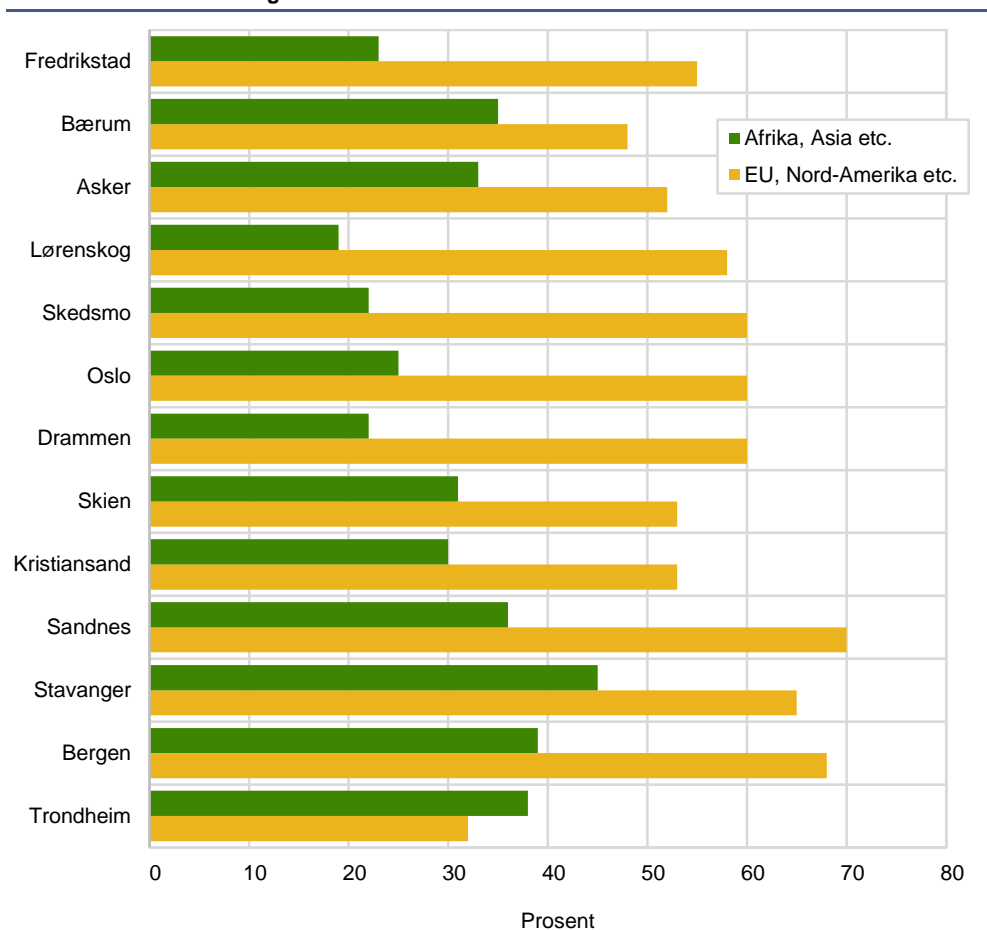
Flest nyankomne blant EU-innvandrere

Størst andel nyankomne er det selvfølgelig blant EU-innvandrerne, mellom 50 og 70 prosent har kommet i løpet av de siste fem årene. Unntaket er Trondheim, hvor bare en av tre fra EU, Nord-Amerika etc. har så kort botid. Trondheim er eneste kommune hvor andelen nyankomne er mindre fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika og Asia etc. I 2006 var Trondheim den av våre kommuner som hadde flest nyankomne. Slik er det ikke lenger (se figur.6). Den nye arbeidsinnvandringen betyr mindre i Trondheim enn i de andre store innvandringskommunene.

– særlig på Vestlandet

Størst andel nyankomne fra EU, Nord-Amerika etc. finner vi i Sandnes, Bergen og Stavanger. I og rundt Oslo er også andelen høy, med unntak av Bærum, fra 50 til 60 prosent. Størst andel nyankomne fra Afrika, Asia etc. har Stavanger, Bergen, Trondheim, Sandnes og Bærum, med fra 45 til 35 prosent. Det er i underkant av 25 prosent nyankomne fra Afrika, Asia etc. i Oslo, Fredrikstad, Skedsmo, Drammen og Lørenskog. I noen av disse kommunene bodde det mange fra Afrika, Asia etc. allerede for seks år siden (som i Oslo), for noen (for eksempel Fredrikstad) kommer det mange flyktninger fra andre deler av Norge, og disse har gjerne relativt lang botid.

Figur 1.6. Andel innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc. med botid 0-5 år. Utvalgte kommuner. 1.1.2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

1.2.5 Alderssammensetning

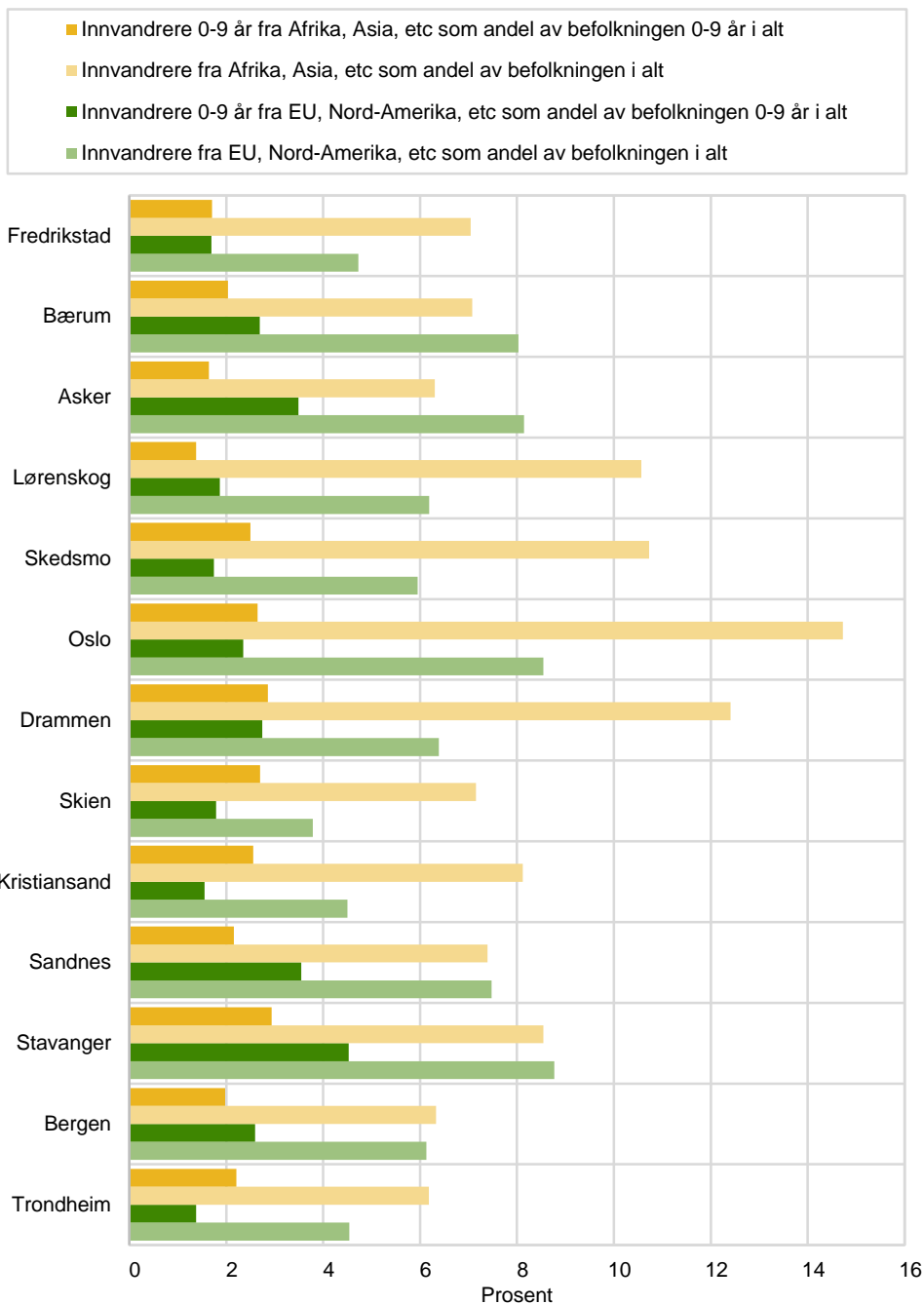
Innvandrerne er unge

Det er relativt store avvik i aldersfordeling mellom innvandrerne og befolkningen under ett. Det er mye enklere å flytte (også mellom landene) for enslige unge voksne enn det er for familier. Innvandringen til Norge er i stor grad arbeidsinnvandrere, som typisk er voksne, men under 50 år, og flyktninger, og familiemedlemmer til begge grupper. Det blir ikke så mange barn med på slike flyttinger, men mange av dem som slår seg ned i Norge får barn etter ankomsten hit.

For eldre personer er det ikke så lett å få bosette seg i Norge, de er ikke så attraktive på arbeidsmarkedet, og familiegjening med barn de har som er bosatt i Norge, er oftest vanskelig. Derfor er andelen voksne i alder 20-49 år 67 prosent blant innvandrerne, men bare 40 prosent i befolkningen under ett. I befolkningen er 10 prosent over 70 år, mens det blant innvandrerne bare er 3,5 prosent. De yngste (0-9 år) utgjør 5 prosent av innvandrerne, men 12 prosent i befolkningen under ett. Norskfødte med innvandrerforeldre er svært unge, 55 prosent er under 10 år, og bare 2 promille er over 70 år. I alle årsklasser under 10 år er det flere norskfødte med innvandrerforeldre enn det er innvandrere, innvandrerne er i flertall i alle årsklasser fra 11 år og oppover.

Vi skal se på andelen barn og andelen unge voksne i våre kommuner. Innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør mellom 4 og nesten 9 prosent av befolkningen i våre kommuner (se figur 1.7a). Barn innvandret fra disse landene, utgjør mellom en tredel og en halvpart av disse prosenttallene, de utgjør mellom 1,5 og 4,5 prosent av alle barn 0-9 år i kommunene. Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. utgjør mellom 6 og 15 prosent av folketallet, og av unge i alderen 0-9 år utgjør de mellom 1,5 og 3 prosent. Til tross for at det er mange flere innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn det er fra EU, Nord-Amerika etc., er det flest barn i alder 0-9 år fra EU, Nord-Amerika etc. i 7 av våre 13 kommuner. Forskjellene mellom kommunene har liten betydning for kommunenes aldersstruktur.

Figur 1.7a. Andel innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc. av befolkningen i alt og i alderen 0-9 år. 13 kommuner. 1.1.2013

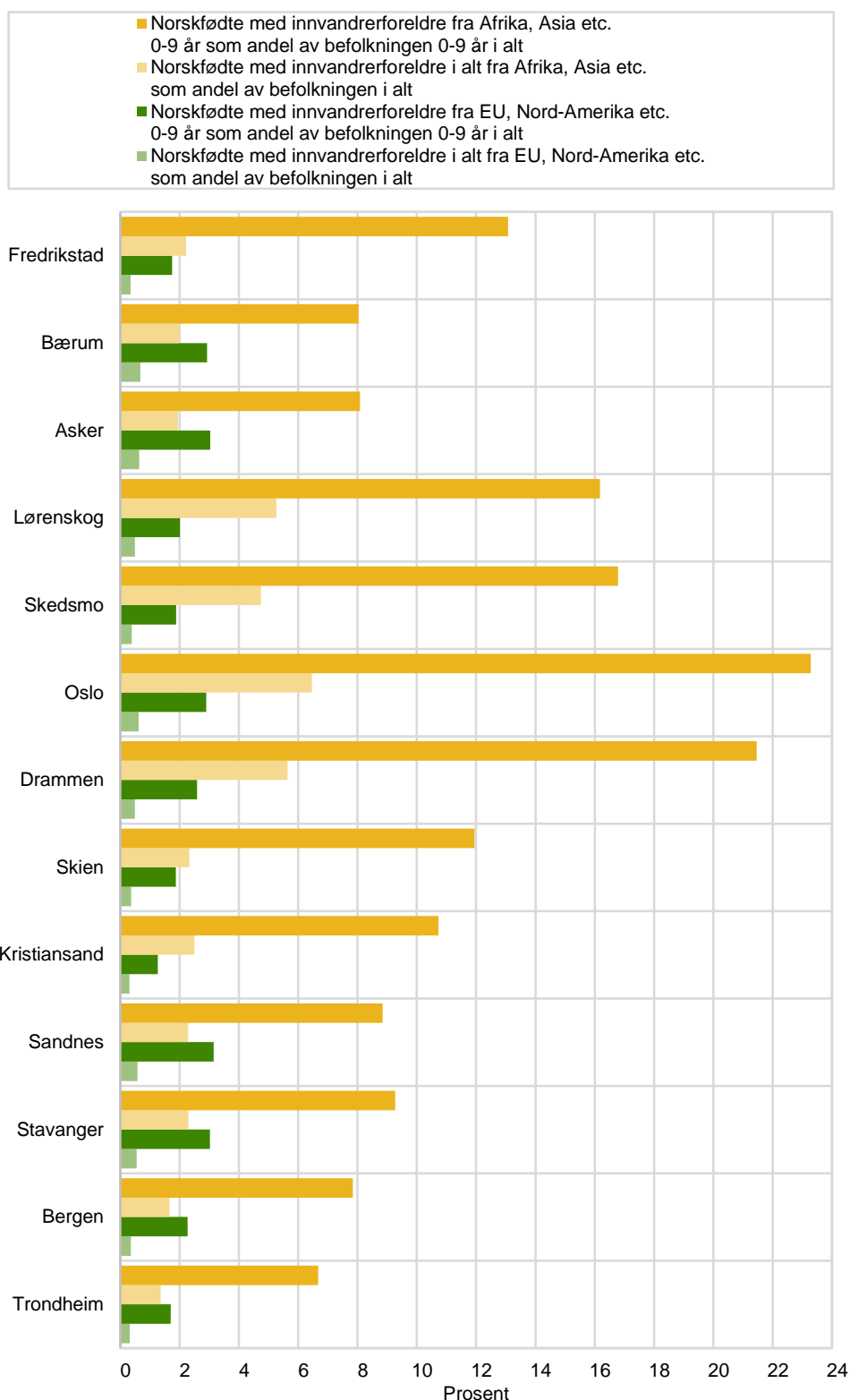

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

– norskfødte med innvandrerforelder enda yngre

Når vi ser på aldersfordelingen blant de norskfødte med innvandrerforeldre, blir bildet ganske annerledes (se figur 1.7b). For noen kommuner; Asker, Bærum, og fra Sandnes til Trondheim utgjør norskfødte barn med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. om lag 8 prosent av barnekullet. I de andre kommunene er andelen over 10 prosent, størst er den i Oslo hvor nesten 25 prosent av barna i alderen 0-9 år er født i Norge med to foreldre fra Afrika, Asia etc. I Drammen er andelen nesten like stor. Deretter har Skedsmo og Lørenskog de største andelen. Det er i stor grad et resultat av selektiv utflytting av familier fra Oslo til disse nabokommunene i øst, hvor tilbudet av familieboliger er stort og hvor prisene er lavere enn i Oslo og vest for Oslo. Dette vitner om et stort potensiale for vekst i befolkningen med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Figur 1.7b. Andel norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc. av befolkningen i alt og i alderen 0-9 år. 13 kommuner. 1.1.2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

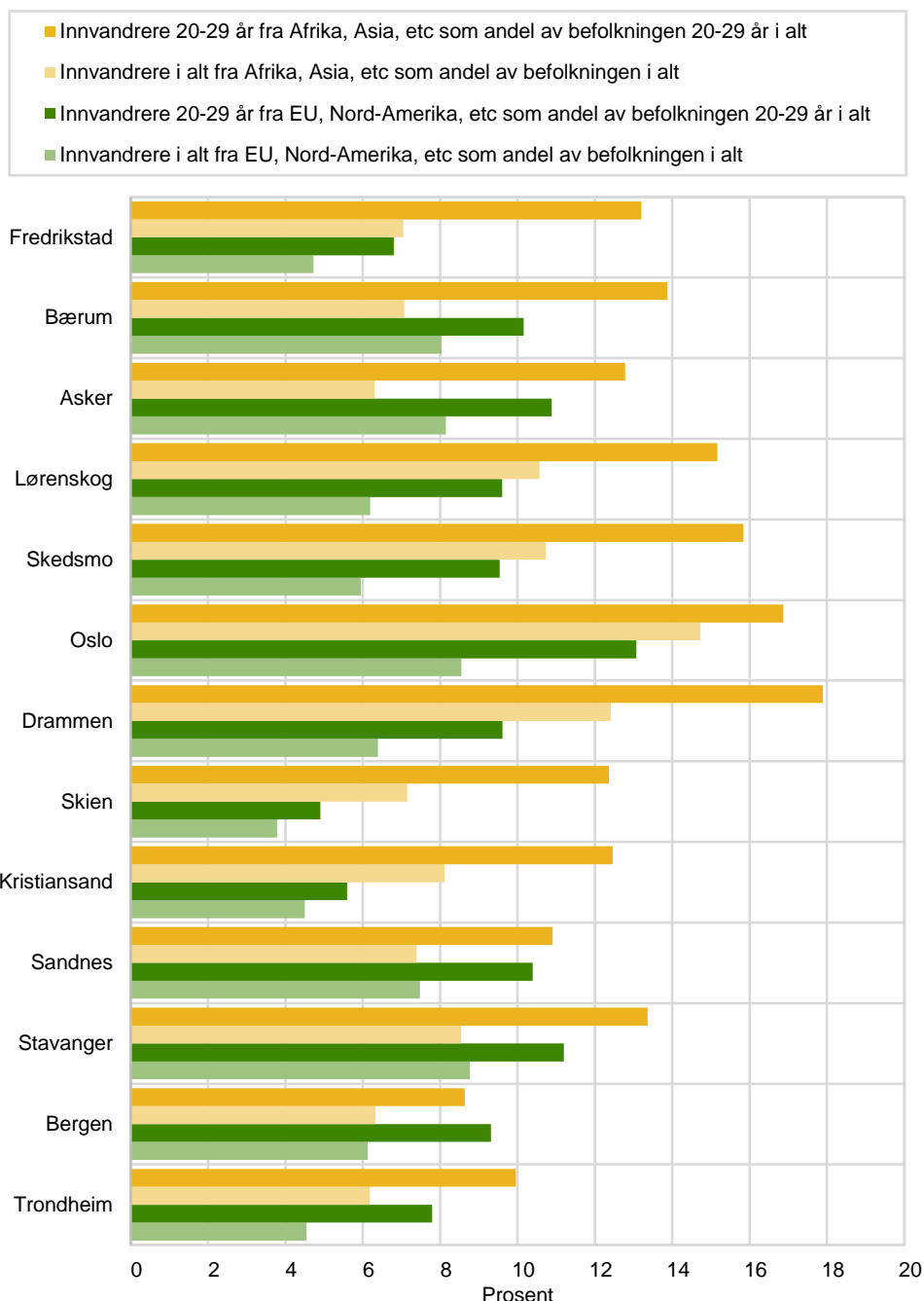
Blant unge voksne (20-29 år) utgjør andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. mellom 8 og 18 prosent av de bosatte i Norge som er i denne aldersgruppen (se figur 1.7c). Til tross for at Oslo har klart høyest innvandrерandel i befolkningen, er innvandrерandelen blant 20-29-åringene høyest i Drammen, og Skedsmo og Lørenskog kommer heller ikke langt etter Oslo. Forskjellen mellom kommunenes innvandrерandel er mye mindre i denne aldersgruppen enn den er blant

innvandrerbarn og blant barn født i Norge med to innvandrerforeldre. I alle kommuner utgjør innvandrere i alderen 20-29 år en større andel av folke­mengden i kommunen enn det innvandrerne i alt utgjør av den totale folke­mengden. Vi har her nok et eksempel på at migrasjonen er høyest blant unge voksne.

Den andelen som 20-29-åringene fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør av alle i tju­årene er i alle kommuner unntatt i Bergen lavere enn den andelen innvandrerne fra Afrika, Asia etc. utgjør. Andelen i tju­årene er noe høyere enn totalandelen, men de fra Afrika, Asia etc. har mye sterkere konsentrasjon om unge voksne enn det EU-innvandrerne har.

Figur 1.7c. Andel innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc. av befolkningen i alt og i alderen 20-29 år. 13 kommuner. 1.1.2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

1.2.6 Innvandringsgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omfatter alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang

mellom 1990 og 2012. Om personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiegjenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med.

Familiegjenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Inkludert dem som har fått opphold på humanitært grunnlag og gjennom kollektiv beskyttelse, samt overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer. Studenter fra EØS/EFTA er underlagt registreringsordningen, og trenger ikke å søke om tillatelse.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Antall arbeidsinnvandrere vokser raskest, men fortsatt flest familieinnvandrere

Av de i alt knapt 600 000 innvandrene som var registrert bosatt 1. januar 2013 var det vel 20 prosent (129 000) som det ikke var registrert noen innvandringsgrunn for (se tabell 1.5). Dette er dels personer innvandet til Norge før 1990, dels nordiske statsborgere som jo har fri adgang til å flytte hit, og som ikke tilordnes noen innvandringsgrunn. Vi vet at mange nordiske statsborgere kommer for å arbeide, men mange kommer også på grunn av familie, studier eller annet.

Den største gruppen er de som har kommet av familiegrunner, 175 000 eller nesten 30 prosent. Blant disse var det 45 000 (7,5 prosent) som kom for å inngå eller gjenoppta et familieliv med en flyktning. Flyktningene alene utgjorde 120 000, eller 20 prosent. 140 000 var kom som arbeidsinnvandrere, og denne gruppen er den som vokser hurtigst. Mange studenter vender hjem etter kort tid, derfor utgjør

ikke de mer enn 26 000 ved inngangen til 2013. For en grundigere gjennomgang av innvandringsgrunnene, se Dzamarija (2013).

De ulike gruppene nevnt over stiller kommunene overfor svært ulike muligheter og utfordringer. Arbeidsinnvandrerne kommer med en arbeidskontrakt i handa, og går inn i en jobb. Etter hvert er det imidlertid en fare for å miste jobben (Statistisk sentralbyrå 2014). Noen skaffer seg raskt en ny jobb, mens andre kanskje ikke har kvalifikasjoner som så lett er grunnlaget for en annen jobb enn den de kom for å ta.

Arbeidsinnvandrere fra EU, flyktninger fra Afrika, Asia etc.

Blant innvandrerne i Norge er det litt flere med første statsborgerskap i et land i Afrika, Asia etc. enn i EU, Nord-Amerika etc., 52,5 prosent mot 47,5 prosent, se tabell 1.5. Vel ti prosent (35 000) fra Afrika, Asia etc. var uten innvandringsgrunn. Dette er i all hovedsak de som ankom før 1990, og som bor her fortsatt. Praktisk talt alle flyktninger kom fra denne regionen, og flyktningen utgjør nesten 40 prosent av innvandrerne herfra. Legger vi til dem som er familieinnvandret til flyktninger, kommer vi opp i litt over halvparten av alle fra Afrika, Asia etc. De største flyktingelandene, med mellom 7 000 og 14 000 flyktninger i Norge, er Irak (14 000), Somalia, Bosnia-Hercegovina, Russland, Afghanistan, Vietnam, Eritrea og Kosovo. Fra de fleste av disse landene er det også kommet mange familiemedlemmer til flyktninger, men fra Bosnia-Hercegovina var det systematisk uttak av hele familier som fikk komme til Norge, og dermed har antallet familiegjenforeninger til denne gruppen blitt relativt liten.

Tabell 1.5. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Hele landet 1.1.2013

Statsborgerskap	I alt	Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Andre	Uoppgitt
			Familie i alt	Hvorav familieinnvandret til person med flyktningbakgrunn				
I alt	593 300	137 890	176 780	44 710	121 690	25 950	1 880	129 140
Første statsborgerskap fra Afrika, Asia, etc.	311 300	16 680	121 620	43 790	119 240	17 340	900	35 490
Første statsborgerskap fra EU, Nord-Amerika, etc.	282 100	121 210	55 160	910	2 450	8 610	980	93 650
Utvalgte land								
Polen	76 700	51 890	19 360	320	920	830	40	3 610
Litauen	28 600	20 410	6 980	20	10	640	20	540
Tyskland	24 200	11 280	6 390	70	110	1 550	260	4 650
Somalia	24 000	60	8 870	8 120	14 520	0	10	550
Irak	22 000	190	8 680	7 940	12 430	10	20	630
Pakistan	18 400	650	7 730	890	890	460	60	8 650
Filippinene	16 300	1 190	7 050	80	230	4 900	300	2 670
Russland	15 800	1 700	7 700	650	4 170	1 790	40	400
Iran	15 600	510	3 150	2 240	10 670	470	20	740
Thailand	15 000	250	13 070	110	290	290	30	1 060
Storbritannia	13 700	5 120	2 750	40	70	250	170	5 360
Vietnam	13 400	170	4 490	2 650	8 290	270	20	180
Bosnia-Hercegovina	13 200	370	1 520	1 030	10 820	90	10	440
Afghanistan	12 200	50	3 630	3 340	8 320	0	10	180
Tyrkia	10 800	340	6 130	1 160	910	150	30	3 230
Eritrea	10 000	10	1 860	1 650	7 750	20	10	390
Kosovo	9 800	210	2 240	1 450	6 950	40	10	380
Sri Lanka	8 900	190	3 870	2 780	4 040	140	10	690
India	8 700	2 160	3 270	230	240	480	60	2 480
USA	8 100	1 260	3 070	50	70	590	90	3 030
Latvia	8 100	5 270	2 110	10	10	400	10	270
Romania	7 900	4 330	2 680	110	160	580	20	180
Kina	7 600	1 000	2 910	230	820	1 600	10	1 220
Island	7 100	-	-	-	-	-	-	7 140
Nederland	7 100	2 600	2 350	20	30	230	130	1 760
Chile	6 200	210	2 070	1 050	3 500	60	10	360
Finland	6 200	-	-	-	-	-	-	6 180
Etiopia	5 700	60	1 790	1 270	3 180	400	20	240
Marokko	5 200	240	2 680	250	140	60	10	2 090

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

En firedel av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. bosatt i Norge ved inngangen til 2013, er familieinnvandrere til andre enn flyktninger. Denne firedelen består av ganske ulike grupper. Vel halvparten av dem har innvandret sammen med eller for å gjenoppta familieliv med en som var arbeidsinnvandrer eller hadde annet opphold. Knappt halvparten kom for å etablere familie med en som i utgangspunktet allerede hadde opphold i Norge. I denne gruppen var det noe flere (30 000) som etablerte familie med en som ikke var innvandrer eller norskfødt med innvandrerforeldre enn som etablerte seg med en som var innvandrer eller norskfødt med innvandrerforeldre (28 000), se tabell 1.6. Blant disse 28 000 kom det store flertallet til en innvandrer, bare 100-200 i året kom til en norskfødt med innvandrerforeldre.

Nordiske statsborgere får ikke registrert noen innvandringsgrunn

For innvandrere med sitt første statsborgerskap i et land i EU, Nord-Amerika etc. har en tredel uoppgitt innvandringsgrunn, mange er nordiske statsborgere, resten er innvandret fra andre land, men før 1990. Mer enn 40 prosent var arbeidsinnvandrere, og 20 prosent var familieinnvandrere, til arbeidsinnvandrere og til andre fra disse landene. Arbeidsinnvandrerne er kommet særlig de siste årene, og særlig fra de land som ble EU-medlemmer i 2004. Mer enn halvparten av alle arbeidsinnvandrere kommer fra Polen og Litauen, se tabell 1.5. Fra Latvia og fra Romania er det også blitt 5 000. Av andre land, ser vi at det er mange arbeidsinnvandrere fra Tyskland (tredje størst) og fra Storbritannia. Det er også kommet arbeidsinnvandrere (spesialister av ulike slag) fra land i Afrika, Asia etc., 4 000 fra Kina, 2 000 fra India og mer enn 1 000 fra Russland og Filippinene.

Utdanningsinnvandrere har vi særlig fra Filippinene (au pairer som forventes å returnere etter et år eller to), men det er også vel 1 500 fra Russland, Tyskland og Kina. Fra typiske flyktingeland som Somalia, Irak eller Afghanistan er det bare en liten håndfull som får komme med utdanning som innvandringsgrunn.

Tabell 1.6. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. Hele landet. 1.1.2013

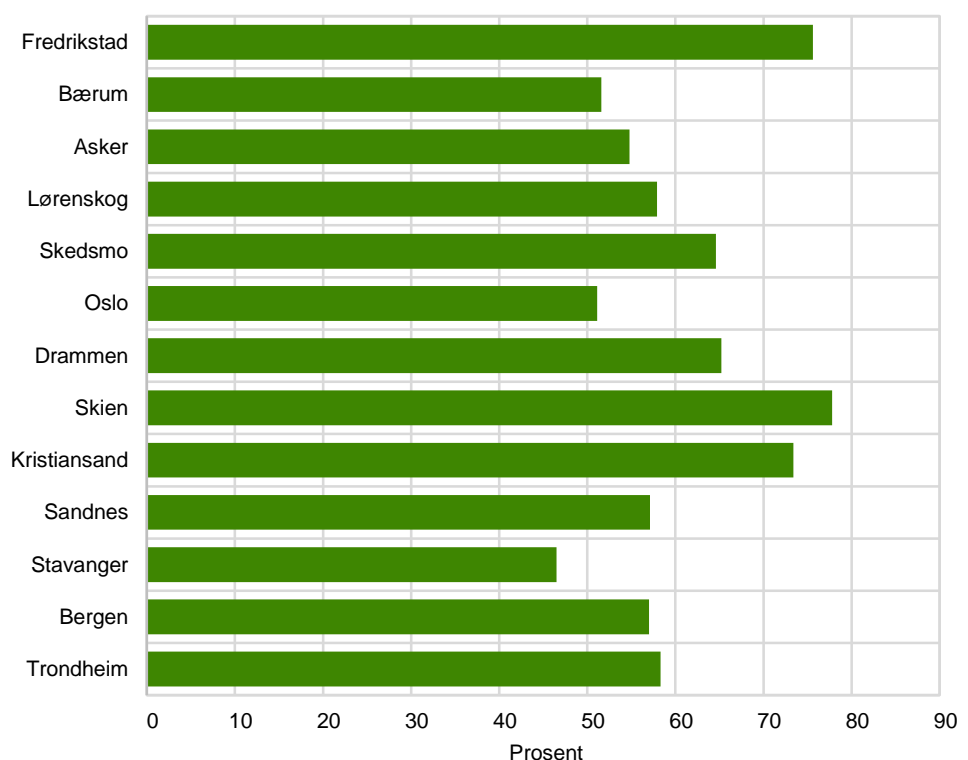
Landbakgrunn	Gjenforening og medfølgning		Familieetablering			
	I alt		I alt	Herboende er innvandrer eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	176 780	106 980	69 800	30 700	38 560	540
Første statsborgerskap fra Afrika, Asia, etc.	121 620	63 270	58 350	28 020	29 910	420
Første statsborgerskap fra EU, Nord-Amerika, etc.	55 160	43 710	11 450	2 680	8 650	120
Utvalgte land						
Polen	19 360	16 820	2 540	1 160	1 350	30
Thailand	13 070	4 410	8 660	330	8 320	10
Somalia	8 870	8 040	830	820	10	-
Irak	8 680	6 910	1 770	1 710	60	-
Pakistan	7 730	2 700	5 030	4 850	150	30
Russland	7 700	3 980	3 720	460	3 250	10
Filippinene	7 050	2 660	4 390	500	3 880	20
Litauen	6 980	6 380	600	300	300	-
Tyskland	6 390	5 550	830	180	650	10
Tyrkia	6 130	2 340	3 790	2 480	1 270	50
Vietnam	4 490	2 330	2 170	1 770	380	20
Sri Lanka	3 870	1 800	2 070	1 950	80	50
Afghanistan	3 630	2 770	860	830	30	-
India	3 270	1 760	1 510	1 290	200	20
Iran	3 150	1 670	1 480	1 330	140	10
Storbritannia	2 750	1 590	1 160	110	1 040	10
Marokko	2 680	700	1 990	1 230	750	10
Kosovo	2 240	780	1 450	1 210	220	30
Eritrea	1 860	1 550	310	300	10	10
Bosnia-Hercegovina	1 510	620	890	790	100	-

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Jo flere flyktninger, desto større utfordringer for arbeidsmarkedet

Flyktninger synes ofte å ha en vanskeligere vei inn i det norske arbeidsmarkedet enn andre innvandrere fra de samme regionene (se Olsen 2014). Dette er grunnen til at det blir gitt integreringstilskudd til kommunene for de første fem årene etter bosetting, og for at nyankomne flyktninger skal delta i introduksjonsordningen. For mer om introduksjonsordningen, se Statistisk sentralbyrå (2013a). Alt annet likt, kan en anta at i tillegg til at en stor andel med kort botid er viktig for kommunale tiltak, så vil kommuner med mange flyktninger har andre utfordringer enn kommuner med få flyktninger. Lillegård og Seierstad (2013) analyserer i hvilken grad forskjeller mellom kommunenes måloppnåelse for Introduksjonsprogrammet kan forklares med ulik sammensetning av flyktninggruppene, og i hvilken grad det må være andre faktorer, ved kommunen eller ved programmet, som kan forklare de til dels store forskjellene i måloppnåelse.

Figur 1.8. Andel flyktninger blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i de 13 kommunene. 1.1. 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Andelen flyktninger blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. varierer mye mellom «våre» kommuner, fra tre av fire i Skien og Fredrikstad til annenhver eller knapt det i Oslo og Stavanger. Kommuner med høy andel flyktninger vil nok ofte møte større utfordringer av integreringsmessig art enn det kommuner med lavere andel flyktninger gjør. I antall er selvfølgelig Oslo størst, der bor nesten halvparten av flyktingene i våre kommuner, men i forhold til antallet innvandrere i alt fra Afrika, Asia etc., er det likevel ikke så mange.

I 2006 var bildet ikke så mye forskjellig fra dette. Antallet flyktninger var lavere, men deres andel av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. var noe høyere. Også den gang hadde Fredrikstad, Skien og Kristiansand de klart høyeste flyktningeandeler, men mange kommuner hadde lavere andel enn Stavanger. Hit er det nok kommet mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. også av andre grunner enn flukt.

1.2.7 Endring i kommunene

Innvandrerbefolkningen 12-doblet siden 1970

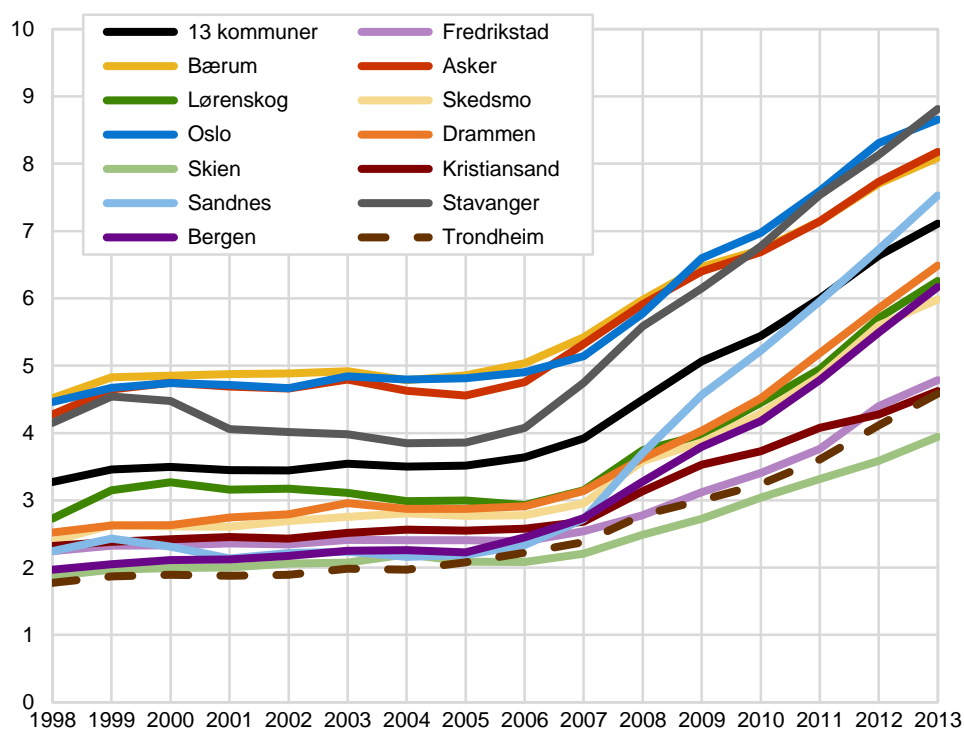
Vi har tidligere skrevet mye om utviklingen i sammensetningen av gruppen innvandrerne og deres norskfødte barn i Norge siden 1970, hvor antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er 12-doblet, fra knapt 60 000 til 710 000 personer. Her skal vi si litt mer om utviklingen for hver av våre 13 kommuner. I 2007 la vi vekt på å vise utviklingen for de vi da omtalte som ikke-vestlige innvandrere. Nå har vi ikke lenger noe så klart skille mellom grupper vi er og grupper vi ikke er opptatt av, slik at vi viser veksttakten for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (figur 1.9) og fra Afrika, Asia etc. (figur 1.10) hver for seg.

EU-innvandringen har vokst likt i alle kommuner, sterkt fra 2006

Fra 1998 til 2006 var denne veksten ganske beskjeden i alle 13 kommunene, og den var klart svakere enn veksten i antall innvandrere fra Afrika, Asia etc. Andelen økte bare med noen få promille for alle 13 kommuner under ett, og den sank i deler av perioden i kommuner som Lørenskog, Sandnes og Stavanger. Fra 2006 (da effekten av EU-utvidelsen begynte å bli tydelig i det norske migrasjonsmønsteret) endret dette seg radikalt. Andelen ble fordoblet i alle 13 kommunene under ett, og aller raskest var veksten i Sandnes (tredobling) og i Bergen. Sandnes var blant kommunene med lavest andel i 2006, men var i 2013 over landsgjennomsnittet og hadde bare Oslo, Stavanger, Asker og Bærum foran seg. Den relative veksten var svakest i kommune med høyest andel i 2006, Asker og Bærum, og i den med lavest andel, Skien. Selv om Polen er største innvandrerland i Skien, og at andelen av EU-innvandrere nesten er fordoblet 2006-2013, viser kurven for Skien at det ikke er samme betydning av innvandringen fra EU, Nord-Amerika etc. i alle kommuner. Andelen disse utgjør i Skien i 2013, er lavere enn den vi hadde i så mange som fire av kommunene i 2006.

Det tydeligste budskapet fra figur 1.9 er at veksten i EU-innvandrerens andel av folketallet har vært ganske jevn i alle 13 kommuner, og at tilveksten i Sandnes, Stavanger og Bergen har vært enda raskere enn i resten av kommunene.

Figur 1.9. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. i prosent av kommunens befolkning, 1998-2013

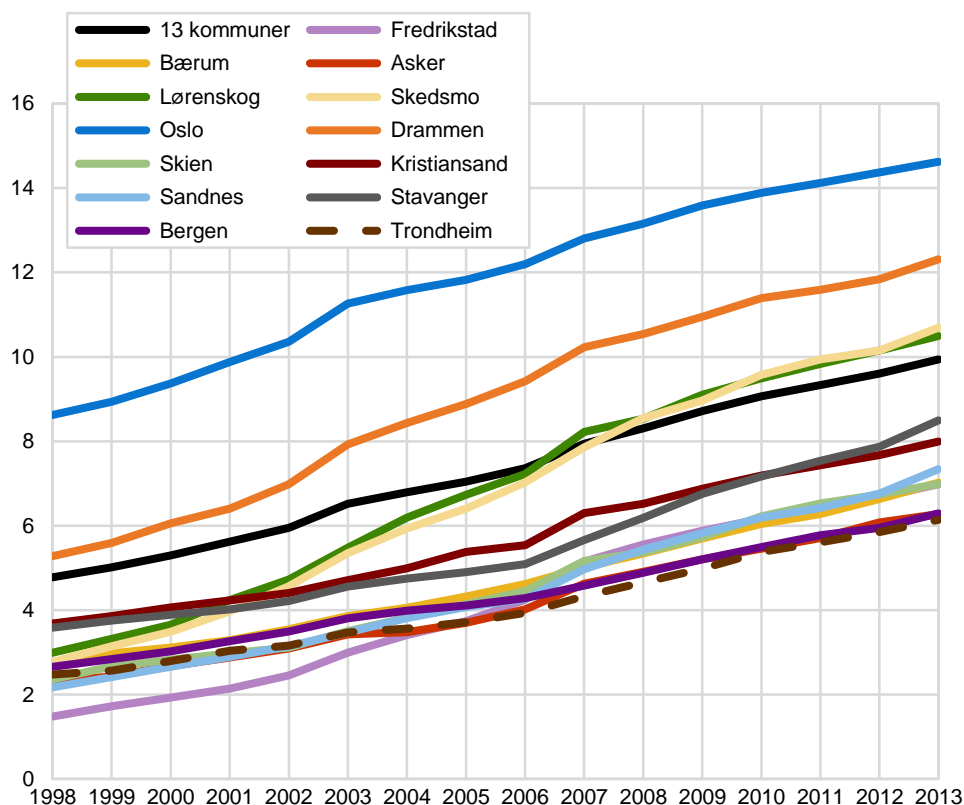
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Kommunene har lik og jevn vekst i antall innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Veksten i andelen fra Afrika, Asia etc. har vært mye jevnere for EU-innvandrerne i denne sjuårsperioden. Andelen for alle 13 kommuner under ett har vokst med en tredel, fra 7,5 til nesten 10 prosent. Oslo har hele perioden figur 1.10 dekket hatt klart høyest andel innvandrere fra Afrika, Asia etc. i befolkningen, og veksten her har vært nesten like høy som i alle 13 kommuner under ett. Lørenskog og Skedsmo har vokst raskere enn de andre kommunene, og er nå sammen med Oslo og Drammen over gjennomsnittet av de 13. Dette vil nok i stor grad ha sin årsak i sekundærflyting fra Oslo. Drammen har hele perioden hatt klart flere innvandrere enn alle andre kommuner enn Oslo, og hele tiden hatt klart færre enn Oslo. Trondheim og Bergen har sammen med Asker den laveste andelen fra Afrika, Asia etc., og veksten her har vært mer moderat enn i mange andre kommuner. Vi har flere ganger trukket fram Fredrikstad som en kommune med særlige utfordringer knyttet til innvandringen fra Afrika, Asia etc. Kommunen har imidlertid ikke særlig stor andel innvandrere fra denne regionen sammenliknet med andre store kommuner. Andelen har vokst parallelt med de fleste andre kommunene, den har hele tiden vært blant dem med den laveste andelen, og den var særlig lav ved periodens start.

Hovedtrekket i budskapet fra figur 1.10 er at kommunene har hatt en ganske parallell og jevn og sterk tilvekst i andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. i hele perioden 1998-2013.

Figur 1.10. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. i prosent av kommunens befolkning, 1998-2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Oslo har lavest veksttakt

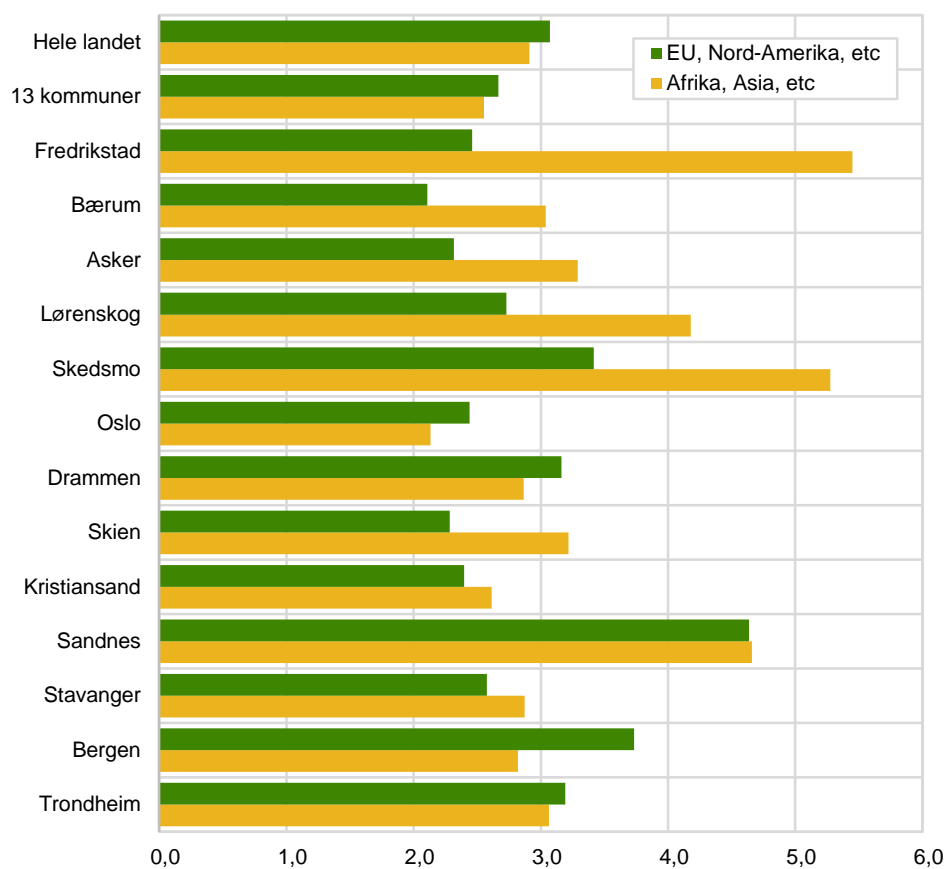
Ser vi bare på tilveksten 1998 til 2013, er innvandrernes antall i Norge tredoblet, både for EU-innvandrere og de andre (figur 1.11). Kommunen med lavest vekst, er Oslo, som i utgangspunktet hadde så mange innvandrere. Her er antallet fra begge grupper bare litt mer enn fordoblet. Selv om antallet innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har vokst fra 22 000 til 54 000, er Oslos andel av disse innvandrerne sunket fra knapt 25 til knapt 20 prosent. Antallet innvandrere fra Afrika, Asia etc.

er økt med 50 000, men Oslos andel av denne gruppen er falt fra 40 til 30 prosent. Også Bærum og Kristiansand har hatt en relativt beskjeden vekst.

– **og sterkest i Fredrikstad og Skedsmo**

Aller sterkest vekst (mer enn fem-dobling) ser vi for antall innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Fredrikstad og Skedsmo. Sterkest vekst i samlet antall innvandrere har Sandnes hatt, hvor det i begge grupper er nesten fem ganger så mange i 2013 som det var i 1998. Trondheim og Bergen har også hatt sterkere vekst enn landsgjennomsnittet. Fordelingen av veksten er slik at antallet innvandrere har vokst raskere i landet under ett enn i våre 13 kommuner, og av våre kommuner har veksten vært minst i Oslo. Slik sett er innvandringen mellom 1998 og 2013 ført til en langt jevnere regional fordeling av innvandrerne i Norge. Likevel, Oslo har fortsatt en ubestridt stilling som den viktigste innvandrerkommunen i Norge.

Figur 1.11. Vekst i innvandrerantall fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc. i kommunene. 1998-2013. Antall ganger flere i 2013 enn i 1998

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

1.2.8 Innvandrernes valgdeltakelse

Valgdeltakelsen er lav

Innvandrernes valgdeltakelse regnes som et viktig element i deres deltakelse i det norske samfunnet. Mange innvandrere tar sikte på å være her bare for en kortere periode, og da er det kanskje ikke så mange grunner til å engasjere seg i norsk politikk. Vi ser på valgdeltakelsen ved kommunevalget i 2011. Ved kommunevalget har alle norske statsborgere stemmerett, og alle utenlandske statsborgere som har hatt lovlig opphold i landet i minst tre år. Nordiske statsborgere har stemmerett hvis de innvandret før 30. juni i valgåret.

<http://www.ssb.no/valg/statistikker/stemmerettkomm/>

Valgdeltakelsen varierer med botid og med hvor innvandrerens kommer fra, og det er også betydelige kjønnsforskjeller i noen innvandrergrupper.

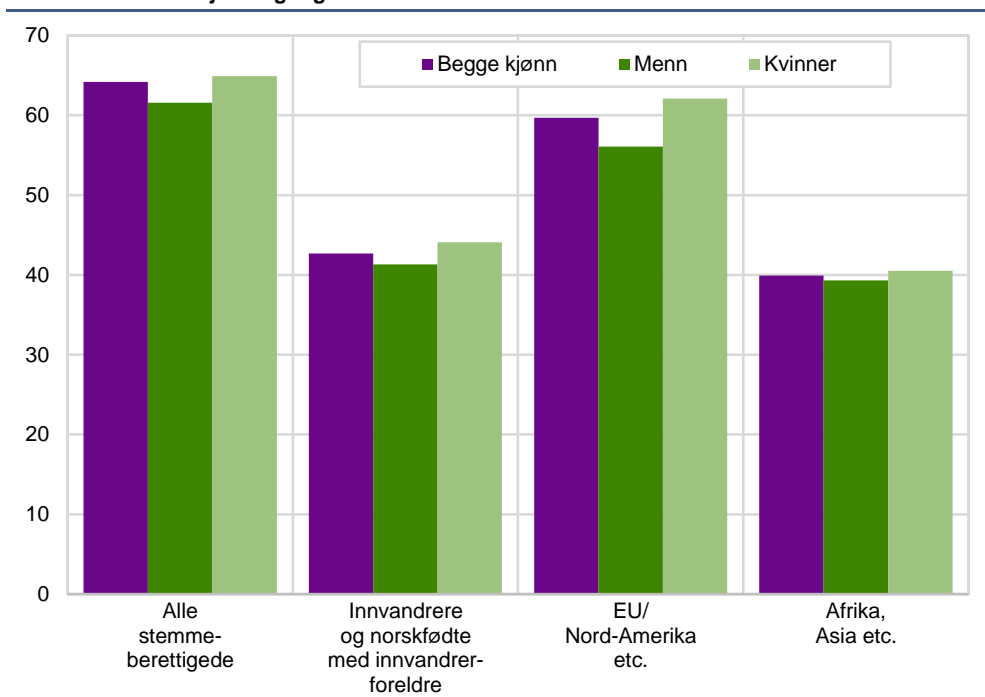
Vi skal i denne innledningen gi en enkel beskrivelse av valgdeltakelsen blant innvandrere på nasjonalt nivå, som et bakteppe for de kommunale beskrivelsene som følger. Tallene for valgdeltakelse baserer seg på en manntallsundersøkelse som SSB gjennomfører (Aalandslid og Lysø 2013). Data gjør det ikke mulig å skille mellom innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Tall brutt ned på kjønn baserer seg på en utvalgsundersøkelse i regi av ISF <http://www.samfunnsforskning.no/Publikasjoner/Rapporter/2013/2013-001>. Når tallene baserer seg på utvalg, vil det for mange kommuner ikke være mange nok observasjoner til at det kan gis tall for alle grupper etter landbakgrunn eller botid.

– særlig blant dem fra Afrika, Asia etc.

Vi ser i figur 1.12 at innvandrerne har betydelig lavere valgdeltakelse enn gjennomsnittet i Norge. Forskjellen er i overkant av 20 prosentpoeng for begge kjønn. Kvinner har litt høyere valgdeltaking enn menn i alle grupper. Forskjellen er minst blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har klart høyere deltakelse enn andre innvandrere, til tross for at mange av dem har relativt kort botid.

For de kommunene som har tall for begge landgrupper, er forskjellen klart størst i Bærum, hvor EU-innvandrerens valgdeltakelse er over den gjennomsnittlige valgdeltakelsen i Norge, mens innvandrerne fra Afrika og Asia etc. har lavere deltakelse enn gjennomsnittet for denne gruppen i Norge.

Figur 1.12. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011. Alle, og alle innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og region. Hele landet

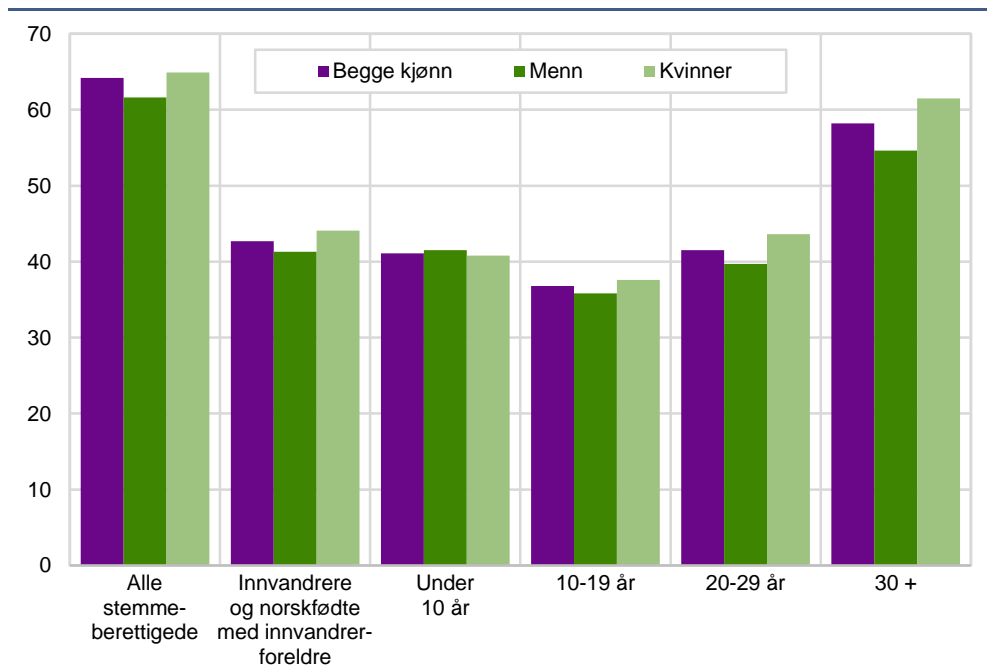
Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå

– og blant dem med kort botid

Valgdeltakelsen varierer mye med botid, som vi ser i figur 1.13. De som har bodd i Norge i minst 30 år, har valgdeltakelse bare litt under gjennomsnittet for Norge, mens de med kortere botid har klart lavere deltakelse, men hvor det ikke er så store ulikheter mellom de tre botidsgruppene. Det er stor forskjell i innvandrergruppens sammensetning avhengig av botid (se avsnittet om botid tidligere i denne innledningen). Blant dem med lengst botid er innslaget av skandinaver stort, og den gruppen har relativt høy valgdeltakelse. Med lang botid er de fleste blitt godt voksne, og dermed i en alder hvor valgdeltakelsen er relativt høy. Kristiansand og Fredrikstad har særlig høy valgdeltakelse blant dem med minst 30 års botid. Heller

enn å søke etter substansielle grunner til dette, bør en vurdere hvor stor sannsynlighet det er for at dette er rent tilfeldige variasjoner, og hvor mye som henger sammen med gruppens sammensetning.

Figur 1.13. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Hele landet.

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå

1.3 Levekår

I beskrivelsen av den enkelte kommune har vi lagt vekt på innvandrernes og de norskfødte med innvandrereforeldres deltakelse i alle ledd i utdanningssystemet. Utdanning er en viktig forutsetning for arbeid og inntekt i Norge, og det er store forskjeller mellom de ulike innvandrergupper både i hva slags utdanning de har med seg, og hvordan deltakelsen i utdanning i Norge er for innvandrerne og for deres norskfødte barn (Steinkellner og Holseter 2013, og Henriksen et. al (red) 2010). I noen kommuner er det for få personer i enkelte aldersgrupper til at tallene kan bli særlig utsagnskraftige når vi deler opp i undergrupper, men vi mener at utdanning er så viktig for den videre integrering at vi legger stor vekt på denne dimensjonen i gjennomgangen av de enkelte kommunene.

1.3.1 Barnehage og kontantstøtte

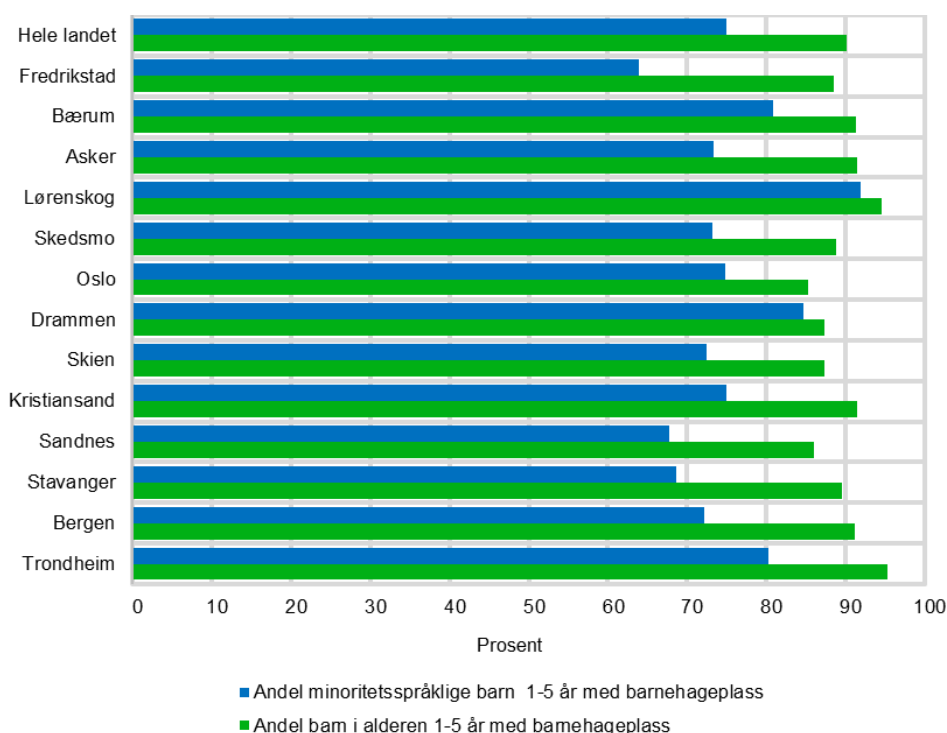
Barnehagestatistikken er ikke individbasert, og kan dermed ikke lages med utgangspunkt i å kople individene som går i barnehage med informasjon om deres og deres foreldres landbakgrunn. Vi er avhengig av summariske oppgaver som kommunene melder inn til KOSTRA om andelen barn i alderen 0-5 år som er i barnehage, og den andelen barn fra språklige og kulturelle minoriteter utgjør av alle barn som er innvandrere eller norskfødte med to innvandrereforeldre (Statistisk sentralbyrå 2013b).

Definisjonen av hvem som tilhører språklige og kulturelle minoriteter er ikke helt klar, og den kan trolig praktiseres noe ulikt kommunene i mellom. Den tilsvarende ikke SSBs innvandrere-definisjon, slik at tallene om bruk av barnehager ikke helt tilsvarende den standard gruppering vi bruker ellers i denne rapporten. Likevel bruker vi disse tallene siden de sier noe om den betydelige forskjellen det er i bruk av barnehage mellom de ulike kommunene.

Lik barnehagedekning mellom kommunene, men store forskjeller i innvandrernes bruk

Det er relativt liten forskjell mellom barnehagedekningen i våre 13 kommuner. 90 prosent av alle barn i alderen 1-5 år går i barnehage i Norge, og våre kommuner ligger innenfor en margin på +/- 5 prosent av dette gjennomsnittet. Lørenskog og Trondheim ligger høyest, Oslo lavest. Barn tilhørende språklige minoriteter i denne statistikken har klart lavere deltaking i barnehage enn andre (se figur 1.14). På landsbasis er dekningsgraden 75 prosent, varierende fra 92 prosent i Lørenskog til 64 prosent i Fredrikstad. Minoritetsspråklige barn i Lørenskog har høyere deltakelse i barnehage enn gjennomsnittet for alle i Norge, og bare Trondheim av våre kommuner har en deltakelse blant alle barn høyere enn den minoritetsspråklige i Lørenskog har.

Det er ingen sterk sammenheng mellom deltakerandelen i de to gruppene i figur 1.14, forskjellen varierer fra bare 2-3 prosent i Drammen og Lørenskog til 21 prosent i Stavanger og 25 prosent i Fredrikstad. Det er større variasjon mellom kommunene for minoritetene enn for majoriteten. Det synes vanskelig å forklare disse variasjonene i minoritetenes bruk av barnehage med ulik sammensetning av innvandrerne og deres norskfødte barn. Nabokommunene Lørenskog og Skedsmo har relativt lik sammensetning av innvandrere, men forskjellen i deres bruk av barnehager er svært stor, 92 mot 73 prosent.

Figur 1.14. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner og hele landet. 2012

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Kontantstøtte er omstridt

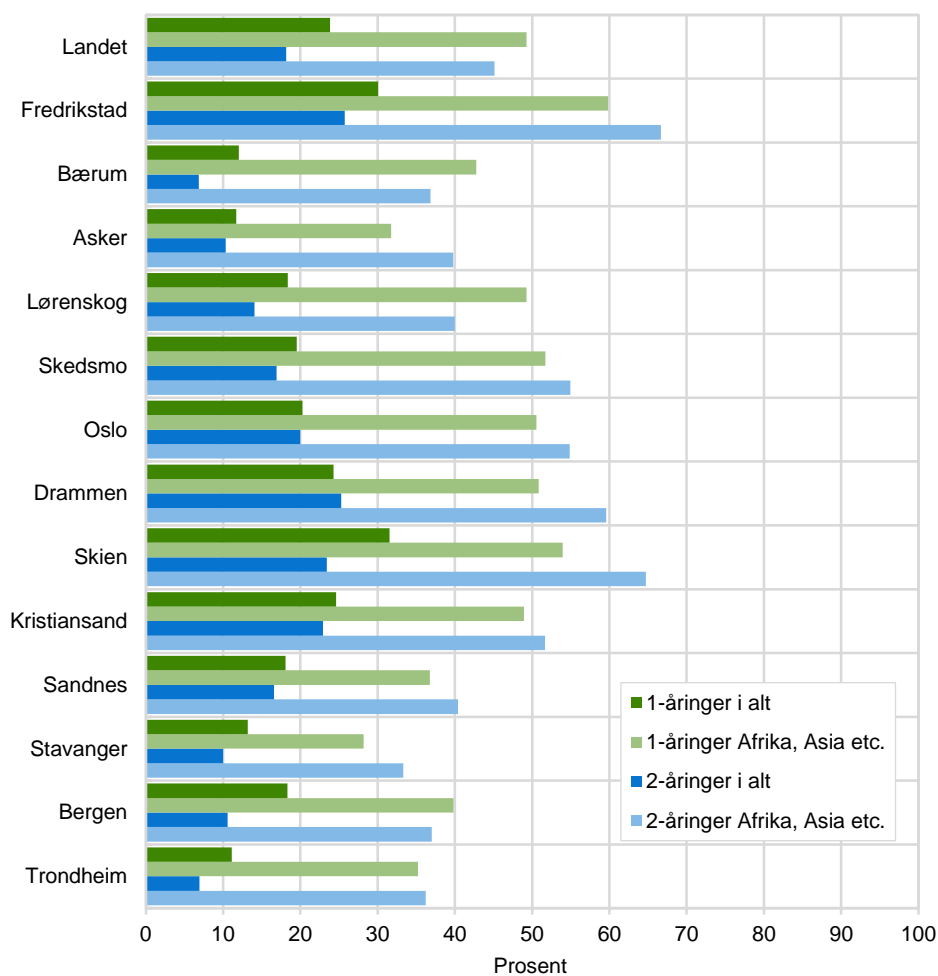
Arbeidsmarkedet er en sentral arena for læring av norsk og forståelse for det norske samfunnets normer og regler. Kontantstøtten blir angrepet fra flere hold for å være til hinder for at en del innvandrerkvinner deltar i arbeidslivet, og denne kritikken får støtte også fra utenlandske kilder (OECD 2009). Ideen er at kvinner som tilbys kontantstøtte kan foretrekke den framfor å delta på arbeidsmarkedet, også fordi utbyttet av en lavt betalt jobb ikke nødvendigvis gir bedre familieøkonomi enn kontantstøtten. Bruk av kontantstøtte er beskrevet i flere sammenhenger, sist av Egge-Hoveid (2012). Her beskrives mottak av kontantstøtte blant innvandrere etter endring av Kontantstøtteleven, som blant annet medførte avvikling av kontantstøtte for 2-åring og økt sats for barna mellom 13 og 18 måneder.

Bruk av kontantstøtte varierer mye mellom kommunene

I september 2011 mottok en av fire ettåringer i Norge og en av fem toåringer kontantstøtte. Andelen blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. var over den dobbelte. Det ble mottatt kontantstøtte for halvparten av ettåringene og 45 prosent av toåringene i denne gruppen. Vi ser i figur 1.15 at andelen varierer mye mellom kommunene, både blant dem med og dem uten innvandrerbakgrunn.

Vi ser også i figur 1.15 at andelen av alle barn og barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. varierer mellom kommunene. Fredrikstad og Skien har høy andel kontantstøttebrukere både blant ett- og toåringer, og de har høyeste andelen også blant dem fra Afrika, Asia etc., omkring 60 prosent. Lavest andel brukere av kontantstøtte har Asker, Bærum, Stavanger og Trondheim, med like over 10 prosent blant alle ettåringer og rett under 10 prosent for toåringene. Andelen blant ettåringer fra Afrika, Asia etc. varierer mer, omkring en av tre får kontantstøtte i disse fire kommunene. Disse gruppene er relativt små, og dermed vil variasjonen lett bli større. Blant toåringene med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., ligger andelen på omtrent samme nivå som for ettåringene i disse kommunene. Denne variasjonen i bruk av kontantstøtte har trekk til felles med variasjonen i deltakelsen i arbeidsmarkedet, som vi kommer tilbake til lenger ute i innledningen.

Figur 1.15. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner og hele landet. 1.9.2011

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

1.3.2 Utdanning

Grunnskolen er obligatorisk for alle, og alle grupper har tilnærmet 100 prosent deltakelse her. Når det gjelder videregående skole varierer deltakelsen noe mer, særlig mellom innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Noen kommuner har for få innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år til at tallene blir særlig utsagnskraftige. Blant norskfødte med innvandrerforeldre er andelen i videregående utdanning (91 prosent) nesten den samme som for alle i landet (92 prosent), mens innvandrerne har langt lavere andel (72 prosent). I den siste gruppen vil det være relativt mange nyankomne, og det vil også være en del av dem som er i grunnskolen. Fra 2005 har alle grupper hatt en oppgang på noen prosent. Oppgangen blant innvandrerne er minst, og er nok primært et resultat av at gruppens sammensetning har endret seg.

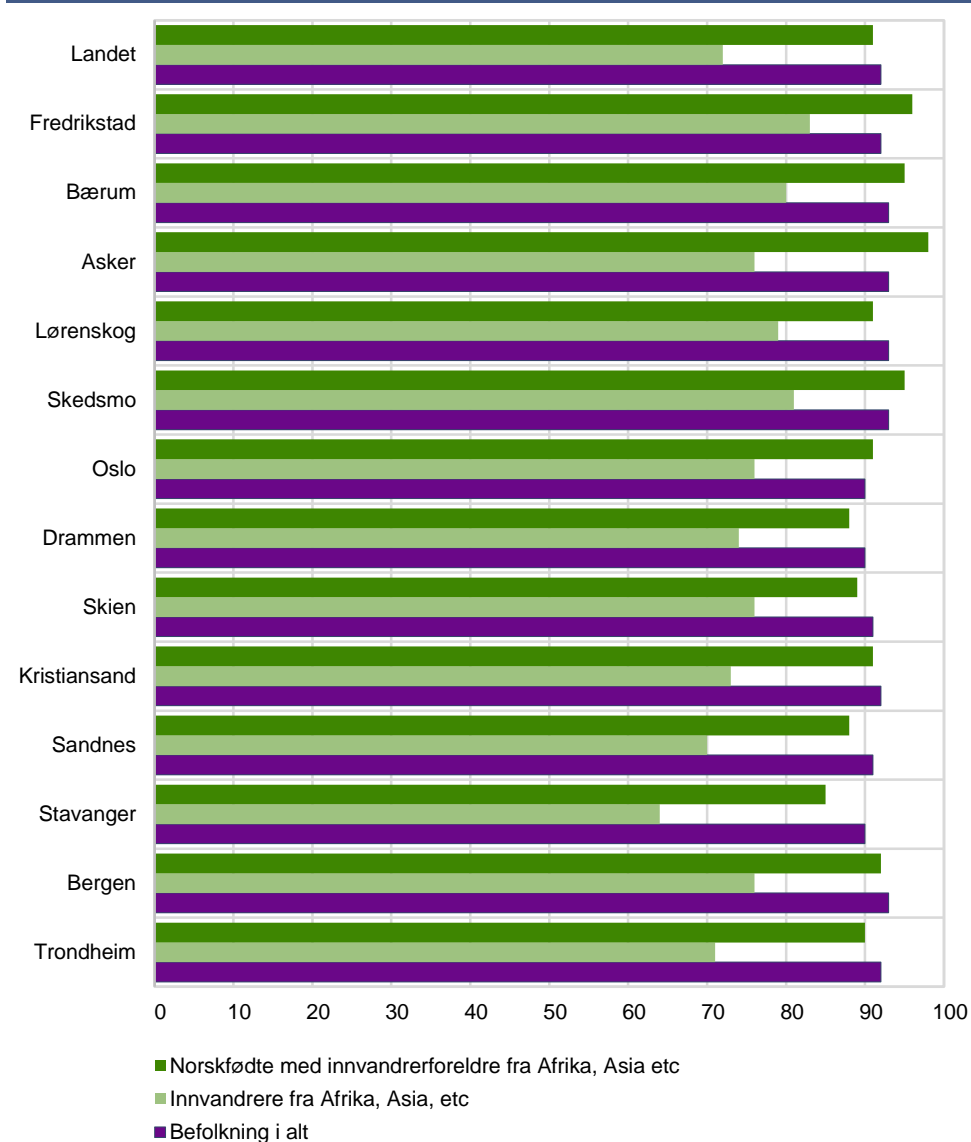
Nesten alle 16-18-åringer går i skole

For alle bosatte i alder 16-18 år er andelen i videregående skole mellom 90 og 93 prosent i kommunene våre (se figur 1.16). For norskfødte med innvandrerforeldre varierer andelen klart mer, og ligger mellom 85 og 98 prosent. For fem av kommunene våre er andelen høyere blant disse enn i kommunen som helhet. Det er ikke lett å se ulikheter i sammensetning som eneste forklaring på denne relativt store variasjonen. Asker og Fredrikstad er på topp, Stavanger, Sandnes, Drammen og Skien på bunn i de norskfødtes deltakelse i utdanning. Både Skien og Fredrikstad har en meget stor flyktningebefolkning. At Stavanger og Sandnes har lav deltakelse kan ha sammenheng med arbeidsmarkedet, at det er stor etterspørsel etter arbeidskraft her.

– *bare ikke blant innvandrerne*

Blant innvandrerne varierer andelen under utdanning mellom 65 prosent i Stavanger og 83 prosent i Fredrikstad. Dette er de samme kommuner på topp og bunn som for norskFamiliiegenforeningstypefødte med innvandrerforeldre. Den eneste av våre kommuner som kommer klart under landsgjennomsnittet i andel i videregående utdanning blant innvandrere i alderen 16-18 år er Stavanger.

Figur 1.16. Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., 16-18 år. Utvalgte kommuner og hele landet 1.10.2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Store andeler fullfører ikke videregående skole på normert tid

Relativt lave andeler som gjennomfører videregående skole på normert tid, er et problem i norsk skole. De som ikke fullfører med studie- eller yrkeskompetanse antas å få problemer med å komme inn på arbeidsmarkedet. Problemet er større for gutter enn for jenter, og større blant innvandrere enn blant norskfødte med innvandrerforeldre. Minst er det blant dem uten innvandrerbakgrunn. Tabell 1.7 viser for våre 13 kommuner hvor stor andel av dem som begynte i videregående skole i perioden 2005-2007 som fullførte med studie- eller yrkeskompetanse i løpet av fem år etter at de begynte. For de fleste kommunene ligger andelen omkring 70 prosent, med Oslo, Lørenskog, Asker og Bærum klart bedre (74-84 prosent). I alle kommunene har om lag ti prosent flere kvinner enn menn fullført på denne tiden.

– *særlig blant innvandrerne*

Blant innvandrerne er andelen som har fullført i løpet av fem år lavere enn samletallene for kommunen, men forskjellen varierer overraskende mye mellom kommunene. I Asker fullførte 79 prosent av alle elever, men bare 51 prosent blant innvandrerne. I kommunene fra Kristiansand til Trondheim er forskjellen også over 20 prosent. I den andre ytterenden finner vi Lørenskog, hvor andelen som fullfører blant innvandrerne bare er 6 prosent lavere enn for kommunen under ett. Dette er nok langt på vei resultat av at Lørenskog har mange innvandrere med lang botid, de er veletablerte og deres barn vil trolig ha muligheter i norsk skole som ikke ligger for langt unna de mulighetene som andre ungdommer i Norge har.

Tabell 1.7. Andel som hadde fullført i løpet av fem år blant befolkningen i alt og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005–2007, etter kjønn og landbakgrunn. 13 kommuner. Prosent

	Landet	Fredrikstad	Bærum	Asker	Lørenskog	Skedsmo	Oslo	Drammen	Skien	Kristiansand	Sandnes	Stavanger	Bergen	Trondheim
I alt	69	66	84	79	75	69	74	68	68	71	73	72	71	71
Innvandrere														
I alt	51	53	63	51	69	54	58	46	55	48	52	52	53	53
EU, Nord-														
Amerika etc.	60	-	59	76	77	57	72	47	58	67	83	69	77	85
Afrika, Asia etc. ...	50	49	63	43	67	53	58	46	54	46	47	49	51	50
Menn														
I alt	65	60	81	75	70	65	69	64	63	67	69	68	66	65
Innvandrere														
I alt	43	44	55	42	67	47	47	32	44	43	41	43	51	39
EU, Nord-														
Amerika etc.	54	-	54	83	88	44	57	25	50	71	91	64	67	57
Afrika, Asia etc. ...	41	42	55	32	60	47	46	32	44	41	34	40	49	38
Kvinner														
I alt	75	73	88	82	81	75	80	73	73	75	77	77	75	77
Innvandrere														
I alt	60	60	73	61	71	63	70	61	64	55	66	61	56	67
EU, Nord-														
Amerika etc.	65	-	64	69	60	80	84	67	75	63	77	73	87	95
Afrika, Asia etc. ...	59	56	75	58	73	62	69	61	64	54	64	59	52	62

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor variasjon i andel som deltar i høyere utdanning

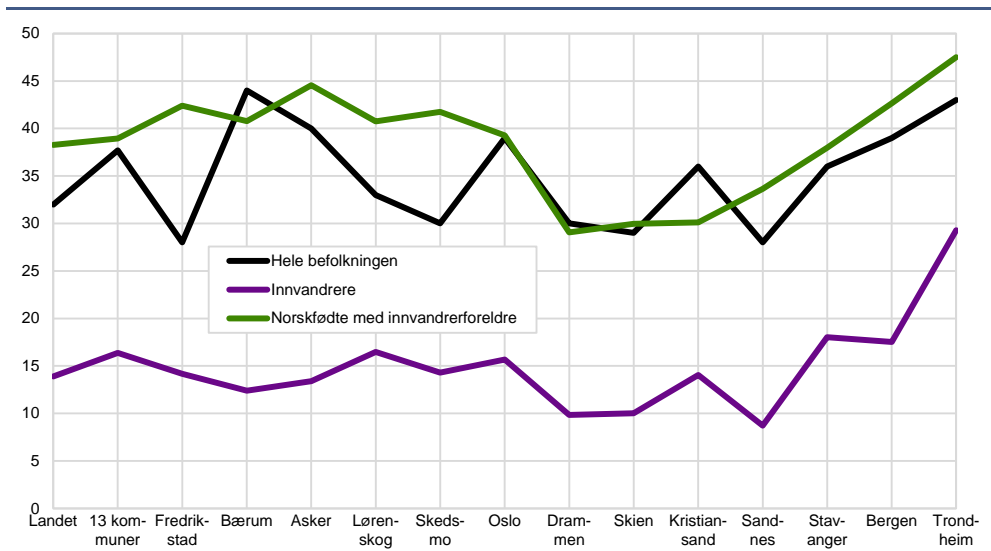
Høyere utdanning skjer mest typisk i alderen 19-24 år, men også her vil det særlig blant nyankomne innvandrere være mange som er under utdanning på et lavere nivå. Figur 1.17 sammenlikner deltakelsen i høyere utdanning i denne alderen for innvandrere, for norskfødte med innvandrerforeldre og for hele befolkningen. For hele befolkningen ligger våre 13 kommuner over landsgjennomsnittet. Statistikken viser deltakelse i høyere utdanning blant de som er registrert *bosatt* i de ulike kommunene, slik at vi mister de som opprinnelig "er fra" en kommune, men som har meldt flytting og studerer i en annen kommune. Andelen som studerer i hver kommune påvirkes derfor av at en del studenter melder flytting til studiestedet. Universitetsbyene har andeler klart over landsgjennomsnittet. Høyeste tall blant disse byene har vi for Trondheim, hvor studentene betyr relativt mye for byen, og det er mange studenter som er kommet fra utlandet for å studere der, men for å vende hjem når studiene er avsluttet. Den høyeste andelen som studerer blant de bosatte i alderen 19-24 år finner vi i Bærum, hvor hele 45 prosent studerer på universitet- eller høyskoler. De andre 11 kommunene har andelen stort sett mellom 30 og 40, med Sandnes, Fredrikstad og Skien rett under 30 prosent.

Norskfødte med innvandrerforeldre studerer mest

For landet under ett er andel norskfødte med innvandrerforeldre som studerer enn langt større enn andelen i befolkningen under ett (38 mot 32 prosent). Andelen er lavere enn i befolkningen ellers i Bærum og Kristiansand, ellers er den til dels betydelig høyere, i Skedsmo er forskjellen 12 og i Fredrikstad 14 prosentpoeng. I Trondheim studerer hele 48 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre, et tall som selvfølgelig også er påvirket av at mange flytter til Trondheim for å studere.

Blant innvandrerne i alderen 19-24 år er andelen som studerer mellom 10 og 15 prosent i mange av kommunene. Det eneste betydelige avviket har Trondheim, med 30 prosent. Dette henger nok sammen både med at innvandrere i Norge flytter til Trondheim for å studere, og at mange flytter til Norge for å kunne studere i Trondheim. Mange av de sidene ved mønsteret i utdanningsdeltakelse som vi beskriver her, fant vi også da vi skrev om dette i 2007.

Figur 1.17. Deltakelse i høyere utdanning 19-24 år. Etter innvandrerkategori og kommune. 1.10. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

– og jentene aller mest

Det er store kjønnsforskjeller i deltakelsen i høyere utdanning (se tabell 1.8), og den er større i befolkningen under ett enn den er blant innvandrere og blant norskfødte med innvandrerforeldre. Forskjellen blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, er nesten like stor som i Norge under ett. Andelen under utdanning er særlig lav blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Innvandrere herfra kommer ofte med en arbeidskontrakt i handa, og ikke for å begynne ved norske universiteter eller høyskoler. De andre innvandrerne kommer oftere for å leve livene sine her, og det blir mer naturlig at de søker å skaffe seg kvalifikasjoner gjennom å delta i det norske utdanningssystemet.

Tabell 1.8. Antall bosatte personer 19-24 år etter deltakelse i høyere utdanning. Innvandringskategori og kjønn. 1.10. 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
	Populasjon	Andel i høyere utdanning	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia, etc.	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia, etc.	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia, etc.	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia, etc.
Hele landet										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner.....	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Andelen med høyere utdanning varierer mye mellom kommunene, for alle grupper

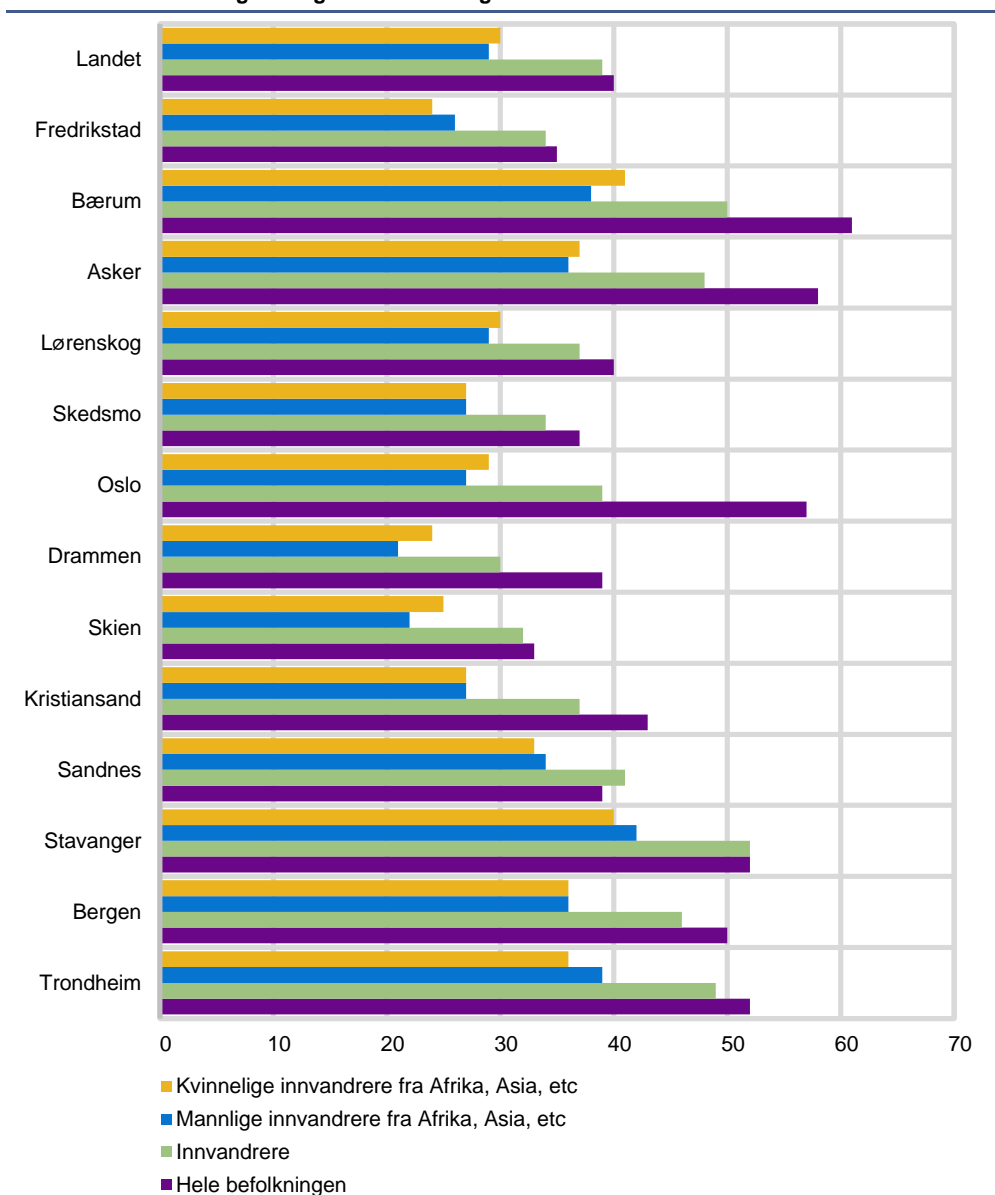
Tidligere hadde vi ikke grunnlag for å fordele innvandrerne etter høyeste fullførte utdanning, siden det var så store andelen uoppgitt, særlig blant nyankomne innvandrere. I 2011 ble det gjort en kartlegging av utdanning blant dem som ikke hadde oppgitt utdanning i Utdanningsregisteret, se Steinkellner og Holseter 2013. Selv om det fortsatt er en betydelig andel innvandrere med uoppgitt utdanning, gjengir vi her noen hovedtall fra statistikken over høyeste fullførte utdanning.

Det er en betydelig variasjon i andelen med høyere utdanning i den voksne befolkningen i kommunene våre. I Bærum, Asker og Oslo er andelen nærmere 60 prosent, i Stavanger, Bergen og Trondheim er den om lag 50 prosent. Blant befolkningen i Norge over 16 år har 40 prosent høyere utdanning. Blant de 7 kommunene vi ikke omtalte over, er andelen rundt eller underkant av 40 prosent, lavest i Skien og Fredrikstad hvor bare en av tre voksne har høyere utdanning. Variasjonen blant innvandrerne følger noenlunde det samme mønsteret. Nær 50 prosent av innvandrerne i Stavanger, Bærum, Trondheim, Asker og Bergen har høyere utdanning. Det er altså høyere enn gjennomsnittet for alle bosatte i Norge. Lavest med 30 prosent er andelen blant innvandrerne i Drammen.

Om vi i figur 1.18 ser på kjønnsforskjeller, og bare blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., ser vi at forskjellene i andel med høyere utdanning er svært små mellom kvinner og menn i de fleste kommunene. Nivået for innvandrere fra Afrika, Asia etc. varierer stort sett på samme måte som for innvandrerne under ett, men på et lavere nivå. Drammen og Skien har lavest andel med høyere utdanning, og her er forskjellen, i kvinnes favør, litt større enn i de andre kommunene. Også for dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er andelen med høyere utdanning høyest i Stavanger, hvor denne andelen er litt høyere enn den er for alle i Norge under ett.

Figur 1.18. Andel blant alle personer og blant innvandrere 16 år og over som har høyere utdanning. Utvalgte kommuner og hele landet. 1.10. 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

1.3.3 Arbeidsmarked

Det gir mening å beskrive utdanningen både for innvandrerne og for deres norskfødte barn. Men i de fleste kommunene er det relativt få norskfødte barn med innvandrerforeldre som er blitt gamle nok til å kunne være etablert på arbeidsmarkedet. Derfor ser vi her primært bare på innvandrerne. Det er betydelig forskjell i sysselsettingsprosent mellom innvandrere og gjennomsnittet i Norge (se figur 1.19). I mange år er mangel på arbeidskraft regnet som en viktig begrensende faktor for norsk økonomi, og det synes ikke lett å fylle de kvotene for spesialistinnvandring vi har.

Fortsatt mye lavere sysselsetting blant innvandrerne

Det kan derfor synes overraskende at innvandrerne fortsatt har så mye lavere sysselsetting enn resten i Norge. I 4. kvartal 2012 var 69 prosent av befolkningen i alderen 16-74 år sysselsatt. Andelen sysselsatte blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. var 73 prosent, mens de fra Afrika, Asia etc. kom opp i bare 54 prosent. Svært mange innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har kommet de siste årene, med en arbeidskontrakt i hånden. Noen av dem vil nok etter hvert falle ut av arbeidsmarkedet, men foreløpige gjelder nok det ikke så mange. Det vil bli en viktig oppgave å sørge for at de går over i en annen jobb og ikke i arbeidsledighet, om de mister den jobben de kom hit for å ta.

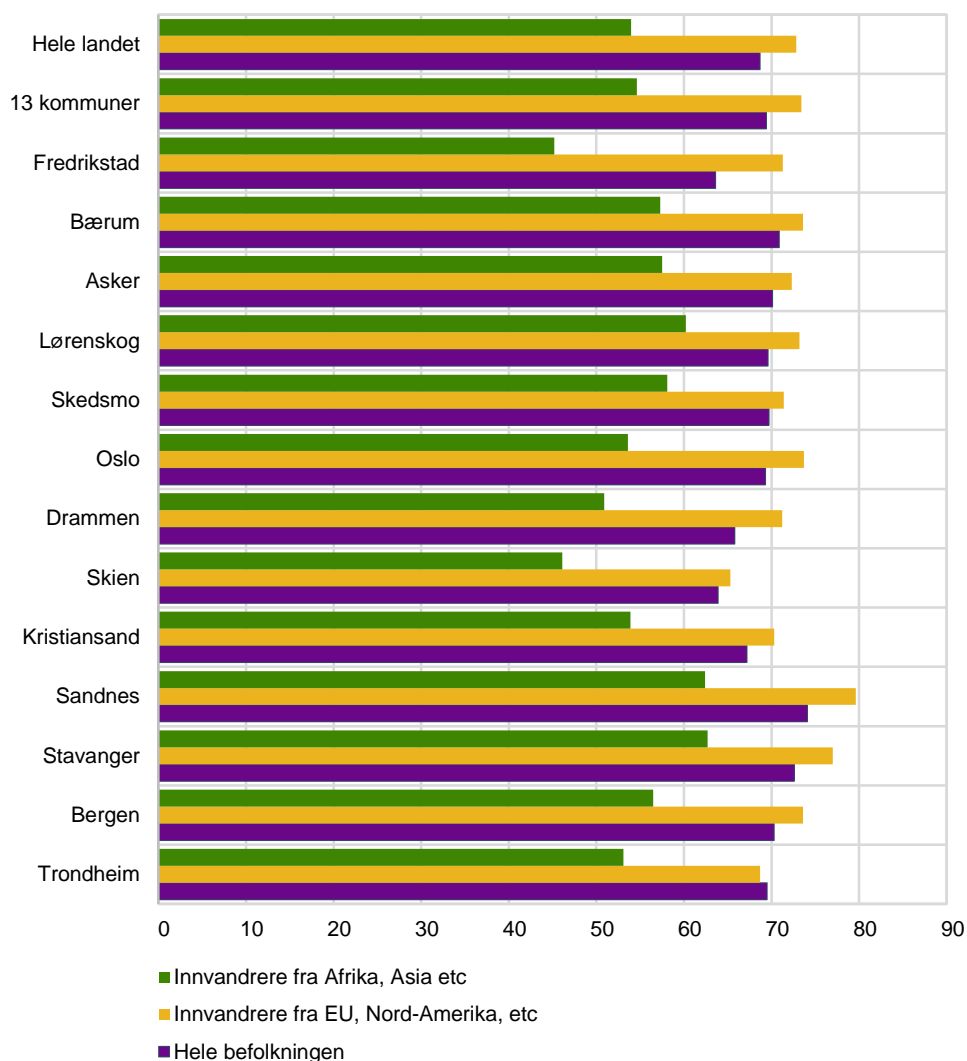
I hele befolkningen varierte sysselsettingen i «våre» kommuner mellom 64 prosent (Fredrikstad) og 74 prosent (Sandnes), svært nær tallene fra 2005. Blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. varierte sysselsettingen fra 65 prosent i Skien til 80 prosent i Sandnes. Dette er de eneste to kommunene med betydelig avvik, flertallet av kommunene ligger rett i overkant av 70 prosent. For alle kommuner unntatt Trondheim er sysselsettingen litt høyere for EU-innvandrere enn den er for totalbefolkningen.

– særlig i enkelte kommuner og blant dem fra Afrika, Asia etc.

For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er variasjonen større, fra Fredrikstad og Skien omkring 45 prosent til Stavanger og Sandnes med 62. Sysselsettingsprosenten for innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Stavanger og Sandnes ligger bare ett prosentpoeng lavere enn den samlede sysselsettingen i Fredrikstad og Skien. Forskjellene mellom kommunene henger i stor grad sammen med ulikheter i arbeidsmarkedet, vi ser i figur 1.19 at det er kommuner med lavest andel sysselsatte i alt som også har lav sysselsetting blant innvandrere. Stavanger og Sandnes scorer høyt i alle tre grupper, mens Fredrikstad og Skien kommer ganske lavt for alle. I tillegg kan nok sammensetningen av gruppen innvandrere og deres norskfødte barn på landgrupper og botid også være viktig, sammen med effekten av innenlandske flyttinger. Det kan være at noen som ikke kommer i arbeid i den kommunen de ble bosatt eller slo seg ned opprinnelig, flytter til steder hvor det bor flere fra samme land. Om de ikke får arbeid der heller, har de i hvert fall har et miljø å støtte seg til.

Den høye andelen sysselsatte i Lørenskog henger nok sammen med at mange som er kommet godt inn i arbeidsmarkedet i Oslo-området etter hvert har økonomiske ressurser til å flytte ut til forsteder med bedre boliger og bomiljø. Den samme type flyttebevegelser finner vi også hos dem uten innvandrerbakgrunn.

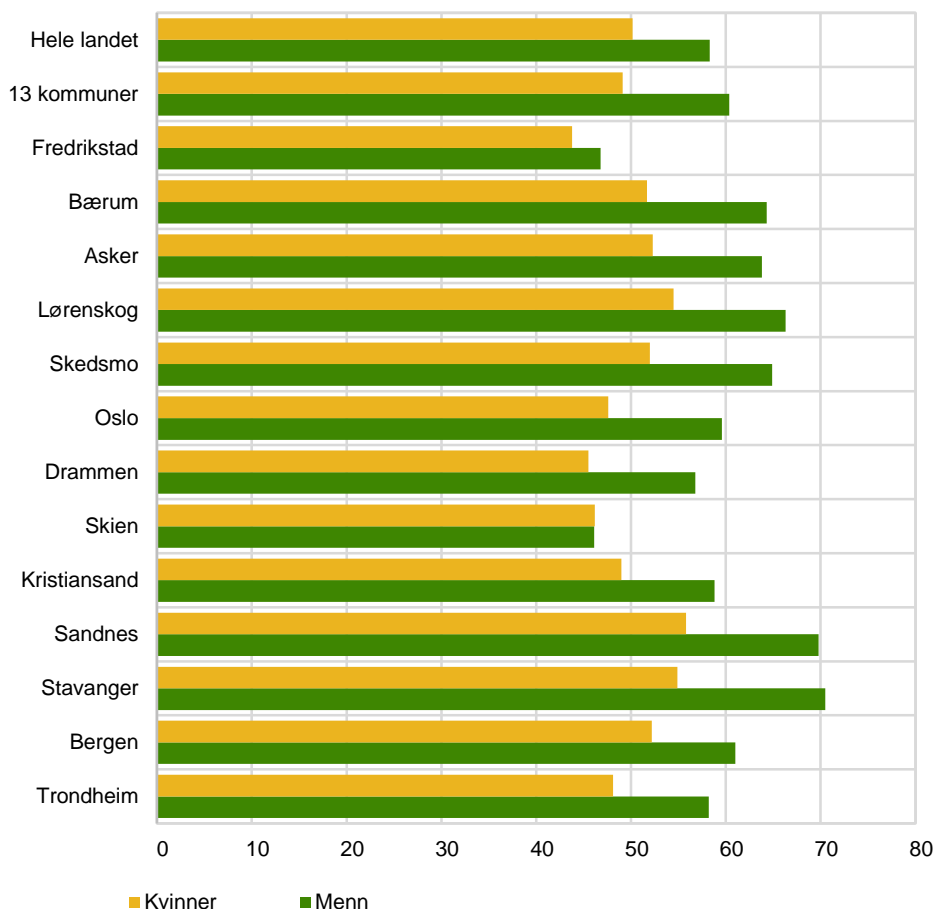
Figur 1.19. Sysselsatte i prosent av bosatte 15-74 år, etter kommune. 4. kvartal 2012

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Kjønnsforskjellene i sysselsettingen er store, og varierende

Forskjellen i sysselsettingsprosent mellom menn og kvinner blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. er relativt stor i alle kommunene, og gjennomgående større enn den er blant alle i Norge. I Norge har vi relativt liten forskjell i sysselsettingsprosent mellom kjønnene sammenlignet med de fleste andre land. Blant menn i Norge i alderen 15-74 år er 72 prosent sysselsatt, mot 66 prosent av kvinnene. Forskjellen i sysselsetting mellom menn og kvinner er litt høyere blant innvandrerne, 8 prosentpoeng, og blant innvandrerne i «våre» 13 kommuner er den 11 prosentpoeng (figur 1.20). Blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. er forskjellen litt større enn blant andre innvandrere, 10 prosentpoeng. Forskjellen for Afrika, Asia etc. er størst der sysselsettingen er høyest (14-15 prosentpoeng, Stavanger og Sandnes), og minst der sysselsettingen er lavest, i Fredrikstad med bare tre prosentpoeng. Til tross for at forskjellen er størst på Jæren, er likevel sysselsettingen blant kvinner fra Afrika, Asia etc. høyere der enn i noen av de andre kommunene.

Figur 1.20. Sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc., i prosent av bosatte 15-74 år, etter kjønn og kommune. 4. kvartal 2012

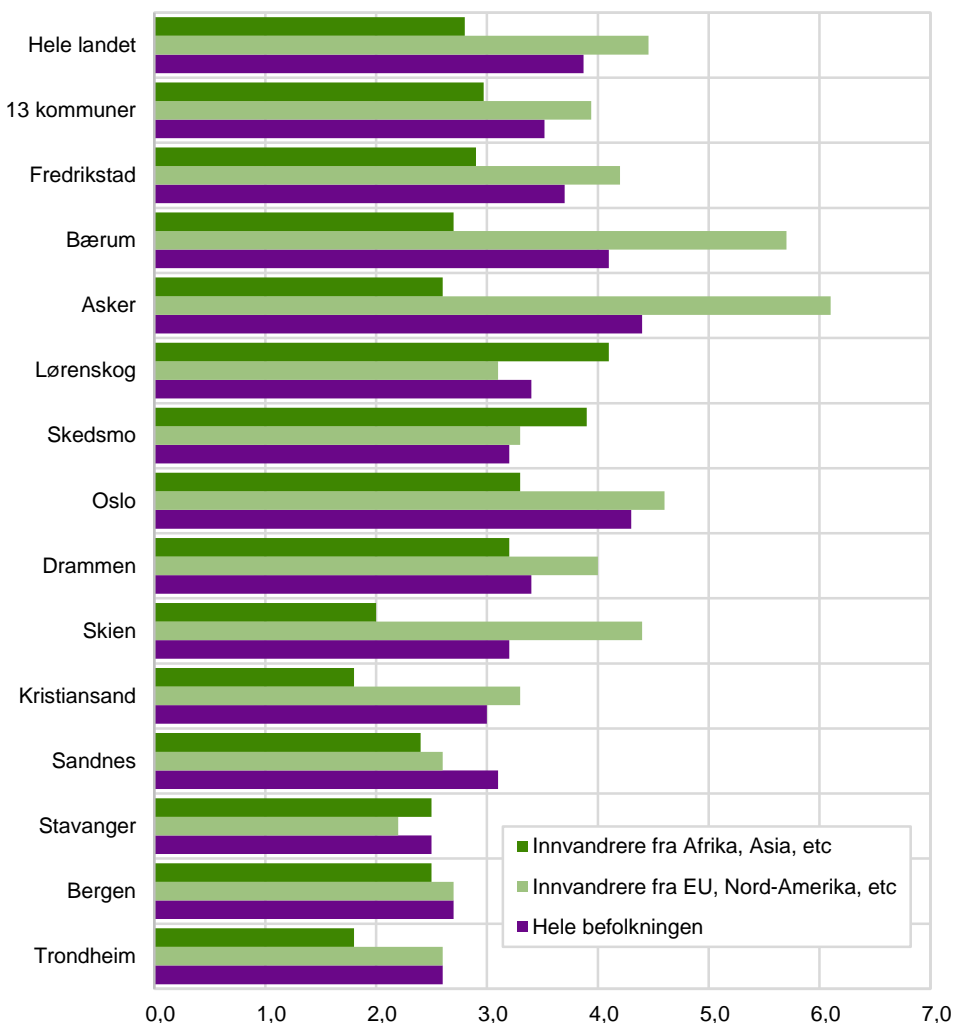
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Lave andeler selvstendig næringsdrivende i alle grupper

De som er selvstendig næringsdrivende er tallmessig en liten gruppe, bare 4 prosent av hele befolkningen, enda færre blant innvandrerne og færrest blant dem fra Afrika, Asia etc. (se figur 1.21). Når en sammenlikner er det verdt å huske på at om lag halvparten av de selvstendige i Norge er bønder og fiskere, yrker hvor vi finner få innvandrere. I figur 1.21 ser vi at det er samme andel selvstendige i våre 13 kommuner som i hele landet, men at det blant dem uten innvandrerbakgrunn er litt flere i de 13 enn ellers. At det er flere selvstendige utenfor de 13 enn i landet under ett skyldes at det er mange flere bønder og fiskere i resten av landet. Det er stor forskjell i andel selvstendige blant dem med bakgrunn fra Asia (knappt fire prosent) og Afrika (bare én prosent). Blant menn fra Asia er andelen nær ved høyest blant alle innvandrermenn.

Selv om nivåene er lave, er det relativt store variasjoner i andelen selvstendige kommunene i mellom. I Asker og Bærum er om lag seks prosent av dem fra EU, Nord-Amerika etc. selvstendige, mer enn det dobbelte av andelen blant dem fra Afrika, Asia etc. I Lørenskog og Skedsmo er andelen større blant dem fra Afrika, Asia etc. enn den er blant EU-innvandrerne. Denne andelen i Lørenskog og Skedsmo er den dobbelte av andelen i Kristiansand og Skien (fire mot to prosent). Både er næringslivet i de store byene (og deres omegn) slik at det rom for egne foretak, og det finnes dessuten et marked for etnisk baserte bedrifter. At det er mange selvstendig næringsdrivende blant Lørenskogs og Skedsmos innvandrere må ses i sammenheng med at de innvandrerne som flytter hit fra Oslo må ha en god nok økonomi, det er neppe i så stor grad næringer som drives basert på bostedskommunens marked.

Figur 1.21. Personer som er selvstendig næringsdrivende. Innvandrere og befolkningen i alt, 15-74 år. Utvalgte kommuner. Prosent. 4. kvartal 2012

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Arbeidsledighet

Arbeidsledigheten i Norge er gjennomgående lav, om vi sammenlikner med land i Europa (Eurostat 2013). Den er i europeisk sammenheng lav også for innvandrerne (OECD 2009), selv om arbeidsledigheten for innvandrere fra Afrika, Asia etc. er mye høyere enn for andre grupper (se figur 1.22). Ledigheten for befolkningen under ett er om lag 2,5 prosent, for EU-innvandrerne er den fire og for dem fra Afrika, Asia etc. omkring 7 prosent.

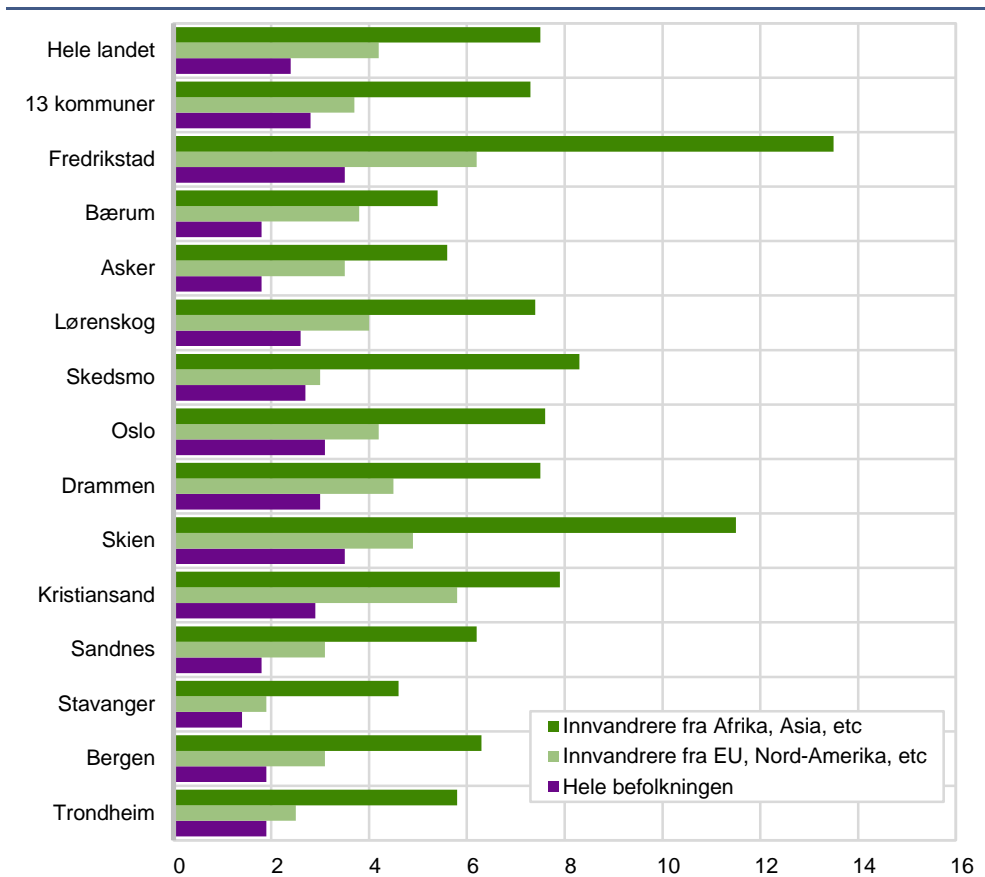
Lav arbeidsledighet i befolkningen gir lav ledighet også blant innvandrerne

Kommuner som har lav arbeidsledighet i befolkningen, har stort sett lav ledighet også blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc. Stavanger har lavest arbeidsledighet for alle tre grupper, selv om ledigheten blant dem fra Afrika, Asia etc. er over den dobbelte av EU-innvandrerens ledighet. Fredrikstad og Skien har høyest ledighet i befolkningen (3,5 prosent), og de kommer høyt også for begge innvandrergруппene.

Den eneste kommunen hvor det er relativt stor diskrepans mellom EU-innvandrerens ledighet og den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., er Skedsmo. Her er EU-innvandrerens ledighet blant de laveste av våre kommuner, mens de andre har blant de høyeste ledighetstallene. Siden vi de siste årene har fått en meget stor arbeidsinnvandring fra EU, Nord-Amerika etc., knytter det seg stor interesse til hvordan deres arbeidsledighet kommer til å utvikle seg. Mange kommer med en arbeidskontrakt i hånden, og ledigheten er dermed lav, i hvert fall den første tiden.

I figur 1.22 kan det synes som om arbeidsledigheten blant dem er relativt lav i kommuner som preges av stor innvandring de siste årene fra EU, Nord-Amerika etc. (for mer om dette, se Østby et al. 2013), mens den er noe høyere i kommuner med lavere arbeidsinnvandring fra EU, Nord-Amerika etc. Her blir ledighetsmønsteret mer påvirket av ledigheten til andre enn nylige arbeidsinnvandrere. I første gruppe finner vi typisk Stavanger og Trondheim, i den andre byer som Fredrikstad, Drammen og Kristiansand.

Figur 1.22. Andel arbeidsledige og personer på tiltak, 20-66 år, etter landbakgrunn. Utvalgte kommuner. 4. kvartal 2012.

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

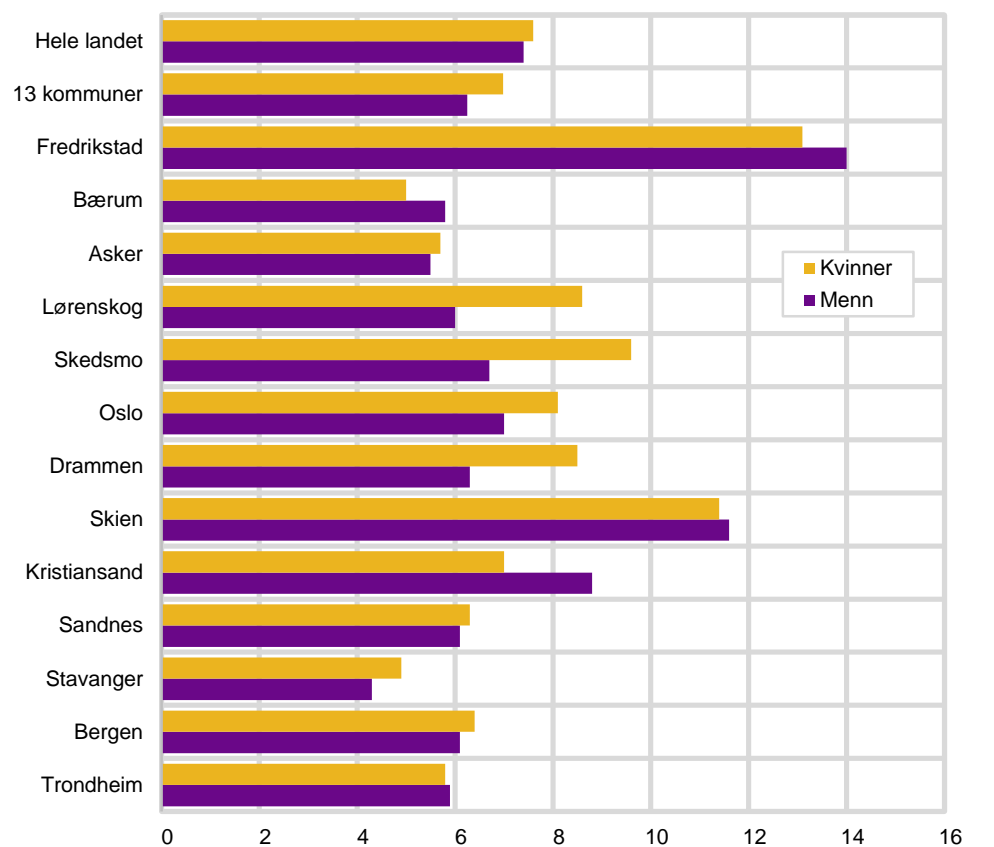
Om vi først ser på begge gruppene av innvandrere sammen, har innvandrerkvinner noe høyere arbeidsledighet enn menn, i Norge (6,4 mot 5,6 prosent), i våre 13 kommuner (6,1 mot 5,2 prosent) og i 10 av våre 13 kommuner. Gjennomgående er det en klar sammenheng mellom kommunens andel arbeidsledige kvinner og menn. De skal jo inn i det samme regionale arbeidsmarkedet, men det kan være forskjeller påvirket av innvandrergruppens sammensetning.

Figur 1.23 viser kjønnsforskjellene i arbeidsledighet blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. Ledigheten er alt i alt høyest blant kvinnene, i Lørenskog, Skedsmo og Drammen betydelig høyere enn blant mennene. I fem av kommunene er den likevel høyest blant mennene, med størst forskjell i Kristiansand.

Igjen er ledigheten høyest i Fredrikstad, fulgt av Skien, og lavest i Stavanger, for begge kjønn. Forskjellen på menns og kvinners ledighet er ikke stor i noen av disse tre kommunene.

Forklaringer på disse betydelige forskjellene kommunene imellom har vi ikke, og de bør trolig søkes i en analyse av arbeidsledigheten i de ulike innvandrergruppene i kommunene, og se etter både hvilke land de kommer fra, og om de har en flyttehistorie i Norge.

Figur 1.23. Andel arbeidsledige og på tiltak av innvandrerne, 20-66 år, fra Afrika, Asia etc. Utvalgte kommuner. 4. kvartal 2012.

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Næringsfordelingen blant innvandrerne er i hovedtrekkene ikke så forskjellig fra den næringsfordelingen som alle bosatte i Norge har. Men for noen tallmessig ganske ubetydelige grupper er det store forskjeller i andelen som arbeider innenfor disse næringene. De næringene i Norge som har flest sysselsatte, er helse- og sosialtjenester, varehandel og industri, med fra nesten 20 til 9 prosent av de sysselsatte. Blant innvandrerne er andelen henholdsvis 18, 10 og 10 prosent, men blant innvandrerne er dessuten 12 prosent knyttet til forretningsmessig tjenesteyting (som omfatter blant annet utleie av arbeidskraft og rengjøring).

Relativt stor overrepresentasjon av innvandrere i små grupper

Utleie av arbeidskraft betyr at man arbeider for et bemanningsfirma, som formidler arbeidskraft for kortere eller lenger tid til ulike arbeidsgivere. For EU-innvandrere dreier det seg nok oftest om utleie av arbeidskraft til bygge- og anleggsvirksomhet. Betydningen av bygge- og anleggsvirksomhet for den samlede sysselsettingen blir dermed undervurdert. Relativt få er knyttet til undervisning, 5,5 prosent mot 8 prosent.

I gjennomgangen av kommunene har vi lagt vekt på hvilke næringer som er størst blant innvandrerne i kommunen, sammenliknet med næringsfordelingen i kommunen under ett. Tabell 1.9 viser for eksempel at andelen i rengjøringsvirksomhet blant EU-innvandrerne var mye større enn andelen blant alle i Fredrikstad, men at i absolutte tall var det flest EU-innvandrere i bygge- og anleggsvirksomhet. For alle kommuner er det flest innvandrere fra Afrika, Asia etc. ansatt i helse- og sosialtjenester, mens bygge- og anleggsvirksomhet var største gruppe blant EU-innvandrerne i de fleste kommunene, men ikke i Skien (helse og sosial), Kristiansand (industri), Stavanger (utvinning og bergverksdrift) og Trondheim (undervisning). Lokale forutsetninger preger altså denne fordelingen i noen grad, det er ikke alle steder innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. jobber i bygg og anlegg.

Hvilken gruppe som relativt sett er størst, sammenliknet med gjennomsnittet for kommunen, varierer mer. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. befinner seg oftere enn andre i rengjøringsvirksomhet og landtransport med passasjer (ofte drosjenæringen). Begge næringene er tallmessig nokså små, om lag en prosent av den samlede sysselsettingen, men det er altså uforholdsmessig mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. der i mange kommuner. For EU-innvandrerne er det rengjøringsvirksomhet og utleie av arbeidskraft som har relativt største andelene, begge er undergrupper under forretningsmessig tjenesteyting.

Tabell 1.9. Næring med største relative andel sysselsatte blant innvandrere, 15-74 år, fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc. i kommunene. 4. kvartal 2012

	Relativt største næring blant innvandrere fra		Absolutt største næring blant innvandrere fra	
	EU, Nord-Amerika, etc.	Afrika, Asia, etc.	EU, Nord-Amerika, etc.	Afrika, Asia, etc.
Fredrikstad	Rengjøringsvirksomhet	Overnattingsvirksomhet	Bygge- og anleggsvirksomhet	Helse- og sosialtjenester
Bærum	Rengjøringsvirksomhet	Rengjøringsvirksomhet	Bygge- og anleggsvirksomhet	Helse- og sosialtjenester
Asker	Rengjøringsvirksomhet	Landtransport med passasjerer	Bygge- og anleggsvirksomhet	Helse- og sosialtjenester
Lørenskog	Rengjøringsvirksomhet	Landtransport med passasjerer	Bygge- og anleggsvirksomhet	Helse- og sosialtjenester
Skedsmo	Utleie av arbeidskraft	Landtransport med passasjerer	Bygge- og anleggsvirksomhet	Helse- og sosialtjenester
Oslo	Utleie av arbeidskraft	Rengjøringsvirksomhet	Bygge- og anleggsvirksomhet	Helse- og sosialtjenester
Drammen	Utleie av arbeidskraft	Landtransport med passasjerer	Bygge- og anleggsvirksomhet	Helse- og sosialtjenester
Skien	Rengjøringsvirksomhet	Rengjøringsvirksomhet	Helse- og sosialtjenester	Helse- og sosialtjenester
Kristiansand	Rengjøringsvirksomhet	Landtransport med passasjerer	Industri	Helse- og sosialtjenester
Sandnes	Rengjøringsvirksomhet	Landtransport med passasjerer	Bygge- og anleggsvirksomhet	Helse- og sosialtjenester
Stavanger	Rengjøringsvirksomhet	Landtransport med passasjerer	Utvinning og bergverksdrift	Helse- og sosialtjenester
Bergen	Rengjøringsvirksomhet	Rengjøringsvirksomhet	Bygge- og anleggsvirksomhet	Helse- og sosialtjenester
Trondheim	Utleie av arbeidskraft	Rengjøringsvirksomhet	Undervisning	Helse- og sosialtjenester

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

1.3.4 Inntekt

Den enkeltes inntekt er ofte et resultat av tilknytningen til arbeidsmarkedet, og fattigdom er i Norge nært forbundet med manglende yrkesdeltaking, for innvandrere som for andre (Bhuller og Aaberge 2010).

Det er store regionale forskjeller i inntekt. Bynære områder rundt Oslo og Stavanger er på topp og utkantkommuner i Innlands-Norge og Nord-Norge og Trøndelag er på bunn. Blant innvandrerne er det også store forskjeller, men der betyr nok landbakgrunn og botid mye mer enn hvor i Norge man bor. Figur 1.24 viser at de som bor i Oslos forstadskommuner og i og ved Stavanger har den største medianinntekten³ i landet.

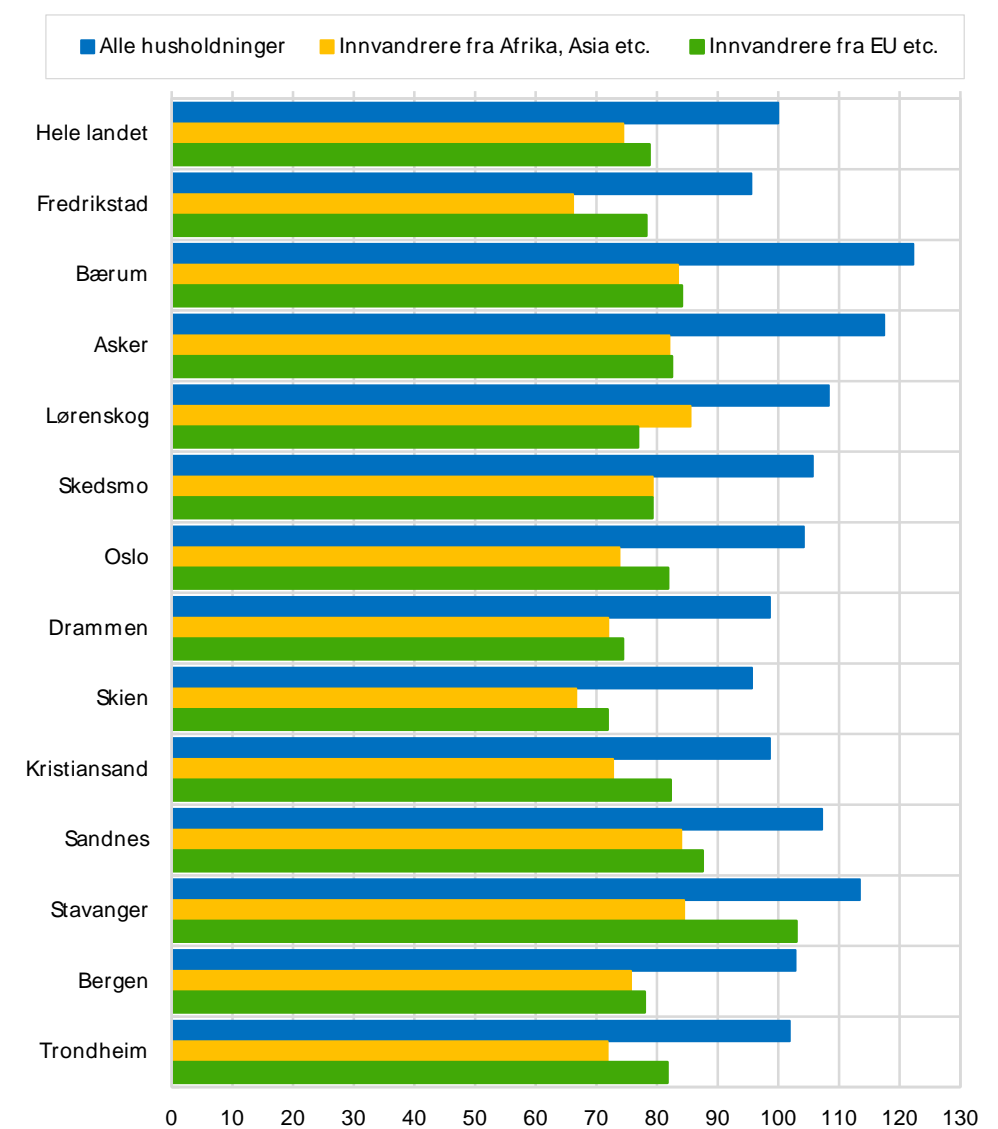
Innvandrere fra Afrika, Asia etc. tjener lite overalt, EU-innvandrerne inntekter varierer

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. har relativt liten variasjon rundt det gjennomsnittet de har på 75 prosent av landets medianinntekt. Fredrikstad og Skien kommer litt lavere, Stavanger, Sandnes og Oslos forstadskommuner litt høyere (figur 1.24). Det er kommuner med lav sysselsetting som kommer lavest ut. EU-innvandrerne har større inntektsvariasjon mellom kommunene, på det laveste (Skien) har de lavere medianinntekt enn gjennomsnittet av innvandrerne fra Afrika, Asia etc., på det høyeste (Stavanger) kommer de over medianinntekten i Norge (figur 1.24).

³ Medianinntekten er inntekten som deler gruppen i to eksakt like store deler dersom inntekten til alle parene i hver kommune sorteres etter stigende rekkefølge. Medianen er således et mål som er mindre sårbar for ekstremt lave eller ekstremt høye verdier enn det gjennomsnittet er.

Figur 1.24. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet for utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet

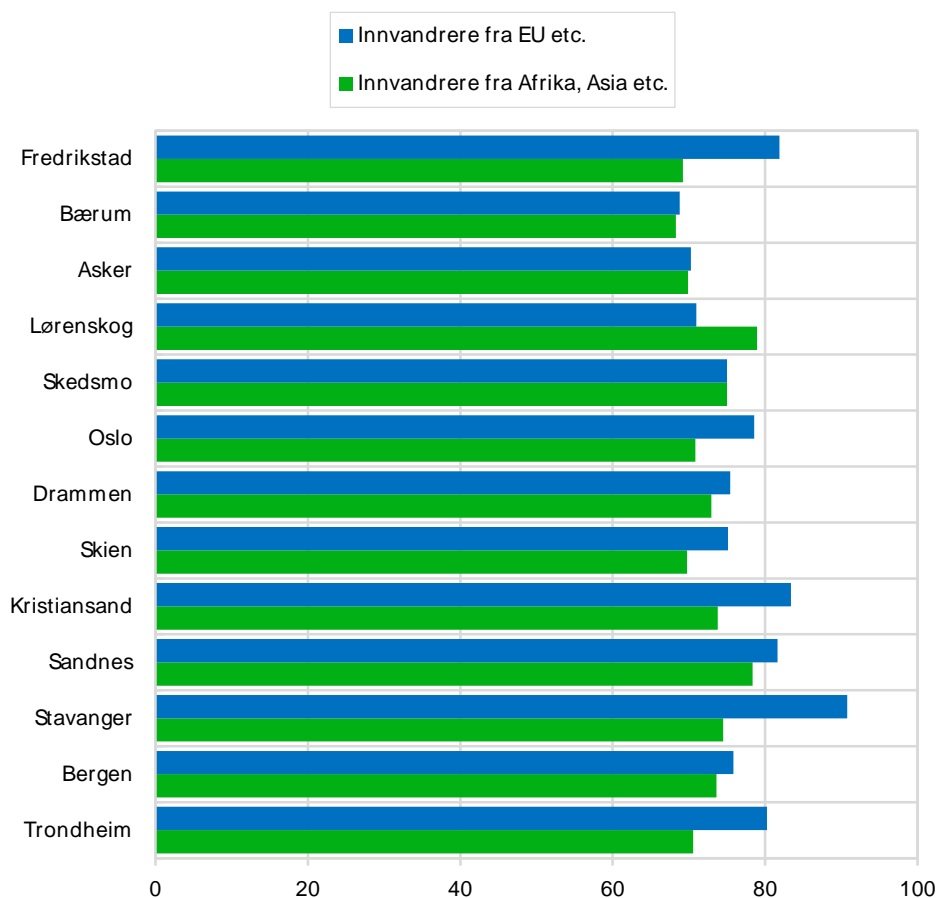

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I figur 1.24 har vi sammenliknet inntekten for de ulike gruppene med medianinntekten i landet. På den måten kommer ikke forholdene i den enkelte kommunen så klart fram. I figur 1.25 ser vi inntekten for EU-innvandrere og innvandrere fra Afrika, Asia etc. i forhold til medianinntekten i de respektive kommunene. Vi ser da at innvandrerne har lavere inntekt enn kommunens median, for begge innvandrergrupper i alle kommuner. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har like høy eller høyere inntekt enn de fra Afrika, Asia etc. i alle kommuner. De ligger på mellom 70 og 90 prosent av kommunens medianinntekt for denne husholdningstypen.

De fra Afrika, Asia etc. har et nivå mellom 70 og 80 prosent av kommunens. Høyest, og høyere enn for EU-innvandrerne, er inntektsnivået blant disse i Lørenskog. Igjen er det lett å sette dette i sammenheng med selektiv utflytting fra Oslo.

Figur 1.25. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for kommunen

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

1.3.5 Sosialhjelp

Sosialhjelp mye vanligere blant innvandrerne

For den enkelte kommune er det viktig at innvandrerne får mulighet til å forsørge seg med eget arbeid, og ikke belaste sosialbudsjettet for mye. I figur 1.26 viser vi hvor stor andel det er blant innvandrere over 18 år fra Afrika, Asia etc. som har mottatt sosialhjelp i 2012. Av alle i Norge over 18 år, mottok 2,2 prosent sosialhjelp i 2012. Andelen stønadsmottakere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. var nesten fire ganger så stor, og andelen i våre 13 kommuner tilsvarer akkurat gjennomsnittet for hele landet for disse innvandrerne. Den varierer blant våre kommuner fra 5 prosent i Sandnes til 12 prosent i Fredrikstad og Skien. Lørenskog, Drammen og Stavanger har alle andeler litt under landsgjennomsnittet for disse innvandrerne.

– men sysselsettingen hjelper

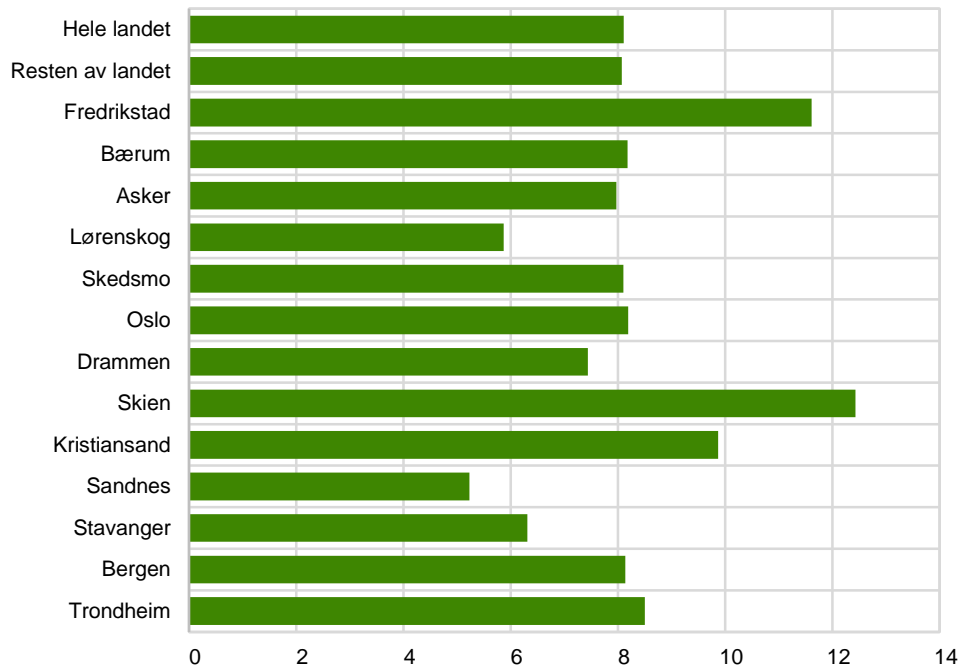
Variasjonen mellom kommunene skyldes i noen grad sammensetningen av gruppen innvandrerne og deres norskfødte barn, og også hvor vellykket det har vært å få innvandrerne inn på arbeidsmarkedet. Fredrikstad og Skien har lav sysselsettingsprosent, men det har også Drammen med lav andel på varig sosialhjelp. Det er også relativt mange flyktninger i Fredrikstad, Skien og Kristiansand, som alle har en relativt høy andel på varig sosialhjelp. Variasjoner i bruken av sosialhjelp mellom kommunene lar seg ikke forklare med en enkelt variabel knyttet til innvandrerne, og i tillegg kan det også hende at kommunene har ulik praksis i valg mellom ulike stønadsordninger.

I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere, definerer det som mottak av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året. For innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er antallet

langtidsmottakere 3,9 prosent. Andelen varierer mellom 2 prosent i Lørenskog og nesten 7 prosent i Fredrikstad.

Mønsteret for 2012 er bemerkelsesverdig likt det vi så for 2005. Det er de samme kommunene som ligger på topp og bunn, til tross for at innvandringens sammensetning har gjennomgått til dels store endringer.

Figur 1.26. Andel innvandrere fra Afrika, Asia etc., 18 år og over, som mottar økonomisk sosialhjelp, etter kjønn. 13 kommuner og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Trygdestatistikk, Statistisk sentralbyrå

1.3.6 Uførepensjon

Tabell 1.10 viser andelen i hver gruppe som mottok uførepensjon. Vi holder oss til aldersintervallet 45 til 66 år. I aldre under 45 er uføreandelen svært mye mindre enn den er i eldre grupper. Uføretrygding i Norge er vanligere i små periferikommuner enn i store sentrale kommuner. Derfor er andelen uføretrygdede under ett og i alle aldersgrupper lavere i våre 13 kommuner enn den er i landet under ett. Andelen uføre blant kvinnene er en halv gang høyere enn blant menn. Dette mønsteret er også likt over landet.

Aldersfordelingen betyr mye for andel uføretrygdede

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har uføreandeler lavere enn befolkningen for øvrig, i alle aldre 45-66 år, og andelen er klart lavere blant våre 13 kommuner enn de er i resten av landet. Men blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. er mønsteret noe annerledes. Blant de eldre (over 60 år) er andelen uføre høyere blant menn enn blant kvinner, og innvandrerne bosatt i våre kommuner har høyere andel uføretrygdede enn i resten av landet. Selv om andelen uføre i hele aldersgruppen 45-66 år er lavere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn blant befolkningen ellers, er andelen innenfor hver gruppe definert ved alder og kjønn, på nivå med befolkningen ellers eller høyere. De relativt lave andelen uføretrygdede er altså et resultat av aldersfordelingen, ikke av at sannsynligheten for å bli ufør er mindre når vi ser på sammenliknbare grupper.

– men store variasjoner også landene imellom

Det er store variasjoner kommunene imellom, som tabell 1.10 viser. Noen av disse variasjonene skyldes tilfeldigheter knyttet til at noen av gruppene vil være svært små, men det er også en klar sammenheng mellom uføreandelen i hele befolkningen og i de to innvandrerguppene. Fredrikstad og Skien har høyest andel uføre av våre 13 kommuner, men ligger ikke så veldig mye over

gjennomsnittsnivået utenfor våre kommuner. Klart lavest ligger Asker og Bærum, med en andel uføre på omkring en tredel av nivået i Fredrikstad. Stavanger og Sandnes kommer nærmere landsgjennomsnittet på denne variabelen enn de gjør på mange andre variable.

Fredrikstad har høyest andel uføre blant innvandrere fra både EU, Nord-Amerika etc. Og fra Afrika, Asia etc., og de laveste tallene i begge grupper har Asker og Bærum, og Stavanger og Sandnes. I de fleste kommunene og gruppene er andelen uføre noe høyere blant kvinner enn blant menn, men noen steder, som i Oslo, er andelen lik, og i noen kommuner er det langt flere uføre menn, som i Skien.

Tabell 1.10. Andel med uførepensjon i femårige aldersgrupper 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe. Utvalgte kommuner og hele landet, 2012

	Hele befolkningen		Befolkningen forøvrig		Innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc.		Innvandrere fra Afrika, Asia, etc.	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Hele landet								
45-66 år	15	22	15	23	7	10	13	15
45-49 år	7	10	7	11	1	3	6	6
50-54 år	10	15	10	15	3	6	10	12
55-59 år	15	23	15	23	7	10	17	22
60-64 år	23	34	23	34	15	21	34	33
65-66 år	30	42	30	43	24	31	47	37
13 kommuner								
45-66 år	12	18	12	19	5	8	15	17
45-49 år	6	8	6	9	1	2	7	7
50-54 år	9	13	8	13	2	4	12	14
55-59 år	12	19	12	19	5	7	19	24
60-64 år	20	29	18	29	12	15	37	35
65-66 år	25	36	23	37	17	25	50	38
Fredrikstad								
45-66 år	20	29	20	30	9	17	21	22
45-49 år	9	16	9	17	2	5	10	12
50-54 år	13	22	13	22	1	11	18	16
55-59 år	22	31	22	31	16	17	32	32
60-64 år	32	42	31	42	21	30	47	50
65-66 år	39	49	39	50	14	38	41	33
Bærum								
45-66 år	7	12	7	12	3	5	9	12
45-49 år	3	5	3	5	-	1	3	4
50-54 år	5	8	5	8	0	3	6	9
55-59 år	7	12	7	12	4	5	13	19
60-64 år	12	21	12	22	8	10	27	21
65-66 år	15	27	14	28	12	16	36	40
Asker								
45-66 år	6	11	6	11	2	5	10	14
45-49 år	3	4	3	5	1	1	4	2
50-54 år	4	7	4	7	2	3	8	10
55-59 år	7	12	6	12	-	3	18	23
60-64 år	10	20	10	20	8	16	15	36
65-66 år	15	26	15	26	-	11	48	43
Lørenskog								
45-66 år	10	17	10	17	4	6	13	21
45-49 år	4	7	3	7	-	-	6	9
50-54 år	6	11	6	10	3	2	7	22
55-59 år	9	19	9	18	3	4	16	30
60-64 år	18	28	17	28	13	8	38	37
65-66 år	25	33	23	32	25	38	76	41
Skedsmo								
45-66 år	10	20	10	20	4	13	13	22
45-49 år	4	9	5	9	-	6	3	11
50-54 år	7	15	6	14	1	12	10	19
55-59 år	10	21	10	21	2	3	17	28
60-64 år	19	32	17	31	13	24	40	46
65-66 år	24	39	22	39	13	38	46	43
Oslo								
45-66 år	12	16	11	16	5	7	17	17
45-49 år	6	7	5	7	1	1	8	7
50-54 år	9	11	8	11	3	4	13	14
55-59 år	12	17	11	17	6	6	20	24
60-64 år	19	26	16	25	12	13	40	35
65-66 år	24	33	20	33	20	25	54	36
Drammen								
45-66 år	13	19	12	19	6	13	17	16
45-49 år	7	9	6	9	1	3	9	9
50-54 år	8	13	8	13	1	4	10	12
55-59 år	13	18	12	18	4	20	24	21
60-64 år	20	28	18	28	11	31	40	29
65-66 år	28	38	26	37	33	20	50	60

	Hele befolkningen		Befolkningen forøvrig		Innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc.		Innvandrere fra Afrika, Asia, etc.	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Skien								
45-66 år	18	26	18	26	10	13	22	17
45-49 år	9	12	9	13	2	-	14	7
50-54 år	13	18	12	19	3	9	21	18
55-59 år	19	27	19	27	5	18	24	30
60-64 år	25	37	25	38	20	18	38	28
65-66 år	34	49	33	50	28	29	72	27
Kristiansand								
45-66 år	15	24	15	24	8	12	18	23
45-49 år	8	12	8	13	2	2	11	12
50-54 år	12	18	12	18	4	12	14	16
55-59 år	17	25	17	24	8	9	23	33
60-64 år	23	37	22	37	19	28	35	42
65-66 år	31	41	30	42	25	13	59	53
Sandnes								
45-66 år	10	17	10	17	3	9	9	16
45-49 år	5	7	6	8	1	3	5	7
50-54 år	7	12	8	12	1	3	9	8
55-59 år	10	19	10	19	4	11	11	29
60-64 år	17	27	17	27	9	18	25	35
65-66 år	22	38	22	37	9	56	38	62
Stavanger								
45-66 år	10	16	11	17	4	4	11	15
45-49 år	4	7	5	7	1	2	5	7
50-54 år	8	11	8	11	3	2	9	12
55-59 år	10	18	11	18	4	3	11	25
60-64 år	17	27	17	27	8	10	31	29
65-66 år	19	35	19	35	10	20	33	29
Bergen								
45-66 år	12	19	12	19	5	8	12	15
45-49 år	7	9	7	10	1	3	7	7
50-54 år	9	13	9	14	2	5	9	13
55-59 år	12	20	12	20	6	7	15	23
60-64 år	19	30	19	30	10	13	28	30
65-66 år	23	36	23	36	15	31	35	42
Trondheim								
45-66 år	14	22	14	23	6	9	15	16
45-49 år	7	10	7	10	1	3	9	7
50-54 år	9	15	9	15	3	3	12	12
55-59 år	14	23	14	24	8	6	18	23
60-64 år	22	36	22	37	16	16	32	39
65-66 år	28	46	28	46	18	37	55	26
Resten av landet								
45-66 år	16	24	16	24	8	12	10	13
45-49 år	7	11	8	12	2	3	4	5
50-54 år	10	16	11	17	4	7	7	11
55-59 år	16	24	16	25	8	12	15	19
60-64 år	25	36	25	37	18	25	29	30
65-66 år	33	45	33	46	29	36	39	35

Kilde: Trygdestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.

<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandreres-demografi-og-levekaar-i-12-kommuner-i-norge>

Aalandslid, Vebjørn og Arvid Lysø (2013): Innvandrere og kommunestyrevalget i 2013. Rapporter 2013/25, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/valg/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-og-kommunestyrevalget-i-2011>

Andreassen, Kristina Kvarv (2013): Monitor for sekundærflytting, Rapporter 2013/17, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/monitor-for-sekundaerflytting--106974>

Berge, Christoffer (2011): Lønnstakere på korttidsopphold og sysselsatte innvandrere. 4. kvartal 2009. Tilpasning til arbeidsmarkedet og noen offentlige velferdsordninger. Rapporter 19/2011. Statistisk sentralbyrå.

<http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/lonnstakere-paa-korttidsopphold-og-sysselsatte-innvandrere.4.kvartal-2009>

Bhuller, Manudeep og Rolf Aaberge (2010): Vedvarende økonomisk fattigdom blant innvandrere. En empirisk analyse for perioden 1993-2007, Rapporter 2010/32, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/vedvarende-okonomisk-fattigdom-blant-innvandrere>

Dzamarija, Minja (2013): Innvandringsgrunn 1990-2011, hva vet vi og hvordan kan statistikken utnyttes? Rapporter 2013/34, Statistisk sentralbyrå.

<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandringsgrunn-1990-2011-hva-vet-vi-og-hvordan-kan-statistikken-utnyttes>

Dzamarija, Minja (2014): Oversikt over personer med ulik grad av innvandringsbakgrunn. Rapporter 2014/16, Statistisk sentralbyrå.

<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/oversikt-over-personer-med-ulik-grad-av-innvandringsbakgrunn>

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB-magasinet, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/stadig-faerre-mottakere-av-kontantstotte>

Eurostat (2013): European Union Labour force survey - annual results 2012 Statistics in focus 14/2013. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Labour_market_and_labour_force_statistics

Henriksen, Kristin, Lars Østby, Dag Ellingsen (red.) (2010): Innvandring og innvandrere 2010, Statistiske analyser 119, Statistisk sentralbyrå.

<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandring-og-innvandrere-2010>

Høydahl, Even (2008): Vestlig og ikke-vestlig – ord som ble for store og gikk ut på dato, Samfunnsspeilet 4/2008, Statistisk sentralbyrå.

<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/vestlig-og-ikke-vestlig-ord-som-ble-for-store-og-gikk-ut-paa-dato>

IMDi 2007 a-k: Rapporter 5a-k.

http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/Faktaark_Oslo.pdf (en lenke for hver av kommunene)

Lillegård, Magnar og Ane Seierstad (2013): Introduksjonsordningen i kommunene. En sammenlikning av kommunenes resultater. Rapporter 2013/55, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/introduksjonsordningen-i-kommunene>

OECD (2009): Jobs for immigrants. Labour market integration in Norway. Social, Employment and Migration Working Papers No. 94. http://www.oecd.org/LongAbstract/0,3425,en_33873108_33873681_43730250_1_1_1_1,00.html

Olsen, Bjørn (2010): Kapittel 4, Arbeid, i Henriksen et al (red) 2010.

Olsen, Bjørn (2014): Flyktninger og arbeidsmarkedet, 4. kvartal 2012. Rapporter 2014/6, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/flyktninger-og-arbeidsmarkedet-4.kvartal-2012>

Pettersen, Silje Vatne (2013): Utvandring fra Norge 1971-2011. Rapporter 2013/30, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/utvandring-fra-norge-1971-2011>

Statistisk sentralbyrå (2013a): Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, 2012. <http://www.ssb.no/introinnv>

Statistisk sentralbyrå (2013b): Barnehager, 2012, endelige tall. <http://www.ssb.no/utdanning/statistikker/barnehager>

Statistisk sentralbyrå (2014): Arbeidsledighet blant innvandrere, registerbasert. <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/innvarbl/kvartal/2014-02-25?fane=tabell&sort=nummer&tabell=164291>

Steinkellner, Alice og Anne Marie Rustad Holseter (2013): Befolkningens utdanningsnivå, etter spørreundersøkelsen om utdanning fullført i utlandet. Rapporter 2013/24, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/befolkningens-utdanningsniva-etter-sporreundersokelsen-om-utdanning-fullfort-i-utlandet>

Tønnessen, Marianne (2014): Fruktbarhet og annen demografi hos innvandrere og deres barn født i Norge. Rapporter 2014/4, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/fruktbarhet-og-annen-demografi-hos-innvandrere-og-deres-barn-fodt-i-norge>

Østby, Lars, Even Høydahl og Øivind Rustad (2013): Innvandreernes fordeling og sammensetning på kommunenivå. Rapporter 2013/37. Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandreernes-fordeling-og-sammensetning-paa-kommunenivaa>

Østby, Lars og Kristin Henriksen (2013): Innvandrere og deres barn – og vår kunnskap om dem. Samfunnspeilet 5/2013. Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-hva-vi-naa-vet-og-ikke-vet>

Figurregister

1.1a.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i prosent av folketallet 1.1.2012	15
1.1b.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. i prosent av folketallet 1.1.2012.....	16
1.1c.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. i prosent av folketallet 1.1.2012.....	17
1.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i prosent av befolkningen i alt. Etter region. 13 utvalgte kommuner. 2013	19
1.3.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn. 1970-2013. Landgruppering fra 1. januar 2013.....	20
1.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Spesifisert for de 22 største gruppene i Norge. 1. januar 2013. Antall	21
1.5.	Største innvandrergruppes (EU, Nord-Amerika etc., Afrika, Asia etc.) andel av samlet antall innvandrere i kommunen. 1.1.2013.....	25
1.6.	Andel innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc. med botid 0-5 år. Utvalgte kommuner. 1.1.2013.....	27
1.7a.	Andel innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc. av befolkningen i alt og i alderen 0-9 år. 13 kommuner. 1.1.2013.....	29
1.7b.	Andel norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc. av befolkningen i alt og i alderen 0-9 år. 13 kommuner. 1.1.2013 30	
1.7c.	Andel innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc. av befolkningen i alt og i alderen 20-29 år. 13 kommuner. 1.1.2013.....	31
1.8.	Andel flyktninger blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i de 13 kommunene. 1.1. 2013	35
1.9.	Innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. i prosent av kommunens befolkning, 1998-2013	36
1.10.	Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i prosent av kommunens befolkning, 1998-2013.....	37
1.11.	Vekst i innvandrerantall fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc. i kommunene. 1998-2013. Antall ganger flere i 2013 enn i 1998	38
1.12.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011. Alle, og alle innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og region. Hele landet	39
1.13.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Hele landet.	40
1.14.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner og hele landet. 2012	42
1.15.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner og hele landet. 1.9.2011	43
1.16.	Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., 16-18 år. Utvalgte kommuner og hele landet 1.10.2012.....	44
1.17.	Deltakelse i høyere utdanning 19-24 år. Etter innvandrerkategori og kommune. 1.10. 2012	46
1.18.	Andel blant alle personer og blant innvandrere 16 år og over som har høyere utdanning. Utvalgte kommuner og hele landet. 1.10. 2012	47
1.19.	Sysselsatte i prosent av bosatte 15-74 år, etter kommune. 4. kvartal 2012	49
1.20.	Sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc., i prosent av bosatte 15-74 år, etter kjønn og kommune. 4. kvartal 2012	50
1.21.	Personer som er selvstendig næringsdrivende. Innvandrere og befolkningen i alt, 15-74 år. Utvalgte kommuner. Prosent. 4. kvartal 2012.....	51

1.22.	Andel arbeidsledige og personer på tiltak, 20-66 år, etter landbakgrunn. Utvalgte kommuner. 4. kvartal 2012.....	52
1.23.	Andel arbeidsledige og på tiltak av innvandrerne, 20-66 år, fra Afrika, Asia etc. Utvalgte kommuner. 4. kvartal 2012.....	53
1.24.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet for utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet	55
1.25.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for kommunen	56
1.26.	Andel innvandrere fra Afrika, Asia etc., 18 år og som mottar økonomisk sosialhjelp, etter kjønn. 13 kommuner og hele landet. 2012. Prosent	57

Tabellregister

1.1.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc. De 13 utvalgte kommunene, og noen andre store kommuner. 1.1.2013. Antall og prosent	18
1.2A.	Befolkningsendringer 1.1. 2010 til 1.1. 2013 etter landbakgrunn. Hele landet. Antall	22
1.2B.	Befolkningsendringer 1.1. 2010 til 1.1. 2013 etter landbakgrunn. Hele landet. Promille av middelfolkemengden for perioden	23
1.3.	Fem største landgrupper i hver av de 13 kommunene. 1.1.2013.....	25
1.4.	Innvandrere (fra 22 land) etter botid i Norge. Prosent. 1.1.2013	26
1.5.	Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Hele landet 1.1.2013.....	33
1.6.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. Hele landet. 1.1.2013	34
1.7.	Andel som hadde fullført i løpet av fem år blant befolkningen i alt og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005–2007, etter kjønn og landbakgrunn. 13 kommuner. Prosent	45
1.8.	Antall bosatte personer 19-24 år etter deltakelse i høyere utdanning. Innvandringskategori og kjønn. 1.10. 2012	46
1.9.	Næring med største relative andel sysselsatte blant innvandrere, 15-74 år, fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc. i kommunene. 4. kvartal 2012	54
1.10.	Andel med uførepensjon i femårige aldersgrupper 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe. Utvalgte kommuner og hele landet, 2012	59

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Fredrikstad**

Innhold

2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Fredrikstad	67
2.1. Innledning.....	67
2.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	67
2.2.1. Demografi.....	68
2.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	78
2.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	82
2.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	84
2.3.1. Barnehage.....	84
2.3.2. Kontantstøtte.....	86
2.4. Utdanning.....	87
2.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	87
2.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	88
2.4.3. Utdanningsnivå	89
2.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	89
2.5. Arbeid.....	90
2.5.1. Sysselsettingsnivå.....	90
2.5.2. Arbeidsledige	92
2.5.3. Næringer	93
2.5.4. Selvstendig næringsdrivende	94
2.6. Økonomiske levekår	95
2.6.1. Inntekt	95
2.6.2. Sosialhjelp.....	96
2.6.3. Uførepensjon.....	97
2.6.4. Alderspensjon	98
Referanser.....	100
Figurregister	101
Tabellregister.....	102

2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Fredrikstad

2.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, [denne](#) gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

2.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- Hver sjuende innbygger i Fredrikstad har innvandrerbakgrunn (14 prosent av befolkningen) ved inngangen til 2013. Irakere er den største gruppen i Fredrikstad, som har 6 prosent av landets irakere.
- Majoriteten (82 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 18 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. I landet er andelen 84 prosent og 16 prosent.
- Blant de med innvandrerbakgrunn er personer med opprinnelse fra Afrika, Asia etc. i flertall, med 65 prosent. Landsgjennomsnittet er 57 prosent.
- 45 prosent av innvandrerne i Fredrikstad har bodd i Norge mer enn 10 år, og 21 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Mange av innvandrerne bor i og nært Fredrikstad sentrum.
- Innvandrere og deres norskfødte barn står for det meste av befolkningsveksten i kommunen. 39 prosent både for dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og dem fra EU, Nord-Amerika etc. i årene 2010-2012.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 40 prosent kommet ved familieinnvandring, 36 prosent av fluktgrunner og 22 prosent som arbeidsinnvandrere.
- Høy valgdeltakelse blant innvandrere i kommunevalget, men innvandrere er underrepresentert i kommunestyret.

2.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Fredrikstad var det ved samme tidspunkt 76 800 innbyggere. 11 000 av dem, det vil si 14 prosent, hadde innvandrerbakgrunn. Flertallet, nesten to tredeler, hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er litt over landsgjennomsnittet. De fra østeuropeiske land utenfor EU tilhører denne gruppen (se boks)

Mange nasjonaliteter, flest irakere

Fredrikstad har innvandrere fra 135 forskjellige land, dette er 22 flere land enn i 2006. Den største gruppen av innvandrere – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Irak, og er med sine 1 300 personer eller 14 prosent den *klart* største enkeltgruppen i Fredrikstad. Innvandrere fra Irak er den største gruppen i bare 6 kommuner. Nærmest følger Polen med 1 140 personer, mens andre store enkeltgrupper er Somalia, Sverige, Bosnia-Hercegovina og Kosovo. Fredrikstad er en kommune som bosetter få flyktninger. Samtidig er det en kommune som tiltrekker seg mange flyktninger som opprinnelig er bosatt i andre deler av landet. Det har opp gjennom årene kommet spesielt mange fra Irak, og mange av dem barnefamilier (Kvarv Andreassen, 2013).

Tabell 2.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Fredrikstad. Antall og prosent

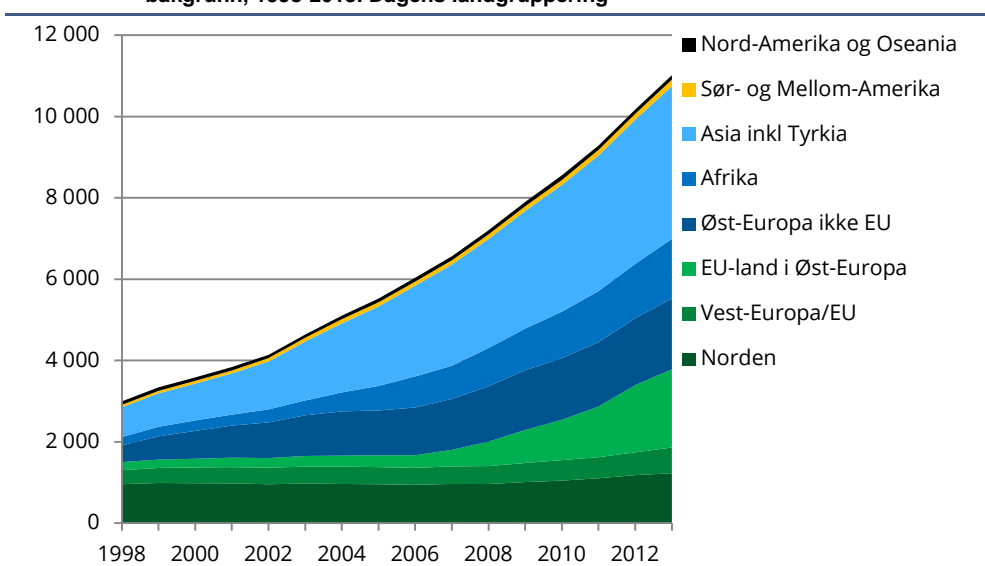
	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Fredrikstad	Prosent av folketallet i Fredrikstad	Prosent som bor i Fredrikstad per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100.0	76 810	100.0	1.5
innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	710 000	14.1	11 020	14.3	1.6
- Innvandrere	593 000	11.7	9 040	11.8	1.5
- Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2.3	1 980	2.6	1.7
EU, Nord-Amerika etc. i alt	303 000	6.0	3 900	5.1	1.3
- Innvandrere	282 000	5.6	3 630	4.7	1.3
- Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0.4	270	0.3	1.3
Afrika, Asia etc.	408 000	8.1	7 120	9.3	1.7
- Innvandrere	311 000	6.2	5 410	7.0	1.7
- Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1.9	1 710	2.2	1.8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Femdobling av antall med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. kommer fra Europa (se boks). Halvparten av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har europeisk bakgrunn, mens litt over en tredjedel har asiatiske, medregnet tyrkisk (figur 2.1). Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 45 prosent, fra 6 000 til 11 000 fra 2006 til 2013. De største endringene er at andelen fra Norden har minnet fra 16 til 11 prosent (selv om antallet har økt) og at andelen fra Øst-Europa har økt fra 25 til 33 prosent, i takt med den økende arbeidsinnvandringen fra de nye EU-landene. Det har vært størst vekst i andelen fra EU-land i Øst-Europa, fra 5 prosent av dem med utenlandsk opprinnelse i 2006 til 17 prosent i 2013, eller en mer enn femdobling i antall. Samtidig har andelen fra Asia inkludert Tyrkia gått ned fra 37 til 34 prosent, selv om også denne gruppen har økt med 68 prosent. Antall med bakgrunn fra Afrika er nesten fordoblet.

Figur 2.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Fredrikstad etter landbakgrunn, 1998-2013. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Firedobling i antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Fredrikstad steg rolig fra 1 200 i 1970, 1 500 i 1980 og til 1 900 i 1990. Fra midten av 1990-tallet akselererte veksten og i år 2000 var det 3 600 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i kommunen. Den virkelige store veksten satte imidlertid inn etter 2002. Først kom det flere med bakgrunn fra Asia, og antall afrikanere har steget jevnt og trutt. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Øst-Europa uten EU, inkludert tidligere Jugoslavia, har også økt. Den mest markerte økningen har likevel kommet blant dem med bakgrunn fra de østeuropeiske EU-landene. I 2012 var det for første gang flere fra østeuropeiske EU-land i Fredrikstad enn fra øvrige land i Øst-Europa (sammenlikningen er basert på dagens landgruppering).

Antall med nordisk bakgrunn har økt fra 960 i 1998 til 1 230 i 2013, en økning på 28 prosent. Antallet med bakgrunn fra Vest-Europa for øvrig har økt med over 80 prosent, men det er fremdeles kun vel 600 av dem. Fredrikstad har få innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Amerika og Oseania.

Irakere overrepresentert i Fredrikstad

Hele 6 prosent av alle med irakisk bakgrunn i Norge per 1. januar 2013 var bosatt i Fredrikstad (tabell 2.2). Dette gir en nesten fire ganger så høy andel i Fredrikstad som i Norge under ett. Av andre store grupper hvor andelen bosatt i Fredrikstad var høy, har vi Kosovo (4,9 prosent) og Bosnia-Hercegovina (3,6 prosent). Disse gruppene er relativt høyt representert i Fredrikstad i forhold til at 1,6 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn bor der.

Andelen fra Polen er som gjennomsnittet i Norge, mens det er relativt få fra Litauen, Tyskland og Vietnam i Fredrikstad.

Tabell 2.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Fredrikstad og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

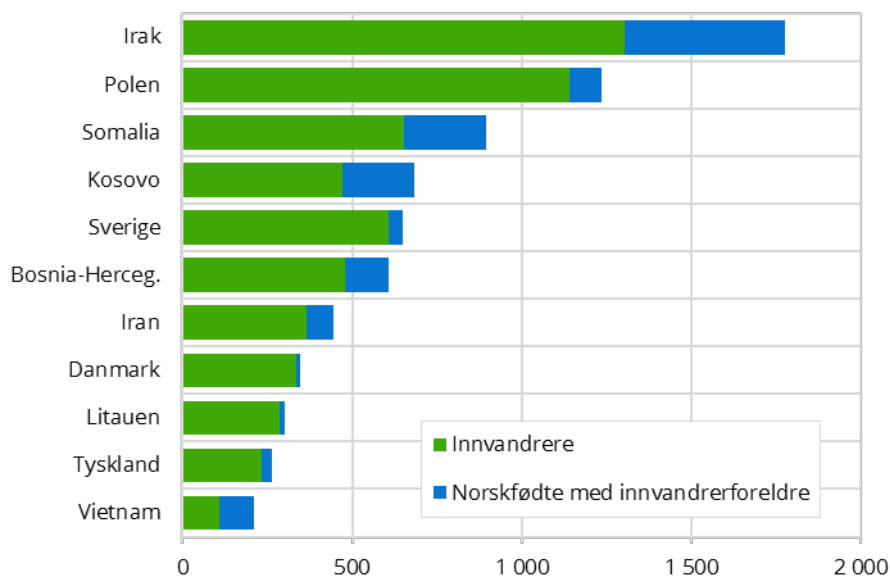
Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Fredrikstad	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Fredrikstad	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Fredrikstad per gruppe
		Antall			Prosent			
I alt	11 020	9 040	1 980	82.0	18.0	100.0	100.0	1.6
Irak	1 780	1 300	480	73.3	26.7	16.1	4.2	6.0
Polen	1 230	1 140	90	92.5	7.5	11.2	11.6	1.5
Somalia	900	650	240	73.1	26.9	8.1	4.7	2.7
Kosovo	680	470	210	69.0	31.0	6.2	2.0	4.9
Sverige	650	610	40	93.7	6.3	5.9	5.3	1.7
Bosnia-Hercegovina ..	610	480	130	78.7	21.3	5.5	2.3	3.6
Iran	440	370	80	82.4	17.6	4.0	2.7	2.4
Danmark	350	330	10	96.2	3.8	3.1	2.9	1.7
Litauen	300	280	20	95.0	5.0	2.7	4.3	1.0
Tyskland	260	230	30	89.3	10.7	2.4	3.7	1.0
Vietnam	210	110	100	51.9	48.1	1.9	3.0	1.0

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor andel norskfødte med innvandrereforeldre fra asiatiske land

Figur 2.2. De 11 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre, etter landbakgrunn. Fredrikstad. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrereforeldre, i Fredrikstad som i landet under ett. I Fredrikstad er 82 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere. Dette er litt lavere enn landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent. Som figur 2.2 viser, er det imidlertid stor variasjon mellom enkeltland når det gjelder forholdet mellom innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre.

Tabell 2.3. Innvandrere bosatt i Fredrikstad, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent

Landbakgrunn	Antall	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
Fredrikstad	9 000	100	21	15	19	29	16
EU, Nord-Amerika etc.	3 600	100	35	20	9	12	24
Afrika, Asia etc.	5 400	100	11	12	26	40	10
Irak	1 300	100	4	14	37	45	1
Polen	1 140	100	48	37	8	3	5
Somalia	650	100	17	14	42	24	2
Sverige	610	100	21	10	12	28	30
Bosnia-Hercegovina.	480	100	4	4	5	86	1
Kosovo	470	100	5	4	11	71	9
Iran	370	100	6	7	18	58	12
Danmark	330	100	14	3	7	7	69
Litauen	280	100	67	27	5	1	0
Tyskland	230	100	17	20	11	15	37
Hele landet	593 000	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc.	282 000	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 000	100	20	15	20	25	20

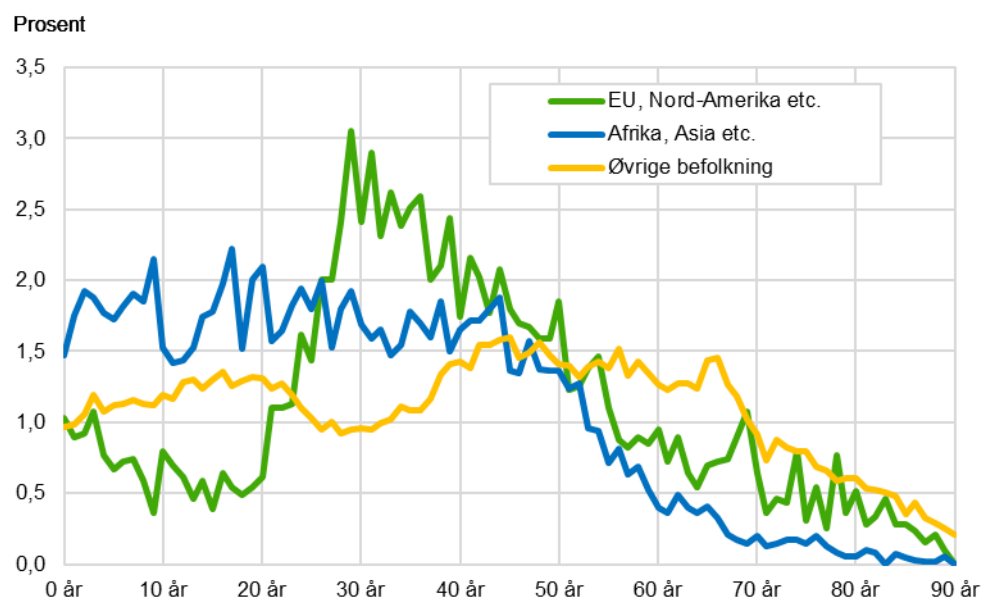
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 2.3 viser innvandrere bosatt i Fredrikstad fordelt etter botid i Norge. Vi ser at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). Blant de førstnevnte er det Polen og Litauen som skiller seg ut med kort botid for henholdsvis 85 prosent og 94 prosent av innvandrerne, noe som kommer av en betydelig arbeidsinnvandring de siste årene. Danmark er det eneste landet i tabellen hvor majoriteten har 21 år eller lenger botid i Norge.

Irakerne, som er den største gruppen, har etter hvert fått ganske lang botid. Så mange som 46 prosent av dem har bodd i landet mer enn 10 år, mens kun 4 prosent har mindre enn tre års botid. Botid betyr imidlertid ikke at de har bodd i Fredrikstad så lenge. Så godt som alle irakere har kommet til landet som flyktninger eller har blitt familiegjennforent til flyktninger. Fredrikstad har i utgangspunktet ikke bosatt mange flyktninger. En god del av flyktningene fra Irak har imidlertid flyttet fra andre kommuner nettopp til Fredrikstad med tiden. På samme måte er det også med flyktninger fra Somalia. Men mens antall flyktninger fra Irak var på sitt høyeste i 1999-2002, har det blitt bosatt mer enn 1 000 somaliere i Norge nesten hvert eneste år siden år 2000.

Figur 2.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Fredrikstad. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

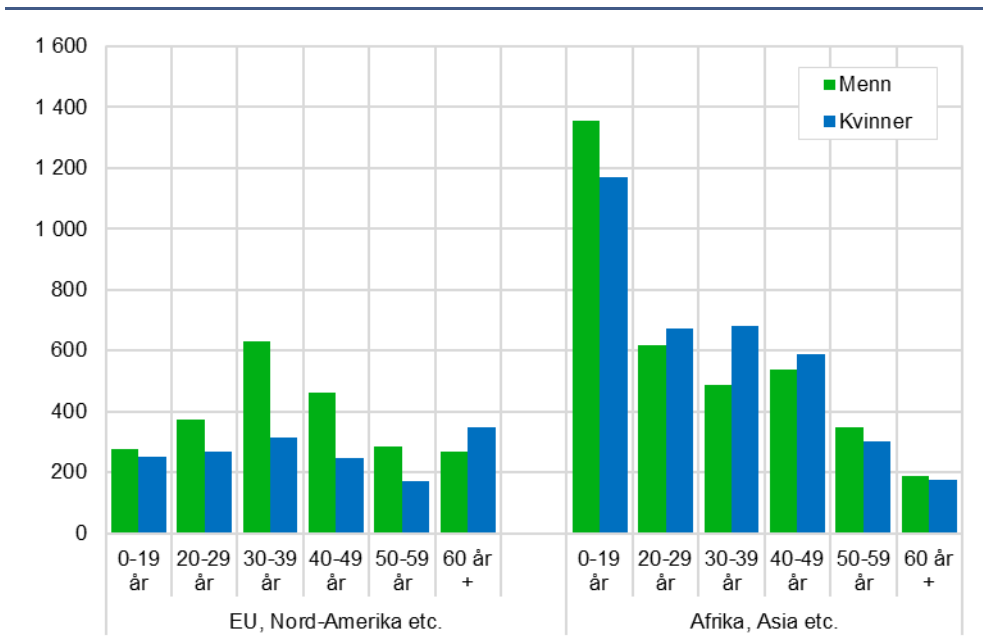
Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 2.3 og 2.4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Fredrikstad i arbeidsfør alder. Totalt er 80 prosent av innvandrerne i alderen 20-66 år, mens 90 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre er under 20 år gamle. Nesten 90 prosent av disse er barn av innvandrere fra Afrika, Asia etc. At kun 10 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., kan ha flere årsaker, først og fremst at flertallet av innvandrerne har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. En annen årsak er som tidligere nevnt at innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har større tilbøyelighet til å få barn med personer uten innvandrerbakgrunn, med følgene at deres barn vil inngå blant den øvrige befolkningen – de *uten* innvandrerbakgrunn.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 9 prosent av Fredrikstads befolkning. I aldersklassene under 40 år har mellom 12 og 15 prosent av befolkningen innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc., mens andelen synker med økende alder.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 5 prosent av befolkningen i Fredrikstad. Det er få barn, men de utgjør så mye som 10 prosent av kommunens befolkning i aldersklassen 30-39 år.

Figur 2.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Fredrikstad 1.1.2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flere kvinner enn menn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 20-39 år

Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. er kjønnsfordelingen temmelig lik, men det er en del forskjeller i kjønnsfordelingen etter alder. Det er noen flere menn enn kvinner under 20 år (54 prosent menn), flere kvinner enn menn i alderen 20-49 år (54 prosent kvinner) og flere menn i alderen 50 år og over (53 prosent menn). At det er flere kvinner enn menn i denne gruppen i alderen 20-39 år er et generelt trekk for landet, og ikke noe spesielt for Fredrikstad.

Overskudd av menn blant dem fra EU, Nord-Amerika etc.

Blant dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det 59 prosent menn i alt. I denne gruppen er det, som forventet, lik kjønnsfordeling for dem under 20 år, mens det er langt flere menn enn kvinner i alderen 20-59 år. Spesielt er det stor andel menn i alderen 30-39 år, dobbelt så mange menn som kvinner. Det er faktisk 140 flere menn fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika, Asia etc. i denne aldersgruppen.

Mange innvandrere bor i sentrumsområdene

Av tabell 2.4 og figur 2.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er fordelt mellom de ulike delene av Fredrikstad. Innvandrerne og deres barn, både de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., og Afrika, Asia etc., er overrepresentert i alle sentrumsområdene.

Det mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre relativt sett er Sentrum vest, hvor de til sammen utgjør 33 prosent av befolkningen. Dette er langt over snittet på 14 prosent for hele kommunen. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør hele 25 prosent av den totale befolkningen i Sentrum vest.

Glemmen øst og Sellebakk er andre områder hvor andelen med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. er relativt høy sammenlignet med gjennomsnittet i kommunen.

For innvandrerne med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., er Sentrum syd det mest populære bostedet relativt sett. Her har 9 prosent av innbyggerne innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc., mens gjennomsnittet for Fredrikstad ligger

på 5 prosent. Også Sentrum vest er populært blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc., med en andel på 8 prosent.

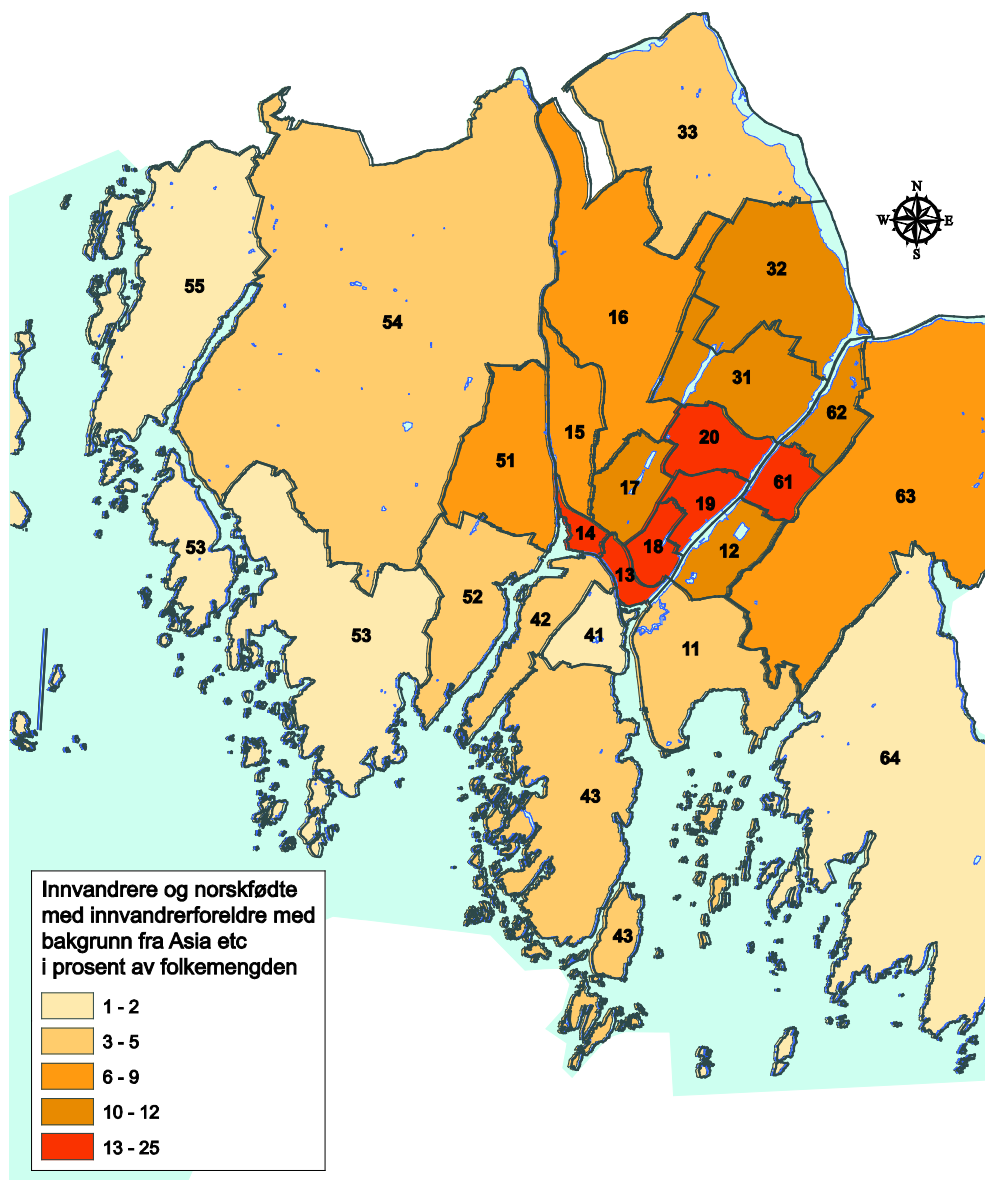
Ser man på de områdene hvor færrest personer er av innvandrerbakgrunn, finner vi Torsnes hvor 2 prosent er av opprinnelse fra EU, Nord-Amerika etc., mens Sydbygda har lavest andel med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., med 1 prosent. Variasjonen (segregasjonen) er mye større for Afrika, Asia etc. enn for EU, Nord-Amerika etc.

Tabell 2.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Fredrikstad, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folkemengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Fredrikstad	76 800	14	5	9
11 Østsiden syd	3 410	10	6	5
12 Østsiden nord	2 850	14	5	10
13 Sentrum syd	3 110	22	9	13
14 Sentrum vest	1 810	33	8	25
15 Glemmen vest	4 940	13	4	9
16 Glemmen nord	600	13	6	7
17 Glemmen mellom	5 190	17	5	12
18 Sentrum nord	4 500	23	6	16
19 Glemmen øst	2 400	25	5	20
20 Glemmen nord	3 190	23	5	18
31 Hauge	3 000	16	4	12
32 Rekustad	2 900	15	3	11
33 Nylende	740	8	5	3
41 Nordre Kråkerøy	3 310	7	5	2
42 Vestre Kråkerøy	3 280	9	4	4
43 Søndre Kråkerøy	2 390	7	4	2
51 Gressvik nordre	3 710	12	4	8
52 Gressvik søndre	4 120	7	4	3
53 Sydbygda	2 290	4	3	1
54 Midtbygda	1 360	11	7	4
55 Vestbygda	3 260	5	4	1
61 Sellebakk	2 910	26	5	21
62 Torp	2 360	16	4	12
63 Borge	6 650	10	4	6
64 Torsnes	2 000	3	2	1
99 Uoppgitt	550	75	58	17

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 2.4. Fredrikstad. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 2.5. Befolkningsendringer i Fredrikstad 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	73 640	2 310	2 140	170	2 580	1 070	1 510	9 250	7 740	1 510	3 170	76 810
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	8 540	410	90	320	2 210	670	1 540	2 310	1 680	630	2 480	11 020
EU, Nord-Amerika etc. ...	2 660	80	60	30	1 460	370	1 090	660	540	120	1 240	3 900
Afrika, Asia etc.	5 880	320	30	290	750	310	440	1 640	1 140	510	1 240	7 120
Irak	1 470	100	0	100	90	70	20	470	270	190	310	1 780
Polen	680	50	10	40	580	60	520	200	200	-10	560	1 230
Somalia	720	60	0	50	140	40	90	170	130	40	180	900
Kosovo	630	30	0	30	30	30	0	110	80	30	60	680
Sverige	560	10	10	0	220	160	60	120	90	30	90	650
Bosnia- Hercegovina	550	20	10	10	20	10	10	110	70	30	50	610
Iran	380	10	0	10	30	10	20	110	60	40	60	440
Danmark	320	0	10	-10	50	20	30	30	20	10	30	350
Litauen	100	10	0	10	180	10	170	60	40	20	200	300
Tyskland	240	0	10	0	40	20	30	30	30	0	30	260
Den øvrige befolkningen	65 100	1 910	2 050	-140	370	400	-20	6 940	6 060	880	690	65 790

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 2.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitetshensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Mange polakker og andre innvandrere har kommet

Fredrikstad har hatt en nettoinnflytting (inkludert flytting til og fra landet) på vel 3 000 i løpet av årene 2010, 2011 og 2012. Det gir rundt 1 000 i året. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre sto for mer enn to tredjedeler av denne nettoinnflyttingen, og av dette utgjorde EU, Nord-Amerika etc. 56 prosent. Polakker er den største gruppen, fulgt av irakere og litauere.

Innvandrere og deres norskfødte barn står for det meste av flytteoverskuddet

Nettoinnflyttingen var likelig fordelt mellom innvandringsoverskudd og innenlands flytteoverskudd. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre sto for 42 prosent av innenlands flytteoverskudd og hele innvandringsoverskuddet.

De fleste innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. kommer direkte fra utlandet til Fredrikstad. Til forskjell fra innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia et, som gjerne har bodd i andre kommuner før de kommer til Fredrikstad. Fredrikstad har lenge hatt betydelig tilsig av sekundærflyttere, flyktninger som opprinnelig ble bosatt i andre kommuner og har flyttet på seg etterpå. Spesielt mange irakere har kommet til Fredrikstad fra andre steder i Norge.

De fleste polakker kommer direkte fra utlandet

Polakkene er enkeltgruppen som har preget flyttebildet mest. Nesten 600 har innvandret til Fredrikstad mens 60 har flyttet fra Fredrikstad til utlandet. I innenlandske flyttinger er det imidlertid så å si balanse i regnskapet, med ca 200 flyttinger både inn og ut.

De fleste irakere har bodd i andre kommuner først

Det er en viss gjennomtrekk av irakere. I årene 2010-2012 flyttet 465 irakere *til* Fredrikstad fra andre kommuner, mens 273 flyttet *fra* Fredrikstad til andre kommuner. Av dem som flyttet ut, flytter 97 til en annen kommune i Østfold, 66 av dem til Sarpsborg. 36 flyttet til Oslo. Samtidig flyttet 99 fra andre Østfoldkommuner til Fredrikstad, 48 fra Sarpsborg. 39 kom fra Oslo til Fredrikstad. I løpet av tre år var det altså en netto flyttestrøm på 18 personer med bakgrunn fra Irak fra Fredrikstad til Sarpsborg, mens det har flyttet like mange til som fra Oslo.

Data fra Monitor for sekundærflytting (Kvarv Andreassen, 2013) viser at Fredrikstad kommune bosatte 210 flyktninger fra Irak i Fredrikstad i årene 2001-2010. 194 av disse bodde i Fredrikstad 1. januar 2011 (noen etter å ha bodd i andre kommuner en periode). I tillegg var det 412 irakiske flyktninger opprinnelig bosatt i andre kommuner i 2001-2010, som bodde i Fredrikstad 1. januar 2011. Disse tallene kan ikke sammenlignes direkte med tabell 2.5, da monitoren følger et *utvalg* av den totale populasjonen, og kun innvandrere, mens tabellen har en større populasjon, som også omfatter norskfødte barn med innvandrerforeldre. Men tallene fra monitoren viser likevel viktige trekk i flyttemønsteret til ulike grupper av flyktninger.

Også somaliere har kommet fra andre kommuner

Ganske mange (flyktninger) fra Somalia har blitt bosatt i Fredrikstad av myndighetene, og enda flere har kommet som sekundærflyttere. I løpet av 10-årsperioden 2001-2010 bosatte Fredrikstad 192 somaliske flyktninger. Av disse bodde 160 i Fredrikstad 1. januar 2011 og 13 hadde flyttet til Oslo. 217 somaliere som opprinnelig ble bosatt i andre kommuner i løpet av disse 10 årene, bodde i Fredrikstad 1. januar 2011.

Om vi går tilbake til flyttingene i 2010-2012 i tabell 2.5, ser vi at forholdsvis mange somaliere har flyttet fra Fredrikstad til utlandet og en god del har flyttet fra Fredrikstad til andre kommuner – nesten halvparten til Oslo og 45 til en annen kommune i Østfold, 22 av dem til Sarpsborg.

Flyktige svensker

Sverige ligger på andre plass av innvandringslandene, samtidig som mange svensker har utvandret. Det er også en viss inn- og utflytting av svensker til og fra andre kommuner. Svenskene er de minst bofaste av utlendingene som har flyttet til Fredrikstad. De svenskene som har flyttet ut igjen i løpet av de tre årene tilsvarende 41 prosent av middelfolkemengden av svensker for perioden. Et antall tilsvarende to tredjedeler av svenskene som innvandret har imidlertid utvandret – de fleste antagelig tilbake til Sverige – og mange svensker har flyttet fra Fredrikstad til en annen norsk kommune.

Mange innvandrere flytter mellom Østfoldbyene

Innvandrerne og deres norskfødte barn flytter mye lokalt. Av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som flyttet ut av Fredrikstad i 2010-2012, flyttet 33 prosent til en av de andre Østfoldbyene (Sarpsborg, Moss og Halden), de fleste – 26 prosent – til Sarpsborg. Dessuten flyttet 22 prosent til Oslo. De skiller seg ikke mye fra den øvrige befolkningen, som har et tilnærmet likt utflyttingsmønster.

Innvandrerne og norskfødte barn med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er imidlertid enda mer lokale i sine utflyttinger. Hele 44 prosent av dem som flyttet ut, flyttet til en av de øvrige Østfoldbyene, 31 prosent til Sarpsborg. 14 prosent flyttet til Oslo.

Innvandrerne og deres barn, som utgjorde 14 prosent av befolkningen, sørget for hele fødselsoverskuddet i Fredrikstad i perioden. Hadde det ikke vært for dem, ville det vært flere dødsfall enn fødsler i kommunen. De sto for 18 prosent av fødsle-

men bare 4 prosent av dødsfallene. Irakerne var, ikke overraskende, gruppen med størst fødselsoverskudd. Deretter følger Somalia og Polen. Blant danskene er det derimot flere dødsfall enn fødsler.

Sett i forhold til folketallet (middelfolkemengden¹) har somalierne det høyeste fødselstallet av gruppene i tabellen, fulgt av irakere og polakker, med henholdsvis 70, 61 og 55 per 1000 middelfolkemengde. Polakkene er de som i størst grad har flyttet til andre norske kommuner, fulgt av litauere, med henholdsvis 212 og 182 per 1000 middelfolkemengde. Danskene (73) har minst innenlands utflytting, fulgt av tyskerne (117).

2.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

---

¹ Personer 2010 + personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistikert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 9 000 som var registrert som innvandrere i Fredrikstad kommune per 1. januar 2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 1 900 personer. Hele 60 prosent av de med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

Mange flyktninger og familieinnvandrede til flyktninger

7 100 innvandrere i Fredrikstad kommune var registrert med innvandringsgrunn. 39 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 38 prosent kom av fluktgrunner mens 21 prosent var arbeidsinnvandrere. Kun 2 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Fredrikstad har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 47 prosent av alle familieinnvandrede i Fredrikstad. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med *oppgitt innvandringsgrunn* var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Fredrikstad kommune har en mye høyere andel innvandrere som fikk opphold i Norge på grunn av flukt enn hele landet, mange av dem har kommet flyttende fra andre deler av landet, mens andelen arbeidsinnvandrere er lavere enn for Norge sett under ett. Andelen familieinnvandrere i Fredrikstad er omtrent på samme nivå med andelen som familieinnvandrere utgjør på landsbasis.

De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Fredrikstad kommune kommer fra Irak, Somalia, Polen og Thailand (tabell 2.6). Mer enn halvparten av alle arbeidsinnvandrerne *med oppgitt innvandringsgrunn* har bakgrunn fra Polen. Det var i alt 2 700 personer i Fredrikstad som kom til Norge på grunn av flukt. Hver femte av disse var fra Irak. De to nest største flyktninggruppene er fra Balkan, bosniere med 400 personer og Kosovo-albanere med 360.

I den største innvandrerguppen, personer med irakisk landbakgrunn, har omtrent halvparten kommet som flyktninger og resten som familieinnvandrede. Innvandrere fra Polen er den nest største gruppen, og de representerer et annet migrasjonsmønster. I denne gruppen kom åtte av ti som arbeidsinnvandrere, mens resten har familieinnvandret.

Tabell 2.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Fredrikstad kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	9 039	1 508	2 777	1 318	2 710	129	20	1 895
Irak	1 302	7	631	603	646	:	:	17
Polen	1 141	808	255	:	10	:	:	67
Somalia	654	-	308	293	340	-	-	6
Sverige	607	-	-	-	-	-	-	607
Bosnia-Hercegovina	477	7	49	39	408	:	:	10
Kosovo	471	6	100	81	355	:	:	9
Iran	366	:	54	44	297	:	:	13
Danmark	333	-	-	-	-	-	-	333
Litauen	284	198	79	-	-	4	-	3
Tyskland	234	87	48	-	:	8	:	89
Thailand	181	:	170	-	-	:	:	7
Filippinene	173	4	96	:	:	30	:	38
Russland	160	12	76	9	61	:	:	3
Afghanistan	127	-	54	49	70	-	-	3
Island	125	-	-	-	-	-	-	125
Storbritannia ...	117	29	17	-	:	:	:	65
Vietnam	109	-	26	18	79	4	-	-

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

To tredjedeler av familieinnvandringen er gjenforening og medfølging

Til sammen 2 800 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Fredrikstad per 1. januar 2013 (se tabell 2.7). Familieinnvandrere omfatter både familie-gjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

To tredjedeler av familieinnvandrerne i Fredrikstad kommune har kommet gjennom gjenforening, mens etablering gjennom ekteskap sto for en tredjedel av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 2.7. Familieinnvandrede etter familieforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Fredrikstad kommune

Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	2 777	1 816	961	450	506	5
Irak	631	540	91	89	:	:
Somalia	308	288	20	20	-	-
Polen	255	219	36	19	17	-
Thailand	170	67	103	:	102	:
Kosovo	100	38	62	57	5	-
Filippinene	96	29	67	:	64	:
Litauen	79	69	10	:	6	:
Russland	76	42	34	3	31	-
Iran	54	26	28	25	:	:
Afghanistan	54	44	10	10	-	-
Marokko	53	19	34	18	16	-
Bosnia-Hercegovina ...	49	14	35	34	:	:
Tyskland	48	38	10	:	8	:
Tyrkia	48	12	36	18	17	1
Pakistan	44	18	26	26	-	-
Syria	40	23	17	17	-	-

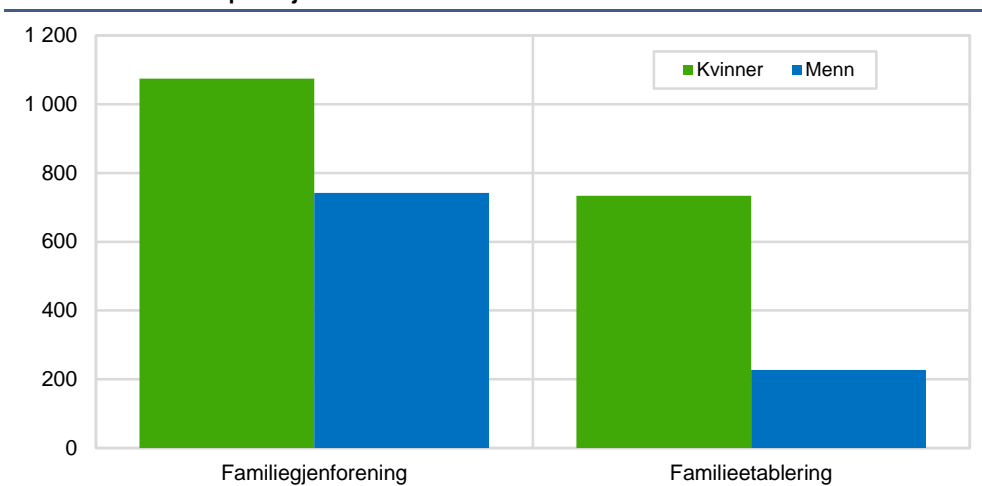
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest fra Thailand har kommet på grunn av familieetablering

53 prosent av de 960 familieetablerte innvandrerne i Fredrikstad hadde en referanseperson uten innvandrerbakgrunn. Resten, 47 prosent av referansepersonene, hadde innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 2.6). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Thailand, om lag 100 personer. Dette er stort sett kvinner med bakgrunn fra Thailand som har kommet som ektefelle til norskfødte menn uten innvandrerbakgrunn. Ektefeller med bakgrunn fra Irak har vært den nest største gruppen familieetablerte i Fredrikstad, med 90 personer. Det var langt flere irakiske kvinner enn menn i denne gruppen.

Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Irak, Somalia og Polen. Seks av ti familiegjenforente i Fredrikstad kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 76 prosent (figur 2.6).

Figur 2.6. Familieinnvandrere etter familieforeningstype og kjønn. Fredrikstad kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

2.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Fredrikstad kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har bodd i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen, 2012).

Høy valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn

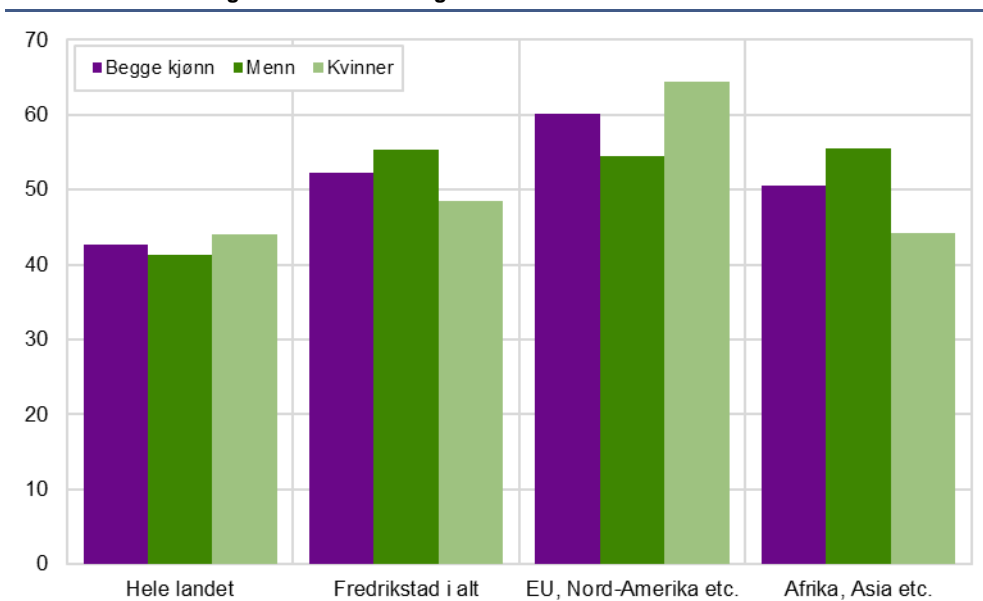
Den totale valgdeltakelsen i Fredrikstad var på 61,8 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette er 2,4 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet og et knapt prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for Østfold fylke.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av personer med innvandrerbakgrunn og norsk statsborgerskap på landsnivå. I Fredrikstad var valgdeltakelsen på 52 prosent, nesten 10 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest menn brukte stemmeretten

Personer med innvandrerbakgrunn i Fredrikstad hadde høyere valgdeltakelse både for kvinner og menn enn landsgjennomsnittet i samme gruppe. Ved valget i 2011 var det, i motsetning til landet samlet, flere menn enn kvinner som avla stemme. På landsnivå var det 3 prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Fredrikstad var det 7 prosentpoeng flere menn enn kvinner.

Figur 2.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Fredrikstad og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

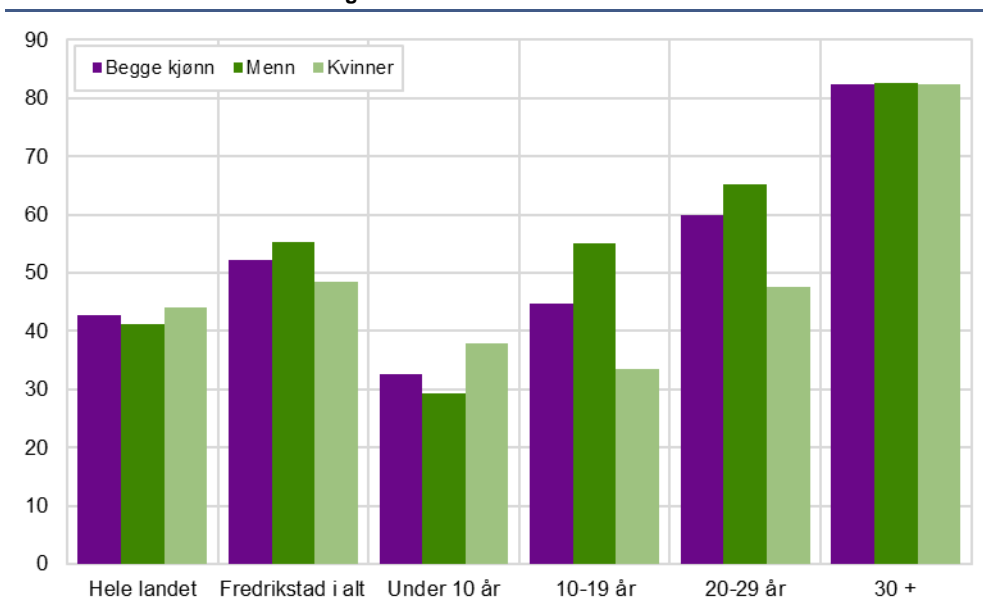
Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Fredrikstad var med 50,5 prosent mer enn 10 prosentpoeng høyere enn valgdeltakelsen i samme gruppe på landsnivå. Det er særlig mennene som trekker opp valgdeltakelsen i denne gruppen. Personer med innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc. ligger på samme nivå som for landet totalt, men med en litt sterkere deltakelse blant kvinner.

Valgdeltakelsen øker ved botid

I Fredrikstad økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn ved økt botid. Vi så samme utvikling for landet totalt, selv om personer med 10 til 19 års botid hadde lavest valgdeltakelse på landsnivå.

Både i Fredrikstad og på landsnivå var valgdeltakelsen størst blant personer med innvandrerbakgrunn som hadde bodd i landet i mer enn 30 år. I Fredrikstad var valgdeltakelsen i denne gruppen hele 82 prosent, noe som er 24 prosentpoeng høyere enn for landet som helhet.

Figur 2.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Fredrikstad og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i bystyret

Fredrikstad har fire innvalgte bystyreprerentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som utgjør 8 prosent av det totale bystyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommune-/ bystyrene personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy andel med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommune-/bystyrene. Sett i forhold til at 12 prosent av Fredrikstads innbyggere hadde innvandrerbakgrunn i 2011, uavhengig av statsborgerskap, er disse underrepresentert i bystyret etter valget i 2011.

2.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 64 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Fredrikstad går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent. Av de 13 kommunene vi har sett nærmere på har Fredrikstad den laveste andelen av minoritetsspråklige barn i barnehage.
- Fredrikstad er kommunen i utvalget vårt med høyest andel av 1- og 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte.

2.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

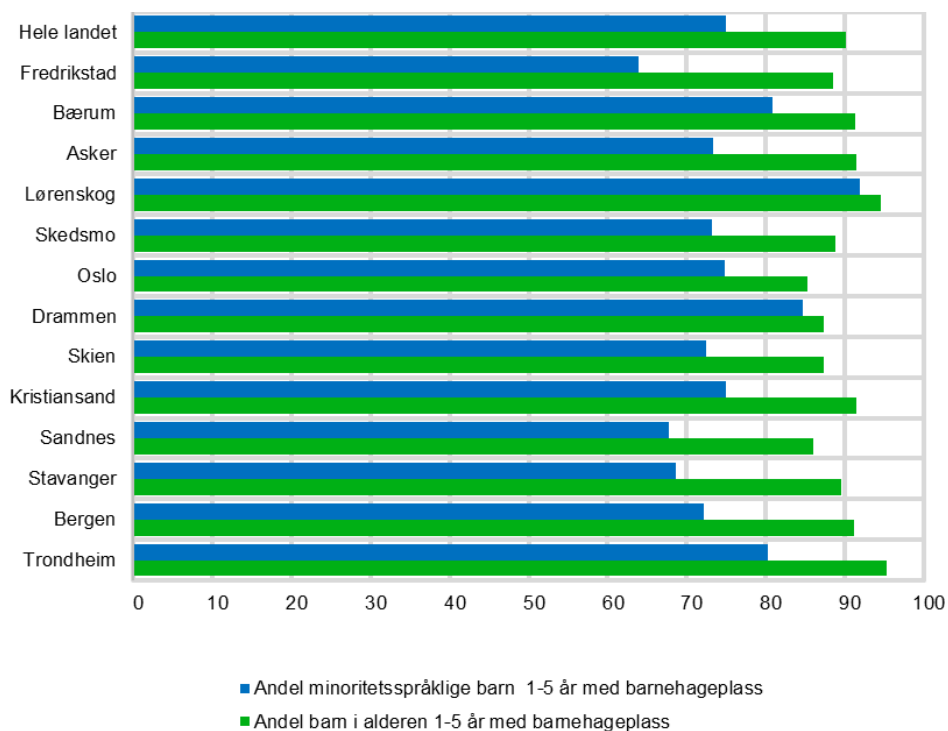
Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 2.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

Få minoritetsspråklige barn i barnehage i Fredrikstad

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 64 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Fredrikstad (se figur 2.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Fredrikstad, utgjør minoritetsspråklige barn 13 prosent.

Av de 13 kommunene med flest personer med innvandrerbakgrunn i Norge, er det i Fredrikstad vi finner den største differansen i andelen i barnehage mellom barn av språklige og kulturelle minoriteter og befolkningen i alt. Fredrikstad har også den laveste andelen barn av språklige og kulturelle minoriteter i barnehage.

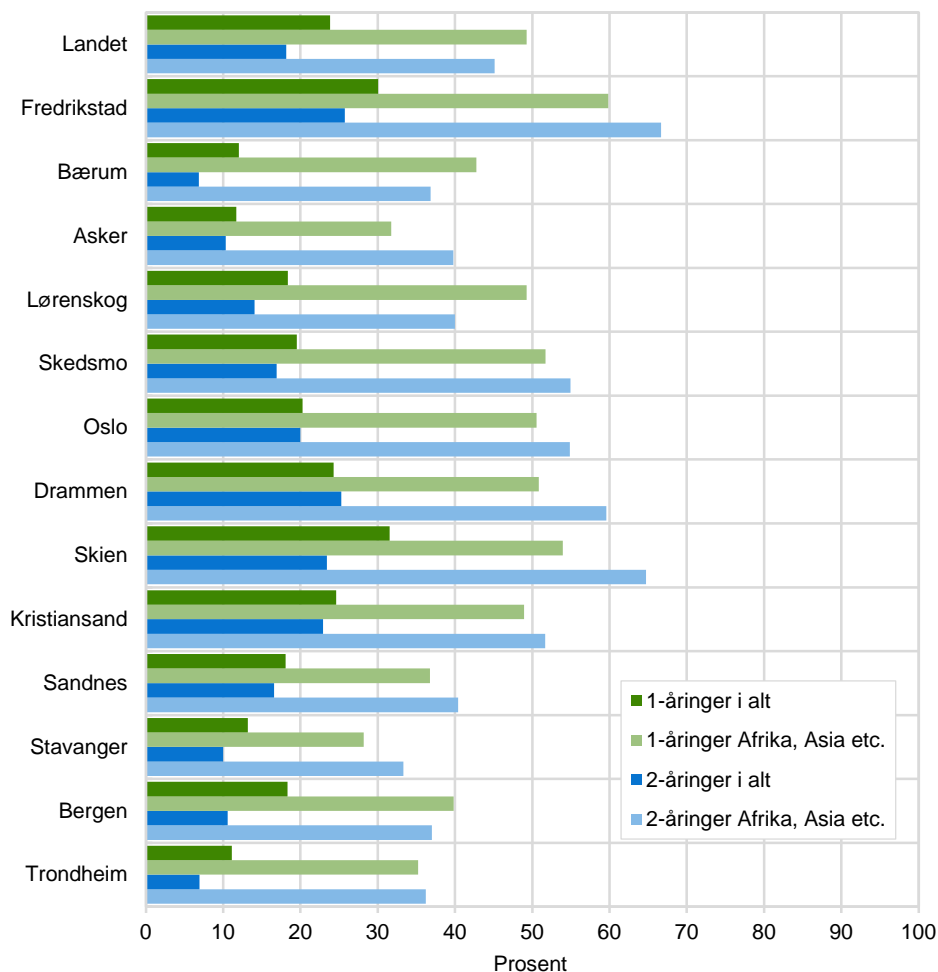
Figur 2.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
 Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

2.3.2. Kontantstøtte

Figur 2.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (se Egge-Hoveid 2012).

Høyt forbruk av kontantstøtte

Fredrikstad ligger aller høyest av kommunene i utvalget vårt i andel innvandrerbarn og barn født av innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte. For 1-åringene 60 prosent mot 30 prosent i befolkningen i Fredrikstad som helhet, og for 2-åringene 67 prosent mot 26 prosent. Fredrikstad skiller seg fra mange av de andre kommunene i utvalget ved at det er betraktelig flere 1-åringer enn 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte.

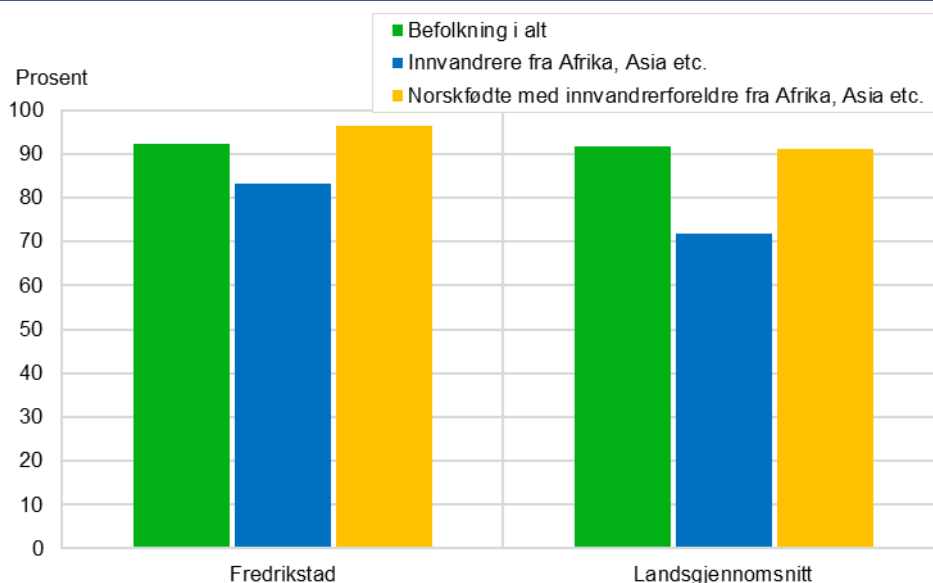

2.4. Utdanning

- Fredrikstad ligger over landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning. Som i landet ellers er deltagelsen lavest blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Utviklingen siden 2006 for denne gruppen har imidlertid vært mer positiv i Fredrikstad enn i landet som helhet.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 58 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 44 prosent. Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent.
- Fredrikstad ligger under landsgjennomsnittet i andel med høyere utdanning for alle grupper, både befolkningen som helhet, og alle gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger lavest og er lengst under landsgjennomsnittet.
- Fredrikstad er under landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er langt under snittet for kommunen, men på høyde med landsgjennomsnittet for gruppen. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. er den mest aktive gruppen i Fredrikstad når det gjelder å delta i høyere utdanning.

2.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 2.11. Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Fredrikstad. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre deltar i videregående utdanning

Andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. i videregående utdanning er lavere enn for hele befolkningen, mens andelen av norskfødte med foreldre fra Afrika, Asia etc. i videregående utdanning er større enn for hele befolkning. 83 prosent av innvandrere fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år bosatt i Fredrikstad deltar i videregående utdanning. For hele landet er andelen under utdanning bare 71 prosent i denne gruppen. Blant norskfødte med foreldre fra Afrika, Asia etc. er andelen 96 prosent, noe som er høyere enn for alle i kommunen i denne aldersgruppen (92 prosent).

Som i 2006 er andelen av både innvandrere og norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning høyere i

Fredrikstad enn landsgjennomsnittet. Det har vært en generell økning for alle grupper siden 2006. Fredrikstad skiller seg imidlertid ut i positiv retning ved at økningen fra 2006 til 2012 har vært høyere både for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre enn økningen i landsgjennomsnittet for de to gruppene.

2.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 2.8. Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Fredrikstad. Antall og prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkes- kompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videre- gående opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	2 767	100	66	54	12	34	5	9	20
Menn	1 396	100	60	44	17	40	6	10	24
Kvinner	1 371	100	73	65	8	27	4	7	16
Innvandrere fra									
Afrika, Asia etc	211	100	49	36	14	51	9	11	31
Menn	103	100	42	25	17	58	12	11	36
Kvinner	108	100	56	45	11	44	6	12	26

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høyt frafall i videregående utdanning i Fredrikstad

Frafallet i videregående utdanning i Fredrikstad er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Kun 36 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte videregående utdanning på normert tid. 14 prosent fullførte på mer enn normert tid og over halvparten (51 prosent) hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Blant alle elever samlet, fullførte 54 prosent på normert tid, mens det var 34 prosent som ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning

Det er særlig guttene fra Afrika, Asia etc. som faller igjennom. Kun 25 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 17 prosent på mer en normert tid. Hele 59 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, de var på nivå med gjennomsnittet for alle gutter i andel som fullførte på normert tid, 45 prosent. 38 prosent av jentene sto igjen uten studie- eller yrkeskompetanse.

Det var kun 20 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. 16 av dem fullførte på normert tid. Antall norskfødte med innvandrerforeldre var så få at disse er utelatt fra tabellen.

I Fredrikstad er altså frafallet i denne gruppen som landsgjennomsnittet blant guttene, men jentene kommer noe bedre ut enn landsgjennomsnittet.

2.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 2.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Fredrikstad. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Fredrikstad										
I alt	30 500	35	2 240	48	3 230	25	51	43	59	47
Menn	15 410	30	1 440	38	1 480	26	30	30	33	36
Kvinner	15 090	41	800	60	1 740	24	21	62	26	62

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav andel med høyere utdanning i Fredrikstad

Fredrikstad ligger under landsgjennomsnittet i andel som har høyere utdanning for alle grupper, unntatt norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc.

Som for landet som helhet er det en høyere andel blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. i Fredrikstad som har høyere utdanning sammenliknet med den øvrige befolkningen. Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. ligger under den øvrige befolkningen. At innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger såpass langt under landsgjennomsnittet for gruppen, har sannsynligvis sammenheng med landbakgrunn. Irak og Somalia er de to største gruppene med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Fredrikstad, og på landsbasis er det få irakere og enda færre somaliere som har høyere utdanning.

2.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 2.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Fredrikstad. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Fredrikstad										
I alt	5 900	28	210	9	700	19	9	67	83	40
Menn	3 100	22	120	4	350	16	.	.	47	40
Kvinner	2 800	34	90	14	350	23	.	.	36	39

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange norskfødte med innvandrerforeldre deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Fredrikstad skiller seg ikke mye fra mønsteret for landet som helhet. Spesielt blant innvandrere med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det få som deltar i høyere utdanning, aller færrest menn. De aller fleste i denne gruppen kommer for å jobbe, og har sannsynligvis jobb ved ankomst. Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er mer aktive på dette feltet, men også de ligger betydelig under nivået for landets samlede befolkningen i alderen 19-24 år.

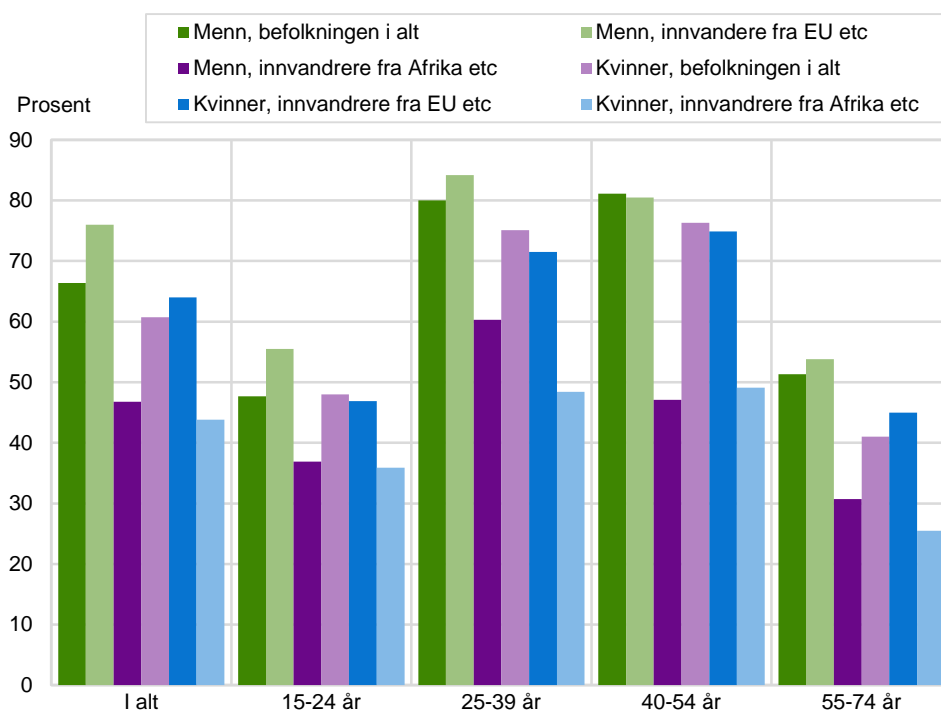
Norskfødte med innvandrereforeldre er generelt langt mer tilbøyelige til å delta i høyere utdanning enn jangamle innvandrere. De deltar også i større grad enn den øvrige befolkningen.. Det er så få norskfødte med innvandrereforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. i Fredrikstad at det ikke gir mening å tolke disse tallene. Det er ikke svært mange norskfødte med innvandrereforeldre fra Afrika, Asia etc., vel 80 stykker, men mange nok til at mønsteret er verdt å legge merke til. Fire av ti, både kvinner og menn deltar i høyere utdanning.

2.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået lavt i Fredrikstad, både for befolkningen som helhet og for innvandrere. Unntatt for mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.
- Det er sju ganger så sannsynlig at en innvandrere fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person i den øvrige befolkningen skal være det.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i næringen rengjøringsvirksomhet, mens de fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i overnattingsvirksomhet.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er noe lavere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i Fredrikstads samlede befolkning.

2.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 2.12. Sysselsatte i Fredrikstad, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4.kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerebakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. har lavere sysselsetting enn i landet ellers

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Fredrikstad er tilsvarende tall, 64 prosent i alt, 66 prosent av mennene og 61 prosent av kvinnene. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn snittet for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (71 prosent) og lavere for dem fra Afrika, Asia etc. (45 prosent). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer. En sammenligning av befolkningen i den mest yrkesaktive alderen, 25-54 år, gir et bedre bilde.

85 prosent av landets menn og 80 prosent av kvinnene er i arbeid i denne aldersgruppen. I Fredrikstad er 81 prosent av mennene og 76 prosent av kvinnene i arbeid, som er 4 prosentpoeng under landsnivået for begge kjønn. Av innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. i hele landet er 81 prosent av mennene og 75 prosent av kvinnene i arbeid. I Fredrikstad er andelen høyere, 83 prosent av mennene og 80 prosent av kvinnene er sysselsatt. Av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i hele landet er 66 prosent av mennene og 55 av kvinnene i arbeid. I Fredrikstad er andelen lavere, 54 prosent av mennene og 49 prosent av kvinnene.

Vekst i sysselsetting for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. siden 2006

Sysselsettingsnivået har ikke endret seg mye siden 2006 for folk i Fredrikstad generelt eller for innvandrere fra Afrika, Asia etc. For innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har det imidlertid skjedd store endringer. I 2006 var kun 63 prosent sysselsatt, som var *under snittet* for hele befolkningen. Mens andelen i 2012 var 71 prosent, altså langt *over snittet* på 64 prosent.

Dagens innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er av en annen kategori enn tilsvarende gruppe i 2006, det er nå flere som har kommet til Fredrikstad primært for å arbeide enn det var tidligere. De arbeidsomme polakkene hadde også skiftet kategori, fra "ikke-vestlig" i 2006 til "EU, Nord-Amerika etc." i 2012.

Små tall for sysselsatte norskfødte med innvandrerforeldre

Det var 177 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 57 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 120 fra Afrika, Asia etc., som var 71 prosent av etterkommerne fra EU, Nord-Amerika etc. og 42 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. Med unntak av de yngste, der mange norskfødte med innvandrerforeldre er i utdanning, er sysselsettingsgraden høyere for norskfødte med innvandrerforeldre enn for innvandrere. De norskfødte synes altså å gjøre det bedre på arbeidsmarkedet enn innvandrerne. Det er imidlertid så få av dem, at tallene ikke gir grunnlag for bastante konklusjoner.

2.5.2. Arbeidsledige

Tabell 2.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Fredrikstad

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norsk-fødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norsk-fødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc	Fra Afrika, Asia, etc
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Fredrikstad	1 640	870	760	180	580	3,5	2,0	10,6	6,2	13,5
Menn	890	500	390	110	280	3,8	2,3	10,3	6,2	14,0
Kvinner	740	380	360	70	300	3,2	1,6	10,9	6,1	13,1

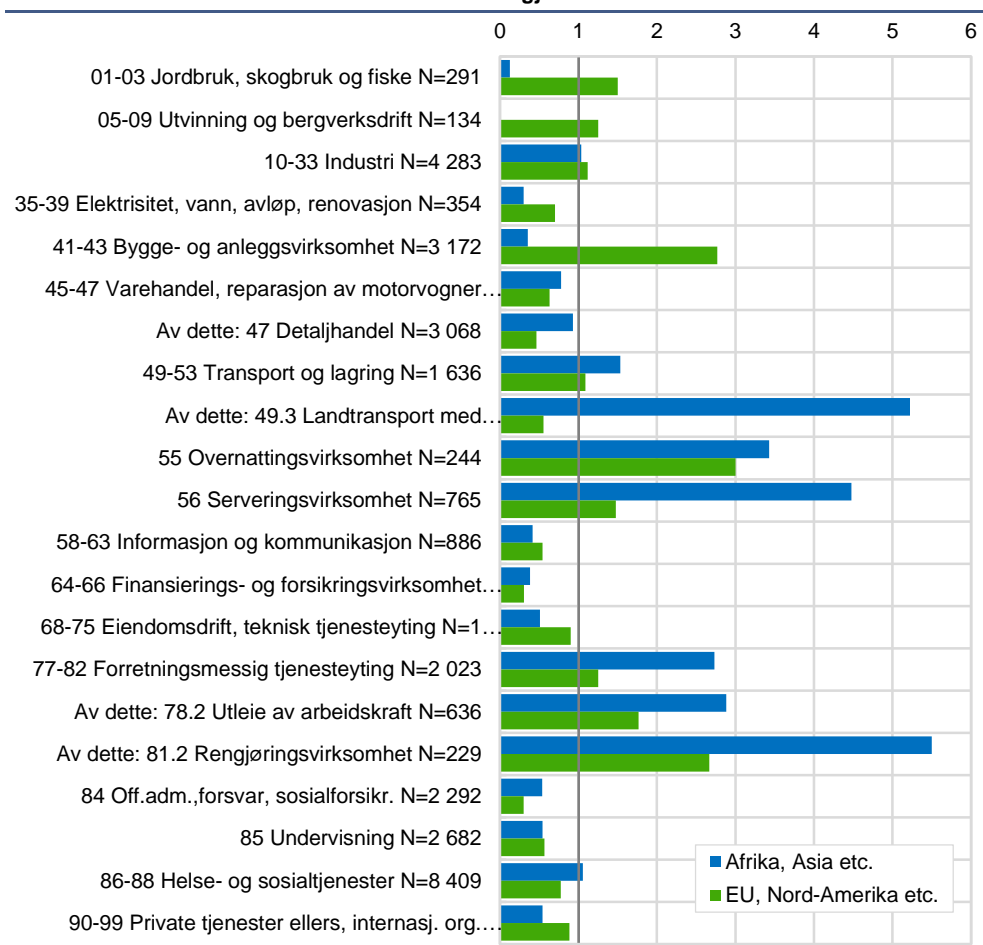
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nesten halvparten av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er høyere blant innvandrere enn i den øvrige befolkningen i Fredrikstad. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 13,5 prosent, mot 6,2 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og kun 2 prosent for den øvrige befolkningen. Mens innvandrerne utgjør 15 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Fredrikstad, er 46 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

2.5.3. Næringer

Figur 2.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Fredrikstad 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende *underrepresentert* i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 36 440 sysselsatte i Fredrikstad, av disse var 2 260 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 2 210 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrere var så få at de ikke er tatt med.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, mest overrepresentert i overnattingsvirksomhet

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. Landtransport av passasjerer omfatter buss- og taxitransport, og ikke kun sjåfører, men også administrasjon. I denne næringen er 33 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I rengjøringsvirksomhet er andelen 31 prosent, i serveringsvirksomhet 27 prosent og i overnattingsvirksomhet 21 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest i alt, og flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 538, mot kun 104 innenfor landtransport av passasjerer.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet, mest overrepresentert i rengjøring

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg ikke like mye fra de øvrige sysselsatte i kommunen som dem fra Afrika, Asia etc. Likevel er de også konsentrert i to av de samme næringene, overnattingsvirksomhet og rengjøringsvirksomhet. Om vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er det imidlertid i bygge- og anleggsvirksomhet vi finner aller flest fra EU, Nord-Amerika etc.

2.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 2.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Fredrikstad og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Inn-vandrere i alt	Inn-vandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Inn-vandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Inn-vandrere i alt	Inn-vandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Inn-vandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4.3	3.3	3.8	2.8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5.9	4.2	4.2	4.1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2.5	2.3	3.2	1.7
Fredrikstad	2 110	280	130	150	3.7	3.5	4.2	3.1
Menn	1 400	190	90	90	4.9	4.3	4.7	4.0
Kvinner	720	100	40	60	2.5	2.6	3.3	2.2

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Alt i alt var det 280 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Fredrikstad 4.kvartal 2012, 130 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 150 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det likevel flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika, Asia etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Fredrikstad er noe lavere enn i landet som helhet. Av innvandrerne i Fredrikstad er det imidlertid en større andel som er selvstendig næringsdrivende enn blant innvandrerne i landet som helhet. Dette gjelder alle grupper unntatt menn innvandret fra Afrika, Asia etc. Forskjellene fra landsgjennomsnittet er likevel ikke store, størst er den for kvinner innvandret fra Afrika, Asia etc.

Det er mindre vanlige at mannlige innvandrere både fra EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc. er selvstendig næringsdrivende enn i Fredrikstads befolkningen som helhet. Det er imidlertid relativt flere kvinnelige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som er selvstendig næringsdrivende enn i kvinnebefolkningen som helhet, selv om andelen er lavere blant kvinnene enn blant mennene, også blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc.

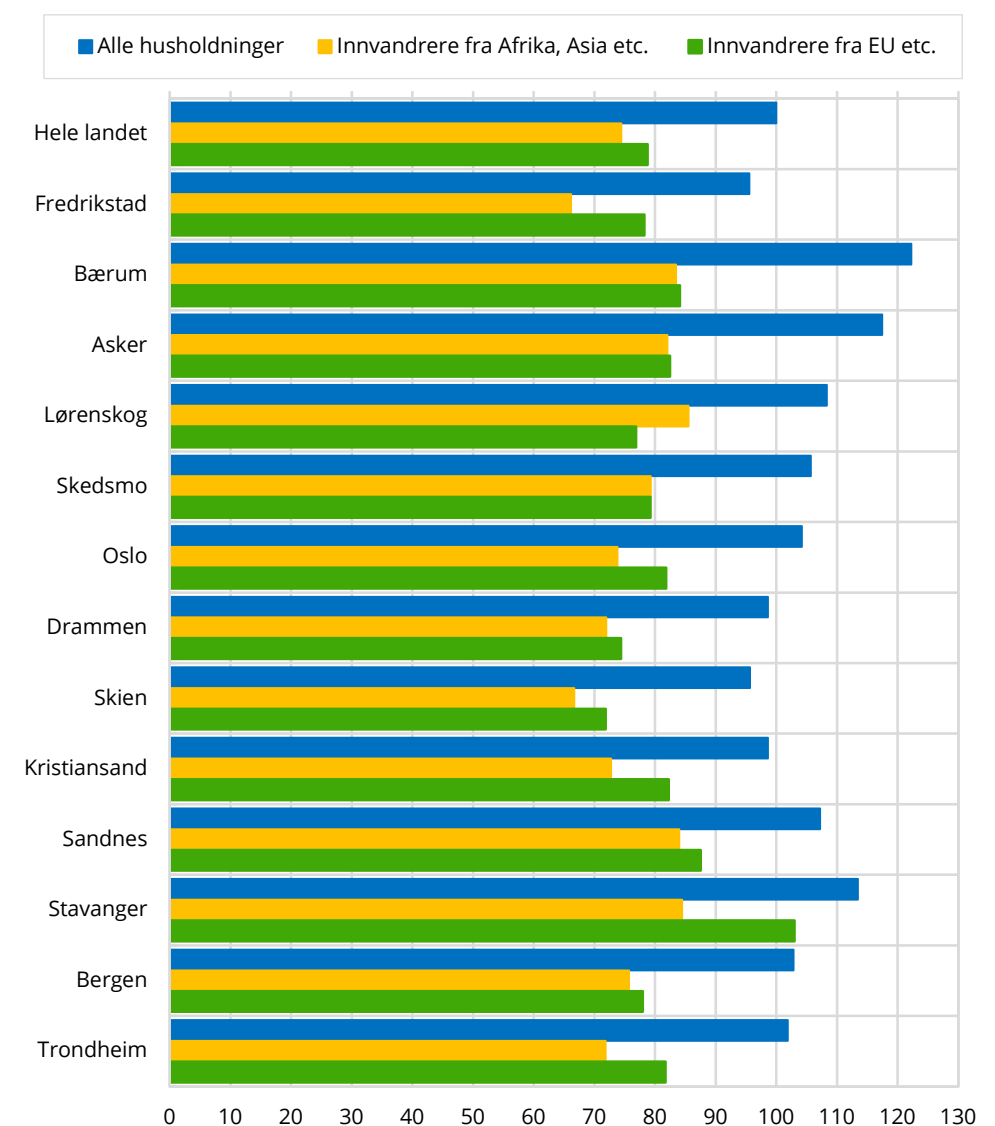

2.6. Økonomiske levekår

- I Fredrikstad har alle husholdninger et inntektsnivå som er 96 prosent av nivået for hele landet. Inntektsnivået blant innvandrere i Fredrikstad fra Afrika, Asia etc. er på 69 prosent av inntektsnivået i hele kommunen, mens innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. ligger på 82 prosent.
- I Fredrikstad er andel som mottar økonomisk sosialhjelp generelt høyere enn for landet. Den er spesielt høy blant innvandrere med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.
- I Fredrikstad er andelene med uførepensjon generelt høyere enn landet, for alle grupper med innvandrerbakgrunn og for den øvrige befolkningen.

2.6.1. Inntekt

Figur 2.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet

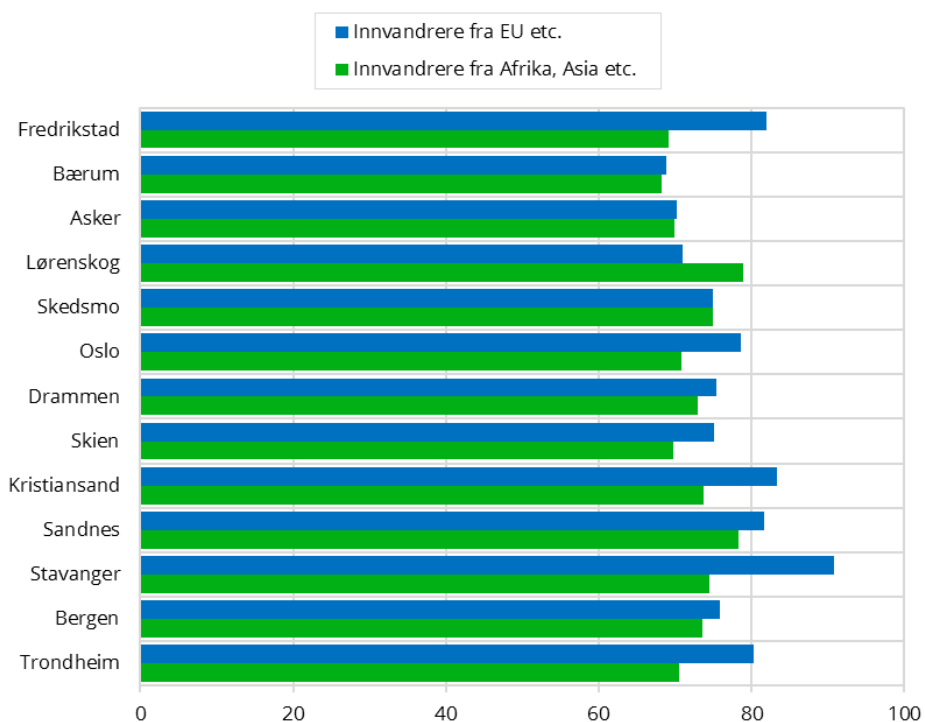

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrerfamilier fra Afrika, Asia etc. har 2/3 av inntektsnivået til befolkningen i alt

I Fredrikstad hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 210 900 kroner i 2011. Dette tilsvarer 2/3 av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år. Fredrikstad og Skien var de kommunene hvor innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde lavest inntektsnivå sammenlignet med hele befolkningen. Innvandrere fra EU etc. i Fredrikstad har høyere inntekter, 78 prosent av inntektsnivået til hele befolkningen.

Figur 2.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Fredrikstad har husholdningene et inntektsnivå som tilsvarer 96 prosent av medianinntekten til husholdningene i Norge. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Fredrikstad har 69 prosent av medianinntekten til husholdningene i kommunen. Det er bare i Bærum at innvandrere fra Afrika, Asia etc. har et lavere nivå sett i forhold til inntektsnivået i hele kommunen, enn i Fredrikstad. Innvandrere fra EU etc. har inntekter som utgjør 82 prosent av nivået til alle husholdninger i Fredrikstad.

Innvandrerhusholdningene med hovedinntektstaker fra Afrika og Asia ligger på 70-80 prosent av hver kommunes medianinntekt, mens husholdningene med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. varierer mer, mellom 70 og 90 prosent. I de fleste kommunene er inntekten for EU, Nord-Amerika etc. høyere enn fra Afrika, Asia etc., men bare i Stavanger er forskjellen større enn i Fredrikstad.

2.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom.

Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

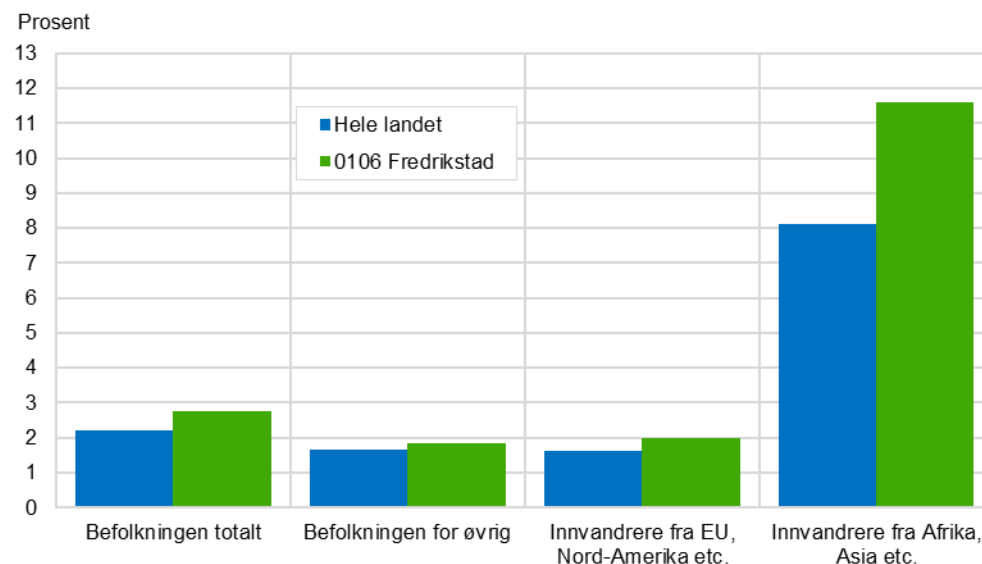
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, blir vanskeligere.

Fredrikstad er en kommune der spesielt mange med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. mottar sosialhjelp

I Fredrikstad er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp litt høyere enn for landet totalt, i hele befolkningen og i to av undergruppene. I gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. er det en vesentlig høyere andel som mottar sosialhjelp sammenliknet med hele landet. Sosialhjelp er primært en midlertidig ytelse og det er derfor viktig at personer ikke blir avhengig av hjelpen i lang tid. Andelen langtidsmottakere av sosialhjelp i Fredrikstad er imidlertid noe lavere i hele befolkningen og i gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. sammenliknet med hele landet.

Figur 2.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Fredrikstad og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

2.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade.

Det er likevel noen vilkår som må være oppfylt for å ha rettigheter til å eventuelt kunne få innvilget uførepensjon.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med

innvandrereforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

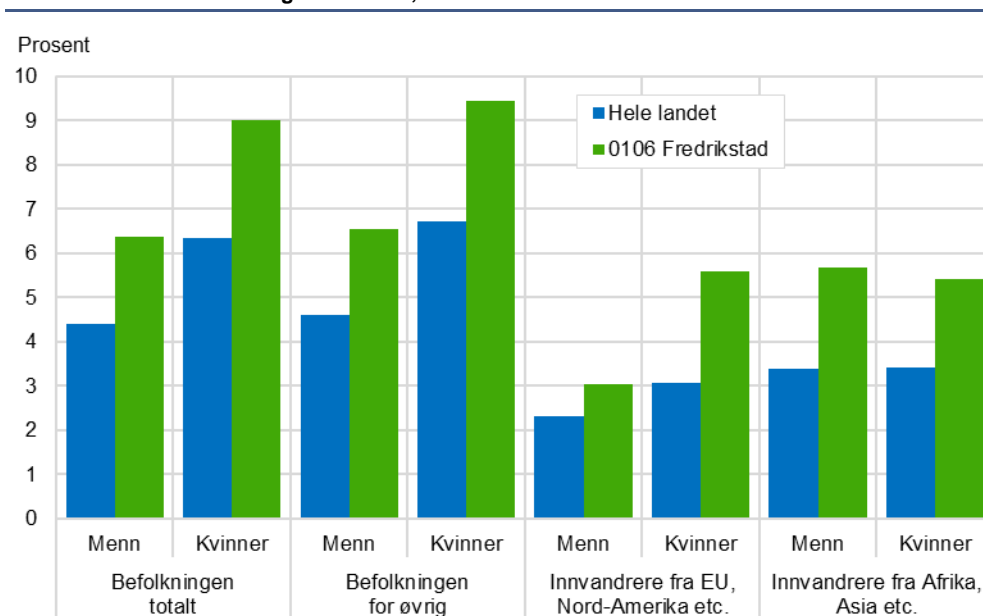
I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrerguppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Mange på uførepensjon i Fredrikstad

I Fredrikstad er andelen med uførepensjon generelt høyere enn hele landet. Blant mennene er det vesentlige forskjeller i befolkningen for øvrig (6,6 prosent i Fredrikstad sammenlignet med 4,6 prosent for hele landet) og innvandrere fra Afrika, Asia etc. (5,7 prosent i Fredrikstad sammenlignet 3,4 prosent i hele landet). For innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er forskjellene mindre (3,0 prosent mot 2,3 prosent for hele landet).

For kvinner er forskjellene størst for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (5,6 prosent sammenlignet med 3,1 prosent), men forskjellen er stor også for befolkningen for øvrig (9,4 prosent sammenlignet med 6,7 prosent) og innvandrere fra Afrika, Asia etc. (5,4 prosent sammenlignet med 3,4 prosent).

Figur 2.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Fredrikstad og hele landet, 2012

Kilde: NAV.

2.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening. Alderspensjon kan kombineres med arbeid uten at pensjonen blir redusert.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandrerguppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Fredrikstad er andelene generelt noe høyere enn for hele landet, men følger stort sett samme mønster. For både menn og kvinner er det en vesentlig høyere andel innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som er alderspensjonister, men gruppen er ikke stor i utgangspunktet.

Tabell 2.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Fredrikstad og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Fredrikstad	Hele landet	Fredrikstad
Befolkningen totalt	15	16	11	12
Befolkningen for øvrig	16	18	13	13
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	25	8	15
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	3	2	2

Kilde: NAV.

Lav andel alderspensjonister blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. er en helt innlysende konsekvens av aldersprofilen. Som vist i figur 2.3 og 2.4 er det få eldre fra denne gruppen i Fredrikstad.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Kvarv Andreassen (2013): Monitor for sekundærflytting. Rapporter 2013/17, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/106973?ts=13de92b12b8>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

2.1.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre i Fredrikstad etter landbakgrunn, 1998-2013. Dagens landgruppering.....	69
2.2.	De 11 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Fredrikstad. 1. januar 2013.....	71
2.3.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Fredrikstad. 1. januar 2013.....	72
2.4.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn og alder. Fredrikstad 1.1.2013.....	73
2.5.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 2.4. Fredrikstad. 1. januar 2013.....	75
2.6.	Familieinnvandrere etter familieforeningstype og kjønn. Fredrikstad kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall.....	81
2.7.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Fredrikstad og landet.....	82
2.8.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Fredrikstad og landet.....	83
2.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012.....	85
2.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011..	86
2.11.	Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Fredrikstad. 1. oktober 2012.....	87
2.12.	Sysselsatte i Fredrikstad, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4.kvartal 2012. Prosent.....	90
2.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Fredrikstad 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen.....	93
2.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet.....	95
2.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet .	96
2.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Fredrikstad og hele landet. 2012. Prosent.....	97
2.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Fredrikstad og hele landet, 2012.....	98

Tabellregister

2.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Fredrikstad. Antall og prosent	69
2.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Fredrikstad og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013	70
2.3.	Innvandrere bosatt i Fredrikstad, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent	71
2.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Fredrikstad, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent.....	74
2.5.	Befolkningsendringer i Fredrikstad 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	76
2.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Fredrikstad kommune. Per 1. januar 2013.....	80
2.7.	Familieinnvandrede etter familieforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Fredrikstad kommune.....	81
2.8.	Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Fredrikstad. Antall og prosent.....	88
2.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Fredrikstad. 1. oktober 2012.....	89
2.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Fredrikstad. 1. oktober 2012.....	89
2.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	90
2.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Fredrikstad	92
2.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Fredrikstad og hele landet. 4. kvartal 2012	94
2.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Fredrikstad og hele landet. 2012. Prosent	99

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Bærum**

Innhold

3. Innvandrere og norskfødte med innvandrere-foreldre i Bærum	105
3.1. Innledning.....	105
3.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	106
3.2.1. Demografi.....	106
3.2.2. Mange nasjonaliteter, flest polakker.....	106
3.2.3. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	114
3.2.4. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	118
3.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	121
3.3.1. Barnehage.....	121
3.3.2. Kontantstøtte.....	123
3.4. Utdanning.....	124
3.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	124
3.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	125
3.4.3. Utdanningsnivå	126
3.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	126
3.5. Arbeid.....	127
3.5.1. Sysselsettingsnivå.....	127
3.5.2. Arbeidsledige	128
3.5.3. Næringer	129
3.5.4. Selvstendig næringsdrivende.....	130
3.6. Økonomiske levekår.....	131
3.6.1. Inntekt	131
3.6.2. Sosialhjelp.....	132
3.6.3. Uførepensjon.....	133
3.6.4. Alderspensjon	134
Referanser	135
Figurregister	136
Tabellregister.....	137

3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bærum

3.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

3.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 18 prosent av innbygger i Bærum hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 4 prosentpoeng høyere enn i Norge under ett. Polakker er den største gruppen i Bærum. Iranere er likevel gruppen som er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (85 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 15 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre, nesten det samme som for hele landet.
- Halvparten (49 prosent) av dem med innvandrerbakgrunn har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. For landet er andelen 43 prosent.
- 41 prosent av innvandrerne i Bærum har bodd i Norge mer enn 10 år, og 25 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Mange av innvandrerne bor i og nært Sandvika.
- Innvandrere og deres norskfødte barn sto for tre fjerdedeler av befolkningsveksten i Bærum i årene 2010-2012. De med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. sto for 40 prosent av veksten i årene 2010-2012 og de fra Afrika, Asia etc. 36 prosent.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 34 prosent kommet ved familieinnvandring, 34 prosent som arbeidsinnvandrere og 24 prosent av fluktgrunner.
- Høy valgdeltakelse blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. i kommunevalget, under landsgjennomsnittet i gruppen for dem fra Afrika, Asia etc. Innvandrere er underrepresentert i kommunestyret.

3.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Bærum var det ved samme tidspunkt 116 700 innbyggere, 20 800 av dem, det vil si 18 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er 4 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Nesten halvparten av dem hadde bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., som er over landsgjennomsnittet på 43 prosent.

3.2.2. Mange nasjonaliteter, flest polakker

Bærum har innvandrere fra 157 forskjellige land, dette er 10 flere land enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen, og er med sine 2 950 personer eller 16 prosent den *klart* største enkeltgruppen i kommunen, mer enn dobbelt så stor som de 1 370 personene fra Sverige. Andre store enkeltgrupper er personer fra Iran, Filippinene, Danmark og Storbritannia. Innvandrere fra Polen er den største gruppen i hele 211 av landets kommuner (2012-tall).

Tabell 3.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Bærum

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Bærum	Prosent av folketallet i Bærum	Prosent som bor i Bærum per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	116 680	100,0	2,3
Personer med innvandrerbakgrunn ..	710 000	14,1	20 760	17,8	2,9
Innvandrere	593 000	11,7	17 630	15,1	3,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	3 130	2,7	2,7
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	10 160	8,7	3,4
Innvandrere	282 000	5,6	9 370	8,0	3,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	790	0,7	3,8
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	10 600	9,1	2,6
Innvandrere	311 000	6,2	8 260	7,1	2,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	2 350	2,0	2,4

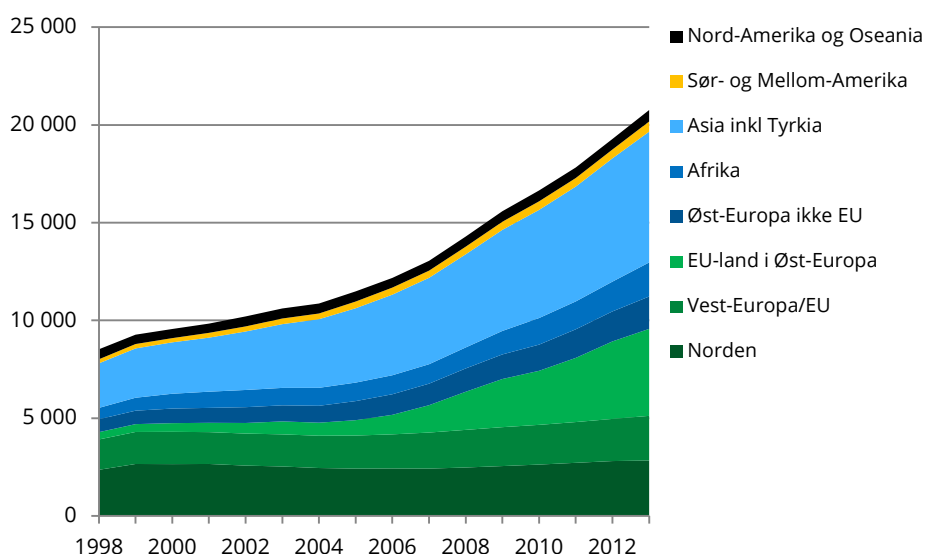
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Fire og en halv gang flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. Hele 58 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har europeisk bakgrunn, mens 29 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 71 prosent, fra 12 200 i 2006 til 20 800 i 2013, mens andelen av befolkningen har økt fra 8 prosent til 14 prosent.

De største endringene er at andelen fra Vest-Europa inkludert Norden har minket fra 34 til 25 prosent (selv om antallet har økt) og at andelen fra Øst-Europa har økt fra 17 til 29 prosent, i takt med den økende arbeidsinnvandringen fra de nye EU-landene. Det har vært størst vekst i andelen fra EU-land i Øst-Europa, fra 8 prosent av dem med utenlandsk opprinnelse i 2006 til 21 prosent i 2013, en vekst på 345 prosent. Samtidig har andelen fra Asia inkludert Tyrkia gått ned fra 34 til 32 prosent, selv om også denne gruppen har økt med 62 prosent. Antall med bakgrunn fra Afrika har økt med 79 prosent.

Figur 3.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bærum, etter landbakgrunn. 1998-2013. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt mer enn dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bærum økte fra 2 900 i 1970, 3 900 i 1980, 6 400 i 1990, til 9 500 i 2000. Fra og med 2007 har veksten ligget på mellom 1 100 og 1 500 hvert år. Det er stort sett vekst i alle grupper, men det er særlig antall personer fra EU-land i Øst-Europa og fra Asia inkludert Tyrkia, som har skutt i været de siste seks, syv årene.

Iranerne er mest overrepresentert

Det er som nevnt mange polakker i Bærum, hele 3 200 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre kommer derfra. Dette er 15 prosent av dem med innvandrerbakgrunn i Bærum. I alt er det registrert 1 500 svensker som er den nest største gruppen Likevel er det den tredje største gruppen, de med bakgrunn fra Iran, som er relativt mest konsentrert til kommunen. Bærum, som har 2,9 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, har 5,6 prosent av landets iranere. Av de store gruppene er somaliere mest underrepresentert.

Tabell 3.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bærum og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

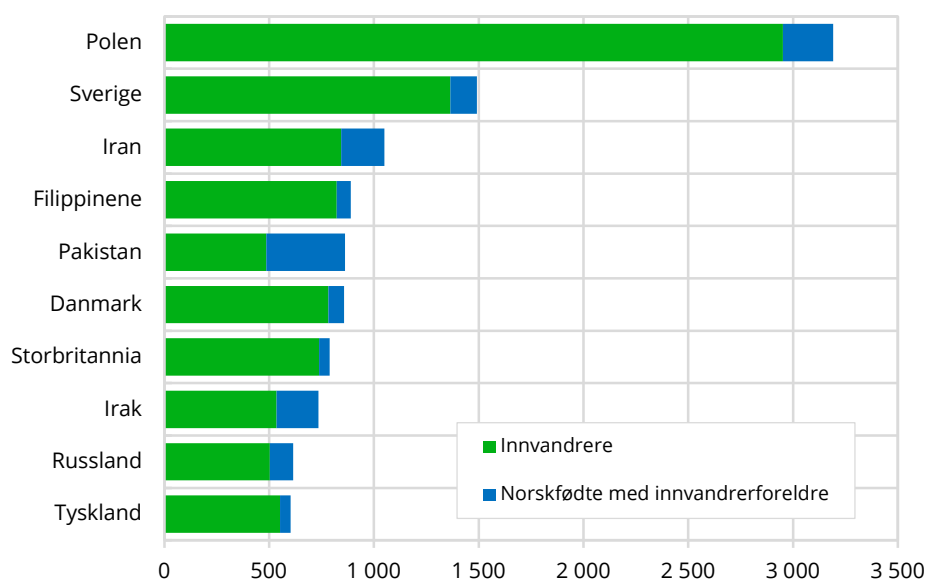
Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Bærum	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av		Prosent som bor i Bærum per gruppe
						dem med innvandrerbakgrunn i Bærum	dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	
	Antall			Prosent				
I alt	20 760	17 630	3 130	84,9	15,1	100,0	100,0	2,9
Polen	3 190	2 950	240	92,5	7,5	15,4	11,6	3,9
Sverige	1 490	1 370	130	91,5	8,5	7,2	5,3	4,0
Iran	1 050	840	210	80,4	19,6	5,1	2,7	5,6
Filippinene	890	820	70	92,6	7,4	4,3	2,5	4,9
Pakistan	860	490	380	56,4	43,6	4,2	4,7	2,6
Danmark	860	780	80	91,2	8,8	4,1	2,9	4,2
Storbritannia	790	740	50	93,7	6,3	3,8	2,0	5,4
Irak	740	540	200	72,8	27,2	3,5	4,2	2,5
Russland	610	500	110	82,1	17,9	3,0	2,5	3,4
Tyskland	600	550	50	91,5	8,5	2,9	3,7	2,3
Afghanistan	590	480	120	80,5	19,5	2,8	2,0	4,1
Somalia	490	330	160	68,0	32,0	2,4	4,7	1,5
Litauen	450	410	30	92,4	7,6	2,1	4,3	1,5
USA	440	420	10	96,8	3,2	2,1	1,2	5,2
India	410	320	90	78,8	21,2	2,0	1,7	3,4
Kina	380	310	70	82,8	17,2	1,8	1,3	4,2
Bosnia-Hercegovina	350	280	70	79,4	20,6	1,7	2,3	2,1
Sri Lanka	330	200	130	60,4	39,6	1,6	2,1	2,2
Vietnam	300	200	100	65,6	34,4	1,4	3,0	1,4
Island	270	240	30	88,5	11,5	1,3	1,1	3,5
Eritrea	260	210	40	82,9	17,1	1,2	1,7	2,2
Andre land	5 430	4 650	780	85,6	14,4	26,2	32,6	2,3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrereforeldre fra Pakistan, Sri Lanka og Vietnam

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 3.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Bærum er det de fra Pakistan, Sri Lanka og Vietnam som har størst andel norskfødte, mer enn en tredjedel av dem med innvandrerbakgrunn. Også i antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har 59 prosent av de danske innvandrerne i Bærum bodd mer enn 20 år i landet, mens kun 9 prosent av kommunens danske befolkning med innvandrerbakgrunn er født i Norge. De kan gjerne ha fått flere barn de også, men hvis den andre forelderen er norsk, regnes ikke barna som norskfødte med innvandrerforeldre. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 3.7).

Figur 3.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Bærum. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre i Bærum som i landet under ett. I Bærum er 85 prosent av disse to gruppene samlet, innvandrere. Dette er så vidt høyere enn landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent. Som figur 3.2 viser, er det imidlertid stor variasjon blant enkeltland når det gjelder forholdet mellom innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Tabell 3.3. Innvandrere i Bærum, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Bærum	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	17 630	100	25	17	17	18	23
EU, Nord-Amerika etc.	9 370	100	28	20	14	13	25
Afrika, Asia etc.	8 260	100	21	13	20	24	21
Polen	2 950	100	40	36	18	2	4
Sverige	1 370	100	14	12	11	29	33
Iran	840	100	7	6	17	30	39
Filippinene	820	100	60	15	10	6	9
Danmark	780	100	8	5	11	17	59
Storbritannia	740	100	16	10	13	15	46
Tyskland	550	100	15	19	13	17	35
Irak	540	100	10	13	24	47	5
Russland	500	100	12	14	52	19	3
Pakistan	490	100	14	8	12	17	48
Afghanistan	480	100	17	11	48	18	7
USA	420	100	24	6	7	19	44
Litauen	410	100	64	18	14	3	0
Somalia	330	100	16	8	22	41	12
India	320	100	34	21	12	6	27
Kina	310	100	26	19	23	16	17
Bosnia-Hercegovina	280	100	4	4	8	80	4
Island	240	100	36	12	7	15	30
Eritrea	210	100	37	26	14	12	10
Nederland	200	100	24	17	18	13	27
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc.	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

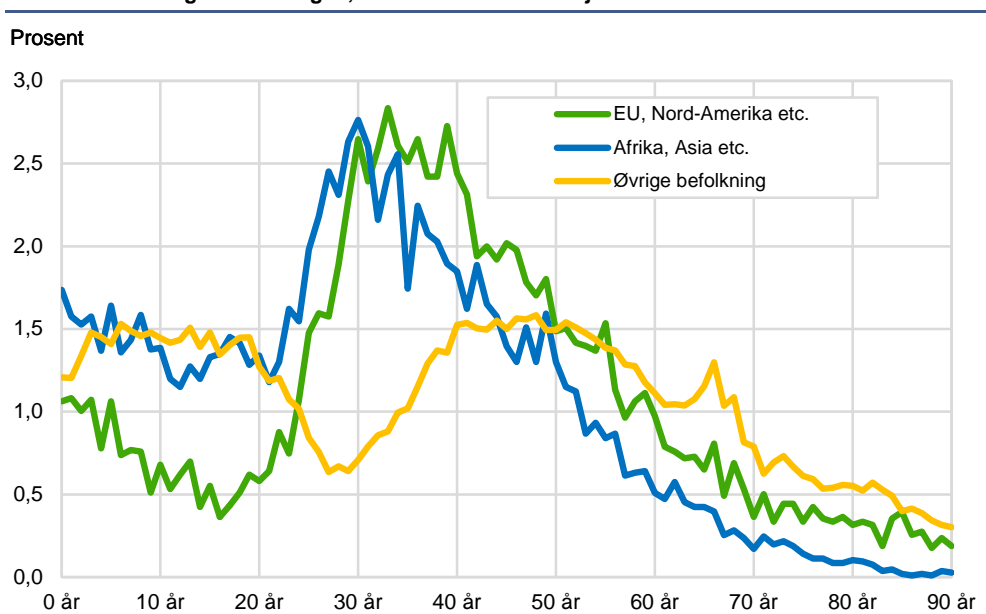
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 3.3 viser innvandrere bosatt i Bærum fordelt etter botid i Norge. Vi ser at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år), mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). Det mest spesielle med Bærum og botid er kanskje at så mange som 60 prosent av dem med bakgrunn fra Filippinene har bodd i landet kortere tid enn 3 år, nesten 90 prosent av dem er kvinner. Ellers er det mange fra Litauen og Polen med kort botid.

Svenskene (innvandrere og deres barn) i Bærum skiller seg også fra svenskene i landet som helhet med at det er forholdsvis mange som har bodd lenge i landet. Så mange som 62 prosent har bodd mer enn 10 år i landet, mot 43 prosent av svenskene på landsbasis (en stor andel av dem bor i Oslo).

Figur 3.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Bærum. 1. januar 2013. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

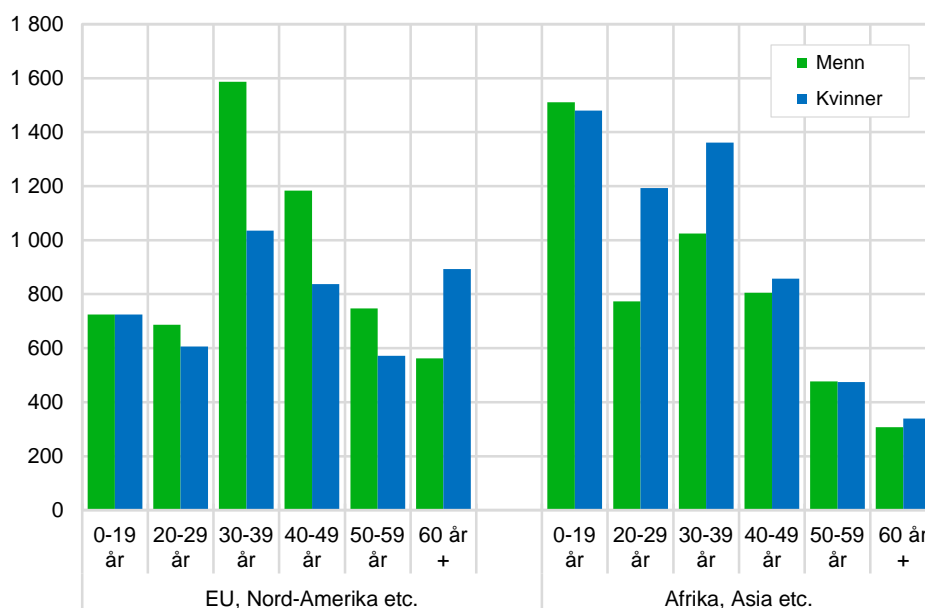

Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 3.3 og 3.4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Bærum i arbeidsfør alder. Totalt er 73 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år, mens 81 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre er under 20 år gamle. Hele 77 prosent av disse er barn av innvandrere fra Afrika, Asia etc., selv om det er mer enn 1000 flere innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika, Asia etc. Én årsak til at det ikke er flere norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc., er at denne gruppen av innvandrere har større tilbøyelighet til å få barn med personer uten innvandrerbakgrunn, med følgene at deres barn vil inngå blant den øvrige befolkningen – de uten innvandrerbakgrunn.

Andel med innvandrerbakgrunn i Bærum varierer mye etter gruppe og alder. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 9 prosent av Bærums befolkning, men de utgjør mer enn 15 prosent i aldersgruppen 25- 34 år. I aldersspennet fra og med 27 til og med 36 år har mer enn 15 prosent bakgrunn fra EU-, Nord-Amerika etc., mens andelen av totalbefolkningen som har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er høyeste for dem som er 30 år, med 22 prosent. Alt i alt ligger andelen med innvandrerbakgrunn på over 40 prosent i aldersgruppen 27- 31 år. Høyest er det for alderen 29 og 30 år, med 45 prosent.

Figur 3.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Bærum. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Som ellers i landet er det flest menn som kommer fra EU, Nord-Amerika etc.

Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (54 prosent) enn kvinner, spesielt i alderen 30-39 år, men også mellom 40 og 59 år. I alderen over 60 år er det imidlertid flere kvinner enn menn.

Stort kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det derimot flere kvinner (54 prosent) enn menn. Både i alderen 20-29 og 30-39 år er det en god del flere kvinner enn menn. Ellers er kjønnsfordelingen temmelig jevn. At det er flere kvinner enn menn i denne gruppen i alderen 20-39 år er et generelt trekk for landet, og ikke noe spesielt for Bærum.

Mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. bor nær Sandvika

Av tabell 3.4 og figur 3.5 kan vi se hvordan personer av innvandrerbakgrunn er fordelt mellom de ulike delene av Bærum. Innvandrerne og deres barn, både de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., og Afrika, Asia etc., er overrepresentert i aksene fra Jong til Rykkinn.

Det mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre relativt sett er Dønski-Rud, hvor de til sammen utgjør 34 prosent av befolkningen. Dette er langt over snittet på 18 prosent for hele kommunen. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør hele 26 prosent av den totale befolkningen i Dønski-Rud.

Sandvika-Valler, Jong og Rykkinn er andre områder hvor andelen med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. er relativt høy sammenlignet med gjennomsnittet i kommunen (9 prosent).

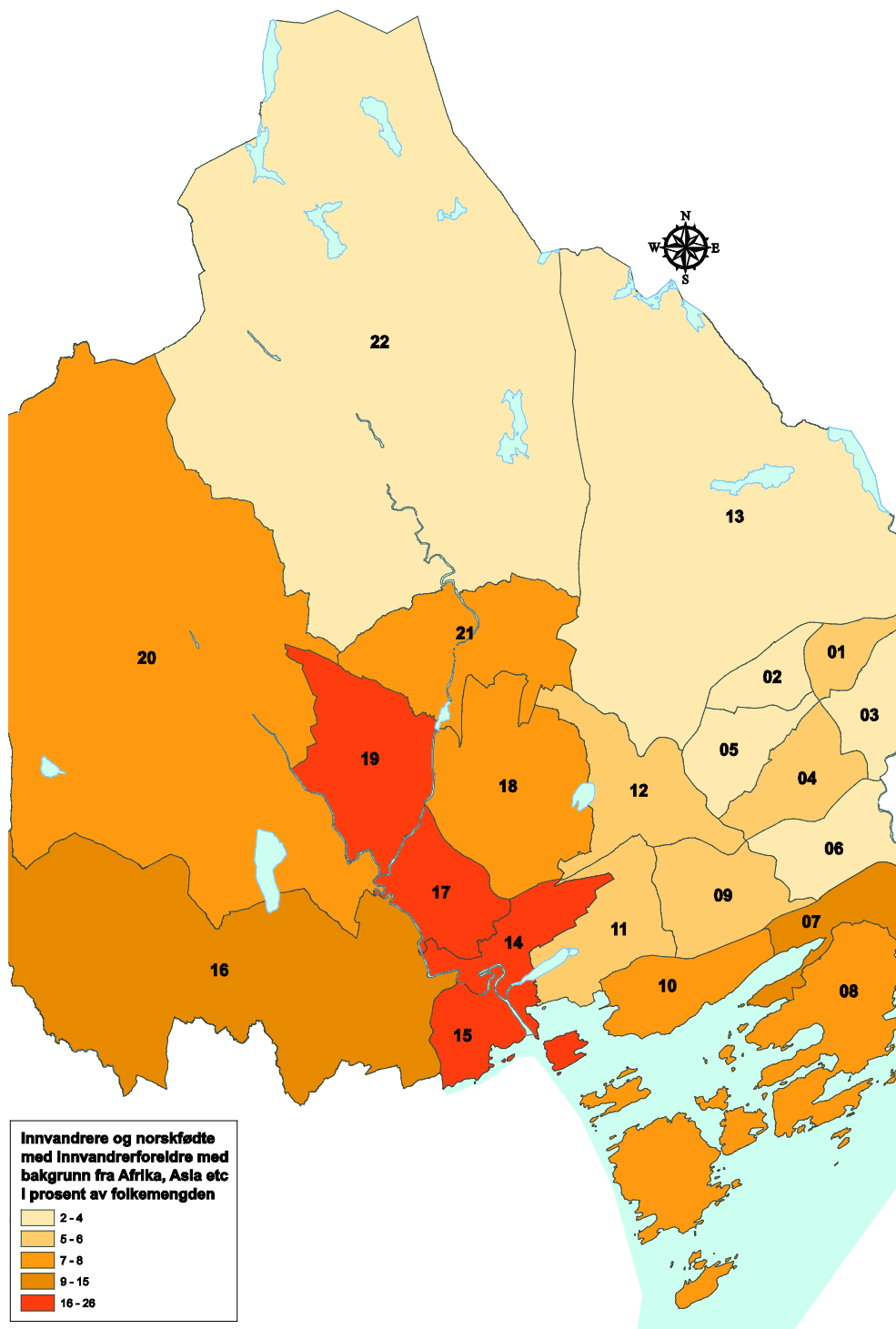
Innvandrerne med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er derimot høyest representert i delområdene Lysaker og Høvik, der de utgjør henholdsvis 14 og 13 prosent av befolkningen. I Lysaker er det dessuten forholdsvis mange også med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Tabell 3.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bærum, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord- Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Bærum	116 680	18	9	9
01 Østerås-Eiksmarka	4 180	11	7	5
02 Hosle nord	3 260	12	8	4
03 Voll	5 400	12	9	3
04 Grav	6 400	14	10	5
05 Hosle sør	4 870	10	7	4
06 Jar	6 420	13	8	4
07 Lysaker	4 270	27	14	12
08 Snarøya	4 810	17	10	7
09 Stabekk	6 770	16	10	6
10 Høvik	4 750	19	13	7
11 Løkeberg-Blommenholm ...	7 370	17	11	6
12 Haslum	5 670	13	8	6
13 Østre Bærumsmarka	1 910	10	8	2
14 Sandvika-Valler	5 240	28	8	20
15 Jong	3 780	28	9	19
16 Slependsen-Tanum	7 130	22	8	15
17 Dønski-Rud	4 040	34	8	26
18 Kolsås	5 190	13	6	7
19 Rykkinn	9 150	24	6	18
20 Kirkerud-Sollihøgda	3 850	17	8	8
21 Bærums Verk	7 270	13	6	7
22 Lommedalen	4 500	14	10	4
99 Uoppgitt	450	59	41	18

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 3.4. Bærum. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 3.5. Befolkningsendringer 1.1.2010 til 1.1.2013 etter landbakgrunn. Antall. Bærum**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vand- ring	Ut- vand- ring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytt	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	111 210	3 980	2 630	1 350	6 560	3 570	2 990	17 600	16 450	1 150	5 460	116 680
Innvandrere og norsk- fødte med innvandrer- foreldre	16 630	780	160	620	5 520	2 550	2 980	4 990	4 450	540	4 130	20 760
EU, Nord-Amerika, etc ...	7 980	280	120	170	3 370	1 400	1 970	2 380	2 330	50	2 180	10 160
Afrika, Asia, etc	8 650	490	40	450	2 160	1 150	1 010	2 610	2 120	490	1 950	10 600
Polen	2 060	130	10	120	1 380	330	1 050	840	870	-30	1 130	3 190
Sverige	1 370	30	20	10	360	280	90	350	310	30	130	1 490
Iran	860	30	0	30	80	40	40	290	170	120	190	1 050
Filippinene	670	20	0	20	680	410	260	170	230	-60	220	890
Pakistan	770	40	0	40	90	20	60	100	100	0	100	860
Danmark	860	10	20	-20	90	90	10	100	90	10	0	860
Storbritannia	720	0	20	-10	150	110	50	110	70	40	70	790
Irak	650	60	0	60	60	40	30	160	150	10	90	740
Russland	440	40	0	40	80	40	40	220	130	100	170	610
Tyskland	590	10	10	10	120	100	30	150	160	-20	20	600
Den øvrige befolkningen	94 580	3 200	2 470	740	1 040	1 030	20	12 610	11 990	620	1 330	95 910

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 3.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitetshensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

De med innvandrerbakgrunn sto for tre fjerdedeler av befolkningsveksten

Av befolkningsveksten i Bærum mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 5 460 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 4 130. De fra EU, Nord-Amerika etc. sto for en noe større andel av veksten enn de fra Afrika, Asia etc. De sistnevnte hadde et høyere fødselsoverskudd enn de første. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid mye større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. Til gjengjeld var flyttingen fra andre deler av Norge til Bærum størst blant dem fra Afrika, Asia etc.

Størst vekst blant polakkene

Polakkene er som nevnt den største gruppen av utlendinger i Bærum, og de er produktive på mer enn én måte, med et fødselsoverskudd på 120 i løpet av tre år. Irakerne og russerne er likevel mer fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden¹ for perioden.

I forhold til middelfolkemengden har det vært størst innvandring av filippinere, samtidig har mange av dem flyttet ut også, både til utlandet og til andre norske kommuner. Ellers har det vært en massiv innvandring av polakker. Iranere og russere sto for den største nettoinnflyttingen fra andre norske kommuner.

3.2.3. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden

¹ Personer 2010 + personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistikert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnat bilde av fruktbarheten i gruppen.

1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgett innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiegjenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselfdato (der det er relevant).

Familiegjenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 17 600 som var registrert som innvandrere i Bærum kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 4 800 personer. Mer enn halvparten av dem med uoppgett innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

Over landsgjennomsnittet i andel arbeidsinnvandrere

12 900 innvandrere i Bærum kommune var registrert med innvandringsgrunn. 34 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, og like stor andel hadde arbeid som innvandringsgrunn. 26 prosent kom av fluktgrunner, mens 8 prosent av dem med oppgett innvandringsgrunn har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget (tabell 3.6). Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 25 prosent av alle familieinnvandrede i Bærum. Tilsvarende andel for hele landet var også 25 prosent.

Tabell 3.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Bærum kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	17 630	4 317	4 396	1 087	3 067	1 024	66	4 760
Polen	2 952	2 122	627	18	43	32	-	128
Sverige	1 365	-	-	-	-	-	-	1 365
Iran	844	36	203	141	562	6	3	34
Filippinene	823	63	164	:	6	504	22	64
Danmark	782	-	-	-	-	-	-	782
Storbritannia ..	739	205	178	-	:	:	:	343
Tyskland	552	227	98	-	:	21	:	197
Irak	535	12	221	204	288	:	:	12
Russland	504	59	167	41	215	46	-	17
Pakistan	486	32	210	32	22	:	:	218
Afghanistan ...	475	:	153	139	314	:	:	6
USA	423	54	164	-	-	19	3	181
Litauen	412	301	80	-	-	28	:	:
Somalia	334	:	111	97	206	:	:	15
India	320	101	124	:	4	17	:	74
Kina	312	74	106	5	26	61	-	45
Bosnia- Hercegovina ..	278	15	38	18	210	:	:	14
Island	238	-	-	-	-	-	-	238
Eritrea	214	-	61	51	142	-	-	11
Nederland	201	71	69	-	-	7	3	51
Sri Lanka	197	5	67	56	100	5	-	20
Vietnam	196	:	46	28	140	5	:	:
Romania	192	84	67	9	15	23	:	:
Finland	188	-	-	-	-	-	-	188
Frankrike	181	69	51	-	-	4	-	57
Thailand	179	11	128	4	:	6	:	32
Kosovo	162	:	42	29	104	:	:	12
Chile	133	11	43	18	74	:	:	:
Latvia	130	87	29	-	:	13	:	0
Tyrkia	122	:	54	9	8	:	:	55
Estland	119	84	29	-	-	4	-	2
Serbia	112	33	44	6	10	:	:	24
Spania	107	46	24	-	:	7	:	26
Etiopia	106	:	34	23	56	4	:	7

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med *oppgitt innvandringsgrunn* var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Bærum kommune har en høyere andel arbeidsinnvandrere enn hele landet, mens andelen familieinnvandrere og personer med flukt som innvandringsgrunn er lavere enn for Norge sett under ett.

Mange polske arbeidsinnvandrere

Den desidert største gruppen blant arbeidsinnvandrere i Bærum er polakker. Halvparten av alle registrerte arbeidsinnvandrere har polsk landbakgrunn. I absolutte tall er det snakk om 2 100 polske arbeidsinnvandrere. Polakker er også den største gruppen i Bærum med familie som innvandringsgrunn, med 600 personer. De to nest største gruppene blant familieinnvandrere er irakere og pakistanere, med 200 personer hver.

Det var i alt 3 100 personer i Bærum som kom til Norge på grunn av flukt. Hver femte av disse var fra Iran. De to nest største flyktninggruppene er fra Afghanistan og Irak, med rundt 300 personer hver.

Polakker er som nevnt den suverent største innvandrergruppen i Bærum kommune med 3 000 personer, etterfulgt av våre svenske naboer med 1 400. For innvandrere

fra Sverige mangler vi fullstendig opplysninger om innvandringsgrunn fordi nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene. Blant innvandrere fra Polen kom sju av ti som arbeidsinnvandrere, mens to av ti har familieinnvandret. Omtrent fire prosent av alle bosatte polske innvandrere i Bærum manglet opplysninger om innvandringsgrunn.

Polakkene flest også innen familieinnvandring

Til sammen 4 400 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Bærum per 1. januar 2013 (se tabell 3.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjennforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring. Nesten to tredjedeler av familieinnvandrerne i Bærum kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap stod for en tredjedel av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 3.7. Familieinnvandrede etter familiegjennforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Bærum kommune

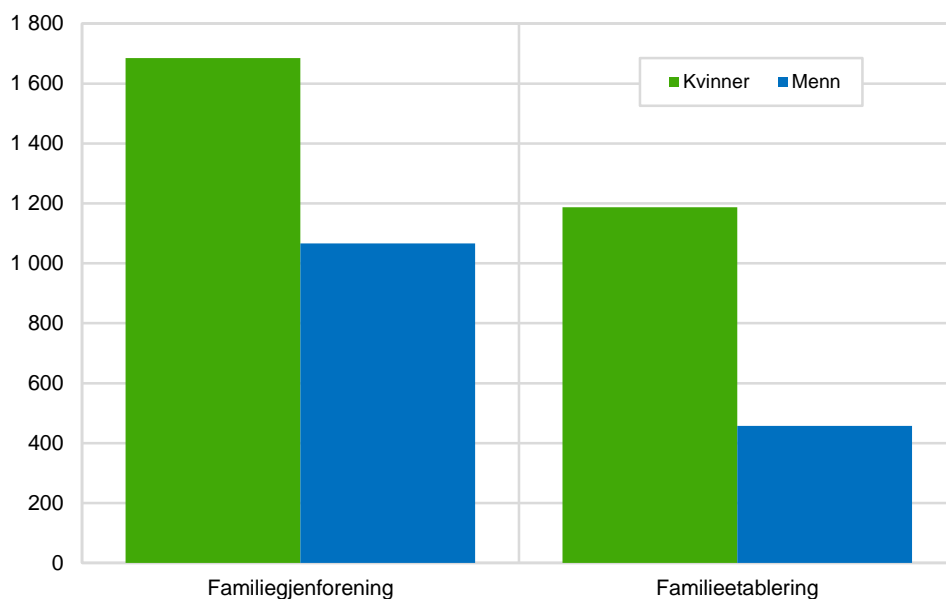
Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	4 396	2 751	1 645	802	832	11
Polen	627	548	79	56	23	-
Irak	221	172	49	49	-	-
Pakistan	210	80	130	126	4	-
Iran	203	115	88	80	7	1
Storbritannia	178	110	68	6	62	-
Russland	167	107	60	19	41	-
Filippinene	164	103	61	20	41	-
USA	164	74	90	7	83	-
Afghanistan	153	115	38	38	-	-
Thailand	128	41	87	8	79	-
India	124	84	40	32	7	1
Somalia	111	93	18	17	1	-
Kina	106	78	28	10	18	-
Tyskland	98	61	37	10	27	-
Litauen	80	73	7	4	3	-

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Halvparten av de 1 600 familieetablerte innvandrerne i Bærum hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn. Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Pakistan, med 130 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var flere pakistanske kvinner enn menn i Bærum kommune som kom gjennom familieetablering. Seks av ti familieetablerte med pakistansk bakgrunn var kvinner.

Blant familiegjennforente var det flest med bakgrunn fra Polen, med 550 personer. To tredjedeler av alle familiegjennforente med polsk landbakgrunn var kvinner. Seks av ti familiegjennforente i Bærum kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 72 prosent (figur 3.6).

Figur 3.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Bærum kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3.2.4. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Bærum kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har bodd i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen, 2012).

Mer enn 4 av 10 personer med innvandrerbakgrunn brukte stemmeretten

Den totale valgdeltagelsen i Bærum var på 70,2 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Det var 6 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet og knapt 4 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for Akershus fylke.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Bærum var valgdeltakelsen på 44 prosent, et prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest kvinner brukte stemmeretten

Kvinner med innvandrerbakgrunn i Bærum hadde høyere valgdeltakelse enn landsgjennomsnittet. Ved valget i 2011 var det både i Bærum og landet forøvrig større andel kvinner enn menn som avla stemme. På landsnivå var det tre prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Bærum var differansen fem prosentpoeng.

Figur 3.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Bærum og landet

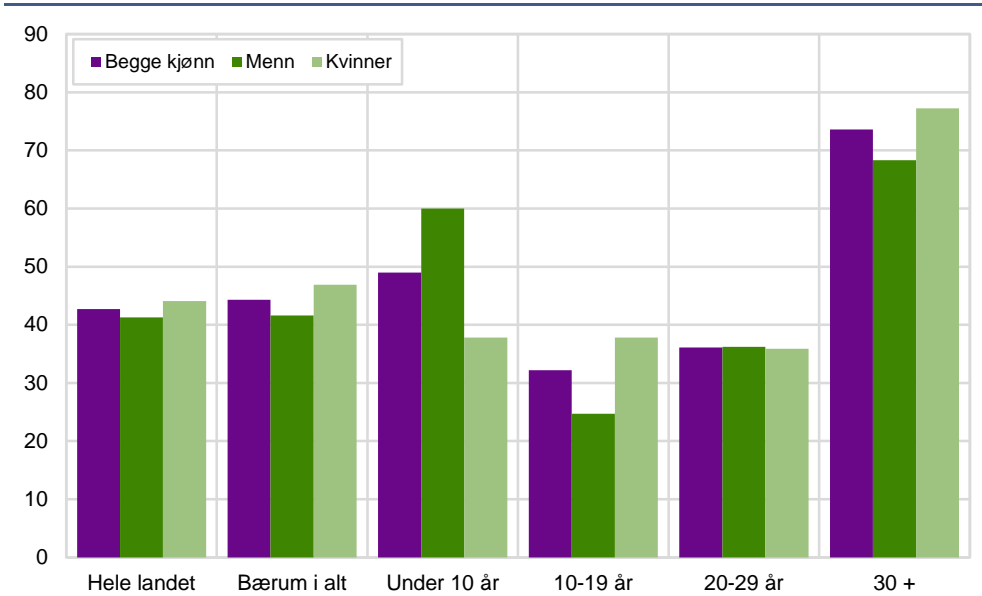
Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc. i Bærum var med 75 prosent hele 15 prosentpoeng høyere enn valgdeltakelsen i samme gruppe på landsnivå. Det var særlig kvinnene som trakk opp svarprosenten, med mer enn 80 prosent valgdeltakelse. Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. lå litt lavere enn for resten av landet.

Lang botid gir økt valgdeltakelse

I Bærum var det størst valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn og mer enn 30 års botid. Dette samsvarte med landet forøvrig. Også personer med innvandrerbakgrunn og kortere botid enn 10 år bidro til å dra opp valgdeltakelsen i Bærum. I denne gruppen var det først og fremst menn som brukte stemmeretten sin med hele 21 prosentpoeng høyere fremmøteprosent enn kvinnene. På landsnivå var det liten forskjell mellom kjønnes valgdeltakelse i denne gruppen.

Figur 3.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Bærum og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn underrepresentert i kommunestyret

Bærum har fire innvalgte kommunestyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som utgjør 8 prosent av det totale kommunestyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommunestyre personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy andel personer med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at 16 prosent av Bærums innbyggere var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre i 2011, uansett statsborgerskap, var de med innvandrerbakgrunn underrepresentert i kommunestyret etter valget i 2011.

3.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 81 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Bærum går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent. Av de 13 kommunene vi har sett nærmere på har Bærum tredje høyeste andelen av minoritetsspråklige barn i barnehage.
- Bærum ligger i nedre del mellomstøttet av kommunene i utvalget vårt i andel innvandrerbarn og barn født av innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte.

3.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvandrerdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

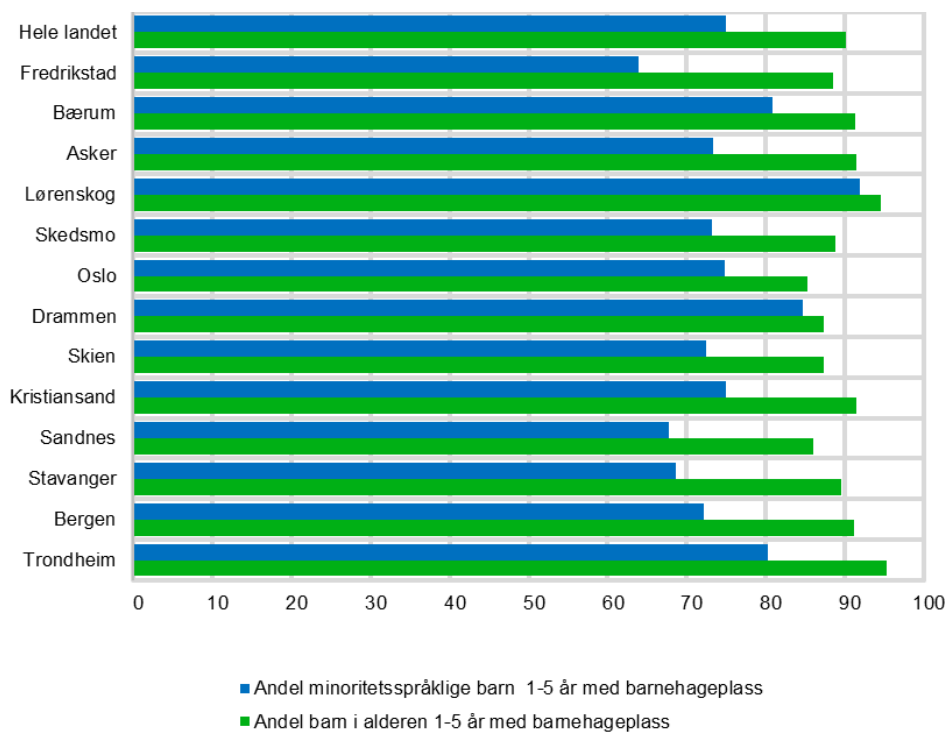
Minoritetsspråklige barn har lavere deltagelse i barnehage enn andre, se figur 3.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

4 av 5 minoritetsspråklige barn i barnehage i Bærum

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 81 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Bærum kommune (se figur 3.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Bærum, utgjør minoritetsspråklige barn 14 prosent.

Av de 13 kommunene med størst personer med innvandrerbakgrunn i Norge, er det i Bærum vi finner den tredje laveste differansen i andelen i barnehage mellom barn av språklige og kulturelle minoriteter og befolkningen i alt. Bærum har også den tredje høyeste andelen barn av språklige og kulturelle minoriteter i barnehage.

Figur 3.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

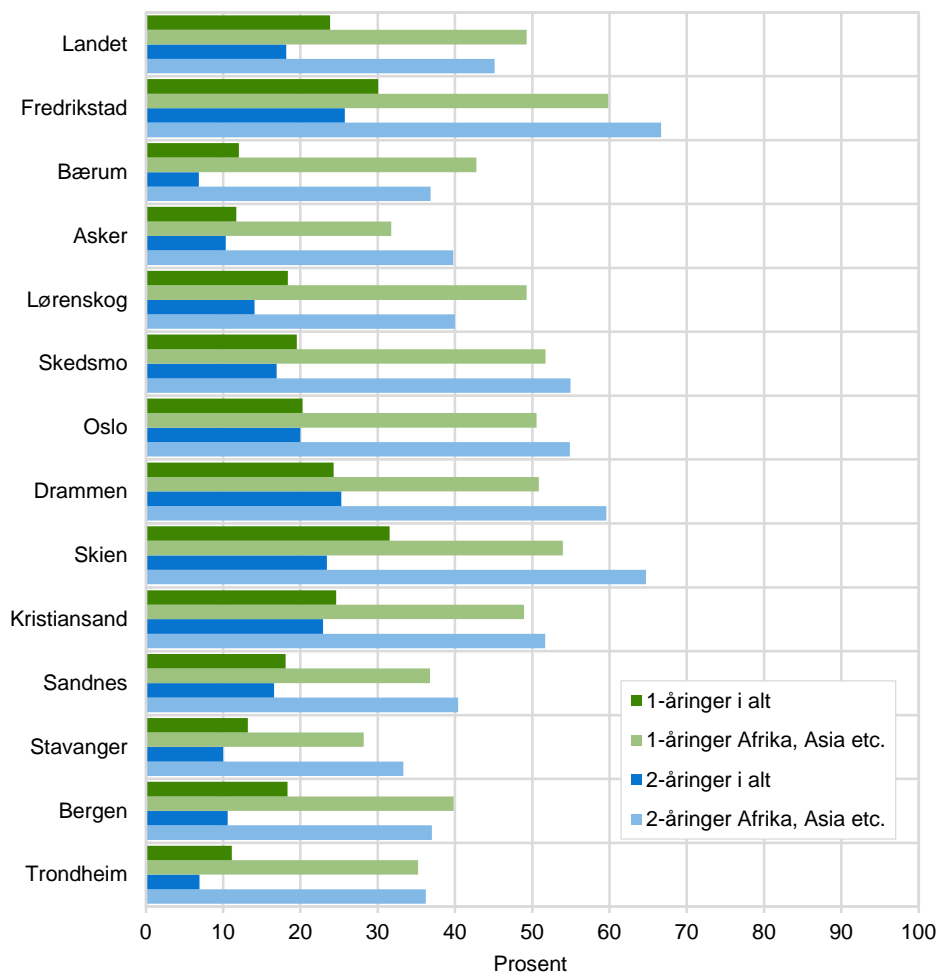

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.

Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3.3.2. Kontantstøtte

Figur 3.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Få som bruker kontantstøtte

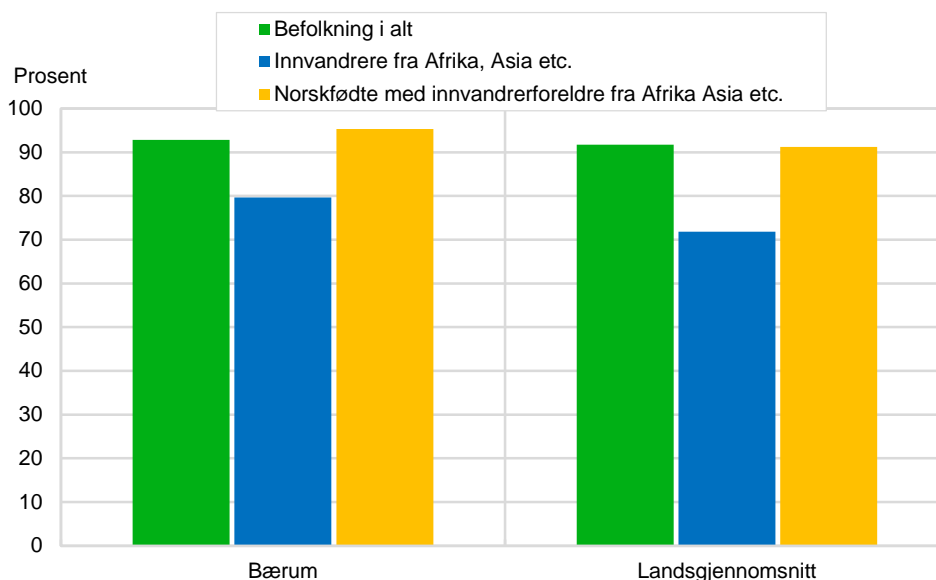
Bærum er blant kommunene med i utvalget vårt med lavest andel innvandrerbarn og barn født av innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte. For 1-åringene 43 prosent mot 12 prosent i befolkningen som helhet, og for 2-åringene 37 prosent mot 7 prosent. Bærum skiller seg fra mange av de andre kommunene i utvalget ved at det er betraktelig flere 1-åringer enn 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte.

3.4. Utdanning

- Bærum ligger over landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning. Som i landet ellers er deltagelsen lavest blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 45 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 25 prosent. Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent. Altså er det mye bedre i Bærum.
- Bærum ligger langt over landsgjennomsnittet i andel med høyere utdanning for alle grupper, både befolkningen som helhet, og alle gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger lengst over landsgjennomsnittet for gruppen.
- Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bærum ligger rundt landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning.

3.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 3.11. Deltakelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Bærum. 1. oktober 2012. Prosent

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange tar videregående utdanning

Av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år er det færre enn gjennomsnittet i kommunen som deltar i videregående utdanning, mens deltagelsen er høyere enn snittet for norskfødte med foreldre fra Afrika, Asia etc. Både innvandrerne og de norskfødte i Bærum ligger imidlertid over landsgjennomsnittet for sine grupper, med henholdsvis 80 og 95 prosent deltagelse.

3.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 3.8. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Bærum. Prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkeskompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videregående opplæring	Gjennomført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	4 430	100	84	73	11	16	3	5	8
Menn	2 302	100	81	67	13	19	4	7	9
Kvinner	2 128	100	88	79	9	12	2	3	7
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	145	100	63	41	23	37	8	11	17
Menn	84	100	55	30	25	45	12	13	20
Kvinner	61	100	75	56	20	25	3	8	13

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lavt frafall i Bærum

Frafallet i videregående utdanning i Bærum er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. sammenlignet med den øvrige befolkningen i kommunen. 41 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte på normert tid. 23 prosent fullførte på mer enn normert tid og 37 hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Av alle elever i kommunen under ett, fullførte 73 prosent på normert tid og det var kun 16 prosent som ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Det er særlig guttene fra Afrika, Asia etc. som faller igjennom. 30 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 25 prosent på mer en normert tid. 45 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre. 56 prosent av dem fullførte på normert tid og 25 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse.

Likevel utmerker Bærum seg positivt, med en spesielt høy andel av innvandrere fra Afrika, Asia etc. som har fullført videregående utdanning, sammenlignet med samme gruppe i andre kommuner. På landsbasis hadde hele 59 prosent av guttene og 41 prosent av jentene i denne gruppen som startet videregående utdanning i løpet av de tre årene ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Av kommunene i utvalget vårt er det kun Lørenskog som har en høyere andel som fullførte med studie- eller yrkeskompetanse.

Det var kun til sammen 27 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. De er så få at de ikke blir tatt med i tabellen eller kommentert.

3.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 3.9. Personer 25-54 år og over etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bærum. 1.oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	4 062 000	29	253 000	34	280 000	26	4 800	35	27 400	18
Menn	2 029 000	26	148 000	27	132 000	25	2 500	31	14 100	15
Kvinner	2 033 000	32	105 000	44	148 000	27	2 300	39	13 300	21
Bærum										
I alt	47 115	61	6 053	59	5 576	40	126	56	223	48
Menn	23 500	58	3 577	49	2 431	38	60	60	111	44
Kvinner	23 615	65	2 476	71	3 145	41	66	53	112	51

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor andel med høyere utdanning i Bærum

Bærum ligger over landsgjennomsnittet i andel som har høyere utdanning for alle grupper, både befolkningen i alt, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc.

De fleste gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bærum har lavere utdanning enn i den øvrige befolkningen. Gruppen som skiller seg ut med høyest andel med høyere utdanning er likevel kvinnelige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Både kvinner og menn som har innvandret fra Afrika, Asia etc., har betydelig lavere utdanningsnivå enn befolkningen ellers.

3.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 3.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bærum. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Bærum										
I alt	8 255	44	382	8	639	18	60	40	218	41
Menn	4 205	40	198	5	262	15	37	43	108	32
Kvinner	4 050	48	184	12	377	20	23	35	110	49

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange norskfødte med innvandrerforeldre deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Bærum skiller seg ikke mye fra mønsteret for landet som helhet. I den lille gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. er det imidlertid flere menn enn kvinner som deltar i høyere utdanning.

Andelen av innvandrere fra EU, Nord-Amerika som deltar i høyere utdanning er lavere enn andelen av innvandrere fra Afrika, Asia etc.. De aller fleste i denne gruppen kommer for å jobbe, og har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere innvandrere fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb.

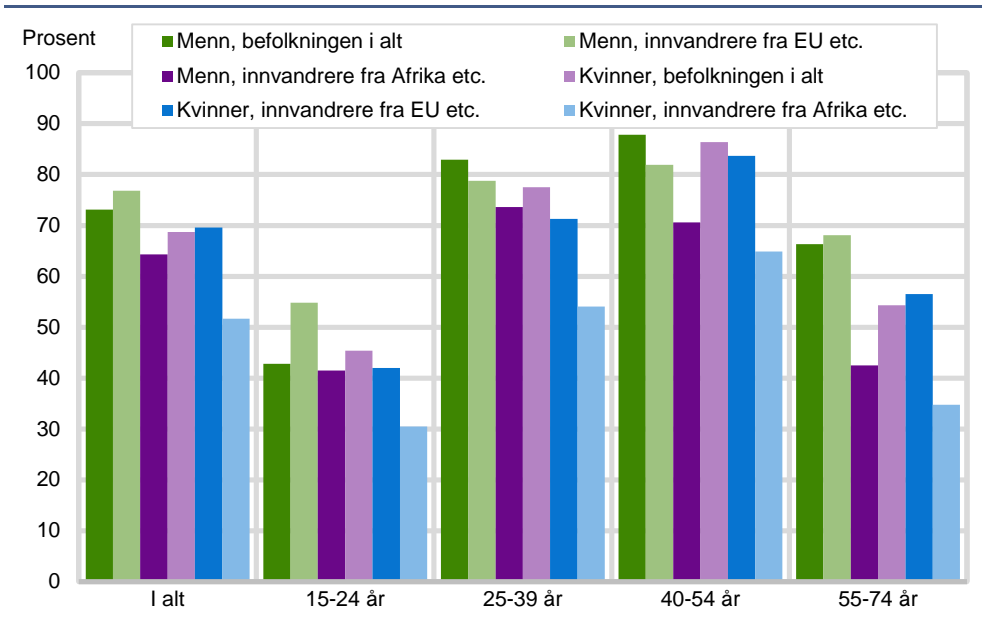

3.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet har Bærum høyt sysselsettingsnivå for mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. og for alle grupper i alderen 40 år og eldre.
- Sammenlignet med landet er arbeidsledigheten lav i Bærum, også blant innvandrerne. Likevel er det fem ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person i den øvrige befolkningen skal være det.
- Både innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i næringen rengjøringsvirksomhet.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er noe lavere for innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn for Bærums samlede befolkning.

3.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 3.12. Sysselsatte i Bærum etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4.kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. har høyere sysselsetting enn i landet ellers

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Bærum er andelen noe høyere, 71 prosent i alt, 73 prosent av mennene og 69 prosent av kvinnene. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn snittet for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (74 prosent) og lavere for dem fra Afrika, Asia etc. (57 prosent). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Bærum skiller seg fra landet som helhet ved at det er flere mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. som er yrkesaktive i Bærum enn i landet, 64 prosent mot 58

prosent. Dessuten er det lavere yrkesaktivitet blant de yngste kvinnene i Bærum, både innvandrere og andre. Blant de som er 40 år og eldre ligger yrkesaktiviteten i Bærum høyere enn i landet for alle grupper.

Sysselsettningsnivået har ikke endret seg mye siden 2006 for folk i Bærum generelt eller for innvandrere fra Afrika, Asia etc. I den yngste aldersklassen, 15-24 år, er det noen færre som arbeidet i 2012 enn i 2006. Dette kan delvis forklares med at aldersklassen i 2006 var 16-24 år.

Flere av de norskfødte med innvandrerforeldre enn av innvandrerne har arbeid

Det var 550 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 180 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 370 fra Afrika, Asia etc., som var 69 prosent av etterkommerne fra EU, Nord-Amerika etc. og 54 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. Sysselsettningsgraden er noe høyere for norskfødte med innvandrerforeldre enn for innvandrere. De norskfødte gjør det altså noe bedre på arbeidsmarkedet enn innvandrerne, men forskjellen er ikke stor.

3.5.2. Arbeidsledige

Tabell 3.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Bærum

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norsk-fødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc	Fra Afrika, Asia, etc
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Bærum	1 280	600	660	290	370	1,8	1,1	4,5	3,8	5,4
Menn	690	320	350	180	180	2,0	1,2	4,8	4,0	5,8
Kvinner	590	280	310	110	200	1,7	1,0	4,3	3,4	5,0

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

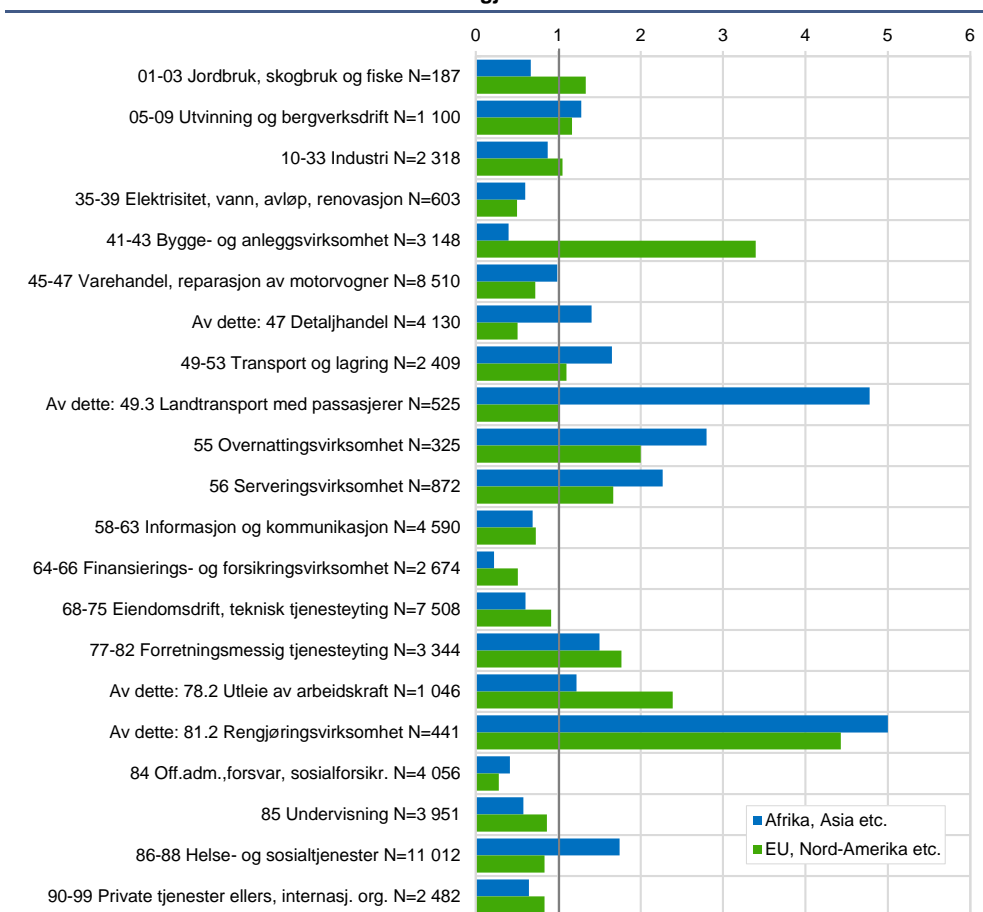
Halvparten av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant innvandrere i Bærum enn i den øvrige befolkningen. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 5,4 prosent, mot 3,8 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og kun 1,1 prosent for den øvrige befolkningen. Mens innvandrerne utgjør 22 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Bærum, er 50 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

Om vi sammenligner med landsgjennomsnittet, er ledigheten likevel lav i Bærum for alle grupper, også for innvandrere.

3.5.3. Næringer

Figur 3.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Bærum 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvanderne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende *underrepresentert* i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 59 560 sysselsatte i Bærum, av disse var 6 020 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 4 300 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrere var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i rengjøring

Næringene som innvanderne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. Landtransport av passasjerer omfatter buss- og taxitransport, og ikke kun sjåfører, men også administrasjon. I denne næringen er 35 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I rengjøringsvirksomhet er andelen 34 prosent, i overnattingsvirksomhet 19 prosent og i serveringsvirksomhet 17 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 1 390, mot kun 185 innen landtransport av passasjerer.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet, også de mest overrepresentert i rengjøring

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg ikke like mye fra de øvrige sysselsatte i kommunen som dem fra Afrika, Asia etc. Likevel er de også konsentrert i to av de samme næringene, overnattingsvirksomhet og rengjøringsvirksomhet. Om vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er det imidlertid i bygge- og anleggsvirksomhet vi finner aller flest fra EU, Nord-Amerika etc. Tallene viser at det er 3,5 ganger mer sannsynlig at en innvandrer fra EU, Nord-Amerika etc. arbeider i bygg- og anleggssektoren enn at en gjennomsnittets Bærumsborger gjør det samme.

3.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 3.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Bærum og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Bærum	3 470	680	470	210	4,1	4,2	5,7	2,7
Menn	2 160	430	290	150	5,2	5,3	6,2	4,2
Kvinner	1 300	250	190	60	3,1	3,1	5,2	1,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

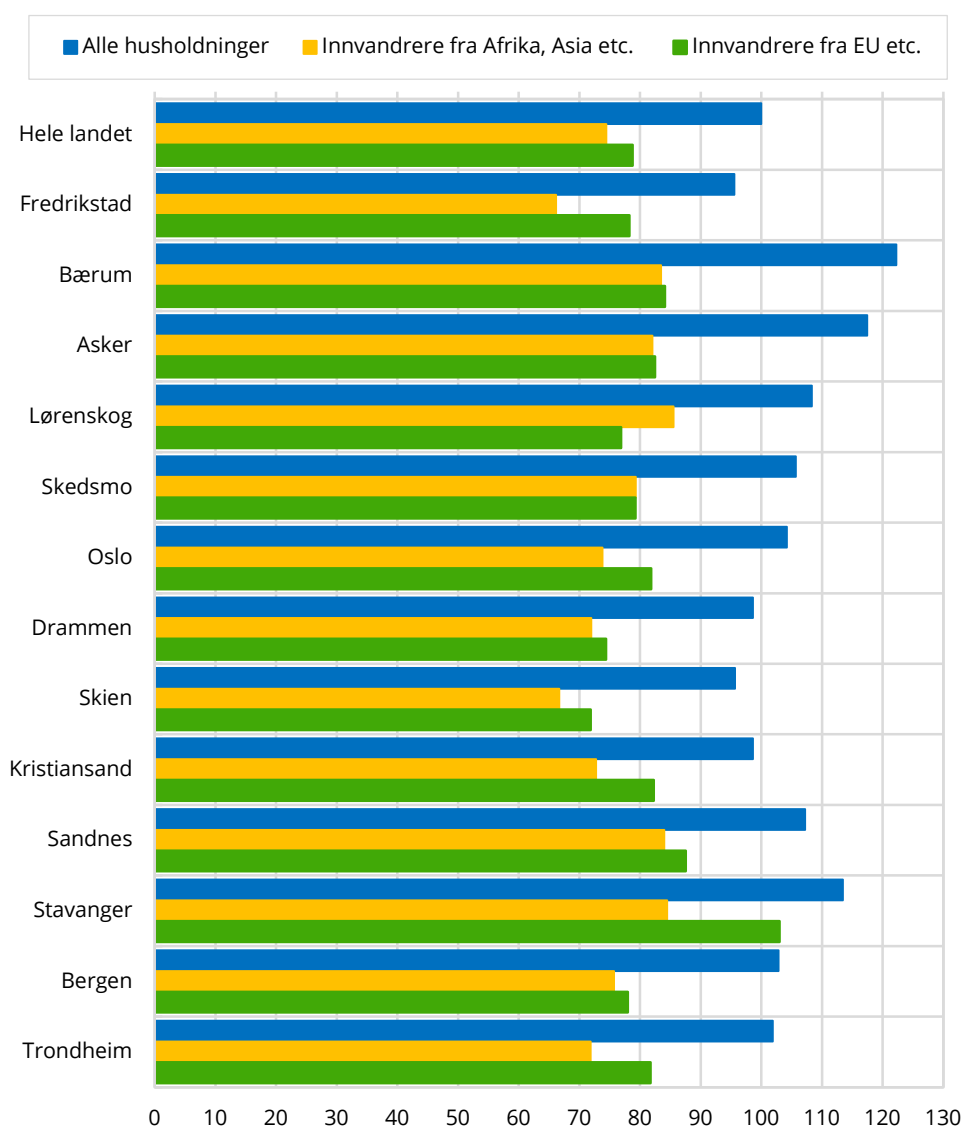
I alt var det 680 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Bærum 4.kvartal 2012, 470 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 210 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det også langt flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika, Asia etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Bærum er litt lavere enn i landet som helhet. Blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. i Bærum er imidlertid andelen selvstendig næringsdrivende høyere enn landsgjennomsnittet for gruppen. Og det er vanligere at innvandrere fra denne gruppen er selvstendig næringsdrivende enn i kommunens befolkning som helhet.

3.6. Økonomiske levekår

- Inntektsnivået blant alle husholdninger i Bærum er 22 prosent høyere enn inntektsnivået for hele landet. Inntektsnivået blant innvandrere i Bærum fra Afrika, Asia etc. er på 68 prosent av inntektsnivået i hele kommunen, mens innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. ligger på 69 prosent.
- I Bærum er andel som mottar økonomisk sosialhjelp generelt lavere enn for landet totalt i de fleste gruppene. Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. ligger imidlertid på landsgjennomsnittet for sin gruppe.
- I Bærum er andelen med uførepensjon generelt mye lavere enn landet, for alle grupper av innvandrere og for den øvrige befolkningen. Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. ligger nærmest landsgjennomsnittet for sin gruppe.

3.6.1. Inntekt

Figur 3.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet

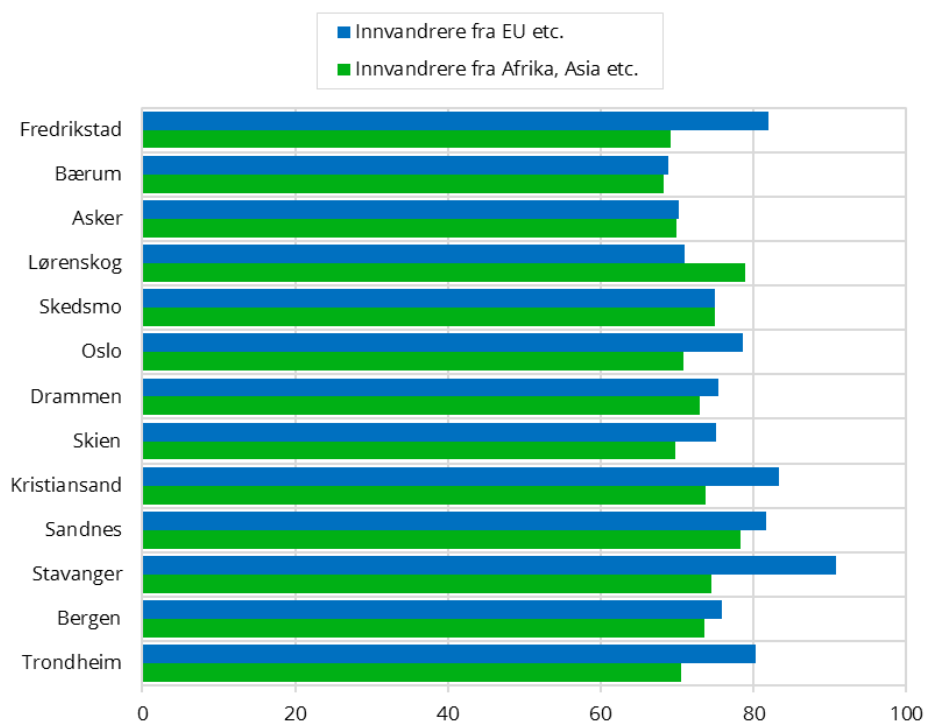
Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrerfamilier fra Afrika, Asia etc. har 2/3 av inntektsnivået til befolkningen i alt

I Bærum hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 266 200 kroner i 2011. Dette tilsvarer 84 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen

25-55 år (318 800 kroner). Bærum er én av de kommunene hvor innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde høyest inntektsnivå sammenlignet med hele befolkningen. Bare i Lørenskog, Stavanger og Sandnes var inntektsnivået like høyt eller høyere. Det er ingen forskjell på inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. og innvandrere fra EU etc.

Figur 3.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Bærum har alle husholdninger et inntektsnivå som er 22 prosent høyere enn medianinntekten til alle husholdninger i Norge. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Bærum har 68 prosent av medianinntekten til husholdningene i kommunen. Sammenlignet med de andre kommunene som omtales her, er Bærum den kommunen hvor innvandrere fra Afrika, Asia etc. har det laveste nivået sett i forhold til inntektsnivået i hele kommunen. Innvandrere fra EU etc. har inntekter som utgjør 69 prosent av nivået til alle husholdninger i Bærum. Dette er også det laveste nivået, sammenlignet med innvandrere fra EU etc. i de andre kommunene. I de fleste kommunene er inntekten for EU, Nord-Amerika etc. høyere enn fra Afrika, Asia etc., i Bærum er imidlertid gjennomsnittet helt likt for de to gruppene.

3.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

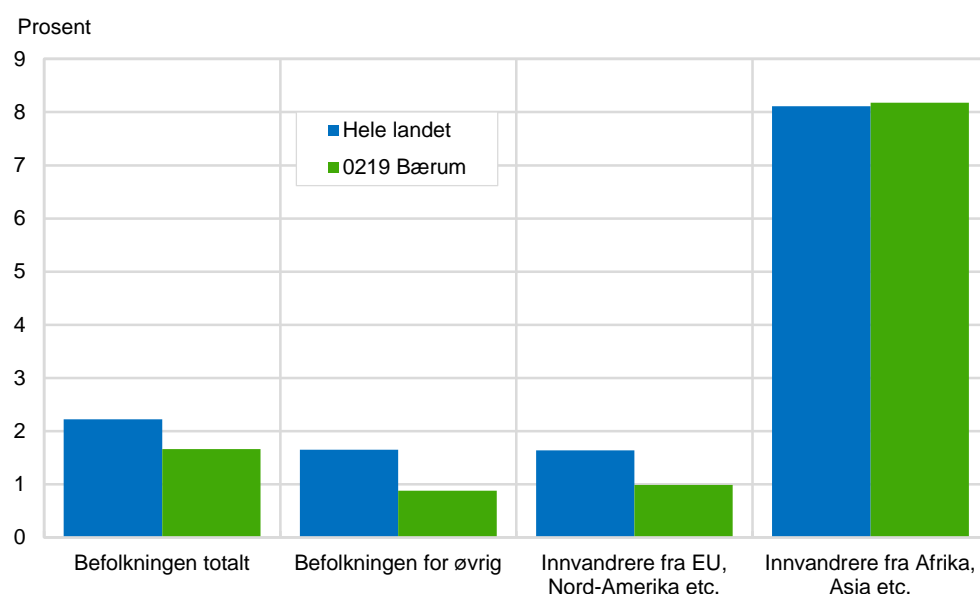
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Like stor andel av innvandrere fra Afrika, Asia etc. mottar sosialhjelp som i landet som helhet

I Bærum er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp generelt litt lavere enn for landet totalt i de fleste grupper. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen på samme nivå som for hele landet. For langtidsmottakere er andelen nokså like i Bærum som resten av landet, bortsett fra for innvandrere fra Afrika, Asia etc., der andelen langtidsmottakere er vesentlig høyere i Bærum.

Figur 3.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Bærum og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

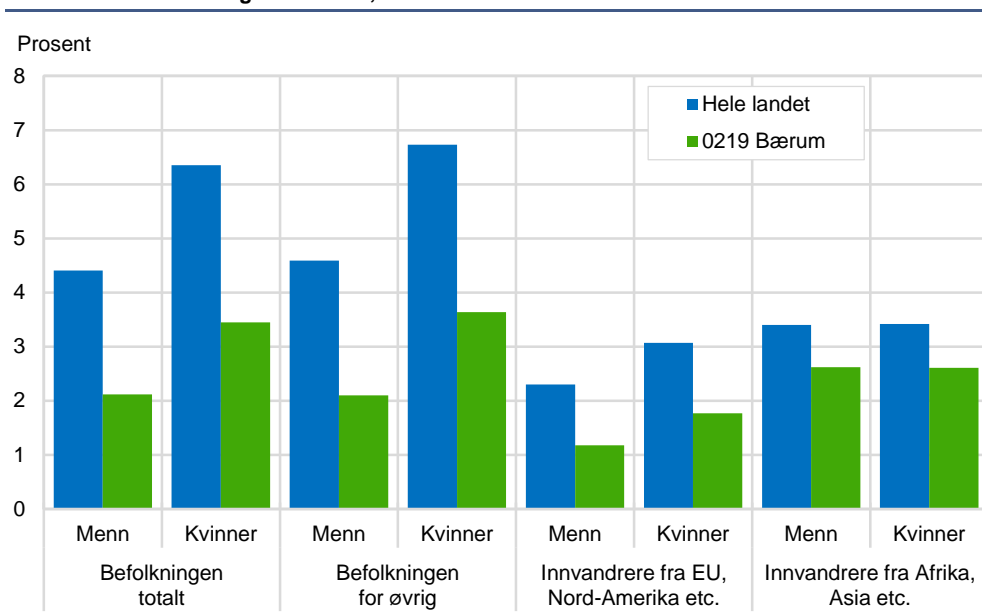
I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Få med uførepensjon

I Bærum er andelen med uførepensjon generelt lavere enn i hele landet. Blant mennene er det størst forskjeller i befolkningen for øvrig (2,1 prosent i Bærum sammenlignet med 4,6 prosent for hele landet) og blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (1,2 prosent i Bærum sammenlignet 2,3 prosent i hele landet). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er forskjellene mindre (2,6 prosent mot 3,4 prosent).

For kvinner er forskjellene størst for befolkningen for øvrig (3,6 prosent sammenlignet med 6,7 prosent) og for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (1,8 prosent sammenlignet med 3,1 prosent), men forskjellen er stor også for innvandrere fra Afrika, Asia etc. (2,6 prosent sammenliknet med 3,4 prosent).

Figur 3.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Bærum og hele landet, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandringsgruppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom gruppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad. For Bærum er andelen generelt på samme nivå som hele landet, men med noe lavere andel for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

Tabell 3.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Bærum og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Bærum	Hele landet	Bærum
Befolkningen totalt	15	15	11	11
Befolkningen for øvrig	16	16	13	12
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	20	8	10
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	3	2	2

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

3.1.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre i Bærum, etter landbakgrunn. 1998-2013. Dagens landgruppering.....	107
3.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Bærum. 1. januar 2013.....	109
3.3.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Bærum. 1. januar 2013. Prosent.....	110
3.4.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn og alder. Bærum. 1. januar 2013	111
3.5.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 3.4. Bærum. 1. januar 2013.....	113
3.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Bærum kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall	118
3.7.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Bærum og landet.....	119
3.8.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Bærum og landet.....	119
3.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012.....	122
3.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	123
3.11.	Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Bærum. 1. oktober 2012. Prosent	124
3.12.	Sysselsatte i Bærum etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4.kvartal 2012. Prosent.....	127
3.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Bærum 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen	129
3.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet.....	131
3.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet	132
3.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Bærum og hele landet. 2012. Prosent.....	133
3.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Bærum og hele landet, 2012.....	134

Tabellregister

3.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Bærum.....	107
3.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bærum og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013.....	108
3.3.	Innvandrere i Bærum, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013.....	110
3.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bærum, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent	112
3.5.	Befolkningsendringer 1.1.2010 til 1.1.2013 etter landbakgrunn. Antall. Bærum.....	114
3.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Bærum kommune. Per 1. januar 2013.....	116
3.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Bærum kommune.....	117
3.8.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Bærum. Prosent....	125
3.9.	Personer 25-54 år og over etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bærum. 1.oktober 2012.....	126
3.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bærum. 1. oktober 2012.....	126
3.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	127
3.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Bærum	128
3.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Bærum og hele landet. 4. kvartal 2012	130
3.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Bærum og hele landet. 2012. Prosent	134

Even Høydahl (red.)

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Asker

Rettet 24. juni og 11. juli 2014

Innhold

4. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Asker.....	141
4.1. Innledning	141
4.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	142
4.2.1. Demografi	142
4.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	151
4.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	154
4.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	157
4.3.1. Barnehage	157
4.3.2. Kontantstøtte.....	159
4.4. Utdanning.....	160
4.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	160
4.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	161
4.5. Utdanningsnivå	162
4.5.1. Deltakelse i høyere utdanning.....	162
4.6. Arbeid.....	163
4.6.1. Sysselsettingsnivå.....	163
4.6.2. Arbeidsledige	164
4.6.3. Næringer	165
4.6.4. Selvstendig næringsdrivende	166
4.7. Økonomiske levekår.....	167
4.7.1. Inntekt	167
4.7.2. Sosialhjelp.....	168
4.7.3. Uførepensjon.....	169
4.7.4. Alderspensjon	170
Referanser.....	172
Figurregister	173
Tabellregister	174

4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Asker

4.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

4.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 17 prosent av innbygger i Asker hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 3 prosentpoeng høyere enn i Norge under ett. Polakker er den største gruppen i Asker.
- Majoriteten (85 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 15 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre, nesten det samme som for hele landet.
- Et lite flertall, 52 prosent av dem med innvandrerbakgrunn i Asker, har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., som er en del over landsgjennomsnittet på 43 prosent.
- 41 prosent av innvandrerne i Asker har bodd i Norge mer enn 10 år, og 25 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Borgen er den delen av Asker som har desidert størst andel innvandrere.
- Av en befolkningsvekst på 2 800 i årene 2010-2012, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 2 000.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 36 prosent kommet ved familieinnvandring, 34 prosent som arbeidsinnvandrere og 23 prosent av fluktgrunner. Det er lavere enn landsgjennomsnittet på flukt og høyere på arbeid.
- Det var høy valgdeltakelse blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. i kommunevalget og lav for dem fra Afrika, Asia etc. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er underrepresentert i kommunestyret.

4.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Asker var det da 57 420 innbyggere, 9 780 av dem, det vil si 17 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er 3 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Over halvparten (52 prosent) av dem hadde bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., som er over landsgjennomsnittet på 43 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Asker har innvandrere fra 141 forskjellige land, dette er 16 flere land enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen, og er med sine 1 600 personer eller 16 prosent den klart største enkeltgruppen i kommunen, mer enn dobbelt så stor som de 740 fra Sverige. Deretter fulgte Somalia, Danmark og Pakistan. Innvandrere fra Polen er den største gruppen i hele 211 av landets kommuner (2012-tall).

Tabell 4.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Asker. Antall og prosent

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Asker	Prosent av folketallet i Asker	Prosent som bor i Asker per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	57 420	100,0	1,1
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	710 000	14,1	9 780	17,0	1,4
- Innvandrere	593 000	11,7	8 300	14,4	1,4
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	117 000	2,3	1 480	2,6	1,3
EU, Nord-Amerika etc. i alt	303 000	6,0	5 040	8,8	1,7
- Innvandrere	282 000	5,6	4 680	8,1	1,7
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	20 000	0,4	370	0,6	1,8
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	4 730	8,2	1,2
- Innvandrere	311 000	6,2	3 620	6,3	1,2
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	97 000	1,9	1 110	1,9	1,2

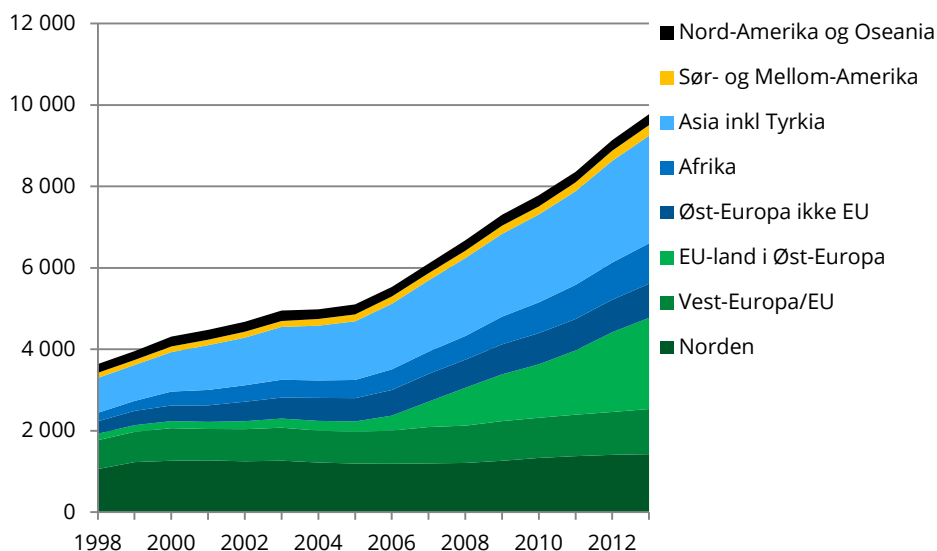
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Seks ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. Hele 57 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har europeisk bakgrunn, mens 27 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 77 prosent, fra 5 530 til 9 780 fra 2006 til 2013.

De største endringene er at andelen fra Vest-Europa inkludert Norden har minnet fra 36 til 26 prosent (selv om antallet har økt med mer enn 500) og at andelen fra Øst-Europa har økt fra 18 til 31 prosent, i takt med den økende arbeidsinnvandringen fra de nye EU-landene. Det har vært størst vekst i andelen fra EU-land i Øst-Europa, fra 7 prosent av dem med utenlandsk opprinnelse i 2006 til 23 prosent i 2013, eller en mer enn femdobling i antall. Samtidig har andelen fra Asia inkludert Tyrkia gått ned fra 29 til 27 prosent, selv om også denne gruppen har økt med 64 prosent. Antall med bakgrunn fra Afrika har økt med 96 prosent.

Figur 4.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Asker. Dagens landgruppering. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt mer enn dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Asker økte fra 1 060 i 1970, 1 550 i 1980, 2 870 i 1990, til 4 310 i 2000. Fra og med 2006 har veksten ligget på mellom 400 og 800 hvert år. Det er stort sett vekst i alle grupper, men det er særlig antall personer fra EU-land i Øst-Europa og fra Asia inkludert Tyrkia som har skutt i været de siste seks, syv årene.

De fra USA er mest overrepresentert

Det er mange polakker i Asker. Likevel er det den 17. største gruppen, de med bakgrunn fra USA, som er relativt mest konsentrert til kommunen. Asker, som har 1,4 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, har 2,3 prosent av landets innbyggere med innvandrerbakgrunn fra USA. Av de store gruppene er irakere mest underrepresentert.

Tabell 4.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Asker og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Asker	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Asker	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Asker per gruppe
		Antall		Prosent				
I alt	9 780	8 300	1 480	84,9	15,1	100,0	100,0	1,4
Polen	1 600	1 490	120	92,8	7,2	16,4	11,6	1,9
Sverige	740	680	50	92,7	7,3	7,5	5,3	2,0
Somalia	510	350	160	68,0	32,0	5,2	4,7	1,5
Danmark	430	390	50	89,1	10,9	4,4	2,9	2,1
Pakistan	420	230	180	56,0	44,0	4,3	4,7	1,2
Tyskland	370	340	30	92,1	7,9	3,8	3,7	1,4
Iran	330	260	70	78,9	21,1	3,4	2,7	1,8
Storbritannia ..	320	310	20	95,0	5,0	3,3	2,0	2,2
Litauen	280	250	20	91,3	8,7	2,8	4,3	0,9
Filippinene	270	240	30	89,9	10,1	2,7	2,5	1,5
India	270	190	80	70,4	29,6	2,7	1,7	2,2
Irak	240	200	50	80,7	19,3	2,5	4,2	0,8
Afghanistan ...	220	180	40	84,0	16,0	2,2	2,0	1,5
Russland	210	170	40	79,8	20,2	2,1	2,5	1,2
Bosnia- Hercegovina ..	200	160	40	79,3	20,7	2,1	2,3	1,2
Kosovo	200	150	50	73,3	26,7	2,1	2,0	1,4
USA	190	180	10	94,3	5,7	2,0	1,2	2,3
Vietnam	190	120	70	62,6	37,4	1,9	3,0	0,9
Island	160	150	10	91,3	8,7	1,6	1,1	2,1
Eritrea	130	120	10	90,0	10,0	1,3	1,7	1,1
Kina	120	100	20	84,4	15,6	1,2	1,3	1,4
Sri Lanka	110	70	40	62,3	37,7	1,1	2,1	0,7
Andre land	2 270	1 980	280	87,5	12,5	23,2	30,6	1,0

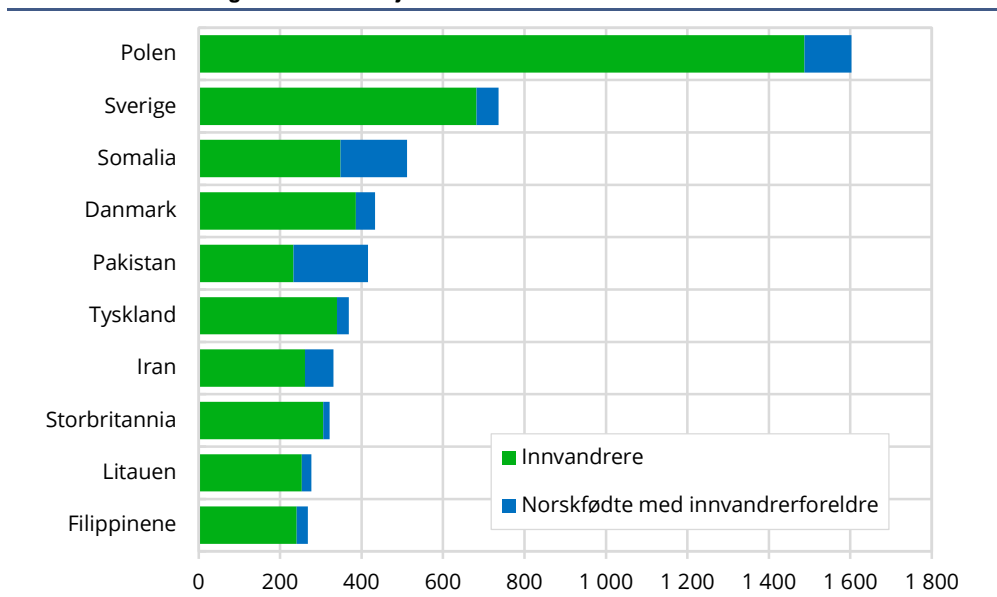
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Asker er det de fra Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Sri-Lanka, Vietnam og Somalia. Også i antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har 63 prosent av de svenske innvandrerne i Asker bodd mer enn 10 år i landet, mens kun 7 prosent av den svenske befolkningen med innvandrerbakgrunn er født i Norge. De kan gjerne ha fått flere barn de også, men hvis den andre forelder er norsk, regnes ikke barna som norskfødte med innvandrerforeldre. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 7).

I forhold til landsgjennomsnittet er både polakker, svensker og somaliere overrepresentert i Asker, mens det er relativt få irakere i kommunen.

Figur 4.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Asker. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre, i Asker som i landet under ett. I Asker er 85 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere. Dette er så vidt høyere enn landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent. Som figur 4.2 viser, er det imidlertid stor variasjon blant enkeltland når det gjelder forholdte mellom innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Tabell 4.3. Innvandrere bosatt i Asker, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent

Landbakgrunn	Antall	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	8 300	100	25	18	16	19	22
EU, Nord-Amerika etc.	4 680	100	31	21	12	14	22
Afrika, Asia etc.	3 620	100	19	14	20	25	22
Polen	1 490	100	42	37	16	2	3
Sverige	680	100	15	11	10	31	32
Danmark	390	100	9	7	7	19	58
Somalia	350	100	19	11	27	36	7
Tyskland	340	100	15	24	17	15	29
Storbritannia	310	100	16	8	12	16	48
Iran	260	100	8	6	13	28	46
Litauen	250	100	65	25	6	4	0
Filippinene	240	100	64	12	7	6	10
Pakistan	230	100	8	13	11	25	43
Irak	200	100	12	14	31	36	6
India	190	100	22	16	9	11	41
Afghanistan	180	100	21	12	53	8	7
USA	180	100	19	4	13	25	39
Russland	170	100	15	8	52	22	2
Bosnia-Hercegovina	160	100	3	2	6	86	2
Kosovo	150	100	3	7	7	74	8
Island	150	100	36	22	8	14	20
Eritrea	120	100	40	33	10	2	15
Vietnam	120	100	3	3	10	16	68
Kina	100	100	19	19	17	16	28
Hele landet	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc.	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

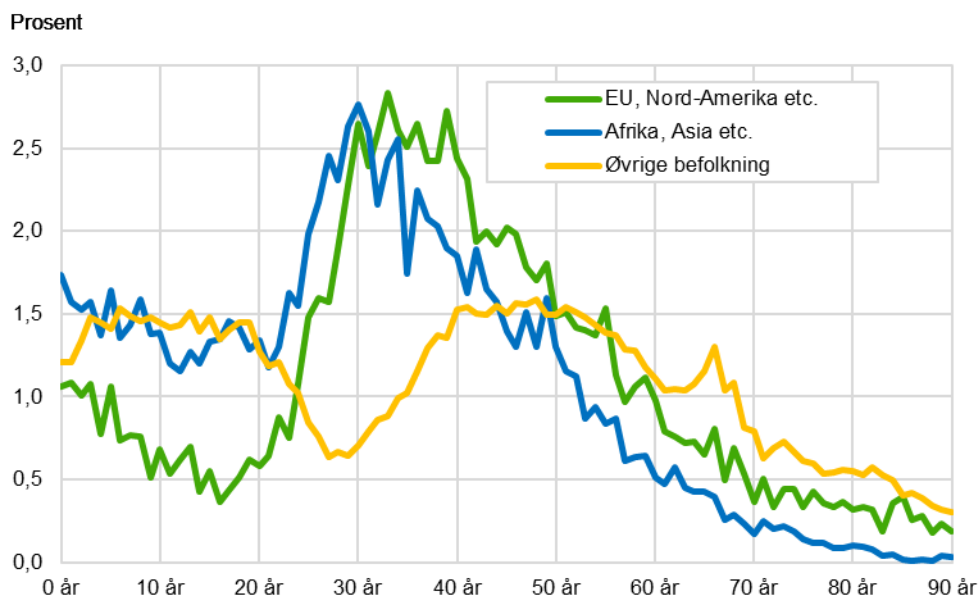
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 4.3 viser innvandrere bosatt i Asker fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). Som i Bærum, er det også mange fra Filippinene i Asker med kort botid, 64 prosent av dem har bodd i Norge mindre enn 3 år, nesten 94 prosent av dem er kvinner. Ellers er det mange fra Litauen og Polen med kort botid.

Svenskene i Asker skiller seg også fra svenskene i landet som helhet med at det er forholdsvis mange som har bodd lenge i landet. Så mange som 63 prosent har bodd mer enn 10 år i landet, mot 43 prosent av svenskene på landsbasis (en stor andel av svenskene i Norge bor i Oslo).

Figur 4.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Asker. 1. januar 2013. Prosent

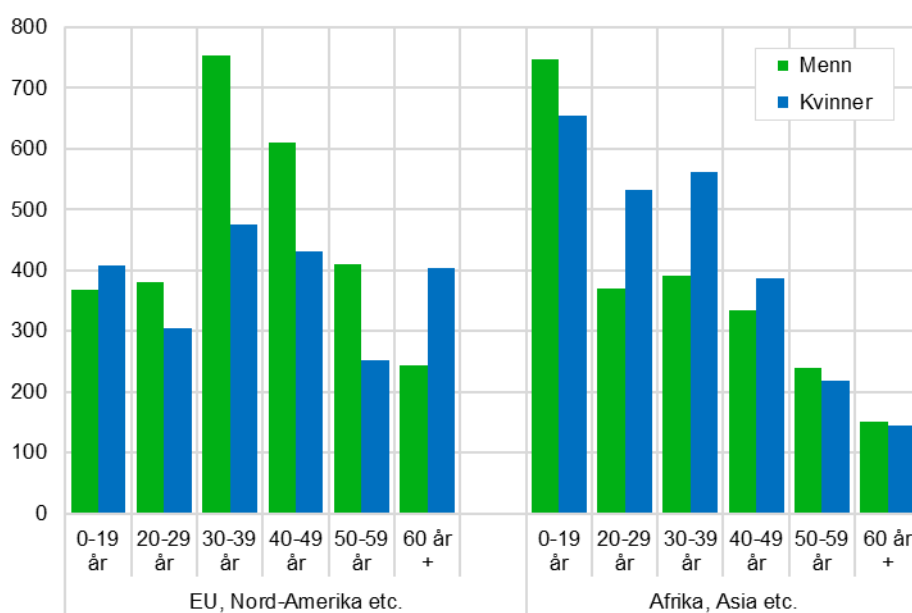
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 4.3 og 4.4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Asker i arbeidsfør alder. Totalt er 72 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 8 prosent av Askers befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 9 prosent. I alderen 30-39 år har 18 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., mens 14 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia etc., til sammen 31 prosent.

Figur 4.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Asker. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Som ellers i landet er det flest menn som kommer fra EU, Nord-Amerika etc.

Blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (55 prosent) enn kvinner, spesielt i alderen 30-39 år (61 prosent), men også mellom 40 og 59 år. I alderen over 60 år er det imidlertid flere kvinner enn menn.

Stort kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det derimot flere kvinner (53 prosent) enn menn. Spesielt i alderen 20-29 og 30-39 år er det en god del flere kvinner enn menn. Denne fordelingen etter alder og kjønn blant dem med innvandrerbakgrunn er imidlertid et generelt fenomen for Norge, og ikke noe som er spesielt for Asker.

Mange innvandrere bor i Borgen

Av tabell 4.4 og figur 4.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er fordelt mellom de ulike delene av Asker. Innvandrerne og deres barn, både de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., og Afrika, Asia etc., er overrepresentert i alle sentrumsområdene.

Det desidert mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre relativt sett er Borgen, hvor de til sammen utgjør 33 prosent av befolkningen. Dette er langt over snittet på 17 prosent for hele kommunen. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør hele 26 prosent av den totale befolkningen i Borgen.

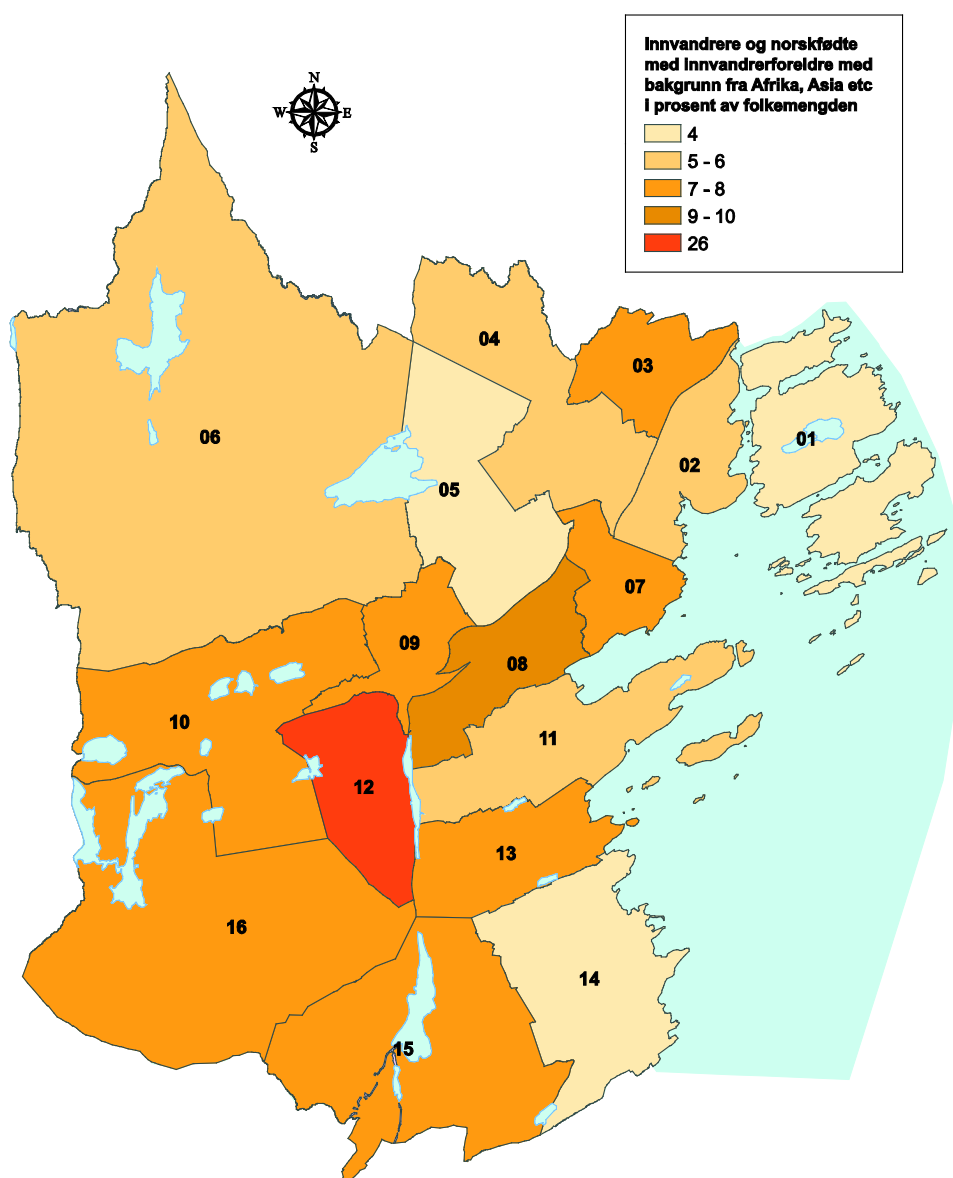
For personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er områdene på grensen mot Bærum, samt Solberg de mest populære områdene. Denne gruppen er likevel forholdsvis jevnt fordelt mellom de ulike delene av kommunen.

Tabell 4.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Asker, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folkemengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Asker	57 420	17	9	8
01 Nesøya	4 400	16	11	4
02 Nesbru	3 900	16	11	6
03 Billingstad	3 430	18	10	7
04 Hvalstad	2 210	18	13	5
05 Skaugum	2 210	12	9	4
06 Sem	1 060	13	7	6
07 Syverstad	2 190	17	9	8
08 Fusdal	4 410	18	8	10
09 Sentrum	2 730	16	7	8
10 Drengsrud	4 310	14	6	8
11 Vette	5 480	12	7	5
12 Borgen	5 200	33	7	26
13 Blakstad	3 540	15	9	7
14 Vollen	4 240	13	9	4
15 Heggedal	5 040	15	7	7
16 Solberg	2 870	17	10	7
99 Uoppgitt	220	61	45	16

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 4.4. Asker. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 4.5. Befolkningsendringer i Asker 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn¹**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	54 620	1 800	1 080	720	3 170	1 640	1 530	9 610	9 050	560	2 800	57 420
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre .	7 770	350	80	270	2 630	1 130	1 500	2 590	2 370	220	2 000	9 780
EU, Nord-Amerika etc.	3 900	150	60	80	1 780	700	1 080	1 310	1 330	-30	1 140	5 040
Afrika, Asia etc.	3 870	210	20	190	850	430	420	1 280	1 030	250	860	4 730
Polen	1 050	70	0	70	730	160	570	470	550	-80	550	1 600
Sverige	700	10	10	0	180	150	30	170	160	10	40	740
Somalia	420	50	0	50	80	40	40	90	80	0	90	510
Danmark	420	10	20	-10	60	40	20	60	60	0	10	430
Pakistan	360	10	0	10	30	20	10	90	60	30	60	420
Tyskland	370	0	10	0	70	60	10	90	100	-10	0	370
Iran	280	10	0	10	40	20	20	100	70	30	50	330
Storbritannia	300	10	10	0	80	70	10	50	50	0	30	320
Litauen	60	20	0	20	170	10	160	120	90	30	210	280
Filippinene	200	10	0	10	210	150	60	60	70	-10	70	270
Den øvrige befolkningen	46 850	1 450	1 000	440	540	510	30	7 020	6 680	340	790	47 640

¹ Tabellen er rettet 24. juni 2014.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 4.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitetshensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

De med innvandrerbakgrunn sto for over 70 prosent av befolkningsveksten

Av befolkningsveksten i Asker i årene 2010-2012 på 2 800 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 2 000. De fra EU, Nord-Amerika etc. sto for en større andel av veksten enn de fra Afrika, Asia etc. De sistnevnte hadde et høyere fødselsoverskudd enn de første. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid mye større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. de andre. Til gjengjeld var det netto innflytting fra andre deler av Norge til Asker blant dem fra Afrika, Asia etc., mens det var noen flere utflyttinger enn innflyttinger blant dem fra EU, Nord-Amerika etc.

Størst vekst blant polakkene

Polakkene er som nevnt den største gruppen av utlendinger i Asker, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd. Litauerne og Somalierne er likevel mer fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden¹ for perioden.

I forhold til middelfolkemengden har det vært størst innvandring av filippinere, samtidig har mange av dem flyttet ut også, både til utlandet og til andre norske kommuner. Ellers har det vært en massiv innvandring av polakker. Pakistanere, iranere og litauere sto for den største nettoinnflyttingen fra andre norske kommuner.

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

Litauerne og polakkene har størst utflytting til andre kommuner, med henholdsvis 529 og 415 per 1000 middelfolkemengde i løpet av de tre årene. Utvandringen har vært størst blant filippinerne, britene og svenskene, med henholdsvis 638, 226 og 208 per 1000 middelfolkemengde.

4.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandet til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgett innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 8 300 som var registrert som innvandrere i Asker kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 2 300 personer. 57 prosent av dem med uoppgett innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

Høy andel arbeidsinnvandrere

6 000 innvandrere i Asker kommune var registrert med innvandringsgrunn. 36 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 34 prosent var arbeidsinnvandrere, mens 23 prosent kom av fluktgrunner. For landet som helhet er andelene 38 prosent familieinnvandring, 30 prosent arbeid og 26 prosent flukt.

Kun 6 prosent av dem med oppgitt innvandringsgrunn i Asker har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget (tabell 6).

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 22 prosent av alle familieinnvandrede i Asker kommune. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Tabell 4.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Asker kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandet til flyktning				
I alt	8 295	2 034	2 184	481	1 408	354	16	2 299
Polen	1 487	1 038	361	:	10	18	-	60
Sverige	682	-	-	-	-	-	-	682
Danmark	386	-	-	-	-	-	-	386
Somalia	348	-	144	115	195	-	-	9
Tyskland	340	154	75	-	:	:	:	94
Storbritannia ..	306	90	64	-	:	:	:	144
Iran	261	6	58	42	171	5	-	21
Litauen	253	179	58	-	-	8	-	8
Filippinene	241	19	39	-	:	159	:	22
Pakistan	233	10	124	19	11	:	:	86
Irak	197	:	80	76	101	:	:	13
India	188	37	62	6	7	12	3	67
Afghanistan ...	184	-	65	63	119	-	-	-
USA	182	23	86	-	:	:	:	66
Russland	166	14	73	12	49	20	-	10
Bosnia- Hercegovina ..	161	4	15	10	136	:	:	5
Kosovo	148	3	19	17	116	-	-	10
Island	147	-	-	-	-	-	-	147
Eritrea	117	-	19	18	92	:	:	:
Vietnam	117	-	31	22	82	:	:	:
Kina	103	17	36	:	5	19	-	26

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandet før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med *oppgitt innvandringsgrunn* var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvanderne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Asker kommune har en litt høyere andel arbeidsinnvandrere enn hele landet, mens andelen som fikk opphold i Norge på grunn av flukt og andelen familieinnvandrere er litt lavere enn for Norge sett under ett.

Mange polske arbeidsinnvandrere

Den desidert største gruppen blant arbeidsinnvandrere i Asker er polakker. Halvparten av alle registrerte arbeidsinnvandrere har polsk landbakgrunn. I absolutte tall er det snakk om 1 000 polske arbeidsinnvandrere. Polakker er også den største gruppen i Asker med familie som innvandringsgrunn, med 360 personer. De to nest største gruppene blant familieinnvandrere er somaliere og pakistanere, med litt over 100 personer hver.

Det var i alt 1 400 personer i Asker som kom til Norge på grunn av flukt. Blant disse var 200 fra Somalia, 170 fra Iran og 140 fra Bosnia-Hercegovina.

Polakkene flest også innen familieinnvandring

Til sammen 2 200 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Asker per 1. januar 2013 (tabell 7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring. 63 prosent av familieinnvandrerne i Asker kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 37 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 4.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Asker kommune

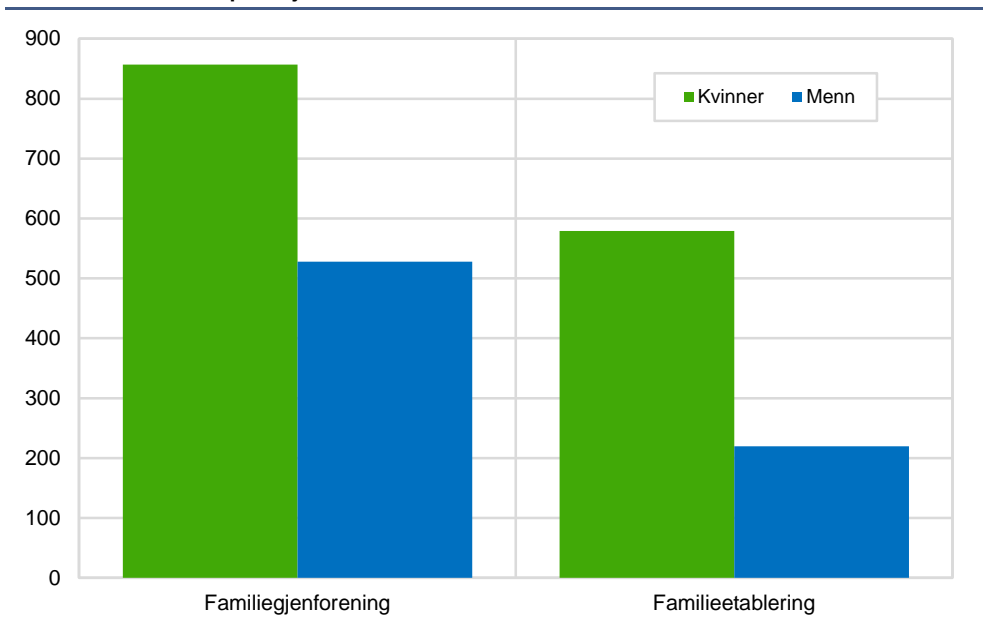
Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølgning	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrer eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	2 184	1 385	799	354	440	5
Polen	361	322	39	23	16	-
Somalia	144	126	18	18	-	-
Pakistan	124	49	75	67	7	1
USA	86	36	50	:	49	:
Irak	80	66	14	13	:	:
Tyskland	75	60	15	:	13	:
Russland	73	44	29	7	22	-
Afghanistan	65	53	12	12	-	-
Storbritannia	64	37	27	:	25	:
Thailand	62	19	43	3	40	-
India	62	26	36	34	:	:
Litauen	58	53	5	3	:	:
Iran	58	28	30	28	:	:
Filippinene	39	17	22	4	18	-
Kina	36	22	14	7	7	-

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

55 prosent av de 800 familieetablerte innvandrerne i Asker hadde en referanseperson uten innvandrerbakgrunn. Resten, 45 prosent av referansepersonene, hadde innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering er personer med bakgrunn fra Pakistan, om lag 70 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var litt flere pakistanske kvinner enn pakistanske menn i Asker kommune som kom gjennom familieetablering. Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Polen, med 320 personer. Sju av ti familiegjenforente med polsk landbakgrunn var kvinner.

62 prosent av alle familiegjenforente i Asker kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 72 prosent (figur 4.6).

Figur 4.6. Familieinnvandrere etter familiejenforeningstype og kjønn. Asker kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Asker kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (SSB, 2013).

Lav valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn

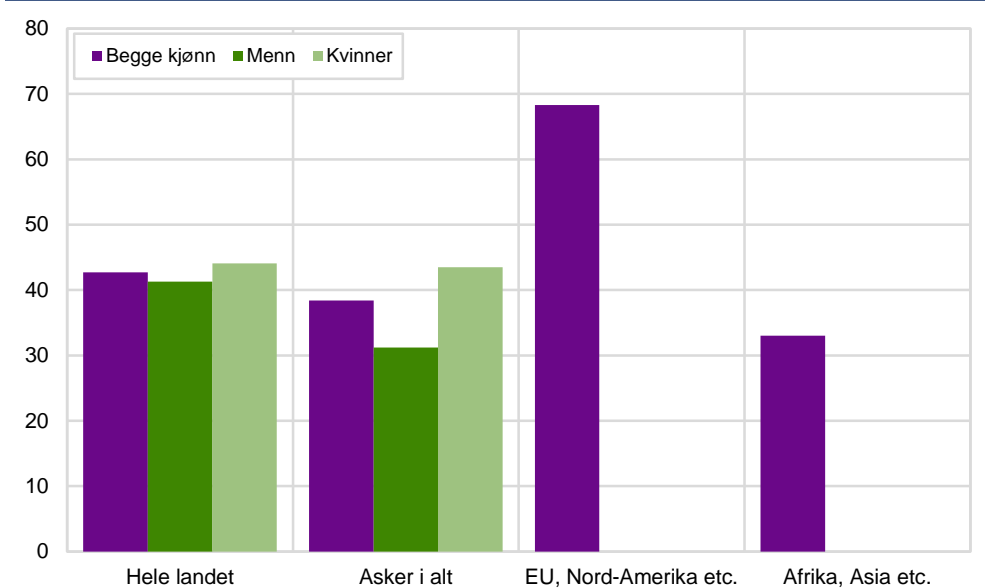
Den totale valgdeltakelsen i Asker var på 69,8 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette er 6 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet og 3 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for Akershus fylke.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Asker var valgdeltakelsen på 38 prosent, fem prosentpoeng under landsgjennomsnittet. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Kvinner brukte oftest stemmeretten

Menn med innvandrerbakgrunn i Asker har lavere valgdeltakelse enn landsgjennomsnittet. Kun 3 av 10 menn med innvandrerbakgrunn brukte stemmeretten, mens 4 av 10 gjorde det på landsnivå. Ved valget i 2011 var det, i likhet med resten av landet, flere kvinner enn menn som avla stemme. På landsnivå var det tre prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Asker var differansen hele tolv prosentpoeng.

Figur 4.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Asker og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Vi grupperer her landbakgrunn i: EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand (kalt EU, Nord-Amerika etc) og resten av verden (kalt Afrika, Asia etc). Utvalget er for lite til at vi kan se på kjønnsforskjeller i de to gruppene.

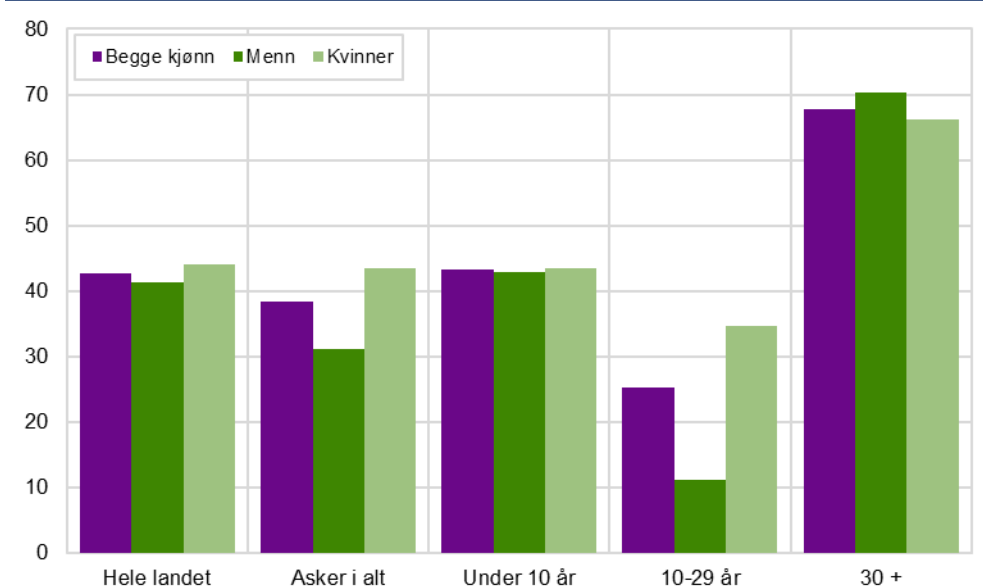
Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc. i Asker var, med 68 prosent, mer enn 8 prosentpoeng høyere enn valgdeltakelsen i samme gruppe på landsnivå. Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. lå 7 prosentpoeng lavere enn for resten av landet.

Lang botid gir høy valgdeltakelse

I Asker var det klart størst valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn og mer enn 30 års botid. Dette samsvarer med landet forøvrig. Også de med kortere botid enn 10 år bidro til å dra opp valgdeltakelsen i Asker.

Personer med innvandrerbakgrunn og botid mellom 10 og 29 år hadde en svært lav valgdeltakelse med 25 prosent og det var særlig menn i denne gruppen som ikke brukte stemmeretten sin.

Figur 4.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Asker og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i bystyret

Asker har fem innvalgte kommunestyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som utgjør 11 prosent av det totale kommunestyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommunestyrer personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy andel med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at 15 prosent av Asker innbyggere i 2011 var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, uansett statsborgerskap, var de med innvandrerbakgrunn underrepresentert i kommunestyret etter valget i 2011.

4.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 73 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Asker går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Asker er kommunen i utvalget vårt med lavest andel som bruker kontantstøtte, både i befolkningen samlet og blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

4.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvandrersdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

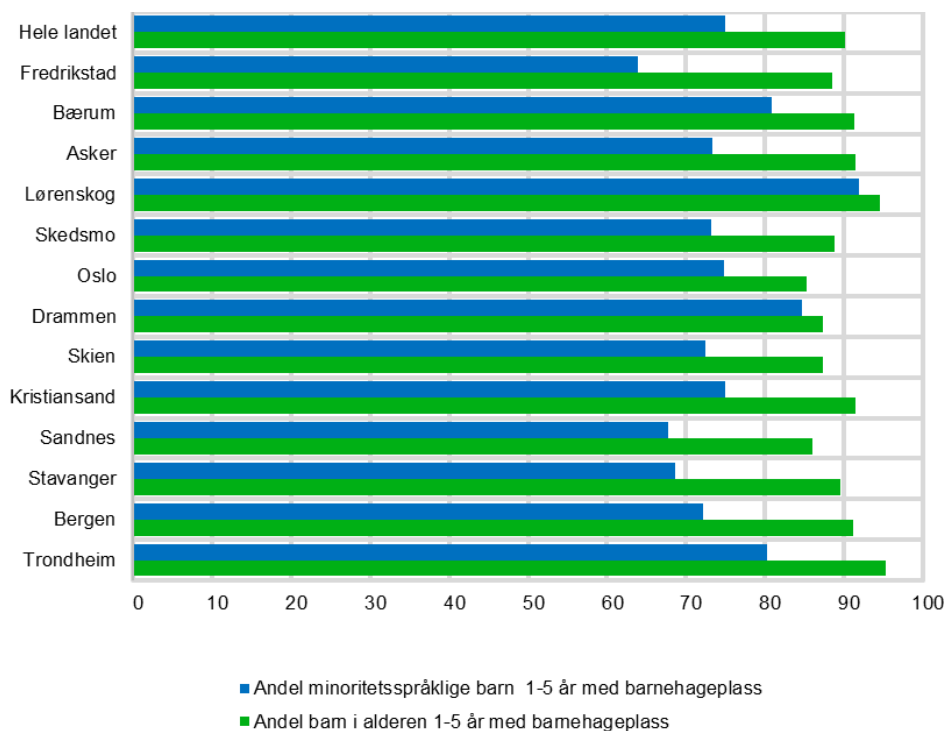
Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 4.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

Nær 3 av 4 minoritetsspråklige barn i barnehage i Asker

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 73 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Asker (se figur 4.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Asker, utgjør minoritetsspråklige barn 13 prosent.

Figur 4.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

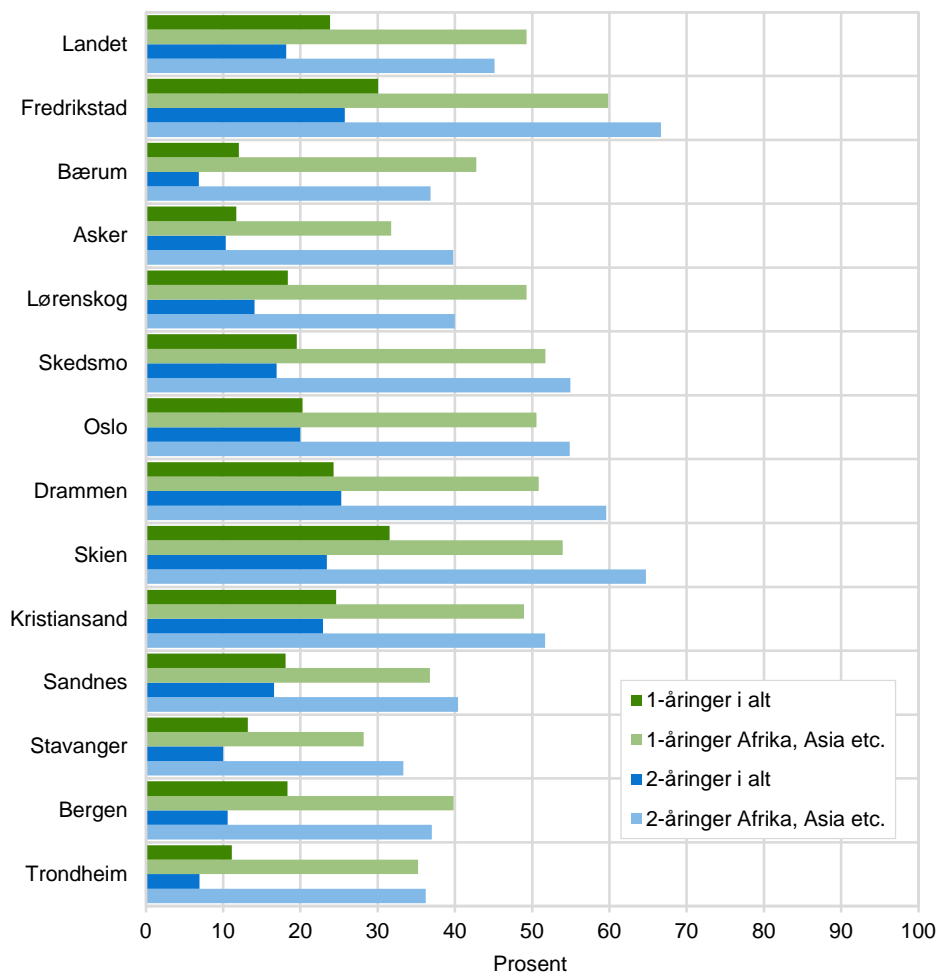
¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.

Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.3.2. Kontantstøtte

Figur 4.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringene brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Få som bruker kontantstøtte

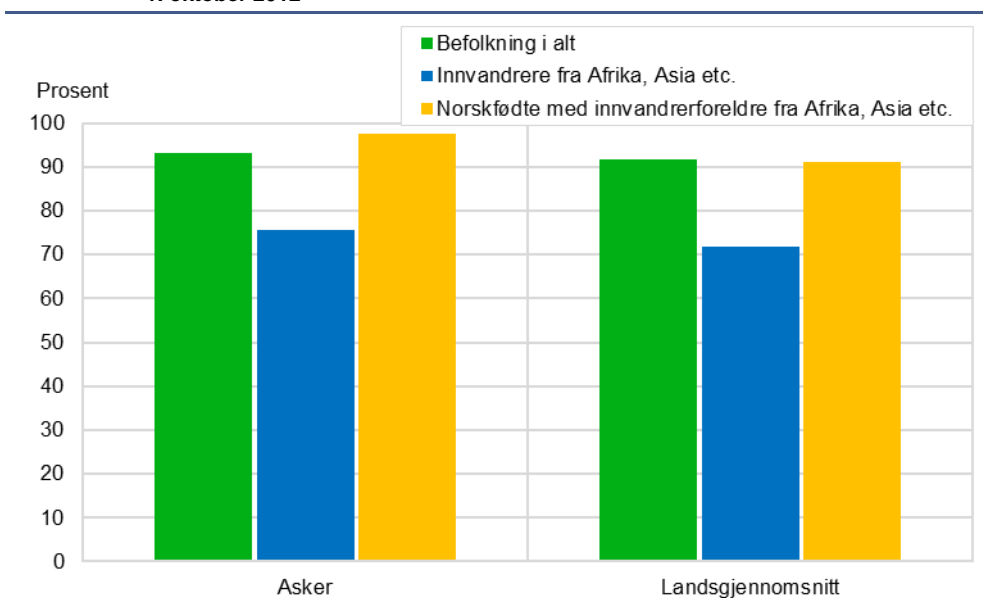
Asker er av de kommunene i utvalget vårt som har lavest andel som bruker kontantstøtte, både i befolkningen som helhet og blant dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. Likevel er andelen som bruker kontantstøtte i kommunen klart høyest blant dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. For 1-åringene 32 prosent mot 12 prosent, og for 2-åringene 40 prosent mot 10 prosent. Vi ser også at det er en betydelig høyere andel av 2-åringene enn av 1-åringene av personer med innvandrerbakgrunnen fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte sammenliknet med befolkningen i Asker som helhet.

4.4. Utdanning

- Asker ligger over landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning. Som i landet ellers er deltagelsen lavest blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 68 prosent. Også jentene i samme gruppe ligger lavt, med 42 prosent. Guttenes frafall for denne gruppen er 59 prosent på landsnivå. Jentenes er 41 prosent.
- Asker ligger over landsgjennomsnittet i andel med høyere utdanning for alle grupper, både befolkningen som helhet, og alle gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger høyest over landsgjennomsnittet for gruppen.
- Asker ligger over landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Innvandrere er langt under snittet for kommunen, men på høyde med landsgjennomsnittet for gruppen. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. er de mest aktive når det gjelder deltakelse i høyere utdanning. De ligger også betydelig over landsgjennomsnittet for sin gruppe.

4.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 4.11. Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Asker. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange tar videregående utdanning

Av innvanderne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år er det færre enn gjennomsnittet i kommunen som deltar i videregående utdanning, mens deltagelsen er høyere enn snittet for norskfødte med foreldre fra Afrika, Asia etc. Både innvanderne og de norskfødte i Asker ligger imidlertid over landsgjennomsnittet for sine grupper, med henholdsvis 76 og 98 prosent deltagelse.

4.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 4.8. Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Asker. Antall og prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkes- kompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videre- gående opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	2 306	100	79	67	11	21	3	6	12
Menn	1 175	100	75	62	13	25	4	6	15
Kvinner	1 131	100	82	73	10	18	3	6	9
Innvandrere fra									
Afrika, Asia etc	83	100	43	34	10	57	6	14	36
Menn	47	100	32	26	6	68	6	15	47
Kvinner	36	100	58	44	14	42	6	14	22

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Svært høyt frafall blant gutter fra Afrika, Asia etc.

Frafallet i videregående utdanning i Asker er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. 34 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte på normert tid. 10 prosent fullførte på mer enn normert tid og 57 hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Av alle elever i kommunen under ett, fullførte 67 prosent på normert tid og det var kun 21 prosent som ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Det er særlig guttene fra Afrika, Asia etc. som faller igjennom. Kun 26 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 6 prosent på mer en normert tid. Hele 68 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, men likevel med et høyt frafall. 44 prosent av dem fullførte på normert tid og 42 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene fra Afrika, Asia etc. lå om lag på landsgjennomsnittet for sin gruppe i andel som ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse, som er 41 prosent. Guttene lå derimot høyt over landsgjennomsnittet, som var 59 prosent. Med 68 prosent lå de høyeste av alle kommunene sammen med Drammen. Kontrasten til nabokommunen Bærum, der «kun» 45 prosent av guttene i denne gruppen falt fra, er svært stor.

Det var kun til sammen 25 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. De er så få at de ikke blir tatt med i tabellen eller kommentert.

4.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 4.9. Personer 25-54 år og over etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Asker. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Asker										
I alt	23 040	58	3 010	56	2 360	37	53	51	98	54
Menn	11 420	54	1 780	48	1 010	36	28	50	49	51
Kvinner	11 620	61	1 220	65	1 350	37	25	52	49	57

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor andel med høyere utdanning i Asker

Asker ligger betydelig over landsgjennomsnittet i andel som har høyere utdanning for alle grupper, både befolkningen i alt, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc.

De fleste gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Asker har lavere utdanning enn i den øvrige befolkningen. Gruppen som skiller seg ut med høyest andel med høyere utdanning er likevel kvinnelige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Både kvinner og menn som har innvandret fra Afrika, Asia etc., har betydelig lavere utdanningsnivå enn befolkningen ellers.

4.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 4.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Asker. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Asker										
I alt	4 230	40	220	14	330	17	19	42	108	45
Menn	2 180	35	130	9	160	13	12	-	51	35
Kvinner	2 050	47	100	21	170	20	7	-	57	54

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange norskfødte med innvandrerforeldre deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Asker skiller seg ikke mye fra mønsteret for landet som helhet.

Generelt er det slik at innvandrergruppene deltar i mindre grad i høyere utdanning enn befolkningen i Asker som helhet, men ser vi på de norskfødte med innvandrerforeldre er denne forskjellen utliknet. Blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., spesielt kvinnene, er det en høyere andel som deltar i høyere utdanning sammenliknet med alle 19-24 åringer i Asker.

Andelen menn innvandret fra EU, Nord-America som deltar i høyere utdanning er lavere enn andelen menn innvandrere fra Afrika, Asia etc. De aller fleste i denne gruppen kommer for å jobbe, og har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere

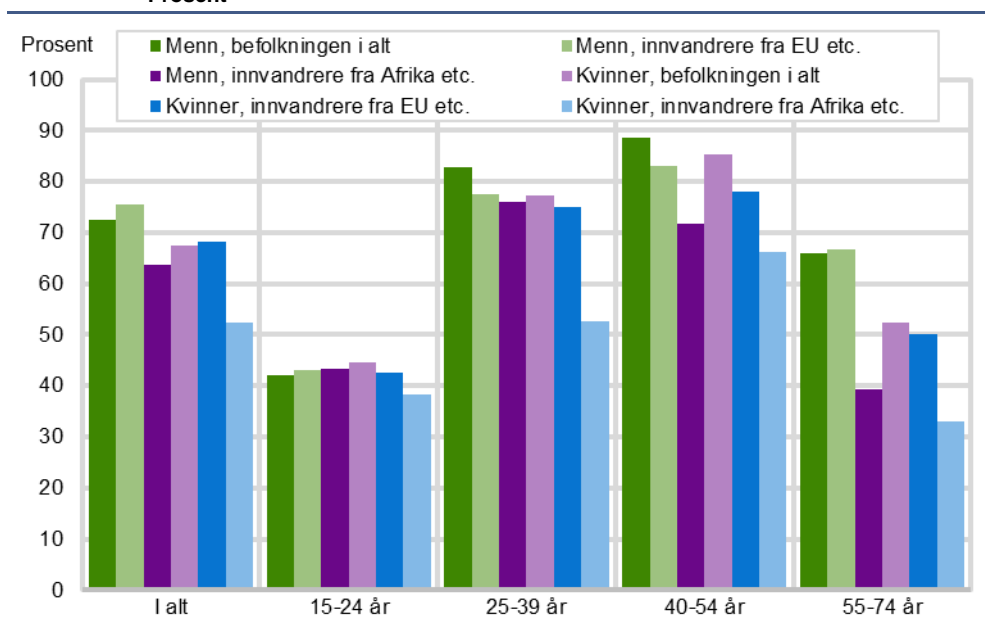
innvandrere fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb.

4.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået høyt blant mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc.
- Det er likevel fem ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person i den øvrige befolkningen i Asker skal være det.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i næringen rengjøringsvirksomhet, mens de fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i landtransport av passasjerer.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er noe lavere for innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn for Askers samlede befolkning, og høyere enn i den samlede befolkningen for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

4.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 4.12. Sysselsatte i Asker, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4.kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. har høyere sysselsetting enn i landet ellers

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Asker er andelen noe høyere, 70 prosent i alt, 73 prosent av mennene og 68 prosent av kvinnene. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn snittet for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (72 prosent) og lavere for dem fra Afrika, Asia etc. (58 prosent). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av

innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Asker skiller seg fra landet som helhet ved at det er flere mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. som er yrkesaktive i Asker enn i landet, 64 prosent mot 58 prosent. Dessuten er det lavere yrkesaktivitet blant de yngste i Asker, unntatt innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Flere av de norskfødte med innvandrerforeldre enn av innvandrerne har arbeid, men det er få av dem

Det var 230 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 70 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 160 fra Afrika, Asia etc., som var 68 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og 51 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. Sysselsettingsgraden er noe høyere for norskfødte med innvandrerforeldre enn for innvandrere i alle aldersgrupper unntatt den yngste. De norskfødte med innvandrerforeldre gjør det altså noe bedre på arbeidsmarkedet enn innvandrerne, men de yrkesaktive norskfødte med innvandrerforeldre er såpass få at man ikke kan legge for mye vekt på dette.

4.5.2. Arbeidsledige

Tabell 4.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Asker

	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Antall			Prosent				
			Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc	Fra Afrika, Asia, etc
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Asker	610	330	300	130	170	1,8	1,1	4,4	3,5	5,6
Menn	340	200	160	80	70	2,0	1,3	4,4	3,7	5,5
Kvinner	280	140	150	50	100	1,6	0,9	4,5	3,3	5,7

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

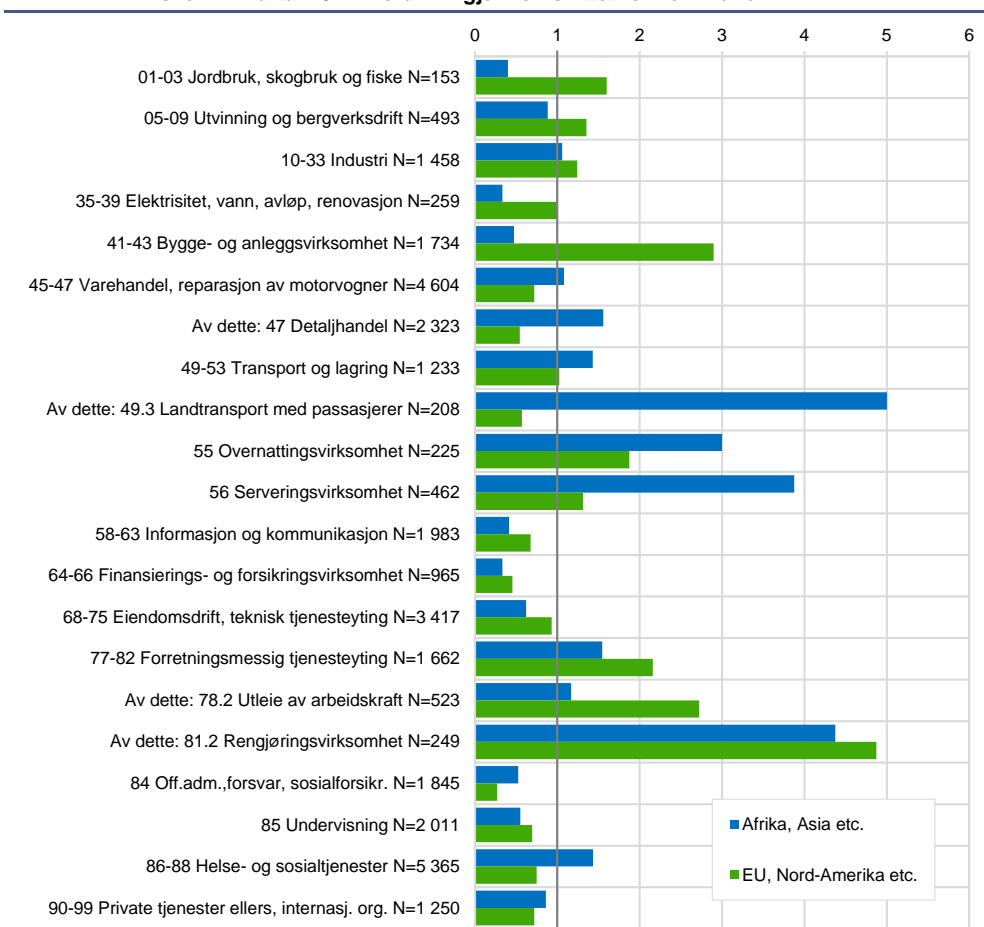
Halvparten av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant innvandrere i Asker enn i den øvrige befolkningen. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 5,6 prosent, mot 3,5 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og kun 1,1 prosent for den øvrige befolkningen. Mens innvandrerne utgjør 20 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Asker, er 48 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

Sammenlignet med landet som helhet er likevel arbeidsledigheten lav i Asker for alle grupper, også for innvandrere både fra EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc.

4.5.3. Næringer

Figur 4.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Asker 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 29 340 sysselsatte i Asker, av disse var 2 950 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 1 900 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrer var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i transport

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. Landtransport av passasjerer omfatter buss- og taxitransport, og ikke kun sjåfører, men også administrasjon. I denne næringen er 32 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I rengjøringsvirksomhet er andelen 27 prosent, i serveringsvirksomhet 25 prosent og i overnattingsvirksomhet 20 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 500, mot kun 70 innen landtransport av passasjerer.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet, også de mest overrepresentert i rengjøring

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg også i noen grad fra de øvrige sysselsatte. Det er spesielt stor andel av dem i den lille næringen «Rengjøringsvirksomhet». Om vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er det imidlertid i bygge- og anleggsvirksomhet vi finner aller flest fra EU, Nord-Amerika etc., fulgt av Helse- og sosialtjenester. Tallene viser at det er nesten 3 ganger mer sannsynlig at en innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. arbeider i bygg- og anlegg enn at en gjennomsnitts Asker-borger gjør det samme.

4.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 4.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Asker og hele landet. 4. kvartal 2012¹

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Asker	1 860	340	250	90	4,4	4,6	6,1	2,6
Menn	1 160	200	140	60	5,5	5,2	6,2	3,8
Kvinner	710	140	110	30	3,4	3,8	6,1	1,6

¹ Tabellen er rettet 11. juli 2014.

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

I alt var det 340 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Asker 4.kvartal 2012, 250 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 90 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det også langt flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika, Asia etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Asker er på nivå med landet som helhet. Blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. i Asker er andelen selvstendig næringsdrivende høyere enn landsgjennomsnittet for gruppen. Og det er vanligere at innvandrere fra denne gruppen er selvstendig næringsdrivende enn i kommunens befolkning som helhet.

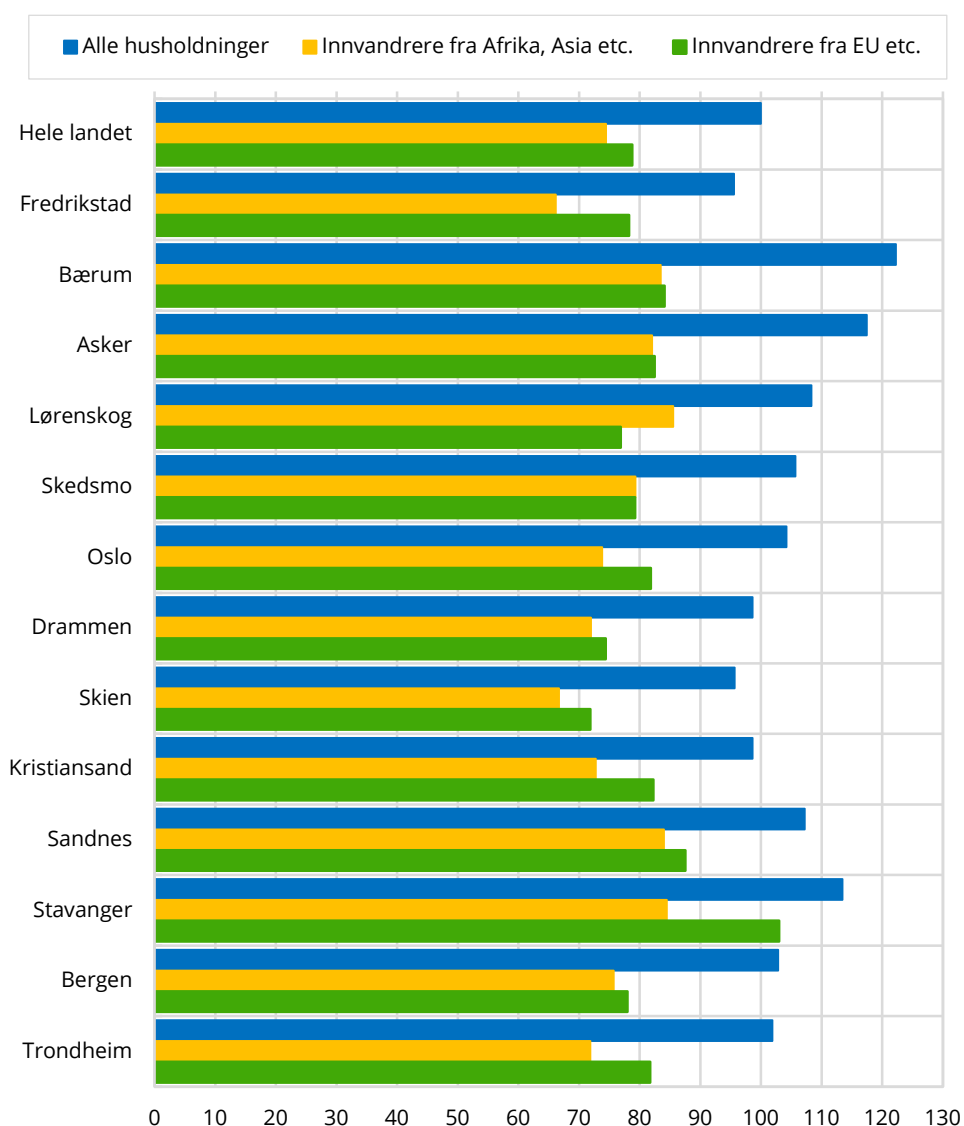

4.6. Økonomiske levekår

- I Asker har alle husholdninger et inntektsnivå som er 17 prosent høyere enn hele landet. Inntektsnivået blant innvandrere i Asker, både fra Afrika, Asia etc. og fra EU etc., er på 70 prosent av inntektsnivået i hele kommunen.
- I Asker er andel som mottar økonomisk sosialhjelp generelt lavere enn for landet totalt i alle gruppene. For innvandrerne er andelen høyest for de med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er nesten på landsgjennomsnittet for gruppen.
- I Asker er andelene med uførepensjon generelt mye lavere enn i landet, for alle grupper av innvandrere og for den øvrige befolkningen. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger nærmest landsgjennomsnittet for sin gruppe.

4.6.1. Inntekt

Figur 4.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet

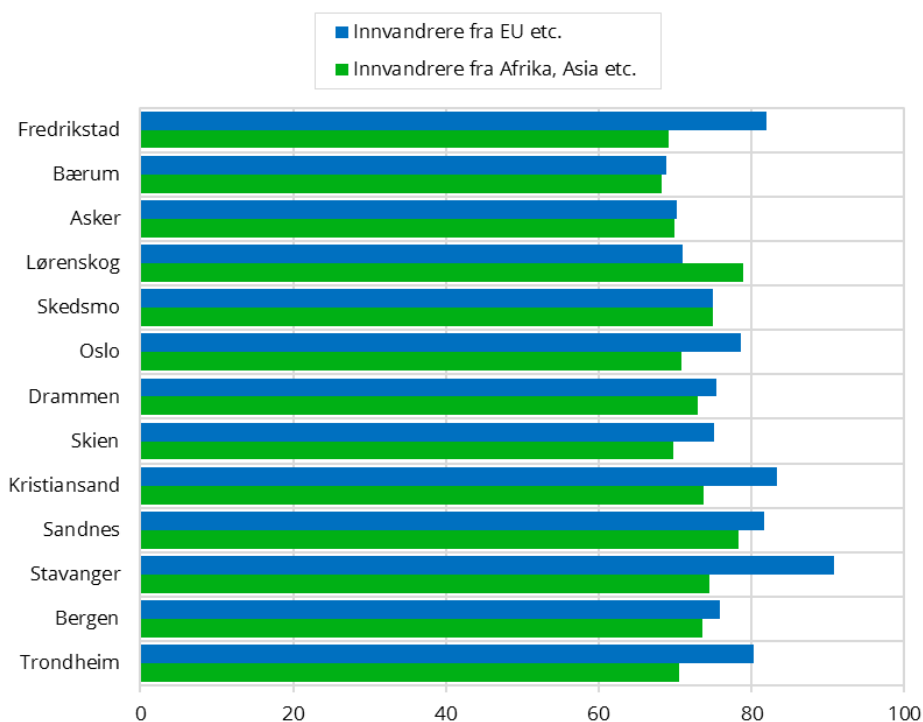
Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrerfamilier fra Afrika, Asia etc. har 70 prosent av inntektsnivået til befolkningen i alt

I Asker hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 261 600 kroner i 2011. Dette tilsvarer 82 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). I Asker er det ingen forskjell i inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. og innvandrere fra EU etc.

Av kommunene med størst innvandring er Asker og Bærum de to kommunene som har høyest inntektsnivå, sammenlignet med hele landet. I Asker har alle husholdninger et inntektsnivå som er 17 prosent høyere enn hele landet. Inntektsnivået blant innvandrere i Asker, både fra Afrika, Asia etc. og fra EU etc., er på 70 prosent av inntektsnivået i hele kommunen.

Figur 4.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra både fra Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc. i Asker har 70 prosent av medianinntekten til husholdningene i kommunen. Sammenlignet med de andre kommunene som omtales her, er Asker kommunen som har det nest laveste nivået sett i forhold til inntektsnivået i hele kommunen, kun Bærum har større forskjell. Om vi ser på kun dem fra Afrika, Asia etc., ligger i tillegg Fredrikstad, Oslo, Skien og Trondheim på om lag samme lave nivå sammenlignet med kommunegjennomsnittet

I de fleste kommunene er inntekten for EU, Nord-Amerika etc. høyere enn fra Afrika, Asia etc., i Asker er imidlertid gjennomsnittet helt likt for de to gruppene.

4.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen

tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

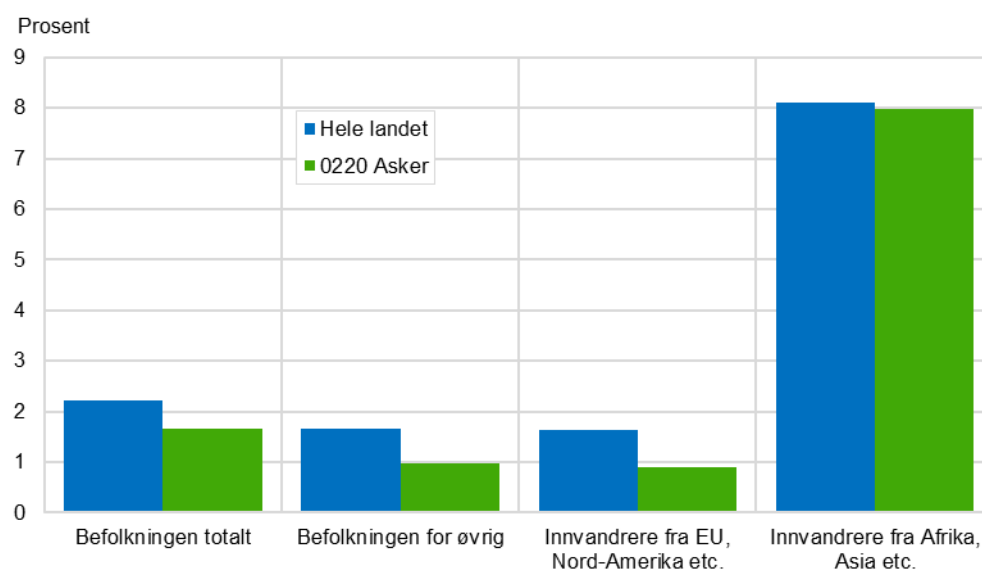
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønning som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønning som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønningene gjør at sammenlikning av økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Like stor andel av innvandrere fra Afrika, Asia etc. mottar sosialhjelp som i landet som helhet

I Asker er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp generelt en del lavere enn for hele landet i de fleste gruppene, men for gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. er forskjellene små. For langtidsmottakere er bildet nokså likt, bare med lavere andeler.

Figur 4.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Asker og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4

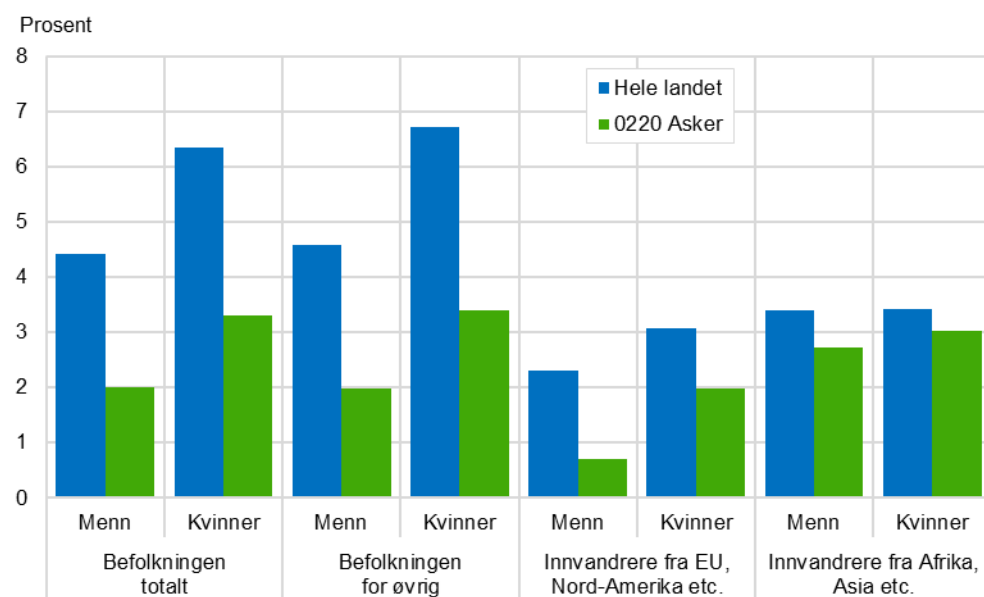
prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergroppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er nærmest landsgjennomsnittet for sin gruppe i andel med uførepensjon

I Asker er andelen med uførepensjon generelt lavere enn hele landet. Blant mennene er det størst forskjeller i befolkningen for øvrig (2,0 prosent i Asker sammenlignet med 4,6 prosent for hele landet) og blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (0,7 prosent i Asker sammenlignet med 2,3 prosent i hele landet). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er forskjellene mindre (2,8 prosent mot 3,4 prosent).

For kvinner er forskjellene størst for befolkningen for øvrig (3,4 prosent sammenlignet med 6,7 prosent). For innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er forskjellene mindre (2,0 prosent sammenlignet med 3,1 prosent), og for innvandrere fra Afrika, Asia etc. enda mindre (3,0 prosent sammenliknet med 3,4 prosent).

Figur 4.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Asker og hele landet, 2012

Kilde: NAV.

4.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandrergroppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandrergroppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom groppene.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandrergroppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandrergroppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom groppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Asker er andelene generelt på samme nivå som hele landet, men med noe høyere andel for kvinnelige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

Tabell 4.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Asker og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Asker	Hele landet	Asker
Befolkningen totalt	15	14	11	11
Befolkningen for øvrig	16	15	13	13
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	19	8	8
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	2	2	3

Kilde: NAV.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

4.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Asker. Dagens landgruppering. Antall	143
4.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Asker. 1. januar 2013. Antall	145
4.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Asker. 1. januar 2013. Prosent	147
4.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Asker. 1. januar 2013. Antall.....	147
4.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 4.4. Asker. 1. januar 2013	149
4.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Asker kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall.....	154
4.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Asker og landet	155
4.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Asker og landet	156
4.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012	158
4.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011 .	159
4.11. Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Asker. 1. oktober 2012.....	160
4.12. Sysselsatte i Asker, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4.kvartal 2012. Prosent	163
4.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Asker 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen.....	165
4.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet	167
4.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet .	168
4.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Asker og hele landet. 2012. Prosent.....	169
4.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Asker og hele landet, 2012	170

Tabellregister

4.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Asker. Antall og prosent.....	143
4.2.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre i Asker og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013.....	144
4.3.	Innvandrere bosatt i Asker, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent.....	146
4.4.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre i Asker, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent	148
4.5.	Befolkningsendringer i Asker 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn ¹	150
4.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Asker kommune. Per 1. januar 2013	152
4.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Asker kommune	153
4.8.	Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Asker. Antall og prosent	161
4.9.	Personer 25-54 år og over etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Asker. 1. oktober 2012	162
4.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Asker. 1. oktober 2012	162
4.11.	Sysselsetting etter alder og innvanderbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	163
4.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Asker	164
4.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Asker og hele landet. 4. kvartal 2012.....	166
4.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Asker og hele landet. 2012. Prosent	171

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Lørenskog**

Innhold

5. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Lørenskog	177
5.1. Innledning.....	177
5.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	177
5.2.1. Demografi.....	178
5.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	187
5.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	190
5.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	193
5.3.1. Barnehage.....	193
5.3.2. Kontantstøtte.....	195
5.4. Utdanning.....	196
5.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	196
5.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	197
5.4.3. Utdanningsnivå	198
5.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	198
5.5. Arbeid.....	199
5.5.1. Sysselsettingsnivå.....	199
5.5.2. Arbeidsledige	200
5.5.3. Næringer	201
5.5.4. Selvstendig næringsdrivende	202
5.6. Økonomiske levekår.....	203
5.6.1.inntekt	203
5.6.2. Sosialhjelp.....	204
5.6.3. Uførepensjon.....	205
5.6.4. Alderspensjon	206
Referanser.....	208
Figurregister	209
Tabellregister.....	210

5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Lørenskog

5.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

5.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 23 prosent av innbygger i Lørenskog hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 9 prosentpoeng høyere enn i Norge under ett. Pakistanere er den største gruppen i Lørenskog. Srilankere er likevel gruppen som er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (74 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 26 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre.
- Flertallet, over 70 prosent, av dem med innvandrerbakgrunn har bakgrunn fra Afrika, Asia. Det er godt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.
- Over halvparten av innvandrerne i Lørenskog har bodd i Norge mer enn 10 år og 20 prosent har kortere enn tre år botid. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Personer med innvandrerbakgrunn i Lørenskog utgjør størst andel av befolkningen i delområdene Skårer og Lysås-Løken.
- Innvandrere og deres norskfødte barn står for så godt som hele befolkningsveksten i kommunen de siste tre årene. Personer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. sto for 50 prosent av veksten i årene 2010-2012 og personer fra EU, Nord-Amerika etc. 45 prosent.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 39 prosent kommet ved familieinnvandring, 33 prosent av fluktgrunner og 25 prosent som arbeidsinnvandrere. Det er høyere enn landsgjennomsnittet på flukt og lavere på arbeid.
- Det var lav valgdeltakelse blant særlig mannlige innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre ved siste kommunevalget. Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i kommunestyret.

5.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Lørenskog var det da 34 320 innbyggere, 7 730 av dem, det vil si 23 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er 9 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Over 70 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest pakistanere

Lørenskog har innvandrere fra 209 forskjellige land, dette er hele 100 flere land enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Pakistan, og er med sine 1 050 personer eller 14 prosent den desidert største enkeltgruppen i kommunen, 350 flere enn de 700 fra Polen. Deretter fulgte Sri Lanka, Vietnam og Iran.

Tabell 5.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Lørenskog. Antall og prosent

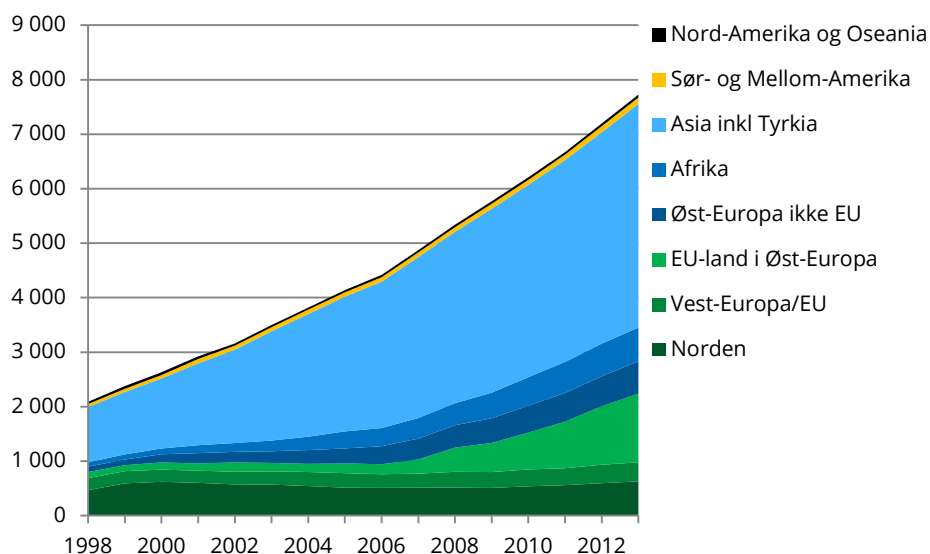
	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Lørenskog	Prosent av folketallet i Lørenskog	Prosent som bor i Lørenskog per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	34 320	100,0	0,7
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	710 000	14,1	7 730	22,5	1,1
- Innvandrere	593 000	11,7	5 750	16,8	1,0
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	117 000	2,3	1 980	5,8	1,7
EU, Nord-Amerika etc. i alt	303 000	6,0	2 290	6,7	0,8
- Innvandrere	282 000	5,6	2 120	6,2	0,8
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	20 000	0,4	170	0,5	0,8
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	5 430	15,8	1,3
- Innvandrere	311 000	6,2	3 630	10,6	1,2
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	97 000	1,9	1 810	5,3	1,9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nesten sju ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. Kun 37 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har europeisk bakgrunn, mens hele 53 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 75 prosent, fra 4 420 til 7 730 fra 2006 til 2013. De største endringene er at andelen fra Vest-Europa inkludert Norden har minnet fra 17 til 13 prosent (selv om antallet har økt noe) og at andelen fra Øst-Europa har økt fra 12 til 24 prosent, i takt med den økende arbeidsinnvandringen fra de nye EU-landene. Det har vært størst vekst i andelen fra EU-land i Øst-Europa, fra 4 prosent av dem med utenlandsk opprinnelse i 2006 til 16 prosent i 2013, eller en vekst på nesten sju-dobling i antall. Samtidig har andelen fra Asia inkludert Tyrkia gått ned fra 61 til 53 prosent, selv om også denne gruppen har økt med 53 prosent. Lørenskog er en kommune med mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, og de fleste av dem har bakgrunn fra Asia. Antall med bakgrunn fra Afrika har økt med 86 prosent, uten at andelen har økt.

Figur 5.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Lørenskog. Dagens landgruppering. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt nesten tre ganger så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Lørenskog økte fra 470 i 1970, 790 i 1980, 1 440 i 1990, til 2 630 i 2000, 6 200 i 2010, og altså 7 730 i. Fra og med 2007 har veksten hvert år ligget på mellom 400 og 530 hvert år. Det er stort sett vekst i alle grupper, men det er særlig personer fra Asia inkludert Tyrkia og EU-land i Øst-Europa som har skutt i været de siste seks, syv årene. Siden 2006 har det blitt nesten seks ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa.

De fra Sri Lanka er mest overrepresentert

Det er mange pakistanere i Lørenskog og mange polakker. Likevel er det den 3. største gruppen, de med bakgrunn fra Sri Lanka, som er relativt mest konsentrert til kommunen (se tabell 5.2). Lørenskog, som har 1,1 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, har 4,1 prosent av landets innbyggere med innvandrerbakgrunn fra Sri Lanka. Pakistanere og vietnamesere er også overrepresentert. Av de største gruppene er tyskere, somaliere og irakere mest underrepresentert. Sammenlignet med landsgjennomsnittet er det også forholdsvis få polakker, svensker og litauere i kommunen.

Tabell 5.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Lørenskog og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Lørenskog	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Lørenskog	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Lørenskog per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	7 730	5 750	1 980	74,4	25,6	100,0	100,0	1,1
Pakistan	1 050	550	500	52,4	47,6	13,5	4,7	3,1
Polen	700	650	50	92,6	7,4	9,1	11,6	0,8
Sri Lanka	600	340	270	56,1	43,9	7,8	2,1	4,1
Vietnam	590	370	220	62,5	37,5	7,6	3,0	2,7
Iran	400	320	80	79,6	20,4	5,2	2,7	2,1
Tyrkia	350	200	160	56,2	43,8	4,6	2,4	2,1
Sverige	310	290	20	94,1	5,9	4,0	5,3	0,8
Litauen	270	260	10	97,4	2,6	3,4	4,3	0,9
India	250	160	90	63,5	36,5	3,2	1,7	2,1
Kosovo	200	140	50	72,4	27,6	2,5	2,0	1,4
Irak	190	130	60	69,1	30,9	2,5	4,2	0,7
Somalia	190	140	60	71,1	28,9	2,5	4,7	0,6
Filippinene	190	150	30	82,8	17,2	2,4	2,5	1,0
Russland	170	150	30	84,4	15,6	2,2	2,5	1,0
Danmark	170	150	20	88,4	11,6	2,2	2,9	0,8
Afghanistan	160	130	30	80,3	19,7	2,0	2,0	1,1
Tyskland	140	130	20	88,8	11,2	1,9	3,7	0,5
Thailand	100	100	0	97,0	3,0	1,3	2,2	0,6
Andre land	1 700	1 410	290	82,9	17,1	22,0	35,6	0,7

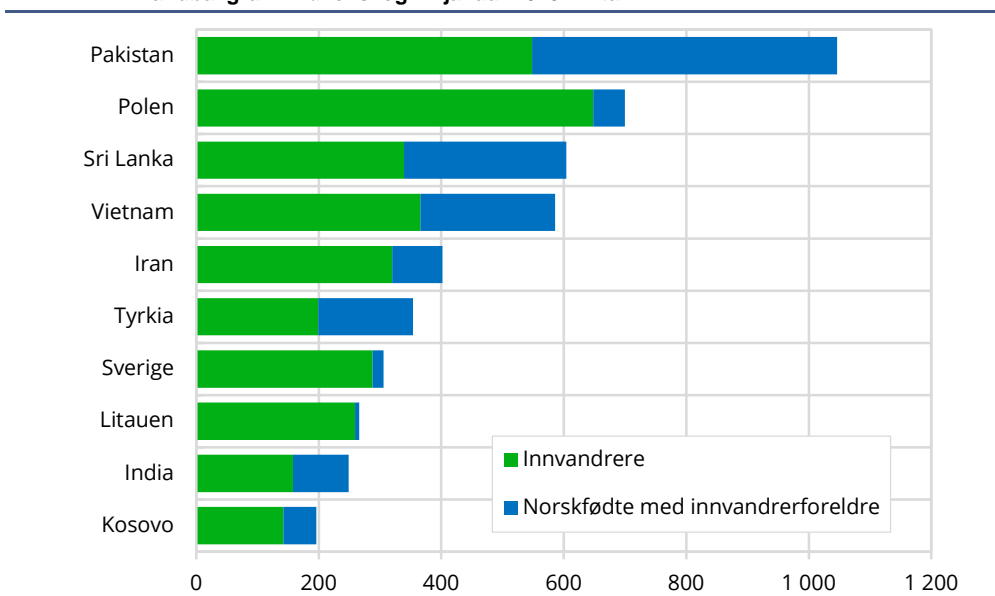
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 5.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Lørenskog er det dem fra Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Tyrkia og Sri-Lanka. Også i antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. Nesten to av tre dansker i Lørenskog har bodd i Norge mer enn 20 år. Likevel er bare 12 prosent av dem med bakgrunn fra Danmark norskfødte med innvandrerforeldre, noe som sikkert beror på at mange dansker i Norge har giftet seg og fått barn med personer uten innvandrerbakgrunn. Disse barna regnes ikke som norskfødte med innvandrerforeldre. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg

med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 5.7).

Figur 5.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Lørenskog. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre, i Lørenskog som i landet under ett. I Lørenskog er 74 prosent av disse to gruppene samlet, innvandrere. Dette er en god del lavere enn landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent. Grunnen til dette er det bor forholdsvis mange i kommunen fra grupper med lang botid. Som figur 5.2 viser, er det stor variasjon blant enkeltland når det gjelder forholdet mellom innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Tabell 5.3. Innvandrere bosatt i Lørenskog, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent

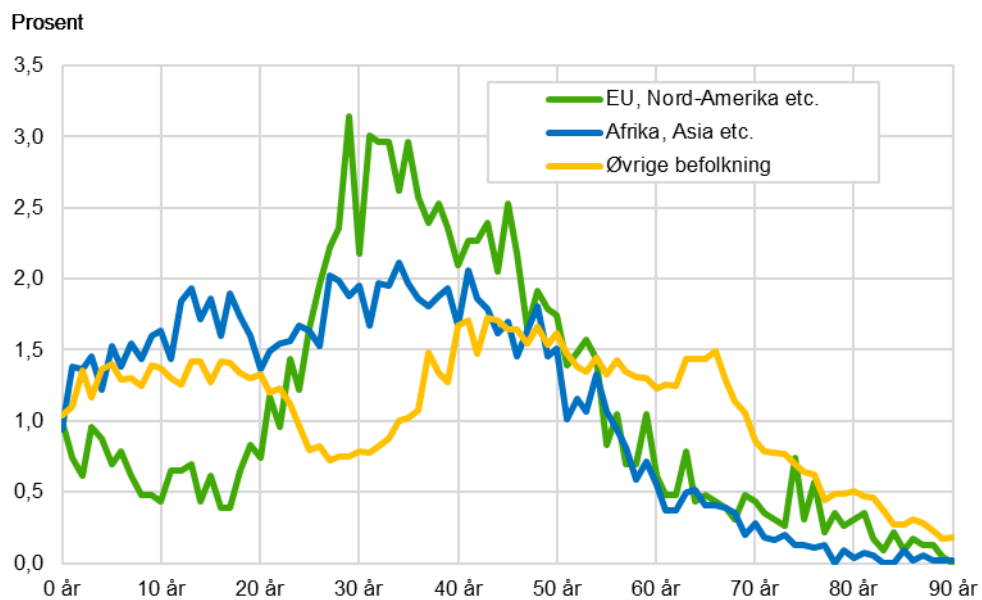
Landbakgrunn	Antall	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	5 750	100	20	13	15	21	31
EU, Nord-Amerika etc. ...	2 120	100	40	19	11	12	19
Afrika, Asia etc.	3 630	100	9	10	17	26	37
Polen	650	100	47	31	15	3	4
Pakistan	550	100	7	7	9	16	60
Vietnam	370	100	3	2	7	17	70
Sri Lanka	340	100	4	4	9	33	49
Iran	320	100	6	6	9	39	40
Sverige	290	100	21	13	14	25	27
Litauen	260	100	76	19	3	3	0
Tyrkia	200	100	5	9	13	22	52
India	160	100	8	10	15	17	50
Filippinene	150	100	25	12	18	14	32
Danmark	150	100	12	3	6	16	63
Russland	150	100	10	12	59	17	1
Kosovo	140	100	6	15	13	53	13
Somalia	140	100	13	26	30	29	2
Irak	130	100	7	13	27	46	7
Tyskland	130	100	15	24	15	13	33
Afghanistan	130	100	8	10	42	37	3
Thailand	100	100	10	28	36	19	7
Island	70	100	53	7	5	19	15
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc. ...	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 5.3 viser innvandrere bosatt i Lørenskog fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). Mer enn to tredjedeler av innvandrerne fra Pakistan, Vietnam, Sri-Lanka, Iran, Tyrkia, India og Kosovo har bodd i landet i mer enn 10 år. Ellers er det mange fra Polen og Litauen med kort botid.

Figur 5.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Lørenskog. 1. januar 2013. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

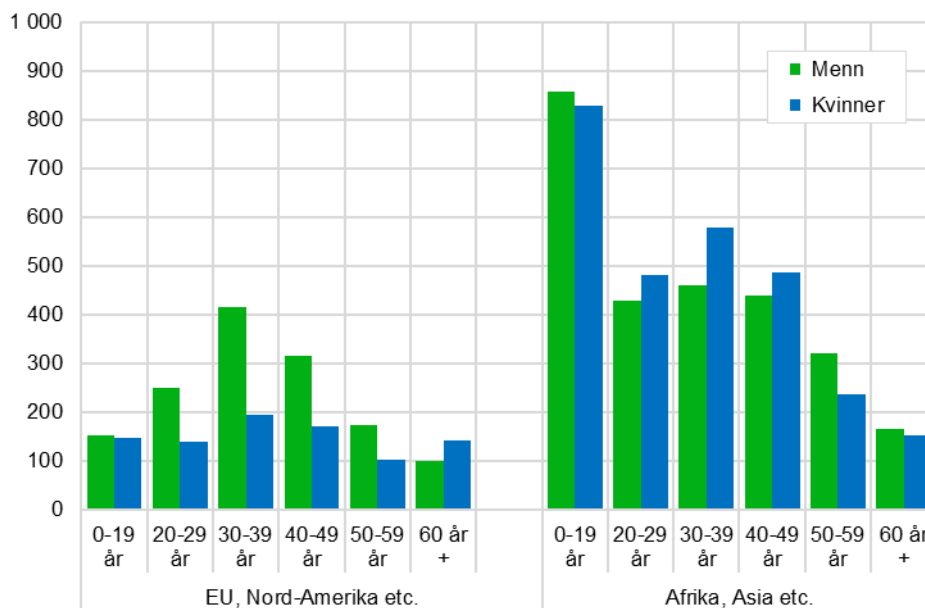
Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 5.3 og 5.4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Lørenskog i arbeidsfør alder. Totalt er 70 prosent av innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 16 prosent av Lørenskogs befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 7 prosent. Blant dem under 40 år er 21 prosent innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. I alderen 30-39 år har 14 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.

Figur 5.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Lørenskog. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc. og kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem fra Afrika, Asia etc.

Blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (61 prosent menn) enn kvinner, spesielt i alderen 30-39 år, men også mellom 40 og 59 år. I alderen over 60 år er det imidlertid flere kvinner enn menn.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det derimot så vidt flere kvinner (51 prosent) enn menn. Spesielt i alderen 30-39 år er det en god del flere kvinner enn menn, mens det fra 50 år og over er flere menn.

Denne fordelingen etter alder og kjønn blant dem med innvandrerbakgrunn er imidlertid et generelt fenomen for Norge, og ikke noe som er spesielt for Asker.

Mange innvandrere i fem av seks delområder

Av tabell 5.4 og figur 5.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Lørenskog kommune.

Det mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre relativt sett er Lysås-Løken og Skårer, hvor de til sammen utgjør henholdsvis 29 og 28 prosent av befolkningen. Snittet for hele kommunen er på 14 prosent. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 23 prosent av den totale befolkningen i begge disse delområdene.

For innvandrerne med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., er Kjenn-Fjellhammer, Haneborglia og Bjørnholt-Kurland de mest populære boområdene relativt sett. Her har 8-9 prosent av innbyggerne innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc., mens gjennomsnittet for Lørenskog ligger på 7 prosent.

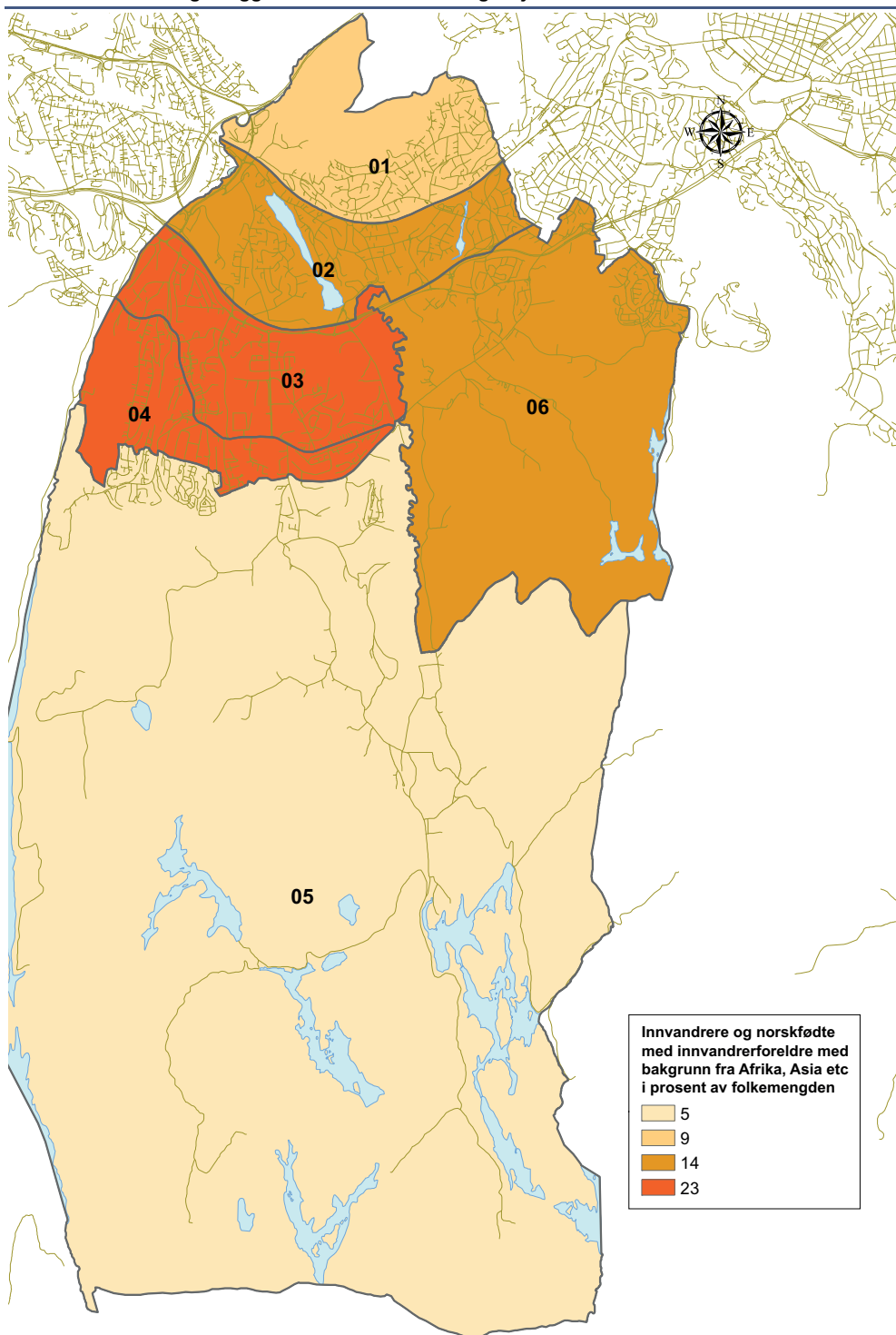
Finstad-Losby er delområdet med minst innslag fra begge grupper av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Tabell 5.4. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre i Lørenskog, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folkemengde	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Lørenskog	34 320	23	7	16
01 Haneborglia	4 820	17	8	9
02 Kjenn-Fjellhamar	6 400	23	9	14
03 Skårer	7 860	28	5	23
04 Lysås-Løken	5 870	29	6	23
05 Finstad-Losby	4 960	8	3	5
06 Bjørnholt-Kurland	4 230	22	8	14
99 Uoppgitt	180	75	55	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 5.4. Lørenskog. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 5.5. Befolkningsendringer i Lørenskog 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	32 730	1 310	670	640	1 700	650	1 050	6 970	6 880	90	1 590	34 320
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre .	6 210	330	40	290	1 540	510	1 030	2 560	2 280	280	1 520	7 730
EU, Nord-Amerika etc	1 570	70	20	50	1 120	320	810	850	960	-110	720	2 290
Afrika, Asia etc	4 640	270	20	250	420	190	220	1 710	1 320	390	800	5 430
Pakistan	900	30	0	30	60	20	40	280	200	80	150	1 050
Polen	450	30	0	20	400	70	330	290	370	-90	260	700
Sri Lanka	490	10	0	10	30	20	0	170	60	110	120	600
Vietnam	570	30	10	20	20	10	10	190	190	0	20	590
Iran	380	10	0	10	10	10	10	160	150	10	20	400
Tyrkia	300	10	0	10	20	10	10	80	50	30	50	350
Sverige	260	10	0	10	110	90	20	120	90	30	50	310
Litauen	100	10	0	10	250	30	220	100	160	-60	170	270
India	220	10	0	10	20	10	10	70	50	20	30	250
Kosovo	170	10	0	10	20	0	10	30	40	0	20	200
Den øvrige befolkningen	26 520	970	630	350	160	140	20	4 420	4 600	-190	70	26 590

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 5.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitetshensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

De med innvandrerbakgrunn sto for nesten hele befolkningsveksten

Av befolkningsveksten i Lørenskog mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 1 590 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 1 520. De fra EU, Nord-Amerika etc. hadde en vekst på 720, nesten like mye som dem fra Afrika, Asia etc., som hadde 800. De sistnevnte hadde et høyere fødselsoverskudd enn de første. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid mye større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. Til gjengjeld var det netto innflytting fra andre deler av Norge til Lørenskog blant dem fra Afrika, Asia etc., mens det var flere utflyttinger enn innflyttinger blant dem fra EU, Nord-Amerika etc.

Størst vekst blant polakkene

Pakistannerne er som nevnt den største gruppen av innvandrere og deres norskfødte barn i Lørenskog, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd, foruten innflyttingsoverskudd. Polakkene har hatt størst vekst. De fra Kosovo og Litauen er likevel mer fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden i for perioden.

I forhold til middelfolkemengden har det vært størst innvandring av litauere og polakker, samtidig har mange av dem flyttet ut også, både til utlandet og til andre norske kommuner. Srilankere og pakistannerne sto for den største nettoinnflyttingen fra andre norske kommuner i antall.

Litauerne og polakkene har størst utflytting til andre kommuner, med henholdsvis 865 og 643 per 1000 middelfolkemengde i løpet av de tre årene. Utvandringen har vært størst blant svenskene, litauerne og polakkene, med henholdsvis 316, 162 og 122 per 1000 middelfolkemengde.

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

5.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 5 800 som var registrert som innvandrere i Lørenskog kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 1 400 personer. 41 prosent av dem med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden. Rundt 300 personer med pakistansk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er hele 57 prosent av alle pakistanske innvandrere i Lørenskog. Pakistanere er en gruppe med lang botid i Norge. De første pakistanere innvandret allerede i slutten av 1960-årene. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer

som kom til Norge på grunn av flukt. Pakistanske innvandrere som kom tidlig på 1970-tallet var hovedsakelig arbeidsinnvandrere. Etter innvandringsstoppen i 1975 har pakistanere kommet til Norge primært gjennom familieinnvandring.

Mange med flukt som innvandringsgrunn, forholdsvis få med arbeid

4 300 innvandrere i Lørenskog kommune var registrert med innvandringsgrunn. 39 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 33 prosent kom av fluktgrunner, mens 25 prosent var arbeidsinnvandrere. Kun 4 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Lørenskog har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 34 prosent av alle familieinnvandrede i Lørenskog. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrere med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Lørenskog kommune har en tydelig høyere andel innvandrere som fikk opphold i Norge på grunn av flukt enn hele landet, mens andelen arbeidsinnvandrere er lavere enn for Norge sett under ett. Andelen familieinnvandrere i Lørenskog er omtrent på samme nivå med andelen som familieinnvandrere utgjør på landsbasis.

De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Lørenskog kommune kommer fra Pakistan, Sri Lanka og Polen. (tabell 5.6). 44 prosent av alle arbeidsinnvandrere med oppgitt innvandringsgrunn har bakgrunn fra Polen, 460 personer i absolutte tall. Det var også over 200 arbeidsinnvandrere fra Litauen som sto registrert bosatt i Lørenskog kommune per 1. januar 2013.

Det var i alt 1 400 personer i Lørenskog som kom til Norge på grunn av flukt. Vietnamesere og iranere topper listen, med rundt 250 personer hver.

Tabell 5.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Lørenskog kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandet til flyktning				
I alt	5 750	1 060	1 664	558	1 434	156	8	1 428
Polen	648	464	144	4	11	:	:	21
Pakistan	548	8	200	31	25	:	:	313
Vietnam	366	:	107	65	247	6	:	5
Sri Lanka	339	8	160	129	160	-	-	11
Iran	320	4	63	50	245	-	-	8
Sverige	288	-	-	-	-	-	-	288
Litauen	259	225	25	-	-	4	-	5
Tyrkia	199	4	110	15	8	-	-	77
India	158	8	53	4	8	15	-	74
Filippinene	154	5	46	4	12	47	:	42
Danmark	152	-	-	-	-	-	-	152
Russland	146	7	42	15	87	7	-	3
Kosovo	142	8	37	10	91	-	-	6
Somalia	135	-	61	60	72	-	-	2
Irak	134	5	58	46	69	-	-	2
Tyskland	127	56	20	-	:	:	:	46
Afghanistan	126	-	44	42	81	:	:	:
Thailand	98	:	84	3	3	:	:	8
Island	73	-	-	-	-	-	-	73
Bosnia- Hercegovina	71	3	8	4	59	-	-	1
Finland	62	-	-	-	-	-	-	62
Storbritannia	60	17	11	-	-	-	-	32

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandet før 1990.
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange polske arbeidsinnvandrere

I den største innvandrerguppen, personer med polsk landbakgrunn, har hele sju av ti kommet som arbeidsinnvandrere. Innvandrere fra Pakistan har som tidligere beskrevet en høy uoppgett andel. Seks av ti mangler innvandringsgrunn mens resten står oppført som familieinnvandrere.

Pakistan og Vietnam på topp i familieinnvandring

Til sammen 1 700 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Lørenskog per 1. januar 2013 (se tabell 5.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjennforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

Halvparten av familieinnvandrerne i Lørenskog kommune har kommet gjennom gjennforening og følgelig like mange gjennom etablering.

Tabell 5.7. Familieinnvandrede etter familiegjennforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Lørenskog kommune

Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølgning	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgett
I alt	1 664	832	832	564	257	11
Pakistan	200	55	145	138	3	4
Sri Lanka	160	74	86	84	:	:
Polen	144	128	16	10	6	-
Tyrkia	110	30	80	69	11	-
Vietnam	107	61	46	42	4	-
Thailand	84	26	58	:	57	:
Iran	63	32	31	29	:	:
Somalia	61	58	3	3	-	-
Irak	58	37	21	21	-	-
India	53	18	35	35	-	-
Filippinene	46	16	30	12	18	-
Afghanistan	44	38	6	6	-	-
Rusland	42	26	16	:	14	:
Kosovo	37	16	21	17	4	-
Kina	32	17	15	5	10	-

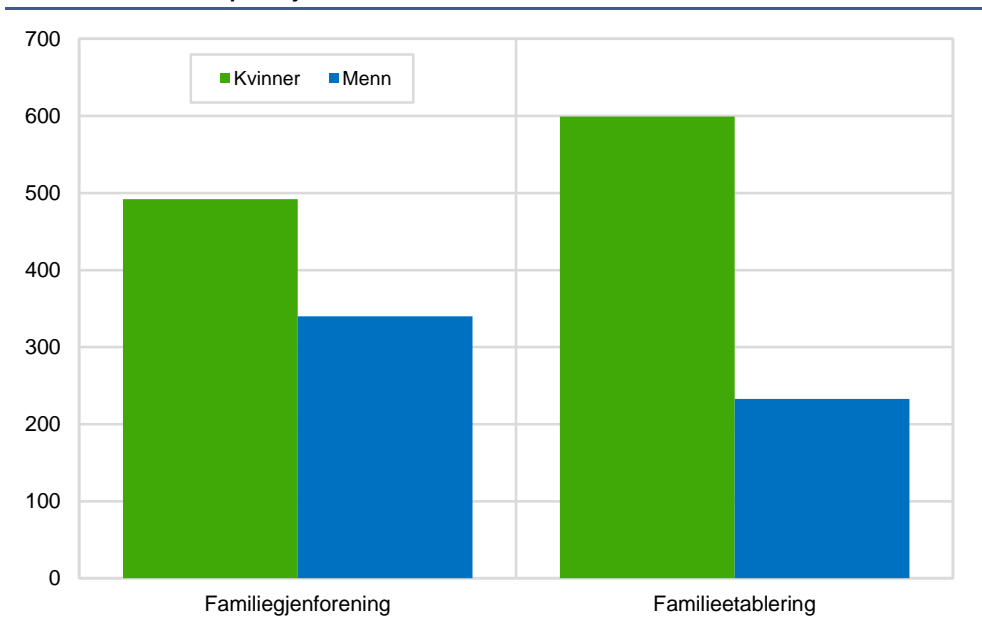
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

68 prosent av de 830 familieetablerte innvandrerne i Lørenskog hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn. Resten, 32 prosent av referansepersonene, var uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 5.7). Den største innvandrerguppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Pakistan, om lag 150 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var flere pakistanske kvinner enn pakistanske menn i Lørenskog kommune som kom gjennom familieetablering.

Blant familiegjennforente var det flest med bakgrunn fra Polen, med 130 personer. Sju av ti familiegjennforente med polsk landbakgrunn var kvinner.

Seks av ti familiegjennforente i Lørenskog kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 72 prosent (figur 5.6).

Figur 5.6. Familieinnvandrere etter familiejenforeningstype og kjønn. Lørenskog kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Lørenskog kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (SSB, 2013).

Lav deltagelse blant personer med innvandrerbakgrunn

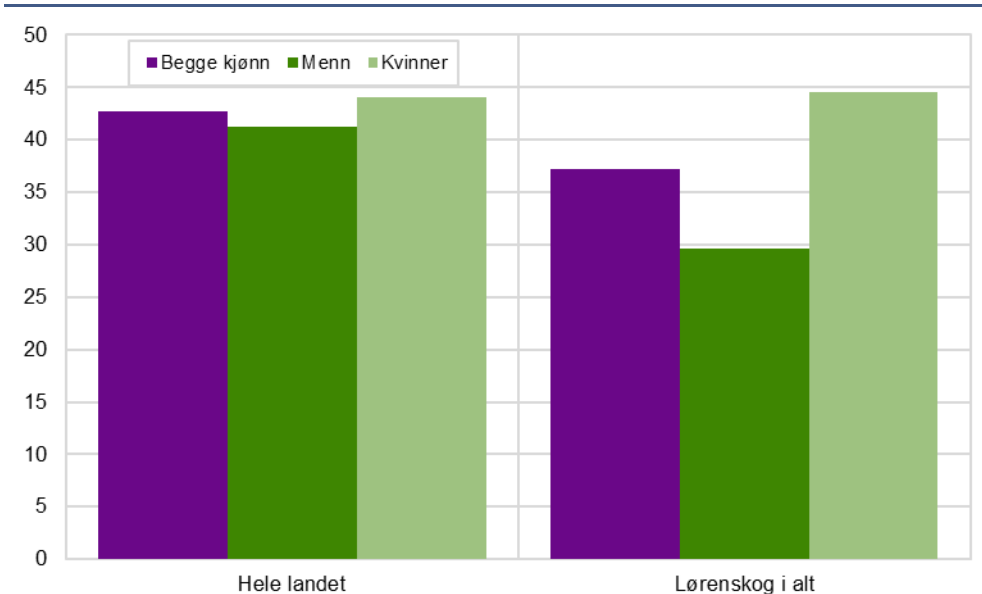
Den totale valgdeltagelsen i Lørenskog var på 63,8 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var på samme nivå som landsgjennomsnittet og nesten 3 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for Akershus fylke. Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Lørenskog var valgdeltakelsen på 37 prosent, seks prosentpoeng under landsgjennomsnittet. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Lav valgdeltakelse blant menn

Menn med innvandrerbakgrunn i Lørenskog hadde lavere valgdeltakelse enn landsgjennomsnittet. Kun 3 av 10 menn med innvandrerbakgrunn i Lørenskog brukte stemmeretten, mens 4 av 10 gjorde det på landsnivå. Ved valget i 2011 var det, i likhet med resten av landet, flere kvinner enn menn som avla stemme. På landsnivå var det tre prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Lørenskog var differansen hele femten prosentpoeng.

Figur 5.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Lørenskog og landet

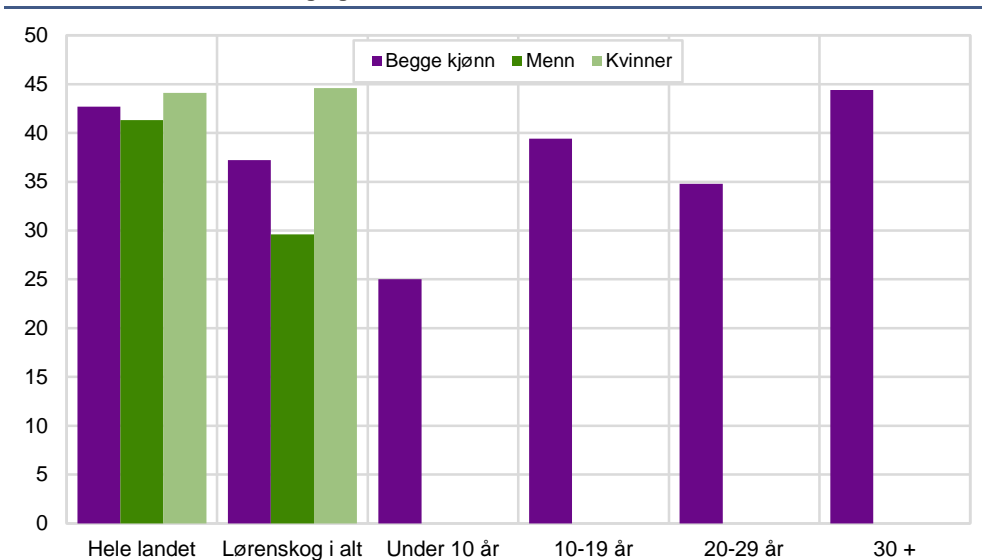
Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Utvalget i manntallsundersøkelsen vil i mange tilfeller være for lite til å si noe sikkert om valgdeltakelsen for enkelte grupper på kommunenivå. I Lørenskog er utvalget for lite til å kunne gjøre analyser på valgdeltakelse i forhold til landbakgrunn.

Valgdeltakelse øker med botid

I Lørenskog var det høyest valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn med mer enn 30 års botid. Dette samsvarte med landet forøvrig. Også personer med innvandrerbakgrunn og botid mellom 10 og 19 år bidro til å dra opp valgdeltakelsen i Lørenskog. På landsnivå var dette gruppen med svakest valgdeltakelse. Utvalget var for lite til at vi kan si noe om kjønnsforskjeller i de ulike gruppene.

Figur 5.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Lørenskog og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn underrepresentert i kommunestyret

Lørenskog har syv innvalgte kommunestyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som utgjør 15 prosent av det totale kommunestyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommunestyre personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy andel med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at 20 prosent av Lørenskogs innbyggere i 2011 var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, uansett statsborgerskap, var de med innvandrerbakgrunn underrepresentert i kommunestyret etter valget i 2011.

5.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 92 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Lørenskog går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent. Av de 13 kommunene vi har sett nærmere på, har Lørenskog den høyest andelen av minoritetsspråklige barn i barnehage.
- Lørenskog ligger ikke langt fra landsgjennomsnittet i andel 1- og 2-åring med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte. Kommunen skiller seg imidlertid fra de andre kommunene i utvalget ved at det er flere 1-åringene enn 2-åringene med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte.

5.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvandredefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

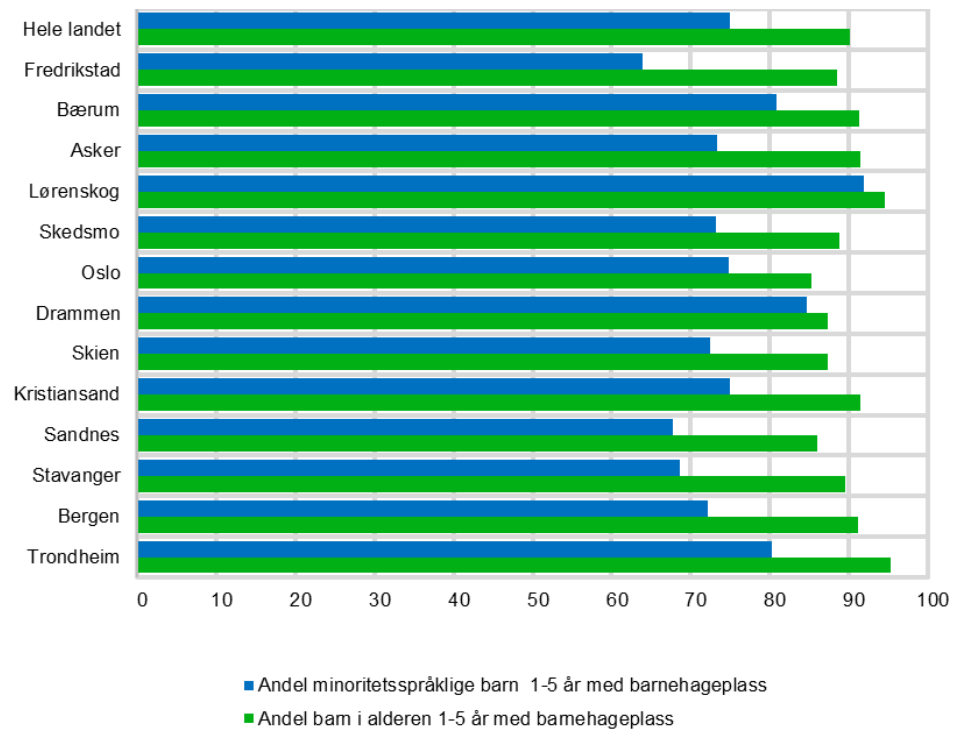
Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 5.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

Høy andel minoritetsspråklige barn i barnehage i Lørenskog

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 92 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Lørenskog kommune (se figur 5.9). Ser man på de 13 kommunene i denne rapporten, har Lørenskog høyest andel av minoritetsspråklige barn i barnehage. Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Lørenskog, utgjør minoritetsspråklige barn 20 prosent.

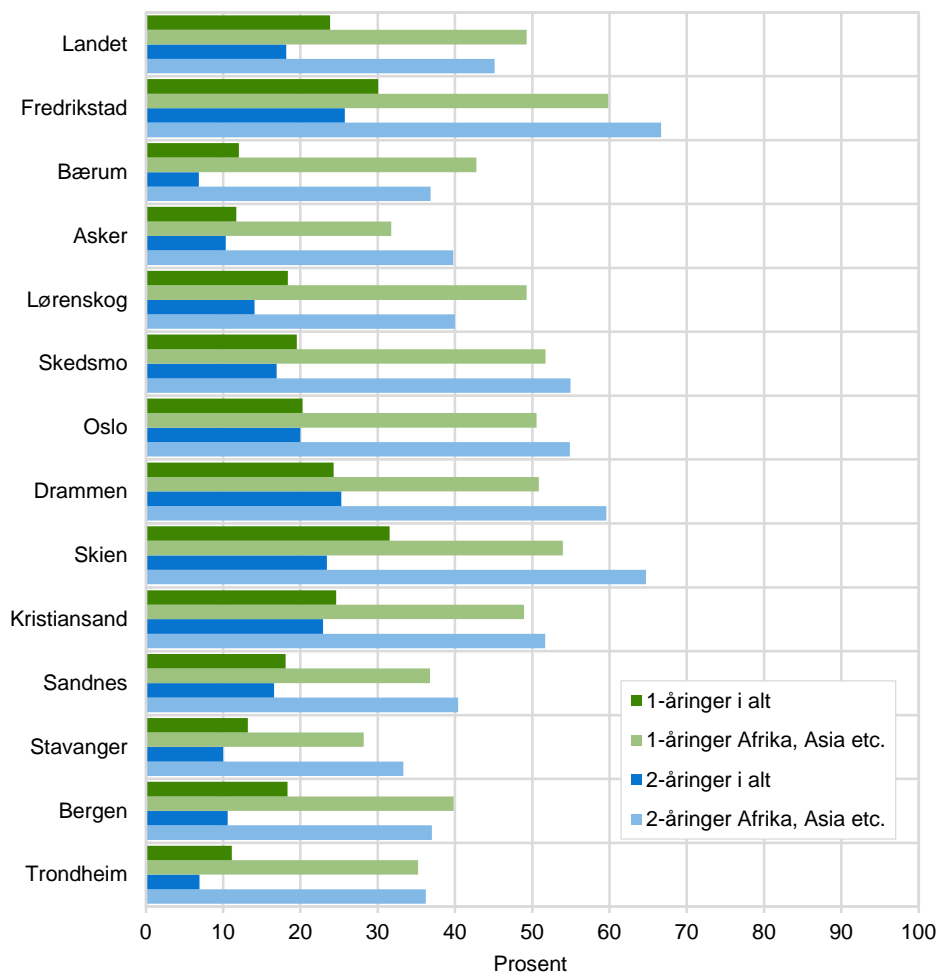
Figur 5.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.3.2. Kontantstøtte

Figur 5.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Kontantstøtte ikke langt fra landsgjennomsnittet

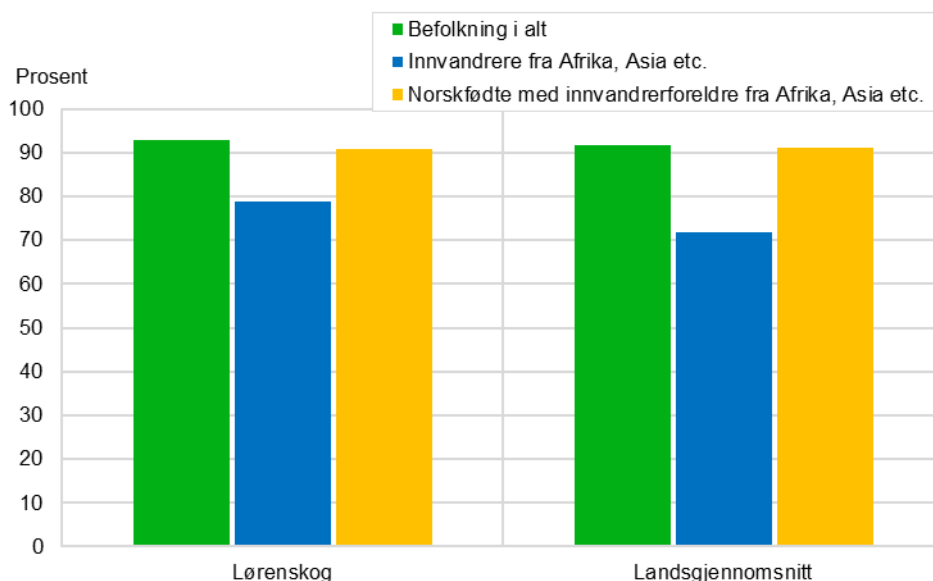
Lørenskog ligger midt på treet av kommunene i utvalget vårt når det gjelder bruk av kontantstøtte. Likevel er andelen som bruker kontantstøtte i kommunen klart høyere blant dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. For 1-åringene 49 prosent mot 18 prosent, og for 2-åringene 40 prosent mot 14 prosent. Lørenskog skiller seg fra mange av de andre kommunene i utvalget ved at det er betraktelig flere 1-åringer enn 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte.

5.4. Utdanning

- Lørenskog ligger over landsgjennomsnittet i andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., 16-18 år, som deltar i videregående utdanning.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 40 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 27 prosent. Guttenes frafall for denne gruppen er 59 prosent på landsnivå. Jentenes er 41 prosent. Lørenskog er altså betydelig bedre enn landsgjennomsnittet for denne gruppen. Tallene er imidlertid små, og må tolkes deretter.
- Lørenskog ligger om lag på landsgjennomsnittet i andel med fullført høyere utdanning for alle grupper, unntatt den lille gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc., som ligger lavere enn landsgjennomsnittet for gruppen.
- Lørenskog er om lag på landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er langt under snittet for kommunen, men på høyde med landsgjennomsnittet for gruppen. Her skiller imidlertid Lørenskog seg fra de fleste andre kommuner, ved at flere menn enn kvinner deltar i høyere utdanning. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. er de mest aktive når det gjelder deltakelse i høyere utdanning.

5.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 5.11. Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Lørenskog. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange tar videregående utdanning

Av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år er det færre enn gjennomsnittet i kommunen som deltar i videregående utdanning. Også de norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger litt under snittet for kommunen. Innvandrerne ligger imidlertid over landsgjennomsnittet for sine grupper, med 79 prosent deltagelse, som er 7 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. De norskfødte med innvandrerforeldre ligger akkurat på landsgjennomsnittet for sin gruppe.

5.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 5.8. Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Lørenskog. Antall og prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkes- kompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videre- gående opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	1 283	100	75	63	13	25	4	7	14
Menn	666	100	70	54	16	30	6	7	17
Kvinner	617	100	81	72	9	19	2	6	11
Innvandrere fra									
Afrika, Asia etc	51	100	67	45	22	33	4	10	20
Menn	25	100	60	40	20	40	8	0	32
Kvinner	26	100	73	50	23	27	0	19	8

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Relativt få som faller fra av innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Det er relativt små tall når man skal se på gjennomstrømming i videregående skole i Lørenskog for innvandrere som startet utdanningen i 2005-2007, selv om vi ser på tre årganger samlet. De med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er så få at vi velger å droppe dem i denne oversikten. Også tallene for personer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., er små og må derfor tolkes med varsomhet.

Frafallet i videregående utdanning i Lørenskog er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. 45 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte på normert tid. 22 prosent fullførte på mer enn normert tid og 33 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Av alle elever i kommunen under ett, fullførte 63 prosent på normert tid og 25 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Som vi også ser i andre kommuner er det guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent. 40 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 20 prosent på mer en normert tid. 40 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre. 50 prosent av dem fullførte på normert tid og 27 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse.

5.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 5.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Lørenskog. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre				
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.		
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	
Hele landet											
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39	
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34	
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44	
Lørenskog											
I alt	14 310	40	1 440	49	2 510	30	38	34	261	41	
Menn	7 310	35	970	38	1 190	29	21	33	134	36	
Kvinner	7 000	45	470	65	1 320	30	17	35	127	46	

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lørenskog skiller seg lite fra landsgjennomsnittet når det gjelder utdanningsnivå
Lørenskog ligger svært nært landsgjennomsnittet i andel med fullført høyere utdanning for alle grupper unntatt norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., men dem er det svært få av i kommunen.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger lavere enn befolkningen som helhet i andel med høyere utdanning, mens deres norskfødte barn ligger om lag på gjennomsnittet. Norskfødte med innvandrerforeldre er imidlertid i snitt mye yngre enn befolkningen som helhet i alderen 25-54 år, og «burde» sånn sett hatt en høyere andel med høyere utdanning.

Andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. med fullført høyere utdanning er her som i de fleste andre kommuner høyere enn i befolkningen ellers. Sammenlignet med landsgjennomsnittet har Lørenskog høyere andel kvinner i denne gruppen med høyere utdanning og lavere andel menn.

5.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 5.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Lørenskog. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre				
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	
Hele landet ..											
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38	
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32	
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44	
Lørenskog											
I alt	2 530	33	117	9	248	17	15	20	246	42	
Menn	1 320	28	71	8	116	20	4	-	124	34	
Kvinner	1 210	38	46	9	132	15	11	-	122	50	

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange norskfødte med innvandrerforeldre deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Lørenskog skiller seg noe fra dette mønsteret ved at blant innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. deltar menn i noe større grad enn kvinner.

Generelt er det slik at innvandrergruppene deltar i mindre grad i høyere utdanning enn befolkningen i Lørenskog som helhet, men ser vi på de norskfødte med innvandrerforeldre er denne forskjellen utliknet. Blant norskfødte med

innvandrereforeldre fra Afrika, Asia etc., spesielt kvinnene, er det en høyere andel som deltar i høyere utdanning sammenliknet med alle 19-24 åringer i Lørenskog.

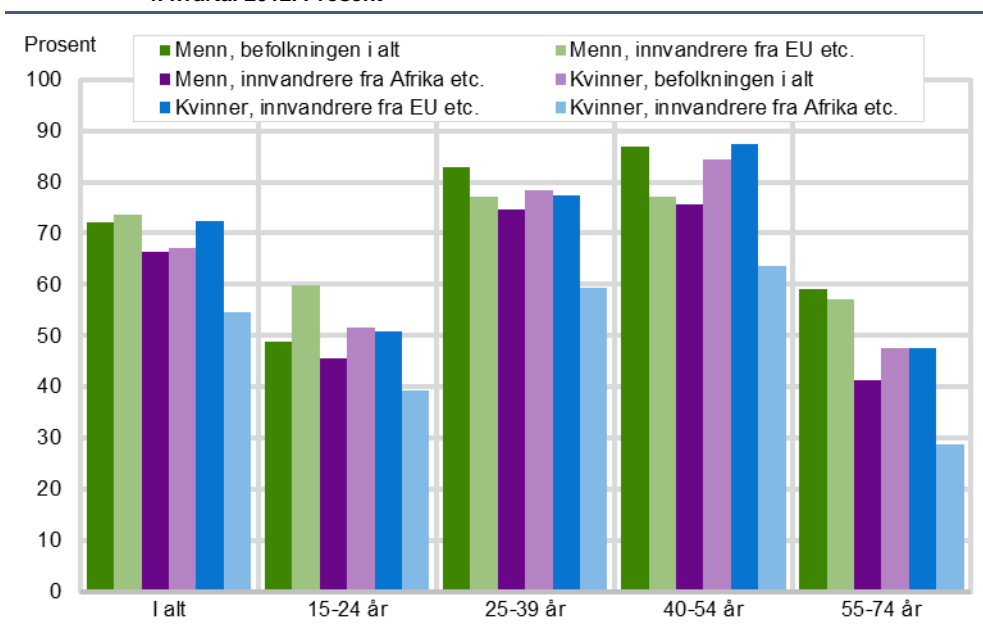
Andelen menn innvandret fra EU, Nord-Amerika som deltar i høyere utdanning er lavere enn andelen mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. De aller fleste i denne gruppen kommer for å jobbe, og mange av dem har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere innvandrere fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb.

5.5. Arbeid

- Sysselsettingen for innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Lørenskog er høy, spesielt blant mennene, hvor andelen nesten er på linje med befolkningen som helhet.
- Det er likevel fem ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person i den øvrige befolkningen i Lørenskog skal være det.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i næringen rengjøringsvirksomhet, mens de fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i landtransport av passasjerer.
- Blant innvandreregruppene er andelen selvstendig næringsdrivende høyest blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., spesielt blant mennene.

5.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 5.12. Sysselsatte i Lørenskog, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.11. Sysselsetting etter alder og innvanderbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høyere sysselsettingsandel for innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Lørenskog enn i landet ellers

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Lørenskog er andelen noe høyere, 70 prosent i alt, 72 prosent av mennene og 67 prosent av kvinnene. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn snittet for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (73 prosent) og lavere for dem fra Afrika, Asia etc. (60 prosent). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Lørenskog skiller seg fra landet som helhet ved at det er flere mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. som er yrkesaktive enn tilsvarende tall fra andre kommuner, 66 prosent mot 58 prosent. Forskjellen mellom mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. og kommunens befolkning som helhet er liten. Det er også høyere yrkesaktivitet blant de yngste innvandrerne i Lørenskog, med unntak for kvinner fra EU, Nord-Amerika etc.

Små forskjeller i sysselsettingsgrad mellom innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre

Det var 450 norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 15-74 år som var sysselsatt i 2012, 50 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 400 fra Afrika, Asia etc. Dette utgjør 71 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og 54 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. Sysselsettingsgraden er noe høyere for denne gruppen enn for innvandrere i aldersgruppene fra 40 år og eldre. Men forskjellen mellom disse to gruppene er ikke store.

5.5.2. Arbeidsledige

Tabell 5.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Lørenskog

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc	Fra Afrika, Asia, etc
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Lørenskog	550	260	300	70	230	2,6	1,5	6,1	4,0	7,4
Menn	270	140	130	40	90	2,5	1,6	5,0	3,7	6,0
Kvinner	280	120	170	30	140	2,7	1,3	7,4	4,4	8,6

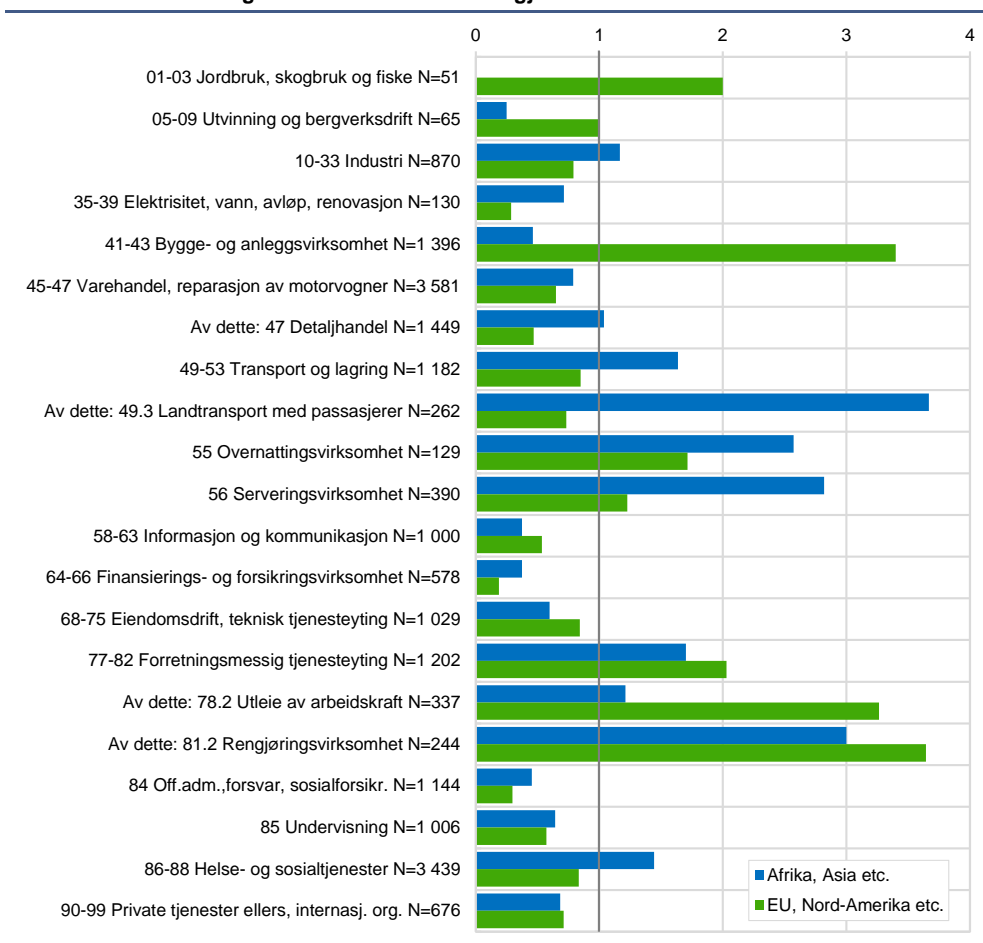
Kilde: Arbeidsmarkedstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Over halvparten av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er høyere blant innvandrere i Lørenskog enn i den øvrige befolkningen i kommunen. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 7,4 prosent, mot 4,0 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og kun 1,5 prosent for den øvrige befolkningen. Det er altså fem ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en fra den øvrige befolkningen skal være det. Mens innvandrerne utgjør 23 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Lørenskog, er 55 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

5.5.3. Næringer

Figur 5.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Lørenskog 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende *underrepresentert* i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 17 950 sysselsatte i Lørenskog, av disse var 3 430 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 2 050 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrere var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i transport

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I landtransport av passasjerer er 43 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I rengjøringsvirksomhet er andelen 35 prosent, i serveringsvirksomhet 33 prosent og i overnattingsvirksomhet 28 prosent .

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 570, mot kun 110 innen landtransport av passasjerer.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet, de er mest overrepresentert i rengjøring

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg også i noen grad fra de øvrige sysselsatte. Det er spesielt stor andel av dem i den lille næringen «Rengjøringsvirksomhet». Om vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er det imidlertid i bygge- og anleggsvirksomhet vi finner aller flest fra EU, Nord-Amerika etc., fulgt av Helse- og sosialtjenester. Tallene viser at det er nesten 3,5 ganger mer sannsynlig at en innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. arbeider i bygg- og anlegg enn at en gjennomsnitts Lørenskogborger gjør det samme. Det er primært innvandrere fra Polen som bidrar til den høye andelen i denne gruppen som jobber i bygg- og anleggssektoren.

5.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 5.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Lørenskog og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Lørenskog	870	210	60	150	3,4	3,8	3,1	4,1
Menn	630	160	40	120	4,8	5,2	3,3	6,4
Kvinner	240	60	20	40	1,9	2,2	2,8	2,0

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc.

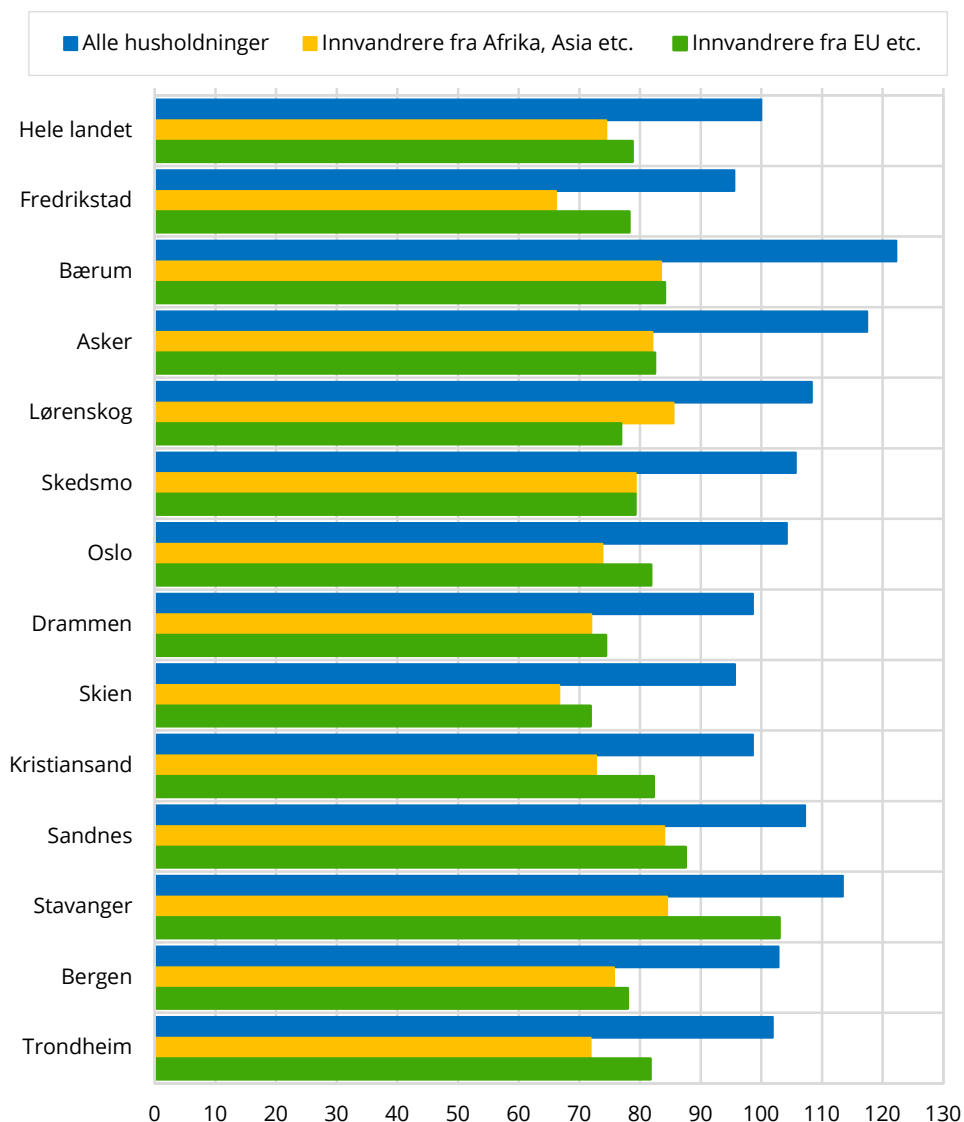
I alt var det 210 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Lørenskog 4.kvartal 2012, 60 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 150 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det også flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Lørenskog var noe under nivået for landet som helhet. Blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i Lørenskog er andelen selvstendig næringsdrivende langt høyere enn landsgjennomsnittet for gruppen. Og det er noe vanligere at innvandrere fra denne gruppen er selvstendig næringsdrivende enn i kommunens befolkning som helhet.

5.6. Økonomiske levekår

- Sammenlignet med inntektsnivået blant husholdninger i hele landet, har alle husholdninger i Lørenskog kommune 8 prosent høyere inntekt. Innvandrere i Lørenskog, med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har et inntektsnivå som tilsvarer 79 prosent av inntektsnivået i hele kommunen. Inntektsnivået blant innvandrere fra EU etc. tilsvarer 71 prosent av inntektsnivået i hele kommunen.
- Av kommunene med størst innvandring, er Lørenskog den eneste kommunen hvor innvandrere fra Afrika, Asia etc. har et høyere inntektsnivå enn innvandrere fra EU etc.
- I Lørenskog er andel som mottar økonomisk sosialhjelp lavere enn i landet totalt i alle grupper. Selv om innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger over alle andre grupper i kommunen i andel mottakere av sosialhjelp, er det en vesentlig lavere andel i denne gruppen som mottar sosialhjelp sammenlignet med hele landet.
- I Lørenskog er andelene med uførepensjon betydelig under landsgjennomsnittet for alle grupper, unntatt innvandrere fra Afrika, Asia etc. Spesielt mange kvinner i denne gruppen er uføretrygdet.

5.6.1. Inntekt

Figur 5.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet

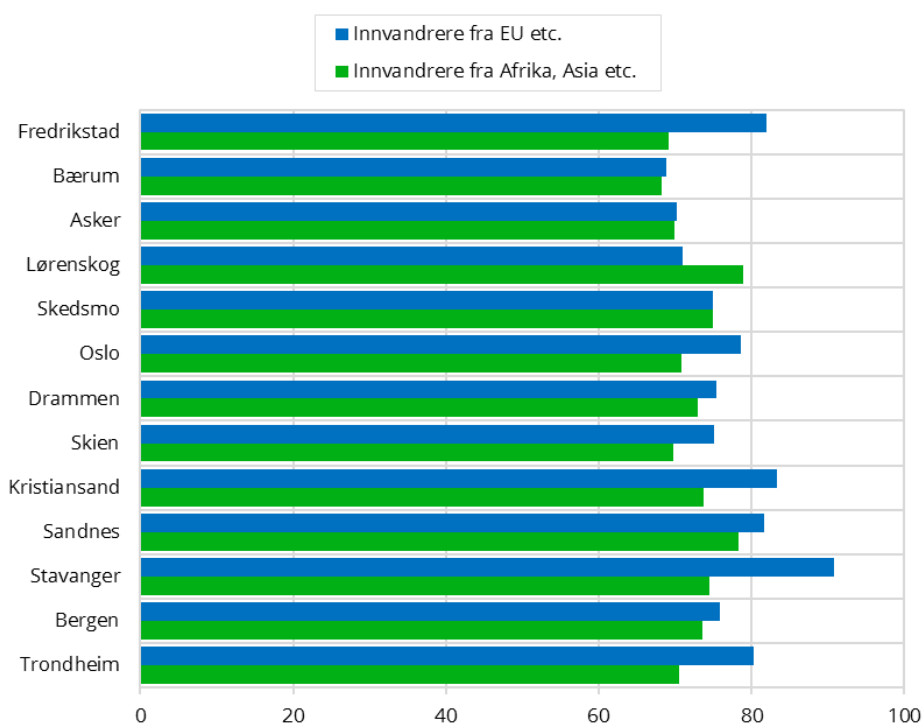
Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrerfamilier fra Afrika, Asia etc. har 80 prosent av inntektsnivået til befolkningen i alt

I Lørenskog hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 272 700 kroner i 2011. Dette tilsvarer 86 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). Innvandrere fra EU etc. har et noe lavere inntektsnivå (245 100 kroner), som utgjør 77 prosent av inntektsnivået i hele befolkningen.

Sammenlignet med inntektsnivået blant husholdninger i hele landet, har alle husholdninger i Lørenskog kommune 8 prosent høyere inntekt. Innvandrere i Lørenskog, med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. et inntektsnivå som tilsvarer 79 prosent av inntektsnivået i hele kommunen. Inntektsnivået blant innvandrere fra EU etc. tilsvarer 71 prosent av inntektsnivået i hele kommunen. Av kommunene med størst innvandring, er Lørenskog den eneste kommunen hvor innvandrere fra Afrika, Asia etc. har et høyere inntektsnivå enn innvandrere fra EU etc.

Figur 5.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Lørenskog har 79 prosent av medianinntekten til husholdningene i kommunen. De fra EU, Nord-Amerika etc. ligger på 71 prosent av medianen for kommunen. Lørenskog er kommunen i utvalget der innvandrerhusholdningene med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. ligger nærmest kommunen som helhet. Samtidig er inntekten til innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. sammenlignet med kommunen som helhet, blant de laveste i utvalget.

5.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

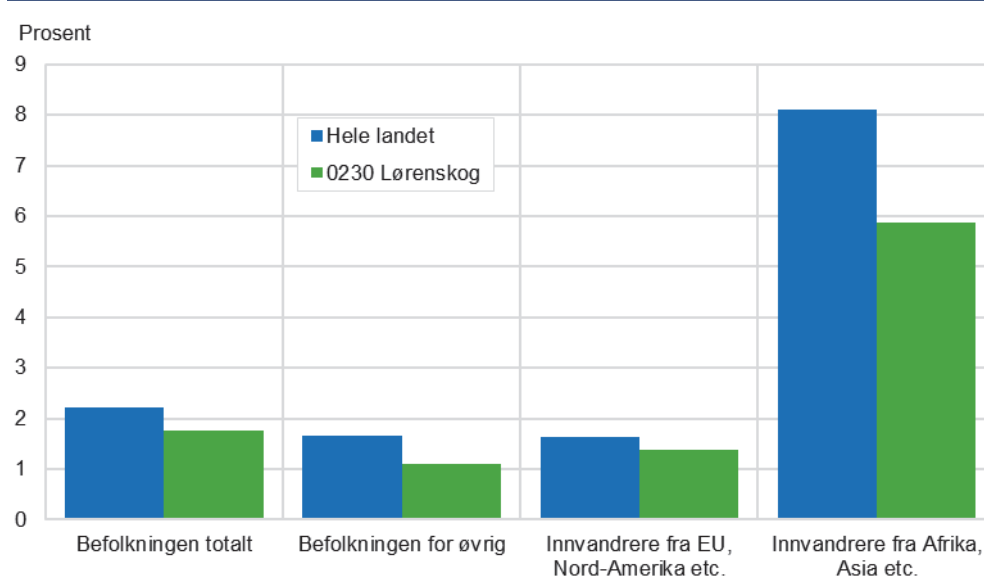
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Lav andel innvandrere fra Afrika, Asia etc. på sosialhjelp sammenlignet med landet som helhet

I Lørenskog er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp generelt litt lavere enn for hele landet i alle gruppene, med størst forskjell for gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc., der det er en vesentlig lavere andel som mottar sosialhjelp sammenlignet med hele landet. For langtidsmottakere er bildet nokså likt, bare med lavere andeler. Blant langtidsmottakere er forskjellen i gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. mindre enn blant alle sosialhjelpsmottakere.

Figur 5.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Lørenskog og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere

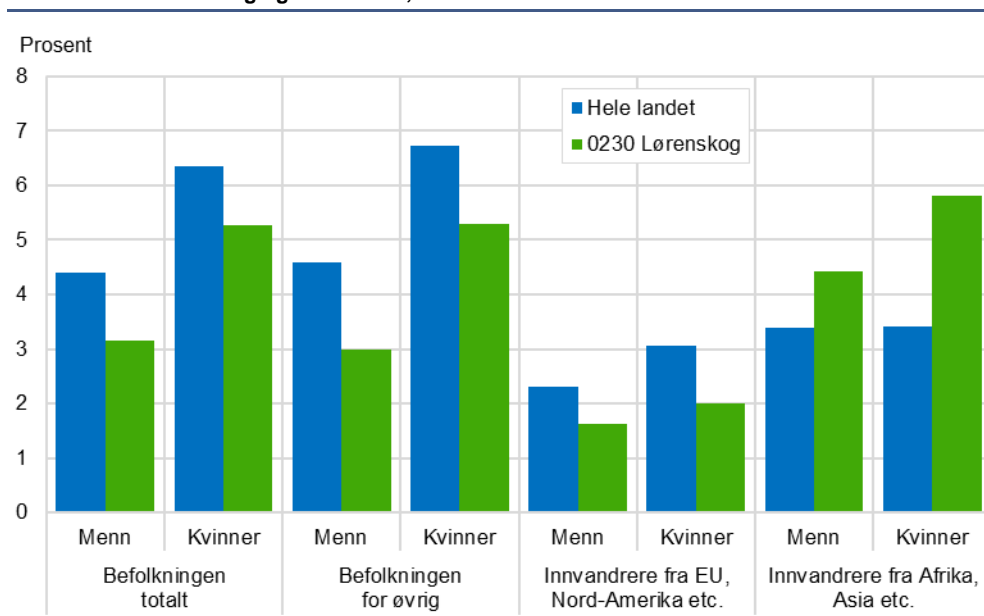
i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergroppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar uførepensjon

I Lørenskog er andelen med uførepensjon generelt lavere enn hele landet, bortsett fra for gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. For mennene er det størst forskjeller i befolkningen for øvrig (3,0 prosent i Lørenskog sammenlignet med 4,6 prosent for hele landet), og noe mindre for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (1,6 prosent i Lørenskog sammenlignet med 2,3 prosent i hele landet). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen høyere i Lørenskog enn i hele landet (4,4 prosent mot 3,4 prosent).

For kvinner er det lavere andel både for befolkningen for øvrig (5,3 prosent sammenlignet med 6,7 prosent) og for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (2,0 prosent sammenlignet med 3,1 prosent). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen høyere i Lørenskog enn i hele landet (5,8 prosent sammenliknet med 3,4 prosent).

Figur 5.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Lørenskog og hele landet, 2012

Kilde: NAV.

5.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandrergroppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandrergroppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom groppene.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i

befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandrergroppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandrergroppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom groppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Lørenskog er andelene generelt på samme nivå eller noe lavere sammenlignet med hele landet, men med noe høyere andel for kvinnelige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

Tabell 5.14. Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Lørenskog og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Lørenskog	Hele landet	Lørenskog
Befolkningen totalt	15	13	11	10
Befolkningen for øvrig	16	14	13	12
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	19	8	8
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	3	2	3

Kilde: NAV.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

5.1.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Lørenskog. Dagens landgruppering. Antall	179
5.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Lørenskog. 1. januar 2013. Antall.....	181
5.3.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Lørenskog. 1. januar 2013. Prosent.....	182
5.4.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn og alder. Lørenskog. 1. januar 2013. Antall	183
5.5.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 5.4. Lørenskog. 1. januar 2013.....	185
5.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Lørenskog kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall	190
5.7.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Lørenskog og landet.....	191
5.8.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Lørenskog og landet.....	191
5.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012.....	194
5.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	195
5.11.	Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Lørenskog. 1. oktober 2012	196
5.12.	Sysselsatte i Lørenskog, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	199
5.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Lørenskog 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen	201
5.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet.....	203
5.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet	204
5.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Asker og hele landet. 2012. Prosent.....	205
5.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Lørenskog og hele landet, 2012.....	206

Tabellregister

5.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Lørenskog. Antall og prosent	179
5.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Lørenskog og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013.....	180
5.3.	Innvandrere bosatt i Lørenskog, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent	181
5.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Lørenskog, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent.....	184
5.5.	Befolkningsendringer i Lørenskog 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	186
5.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Lørenskog kommune. Per 1. januar 2013.....	188
5.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Lørenskog kommune.....	189
5.8.	Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Lørenskog. Antall og prosent.....	197
5.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Lørenskog. 1. oktober 2012.....	198
5.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Lørenskog. 1. oktober 2012.....	198
5.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	199
5.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Lørenskog	200
5.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Lørenskog og hele landet. 4. kvartal 2012	202
5.14.	Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Lørenskog og hele landet. 2012. Prosent	207

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Skedsmo**

Innhold

6. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Skedsmo.....	213
6.1. Innledning.....	213
6.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	213
6.2.1. Demografi.....	214
6.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	222
6.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011.....	226
6.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte.....	229
6.3.1. Barnehage.....	229
6.3.2. Kontantstøtte.....	231
6.4. Utdanning.....	232
6.4.1. Deltakelse i videregående utdanning.....	232
6.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	233
6.4.3. Utdanningsnivå.....	234
6.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	234
6.5. Arbeid.....	235
6.5.1. Sysselsettingsnivå.....	235
6.5.2. Arbeidsledige.....	236
6.5.3. Næringer.....	237
6.5.4. Selvstendig næringsdrivende.....	238
6.6. Økonomiske levekår.....	239
6.6.1. Inntekt.....	239
6.6.2. Sosialhjelp.....	240
6.6.3. Uførepensjon.....	241
6.6.4. Alderspensjon.....	242
Referanser.....	244
Figurregister.....	245
Tabellregister.....	246

6. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skedsmo

6.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

6.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 22 prosent av innbygger i Skedsmo hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 8 prosentpoeng høyere enn i Norge under ett. Vietnamesere er den største gruppen, og også den gruppen som er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (76 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 24 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. På landsbasis er 84 prosent innvandrere.
- Flertallet av dem med innvandrerbakgrunn, over 70 prosent, har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Det er godt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.
- 48 prosent av innvandrerne i Skedsmo har bodd i Norge mer enn 10 år, og 21 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Mange av innvandrerne bor på vestbredden av Nitelva.
- Innvandrere og deres norskfødte barn står for det meste av befolkningsveksten i kommunen de siste tre årene. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. 46 prosent av veksten i årene 2010-2012 og de fra EU, Nord-Amerika etc. 37 prosent.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 39 prosent kommet ved familieinnvandring, 34 prosent av fluktgrunner og 23 prosent som arbeidsinnvandrere. Det er høyere enn landsgjennomsnittet på flukt og lavere på arbeid.
- Valgdeltakelse blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i kommunevalget er om lag som landsgjennomsnittet for gruppen, men ulikt de fleste andre steder, var deltagelsen høyere for mennene enn for kvinnene. Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i kommunestyret.

6.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Skedsmo var det da 50 530 innbyggere, 11 020 av dem, det vil si 22 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er 8 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Over 70 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Skedsmo har innvandrere fra 138 forskjellige land, som er 21 flere land enn i 2006. Den største gruppen av innvandrere – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen, og står med sine 820 personer for 10 prosent av innvandrerne i kommunen, 105 flere enn de 715 fra Vietnam. Deretter fulgte Pakistan, Irak og Iran.

Tabell 6.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Skedsmo. Antall og prosent

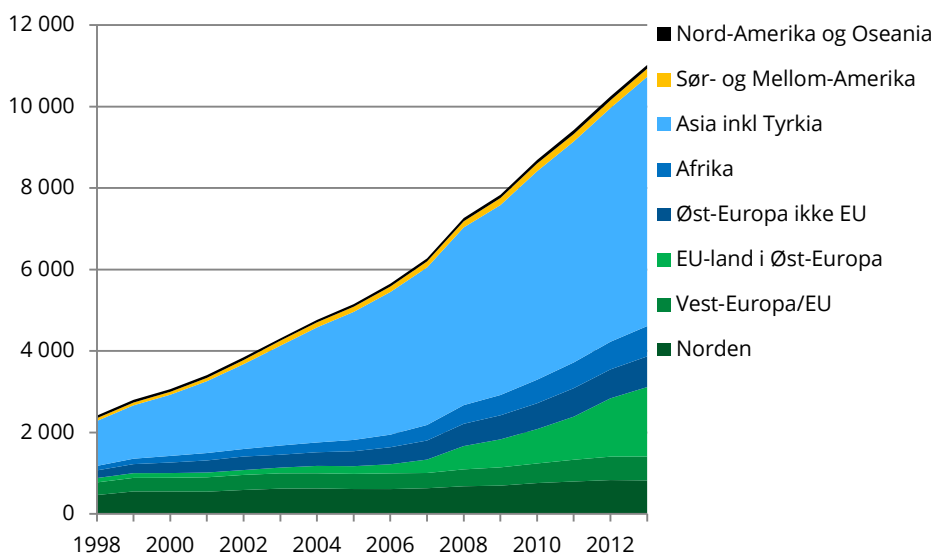
	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Skedsmo	Prosent av folketallet i Skedsmo	Prosent som bor i Skedsmo per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	50 530	100,0	1,0
innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	710 000	14,1	11 020	21,8	1,6
- Innvandrere	593 000	11,7	8 430	16,7	1,4
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	117 000	2,3	2 600	5,1	2,2
EU, Nord-Amerika etc. i alt	303 000	6,0	3 210	6,3	1,1
- Innvandrere	282 000	5,6	3 010	6,0	1,1
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	20 000	0,4	200	0,4	1,0
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	7 820	15,5	1,9
- Innvandrere	311 000	6,2	5 420	10,7	1,7
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	97 000	1,9	2 400	4,7	2,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nesten åtte ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. Kun 35 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har europeisk bakgrunn, mens hele 56 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 95 prosent, fra 4 420 til 7 730 fra 2006 til 2013, altså nesten en fordobling. De største endringene er at andelen fra Vest-Europa inkludert Norden har minket fra 18 til 13 prosent (selv om antallet har økt med nesten 40 prosent) og at andelen fra Øst-Europa har økt fra 11 til 22 prosent, i takt med den økende arbeidsinnvandringen fra de nye EU-landene. Det har vært størst vekst i andelen fra EU-land i Øst-Europa, fra 4 prosent av dem med utenlandsk opprinnelse i 2006 til 16 prosent i 2013, eller en mer enn seksdobling i antall. Samtidig har andelen fra Asia inkludert Tyrkia gått ned fra 62 til 56 prosent, selv om også denne gruppen har økt med 75 prosent. Antall med bakgrunn fra Afrika har økt med 141 prosent, uten at andelen har økt mer enn fra 5,5 til 6,8 prosent.

Figur 6.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Skedsmo. Dagens landgruppering. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt tre og en halv gang så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skedsmo økte fra 740 i 1970, 1 080 i 1980, 1 720 i 1990, til 3 060 i 2000, 8 690 i 2010, og altså 11 020 i 2013. Fra og med 2006 har veksten ligget på mellom 600 og 900 årlig. Det er stort sett vekst i alle grupper, men det er særlig personer fra Asia inkludert Tyrkia og EU-land i Øst-Europa som har skutt i været de siste seks, syv årene.

De fra Vietnam er mest overrepresentert

Det er mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Vietnam i Skedsmo og mange med bakgrunn fra Pakistan. Vietnameserne er også relativt sett mest konsentrert til kommunen. Skedsmo, som har 1,6 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, har 5,4 prosent av landets innbyggere med innvandrerbakgrunn fra Vietnam. Kommunen har også mange av landets srilankere, 4,1 prosent. Iranere, afghanere, pakistanere og syrere er også overrepresentert. Av de største gruppene er tyskere og polakker mest underrepresentert.

Tabell 6.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skedsmo og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

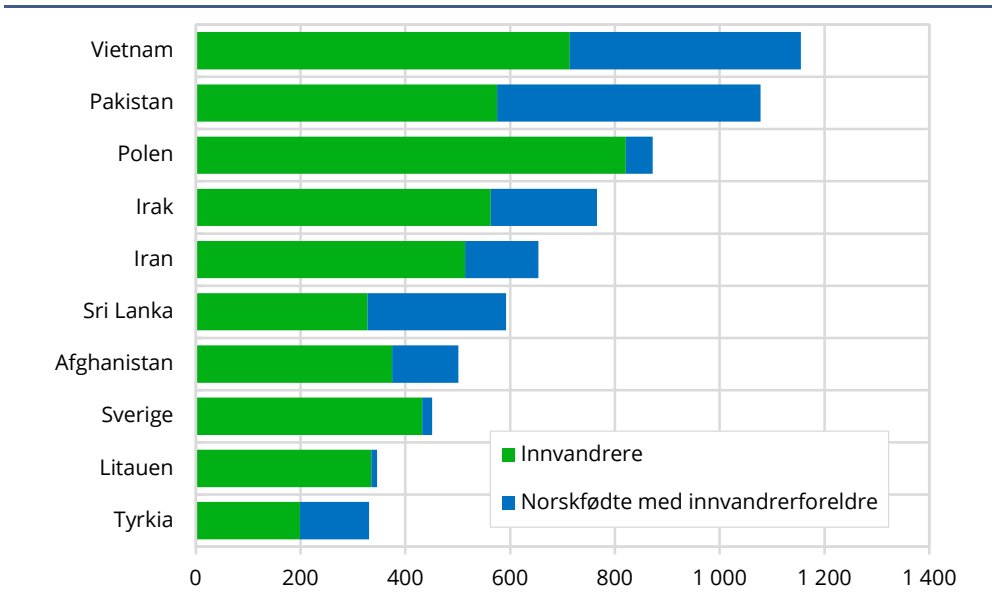
Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Skedsmo	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Skedsmo	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Skedsmo per gruppe
		Antall				Prosent		
I alt	11 020	8 430	2 600	76,5	23,5	100,0	100,0	1,6
Vietnam	1 160	710	440	61,8	38,2	10,5	3,0	5,4
Pakistan	1 080	580	500	53,3	46,7	9,8	4,7	3,2
Polen	870	820	50	94,2	5,8	7,9	11,6	1,1
Irak	770	560	200	73,5	26,5	6,9	4,2	2,6
Iran	650	510	140	78,6	21,4	5,9	2,7	3,5
Sri Lanka	590	330	260	55,4	44,6	5,4	2,1	4,1
Afghanistan ...	500	380	130	74,9	25,1	4,5	2,0	3,5
Sverige	450	430	20	95,8	4,2	4,1	5,3	1,2
Litauen	350	340	10	96,8	3,2	3,1	4,3	1,1
Tyrkia	330	200	130	60,1	39,9	3,0	2,4	1,9
India	260	160	110	59,6	40,4	2,4	1,7	2,2
Danmark	250	230	20	93,5	6,5	2,3	2,9	1,2
Russland	230	200	30	85,5	14,5	2,1	2,5	1,3
Tyskland	230	220	10	95,1	4,9	2,1	3,7	0,9
Kosovo	220	150	60	71,6	28,4	2,0	2,0	1,5
Thailand	190	190	0	98,4	1,6	1,7	2,2	1,2
Eritrea	180	160	20	87,3	12,7	1,6	1,7	1,5
Storbritannia ..	150	140	20	87,7	12,3	1,4	2,0	1,1
Filippinene	150	130	20	87,2	12,8	1,4	2,5	0,8
Kina	140	110	30	80,3	19,7	1,3	1,3	1,6
Latvia	130	120	10	95,2	4,8	1,1	1,2	1,5
Bosnia- Hercegovina ..	120	80	40	70,0	30,0	1,1	2,3	0,7
Marokko	100	60	40	63,4	36,6	0,9	1,2	1,1
Syria	100	70	30	70,3	29,7	0,9	0,4	3,6
Andre land	1 830	1 550	280	84,9	15,1	16,6	30,1	0,9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 6.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Skedsmo er det personer fra Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Sri-Lanka, India og Vietnam. Også i antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland og Thailand og Filippinene (se tabell 6.7).

Figur 6.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Skedsmo. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre i Skedsmo, som i landet under ett. I Skedsmo er 77 prosent av disse to gruppene samlet, innvandrere. Dette er en god del lavere enn landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent. Grunnen til dette er at det bor forholdsvis mange i kommunen fra grupper med lang botid. Som figur 6.2 viser, er det store variasjon blant enkeltland når det gjelder forholdet mellom innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Tabell 6.3. Innvandrere bosatt i Skedsmo, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent

Landbakgrunn	Antall	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	8 430	100	21	15	17	22	26
EU, Nord-Amerika etc.	3 010	100	37	23	10	11	19
Afrika, Asia etc.	5 420	100	12	11	20	28	30
Polen	820	100	41	39	10	3	6
Vietnam	710	100	4	3	7	17	69
Pakistan	580	100	7	6	13	18	55
Irak	560	100	8	11	32	47	3
Iran	510	100	7	9	19	43	21
Sverige	430	100	25	13	12	28	22
Afghanistan	380	100	12	9	33	37	9
Litauen	340	100	74	17	7	1	0
Sri Lanka	330	100	3	4	9	37	47
Danmark	230	100	13	5	12	15	55
Tyskland	220	100	23	31	11	7	28
Russland	200	100	10	17	50	20	3
Tyrkia	200	100	8	13	25	23	33
Thailand	190	100	23	26	27	15	9
Eritrea	160	100	39	33	12	3	13
India	160	100	12	8	8	19	52
Kosovo	150	100	8	12	11	58	10
Storbritannia	140	100	13	10	11	17	50
Filippinene	130	100	35	11	20	14	21
Latvia	120	100	63	24	6	5	3
Kina	110	100	19	18	19	17	27
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc.	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

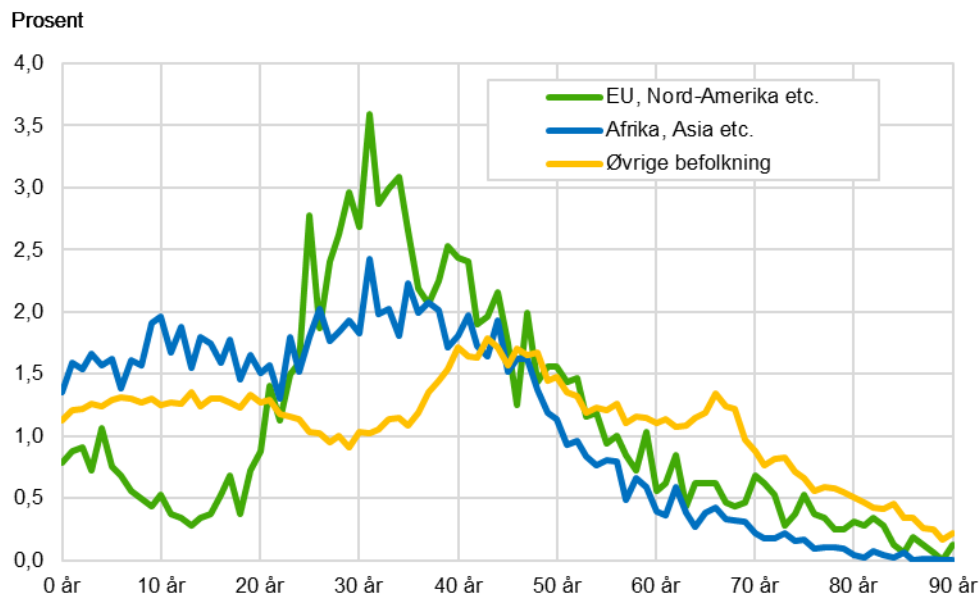
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 6.3 viser innvandrere bosatt i Skedsmo fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). Mer enn to tredjedeler av innvandrerne fra Vietnam, Pakistan, Sri-Lanka, India og Kosovo, samt Danmark og

Storbritannia har bodd i landet i mer enn 10 år. Ellers er det mange fra Polen, Litauen og Latvia, samt Eritrea, med kort botid.

Figur 6.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Skedsmo. 1. januar 2013. Prosent

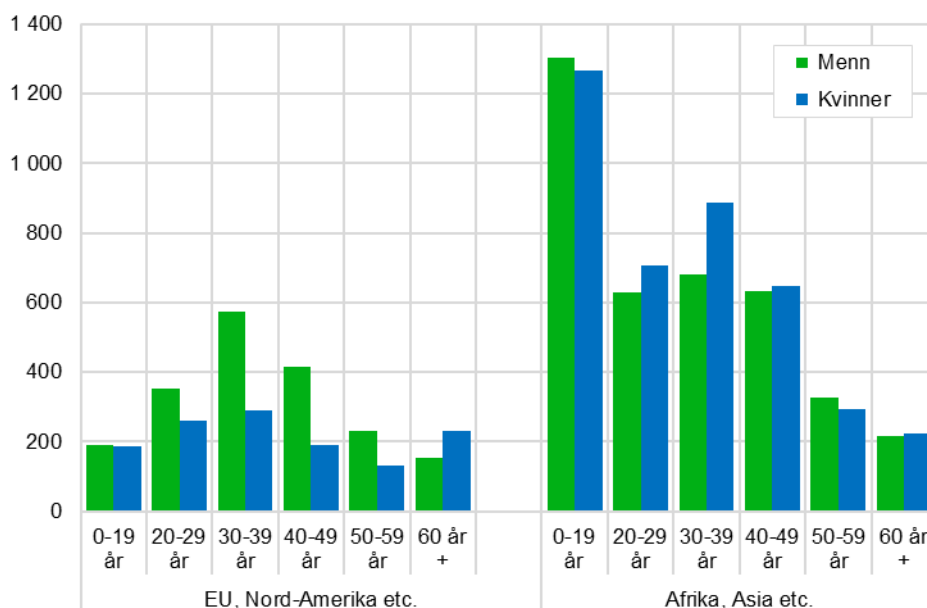
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 6.3 og 6.4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Skedsmo i arbeidsfør alder. Totalt er 69 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 16 prosent av Skedsmos befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 6 prosent. Blant dem under 40 år er 25 prosent innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. I alderen 30-39 år har 12 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 22 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Figur 6.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Skedsmo. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc. og kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem fra Afrika, Asia etc.

Blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (60 prosent menn) enn kvinner, spesielt i alderen 30-39 år, men også mellom 40 og 59 år. I alderen over 60 år er det imidlertid flere kvinner enn menn.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det derimot så vidt flere kvinner (52 prosent) enn menn. Spesielt i alderen 30-39 år er det en god del flere kvinner enn menn.

Denne fordelingen etter alder og kjønn blant dem med innvandrerbakgrunn er imidlertid et generelt fenomen for Norge, og ikke noe som er spesielt for Asker.

Mange innvandrere på Vestbredden av Nitelva

Av tabell 6.4 og figur 6.5 kan vi se hvor personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Skedsmo.

Det mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre relativt sett er Gjelleråsen, hvor de til sammen utgjør 39 prosent av befolkningen. Dette er langt over snittet på 22 prosent for hele kommunen. Det er innvandrere og norskfødte med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. som er i flertall i dette delområdet, der de utgjør 25 prosent av befolkningen. I tillegg har 14 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Flest med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det i områdene Hvam, Retten og Stalsberg.

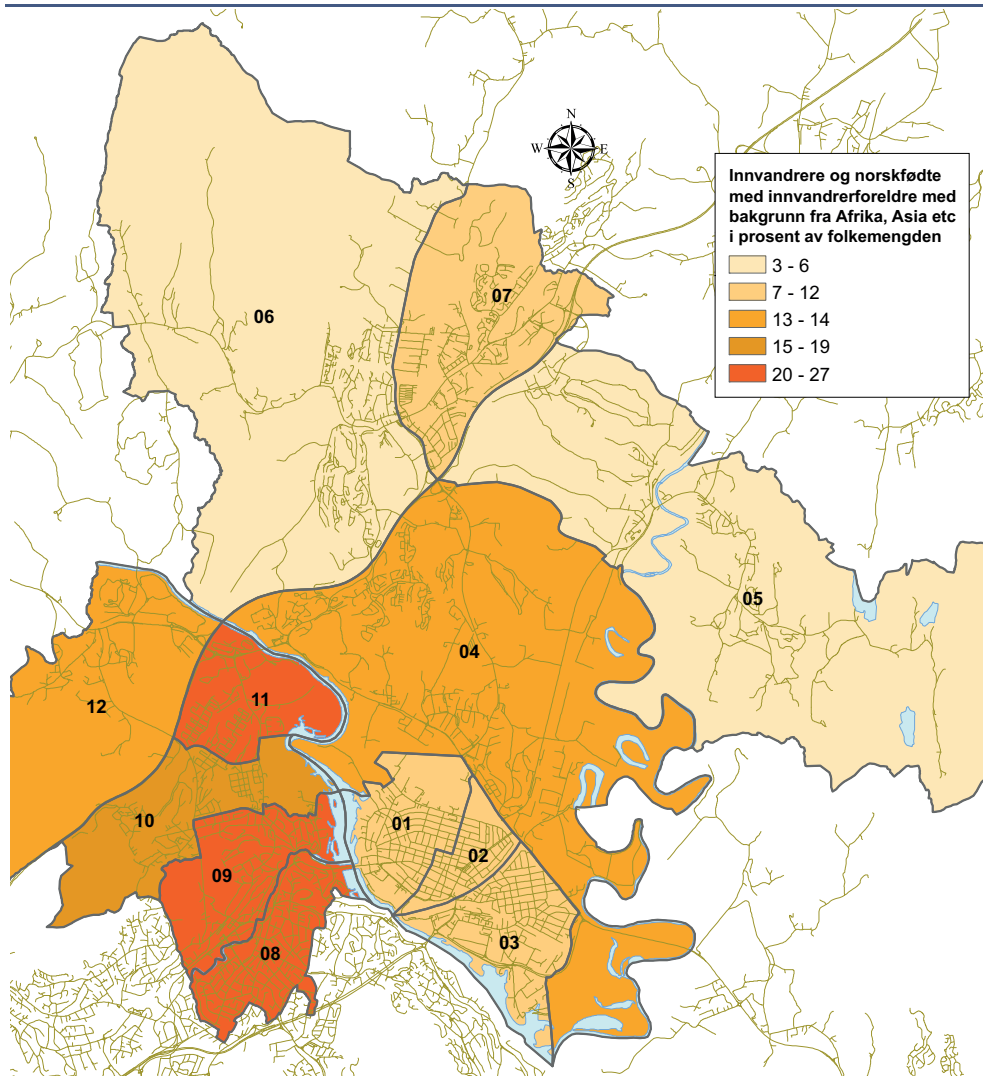
Leirsund og Skedsmokorset har lavest andel av befolkning med innvandrerbakgrunn, og da spesielt få fra Afrika, Asia etc.

Tabell 6.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skedsmo, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folkemengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Skedsmo	50 530	22	6	15
01 Volla	4 260	19	7	12
02 Stortorget	3 600	17	6	10
03 Vigernes	4 910	17	6	11
04 Kjeller	7 360	21	7	14
05 Leirsund	1 530	12	9	3
06 Skedsmokorset	5 490	11	5	6
07 Åsenhagen	4 480	14	4	10
08 Stalsberg	6 710	32	7	25
09 Retten	4 290	33	7	25
10 Skjetten	3 820	24	4	19
11 Hvam	3 560	30	4	27
12 Gjelleråsen	270	39	25	14
99 Uoppgitt	260	68	54	14

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 6.4. Skedsmo. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 6.5. Befolkningsendringer i Skedsmo 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	47 720	1 790	1 030	770	2 410	1 010	1 400	11 210	10 540	670	2 810	50 530
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	8 680	390	50	340	2 180	800	1 380	3 610	2 970	640	2 340	11 020
EU, Nord- Amerika etc	2 170	70	30	40	1 430	440	990	1 170	1 150	20	1 040	3 210
Afrika, Asia etc	6 510	320	20	300	760	370	390	2 440	1 820	620	1 300	7 820
Vietnam	950	40	10	40	40	30	20	350	210	150	210	1 160
Pakistan	860	30	0	30	80	50	30	400	240	160	220	1 080
Polen	520	30	0	30	400	80	320	360	350	20	350	870
Irak	650	50	0	50	60	40	20	240	190	50	110	770
Iran	600	20	0	20	50	20	30	210	210	10	60	650
Sri Lanka	450	20	0	20	20	10	10	180	60	110	140	590
Afghanistan	430	40	0	40	50	20	30	110	90	20	70	500
Sverige	390	0	10	0	190	120	70	170	180	-20	60	450
Litauen	110	10	0	10	300	20	280	150	200	-50	240	350
Tyrkia	310	10	0	10	20	30	0	110	90	20	20	330
Den øvrige befolkningen	39 040	1 400	970	430	230	210	20	7 600	7 570	40	470	39 510

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 6.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitetshensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

De med innvandrerbakgrunn sto for nesten hele befolkningsveksten

Av befolkningsveksten i Skedsmo mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 2 810 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 2 340. Personer fra Afrika, Asia etc. hadde en vekst på 1 300, mens de fra EU, Nord-Amerika etc. hadde en vekst på 1 040. Den førstnevnte gruppen hadde flere fødsler enn de første, både i antall og i relative tall, med 45 mot 26 per 1 000 middelfolkemengde¹. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid betydelig større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. Til gjengjeld var det mye større netto innflytting fra andre deler av Norge til Skedsmo blant dem fra Afrika, Asia etc., enn blant dem fra EU, Nord-Amerika etc.

Størst vekst blant polakkene

Vietnameserne er som nevnt den største gruppen med innvandrerbakgrunn i Skedsmo, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd, foruten innflyttingsoverskudd. Det var likevel størst vekst blant polakkene i årene 2010-2012. De fra Afghanistan og Irak er mest fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden for perioden.

Det har vært størst innvandring av polakker, litauere og svensker. I forhold til middelfolkemengden har mange svensker og en god del polakker utvandret.

Det har vært stor innflytting fra andre kommuner av folk med bakgrunn fra Pakistan, Polen og Vietnam. Samtidig som mange fra disse landene har flyttet fra Skedsmo til andre norske kommuner. I forhold til middelfolkemengden har det vært størst innenlands utflytting av litauere og polakker.

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

6.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrerens egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 8 400 som var registrert som innvandrere i Skedsmo kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 1 800 personer. 42 prosent av dem med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden. Rundt 300 personer med pakistansk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er hele 53 prosent av alle pakistanske innvandrere i Skedsmo. Pakistanere er en gruppe med lang botid i Norge. De første pakistanere innvandret allerede i slutten av 1960-årene. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer som kom til Norge på

grunn av flukt. Pakistanske innvandrere som kom tidlig på 1970-tallet var hovedsakelig arbeidsinnvandrere. Etter innvandringsstoppen i 1975 har pakistanere kommet til Norge primært gjennom familieinnvandring.

6 600 innvandrere i Skedsmo kommune var registrert med innvandringsgrunn. 39 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 34 prosent kom av fluktgrunner, mens 23 prosent var arbeidsinnvandrere. Kun 3 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Skedsmo har fått en utdannings- eller kulturutvekslings-tillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 38 prosent av alle familieinnvandrede i Skedsmo. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Mange med flukt som innvandringsgrunn, forholdsvis få med arbeid

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Skedsmo kommune har en betydelig høyere andel innvandrere som fikk opphold i Norge på grunn av flukt enn hele landet, mens andelen arbeidsinnvandrere er lavere enn for Norge sett under ett. Andelen familieinnvandrere i Skedsmo er omtrent på samme nivå med andelen som familieinnvandrere utgjør på landsbasis.

De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Skedsmo kommune kommer fra Irak, Vietnam og Pakistan, med over 200 personer hver (tabell 6.6). 38 prosent av alle arbeidsinnvandrerne med oppgitt innvandringsgrunn har bakgrunn fra Polen, 580 personer i absolutte tall. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere i Skedsmo har bakgrunn fra Litauen og utgjør rundt 260 personer.

Det var i alt 2 300 personer i Skedsmo som kom til Norge på grunn av flukt. Personer med bakgrunn fra Vietnam toppe listen, med 470 personer etterfulgt av iranere og irakere med henholdsvis 400 og 300 personer.

Tabell 6.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Skedsmo kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	8 427	1 516	2 593	983	2 277	189	26	1 826
Polen	821	578	167	7	15	9	-	52
Vietnam	714	4	221	135	469	8	4	8
Pakistan	575	15	219	16	31	5	-	305
Irak	563	13	245	226	285	:	:	19
Iran	514	:	89	74	392	:	:	28
Sverige	432	-	-	-	-	-	-	432
Afghanistan ...	375	:	153	136	215	:	:	:
Litauen	335	258	67	-	-	5	-	5
Sri Lanka	328	6	138	105	155	:	:	27
Danmark	232	-	-	-	-	-	-	232
Tyskland	215	113	36	-	-	5	-	61
Russland	200	:	76	18	102	10	:	7
Tyrkia	199	8	124	26	17	:	:	48
Thailand	188	4	161	-	:	3	:	15
Eritrea	158	-	36	32	119	-	:	:
India	155	13	57	3	4	6	3	72
Kosovo	154	7	43	28	99	-	-	5
Storbritannia ..	135	43	23	-	:	:	:	64
Filippinene	130	7	48	-	:	44	:	25
Latvia	119	75	24	-	:	:	:	15
Kina	114	12	60	6	11	8	-	23

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange polske arbeidsinnvandrere

I den største innvandregruppen, personer med polsk landbakgrunn, har hele sju av ti kommet som arbeidsinnvandrere. To tredjedeler av innvandrere fra Vietnam står oppført med innvandringsgrunn "flukt". De første vietnamesiske innvandrerne kom som flyktninger i 1975, etter Vietnamkrigen. En tredjedel av alle vietnamesiske innvandrere i Skedsmo er familieinnvandrere.

Irak på topp i familieinnvandring

Til sammen 2 600 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Skedsmo per 1. januar 2013 (se tabell 6.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

55 prosent av familieinnvandrerne i Skedsmo kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 45 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 6.7. Familieinnvandrede etter familiegjeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Skedsmo kommune

Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrereforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	2 593	1 439	1 154	731	412	11
Irak	245	206	39	38	:	:
Vietnam	221	119	102	89	12	1
Pakistan	219	57	162	157	5	-
Polen	167	138	29	18	9	2
Thailand	161	58	103	:	100	:
Afghanistan	153	114	39	39	-	-
Sri Lanka	138	56	82	80	-	2
Tyrkia	124	58	66	47	19	-
Iran	89	58	31	30	:	:
Russland	76	40	36	7	29	-
Litauen	67	55	12	6	6	-
Kina	60	29	31	17	13	1
India	57	17	40	35	5	-
Filippinene	48	21	27	3	24	-
Kosovo	43	13	30	27	:	:
Syria	40	32	8	8	-	-

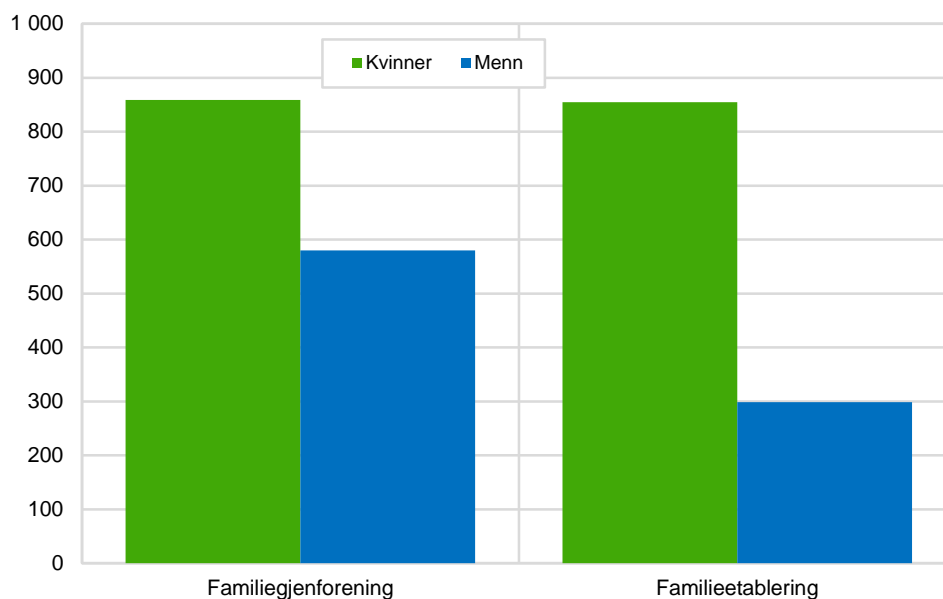
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

63 prosent av de 1 150 familieetablerte innvandrede i Skedsmo hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn. Resten, 37 prosent av referansepersonene, var uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 6.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Pakistan, om lag 160 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var flere pakistanske kvinner enn pakistanske menn i Skedsmo kommune som kom gjennom familieetablering.

Blant familiegjeningforente var det flest med bakgrunn fra Irak, med 210 personer. Seks av ti familiegjeningforente med irakisk landbakgrunn var kvinner.

Seks av ti familiegjeningforente i Skedsmo kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige "pioneren" (flyktning eller arbeidsinnvandrere) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 74 prosent (figur 6.6).

Figur 6.6. Familieinnvandrere etter familiegjennomføringstype og kjønn. Skedsmo kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Skedsmo kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (SSB, 2013).

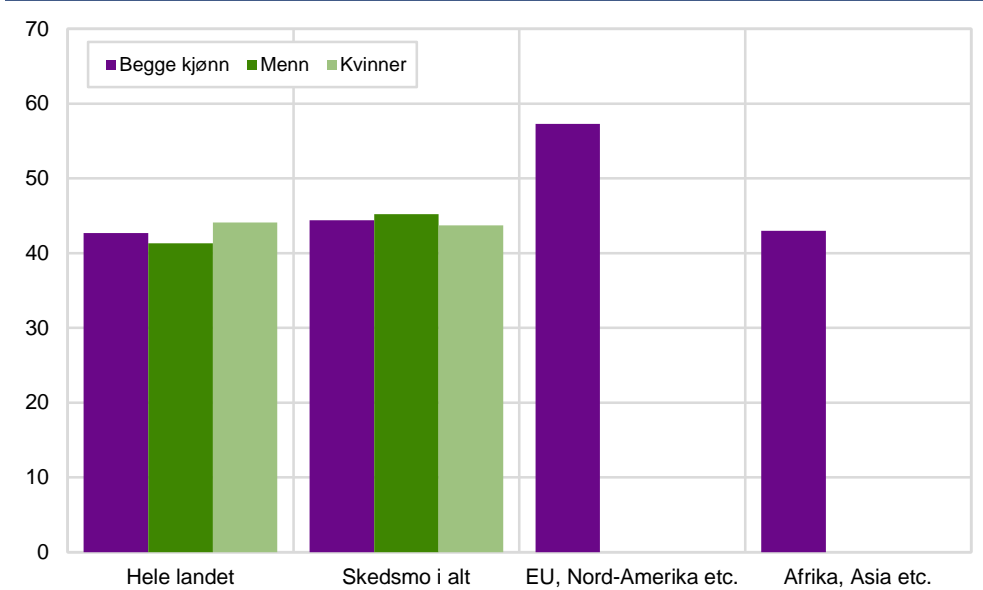
Den totale valgdeltakelsen i Skedsmo var på 62,7 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette er 1 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet og 3 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for Akershus fylke.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. Valgdeltakelsen i Skedsmo lå ett prosentpoeng høyere med 44 prosent. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Høyest valgdeltakelse blant menn

Menn med innvandrerbakgrunn hadde høyere valgdeltakelse enn kvinner i Skedsmo. Dette avviker fra landet totalt, hvor kvinner var best representert. På landsnivå var det tre prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Skedsmo var det to prosentpoeng flere menn.

Figur 6.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Skedsmo og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

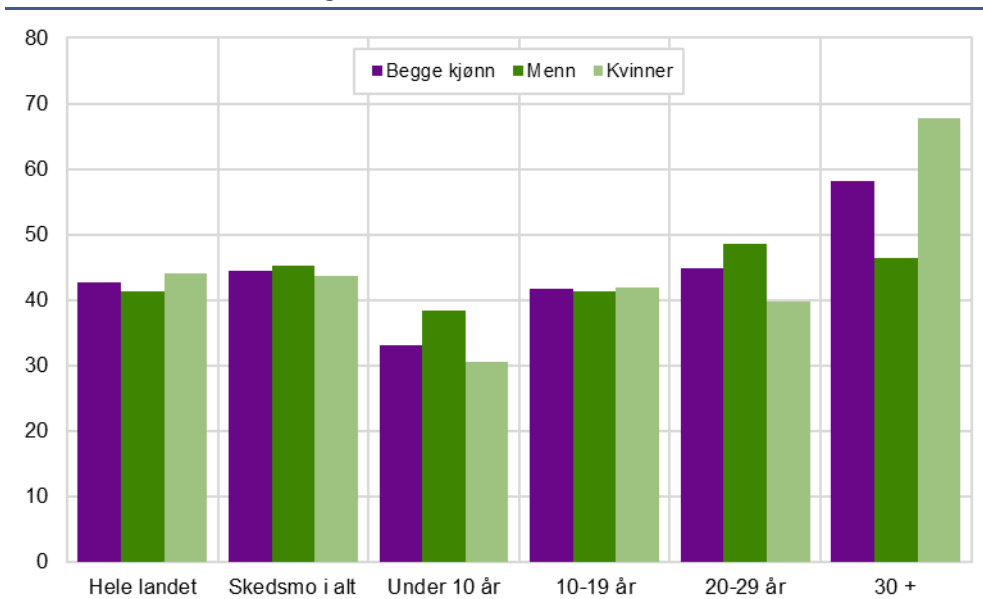
Utvalget i manntallsundersøkelsen vil i mange tilfeller være for lite til å si noe sikkert om valgdeltakelsen for enkelte grupper på kommunenivå. Vi grupperer her landbakgrunn i: EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand (kalt EU/EØS etc) og resten av verden (kalt Afrika, Asia etc). I Skedsmo var utvalget for lite til å kunne se på kjønnsforskjeller i de to gruppene.

Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Skedsmo var 43 prosent, noe som var tre prosentpoeng høyere enn valgdeltakelsen i samme gruppe på landsnivå. Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc. tre prosentpoeng lavere enn for landet totalt sett, med 57 prosent.

Valgdeltakelsen øker med botid

I Skedsmo økte valgdeltakelsen med botid og var størst blant personer med innvandrerbakgrunn og mer enn 30 års botid. Dette samsvarer med landet forøvrig. Særlig var det kvinner med lang botid som trakk opp valgdeltakelsen. Blant personer med innvandrerbakgrunn og mindre enn 10 år botid var valgdeltakelsen lav i Skedsmo med 33 prosent. Dette var 8 prosentpoeng lavere enn i landet som helhet.

Figur 6.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Skedsmo og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i kommunestyret

Skedsmo har fem innvalgte kommunestyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som utgjør 11 prosent av det totale kommunestyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommunestyre personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy andel med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at 19 prosent av Skedsmos innbyggere i 2011 var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, uansett statsborgerskap, var de med innvandrerbakgrunn underrepresentert i kommunestyret etter valget i 2011.

6.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 73 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Skedsmo går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Skedsmo er av kommunene i utvalget vårt med høyest andel av 1- og 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte, men likevel ikke så høyt som Fredrikstad, Skien og Drammen.

6.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

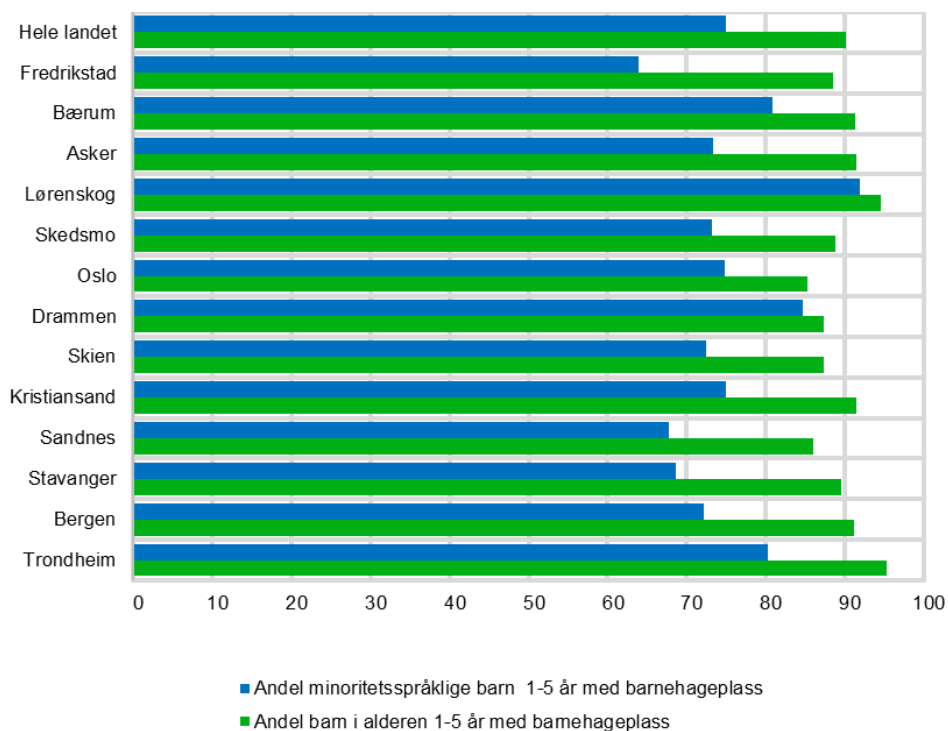
Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 6.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

Nær 3 av 4 minoritetsspråklige barn i barnehage i Skedsmo

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 73 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Skedsmo kommune (se figur 6.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Skedsmo, utgjør minoritetsspråklige barn 19 prosent.

Figur 6.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

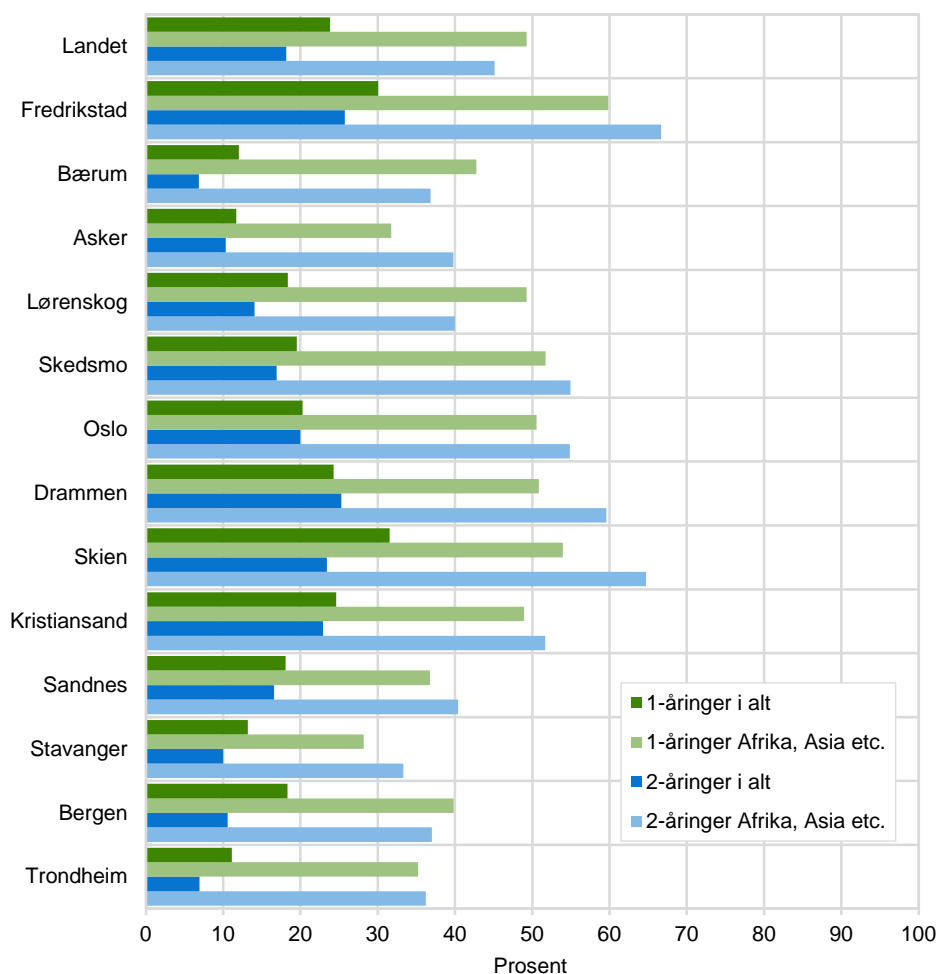

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.3.2. Kontantstøtte

Figur 6.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Mange bruker kontantstøtte

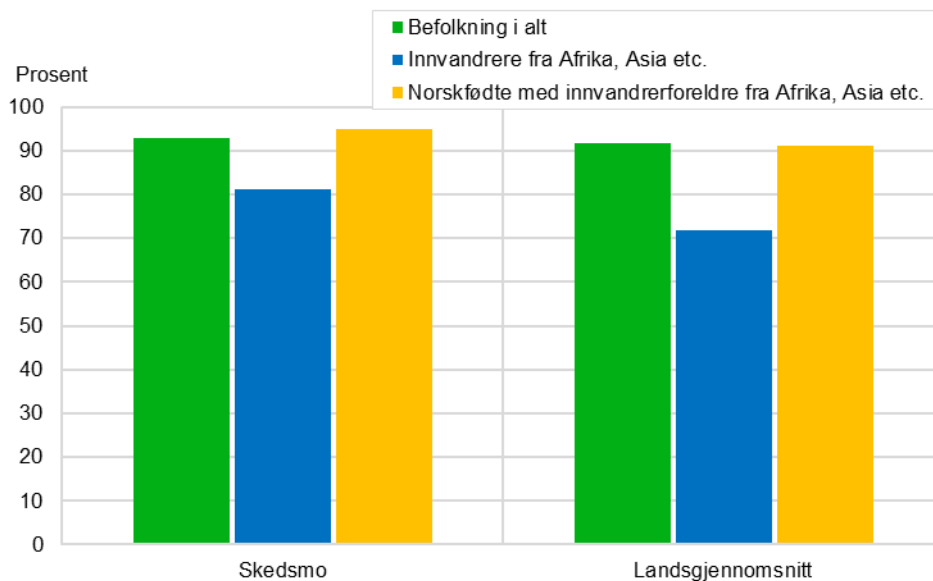
Skedsmo ligger i det øvre sjiktet av kommunene i utvalget vårt i andel 1- og 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som benytter kontantstøtte, bare slått av Fredrikstad, Skien og Drammen, og på nivå med Oslo. Forskjellen til 1- og 2-åringer i alt i kommunen er stor. For 1-åringene 52 prosent mot 20 prosent, og for 2-åringene 55 prosent mot 17 prosent.

6.4. Utdanning

- Skedsmo ligger noe over landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning. Av disse er det innvandrerne som ligger høyest over landsgjennomsnittet for sin gruppe.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 53 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 38 prosent. Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 og 41 prosent, så Skedsmo er bedre enn landsgjennomsnittet for begge.
- Skedsmo ligger litt under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning for alle grupper, både befolkningen som helhet, og alle gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger lengst under landsgjennomsnittet for gruppen, men likevel høyere enn mennene i samme gruppe.
- Skedsmo er litt under landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. er de mest aktive i forhold til høyere utdanning, og spesielt mange kvinner i denne gruppen er i gang med høyere utdanning.

6.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 6.11. Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Skedsmo. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Relativt mange innvandrere tar videregående utdanning

Av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år er det færre enn gjennomsnittet i kommunen som deltar i videregående utdanning. De norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger imidlertid litt over snittet for kommunen. Innvandrerne ligger likevel over landsgjennomsnittet for sin gruppe, med 81 prosent deltagelse, som er 9 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. De norskfødte med innvandrerforeldre ligger 4 prosentpoeng over landsgjennomsnittet for sin gruppe.

6.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 6.8. Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Skedsmo. Antall og prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkes- kompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videre- gående opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	1 677	100	69	55	14	31	5	8	18
Menn	915	100	65	49	16	35	6	9	21
Kvinner	762	100	75	63	12	25	4	6	15
Innvandrere fra									
Afrika, Asia etc	126	100	53	40	13	47	8	12	27
Menn	74	100	47	35	12	53	8	12	32
Kvinner	52	100	62	46	15	38	8	12	19

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Datamaterialet baserer seg på personer med innvandrerbakgrunn som begynte i videregående opplæring i Skedsmo i årene 2005-2007. Det var 126 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som startet på videregående opplæring i disse årene slik at her kan vi gi noen flere tall. Fra EU, Nord-Amerika etc. var det kun 14, som er for få til å kommenteres.

Høyt frafall blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., men lavere enn landsgjennomsnittet

Frafallet i videregående utdanning i Skedsmo er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. 40 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte på normert tid. 13 prosent fullførte på mer enn normert tid og 47 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Av alle elever i kommunen under ett, fullførte 41 prosent på normert tid og 31 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Som vi også ser i andre kommuner er det guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent. 35 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 12 prosent på mer en normert tid. 53 prosent oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre. 46 prosent av dem fullførte på normert tid og 38 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. På landsbasis var frafallet i denne gruppen 59 prosent blant guttene og 41 prosent blant jentene. Så Skedsmo kommer bedre ut enn landet som helhet.

6.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 6.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Skedsmo. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn.....	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner.....	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Skedsmo										
I alt	21 840	37	2 050	46	3 650	27	38	42	291	35
Menn	11 240	33	1 360	38	1 700	27	16	50	141	33
Kvinner	10 600	41	700	58	1 950	27	22	36	150	38

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Utdanningsnivå litt under landsgjennomsnittet

Skedsmo ligger noe under landsgjennomsnittet i andel med fullført høyere utdanning for alle grupper. Norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg fra det generelle mønsteret, da andelen med høyere utdanning er høyere blant menn enn blant kvinner. Det er imidlertid relativt få i denne gruppen slik at en ikke bør legge for mye vekt på denne forskjellen.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger lavere enn befolkningen som helhet i andel med høyere utdanning, mens de fra EU, Nord-Amerika etc. i snitt har høyere utdanning enn befolkningen samlet.

6.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 6.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Skedsmo. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Skedsmo										
I alt	3 900	30	200	8	460	18	14	57	290	41
Menn	2 020	24	110	7	240	17	5	-	154	34
Kvinner	1 880	38	80	10	220	19	9	-	136	50

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange norskfødte med innvandrerforeldre deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Forskjellen er størst blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc.

Generelt er det slik at innvandrergruppene deltar i mindre grad i høyere utdanning enn befolkningen i Skedsmo som helhet, men ser vi på de norskfødte med innvandrerforeldre er denne forskjellen utliknet og vel så det. Blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., er det en klart høyere andel som deltar i høyere utdanning sammenliknet med alle 19-24 åringer i Skedsmo.

Andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning er lavere enn andelen mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. De aller fleste i

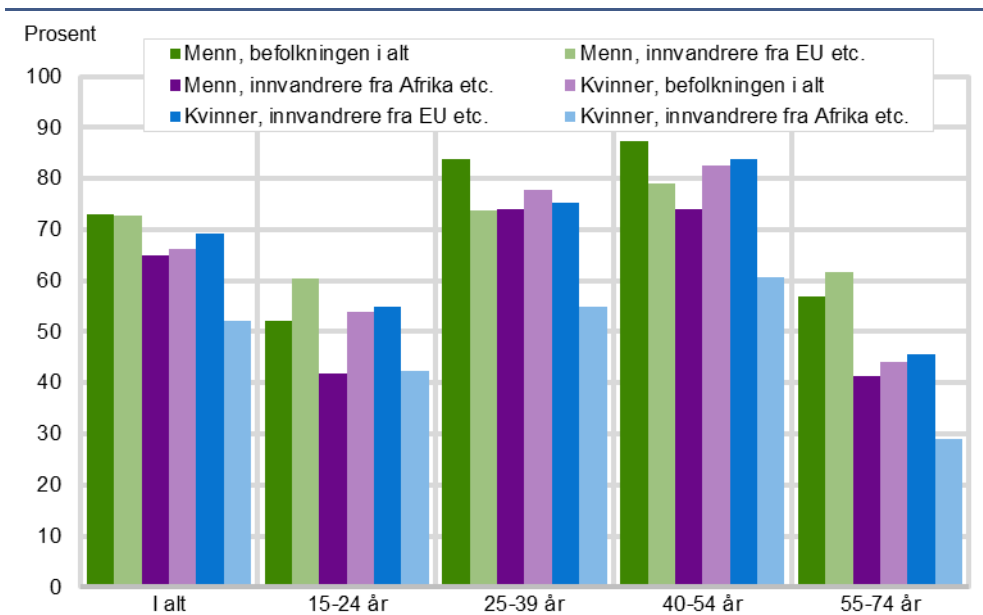
denne gruppen kommer for å jobbe, og mange av dem har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere innvandrerne fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb.

6.5. Arbeid

- Sysselsettingsnivået i Skedsmo er på linje med landet som helhet. Mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. skiller seg imidlertid ut med høyere sysselsetting enn landsgjennomsnittet for gruppen, spesielt i alderen 40-54 år.
- Det er fem og en halv gang så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person i den øvrige befolkningen i Skedsmo skal være det.
- Landtransport av passasjerer er næringen innvandrere fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i, mens de fra EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen i Skedsmo som helhet.

6.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 6.12. Sysselsatte i Skedsmo, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høyere sysselsettingsandel for innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Skedsmo enn for tilsvarende gruppe i landet ellers

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Skedsmo er andelen sysselsatte om lag på samme nivå, 70 prosent i alt, 73 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn snittet for

innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (70 prosent, som er kun så vidt over snittet) og lavere for dem fra Afrika, Asia etc. (58 prosent). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Det er relativt flere mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. som er yrkesaktive i Skedsmo sammenliknet med tilsvarende tall for landet, 65 prosent mot 58 prosent. Forskjellen er spesielt stor i aldersklassen 40-54 år, hvor 74 prosent i denne gruppen i Skedsmo er sysselsatt, mot 63 prosent på landsbasis for samme gruppe. Sysselsettingen er imidlertid lavere blant mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. i Skedsmo (73 prosent) enn i landet (76 prosent).

Høyere sysselsetting blant norskfødte med innvandrerforeldre enn blant innvandrere

Det var 520 norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 15-74 år som var sysselsatt i 2012, 45 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 475 fra Afrika, Asia etc. Dette utgjør 71 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og 58 prosent av tilsvarende gruppe fra Afrika, Asia etc. Sysselsettingsgraden er høyere for denne gruppen enn for innvandrere i aldersgruppene fra 25 år og eldre. 81 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 25-39 år (240 personer) var sysselsatt, mot 67 prosent av innvandrerne i samme alder.

6.5.2. Arbeidsledige

Tabell 6.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Skedsmo

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere Fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Innvandrere Fra Afrika, Asia, etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Skedsmo	860	390	450	80	370	2,7	1,6	6,4	3,0	8,3
Menn	430	240	190	40	140	2,7	2,0	4,9	2,6	6,7
Kvinner	420	150	260	30	230	2,8	1,3	8,0	3,7	9,6

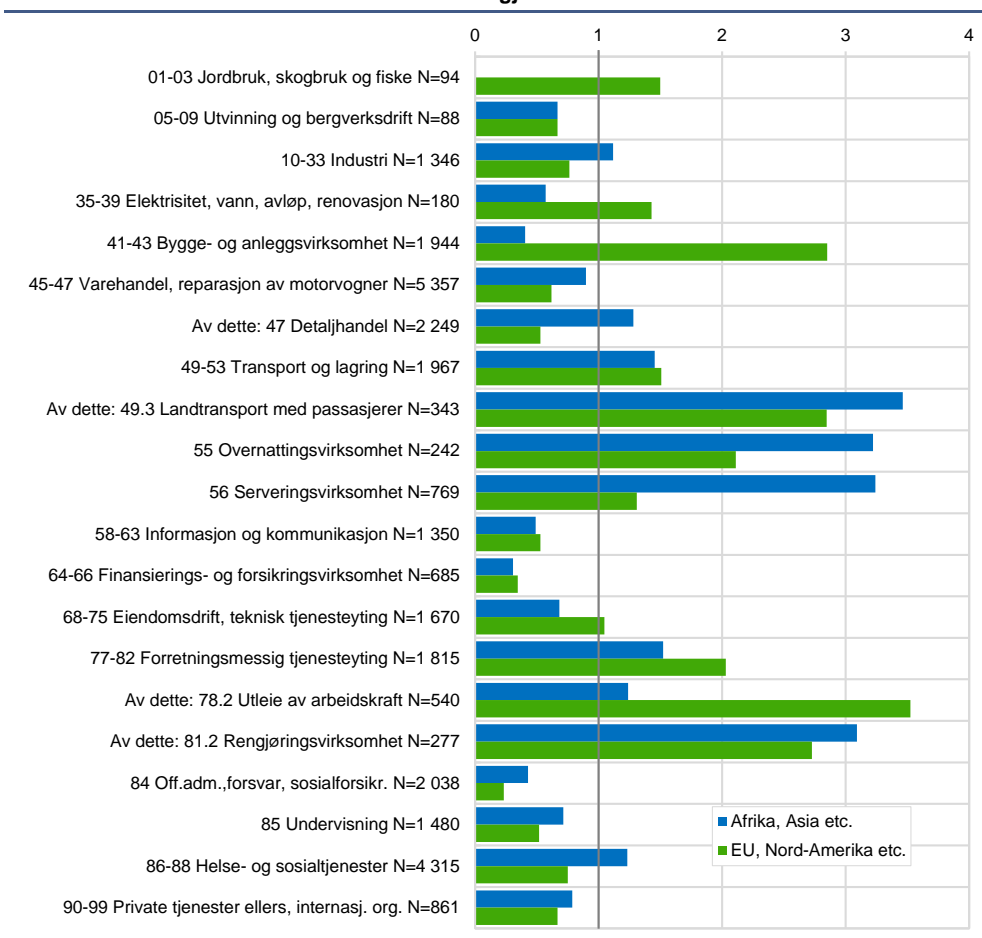
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Halvparten av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant innvandrere i Skedsmo enn i den øvrige befolkningen. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 8,3 prosent, mot 3,0 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og kun 1,6 prosent for den øvrige befolkningen. Det er altså fem ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en fra den øvrige befolkningen skal være det. Mens innvandrerne utgjør 23 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Skedsmo, er 52 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

6.5.3. Næringer

Figur 6.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Skedsmo 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvanderne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 26 320 sysselsatte i Skedsmo, av disse var 1 950 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 2 890 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrere var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i transport

Næringene som innvanderne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I landtransport av passasjerer er 38 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I rengjøringsvirksomhet er andelen 35 prosent, i serveringsvirksomhet 35 prosent og i overnattingsvirksomhet 34 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 580, og det var 320 i Detaljhandel, mot kun 130 innen landtransport av passasjerer.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet, de er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg også i noen grad fra de øvrige sysselsatte. Det er spesielt stor andel av dem i den lille næringen utleie av arbeidskraft. Dette vil ofte være personer som gjennom et bemanningsbyrå er leid til å jobbe i bygg og anlegg. I tillegg er de overrepresentert også i landtransport av passasjerer og bygge- og anleggsvirksomhet. Om vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er det i bygge- og anleggsvirksomhet vi finner aller flest fra EU, Nord-Amerika etc., fulgt av Helse- og sosialtjenester. Tallene viser at det er nesten 3 ganger mer sannsynlig at en innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. arbeider i bygg- og anlegg enn at en gjennomsnitts Skedsmoborger gjør det samme. Det er primært innvandrere fra Polen som bidrar til den høye andelen i denne gruppen som jobber i bygg- og anleggssektoren.

6.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 6.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Skedsmo og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Skedsmo	1 210	300	90	210	3,2	3,7	3,3	3,9
Menn	840	200	60	150	4,4	4,7	3,2	5,6
Kvinner	380	100	40	70	2,0	2,6	3,4	2,3

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc.

I alt var det 300 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Skedsmo 4.kvartal 2012, 90 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 210 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det også flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Skedsmo var noe under nivået for landet som helhet. Blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i Skedsmo var andelen selvstendig næringsdrivende langt høyere enn landsgjennomsnittet for gruppen. Det er også noe vanligere at innvandrere fra denne gruppen er selvstendig næringsdrivende enn i kommunens befolkning som helhet.

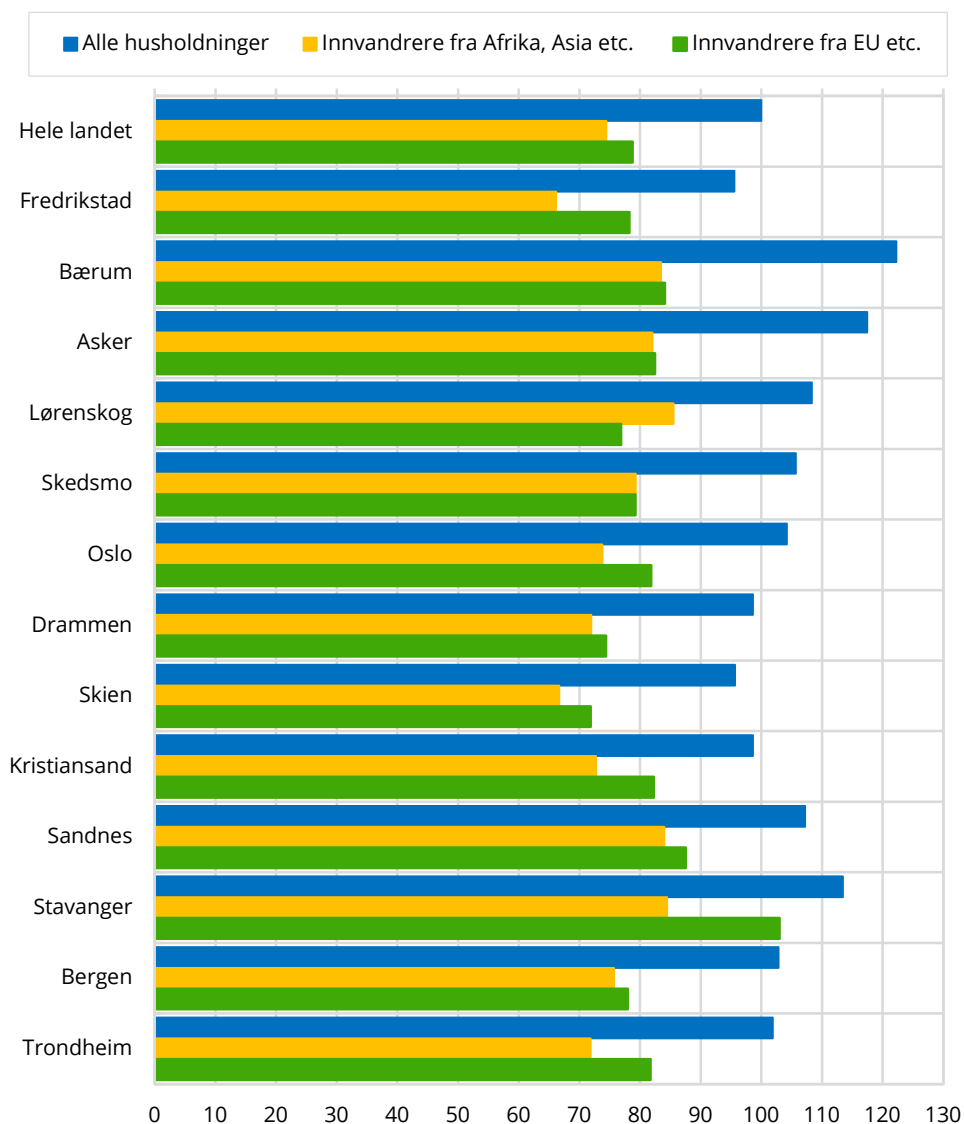

6.6. Økonomiske levekår

- Sammenlignet med inntektsnivået blant husholdninger i hele landet, har alle husholdninger i Skedsmo kommune 6 prosent høyere inntekt. Innvandrere i Skedsmo, både fra Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., har et inntektsnivå som tilsvarer 75 prosent av inntektsnivået i hele kommunen.
- I Skedsmo er andel som mottar økonomisk sosialhjelp generelt litt høyere enn for landet totalt i de fleste gruppene. For innvandrerne er andelen høyest for de med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og Øst-Europa utenom EØS.
- Som de fleste andre steder, er andelen som mottar sosialhjelp høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen ellers. Skedsmo ligger her på landsgjennomsnittet for gruppen.
- I Skedsmo er andel menn innvandret fra Afrika, Asia etc. som er uføretrygdet på nivå med landsgjennomsnittet, mens kvinnene i samme gruppe ligger langt høyere.

6.6.1. Inntekt

Figur 6.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet

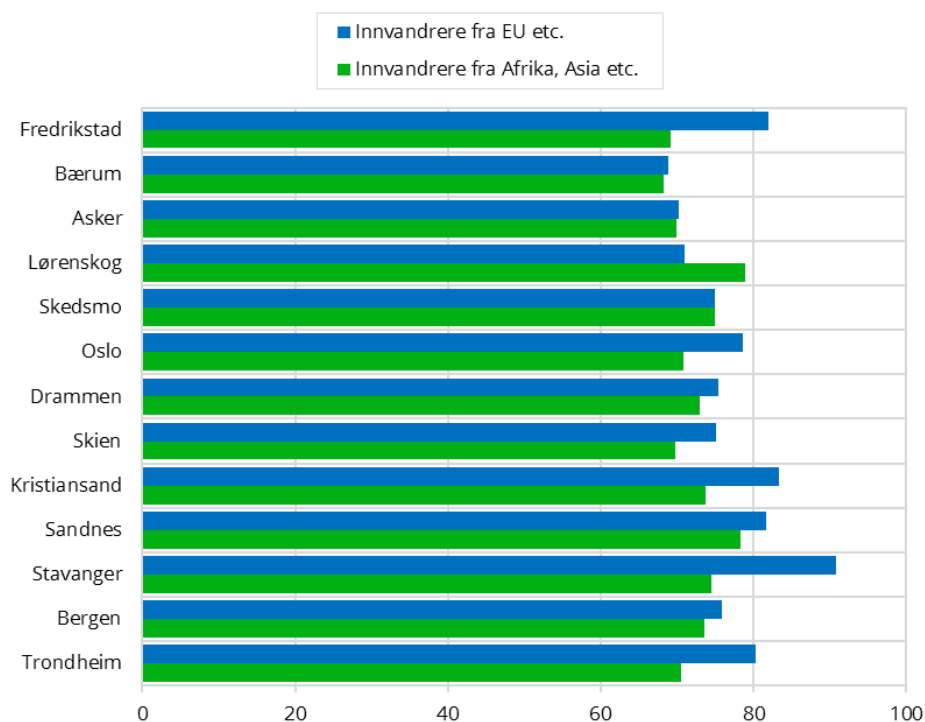

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrerfamilier har 3/4 av inntektsnivået til befolkningen i alt

I Skedsmo kommune hadde innvandrere fra både Afrika, Asia etc. og EU etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på nær 253 000 kroner i 2011. Dette tilsvarer 79 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner).

Figur 6.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Sammenlignet med inntektsnivået blant husholdninger i hele landet, har alle husholdninger i Skedsmo kommune 6 prosent høyere inntekt. Innvandrere i Skedsmo, både fra Afrika, Asia etc. og EU etc., har et inntektsnivå som tilsvarer 75 prosent av inntektsnivået i hele kommunen.

6.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

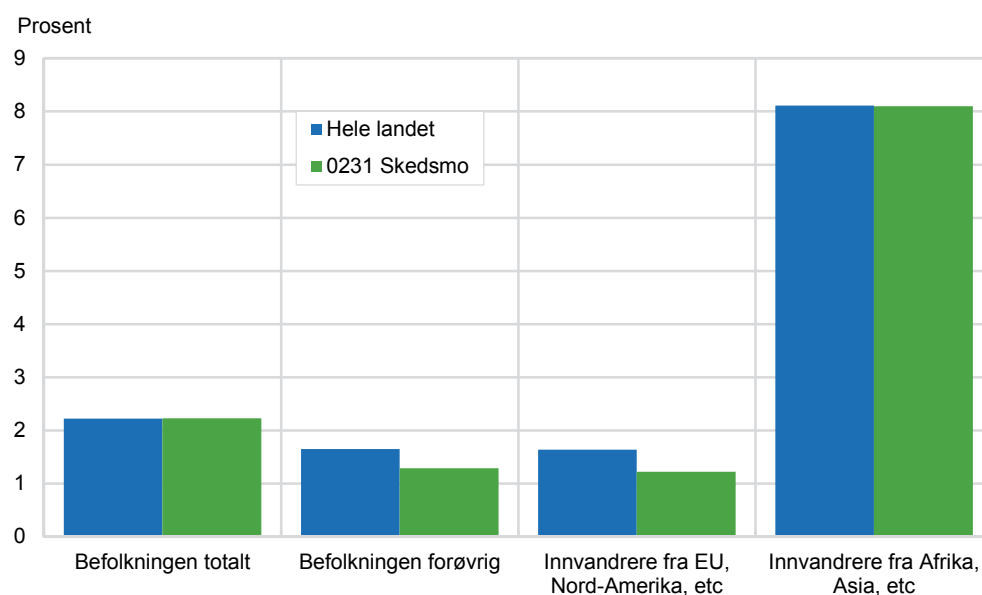
Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk

sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Høy andel av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. mottar sosialhjelp – som i landet for øvrig

I Skedsmo er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp på samme nivå som for hele landet i befolkningen totalt. I befolkningen for øvrig og blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er andelen noe lavere enn for hele landet, mens for innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen på samme nivå som for hele landet. For langtidsmottakere er det små forskjeller, bortsett fra for gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. der andelen i denne gruppe bare er vel halvparten sammenlignet med hele landet.

Figur 6.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Skedsmo og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

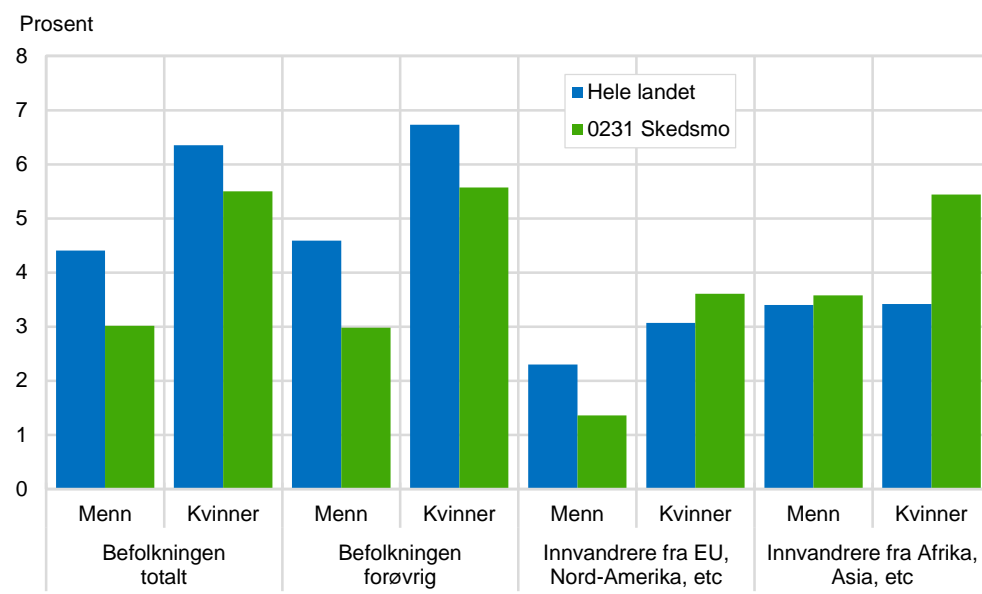
Mange innvandrerkvinner fra Afrika, Asia etc. som mottar uførepensjon

I Skedsmo er andelen med uførepensjon lavere enn hele landet for befolkningen for øvrig og mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

For mennene er andelen lavere for befolkningen for øvrig (3,0 prosent sammenlignet med 4,6 prosent for hele landet) og for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (1,4 prosent sammenlignet med 2,3 prosent i hele landet). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen noe høyere i Skedsmo enn i hele landet (3,6 prosent mot 3,4 prosent).

For kvinner er det lavere andel for befolkningen for øvrig (5,6 prosent sammenlignet med 6,7 prosent), mens andelen er høyere både for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,6 prosent sammenlignet med 3,1 prosent) og for innvandrere fra Afrika, Asia etc. (5,4 prosent sammenliknet med 3,4 prosent).

Figur 6.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Skedsmo og hele landet, 2012

Kilde: NAV.

6.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandringsgruppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom gruppene.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandringsgruppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom gruppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Skedsmo er andelene generelt på samme nivå som hele landet, med marginalt høyere eller lavere andeler i noen grupper. Det er vesentlig høyere andel for kvinnelige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. med alderspensjon i Skedsmo sammenlignet med hele landet.

Tabell 6.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Skedsmo og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Skedsmo	Hele landet	Skedsmo
Befolkningen totalt	15	14	11	11
Befolkningen for øvrig	16	15	13	12
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	23	8	9
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	3	2	3

Kilde: NAV.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandereres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

6.1.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Skedsmo. Dagens landgruppering. Antall	215
6.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Skedsmo. 1. januar 2013. Antall.....	217
6.3.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Skedsmo. 1. januar 2013. Prosent.....	218
6.4.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn og alder. Skedsmo. 1. januar 2013. Antall	218
6.5.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 6.4. Skedsmo. 1. januar 2013.....	220
6.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Skedsmo kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall	226
6.7.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Skedsmo og landet.....	227
6.8.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Skedsmo og landet.....	228
6.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012.....	230
6.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	231
6.11.	Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Skedsmo. 1. oktober 2012	232
6.12.	Sysselsatte i Skedsmo, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	235
6.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Skedsmo 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen	237
6.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet.....	239
6.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet	240
6.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Asker og hele landet. 2012. Prosent.....	241
6.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Skedsmo og hele landet, 2012.....	242

Tabellregister

6.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Skedsmo. Antall og prosent	215
6.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skedsmo og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013.....	216
6.3.	Innvandrere bosatt i Skedsmo, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent	217
6.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skedsmo, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent.....	219
6.5.	Befolkningsendringer i Skedsmo 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	221
6.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Skedsmo kommune. Per 1. januar 2013.....	224
6.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Skedsmo kommune.....	225
6.8.	Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Skedsmo. Antall og prosent.....	233
6.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Skedsmo. 1. oktober 2012.....	234
6.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Skedsmo. 1. oktober 2012.....	234
6.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	235
6.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Skedsmo	236
6.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Skedsmo og hele landet. 4. kvartal 2012	238
6.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Skedsmo og hele landet. 2012. Prosent	243

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Oslo**

Innhold

7. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Oslo.....	249
7.1. Innledning.....	249
7.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	249
7.2.1. Demografi.....	250
7.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	261
7.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011.....	265
7.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte.....	268
7.3.1. Barnehage.....	268
7.3.2. Kontantstøtte.....	270
7.4. Utdanning.....	271
7.4.1. Deltakelse i videregående utdanning.....	271
7.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	272
7.4.3. Utdanningsnivå.....	274
7.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	274
7.5. Arbeid.....	275
7.5.1. Sysselsettingsnivå.....	275
7.5.2. Arbeidsledige.....	276
7.5.3. Næringer.....	277
7.5.4. Selvstendig næringsdrivende.....	278
7.6. Økonomiske levekår.....	279
7.6.1.inntekt.....	279
7.6.2. Sosialhjelp.....	280
7.6.3. Uførepensjon.....	281
7.6.4. Alderspensjon.....	282
Referanser.....	284
Figurregister.....	285
Tabellregister.....	286

7. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Oslo

7.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

7.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 30 prosent av innbygger i Oslo hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, mer enn dobbel så høy andel som Norge under ett. Pakistanerne er den største gruppen i Oslo. Marokkanerne er likevel gruppen som er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (77 prosent) av dem med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 23 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. I landet som helhet er andelen av gruppen som er født i Norge 16 prosent.
- Flertallet av dem med innvandrerbakgrunn, nesten 70 prosent, har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. På landsbasis har 57 prosent bakgrunn fra disse landene.
- Nesten halvparten av innvandrerne (47 prosent) i Oslo har bodd i Norge mer enn 10 år, og 23 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 års botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Mange av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. bor i Groruddalen og sør i Oslo. De med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. bor mer spredt i kommunen.
- Innvandrere og deres norskfødte barn står for det meste av befolkningsveksten i kommunen. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. sto for 40 prosent av veksten i årene 2010-2012 og de fra EU, Nord-Amerika etc. 38 prosent.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 41 prosent kommet ved familieinnvandring, 28 prosent av fluktgrunner og 24 prosent som arbeidsinnvandrere.
- Det var høy valgdeltakelse blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre ved kommunevalget, og de er representert i kommunestyret proporsjonalt med andel av kommunens folketall.

7.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Oslo var det da 623 970 innbyggere, 189 400 av dem, det vil si 30 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er mer enn det dobbelte av landsgjennomsnittet. Nesten 70 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest svensker

Oslo har innvandrere fra 199 forskjellige land, som er 6 flere land enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Sverige, og står med sine 13 160 personer for 9 prosent av innvandrerne i kommunen. Deretter fulgte Polen med 12 510, Pakistan med 12 120 og Somalia med 8 630.

Tabell 7.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Oslo. Antall og prosent

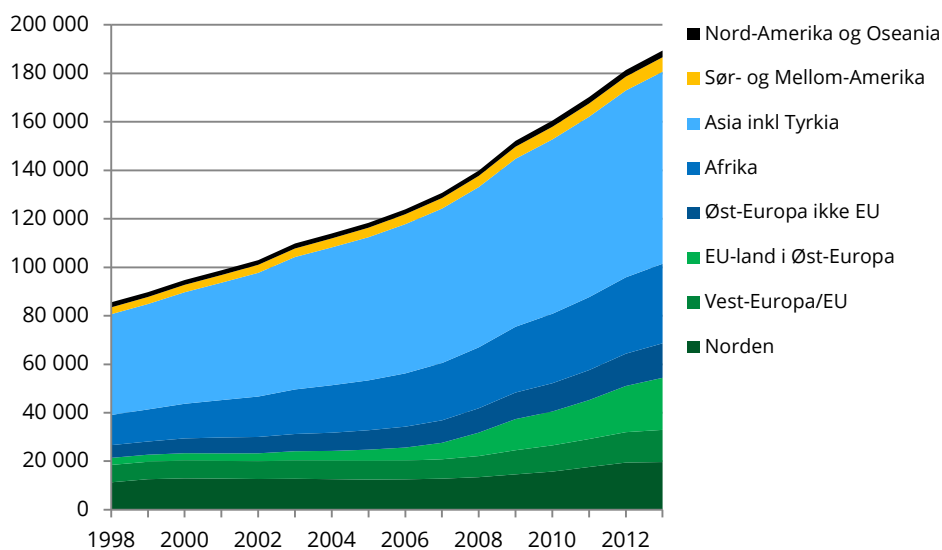
	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Oslo	Prosent av folketallet i Oslo	Prosent som bor i Oslo per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	623 970	100,0	12,4
innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	710 000	14,1	189 400	30,4	26,7
- Innvandrere	593 000	11,7	145 220	23,3	24,5
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	117 000	2,3	44 190	7,1	37,7
EU, Nord-Amerika etc. i alt	303 000	6,0	57 190	9,2	18,9
- Innvandrere	282 000	5,6	53 320	8,5	18,9
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	20 000	0,4	3 870	0,6	18,9
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	132 210	21,2	32,4
- Innvandrere	311 000	6,2	91 890	14,7	29,5
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	97 000	1,9	40 320	6,5	41,7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Fire ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. 36 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har europeisk bakgrunn, mens 42 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 53 prosent, fra 123 900 til 189 400 fra 2006 til 2013. De største endringene er at andelen fra Øst-Europa har økt fra 11 til 19 prosent, i takt med den økende arbeidsinnvandringen fra de nye EU-landene. Det har vært størst vekst i andelen fra EU-land i Øst-Europa, fra 4 prosent av dem med utenlandsk opprinnelse i 2006 til 11 prosent i 2013, eller en vekst på 65 prosent i antall. Samtidig har andelen fra Asia inkludert Tyrkia gått ned fra 50 til 42 prosent, selv om også denne gruppen har økt med 29 prosent. Antall personer med bakgrunn fra Afrika har økt med 49 prosent, mens andelen har sunket fra 18 til 17 prosent.

Figur 7.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Oslo. Dagens landgruppering. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Oslo økte fra 16 500 i 1970, 27 700 i 1980, 55 200 i 1990, til 94 700 i 2000, 160 500 i 2010, og altså 189 400 i 2013. Den årlige veksten har variert mye i årene fra 2006. I 2006 var den på 5 550, og økte opp til 12 270 i 2009. I 2010 var den nede på 8 340, og økte igjen til 11 140 i 2012, mens den var 8 060 i 2013.

Marokkanere er mest overrepresentert i Oslo

Pakistanere er den aller største gruppen når vi ser innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre samlet. De var 22 420 personer ved inngangen til 2013. Deretter følger Sverige, Polen og Somalia, med mellom 13 og 14 000 personer hver. Mest overrepresentert er likevel de fra Marokko, som med sine 6 300 personer utgjør hele 71 prosent av Norges befolkning med bakgrunn fra Marokko. Men også to tredjedeler av dem med bakgrunn fra Pakistan i Norge bor i Oslo. Av de største gruppene er polakker, tyskere og litauere mest underrepresentert.

Pakistanerne er en gruppe med lang innvandrerhistorie i Norge. De kom til landet for å arbeide, og det er ikke mange av dem som bor mer enn en times biltur fra Oslo. Polakkene og litauerne er nyere arbeidsinnvandrere, som har spredt seg mer ut over landet, overalt der det er arbeid å få. Tyskerne har kommet for å arbeide, men mange også for å bo på steder der de har færre naboer og mer natur enn hjemme. Også svenskene kommer for å arbeide, de er likevel mer konsentrert i Oslo enn noen annen gruppe fra EU, Nord-Amerika etc. Bosettingsmønsteret til disse gruppene er beskrevet nærmere av Høydahl (2013).

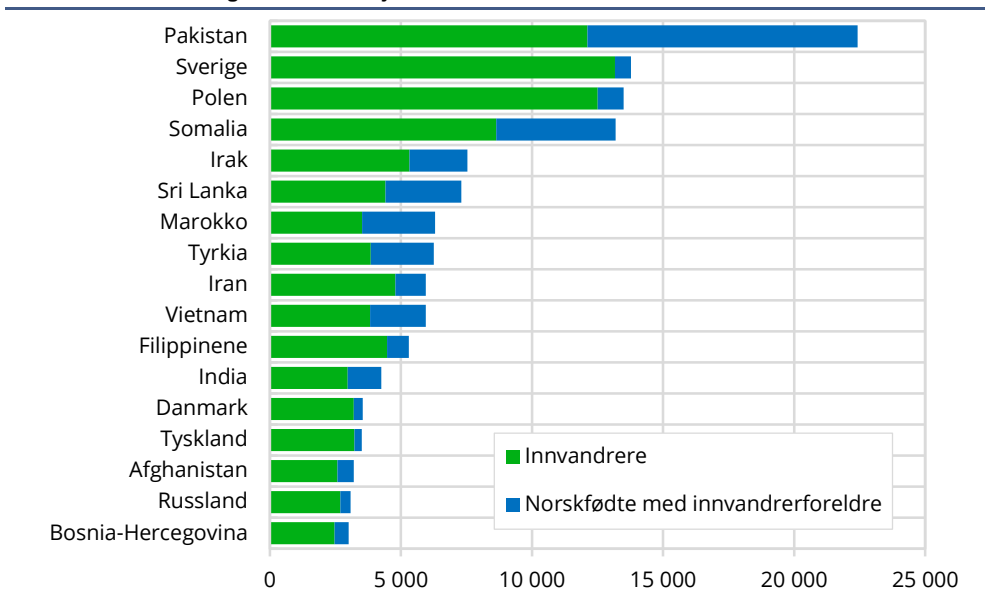
Tabell 7.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Oslo og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Oslo	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Oslo	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Oslo per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	189 400	145 220	44 190	76,7	23,3	100,0	100,0	26,7
Pakistan	22 420	12 120	10 300	54,1	45,9	11,8	4,7	66,6
Sverige	13 780	13 160	620	95,5	4,5	7,3	5,3	36,8
Polen	13 500	12 510	990	92,7	7,3	7,1	11,6	16,3
Somalia	13 180	8 630	4 550	65,5	34,5	7,0	4,7	39,8
Irak	7 530	5 330	2 210	70,7	29,3	4,0	4,2	25,4
Sri Lanka	7 310	4 400	2 900	60,3	39,7	3,9	2,1	50,1
Marokko	6 300	3 510	2 780	55,8	44,2	3,3	1,2	71,2
Tyrkia	6 260	3 850	2 410	61,6	38,4	3,3	2,4	36,8
Iran	5 940	4 790	1 150	80,6	19,4	3,1	2,7	31,5
Vietnam	5 940	3 820	2 130	64,2	35,8	3,1	3,0	27,8
Filippinene	5 300	4 480	820	84,5	15,5	2,8	2,5	29,4
India	4 250	2 960	1 290	69,7	30,3	2,2	1,7	35,6
Danmark	3 540	3 200	330	90,6	9,4	1,9	2,9	17,4
Tyskland	3 510	3 220	290	91,7	8,3	1,9	3,7	13,3
Afghanistan	3 200	2 580	620	80,6	19,4	1,7	2,0	22,1
Russland	3 080	2 690	390	87,3	12,7	1,6	2,5	17,2
Bosnia- Hercegovina	3 000	2 470	540	82,1	17,9	1,6	2,3	18,1
Kina	2 750	2 260	490	82,2	17,8	1,4	1,3	30,4
Storbritannia	2 740	2 540	200	92,8	7,2	1,4	2,0	18,9
Kosovo	2 640	1 790	840	68,0	32,0	1,4	2,0	18,7
Etiopia	2 610	1 960	650	75,1	24,9	1,4	1,0	36,8
Litauen	2 330	2 160	170	92,7	7,3	1,2	4,3	7,6
Eritrea	2 180	1 530	650	70,2	29,8	1,2	1,7	18,5
Chile	2 100	1 700	390	81,2	18,8	1,1	1,1	26,6
Makedonia	1 940	1 280	660	65,8	34,2	1,0	0,5	55,8
Thailand	1 930	1 790	140	92,8	7,2	1,0	2,2	12,4
Frankrike	1 880	1 750	130	93,3	6,7	1,0	0,7	37,4
USA	1 840	1 770	70	96,1	3,9	1,0	1,2	21,8
Romania	1 500	1 380	110	92,4	7,6	0,8	1,2	17,3
Serbia	1 330	1 080	260	80,8	19,2	0,7	0,5	35,6
Finland	1 280	1 190	90	92,9	7,1	0,7	0,9	19,0
Spania	1 260	1 180	80	93,9	6,1	0,7	0,6	30,9
Libanon	1 040	650	390	62,5	37,5	0,6	0,4	40,2
Italia	1 010	950	60	94,4	5,6	0,5	0,4	34,9
Gambia	1 000	670	340	66,5	33,5	0,5	0,2	64,1
Andre land	28 040	23 890	4 160	85,2	14,8	14,8	18,3	21,6

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 7.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Oslo er det de fra Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Marokko, Sri-Lanka og Vietnam. Også i antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 7.7). Barna disse parene får regnes ikke som norskfødte med innvandrerforeldre, siden kun den ene forelderen er innvandrer.

Figur 7.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Oslo. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Generelt er det langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre i Norge. Det er også tilfelle i Oslo, men her er andelen norskfødte med innvandrerforeldre likevel høyere enn i andre kommuner. Hele 23 prosent av disse to gruppene samlet er norskfødte med innvandrerforeldre. Landsgjennomsnittet er på 16 prosent. Grunnen til at det bor såpass mange i denne gruppen i Oslo er det bor forholdsvis mange fra grupper med lang botid.

Tabell 7.3. Innvandrere bosatt i Oslo, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent

Landbakgrunn	Antall	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	145 220	100	23	15	15	21	26
EU, Nord-Amerika etc.	53 320	100	38	22	12	11	17
Afrika, Asia etc.	91 890	100	14	11	17	27	31
Sverige	13 160	100	44	18	11	15	12
Polen	12 510	100	39	36	15	3	7
Pakistan	12 120	100	8	7	12	20	53
Somalia	8 630	100	8	12	29	39	12
Irak	5 330	100	7	11	25	50	7
Iran	4 790	100	9	6	11	29	45
Filippinene	4 480	100	38	15	13	10	24
Sri Lanka	4 400	100	6	6	11	36	42
Tyrkia	3 850	100	7	7	14	23	50
Vietnam	3 820	100	6	5	10	20	60
Marokko	3 510	100	7	6	10	27	49
Tyskland	3 220	100	27	22	16	13	23
Danmark	3 200	100	18	8	10	15	49
India	2 960	100	30	12	8	14	36
Russland	2 690	100	18	18	34	27	4
Afghanistan	2 580	100	15	23	38	21	4
Storbritannia	2 540	100	25	17	11	14	33
Bosnia-Hercegovina	2 470	100	6	5	6	78	5
Kina	2 260	100	23	12	16	16	32
Litauen	2 160	100	63	21	12	4	1
Etiopia	1 960	100	16	20	23	25	17
Kosovo	1 790	100	10	10	12	46	22
Thailand	1 790	100	20	18	26	22	14
USA	1 770	100	27	13	11	15	33
Frankrike	1 750	100	33	23	13	14	16
Chile	1 700	100	8	6	10	12	63
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc.	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

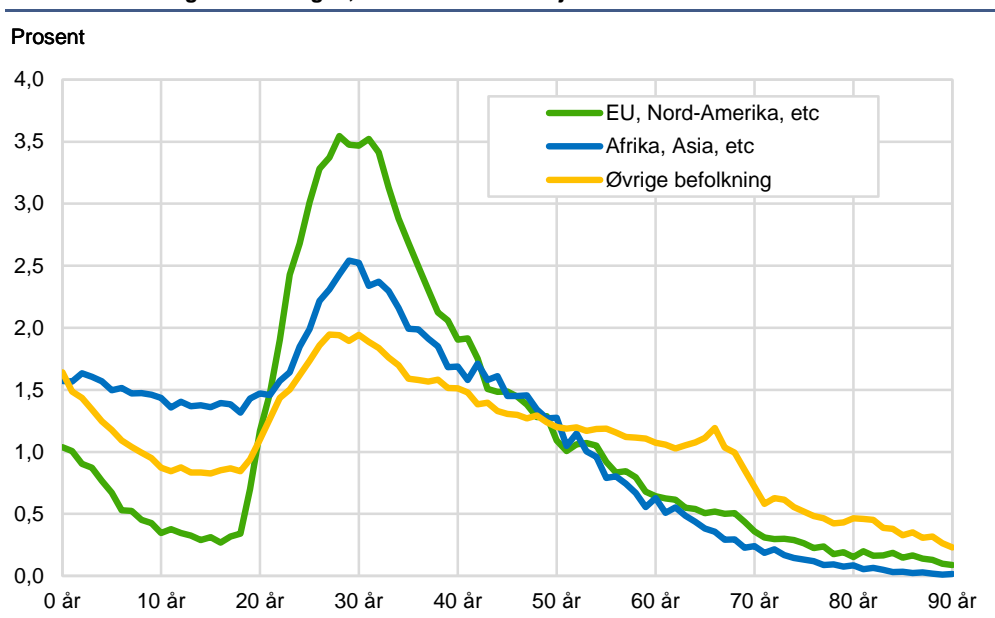
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 7.3 viser innvandrere bosatt i Oslo fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). Mer enn to tredjedeler av innvandrerne fra Vietnam, Sri-Lanka, Pakistan, India, Danmark, Kosovo og Storbritannia har bodd i landet i mer enn 10 år. Ellers er det mange fra Litauen, Polen og Eritrea, med kort botid.

Figur 7.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Oslo. 1. januar 2013. Prosent

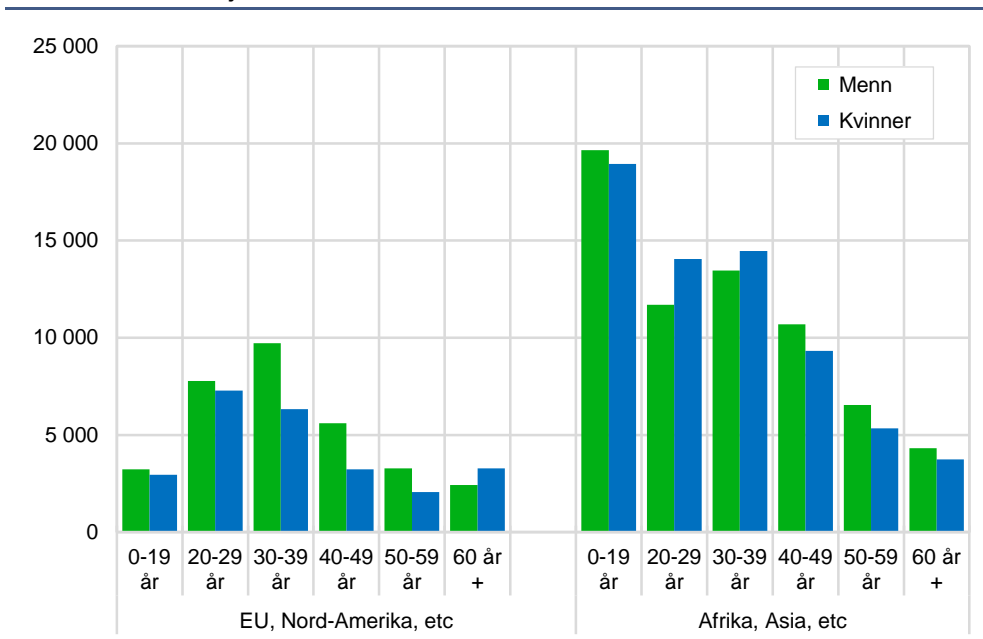
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 7.3 og 7.4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Oslo i arbeidsfør alder. Totalt er 73 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 21 prosent av Oslos befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 9 prosent. Blant dem under 20 år er 28 prosent innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. og 5 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. I alderen 20-39 år har 14 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 23 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Figur 7.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Oslo, 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc. og kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem fra Afrika, Asia etc.

Blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (56 prosent menn) enn kvinner, spesielt i alderen 30-49 år, men også mellom 50 og 59 år. I alderen over 60 år er det imidlertid flere kvinner enn menn.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det derimot balanse mellom kjønnene. Det er flere kvinner enn menn i alderen 20-39 og flere menn enn kvinner blant dem som er 40 år og eldre. At det er flere kvinner enn menn i denne gruppen i alderen 20-39 år er et generelt trekk for landet, og ikke noe spesielt for Oslo. Det samme er tilfellet med overskuddet av menn blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. Oslo har imidlertid mindre overskudd av menn i denne gruppen i alderen 20-29 år enn mange andre kommuner. De mange unge svenske kvinnene i Oslo gir noe av forklaringen på dette. Hele 40 prosent av innvandrerne i alderen 20-29 år fra EU, Nord-Amerika etc. kommer fra Sverige. Av alle svensker i alderen 20-29 år som var registrert bosatt i Norge 1.1.2013, bodde 59 prosent av mennene og 58 prosent av kvinnene i Oslo.

41 prosent av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. bor i Groruddalen

Tabell 7.4 viser hvor stor andel personer med innvandrerbakgrunn utgjør i de enkelte delområdene i Oslo, mens kartet som er vist som figur 7.5, synliggjør hvor stor andel dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør av alle innbyggerne i de samme områdene. Kartet viser tydelig hvordan innvandrere og deres barn er overrepresentert i de nordøstlige delene av Oslo, samt i sør.

De mest populære områdene for innvandrere og norskfødte både i absolutte tall og relativt sett, er et sammenhengende område i bydelene Stovner, Grorud, Alna og Bjerke. I tillegg kommer flere av delområdene i bydel Gamle Oslo, men det samlede folketallet i disse områdene er ikke like stort som i Groruddalen. Av de samlede personer med innvandrerbakgrunn i Oslo på 189 400 bor om lag en tredel i delområdene i Groruddalen, og av de 132 200 med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det omtrent 54 200 eller 41 prosent som bor i disse områdene.

Groruddalen kjennetegnes også av at forskjellen i andel mellom dem fra Afrika, Asia etc. på den ene siden, og dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. på den andre siden, er stor. De sistnevntes andel av totalbefolkningen er lavere i

Groruddalen enn i Oslo som et hele. I mange av områdene i sentrumsbydelene, derimot, utgjør de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. en større andel enn de med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Bydel Søndre Nordstrand har en andel og sammensetning av personer med innvandrerbakgrunn som er tilsvarende den en ser i Groruddalen.

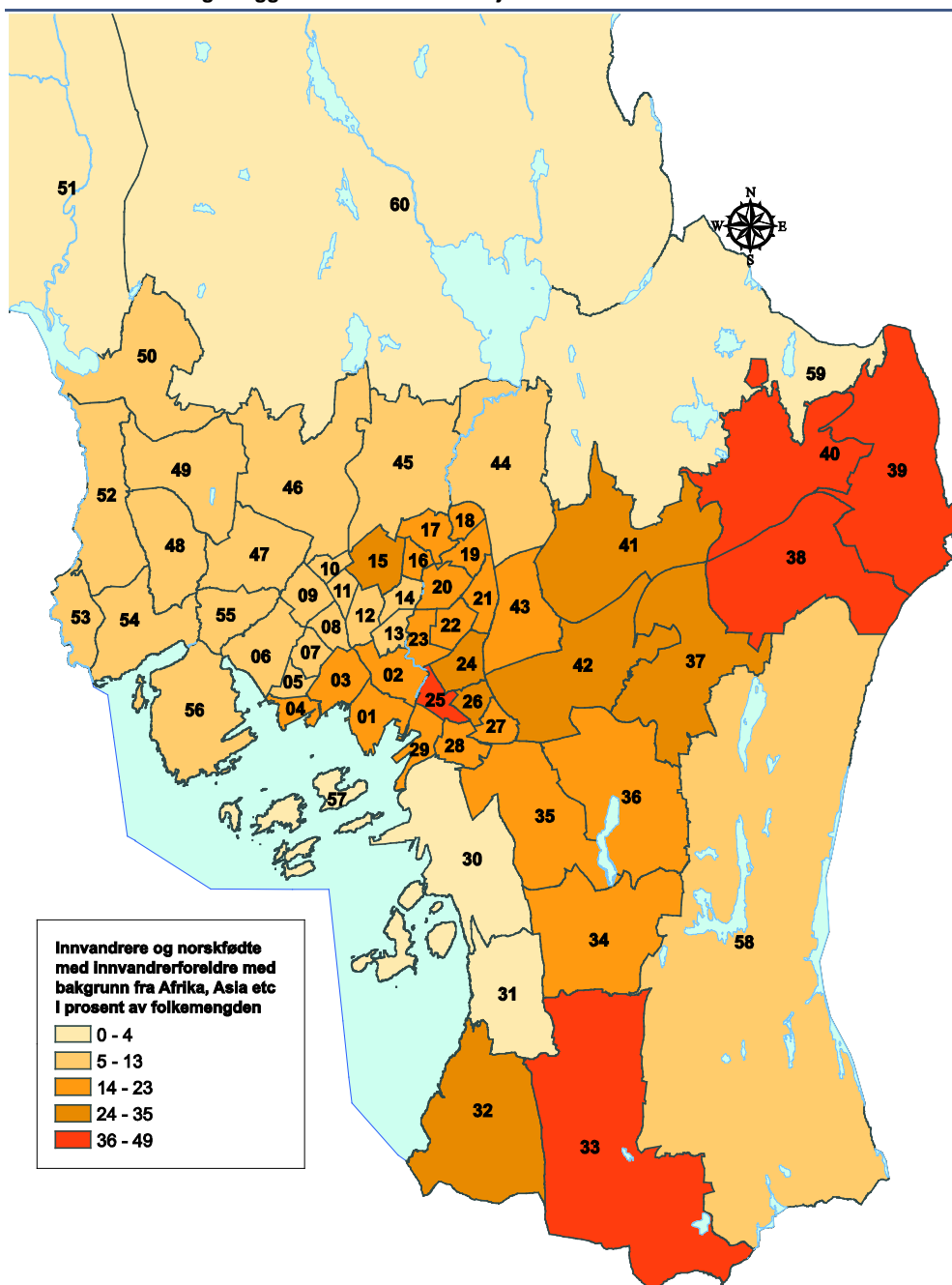
Bydelene Ullern, Frogner, Nordre og Vestre Aker skiller seg ut ved å ha en lavere andel personer med innvandrerbakgrunn enn for kommunen som et hele, og også her utgjør stort sett de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika en større andel enn de med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Det samme gjelder delområdene Bekkelaget og Nordstrand i bydel Nordstrand, som har en andel av personer med innvandrerbakgrunn som også er lavere enn den som de vestre områdene har. Med unntak av noen små delområder, er variasjonen langt større i delområdene for dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. (fra 4 til 49 prosent) enn for dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. (fra 5 til 20 prosent).

Tabell 7.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Oslo, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folkemengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc	Afrika, Asia etc
	623 970	30	9	21
01 Sentrum 1	760	56	34	22
02 Sentrum 2	9 550	40	20	20
03 Sentrum 3	4 240	35	20	15
04 Filipstad	570	36	21	15
05 Skillebekk	4 670	23	15	8
06 Frogner	12 930	25	14	10
07 Uranienborg	6 020	25	17	9
08 Homansbyen	8 810	28	16	12
09 Majorstuen	12 890	24	14	10
10 Marienlyst	1 070	19	10	9
11 Fagerborg	4 810	18	10	7
12 St.Hanshaugen	10 100	20	13	8
13 Gamle Aker	6 380	28	15	13
14 Ila	7 170	21	9	12
15 Lindern	4 020	37	13	24
16 Sagene	5 860	23	7	16
17 Bjølsen	7 020	25	10	15
18 Sandaker	2 610	31	10	20
19 Åsen	9 100	25	7	18
20 Torshov	10 680	27	11	16
21 Sinsen	8 290	38	14	23
22 Rodeløkka	8 510	31	12	20
23 Grünerløkka	12 710	33	14	18
24 Tøyen	9 170	37	12	25
25 Grønland	9 130	53	11	42
26 Kampen	9 600	42	10	32
27 Vålerenga	5 700	27	9	18
28 Gamlebyen	5 950	30	13	17
29 Loenga	410	33	14	20
30 Bekkelaget	11 840	13	9	4
31 Nordstrand	11 480	12	7	4
32 Ljansbyen	20 800	40	8	32
33 Rudene	20 980	52	7	45
34 Langerud	25 110	24	5	19
35 Manglerud	18 550	22	7	15
36 Østensjø	25 470	19	6	14
37 Alfaset	18 680	41	6	35
38 Ulsholt	26 000	54	5	49
39 Fossum	29 820	49	5	44
40 Grorud	26 280	45	6	39
41 Bjerke	28 470	39	7	32
42 Ulven	14 660	35	8	27
43 Hasle	11 210	31	10	21
44 Grefsenlia	23 900	14	7	7
45 Tåsen	18 610	15	8	7
46 Ris	12 950	22	10	12
47 Borgen	7 600	15	9	6
48 Huseby	6 010	16	10	6
49 Holmen	14 500	17	8	9
50 Holmenkollen	8 470	16	10	6
51 Sørkedalen	700	12	10	2
52 Røabyen	14 690	14	8	6
53 Lilleaker	4 120	17	9	8
54 Ullern	9 170	18	10	8
55 Skøyen	5 410	17	8	9
56 Bygdøy	3 610	16	10	6
57 Øyene	0	0	0	0
58 Østmarka	80	13	7	7
59 Grefsenmarka	200	7	7	1
60 Nordmarka	650	8	5	2
99 Uoppgitt	5 270	63	32	31

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 7.4. Oslo, 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 7.5. Befolkningsendringer i Oslo 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels-overskudd	Innvandring	Utvandring	Nettoinnvandring	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	586 860	30 570	13 020	17 550	52 600	30 450	22 140	82 980	85 180	-2 200	37 110	623 970
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre ..	160 230	7 810	1 180	6 630	47 440	25 560	21 880	19 830	19 190	640	29 180	189 400
EU, Nord-Amerika, etc	43 040	1 560	580	980	29 380	14 540	14 840	6 160	7 860	-1 710	14 150	57 190
Afrika, Asia, etc	117 190	6 260	600	5 650	18 060	11 020	7 040	13 670	11 320	2 350	15 020	132 210
Pakistan	21 180	850	150	690	1 670	830	850	1 030	1 350	-320	1 230	22 420
Sverige	10 320	350	90	250	10 660	6 990	3 670	1 130	1 610	-480	3 460	13 780
Polen	9 300	490	60	440	6 010	1 700	4 300	1 650	2 210	-560	4 200	13 500
Somalia	11 490	1 100	30	1 070	1 090	1 510	-420	1 800	740	1 060	1 700	13 180
Irak	6 780	550	20	520	550	610	-60	980	730	240	750	7 530
Sri Lanka	7 210	300	20	280	400	270	130	360	670	-310	100	7 310
Marokko	5 840	290	30	260	400	210	190	220	210	0	450	6 300
Tyrkia	5 980	250	40	210	370	300	70	380	370	10	280	6 260
Iran	5 340	180	20	150	570	300	270	910	740	170	600	5 940
Vietnam	5 570	250	30	220	330	200	130	790	760	40	380	5 940
Den øvrige befolkningen	426 630	22 760	11 840	10 910	5 160	4 900	260	63 150	65 990	-2 840	7 930	434 570

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 7.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitetshensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

De med innvandrerbakgrunn sto for 79 prosent av befolkningsveksten

Av befolkningsveksten i Oslo mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 37 110 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 29 180. De fra Afrika, Asia etc. hadde en vekst på 15 020, mens de fra EU, Nord-Amerika etc. hadde en vekst på 14 150. De førstnevnte hadde mange flere fødsler enn de første, både i antall og i relative tall, med 50 mot 31 per 1 000 middelfolkemengde¹. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid mye større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. enn for de andre. Til gjengjeld var det netto innflytting fra andre deler av Norge til Oslo blant dem fra Afrika, Asia etc., mens de fra EU, Nord-Amerika etc. hadde netto utflytting.

Størst vekst blant polakkene

Pakistanerne er som nevnt den største gruppen av innvandrere og deres etterkommere i Oslo, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd, men flytteunderskudd mot andre kommuner. De fra Somalia og Irak er likevel mer fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden for perioden.

Det har vært størst innvandring av svensker, polakker og pakistanere. I forhold til middelfolkemengden er det flest svensker som har utvandret, fulgt av polakker og somaliere.

Det har vært stor innflytting fra andre kommuner av folk med bakgrunn fra Somalia, Sverige, Polen, Pakistan og Irak. Samtidig som mange fra disse landene har flyttet fra Oslo til andre norske kommuner. Av de nevnte gruppene er det derfor kun somaliere som har flytteoverskudd mot andre norske kommuner. Justert for

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

middelfolkemengden har det vært størst innenlands utflytting av polakker, svensker, iranere og vietnamesere.

7.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandet til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrerens egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 145 200 som var registrert som innvandrere i Oslo kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 40 700 personer. 45 prosent av de med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden. Rundt 6 000 personer med pakistansk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er nesten halvparten av alle pakistanske innvandrere i Oslo. Pakistanere er en gruppe

med lang botid i Norge. De første pakistanere innvandret allerede i slutten av 1960-årene. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer som kom til Norge på grunn av flukt. Pakistanske innvandrere som kom tidlig på 1970-tallet var hovedsakelig arbeidsinnvandrere. Etter innvandringsstoppen i 1975 har pakistanere kommet til Norge primært gjennom familieinnvandring.

105 000 innvandrere i Oslo kommune var registrert med innvandringsgrunn. 41 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 28 prosent kom av fluktgrunner, mens 24 prosent var arbeidsinnvandrere. 7 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Oslo har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 32 prosent av alle familieinnvandrede i Oslo. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Fordelingen av innvandringsgrunner om lag som i landet

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med *oppgitt innvandringsgrunn* var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Oslo kommune har en litt høyere andel familieinnvandrere enn Norge sett under ett, mens andelen arbeidsinnvandrere er litt lavere enn for hele landet. Andelen flyktninger i Oslo er omtrent på samme nivå med andelen som flyktninger utgjør på landsbasis.

Familieinnvandrere utgjorde den største gruppen av innvandrere i Oslo, i alt 43 000 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Oslo kommer fra Pakistan og Somalia med henholdsvis 5 100 og 3 200 personer (tabell 7.6). Det var i alt 29 000 personer i Oslo som kom til Norge på grunn av flukt. Personer med bakgrunn fra Somalia topper listen, med 5 100 personer etterfulgt av iranere og irakere med henholdsvis 3 200 og 3 100 personer.

35 prosent av alle arbeidsinnvandrerne *med oppgitt innvandringsgrunn* har bakgrunn fra Polen, 8 800 personer i absolutte tall. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere i Oslo har bakgrunn fra Litauen og utgjør rundt 1 500 personer.

Tabell 7.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Oslo kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	145 215	24 985	42 587	13 526	28 784	7 719	489	40 651
Sverige	13 160	-	-	-	-	-	-	13 160
Polen	12 508	8 831	2 390	98	258	255	12	762
Pakistan	12 116	390	5 148	533	490	139	48	5 901
Somalia	8 633	29	3 236	2 855	5 070	:	:	289
Irak	5 328	39	2 037	1 866	3 051	3	5	193
Iran	4 792	107	1 084	818	3 229	109	7	256
Filippinene	4 475	448	1 204	23	48	1 705	84	986
Sri Lanka	4 404	99	2 057	1 544	1 961	25	5	257
Tyrkia	3 852	103	2 035	411	323	59	27	1 305
Vietnam	3 818	52	1 330	833	2 292	60	9	75
Marokko	3 511	131	1 660	141	73	30	8	1 609
Tyskland	3 218	1 483	517	:	:	384	25	781
Danmark	3 204	-	-	-	-	-	-	3 204
India	2 964	678	1 018	94	75	163	27	1 003
Russland	2 687	351	1 247	121	566	421	9	93
Afghanistan ...	2 575	19	923	843	1 590	:	:	40
Storbritannia ..	2 538	1 141	422	:	:	66	:	866
Bosnia- Hercegovina ..	2 466	103	312	177	1 839	28	-	184
Kina	2 256	285	804	60	141	473	6	547
Litauen	2 161	1 535	349	:	:	211	:	60
Etiopia	1 962	20	679	474	989	159	8	107
Kosovo	1 791	102	497	257	1 013	:	:	163
Thailand	1 788	37	1 390	:	:	67	:	251
USA	1 768	327	619	:	:	194	:	597
Frankrike	1 751	888	309	:	:	215	:	316
Chile	1 702	90	575	289	861	20	:	154
Eritrea	1 530	6	334	266	1 044	:	:	138
Romania	1 381	736	362	32	42	182	4	55
Makedonia	1 279	61	606	112	227	:	:	373
Finland	1 185	-	-	-	-	-	-	1 185
Spania	1 179	544	273	:	:	133	:	218
Serbia	1 075	270	367	47	109	71	:	256
Italia	952	507	141	:	:	101	:	191
Island	889	-	-	-	-	-	-	889
Bulgaria	865	404	287	5	15	83	3	73
Latvia	814	517	177	:	:	93	:	23
Brasil	810	140	497	:	:	63	:	101
Ghana	681	27	356	131	80	142	-	76
Kroatia	680	74	154	41	158	21	-	273
Gambia	667	12	379	40	39	25	:	211
Nederland	662	292	108	:	:	47	:	204
Libanon	653	14	221	127	314	6	-	98
Ukraina	625	114	246	26	14	234	:	15
Estland	575	361	109	6	:	83	:	19
Ungarn	570	218	118	14	105	32	:	96
Portugal	546	307	123	:	:	22	:	91

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange svenske og polske arbeidsinnvandrere

Våre svenske naboer er den største innvandrerguppen i hovedstaden, med 13 200 personer, etterfulgt av polakker, med 12 500 personer. For innvandrere fra Sverige mangler vi fullstendig opplysninger om innvandringsgrunn fordi nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, det er likevel rimelig å gå ut fra at de aller fleste av dem er arbeidsinnvandrere. Blant innvandrere fra Polen kom sju av ti som arbeidsinnvandrere.

Aller flest familieinnvandrere fra Pakistan

Til sammen 42 600 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Oslo per 1. januar 2013 (se tabell 7.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer

gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring. 54 prosent av familieinnvandrerne i Oslo kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 46 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 7.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Oslo kommune

Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvanderer eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	42 587	22 844	19 743	12 933	6 615	195
Pakistan	5 148	1 811	3 337	3 240	77	20
Somalia	3 236	2 867	369	363	5	1
Polen	2 390	1 963	427	248	170	9
Sri Lanka	2 057	917	1 140	1 095	23	22
Irak	2 037	1 528	509	498	10	1
Tyrkia	2 035	823	1 212	934	259	19
Marokko	1 660	447	1 213	867	337	9
Thailand	1 390	449	941	93	845	3
Vietnam	1 330	733	597	539	55	3
Russland	1 247	702	545	125	418	2
Filippinene	1 204	650	554	243	307	4
Iran	1 084	520	564	530	30	4
India	1 018	470	548	490	55	3
Afghanistan	923	681	242	236	5	1
Kina	804	516	288	202	80	6
Etiopia	679	439	240	223	17	-
USA	619	210	409	26	378	5
Makedonia	606	218	388	326	55	7
Chile	575	337	238	138	89	11
Tyskland	517	370	147	32	113	2
Brasil	497	157	340	24	315	1
Kosovo	497	176	321	248	66	7
Storbritannia	422	227	195	41	153	1
Gambia	379	153	226	122	103	1
Serbia	367	235	132	96	34	2
Romania	362	238	124	43	79	2
Ghana	356	213	143	110	32	1
Litauen	349	296	53	25	28	-
Eritrea	334	176	158	150	4	4
Frankrike	309	208	101	14	85	2
Bosnia-Hercegovina....	312	127	185	154	26	5

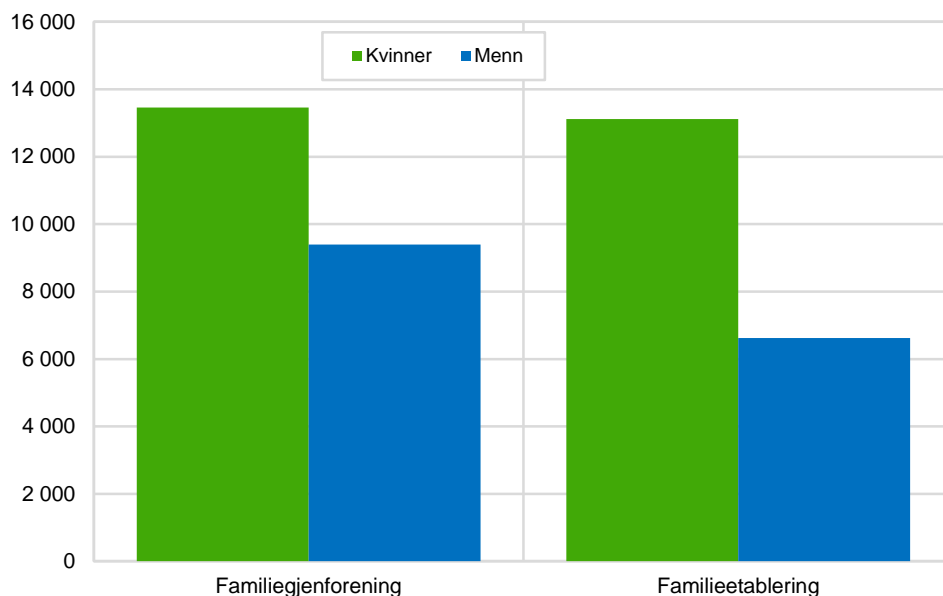
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

To tredjedeler av de 19 800 familieetablerte innvandrerne i Oslo hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn. Resten, 33 prosent av referansepersonene var uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 7.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Pakistan, om lag 3 300 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var flere pakistanske kvinner enn pakistanske menn i Oslo kommune som kom gjennom familieetablering. Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Somalia, med 2 900 personer. 54 prosent av familiegjenforente med somalisk landbakgrunn var kvinner.

Seks av ti familiegjenforente i Oslo kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller

arbeidsinnvandrere) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 66 prosent (figur 7.6).

Figur 7.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Oslo kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

7.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Oslo kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (SSB, 2013).

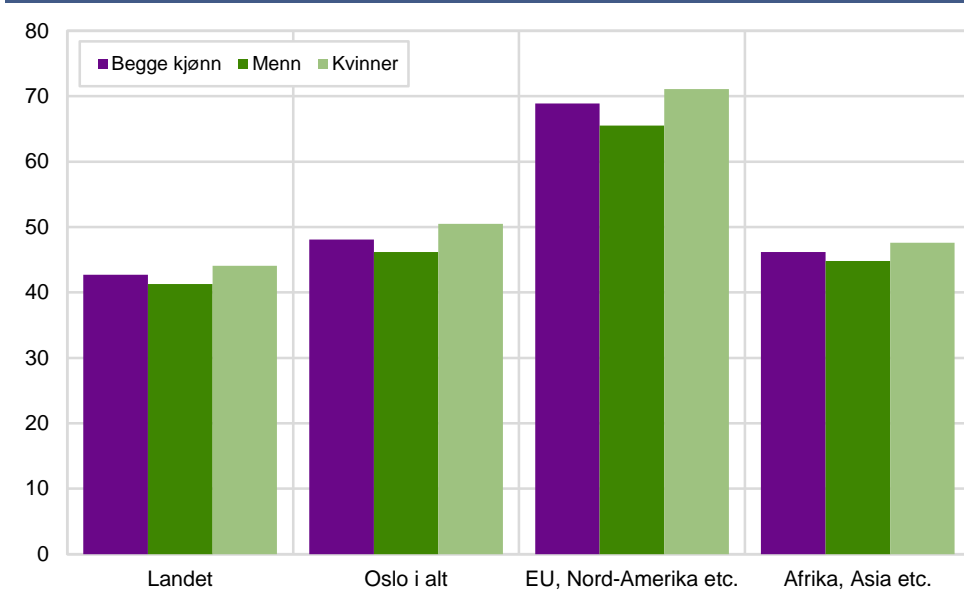
Høy deltagelse blant personer med innvandrerbakgrunn

Den totale valgdeltagelsen i Oslo var på 65,4 prosent ved kommunestyrevalget i 2011. Dette er 1 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet. Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. Valgdeltakelsen i Oslo lå fem prosentpoeng høyere med 48 prosent. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Høyest valgdeltakelse blant kvinner

Kvinner med innvandrerbakgrunn hadde høyere valgdeltakelse enn menn i Oslo. Slik var det også på landsnivå. I Oslo lå både kvinner og menn over landsgjennomsnittet. Med 50 prosent var deltagelsen blant kvinner mer enn 4 prosentpoeng høyere enn blant menn. På landsnivå var tilsvarende forskjell 3 prosentpoeng.

Figur 7.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Oslo og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I begge landgruppene (EU, Nord Amerika etc. og Afrika, Asia etc.) var valgdeltakelsen blant kvinner høyere enn blant menn. Særlig i gruppen EU, Nord Amerika etc. var Oslo sterkt representert med en fremmøteprosent på 69 mot 60 på landsnivå. Både for kvinner og menn var valgdeltakelsen 9 prosentpoeng høyere enn for landet samlet i denne gruppen.

Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. var 46 prosent, noe som er seks prosentpoeng høyere enn valgdeltakelsen i samme gruppe på landsnivå. Kvinner bidrar mest til å heve deltakerandelen med 48 prosent, som er 8 prosent høyere enn på landsnivå.

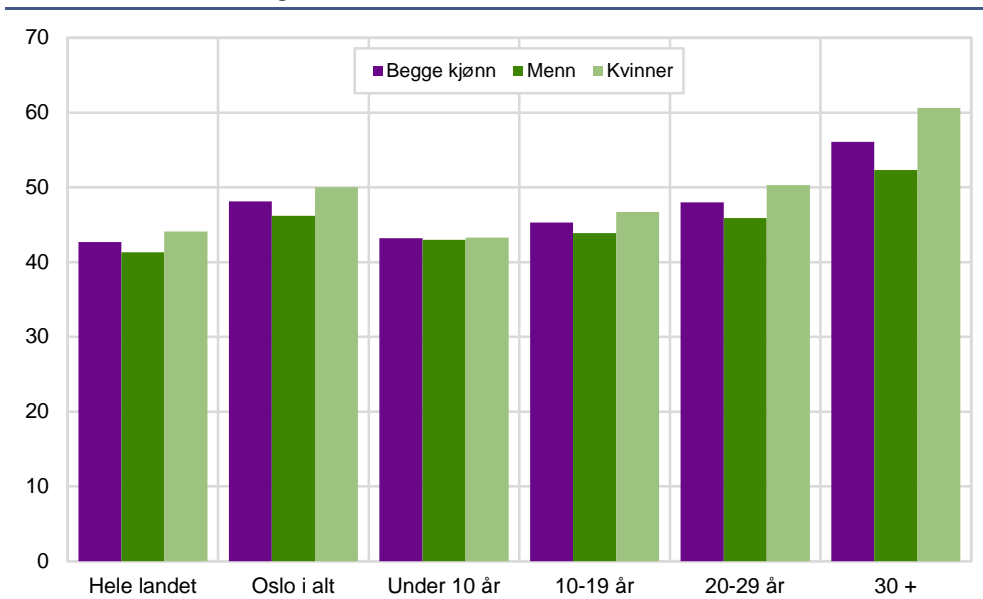
Valgdeltakelse øker med botid

I Oslo økte valgdeltakelsen med botid. Det samme mønsteret ser vi i landet som helhet. Deltagelsen var størst blant personer med innvandrerbakgrunn og mer enn 30 års botid med 56 prosent. Dette var likevel den eneste gruppen hvor deltagelsen i Oslo var lavere enn på landsnivå.

I alle grupper hadde kvinner høyest valgdeltakelse og forskjellen mellom kjønnene øker med økt botid. Størst var avviket for dem med lengst botid, hvor kvinner hadde 8 prosentpoeng høyere deltagelse enn menn. På landsnivå var forskjellen 7 prosentpoeng.

Både i Oslo og i landet som helhet var valgdeltakelsen tilnærmet lik mellom kjønnene blant dem med kortest botid.

Figur 7.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Oslo og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn godt representert i kommunestyret

Oslo har sytten innvalgte kommunerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som utgjør 29 prosent av det totale bystyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommunestyrer personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy innvandringsandel vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at 28 prosent av Oslos innbyggere var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, uansett statsborgerskap, gjenspeilte bystyrets sammensetning befolkningen med hensyn på innvanderandel etter valget i 2011.

7.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 75 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Oslo går i barnehage, noe som er samme nivå som landsgjennomsnittet.
- Mange 1- og 2-åringer i Oslo med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. bruker kontantstøtte. Av kommunene i utvalget vårt er andelen høyere kun i Fredrikstad, Skien og Drammen.

7.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

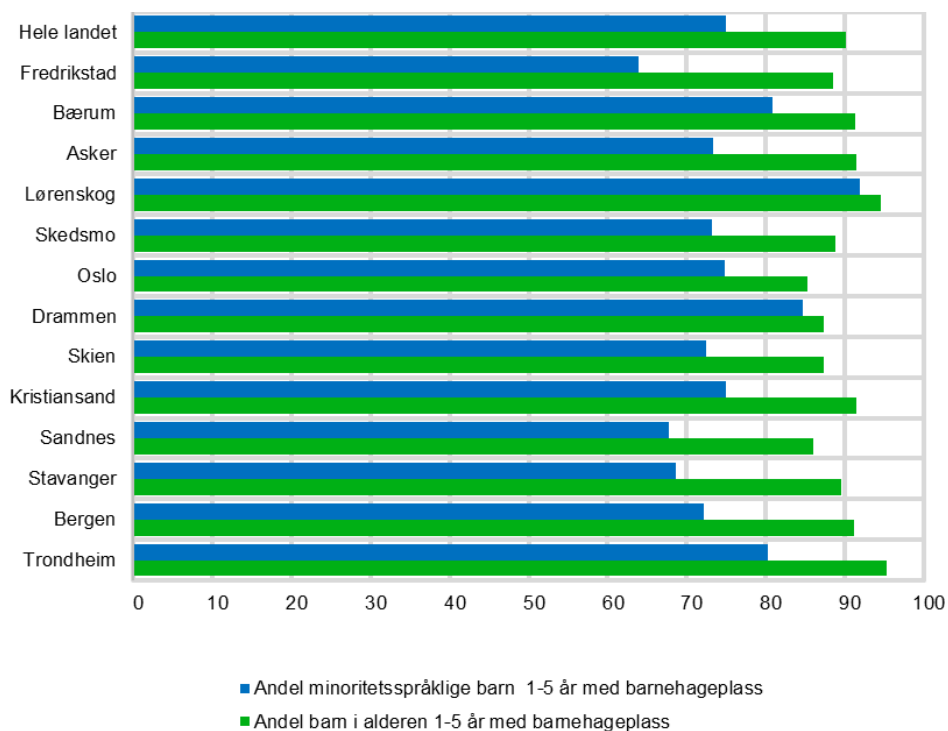
Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 7.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

3 av 4 minoritetsspråklige barn i barnehage i Oslo

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge, og også Oslo hadde samme andel minoritetsspråklige barn i barnehage (se figur 7.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Oslo, utgjør minoritetsspråklige barn 26 prosent.

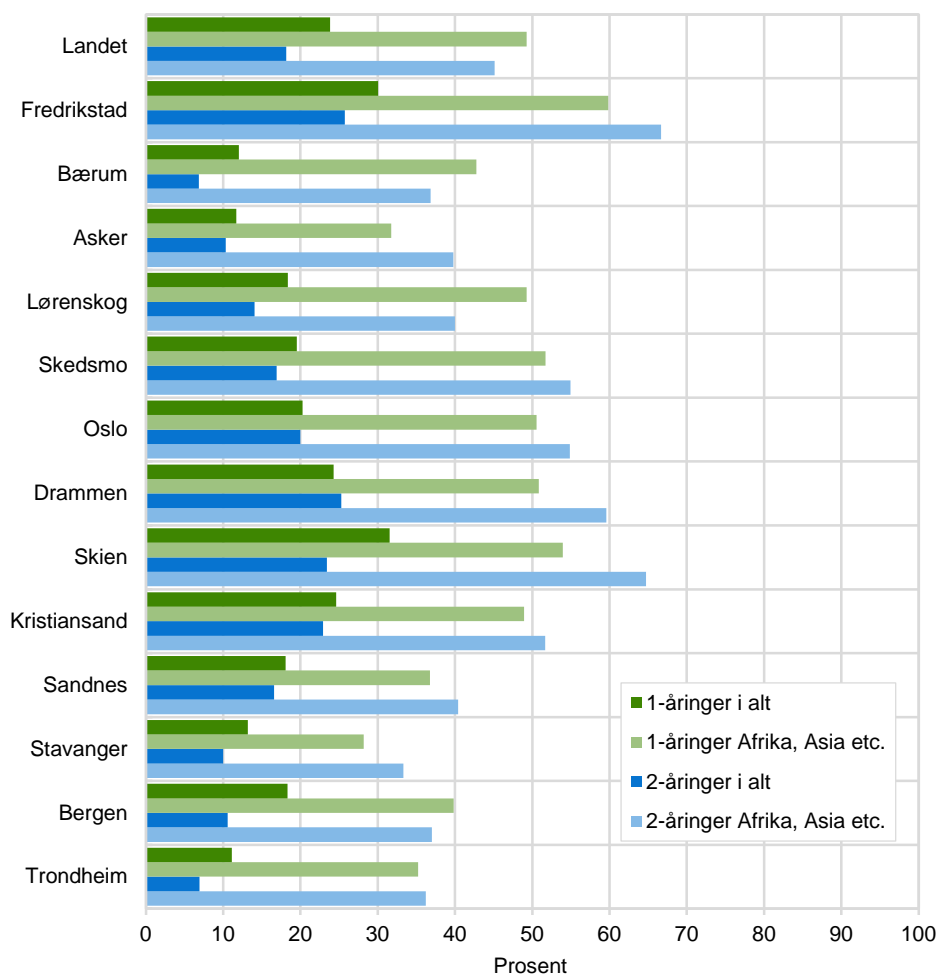
Figur 7.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Uvalgte kommuner. 2012

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
 Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

7.3.2. Kontantstøtte

Figur 7.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Mange bruker kontantstøtte

Oslo ligger i det øvre sjiktet av kommunene i utvalget vårt i andel 1- og 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som benytter kontantstøtte, bare slått av Fredrikstad, Skien og Drammen. Forskjellen mellom 1- og 2-åringer i Afrika, Asia etc. og i kommunen ellers er stor. For 1-åringene 51 prosent mot 20 prosent, og for 2-åringene 55 prosent mot 20 prosent.

Det faktum at det er så mange yngre innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Oslo, som bruker kontantstøtte påvirker i betydelig grad den totale andelen av 1- og 2-åringer i Oslo som bruker kontantstøtte.

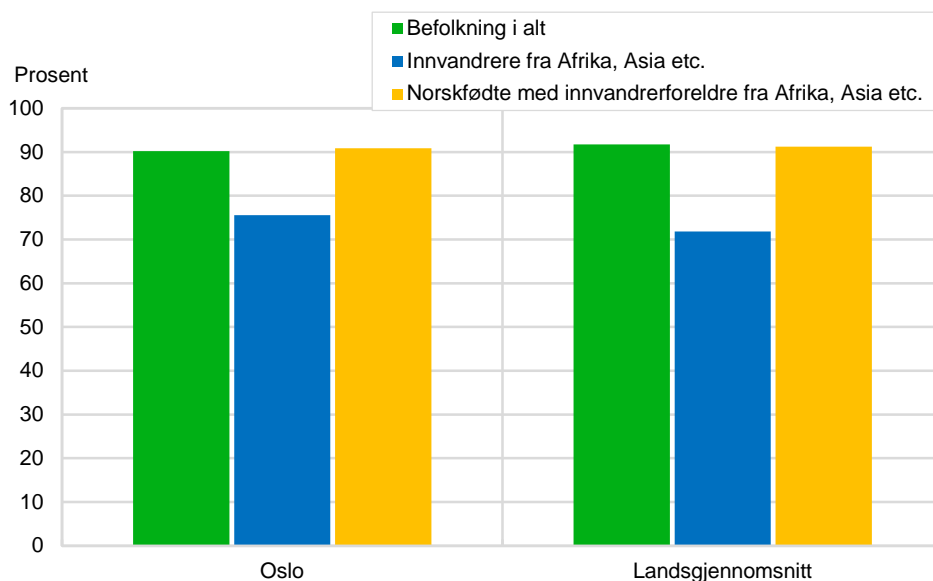

7.4. Utdanning

- Oslo ligger litt over landsgjennomsnittet i andel innvandrere fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning. Norskfødte med innvandrerforeldre fra de samme landene deltar i enda større grad, og på linje med 16-18-åringene i befolkningen som helhet.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 54 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 31 prosent. Spesielt jentene, men også guttene i Oslo, hadde lavere frafall enn landsgjennomsnittet for de respektive gruppene, som var på henholdsvis 59 og 41 prosent.
- Oslo ligger betydelig over landsgjennomsnittet i andel med fullført høyere utdanning både for Oslo totalt og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. Personer med innvandrerbakgrunn og fra Afrika, Asia etc. ligger derimot på landsgjennomsnittet for sine grupper.
- Når det gjelder andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning skiller innvandrere fra Afrika, Asia seg ut i positiv retning. Selv om de ligger langt under snittet for kommunen, ligger de en del over landsgjennomsnittet for sin gruppe.

7.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 7.11A. Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Oslo. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Forholdsvis mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. tar videregående utdanning

Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år har en lavere andel som deltar i videregående utdanning enn gjennomsnittet i kommunen. De norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger imidlertid på gjennomsnittet for kommunen. Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. ligger over landsgjennomsnittet for sin gruppe, med 76 prosent deltagelse, som er 4 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. De norskfødte med innvandrerforeldre ligger tett opptil landsgjennomsnittet for sin gruppe.

7.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 8A. Alle bosatte og innvandrere som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Oslo. Prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkes- kompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videre- gående opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
I alt	14 826	100	74	64	10	26	3	10	13
Innvandrere									
I alt	1 471	100	58	45	14	42	5	15	22
EU, Nord-Amerika etc. ...	92	100	72	62	10	28	5	11	12
Afrika, Asia etc.	1 379	100	58	44	14	42	5	16	22
Menn									
I alt	7 503	100	69	57	12	31	4	12	15
Innvandrere									
I alt	738	100	47	35	12	53	7	18	28
EU, Nord-Amerika etc. ...	42	100	57	48	10	43	12	17	14
Afrika, Asia etc.	696	100	46	34	12	54	6	18	29
Kvinner									
I alt	7 323	100	80	71	8	20	2	8	10
Innvandrere									
I alt	733	100	70	55	15	30	2	12	15
EU, Nord-Amerika etc. ...	50	100	84	74	10	16	0	6	10
Afrika, Asia etc.	683	100	69	53	16	31	3	13	16

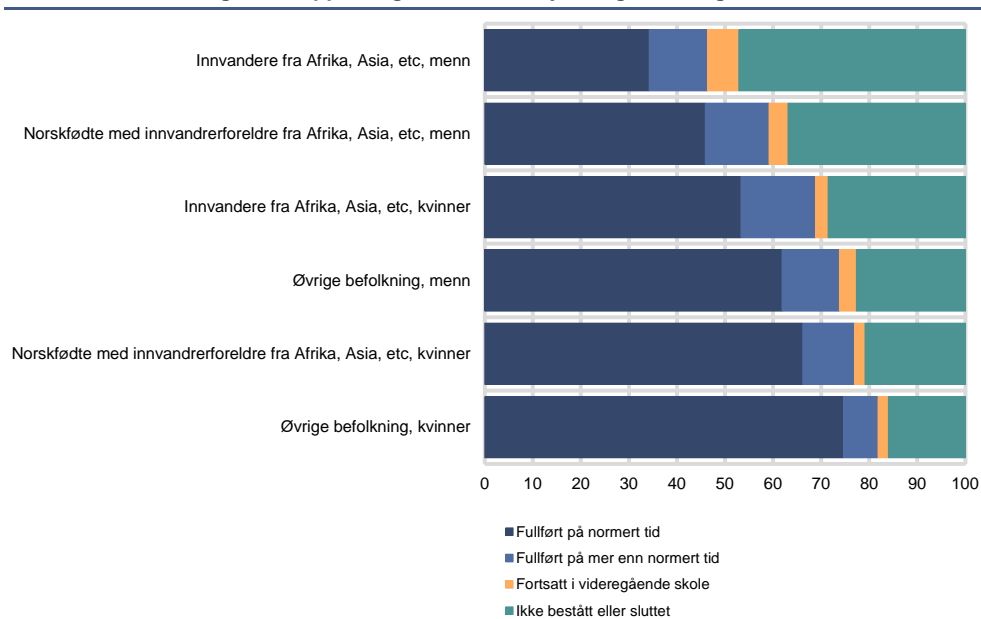
Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8B. Alle bosatte og norskfødte med innvandrerforeldre som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Oslo. Prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkes- kompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videre- gående opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
I alt	14 826	100	74	64	10	26	3	10	13
Norskfødte med innvandrerforeldre									
I alt	2 472	100	68	56	12	32	3	15	14
EU, Nord-Amerika etc. ...	116	100	78	72	5	22	2	11	9
Afrika, Asia etc.	2 356	100	68	56	12	32	3	16	14
Menn									
I alt	7 503	100	69	57	12	31	4	12	15
Norskfødte med innvandrerforeldre									
I alt	1 292	100	60	47	13	40	4	19	17
EU, Nord-Amerika etc. ...	56	100	73	64	9	27	0	16	11
Afrika, Asia etc.	1 236	100	59	46	13	41	4	19	18
Kvinner									
I alt	7 323	100	80	71	8	20	2	8	10
Norskfødte med innvandrerforeldre									
I alt	1 180	100	77	67	10	23	2	11	9
EU, Nord-Amerika etc. ...	60	100	82	80	2	18	3	7	8
Afrika, Asia etc.	1 120	100	77	66	11	23	2	12	9

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.11B. Alle bosatte, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Oslo. Prosent

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Datamaterialet baserer seg på personer med innvandrerbakgrunn som begynte i videregående opplæring i Oslo i årene 2005-2007. Det var få personer med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. i dette materialet. De er redegjort for i tabell 7.8a og 8b, men ikke kommentert nærmere i teksten.

Det var 1 380 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og 2 360 norskfødte med innvandrerforeldre, med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som startet på videregående opplæring i løpet av de tre årene.

Høyt frafall blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., men lavere enn landsgjennomsnittet

Som vi ser i andre kommuner, er det store forskjeller etter innvandrerkategori på hvordan de klarer seg i videregående skole. Jenter klarer seg generelt best ved at de har den største andelen som fullfører på normert tid, og det laveste frafallet. Det gjelder for jenter i alle kategorier. Gutter innvandret fra Afrika, Asia etc. klarer seg dårligst med høyt frafall og en lav andel som oppnår studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Et annet tydelig mønster er at norskfødte med innvandrerforeldre klarer seg betydelig bedre enn innvandrergruppen. 68 prosent av de norskfødte fullførte etter fem år, mens 58 prosent av innvandrerne. Jenter født i Norge av foreldre fra Afrika, Asia etc. hadde en langt høyere fullføringsandel enn gutter med samme bakgrunn. 77 prosent mot 59 prosent.

Andelen som ikke oppnådde studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 54 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 31 prosent. Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent. I befolkningen som helhet hadde 35 prosent av guttene og 25 prosent av jentene ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år.

7.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 7.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Oslo. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Oslo										
I alt	306 020	57	36 250	59	65 050	28	770	59	4 980	38
Menn	157 250	53	21 760	52	32 340	27	390	52	2 560	33
Kvinner	148 770	62	14 490	69	32 710	29	380	66	2 410	43

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høyt utdanningsnivå for alle unntatt dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Oslo ligger langt over landsgjennomsnittet i andel med høyere utdanning for befolkningen sett under ett, samt for innvandrere og norskfødte med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger om lag på landsgjennomsnittet for gruppene, og betydelig under kommunens øvrige befolkning.

7.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 7.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Oslo. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Oslo										
I alt	50 930	39	5 210	10	6 840	23	300	44	5 470	39
Menn	24 070	35	2 440	8	3 000	20	145	43	2 740	32
Kvinner	26 860	44	2 770	12	3 840	26	155	44	2 730	45

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Forholdsvis mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Forskjellen er størst blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc.

Generelt er det slik at innvandrergruppene deltar i mindre grad i høyere utdanning enn befolkningen i Oslo som helhet, men ser vi på de norskfødte med innvandrerforeldre er denne forskjellen utliknet og vel så det. Blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., er det en noe høyere andel som deltar i høyere utdanning sammenliknet med alle 19-24-årige kvinner i Oslo.

Andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning er lavere enn andelen mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. De aller fleste i denne gruppen kommer for å jobbe, og mange av dem har sannsynligvis jobb ved

ankomst. Flere innvandrerne fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb.

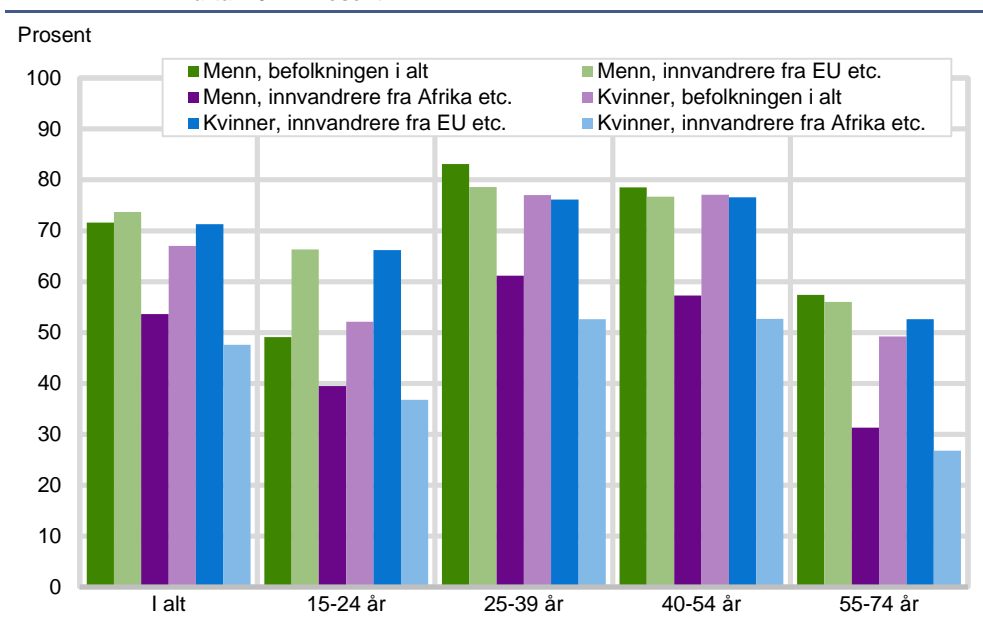
Vi ser ellers at andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. som deltar i høyere utdanning er høyere i Oslo enn landsgjennomsnittet.

7.5. Arbeid

- Innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Oslo har en lavere sysselsettingsandel enn i landet ellers. Andelen yrkesaktive er høyere blant de norskfødte med innvandrerforeldre enn blant innvandrerne.
- Det er fem ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person i den øvrige befolkningen skal være det
- Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i rengjøring og transport. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft og bygg og anlegg.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er noe høyere blant Oslos innvandrere enn blant innvandrere i hele landet

7.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 7.12. Sysselsatte i Oslo, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lavere sysselsettingsandel for innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i landet ellers

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. Oslo ligger tett opptil landsgjennomsnittet, 69 prosent er sysselsatt i alt, 72 prosent av mennene og 67 prosent av kvinnene. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn

gjennomsnittet for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (74 prosent) og lavere for dem fra Afrika, Asia etc. (54 prosent). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Oslo skiller seg fra landet ved en generelt lavere sysselsetting blant innvandrerne enn i landet ellers, med unntak av kvinner som kommer fra EU, Nord-Amerika etc. Både menn og kvinner i alderen 15-24 år som har kommet fra EU, Nord-Amerika etc. har høyere sysselsettingsgrad enn i landet for øvrig.

Høyere sysselsetting blant norskfødte med innvandrerforeldre enn blant innvandrere

Det var 8 470 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 890 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 7 580 fra Afrika, Asia etc. Det utgjør 67 prosent av alle norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og 51 prosent av tilsvarende gruppe fra Afrika, Asia etc. Sysselsettingsgraden er høyere for denne gruppen enn for innvandrere i alle aldersgrupper fra 25 år. 74 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 25-39 år var sysselsatt, mot 68 prosent av innvandrerne i samme alder.

7.5.2. Arbeidsledige

Tabell 7.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Oslo

	Alle bosatte		Antall			Prosent				
			Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
				I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.		I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc	Fra Afrika, Asia, etc
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Oslo	13 230	4 700	8 010	1 940	6 070	3,1	1,6	6,3	4,2	7,6
Menn	6 890	2 740	3 870	1 090	2 780	3,2	1,9	5,8	4,0	7,0
Kvinner	6 330	1 960	4 140	850	3 290	3,0	1,4	6,9	4,4	8,1

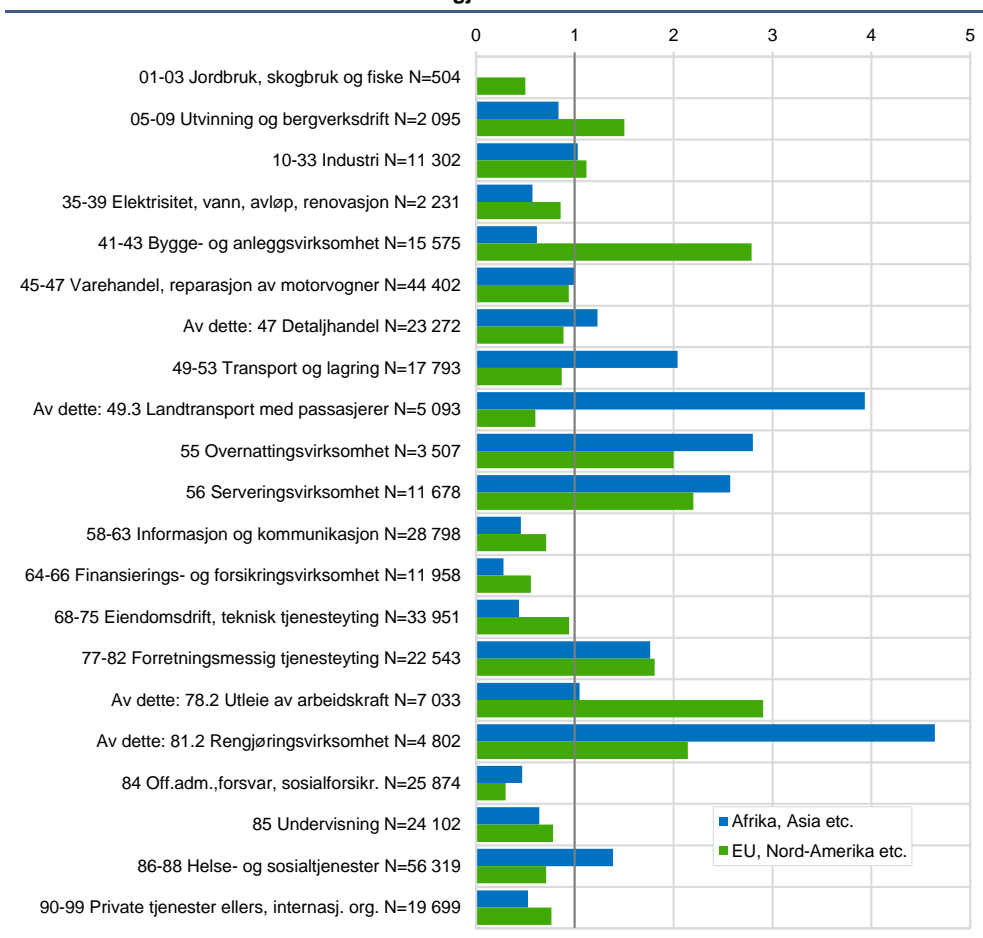
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Over 60 prosent av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant innvandrere i Oslo enn i den øvrige befolkningen. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 7,6 prosent, mot 4,2 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og kun 1,6 prosent for den øvrige befolkningen. Det er altså nesten fem ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en fra den øvrige befolkningen skal være det. Mens innvandrerne utgjør 30 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Oslo, er så mye som 61 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

7.5.3. Næringer

Figur 7.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Oslo 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 334 670 sysselsatte i Oslo, av disse var 36 170 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 46 180 innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i rengjøring

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i forholdsvis små. I rengjøringsvirksomhet er 62 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I landtransport av passasjerer er andelen 53 prosent, i overnattingsvirksomhet 37 prosent og i serveringsvirksomhet 35 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 10 760, og det var 6 110 i Varehandel og reparasjon av motorvogner, mot 3 000 innen rengjøringsvirksomhet.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i utleie av arbeidskraft, de er mest overrepresentert i bygge- og anleggsvirksomhet
 Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg også fra de øvrige sysselsatte. Det er spesielt stor andel av dem i næringen utleie av arbeidskraft i tillegg til bygge- og anleggsvirksomhet. Mange av dem som arbeider innen utleie av arbeidskraft er imidlertid utleid nettopp til bygge- og anleggsvirksomhet. Om vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er det i bygge- og anleggsvirksomhet (4 730) vi finner flest fra EU, Nord-Amerika etc., fulgt av varehandel, reparasjon av motorvogner (4 540), forretningsmessig tjenesteyting (4 390) og Helse- og sosialtjenester (4 307).

7.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 7.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Oslo og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Oslo	20 910	5 330	2 250	3 080	4,3	3,7	4,6	3,3
Menn	13 160	3 700	1 430	2 270	5,4	4,9	5,1	4,8
Kvinner	7 750	1 630	820	810	3,2	2,4	3,9	1,7

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc.

I alt var det 300 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Skedsmo 4.kvartal 2012, 90 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 210 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det også flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Skedsmo var noe under nivået for landet som helhet. Blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i Skedsmo var andelen selvstendig næringsdrivende langt høyere enn landsgjennomsnittet for gruppen. Det er også noe vanligere at innvandrere fra denne gruppen er selvstendig næringsdrivende enn i kommunens befolkning som helhet.

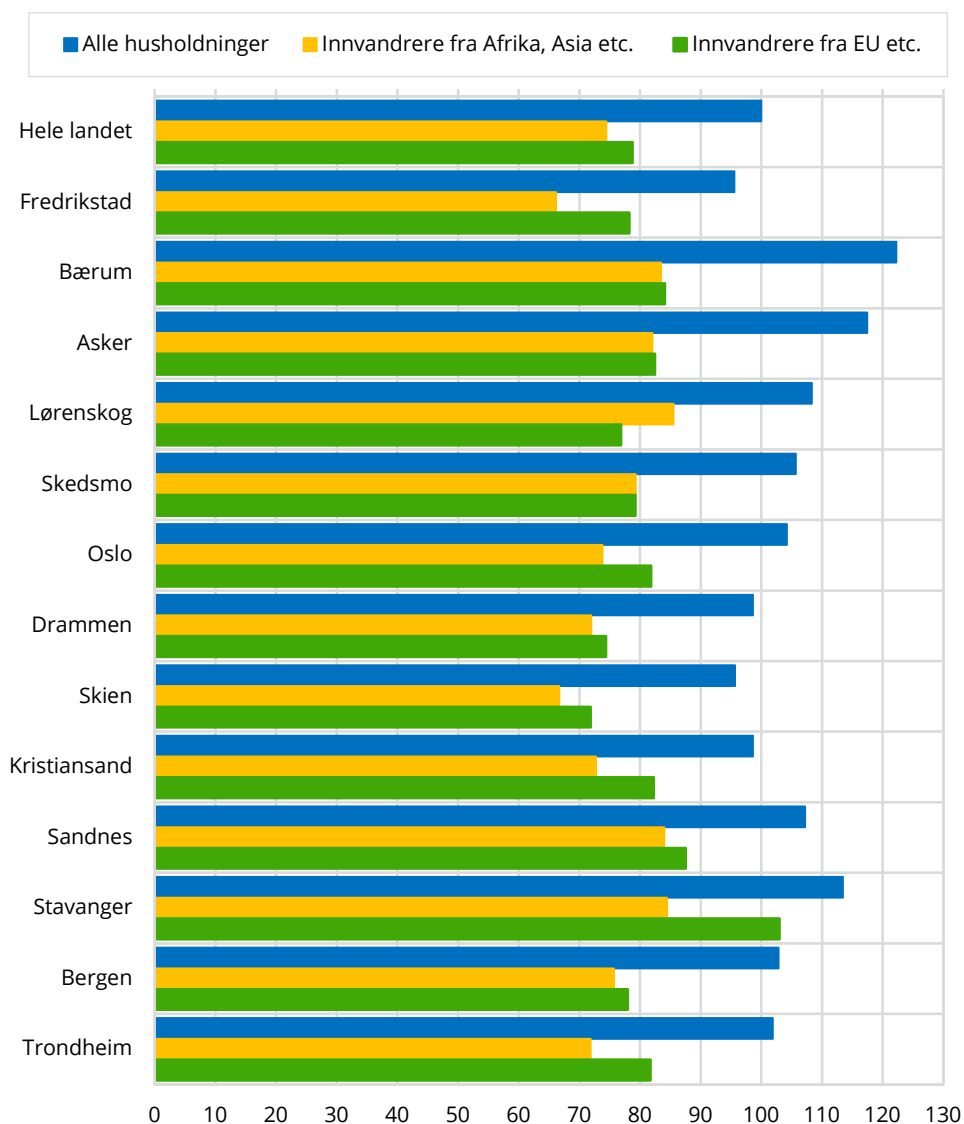

7.6. Økonomiske levekår

- Husholdninger i Oslo hadde et inntektsnivå som var 4 prosent høyere enn alle husholdninger i Norge. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde 71 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune, og innvandrere fra EU etc. hadde inntekter som tilsvarte 79 prosent av alle husholdninger i kommunen.
- Som i de fleste andre kommuner, er andelen som mottar sosialhjelp høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen ellers. Oslo skiller seg lite fra landsgjennomsnittet i andel som mottar sosialhjelp i de enkelte gruppene.
- Andelen som får uføretrygd i Oslo er lav, unntatt for innvandrere fra Afrika, Asia etc., som ligger langt over landsgjennomsnittet for sin gruppe.

7.6.1. Inntekt

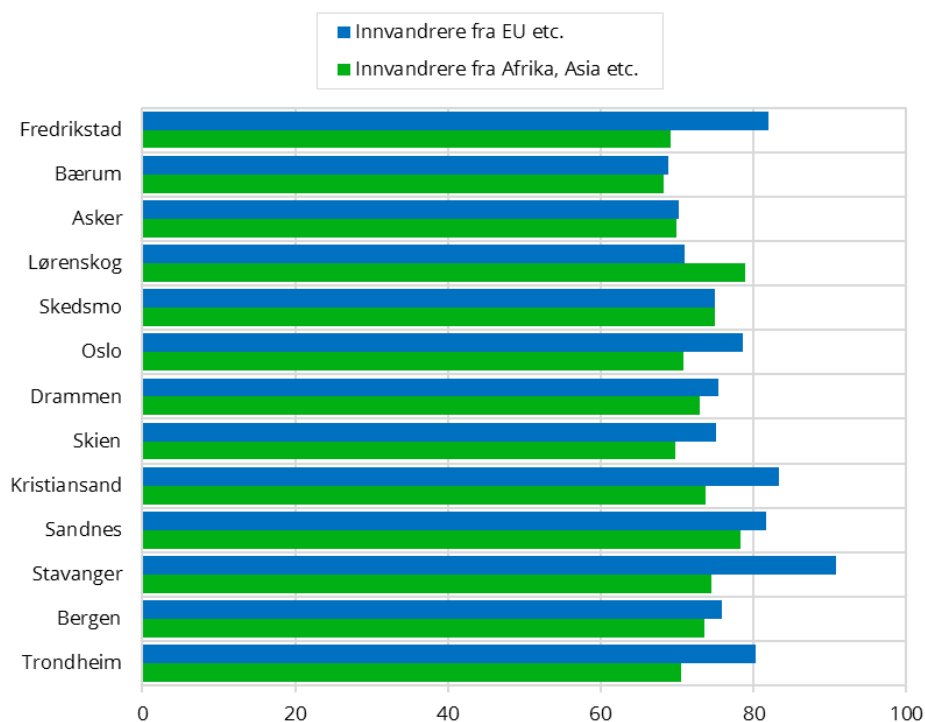
Figur 7.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Oslo hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 235 300 kroner i 2011. Dette tilsvarer 74 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). Innvandrere fra EU etc. hadde høyere inntekter (261 000 kroner), som tilsvarte 82 prosent av inntektsnivået i hele befolkningen.

Figur 7.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Husholdninger i Oslo kommune hadde et inntektsnivå som var 4 prosent høyere enn alle husholdninger i Norge. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde 71 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune, og innvandrere fra EU etc. hadde inntekter som tilsvarte 79 prosent av alle husholdninger i kommunen.

7.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

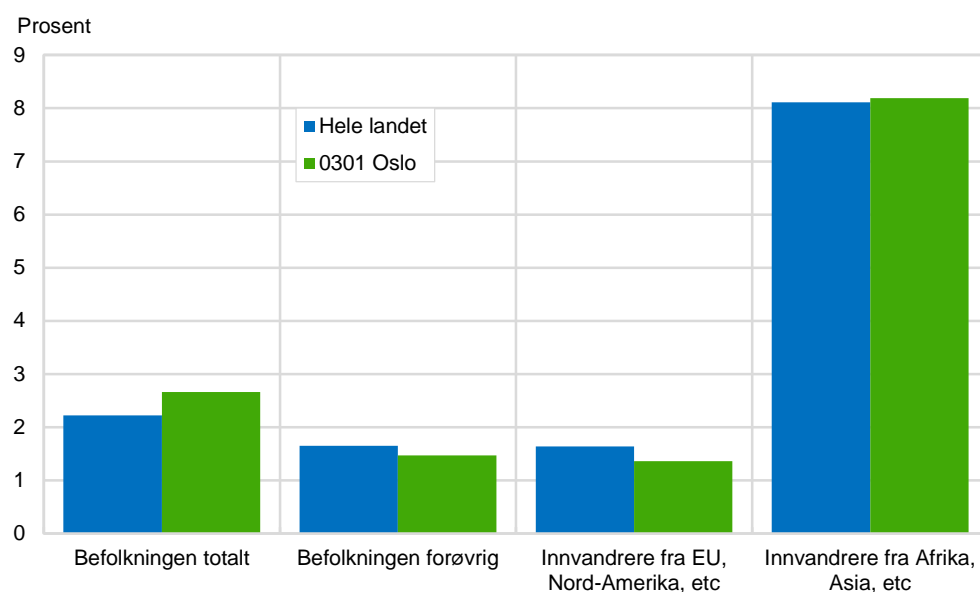
Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk

sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Høy andel av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. mottar sosialhjelp – som i landet for øvrig

I Oslo er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp litt høyere i hele befolkningen, sammenliknet med hele landet. Grunnen er at Oslo har mange innvandrere fra Afrika, Asia etc., en gruppe der mange får sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen ørlite høyere enn for hele landet, mens det for de to andre undergruppene er noe lavere enn for hele landet. For langtidsmottakere er det samme mønster, bare med lavere andeler.

Figur 7.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Oslo og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

7.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Spesielt mange uføretrygdede mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc.

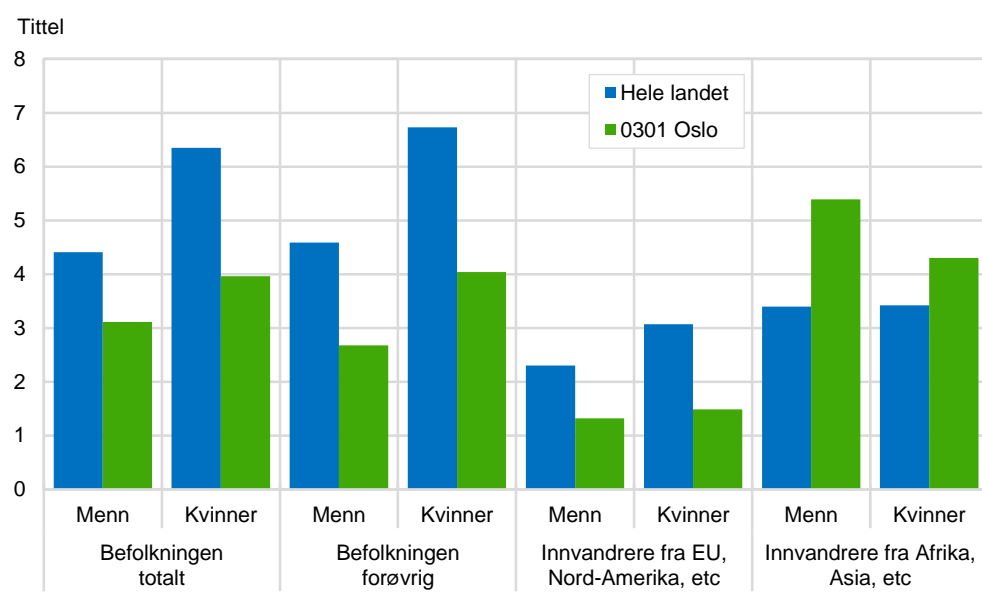
I Oslo er andelen med uførepensjon lavere enn hele landet for befolkningen for øvrig og for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., men høyere for både menn og kvinner for innvandrere fra Afrika, Asia etc. Oslo skiller seg fra flere andre

kommuner i utvalget vårt, ved at andelen uføretrygdede er høyere blant menn enn kvinner fra Afrika, Asia etc.

For mennene er andelen lavere for befolkningen for øvrig (2,7 prosent sammenlignet med 4,6 prosent for hele landet) og for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (1,3 prosent sammenlignet 2,3 prosent i hele landet). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen høyere i Oslo enn i hele landet (5,4 prosent mot 3,4 prosent).

For kvinner er det lavere andel for befolkningen for øvrig (4,0 prosent sammenlignet med 6,7 prosent) og for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (1,5 prosent sammenlignet med 3,1 prosent). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen høyere i Oslo enn i hele landet (4,3 prosent sammenliknet med 3,4 prosent).

Figur 7.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Oslo og hele landet, 2012

Kilde: NAV.

7.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandrergroppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandrergroppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom groppene.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandrergroppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

Tabell 7.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Oslo og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Oslo	Hele landet	Oslo
Befolkningen totalt	15	12	11	8
Befolkningen for øvrig	16	14	13	10
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	12	8	5
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	3	2	3

Kilde: NAV.

Oslo har en ung befolkning. Derfor er andelen alderspensjonister lavere enn i landet samlet. Unntaket er innvandrere fra Afrika, Asia etc., som riktig nok har lavest andel alderspensjonister av alle grupper i Oslo, men likevel ligger så vidt over landsgjennomsnittet for gruppen.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Høydahl, Even (2013): Innvandrere i bygd og by. Samfunnsspeilet 2/2013, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/109961?ts=13e4015a728>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

7.1.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Oslo. Dagens landgruppering. Antall.....	251
7.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Oslo. 1. januar 2013. Antall	254
7.3.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Oslo. 1. januar 2013. Prosent	255
7.4.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn og alder. Oslo. 1. januar 2013. Antall.....	256
7.5.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 7.4. Oslo. 1. januar 2013	259
7.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Oslo kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall	265
7.7.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Oslo og landet	266
7.8.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Oslo og landet	267
7.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Uvalgte kommuner. 2012.....	269
7.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	270
7.11A.	Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Oslo. 1. oktober 2012	271
7.11B.	Alle bosatte, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Oslo. Prosent273	
7.12.	Sysselsatte i Oslo, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent.....	275
7.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Oslo 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen	277
7.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet.....	279
7.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet280	
7.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Oslo og hele landet. 2012. Prosent.....	281
7.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Oslo og hele landet, 2012.....	282

Tabellregister

7.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Oslo. Antall og prosent.....	251
7.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Oslo og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013.....	253
7.3.	Innvandrere bosatt i Oslo, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent.....	254
7.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Oslo, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent	258
7.5.	Befolkningsendringer i Oslo 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn .	260
7.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Oslo kommune. Per 1. januar 2013.....	263
7.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Oslo kommune	264
8A.	Alle bosatte og innvandrere som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Oslo. Prosent.....	272
8B.	Alle bosatte og norskfødte med innvandrerforeldre som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Oslo. Prosent	272
7.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Oslo. 1. oktober 2012	274
7.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Oslo. 1. oktober 2012	274
7.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	275
7.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Oslo .	276
7.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Oslo og hele landet. 4. kvartal 2012.....	278
7.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Oslo og hele landet. 2012. Prosent	283

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Drammen**

Innhold

8. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Drammen	289
8.1. Innledning.....	289
8.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	290
8.2.1. Demografi.....	290
8.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	299
8.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	303
8.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	306
8.3.1. Barnehage.....	306
8.3.2. Kontantstøtte.....	308
8.4. Utdanning.....	309
8.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	309
8.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	310
8.4.3. Utdanningsnivå	310
8.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	311
8.5. Arbeid.....	312
8.5.1. Sysselsettingsnivå.....	312
8.5.2. Arbeidsledige	313
8.5.3. Næringer	314
8.5.4. Selvstendig næringsdrivende	315
8.6. Økonomiske levekår.....	316
8.6.1. Inntekt	316
8.6.2. Sosialhjelp.....	317
8.6.3. Uførepensjon.....	318
8.6.4. Alderspensjon	319
Referanser.....	321
Figurregister	322
Tabellregister.....	323

8. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen

8.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

8.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 25 prosent, eller hver fjerde innbygger i Drammen hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 11 prosentpoeng høyere enn i Norge under ett. Tyrkere er den største gruppen i Drammen, og utgjør også den gruppen som er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (75 prosent) av dem med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 25 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. Andelen norskfødte i denne gruppen er 16 prosent for landet som helhet.
- Av de med innvandrerbakgrunn har 72 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc., 15 prosentpoeng høyere enn på landsbasis, mens 28 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.
- Nesten halvparten av innvandrerne (47 prosent) i Drammen har bodd i Norge mer enn 10 år, og 21 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Uten innvandrerne og deres norskfødte barn hadde kommunen ikke hatt nettoinnflytting i perioden 2010-2012.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 41 prosent kommet ved familieinnvandring, 34 prosent av fluktgrunner og 22 prosent som arbeidsinnvandrere.
- Det var lav valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn i Drammen ved kommunevalget 2011 og de med innvandrerbakgrunn var godt representert i kommunestyret.

8.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 710 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

Drammen hadde da 65 470 innbyggere, og 16 320 av dem, det vil si 25 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, noe som er 11 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Over 72 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Drammen har innvandrere fra 146 forskjellige land, dette er 19 flere land enn i 2006. Den største gruppen av innvandrere – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen, og med sine 1 500 personer eller 12 prosent er de 300 flere enn de 1 200 fra Tyrkia. Blant de andre større gruppene er det ganske mange fra land der flukt er en viktig utvandringsårsak, som 850 fra Irak, 540 fra Afghanistan, 480 fra Somalia, og 400 fra Iran.

Tabell 8.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Drammen. Antall og prosent

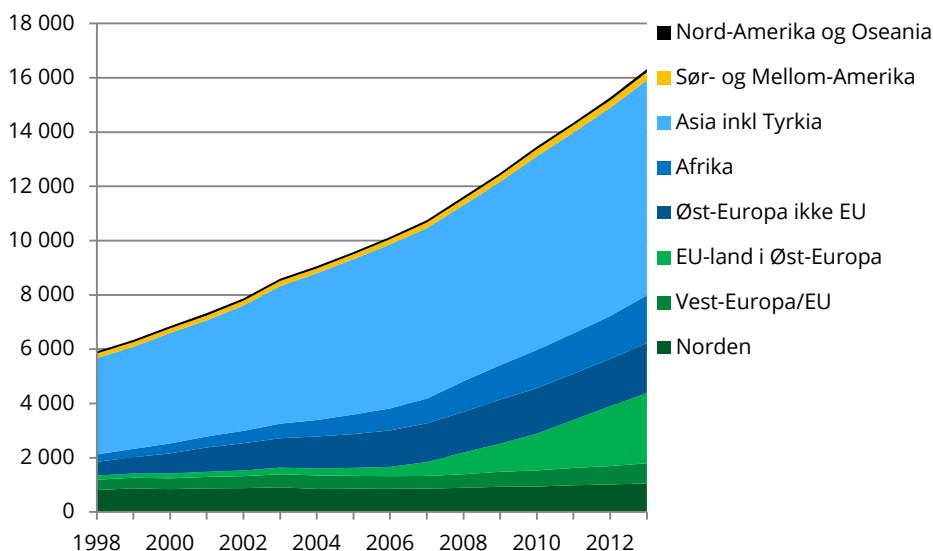
	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Drammen	Prosent av folketallet i Drammen	Prosent som bor i Drammen per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	65 470	100,0	1,3
innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	710 000	14,1	16 320	24,9	2,3
- Innvandrere	593 000	11,7	12 310	18,8	2,1
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	117 000	2,3	4 020	6,1	3,4
EU, Nord-Amerika etc. i alt	303 000	6,0	4 510	6,9	1,5
- Innvandrere	282 000	5,6	4 180	6,4	1,5
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	20 000	0,4	320	0,5	1,6
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	11 820	18,1	2,9
- Innvandrere	311 000	6,2	8 120	12,4	2,6
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	97 000	1,9	3 690	5,6	3,8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Sju og en halv gang flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. Bare 28 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., mens hele 72 prosent – nesten tre av fire – har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 61 prosent fra 2006 til 2013, mens folketallet i kommunen har økt med 13 prosent. Mens personer med innvandrerbakgrunn har økt med 6 200, har økningen av dem uten innvandrerbakgrunn vært 1 500. Veksten av personer med innvandrerbakgrunn har dermed stått for 80 prosent av kommunens samlede folketallsvekst. Den største endringen er at andelen personer fra EU-land i Øst-Europa har økt fra 3 til 16 prosent, i takt med den økende arbeidsinnvandringen fra de nye EU-landene, særlig av polakker, men også av litauere og latviere. Antallet fra Afrika har blitt mer enn doblet, men tallene er likevel ikke større enn at andelen ikke har økt mer enn fra 8 til 11 prosent. Andelen fra Asia med Tyrkia har sunket i takt med at andelen fra EU-land i Øst-Europa har økt, men utgjør fortsatt tett oppunder 50 prosent.

Figur 8.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Drammen. Dagens landgruppering. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt mer enn dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen økte fra 1 100 i 1970, 2 100 i 1980, 4 100 i 1990, til 6 800 i 2000, 13 500 i 2010, og altså 16 300 i 2013. Fra årtusenskiftet og fram til 2007 var den årlige veksten med noen unntak rundt 500, for så å øke til rundt 900, og i 2012 var veksten på 1 050. Det er stort sett vekst i alle grupper, men det er særlig personer fra Asia inkludert Tyrkia og EU-land i Øst-Europa som har skutt i været de siste seks, syv årene.

Tyrkere er mest overrepresentert

Det er mange tyrkere i Drammen, og også mange polakker. Enkelte andre grupper er også store. Det er likevel tyrkerne som klart skiller seg ut som å være relativt sett klart mest konsentrert til kommunen. Drammen med sine 2,3 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, har hele 12,9 prosent eller hver åttende av landets innbyggere med innvandrerbakgrunn fra Tyrkia. Av de store gruppene er tyskere og svensker mest underrepresentert.

Tabell 8.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013¹

Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Drammen	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Drammen	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Drammen per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	16 320	12 310	4 020	75,4	24,6	100,0	100,0	2,3
Tyrkia	2 200	1 200	1 000	54,4	45,6	13,5	2,4	12,9
Polen	1 600	1 500	100	93,8	6,2	9,8	11,6	1,9
Irak	1 180	850	330	72,0	28,0	7,2	4,2	4,0
Pakistan	990	520	470	52,6	47,4	6,1	4,7	3,0
Somalia	710	480	230	67,5	32,5	4,4	4,7	2,1
Kosovo	710	460	250	64,5	35,5	4,3	2,0	5,0
Afghanistan ...	660	540	120	81,9	18,1	4,0	2,0	4,6
India	650	410	240	62,8	37,2	4,0	1,7	5,4
Bosnia- Hercegovina ..	560	430	130	77,0	23,0	3,4	2,3	3,3
Iran	510	400	110	79,0	21,0	3,1	2,7	2,7
Vietnam	490	310	180	62,6	37,4	3,0	3,0	2,3
Litauen	470	440	30	92,8	7,2	2,9	4,3	1,5
Sverige	440	400	30	92,4	7,6	2,7	5,3	1,2
Danmark	370	330	40	89,7	10,3	2,3	2,9	1,8
Russland	300	250	50	84,8	15,2	1,8	2,5	1,7
Tyskland	270	250	20	91,6	8,4	1,7	3,7	1,0
Thailand	260	230	30	87,9	12,1	1,6	2,2	1,7
Sri Lanka	250	160	90	63,3	36,7	1,5	2,1	1,7
Latvia	180	170	10	95,6	4,4	1,1	1,2	2,1
Filippinene	180	170	10	95,6	4,4	1,1	2,5	1,0
Storbritannia ..	170	160	10	95,8	4,2	1,0	2,0	1,1
Island	160	140	10	91,7	8,3	1,0	1,1	2,0
Andre land	3 030	2 510	520	82,8	17,2	18,5	28,9	1,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

¹ Tabellen er rettet 8. juli 2014.

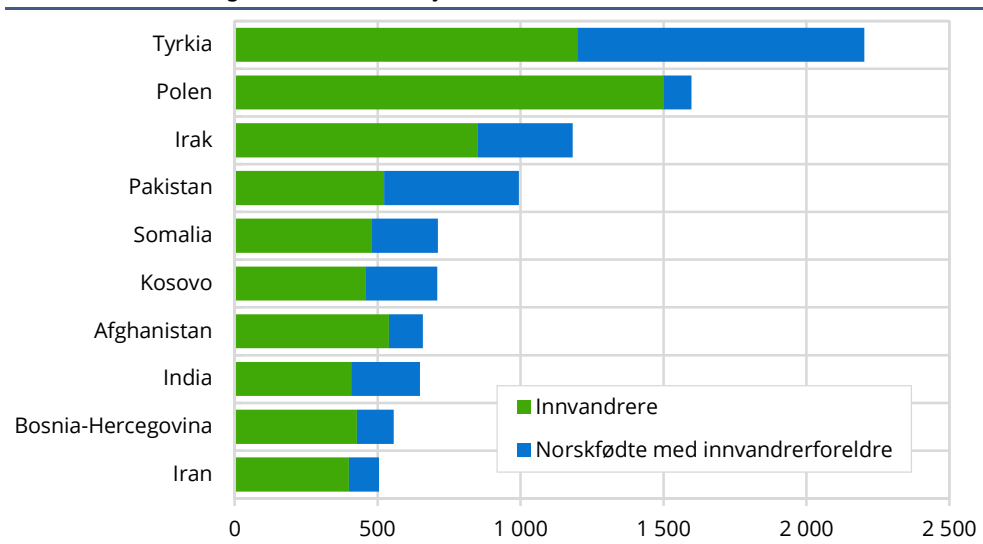
Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia og Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 8.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Drammen er det personer fra Tyrkia og Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Vietnam, India, Sri Lanka og Kosovo. I antall er det klart flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har over 60 prosent av de britiske og danske innvandrerne i Drammen bodd mer enn 20 år i landet, mens kun henholdsvis 4 og 10 prosent av den britiske og danske befolkningen med innvandrerbakgrunn er født i Norge. Også for svenske innvandrere gjør lignende forhold seg gjeldende. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 8.7). Barna disse parene får

regnes ikke som norskfødte med innvandrerforeldre, siden kun den ene forelderen er innvandrere.

I forhold til landsgjennomsnittet er i tillegg til tyrkere også personer fra India, Kosovo og Afghanistan overrepresentert i Drammen, mens det relativt sett er særlig få polakker, men også svensker, i kommunen.

Figur 8.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Drammen. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Andelen norskfødte med innvandrerforeldre av alle personer med innvandrerbakgrunn er noe større i Drammen enn i landet som et hele. I Drammen er andelen 25 prosent, mens den for landet er 16 prosent. Figur 8.2 viser for de største gruppene det samme som er beskrevet i tabell 8.2, og det vises tydelig at Tyrkia og Pakistan skiller seg ut. Grunnen til dette er at det bor forholdsvis mange i kommunen fra grupper med lang botid, som tabell 8.3 viser.

Tabell 8.3. Innvandrere bosatt i Drammen, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent

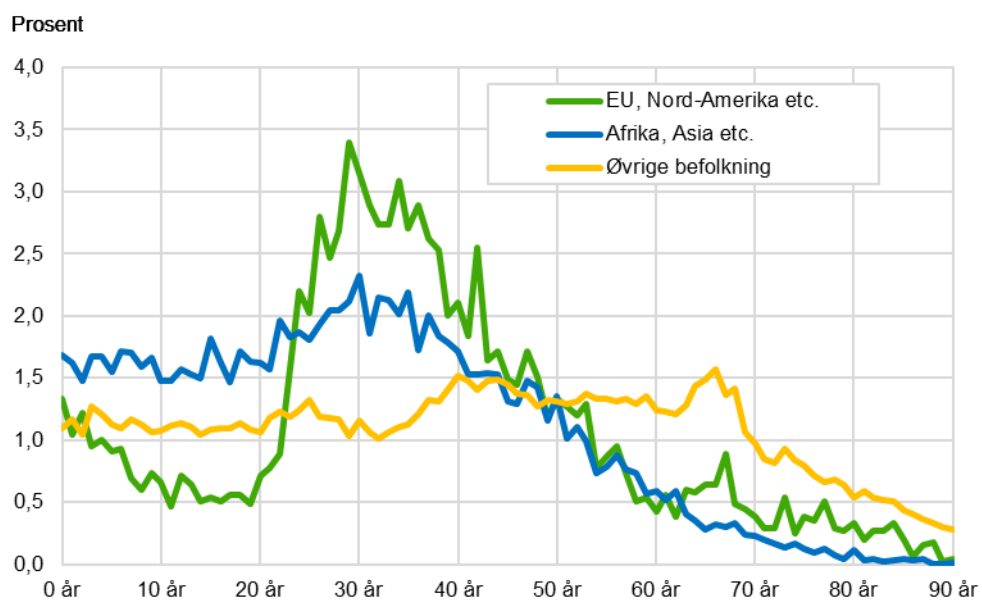
Landbakgrunn	Antall	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	12 310	100	21	14	18	23	24
EØS etc.	4 180	100	39	22	11	10	18
Afrika, Asia etc.	8 120	100	11	10	22	30	27
Polen	1 500	100	46	36	12	2	4
Tyrkia	1 200	100	4	5	10	19	62
Irak	850	100	9	9	28	51	3
Afghanistan	540	100	13	15	49	20	3
Pakistan	520	100	8	9	16	21	45
Somalia	480	100	21	18	32	25	4
Kosovo	460	100	5	7	11	60	17
Litauen	440	100	63	25	10	2	0
Bosnia-Hercegovina	430	100	5	3	4	87	1
India	410	100	13	9	12	15	52
Sverige	400	100	22	12	12	30	24
Iran	400	100	12	4	22	37	27
Danmark	330	100	9	5	8	14	64
Vietnam	310	100	6	4	8	18	65
Russland	250	100	15	10	46	25	4
Tyskland	250	100	18	24	17	14	28
Thailand	230	100	14	19	31	22	14
Latvia	170	100	78	11	7	2	2
Filippinene	170	100	33	14	24	14	15
Storbritannia	160	100	13	8	8	9	62
Sri Lanka	160	100	4	5	12	21	57
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 8.3 viser innvandrere bosatt i Drammen fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). I den ene enden av skalaen har rundt to tredjedeler av innvandrerne fra Tyrkia, Pakistan, Kosovo, Bosnia-Hercegovina, Vietnam, Storbritannia og Sri Lanka bodd i landet i mer enn 10 år. I den andre enden av skalaen har derimot åtte av ti innvandrere fra Polen bodd i landet i mindre enn seks år. Tabellen fanger også opp den nyeste innvandringsstrømmen, i det seks av ti fra Litauen og hele åtte av ti fra Latvia har en botid på mindre enn tre år.

Figur 8.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Drammen. 1. januar 2013. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

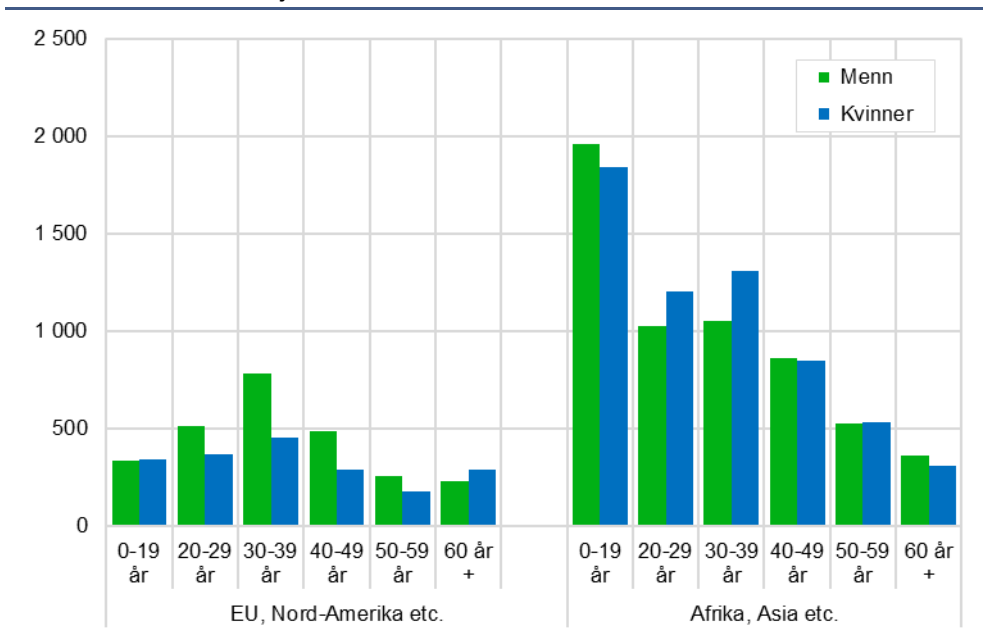
Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 8.3 viser, er en høy andel av innvandrerne i Drammen i arbeidsfør alder. Totalt er 69 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 18 prosent av Drammens befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 7 prosent. 41 prosent av dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er i alderen 25-40 år, mens 32 prosent av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det, og bare 19 prosent av den øvrige befolkningen.

Figur 8.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Drammen. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc. og kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem fra Afrika, Asia etc.

Blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (58 prosent) enn kvinner, spesielt i alderen 30-49 år. I alderen over 60 år er det imidlertid flere kvinner enn menn. Denne fordelingen etter alder og kjønn er temmelig lik for hele landet.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det derimot så vidt flere kvinner enn menn. Det er i aldersgruppen 20-39 år at forskjellen er merkbar (flere kvinner enn menn), mens det i de øvrige aldersgruppene kun er små forskjeller. At det er flere kvinner enn menn i denne gruppen i alderen 20-39 år er også et generelt trekk for landet, og ikke noe spesielt for Drammen.

Sentrumsnært og på sørsiden av elva

Av tabell 8.4 og figur 8.5 kan vi se hvor personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delene av Drammen. Innvandrerne og deres barn, både de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., og de fra Afrika, Asia etc., er overrepresentert i sentrumsområdene på sørsiden av elva.

Det mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre både i absolutte tall og relativt sett er Danvik-Fjell, hvor de til sammen utgjør 44 prosent av befolkningen. Dette er langt over snittet på 25 prosent for hele kommunen. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør hele 38 prosent av den totale befolkningen i Danvik-Fjell, mot 18 prosent i hele kommunen.

Strømsø og Gulskogen-Sundhaugen er andre områder hvor andelen med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. er relativt høy sammenlignet med gjennomsnittet i kommunen (fra 21 til 25 prosent).

Også for innvandrerne med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., er Strømsø og Gulskogen-Sundhaugen populære bosteder relativt sett. I tillegg er to områder på nordsiden av elva, Bragernes sentrum og Fjellheim, like populære. I disse områdene har mellom 9 og 10 prosent av innbyggerne innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc., mens gjennomsnittet for Drammen ligger på 7 prosent. I Danvik-Fjell er de derimot underrepresentert, med en andel på bare 5 prosent.

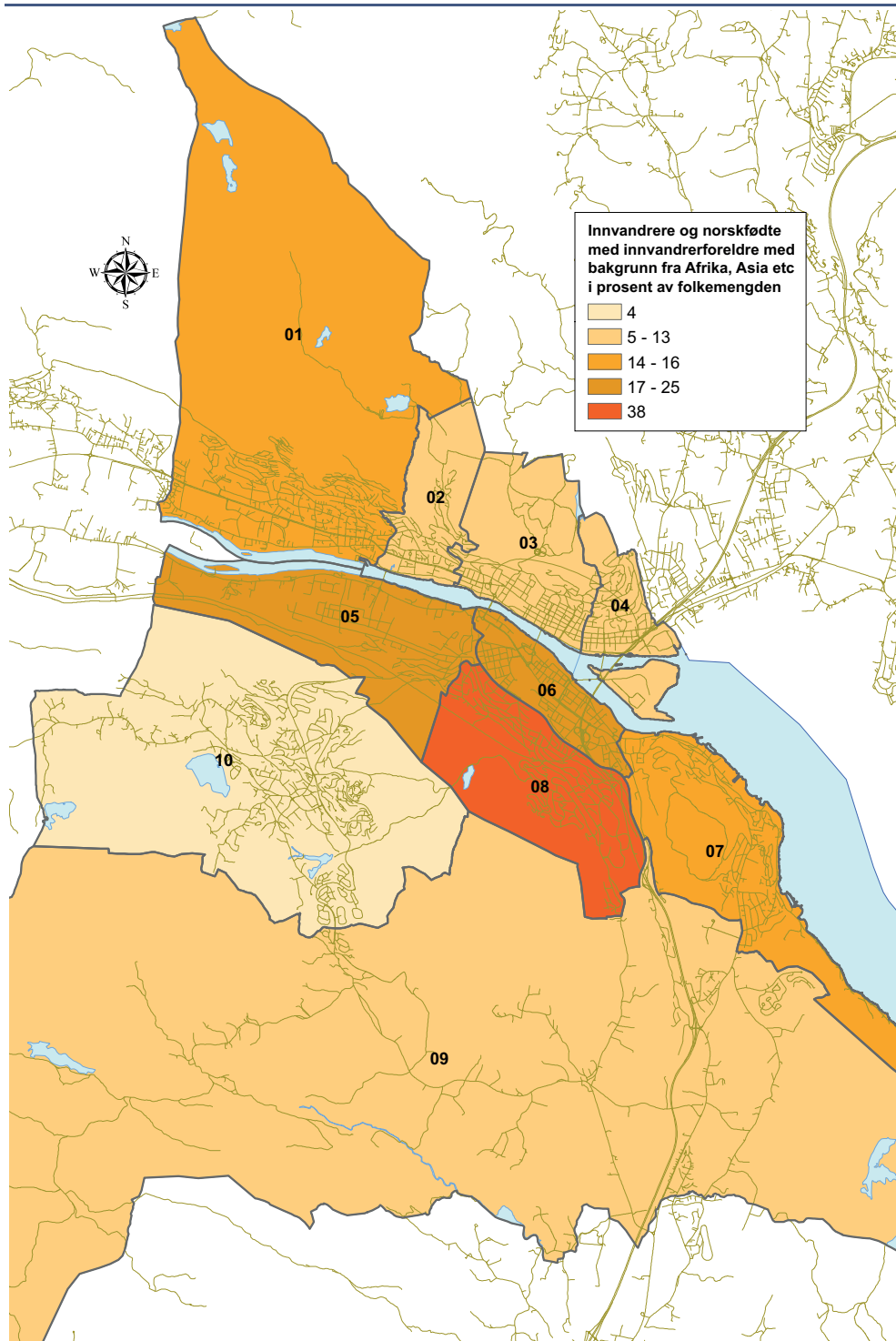
Ser man motsatt, på de områdene hvor færrest personer er av innvandrerbakgrunn, er det særlig Konnerud som skiller seg ut, hvor bare 8 prosent av innbyggerne har innvandrerbakgrunn. Danvik-Fjell skiller seg ut som det området hvor forskjellen i antall og andel mellom dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er stor. Variasjonen er mye større for Afrika, Asia etc. (fra 4 til 38 prosent) enn for EU, Nord-Amerika etc. (fra 4 til 10 prosent).

Tabell 8.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Drammen	65 470	25	7	18
01 Åssiden	11 670	20	5	15
02 Øren-Underlia	3 710	20	7	13
03 Bragernes sentrum	4 220	21	9	12
04 Fjellheim	4 030	23	10	13
05 Gulskogen-Sundhaugen	4 730	30	9	21
06 Strømsø	6 720	35	10	25
07 Tangen-Åskollen	6 890	24	8	16
08 Danvik-Fjell	10 090	44	5	38
09 Skoger	3 130	17	7	10
10 Konnerud	10 020	8	4	4
99 Uoppgitt	270	57	29	28

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 8.4. Drammen. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 8.5. Befolkningsendringer i Drammen 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels-overskudd	Innvandring	Utvandring	Nettoinnvandring	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	62 570	2 350	1 700	650	3 140	990	2 150	10 790	10 680	100	2 910	65 470
Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre	13 440	660	110	550	2 820	730	2 080	3 330	3 110	220	2 880	16 320
EU, Nord-Amerika etc	2 980	140	50	80	1 830	330	1 500	1 140	1 200	-60	1 530	4 510
Afrika, Asia etc	10 460	530	60	470	990	400	580	2 190	1 910	280	1 360	11 820
Tyrkia	2 170	60	10	50	60	40	20	130	170	-40	30	2 200
Polen	940	60	10	50	740	100	650	390	440	-50	660	1 600
Irak	1 020	90	0	90	90	50	50	290	260	30	160	1 180
Pakistan	940	40	10	30	70	50	20	100	90	10	60	990
Somalia	570	60	0	60	90	60	30	190	140	50	140	710
Kosovo	660	40	0	40	30	10	20	90	90	0	50	710
Afghanistan	460	40	0	40	50	10	30	210	90	120	200	660
India	590	20	10	20	50	20	20	90	70	20	60	650
Bosnia-Hercegovina ..	540	30	10	20	30	20	10	40	50	-10	20	560
Iran	420	20	10	10	50	10	40	120	90	30	80	510
Den øvrige befolkningen	49 130	1 680	1 590	100	320	260	70	7 460	7 580	-120	20	49 150

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 8.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitetshensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

De med innvandrerbakgrunn sto for hele befolkningsveksten

Av befolkningsveksten i Drammen mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 2 910 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre for 2 880 eller praktisk talt hele veksten. Veksten var relativt likelig fordelt mellom dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og dem fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var imidlertid veksten for dem fra EU, Nord-Amerika etc. på hele 51 prosent, mens de fra Afrika, Asia etc. hadde en vekst på 13 prosent. Den delen av befolkningen som ikke har innvandringsbakgrunn, opplevde praktisk talt stillstand i antallet. Mens veksten blant dem fra EU, Nord-Amerika etc. nesten utelukkende skyldtes nettoinnvandring fra utlandet, var veksten blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i langt større grad fordelt mellom nettoinnvandring fra utlandet, fødselsoverskudd og deretter innenlandsk nettoinnflytting, det vil si nettoinnflytting fra andre kommuner i Norge.

I forhold til middelfolkemengden for perioden¹ har personer med innvandrerbakgrunn flere fødte enn den øvrige befolkningen, med 15 per 1 000 innbyggere mot 11 per 1 000 innbyggere årlig. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har en rate på 16 mens de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. har en andel som er tilnærmet lik den øvrige befolkningens. De med somalisk og irakisk bakgrunn har relativt flest fødte, med henholdsvis 32 og 26 fødte per 1 000 innbyggere per år.

Mobile polakker, bofaste tyrkere

I forhold til middelfolkemengden flyttet 6 prosent ut av kommunen i løpet av et år, enten til utlandet eller til andre kommuner i Norge. For innvandrerne var andelen 9 prosent, men det var store forskjeller mellom gruppene. For dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. var andelen 14 prosent, mens den var 7 prosent for dem

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. 14 prosent av polakkene flyttet ut fra Drammen i løpet av et år, mens den tyrkiske befolkningen var langt mer bofast, i det bare 3 prosent flyttet fra Drammen, og slik var langt mer stedbundne også enn de uten innvandrerbakgrunn, der 5 prosent flyttet ut.

Hvis vi slår sammen alle flyttinger, både innvandringer, utvandring, innflyttinger fra og utflyttinger til andre kommuner, for å vise bevegelsene eller størrelsen av flyttestrømmen, finner vi at 13 prosent av befolkningen «flytter på seg» over kommunegrensen i løpet av et år. Hver fjerde innvandringsgjør det samme, men igjen er forskjellen stor mellom dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. (40 prosent) og dem med bakgrunn fra Asia, Asia etc. (16 prosent). Igjen er polakkene mest mobile (44 prosent), mens tyrkerne er bofaste (6 prosent), langt mer bofaste enn de uten innvandrerbakgrunn (11 prosent).

8.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 12 300 som var registrert som innvandrere i Drammen kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 2 800 personer. 34 prosent av dem med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden. Rundt 700 personer med tyrkisk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er hele 57 prosent av alle tyrkiske innvandrere i Drammen. Tyrkerne er en gruppe med lang botid i Norge. De første tyrkene kom til Norge som arbeidsinnvandrere før innvandringsstoppen i 1974/75. Etter innvandringsstoppen har økningen hovedsakelig kommet gjennom familieinnvandring. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer som kom til Norge på grunn av flukt. Derfor mangler vi opplysninger for så mange tyrkere.

9 500 innvandrere i Drammen kommune var registrert med innvandringsgrunn. 41 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 34 prosent kom av fluktgrunner, mens 22 prosent var arbeidsinnvandrere. 3 prosent av dem med oppgitt innvandringsgrunn i Drammen har fått en utdannings- eller kulturutvekslings-tillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 33 prosent av alle familieinnvandrede i Drammen. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Mange flyktninger og få arbeidsinnvandrere sammenlignet med landet som helhet

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med *oppgitt innvandringsgrunn* var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Drammen kommune har en litt høyere andel familieinnvandrere enn Norge sett under ett, mens andelen arbeidsinnvandrere er lavere enn for hele landet. Andelen flyktninger i Drammen ligger også på et høyere nivå enn andelen som flyktninger utgjør på landsbasis.

Familieinnvandrere utgjorde den største gruppen av innvandrere i Drammen, i alt 3 900 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Drammen kommer fra Tyrkia og Polen med henholdsvis 500 og 400 personer (tabell 8.6). Det var i alt 3 200 personer i Drammen som kom til Norge på grunn av flukt. Personer med bakgrunn fra Irak topper listen, med 440 personer etterfulgt av bosniere og afghanere med henholdsvis 360 og 340 personer.

Nesten halvparten av alle arbeidsinnvandrerne *med oppgitt innvandringsgrunn* har bakgrunn fra Polen, 1 000 personer i absolutte tall. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere i Drammen har bakgrunn fra Litauen og utgjør rundt 300 personer.

Tabell 8.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Drammen kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	12 308	2 094	3 900	1 283	3 233	251	24	2 806
Polen	1 499	1 013	399	:	16	11	:	59
Tyrkia	1 198	10	482	28	20	:	:	682
Irak	851	15	376	349	439	:	:	18
Afghanistan ..	539	4	185	173	344	-	-	6
Pakistan	523	21	262	52	18	:	:	220
Somalia	480	-	186	157	289	-	-	5
Kosovo	457	6	115	86	321	-	-	15
Litauen	439	303	120	0	:	:	:	7
Bosnia-Hercegovina ..	428	16	47	38	355	:	:	9
India	407	39	157	11	12	8	-	191
Sverige	403	-	-	-	-	-	-	403
Iran	399	:	80	63	300	:	:	16
Danmark	332	-	-	-	-	-	-	332
Vietnam	306	:	93	63	199	:	:	10
Russland	252	20	102	11	98	20	3	9
Tyskland	251	115	42	-	-	7	3	84
Thailand.....	232	-	193	4	11	4	-	24
Latvia	174	124	33	-	:	:	:	8
Filippinene	172	5	88	:	:	59	:	18
Storbritannia ..	159	36	15	-	-	:	:	102
Sri Lanka	157	:	72	52	80	:	:	3
Island	143	-	-	-	-	-	-	143
Eritrea	125	-	25	23	94	-	-	6
Kina	108	7	53	4	13	9	-	26
Bulgaria	105	48	47	:	:	:	:	2

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange polske arbeidsinnvandrere

I den største innvandrerguppen, personer med polsk landbakgrunn, har hele sju av ti kommet som arbeidsinnvandrere og resten som familieinnvandrere. I absolutte tall har i alt 1 500 innvandrere i Drammen sin opprinnelse fra Polen.

Innvandrere fra Tyrkia er den nest største gruppen, med 1 200 personer. Godt over halvparten av disse mangler en innvandringsgrunn. 480 personer står oppført som familieinnvandrere, og det er rundt 50 personer som har flyktningbakgrunn ved at de enten selv har flyktet, eller at de har familieinnvandret til én med flyktningbakgrunn. Personer med flyktningbakgrunn fra Tyrkia er stort sett kurdere.

Flest familieinnvandrere fra Tyrkia

Til sammen 3 900 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Drammen per 1. januar 2013 (se tabell 8.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

54 prosent av familieinnvandrerne i Drammen kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 46 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 8.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Drammen kommune

Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrereforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	3 900	2 106	1 794	1 166	616	12
Tyrkia	482	115	367	335	31	1
Polen	399	351	48	22	25	1
Irak	376	304	72	72	-	-
Pakistan	262	90	172	168	4	-
Thailand	193	66	127	4	123	-
Somalia	186	164	22	21	-	1
Afghanistan	185	136	49	48	-	1
India	157	61	96	86	10	-
Litauen	120	107	13	9	4	-
Kosovo	115	39	76	71	:	:
Russland	102	49	53	11	42	-
Vietnam	93	50	43	34	9	-
Filippinene	88	17	71	:	66	:
Iran	80	34	46	43	3	-
Sri Lanka	72	36	36	35	:	:

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

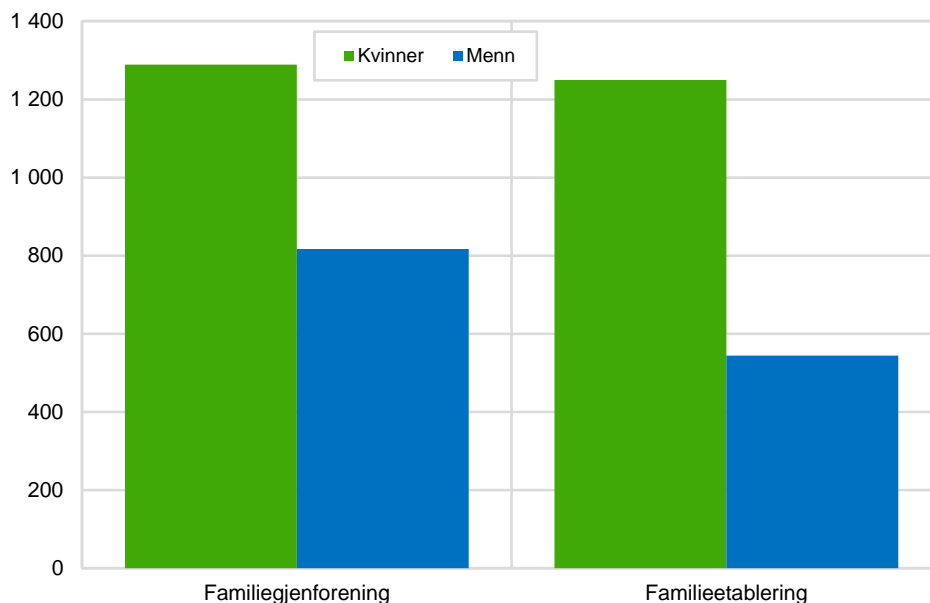
To tredjedeler av de 1 800 familieetablerte innvandrene i Drammen hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn. Resterende 34 prosent av referansepersonene var uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 8.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Tyrkia, om lag 370 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i ni av ti tilfeller. Det var litt flere tyrkiske menn enn kvinner i Drammen kommune som kom gjennom familieetablering.

Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Polen, med 350 personer. Sju av ti familiegjenforente med polsk landbakgrunn var kvinner.

Seks av ti familiegjenforente i Drammen kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige "pioneren" (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 70 prosent (figur 8.6).

Figur 8.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Drammen kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

8.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Drammen kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi vil konsentrere oss om innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn.

Tallene for valgdeltakelse er basert på et tilleggsutvalg til manntallsundersøkelsen som utført av SSB (Henriksen 2013). Utvalget i manntallsundersøkelsen var ikke stort nok til å kunne trekke konklusjoner for Drammen. Tilleggsutvalget består av alle personer med innvandrerbakgrunn, norsk statsborgerskap og utvalgte land. Vi konsentrerer oss om personer med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Lav valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn

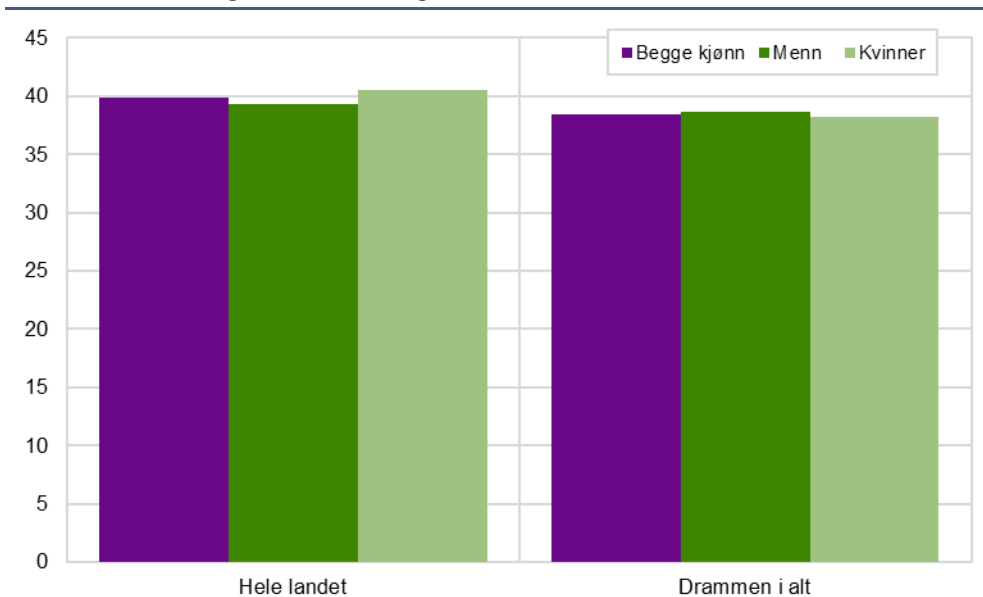
Den totale valgdeltakelsen i Drammen var på 61,6 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette er 2,6 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet og ett snaut prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for Buskerud fylke.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 39,9 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn fra Asia, Afrika etc. på landsnivå. I Drammen var valgdeltakelsen på 38,5 prosent, i overkant av ett prosentpoeng under landsgjennomsnittet. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Liten kjønnsforskjell, men litt flere menn brukte stemmeretten

Både kvinner og menn med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Drammen hadde lavere valgdeltakelse enn landsgjennomsnittet i disse gruppene. Ved valget i 2011 var det større andel kvinner enn menn med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. som avla stemme i Norge. På landsnivå var det ett prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Drammen var forskjellen 0,5 prosentpoeng i mennenes favør.

Figur 8.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Drammen og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

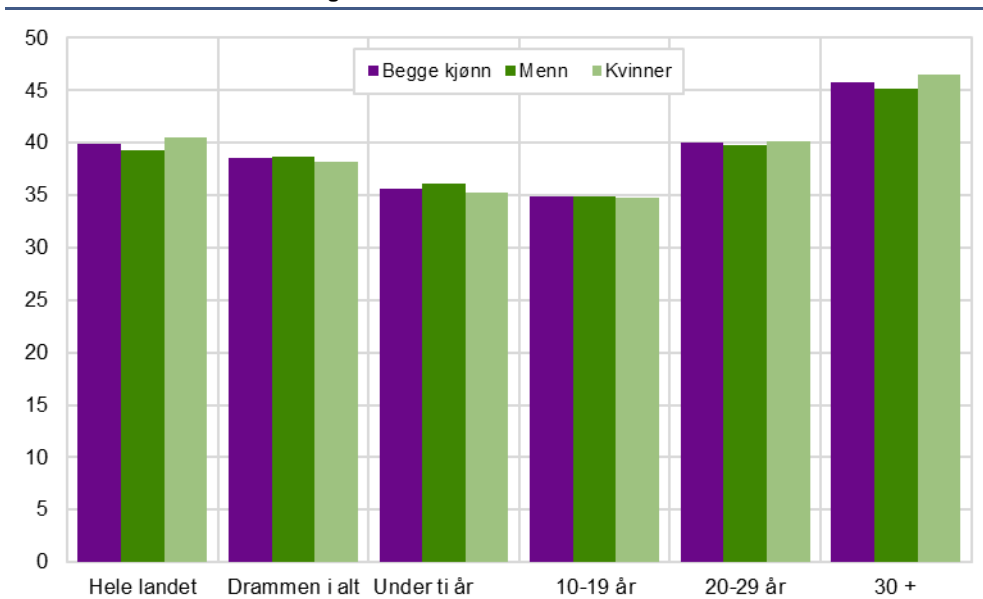
Valgdeltakelsen øker med botid

I landet som helhet øker valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. med økt botid. Vi ser samme tendensen i Drammen.

Personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og som har bodd i landet mellom 10 og 19 år var gruppen som i minst grad bruker stemmeretten sin i Drammen, med 35 prosent. Dette var ett prosentpoeng lavere enn for landet som helhet. Størst var valgdeltakelsen blant de med lengst botid med 45 prosent, snaut 4 prosentpoeng lavere enn på landsnivå.

I landet som helhet er det menn med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. som trekker opp svarprosenten blant de med kort botid, mens kvinner bidrar mest når botiden øker. I Drammen ser vi antydninger til samme tendensen, men forskjellene er svært små.

Figur 8.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Drammen og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn godt representert i kommunestyret

Drammen har elleve innvalgte kommunestyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som utgjør 22 prosent av det totale kommunestyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommunestyre personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy innvandringsandel vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at 22,5 prosent av Drammens innbyggere var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre i 2011, uansett statsborgerskap, gjenspeilte kommunestyrets sammensetning befolkningen med hensyn på innvandrerandel etter valget i 2011.

8.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 85 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Drammen går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Mange 1- og 2-åringene i Drammen med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. bruker kontantstøtte, spesielt mange av 2-åringene. Av kommunene i utvalget vårt er det kun i Fredrikstad og Skien hvor en større andel av 2-åringene bruker kontantstøtte.

8.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

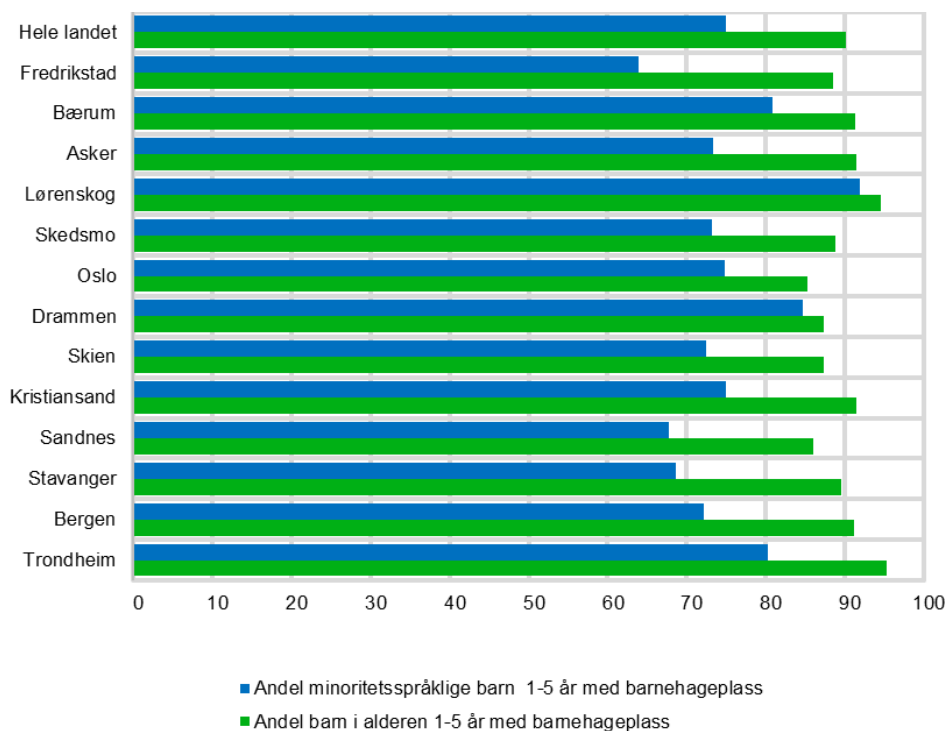
Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 8.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

Nest høyeste andel minoritetsspråklige barn i barnehage i Drammen

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 85 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Drammen kommune (se figur 8.9). Dette er den nest høyeste andelen av minoritetsspråklige barn i barnehage blant de 13 kommunene i denne rapporten. Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Drammen, utgjør minoritetsspråklige barn 28 prosent.

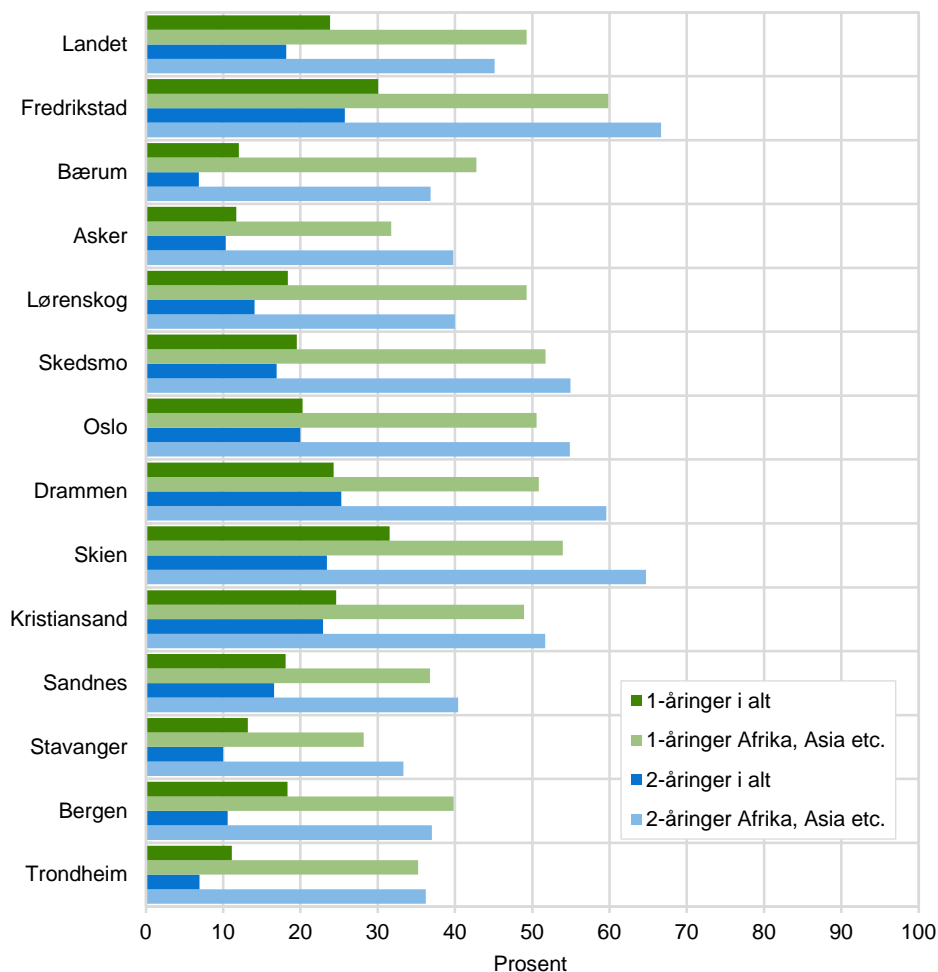
Figur 8.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
 Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

8.3.2. Kontantstøtte

Figur 8.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Mange bruker kontantstøtte, spesielt 2-åringer

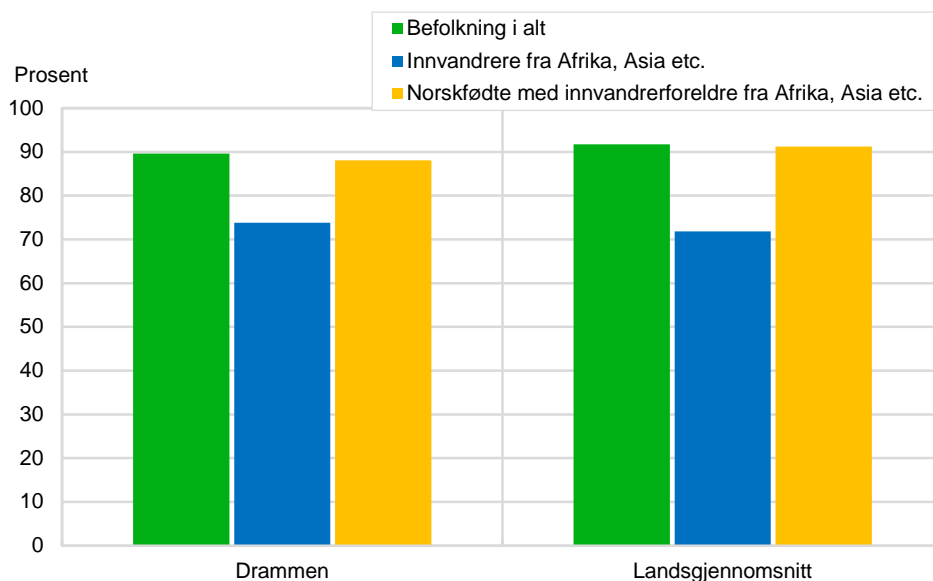
Når det gjelder 1-åringer, ligger Drammen omtrent på landsgjennomsnittet når det gjelder andelen som bruker kontantstøtte, både når det gjelder 1-åringer i alt og 1-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. For 2-åringer er forskjellen imidlertid betydelig. Mens 18 prosent av 2-åringer i alt bruker kontantstøtte i landet, er andelen i Drammen 25 prosent. Når det gjelder 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er forskjellen særlig stor, fra 45 prosent i landet til 60 prosent i Drammen.

8.4. Utdanning

- Drammen ligger over landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning. Som i landet ellers er deltagelsen lavest blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Utviklingen siden 2006 for denne gruppen har imidlertid vært mer positiv i Drammen enn i landet som helhet.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 68 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 39 prosent. Guttenes frafall for denne gruppen er 59 prosent på landsnivå. Jentenes er 41 prosent.
- Drammen ligger betydelig under landsgjennomsnittet i andel med fullført høyere utdanning i alle grupper av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.
- Når det gjelder andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning er andelen lavere enn landsgjennomsnittet for gruppene for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc.

8.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 8.11. Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Skedsmo. 1. oktober 2012?

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Drammen ikke langt unna landsgjennomsnittet i deltagelse i videregående utdanning

Andelen innvandrere og norskfødte fra Afrika, Asia etc. i videregående utdanning er lavere enn for hele befolkningen i kommunen. 74 prosent av innvandrere fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år bosatt i Drammen deltar i videregående utdanning. For hele landet er andelen under utdanning 72 prosent i denne gruppen. Blant norskfødte med foreldre fra Afrika, Asia etc. er andelen 88 prosent, noe som er litt lavere enn for alle i kommunen i denne aldersgruppen (90 prosent).

Andelen av hele befolkning i Drammen som deltar i videregående utdanning er lavere enn landsgjennomsnittet. Andelen av innvandrere i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning er høyere i Drammen enn landsgjennomsnittet og andelen av norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er lavere enn landsgjennomsnittet.

8.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 8.8. Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Drammen. Antall og prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkeskompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videre- gående opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	2 059	100	68	55	13	32	4	9	19
Menn	1 060	100	64	49	15	36	5	10	21
Kvinner	999	100	73	63	10	27	2	8	17
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	197	100	46	38	8	54	6	16	32
Menn	103	100	32	23	9	68	8	16	45
Kvinner	94	100	61	54	6	39	3	17	19

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Frafallet i videregående utdanning i Drammen er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Bare 38 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte videregående utdanning på normert tid. 8 prosent fullførte på mer enn normert tid, mens over halvparten (54 prosent) ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Blant alle elever samlet, fullførte 55 prosent på normert tid, mens det «bare» var 32 prosent som ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Svært høyt frafall av gutter fra Afrika, Asia, etc. i videregående skole

Det er særlig guttene fra Afrika, Asia etc. som faller igjennom. Bare 23 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 9 prosent på mer en normert tid. Hele 68 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, de var på nivå med gjennomsnittet for hele befolkning i andel som fullførte på normert tid, 54 prosent. Og 39 prosent sto igjen uten studie- eller yrkeskompetanse. Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent. Guttene lå langt over landsgjennomsnittet for sin gruppe i frafall, mens jentene gjorde det litt bedre enn landsgjennomsnittet.

Det var bare i alt 17 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. 7 av dem fullførte på normert tid. Det var så få av de norskfødte med innvandrerforeldre at disse ikke er tatt med i tabellen, og derfor heller ikke kommenteres.

8.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 8.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Drammen. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Drammen										
I alt	27 540	39	2 740	44	5 310	23	66	41	490	31
Menn	14 140	34	1 730	36	2 480	21	38	45	260	29
Kvinner	13 400	43	1 010	55	2 830	24	28	36	240	33

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav andel med fullført høyere utdanning av Drammens personer med innvandrerbakgrunn

Drammen ligger under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning for befolkningen i alt, for innvandrere og for norskfødte med innvandrerforeldre. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger lengst under landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Som for landet som helhet er det flere av innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. i Drammen som har høyere utdanning enn i den øvrige befolkningen, mens innvandrerne fra Afrika, Asia etc. som nevnt ligger under den øvrige befolkningen. Men forskjellen mellom innvandrerne fra Afrika, Asia etc. og den øvrige befolkningen er større i Drammen enn i landet som helhet.

8.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 8.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Drammen. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Drammen										
I alt	4 920	30	270	4	720	18	13	31	487	29
Menn	2 440	24	130	1	350	12	10	-	233	25
Kvinner	2 480	36	140	7	370	23	3	-	254	33

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav andel av Drammens personer med innvandrerbakgrunn deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Drammen skiller seg ikke mye fra mønsteret for landet som helhet når det gjelder innvandreres og norskfødte med innvandrerforeldres deltakelse i høyere utdanning. Spesielt blant innvandrere med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det liten andel som holder på med høyere utdanning, og aller minst er andelen menn. De aller fleste i denne gruppen kommer for å arbeide, og har sannsynligvis arbeid ved ankomst. Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er mer aktive på dette feltet, men også de ligger betydelig under nivået for landets samlede befolkningen i alderen 19-24 år. Norskfødte med innvandrerforeldre er imidlertid langt mer tilbøyelige til å delta i høyere utdanning enn jevngamle innvandrere.

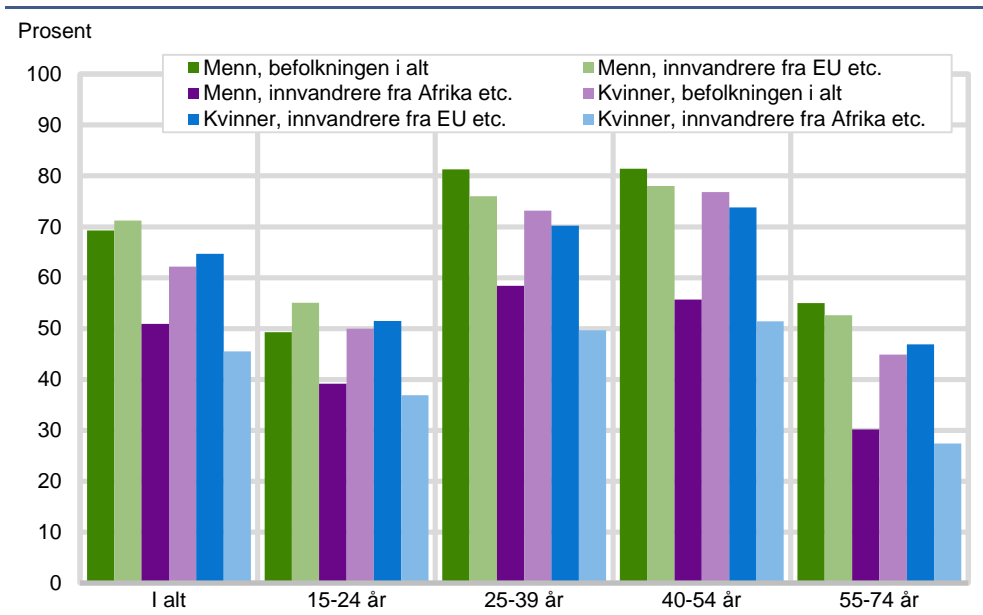
Sammenlignet med landet som helhet er andelen mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. bosatt i Drammen som deltar i høyere utdanning. Og blant de norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., er andelen som deltar i høyere utdanning langt under landsnivået for begge kjønn.

8.5. Arbeid

- Sysselsettingsnivået i Drammen er noe lavere enn landsgjennomsnittet. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger særlig lavt både sammenliknet med andre innvandrergupper i Drammen og med samme gruppe i landet ellers.
- Det er mer enn fire ganger så sannsynlig at en innvandrere fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak, som at en person i den øvrige befolkningen i Drammen skal være det.
- Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i landtransport av passasjerer. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft, mange av dem er sannsynligvis utleid til å jobbe i bygg og anlegg.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er på samme nivå for innvandrerne som for Drammens samlede befolkning.

8.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 8.12. Sysselsatte i Drammen, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lavere sysselsettingsandel for innvandrere, særlig fra Afrika, Asia etc. enn i landet ellers

I Norge er 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene mellom 15 og 74 år sysselsatt. I Drammen er samme andel, 69 prosent for menn og 62 prosent for kvinner. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn snittet for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (71 prosent av mennene og 65 prosent av kvinnene) og lavere for dem fra Afrika, Asia etc. (51 prosent av mennene og 46 prosent av kvinnene). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Drammen skiller seg fra landet som helhet ved at det er særlig færre mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. som er sysselsatte i denne aldersgruppen, 58 prosent mot 68 prosent i landet. For den yngste aldersgruppen (15-24 år) ligger denne gruppen omtrent på landsgjennomsnittet. Når det gjelder aldersgruppen 55-74 år er forskjellen mellom menn fra Afrika, Asia etc. i Drammen (30 prosent sysselsatte) igjen større enn for landet (38 prosent).

Små forskjeller i sysselsettingsandel mellom innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre

Det var 6 430 innvandrere i alderen 15-74 år som hadde arbeid i 2012, fordelt på 2 620 fra EU, Nord-Amerika etc. og 3 810 fra Afrika, Asia etc. I tillegg var det 780 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid, 70 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 710 fra Afrika, Asia etc. Mens sysselsettingsandelen totalt av innvandrerne var 58 prosent, var det stor forskjell mellom dem fra EU, Nord-Amerika etc. (71 prosent) og dem fra Afrika, Asia etc. (51 prosent). Denne forskjellen var omtrent like stor for begge kjønn og i alle aldersgrupper. Når det gjelder norskfødte med innvandrerforeldre, var tallene samlet sett omtrent tilsvarende, men siden tallgrunnlaget er mindre, var det større svingninger mellom kjønns- og aldersgruppene.

8.5.2. Arbeidsledige

Tabell 8.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Drammen

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc	Fra Afrika, Asia, etc
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Drammen	1 220	510	660	150	510	3,0	1,7	6,5	4,5	7,5
Menn	610	290	300	90	200	3,0	1,9	5,6	4,5	6,3
Kvinner	610	220	370	60	310	3,0	1,5	7,4	4,5	8,5

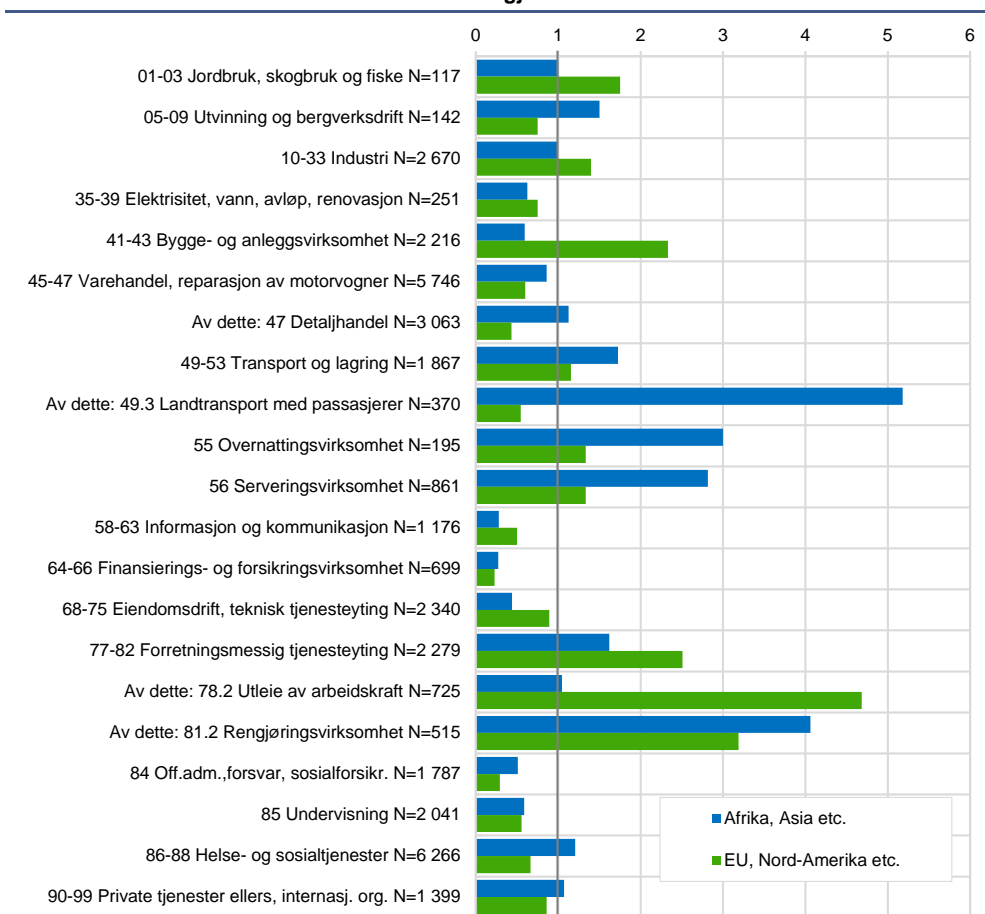
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mer enn halvparten av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant innvandrerne i Drammen enn i den øvrige befolkningen. Mens de utgjør 25 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år, utgjør de 54 prosent av de arbeidsledige. Aller høyest er arbeidsledigheten for innvandrerne fra Afrika, Asia etc., med 7,5 prosent, mot 4,5 prosent for innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. og bare 1,7 prosent for den øvrige befolkningen. Det er altså drøye fire ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en fra den øvrige befolkningen skal være det. Tabellen viser imidlertid at andelene for Drammen er omtrent like store som de er for landet som et hele. Fordi en så stor andel av befolkningen har innvandrerbakgrunn, er andelen arbeidsledige eller på tiltak for hele befolkningen i Drammen noe høyere enn for landet.

8.5.3. Næringer

Figur 8.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Drammen 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvanderne er overrepresentert i noen næringer, er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 32 240 sysselsatte i Drammen, av disse var 2 610 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 3 810 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrerforeldre var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i transport

Næringene som innvanderne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i, er forholdsvis små. I landtransport av passasjerer er 59 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I rengjøringsvirksomhet er andelen 48 prosent, i serveringsvirksomhet 33 prosent og i overnattingsvirksomhet 35 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 890, mot bare 220 innen landtransport av passasjerer.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet, de er mest overrepresentert i rengjøringsvirksomhet

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg også fra de øvrige sysselsatte. Det er spesielt stor andel av dem i de små næringene rengjøringsvirksomhet (De fleste av dem innenfor forretningsmessig tjenesteyting hører til under rengjøringsvirksomhet) og utleie av arbeidskraft. De sistnevnte vil ofte være personer som gjennom et bemanningsbyrå er leid til å jobbe i bygg og anlegg. Dersom vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er det i bygge- og anleggsvirksomhet vi finner aller flest fra EU, Nord-Amerika etc., fulgt av Helse- og sosialtjenester.

8.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 8.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Drammen og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Drammen	1 680	410	150	260	3,4	3,4	4,0	3,2
Menn	1 160	300	100	190	4,7	4,8	4,7	4,9
Kvinner	520	110	50	70	2,1	2,0	3,0	1,7

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc.

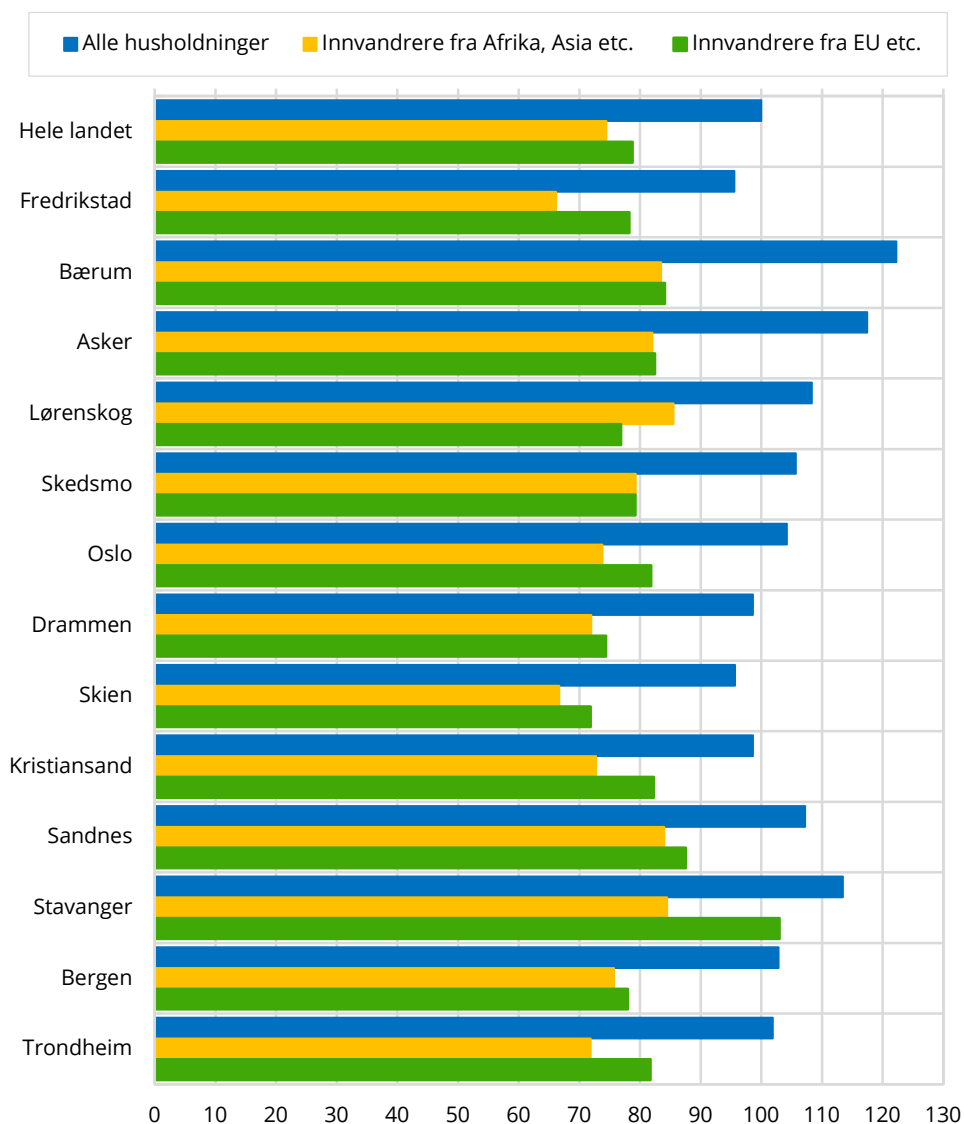
I alt var det 410 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Drammen 4.kvartal 2012, 150 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 260 fra Afrika, Asia etc. Andelen av de selvstendig næringsdrivende med innvandrerbakgrunn tilsvare deres andel av innbyggertallet i Drammen. Relativt sett var det noen flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika, Asia etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Drammen var noe under nivået for landet som helhet. Blant innvandrerne andelen selvstendig næringsdrivende menn noe høyere enn landsgjennomsnittet. Det er like vanlig at innvandrerne er selvstendig næringsdrivende som kommunens befolkning som helhet.

8.6. Økonomiske levekår

- Husholdninger i Drammen kommune har et inntektsnivå på 99 prosent av alle husholdninger i Norge. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde 73 prosent av inntektsnivået i Drammen kommune, og innvandrere fra EU etc. hadde inntekter som tilsvarte 75 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i kommunen.
- Som overalt ellers, er det flest blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Drammen som mottar sosialhjelp. Drammen skiller seg ellers lite fra landsgjennomsnittet i andel som mottar sosialhjelp i de enkelte innvandregruppene. Andelen av innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp er imidlertid noe lavere enn landsgjennomsnittet for gruppen.
- Andelen som får uføretrygd i Drammen er lavere enn landsgjennomsnittet, unntatt for innvandrere fra Afrika, Asia etc., og kvinnelige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., som ligger noe over landsgjennomsnittet for sin gruppe.

8.6.1. Inntekt

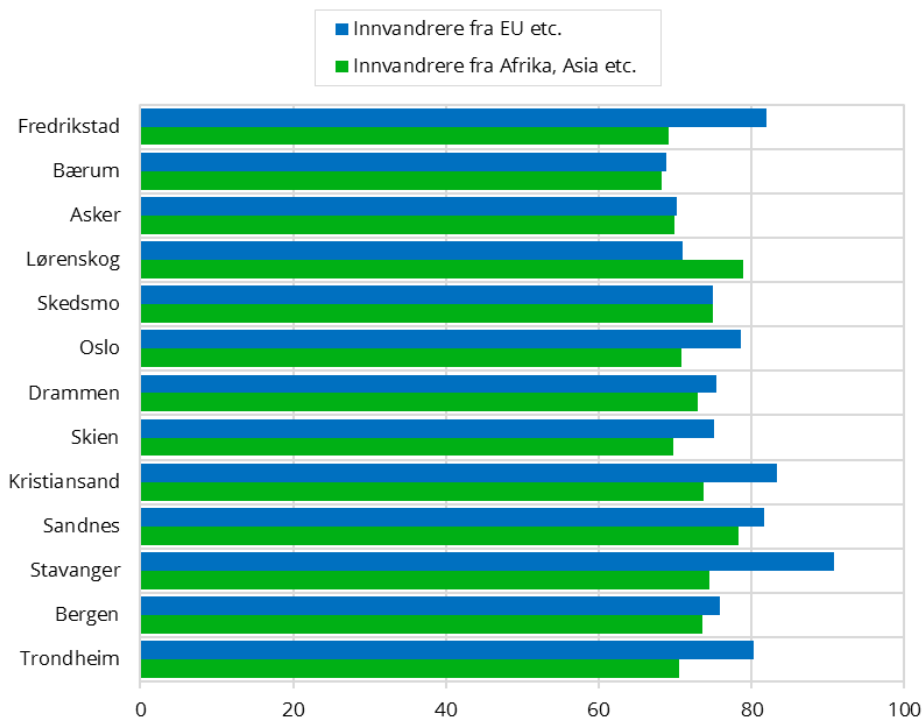
Figur 8.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Drammen hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på nær 229 400 kroner i 2011. Dette tilsvarte 72 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). Innvandrere fra EU etc. hadde et litt høyere inntektsnivå (237 200 kroner), som tilsvarte 74 prosent av inntekt etter skatt for hele befolkningen.

Figur 8.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Husholdninger i Drammen kommune har et inntektsnivå på 99 prosent av alle husholdninger i Norge. Av kommunene med størst innvandring, var det bare tre kommuner som hadde lavere inntekter i 2011; Kristiansand, Skien og Fredrikstad. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde 73 prosent av inntektsnivået i Drammen kommune, og innvandrere fra EU etc. hadde inntekter som tilsvarte 75 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i kommunen.

8.6.2. Sosialhjelp

Med ”sosialhjelp” menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. ”Sosialhjelpsmottaker” defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

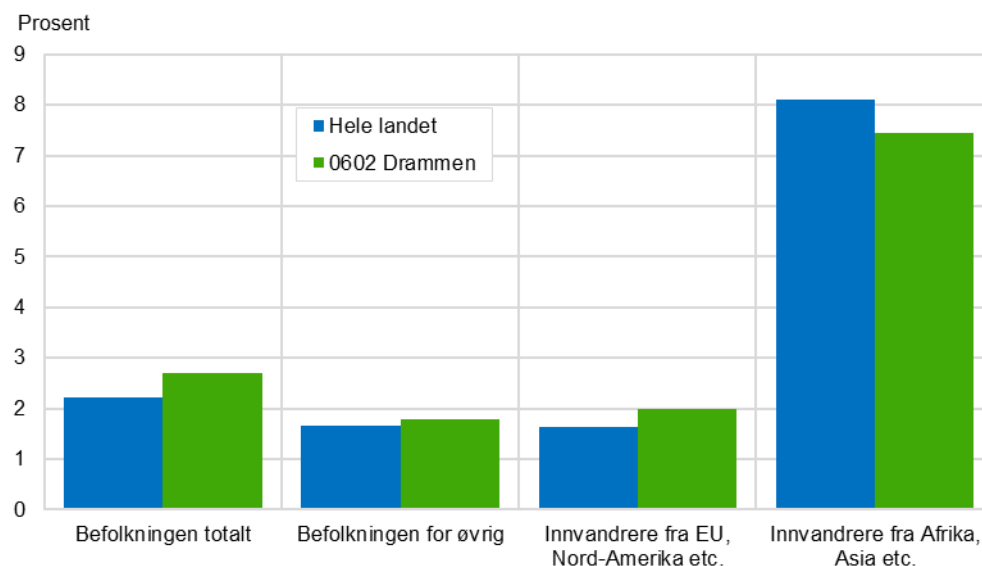
Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre

innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Desiderert høyest andel som mottar sosialhjelp blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., likevel under landsgjennomsnittet for gruppen

I Drammen er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp litt høyere i hele befolkningen, sammenliknet med hele landet. I gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen noe mindre enn for hele landet, mens det for de to andre undergruppene er noe høyere enn for hele landet. For langtidsmottakere er det også en noe høyere andel blant befolkningen totalt, mens andelene er like for befolkningen for øvrig og i gruppen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. For gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen langtidsmottakere noe høyere i Drammen enn i hele landet.

Figur 8.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Drammen og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

8.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

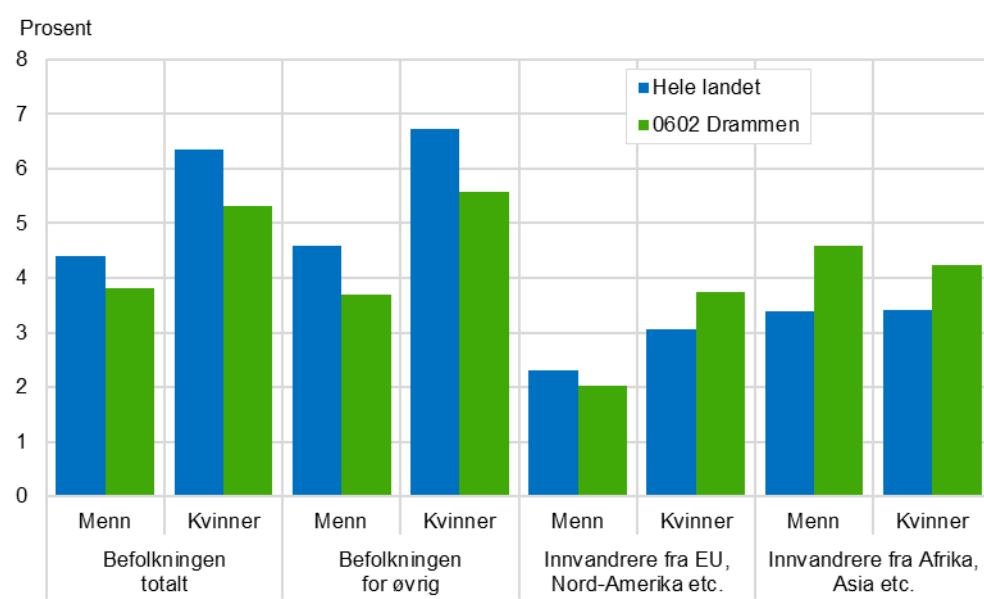

Innvandrere noe over landsgjennomsnittet for sine grupper i andel uføretrygdede
I Drammen er andelen med uførepensjon lavere enn hele landet for befolkningen for øvrig og mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

For mennene er andelen lavere for befolkningen for øvrig (3,7 prosent sammenlignet med 4,6 prosent for hele landet) og noe lavere for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (2,0 prosent sammenlignet 2,3 prosent i hele landet). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen høyere i Drammen enn i hele landet (4,6 prosent mot 3,4 prosent).

For kvinner er det lavere andel for befolkningen for øvrig (5,6 prosent sammenlignet med 6,7 prosent). Andelen er høyere for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,7 prosent sammenlignet med 3,1 prosent). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen høyere i Drammen enn i hele landet (4,2 prosent sammenliknet med 3,4 prosent).

Figur 8.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Drammen og hele landet, 2012

Kilde: NAV.

8.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandringsgruppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom gruppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Drammen er andelen generelt på noe høyere enn for hele landet i alle gruppene og for begge kjønn.

Tabell 8.14. Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Drammen og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Drammen	Hele landet	Drammen
Befolkningen totalt	15	16	11	12
Befolkningen for øvrig	16	18	13	14
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	23	8	12
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	3	2	3

Kilde: NAV.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

8.1.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Drammen. Dagens landgruppering. Antall	291
8.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Drammen. 1. januar 2013. Antall.....	293
8.3.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Drammen. 1. januar 2013. Prosent.....	294
8.4.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn og alder. Drammen. 1. januar 2013. Antall.....	295
8.5.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 8.4. Drammen. 1. januar 2013.....	297
8.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Drammen kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall	303
8.7.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Drammen og landet.....	304
8.8.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Drammen og landet.....	304
8.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012.....	307
8.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	308
8.11.	Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Skedsmo. 1. oktober 2012?	309
8.12.	Sysselsatte i Drammen, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	312
8.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Drammen 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen.....	314
8.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet.....	316
8.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet	317
8.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Drammen og hele landet. 2012. Prosent	318
8.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Drammen og hele landet, 2012	319

Tabellregister

8.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Drammen. Antall og prosent.....	291
8.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013.....	292
8.3.	Innvandrere bosatt i Drammen, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent	293
8.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent.....	296
8.5.	Befolkningsendringer i Drammen 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	298
8.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Drammen kommune. Per 1. januar 2013.....	301
8.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Drammen kommune.....	302
8.8.	Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Drammen. Antall og prosent	310
8.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Drammen. 1. oktober 2012	310
8.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Drammen. 1. oktober 2012.....	311
8.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	312
8.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Drammen	313
8.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Drammen og hele landet. 4. kvartal 2012	315
8.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Drammen og hele landet. 2012. Prosent	320

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Skien**

Innhold

9. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Skien	327
9.1. Innledning.....	327
9.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	328
9.2.1. Demografi.....	328
9.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	337
9.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	341
9.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	342
9.3.1. Barnehage.....	342
9.3.2. Kontantstøtte.....	344
9.4. Utdanning.....	345
9.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	345
9.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	346
9.4.3. Utdanningsnivå	346
9.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	347
9.5. Arbeid.....	348
9.5.1. Sysselsettingsnivå.....	348
9.5.2. Arbeidsledige	349
9.5.3. Næringer	350
9.5.4. Selvstendig næringsdrivende	351
9.6. Økonomiske levekår.....	352
9.6.1. Inntekt	352
9.6.2. Sosialhjelp.....	353
9.6.3. Uførepensjon.....	354
9.6.4. Alderspensjon	355
Referanser	357
Figurregister	358
Tabellregister.....	359

9. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skien

9.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

9.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 14 prosent, hver sjuende, av innbyggerne i Skien hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, det er samme andel som landet under ett. Somaliere er den største gruppen, de tilhører også de gruppene som er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (80 prosent) av dem med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 20 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. I landet er andelen norskfødte i denne gruppen 16 prosent.
- Av de med innvandrerbakgrunn har 70 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc., mens 30 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. På landsbasis er fordelingen 57 prosent og 43 prosent.
- Uten personer med innvandrerbakgrunn, ville folketallet i Skien ha sunket.
- 45 prosent av innvandrerne i Skien har bodd i Norge mer enn 10 år, og 20 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 43 prosent kommet av fluktgrunner 39 prosent kommet ved familieinnvandring, og 16 prosent som arbeidsinnvandrere.

9.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 710 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

Skien hadde da 53 020 innbyggere, og 7 230 av dem, det vil si 14 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, noe som er omtrent en like stor andel som landsgjennomsnittet. 70 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., noe som er langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent. I 2006 var andelen 80 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Skien har innvandrere fra 134 forskjellige land, dette er 16 flere land enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen, og med sine 560 personer eller 10 prosent følges de av dem 500 fra Somalia og 440 fra Irak. Av de 18 største gruppene er halvparten land der flukt er en viktig utvandringsårsak (se tabell 9.6), og 2 180 eller 38 prosent av alle har bakgrunn fra disse 9 landene.

Tabell 9.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Skien. Antall og prosent

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Skien	Prosent av folketallet i Skien	Prosent som bor i Skien per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	53 020	100,0	1,0
innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	710 000	14,1	7 230	13,6	1,0
- Innvandrere	593 000	11,7	5 800	10,9	1,0
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	117 000	2,3	1 430	2,7	1,2
EU, Nord-Amerika etc. i alt	303 000	6,0	2 200	4,2	0,7
- Innvandrere	282 000	5,6	2 010	3,8	0,7
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	20 000	0,4	200	0,4	1,0
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	5 030	9,5	1,2
- Innvandrere	311 000	6,2	3 790	7,2	1,2
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	97 000	1,9	1 240	2,3	1,3

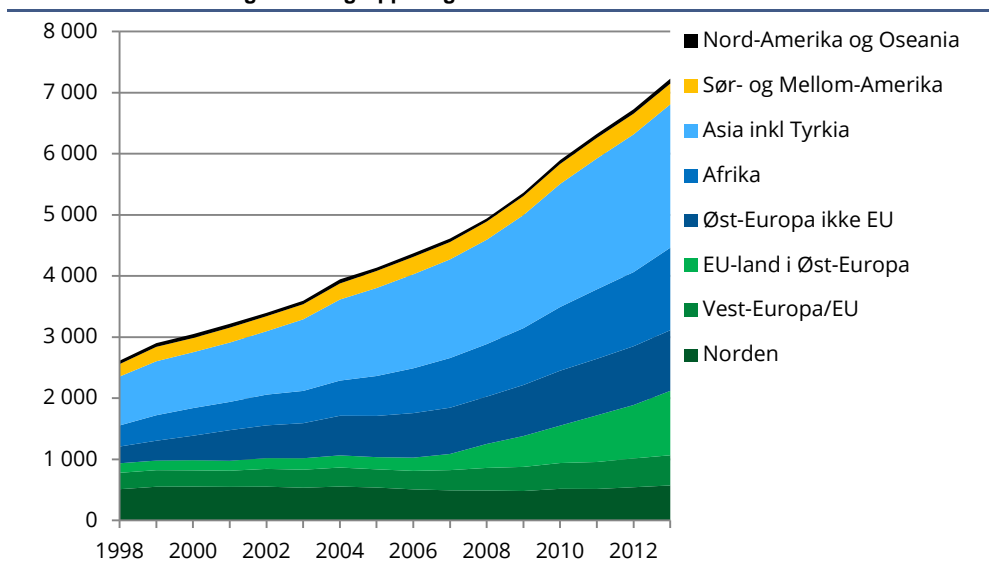
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nesten fem ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. Bare 30 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., mens hele 70 prosent – nesten tre av fire – har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. (som også inkluderer land utenfor Afrika og Asia, se boks med definisjoner). Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 65 prosent fra 2006 til 2013, mens folketallet i kommunen har økt med 4,5 prosent. Mens personer med innvandrerbakgrunn har økt med 2 860, har tallet på dem uten innvandrerbakgrunn sunket med 600.

Den største prosentvise endringen er at andelen personer fra EU-land i Øst-Europa har økt med 840 personer eller blitt nesten firedoblet i perioden, og har vokst fra å utgjøre 5 prosent til å utgjøre 15 prosent av alle innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Personer med bakgrunn fra Afrika og Asia har økt med 1 430 personer eller 63 prosent i perioden, og utgjør fortsatt halvparten av alle med innvandrerbakgrunn. Antallet personer med bakgrunn fra Norden, Vest-Europa, Øst-Europa bortsett fra EU, Amerika og Oseania har holdt seg mer stabilt, men likevel vokst fra 1 890 til 2 580. Andelen deres har derimot sunket fra 43 til 34 prosent av alle med innvandrerbakgrunn.

Figur 9.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Skien. Dagens landgruppering. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt mer enn dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skien økte fra rundt 600 i 1970, 800 i 1980, 1 400 i 1990, til 3 050 i 2000, 5 900 i 2010, og altså 7 230 i 2013. Mens den årlige veksten fra årtusenskiftet, bortsett fra et par år, lå på snau 200, har den fra 2005 økt jevnt til den i 2012 var på 500. I de tre årene 2005 til 2007 samlet vokste personer med innvandrerbakgrunn med 800, mens folketallet i kommunen bare vokste med 190. I årene siden har den samlede veksten i personer med innvandrerbakgrunn omtrent tilsvart veksten i folketallet.

Flest somaliere, men de fra Kosovo er mest overrepresentert

Det er mange somaliere og irakere i Skien, og også mange polakker. Personer med bakgrunn fra Somalia, Irak, Kosovo, Chile og Kroatia er overrepresentert eller relativt sett mest konsentrert til kommunen. Skien med sin 1,0 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, har 2,2 prosent av landets somaliere og omtrent 3 prosent av personer fra Kosovo og Kroatia. Somalierne utgjør under 5 prosent av alle innvandrerne i landet, men 10 prosent av dem i Skien. Og motsatt,

mens svenskene utgjør 5,3 prosent av personer med innvandrerbakgrunn i hele landet, utgjør de bare omtrent halvparten av den andelen i Skien.

Tabell 9.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skien og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

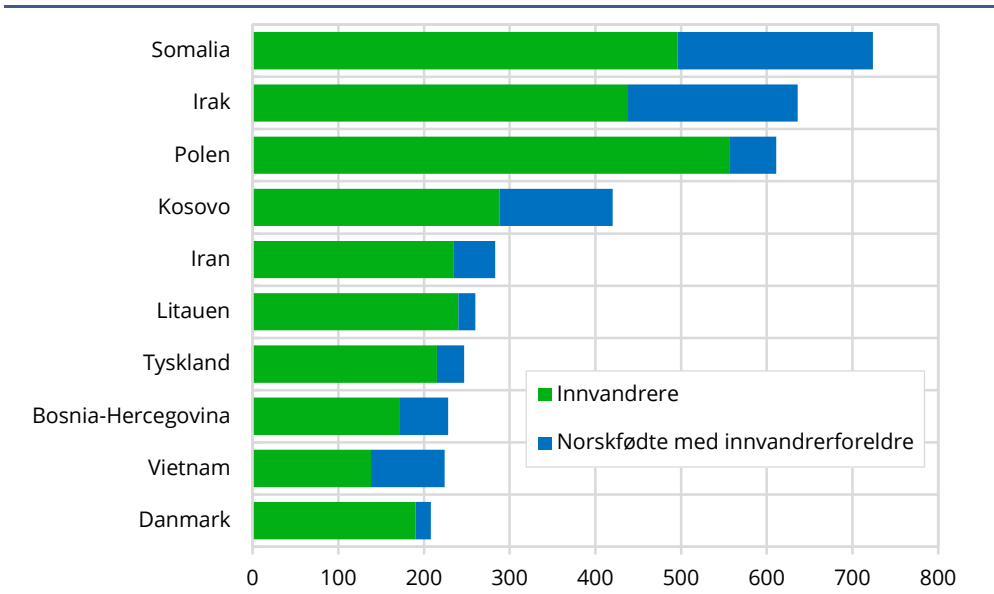
Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Skien	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Skien	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Skien per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	7 230	5 800	1 430	80,2	19,8	100,0	100,0	1,0
Somalia	720	500	230	68,5	31,5	10,0	4,7	2,2
Irak	640	440	200	68,9	31,1	8,8	4,2	2,1
Polen	610	560	60	91,0	9,0	8,5	11,6	0,7
Kosovo	420	290	130	68,6	31,4	5,8	2,0	3,0
Iran	280	230	50	82,7	17,3	3,9	2,7	1,5
Litauen	260	240	20	92,3	7,7	3,6	4,3	0,9
Tyskland	250	220	30	87,0	13,0	3,4	3,7	0,9
Bosnia-Hercegovina ..	230	170	60	75,0	25,0	3,2	2,3	1,4
Vietnam	220	140	90	61,6	38,4	3,1	3,0	1,0
Danmark	210	190	20	91,3	8,7	2,9	2,9	1,0
Sverige	200	200	10	95,6	4,4	2,8	5,3	0,5
Afghanistan ...	200	170	30	85,1	14,9	2,7	2,0	1,3
Thailand	190	190	0	98,4	1,6	2,6	2,2	1,2
Chile	180	130	50	71,8	28,2	2,4	1,1	2,3
Tyrkia	160	110	50	69,8	30,2	2,2	2,4	1,0
Eritrea	150	130	20	86,3	13,7	2,0	1,7	1,2
Russland	130	120	10	92,4	7,6	1,8	2,5	0,7
Filippinene	120	100	10	88,7	11,3	1,6	2,5	0,6
Kroatia	110	80	20	80,0	20,0	1,5	0,5	2,9
Andre land	1 960	1 610	350	82,1	17,9	27,1	38,5	0,7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Vietnam

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 9.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Skien er det dem fra Vietnam som har størst andel norskfødte, fulgt av Somalia, Kosovo, Irak og Tyrkia. I antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Somalia. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har over 80 prosent av de danske innvandrerne i Skien bodd mer enn 10 år i landet, mens kun 9 prosent av den danske befolkningen med innvandrerbakgrunn er født i Norge. Også for svenske innvandrere gjør lignende forhold seg gjeldende. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 9.7). Barna disse parene får regnes ikke som norskfødte med innvandrerforeldre, siden kun den ene forelderen er innvandrer.

Figur 9.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Skien. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Andelen norskfødte med innvandrerforeldre av alle personer med innvandrerbakgrunn er litt større i Skien enn i landet som et hele. I Skien er andelen 20 prosent, mens den for landet er 16 prosent. Figur 9.2 viser for de største gruppene det samme som er beskrevet i tabell 9.2, og det vises tydelig at Somalia, Irak og delvis Kosovo skiller seg ut. Grunnen til dette er det bor forholdsvis mange i kommunen fra grupper med lang botid, som tabell 9.3 viser.

Tabell 9.3. Innvandrere bosatt i Skien, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent

Landbakgrunn	Antall	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	5 800	100	20	18	18	24	19
EØS etc.	2 010	100	29	24	9	12	26
Afrika, Asia etc.	3 790	100	15	15	23	31	16
Polen	560	100	37	39	9	3	12
Somalia	500	100	24	14	26	27	8
Irak	440	100	5	17	26	51	1
Kosovo	290	100	3	7	5	70	15
Litauen	240	100	61	28	10	1	0
Iran	230	100	15	7	17	26	36
Tyskland	220	100	9	32	13	14	31
Sverige	200	100	18	11	9	30	32
Danmark	190	100	4	6	11	15	65
Thailand	190	100	23	22	26	19	11
Bosnia-Hercegovina	170	100	1	4	11	84	1
Afghanistan	170	100	30	26	38	5	1
Vietnam	140	100	4	2	12	19	63
Chile	130	100	2	4	6	9	78
Eritrea	130	100	44	33	21	0	2
Russland	120	100	12	17	48	21	2
Tyrkia	110	100	12	12	21	24	30
Filippinene	100	100	25	21	24	15	16
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

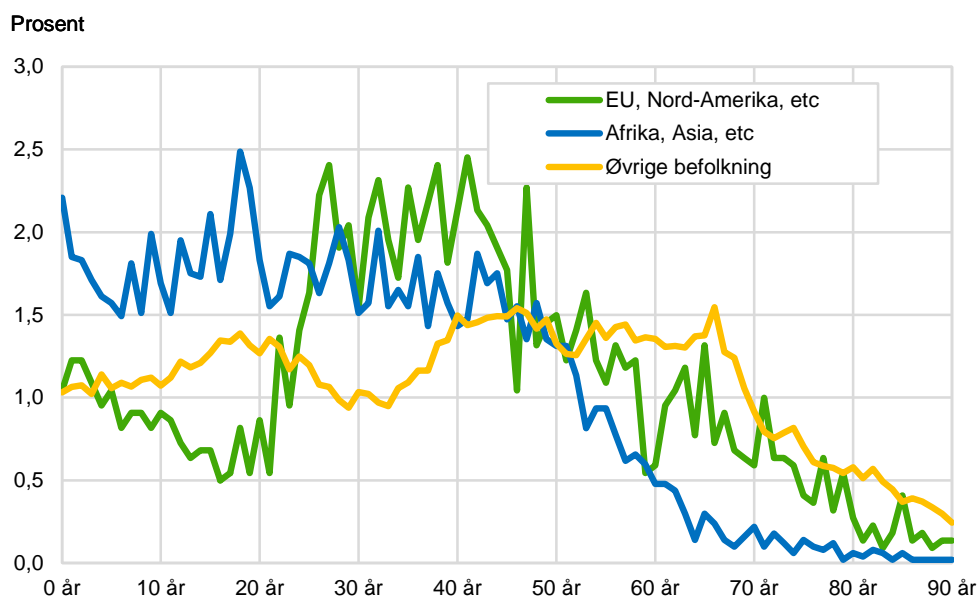
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 9.3 viser innvandrere bosatt i Skien fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). I den ene enden av skalaen har mellom 87 og 62 prosent av innvandrerne fra Chile, Kosovo, Bosnia-Hercegovina, Vietnam og Iran, men også Danmark og Sverige bodd i landet i mer enn 10 år. I den andre enden av skalaen har derimot mellom åtte og ni av ti innvandrere fra

Litauen, Polen og Eritrea bodd i landet i mindre enn seks år. Tabellen fanger også opp den nyeste innvandringsstrømmen, i det seks av ti fra Litauen har en botid på mindre enn tre år.

Figur 9.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Skien. 1. januar 2013. Prosent

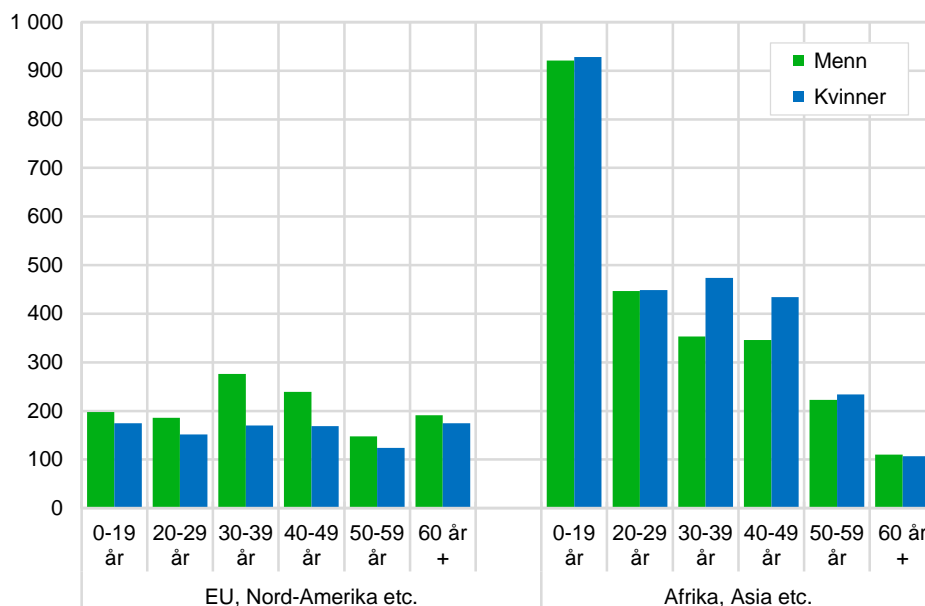
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy andel i arbeidsfør alder, mange unge fra Afrika, Asia etc.

Som figur 9.3 og 9.4 viser, er en høy andel av innvanderne i Skien i arbeidsfør alder. Totalt er 69 prosent av innvanderne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 9 prosent av Skiens befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 4 prosent. 50 prosent av dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er i alderen 25-50 år, mens 43 prosent av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det, og 32 prosent av den øvrige befolkningen. Figuren viser at andelen unge varierer, slik at mens 15 prosent av dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er i alderen 0-19 år, og 19 prosent av dem uten innvandrerbakgrunn, er hele 30 prosent av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i samme aldersgruppe.

Figur 9.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Skien. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc. og kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem fra Afrika, Asia etc.

Blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (56 prosent) enn kvinner i alle aldersgrupper, men spesielt i alderen 30-49 år. Denne fordelingen etter alder og kjønn er temmelig lik for hele landet.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det derimot flere kvinner (52 prosent) enn menn. Det er i aldersgruppen 30-49 år at forskjellen er merkbar (57 prosent kvinner), mens det i de øvrige aldersgruppene kun er små forskjeller. Det er så vidt flere menn enn kvinner i alderen over 60 år. At det er flere kvinner enn menn i denne gruppen i alderen 20-39 år er også et generelt trekk for landet, og ikke noe spesielt for Skien.

Sentrum, Klyve og Gulset

Av tabell 9.4 og figur 9.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Skien. Innvandrerne med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er jevnt fordelt over hele kommunen, mens de fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i sentrumsområdene, og særlig i tre delområder.

Det mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre relativt sett er delområdet Sentrum, hvor de til sammen utgjør 27 prosent av befolkningen. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør hele 20 prosent av den totale befolkningen i Sentrum, mot 9 prosent i hele kommunen. I absolutte tall er det imidlertid flere som bor i delområdene Gulset og Klyve.

Klyve mot Porsgrunn, og Gulset er i tillegg til Sentrum de områdene hvor andelen med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. er relativt høy sammenlignet med gjennomsnittet i kommunen (fra 16 til 20 prosent).

Også for innvandrerne med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., er Sentrum et populært bosted relativt sett, mens det i antall bor flest på Gulset i antall, selv om andelen fra EU, Nord-Amerika etc. der er mindre der.

De nordlige og sørvestlige delene av kommunen skiller seg ut med lave andeler bosatte personer med innvandrerbakgrunn, mellom 4 og 8 prosent.

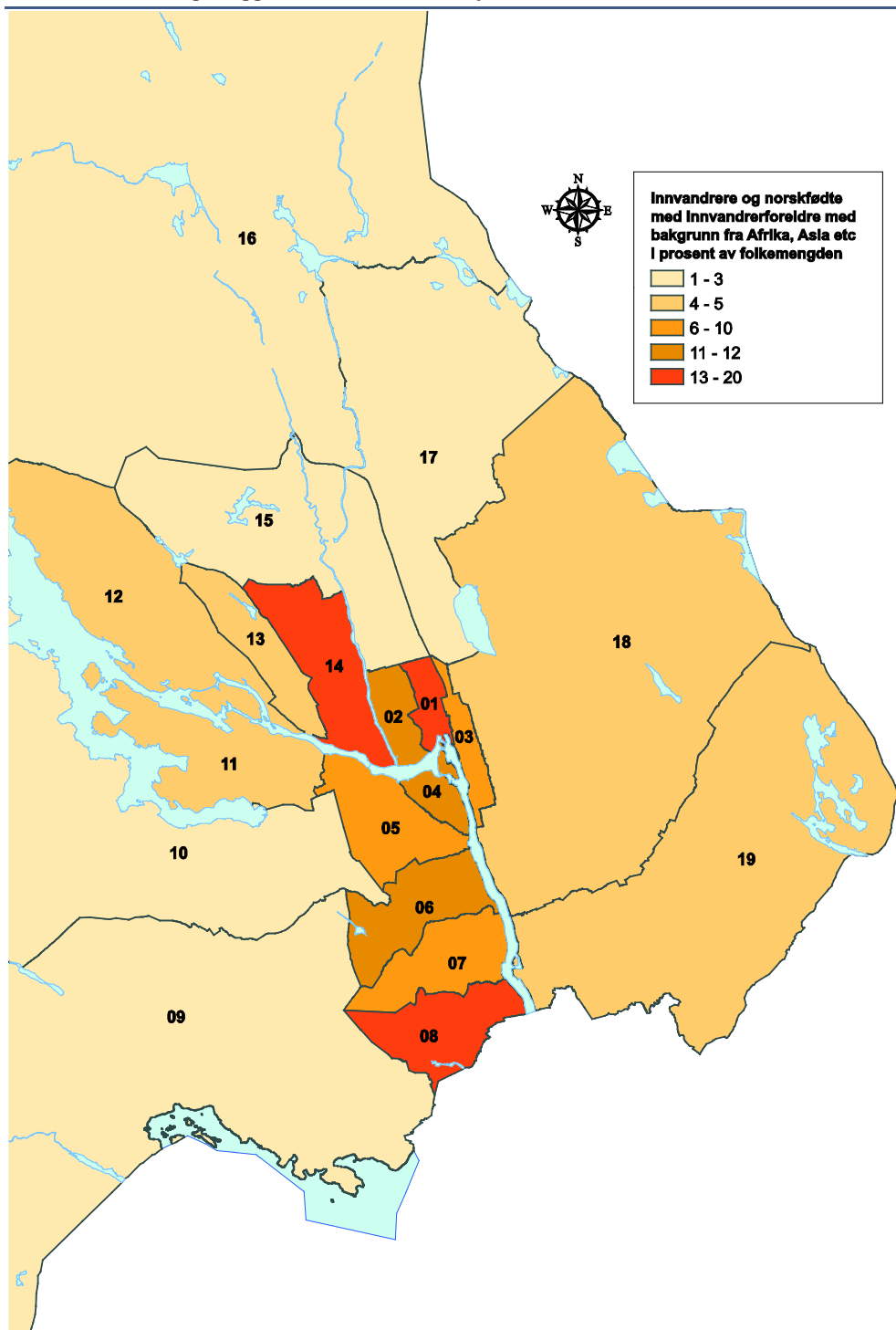
Tabell 9.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skien, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Skien	53 020	14	4	9
01 Sentrum	3 170	27	7	20
02 Falkum	4 110	14	2	12
03 Brekke	3 290	13	5	9
04 Gimsøy	2 420	17	6	11
05 Klosterskogen	4 100	15	5	10
06 Kjørbekk	1 860	15	4	11
07 Nenset	1 270	16	6	10
08 Klyve	4 650	21	4	17
09 Kilebygda	940	7	4	2
10 Mælum	1 050	4	3	1
11 Åfoss	2 140	9	5	5
12 Skotfoss	1 710	8	5	4
13 Vestre Gulset	1 380	8	3	5
14 Gulset	6 630	20	4	16
15 Fossum	1 560	7	4	3
16 Luksefjell	540	5	4	2
17 Opphaugen	2 880	5	3	2
18 Uthaugen	5 680	8	4	4
19 Men	3 510	7	3	4
99 Uoppgitt	130	35	26	9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 9.4. Skien. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 9.5. Befolkningsendringer i Skien 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels-overskudd	Innvandring	Utvandring	Nettoinnvandring	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	51 670	1 740	1 480	250	1 350	520	830	6 210	5 940	270	1 350	53 020
Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre	5 890	320	60	260	1 150	320	830	1 340	1 110	230	1 340	7 230
EU, Nord-Amerika etc	1 620	60	40	20	700	170	530	400	370	30	590	2 200
Afrika, Asia etc	4 270	270	30	240	450	150	300	940	740	210	750	5 030
Somalia	570	50	0	50	70	20	50	160	110	50	150	720
Irak	590	40	0	40	30	30	0	100	100	0	40	640
Polen	400	30	0	30	220	30	200	110	130	-10	220	610
Kosovo	370	30	0	30	10	0	10	50	40	10	50	420
Iran	250	10	0	10	30	10	20	60	60	0	30	280
Litauen	100	10	0	10	150	10	140	60	50	10	160	260
Tyskland	220	10	10	0	30	30	10	40	20	20	20	250
Bosnia-Hercegovina ..	220	10	0	10	0	0	0	20	20	10	10	230
Vietnam	220	10	0	0	10	0	10	20	20	-10	0	220
Danmark	220	0	10	-10	20	20	0	20	20	0	-10	210
Den øvrige befolkningen	45 780	1 410	1 420	-10	190	190	0	4 870	4 840	30	10	45 790

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 9.8.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

De med innvandrerbakgrunn sto for hele befolkningsveksten

Av befolkningsveksten i Skien mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 1 350 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre for 1 340 eller praktisk talt hele veksten. De med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. sto for 44 prosent av veksten og de fra Afrika, Asia etc. 56 prosent. Relativt sett var imidlertid veksten for dem fra EU, Nord-Amerika etc. på hele 36 prosent, mens de fra Afrika, Asia etc. hadde en vekst på 18 prosent. Mens veksten blant dem fra EU, Nord-Amerika etc. nesten utelukkende skyldtes nettoinnvandring fra utlandet, var veksten blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i langt større grad fordelt mellom nettoinnvandring fra utlandet, fødselsoverskudd og innenlandsk nettoinnflytting, det vil si nettoinnflytting fra andre kommuner i Norge.

I forhold til middelfolkemengden¹ for perioden har personer med innvandrerbakgrunn flere fødte enn den øvrige befolkningen, med 16 per 1 000 middelfolkemengde mot 10 per 1 000 middelfolkemengde årlig. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har en rate på 19 mens de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. har samme rate som den øvrige befolkningen. De med bakgrunn fra Somalia og Kosovo har relativt flest fødte, med henholdsvis 27 og 23 per 1 000 middelfolkemengde.

Mobile baltere, bofaste fra Kosovo, Bosnia-Hercegovina og Vietnam

I forhold til middelfolkemengden flyttet 4 prosent ut av kommunen i løpet av et år, enten til utlandet eller til andre kommuner i Norge. For innvandrerne var andelen 7 prosent, men det var forskjeller mellom gruppene. For dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. var andelen 9 prosent, mens den var 6 prosent for dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Mellom 10 og 11 prosent av polakkene og litauerne flyttet ut fra Skien i løpet av et år, mens bare mellom 3 og 4 prosent av dem med

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistikert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

bakgrunn fra Kosovo, Bosnia-Hercegovina og Vietnam gjorde det samme, og slik var like stedbundne som dem uten innvandrerbakgrunn, der 4 prosent flyttet ut.

Hvis vi slår sammen alle flyttinger, både innvandringer, utvandringer, innflyttinger fra og utflyttinger til andre kommuner, for å vise bevegelsene eller størrelsen av flyttestrømmen, finner vi at 9 prosent av befolkningen i Skien «flytter på seg» over kommunegrensen i løpet av et år. Hver femte innvandrer gjør det samme, men igjen er forskjellen stor mellom dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. (29 prosent) og dem med bakgrunn fra Asia, Asia etc. (16 prosent). Igjen er litauerne og polakkene mest mobile (50 og 32 prosent), mens de med bakgrunn fra Kosovo, Bosnia-Hercegovina og Vietnam er bofaste (mellom 7 og 8 prosent), like bofaste som de uten innvandrerbakgrunn (7 prosent).

9.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandet til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrerens egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 5 800 som var registrert som innvandrere i Skien kommune per 1.1.2013, manglet det informasjon om innvandringsgrunn for 1 000 personer. 53 prosent av dem med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

4 800 innvandrere i Skien kommune var registrert med innvandringsgrunn. 43 prosent kom av fluktgrunner mens 39 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 16 prosent var arbeidsinnvandrere mens 2 prosent av dem med oppgitt innvandringsgrunn i Skien har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Mange flyktninger og få arbeidsinnvandrere sammenlignet med landet som helhet

Familieinnvandrede til en med flyktningebakgrunn utgjorde totalt 40 prosent av alle familieinnvandrede i Skien. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent. Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med *oppgitt innvandringsgrunn* var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013.

Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningebakgrunn utgjorde 26 prosent. Skien kommune har en mye høyere andel flyktninger enn Norge sett under ett, mens andelen arbeidsinnvandrere er lavere enn for hele landet. Andelen familieinnvandrere i Skien er omtrent på samme nivå med andelen som familieinnvandrere utgjør på landsbasis.

Personer med flukt som innvandringsgrunn utgjorde den største gruppen av innvandrere i Skien, i alt 2 100 personer. Personer med bakgrunn fra Somalia topper listen, med 290 personer etterfulgt av irakere og kosovoalbanere med henholdsvis 270 og 220 personer.

Den største gruppen med familie som innvandringsgrunn i Skien kommer også fra Somalia, med 200 personer.

42 prosent av alle arbeidsinnvandrerne *med oppgitt innvandringsgrunn* har bakgrunn fra Polen, 330 personer i absolutte tall. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere i Skien har bakgrunn fra Litauen og utgjør rundt 160 personer.

Tabell 9.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Skien kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	5 798	782	1 869	752	2 062	87	9	989
Polen	556	326	158	8	28	4	-	40
Somalia	496	-	199	183	291	-	-	6
Irak	438	:	168	159	267	:	:	:
Kosovo	288	:	63	56	222	:	:	:
Litauen	240	161	71	-	-	:	:	6
Iran	234	:	61	45	161	:	:	9
Tyskland	215	72	57	-	:	6	:	74
Sverige	195	-	-	-	-	-	-	195
Danmark	190	-	-	-	-	-	-	190
Thailand	188	:	171	:	:	:	:	13
Bosnia-								
Hercegovina ..	171	:	26	20	138	:	:	5
Afghanistan ...	166	-	29	29	135	-	-	2
Vietnam	138	-	49	31	89	-	-	-
Chile	127	:	43	28	81	:	:	2
Eritrea	126	-	11	9	109	-	-	6
Russland	121	6	66	5	41	4	-	4
Tyrkia	113	6	66	9	11	:	:	28
Filippinene ...	102	3	57	-	5	22	-	15

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange polske arbeidsinnvandrere

I den største innvandrerguppen, personer med polsk landbakgrunn, har 58 prosent kommet som arbeidsinnvandrere og resten som familieinnvandrere. I absolutte tall har i alt 560 innvandrere i Skien sin opprinnelse fra Polen.

Innvandrere fra Somalia er den nest største gruppen, med 500 personer. Seks av ti i denne innvandrerguppen har kommet som flyktninger mens resten var familiegjeforent til flyktninger (tabell 9.6).

Flest familieinnvandrere fra Somalia

Til sammen 1 900 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Skien per 1. januar 2013 (se tabell 9.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjeforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

Hele 62 prosent av familieinnvandrerne i Skien kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 38 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 9.7. Familieinnvandrede etter familiegjennforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Skien kommune

Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	1 869	1 150	719	315	400	4
Somalia	199	182	17	17	-	-
Thailand	171	63	108	3	105	-
Irak	168	137	31	31	-	-
Polen	158	132	26	15	9	2
Litauen	71	61	10	7	3	-
Russland	66	25	41	5	36	-
Tyrkia	66	21	45	18	27	-
Kosovo	63	19	44	42	:	:
Iran	61	36	25	22	3	-
Filippinene	57	20	37	-	37	-
Tyskland	57	51	6	:	:	:
Vietnam	49	31	18	15	3	-
Afghanistan	45	40	5	:	:	:
Palestina	44	41	3	3	-	-

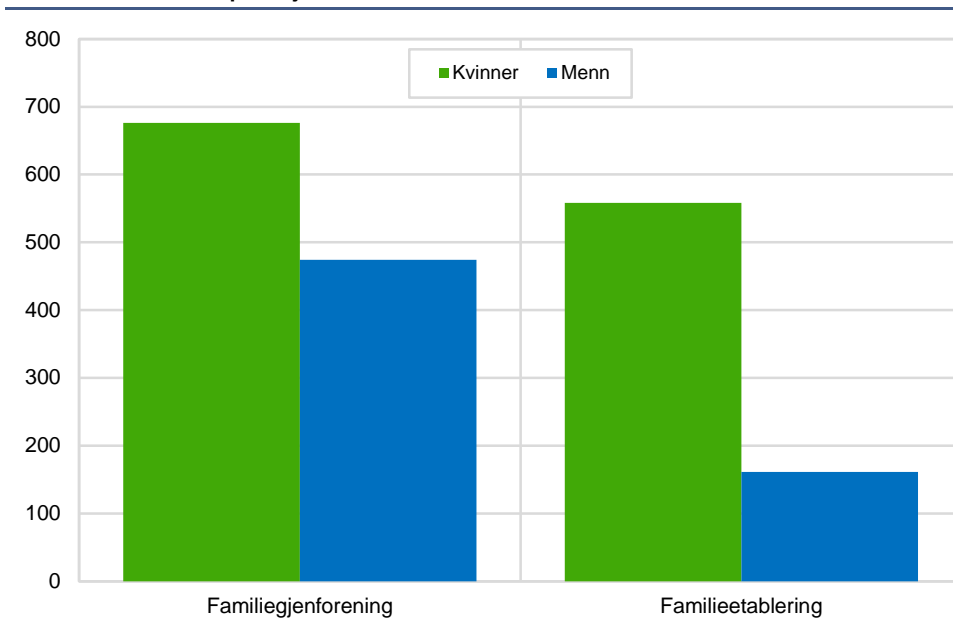
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

56 prosent av de 720 familieetablerte innvandrerne i Skien hadde en referanseperson uten innvandrerbakgrunn. Resterende 44 prosent av referansepersonene var med innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 9.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Thailand, om lag 110 personer. I denne gruppen var den bosatte referansepersonen uten innvandrerbakgrunn i aller fleste tilfeller. Det er utelukkende innvandrerkvinner som kommer fra Thailand gjennom familieetablering.

Blant familiegjennforente var det flest med bakgrunn fra Somalia, med 180 personer. Det var like mange menn som kvinner med somalisk landbakgrunn blant familiegjennforente i Skien.

66 prosent av familiegjennforente i Skien kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige "pioneren" (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 78 prosent (figur 9.6).

Figur 9.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Skien kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

9.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Tallene for valgdeltakelse blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB. Utvalget i manntallsundersøkelsen vil i mange tilfeller være for lite til å si noe sikkert om valgdeltakelsen for enkelte grupper på kommunenivå. For Skien kommune er utvalget for lite til å gjøre slike analyser for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

9.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 73 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Skien går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Andelen av 1- og 2-åringer i Skien med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte er høy. Av kommunene i utvalget er det kun i Fredrikstad andelen er høyere.

9.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

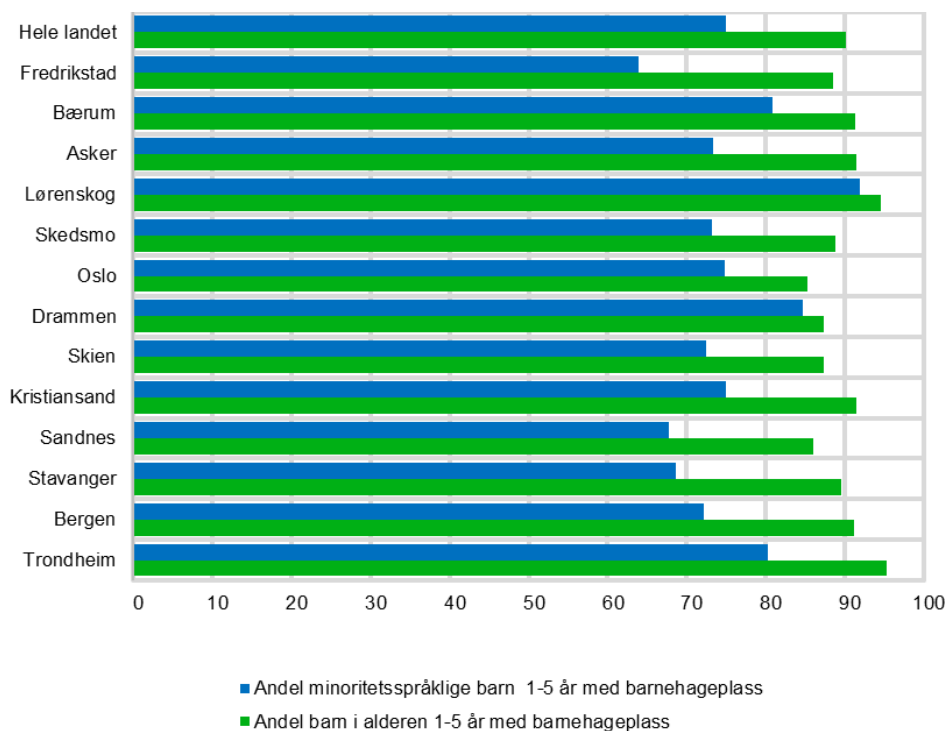
Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 9.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

Gjennomsnittlig andel minoritetsspråklige barn i barnehage i Skien

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 73 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Skien kommune (se figur 9.9). Dette er nær landsgjennomsnittet, og på samme nivå som kommunene Oslo, Bergen og Kristiansand i undersøkelsen.

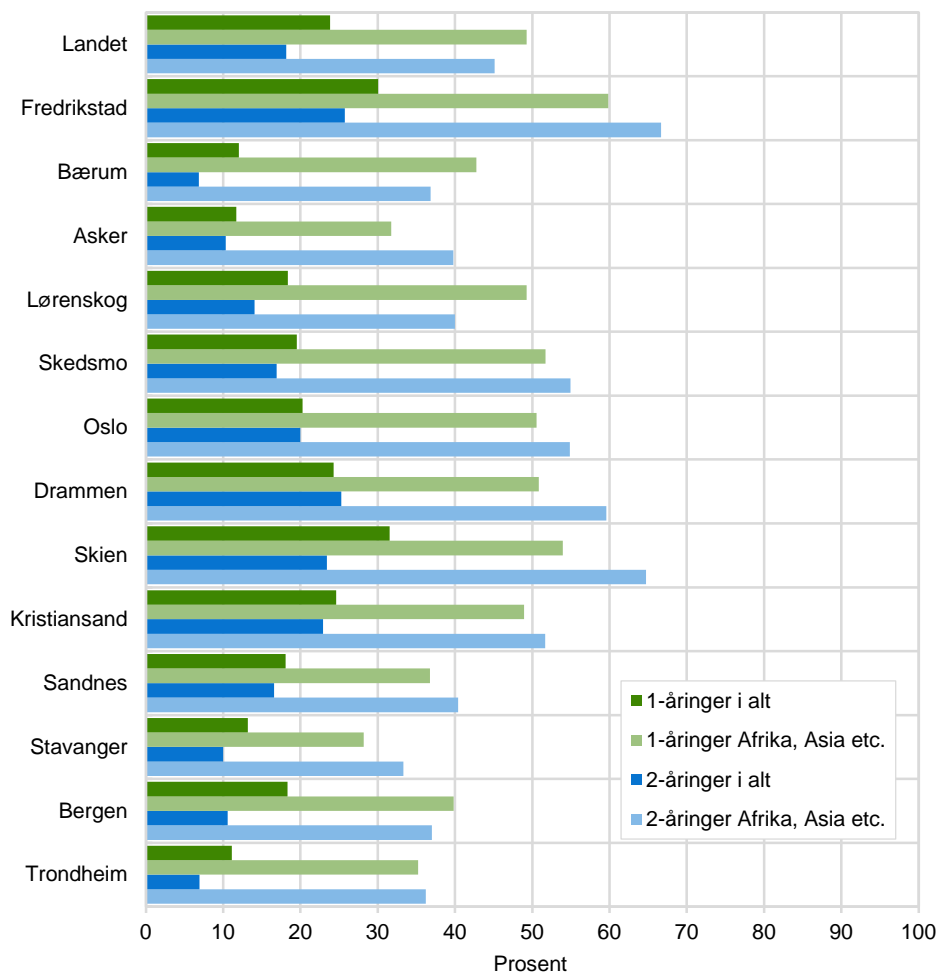
Figur 9.7. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
 Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

9.3.2. Kontantstøtte

Figur 9.8. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt.

Spesielt mange 2-åringer som bruker kontantstøtte

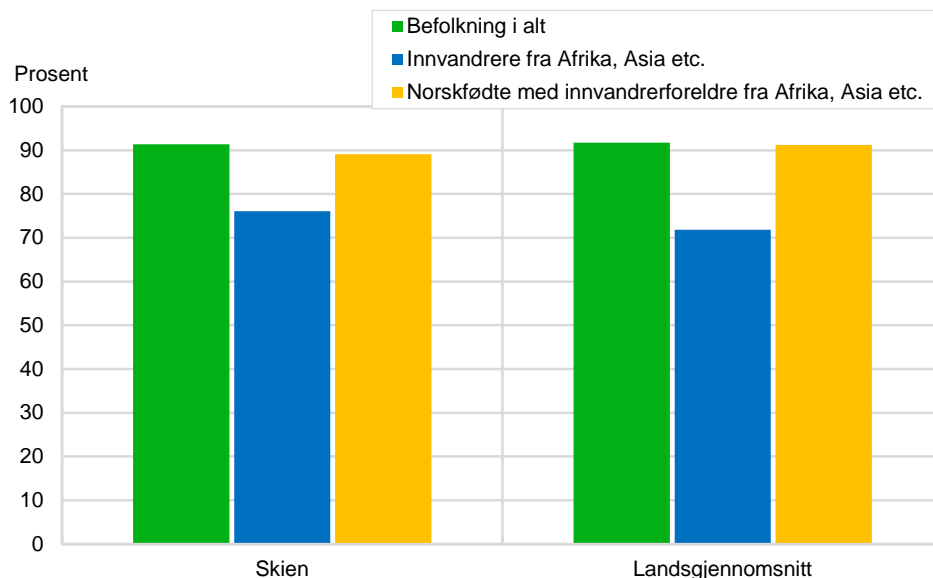
For 1-åringer ligger Skien over landsgjennomsnittet når det gjelder andelen som bruker kontantstøtte, både når det gjelder 1-åringer og 2-åringer i alt og 1-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. For 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er forskjellen imidlertid betydelig. Mens 45 prosent av disse 2-åringene bruker kontantstøtte i landet, er andelen i Skien 65 prosent, den nest høyeste andelen blant de 13 kommunene som er med i undersøkelsen.

9.4. Utdanning

- Skien ligger litt over landsgjennomsnittet i andel innvandrere fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning, og litt under gjennomsnitt for norskfødte med innvandrerforeldre i samme gruppe.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 56 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 36 prosent. Guttenes frafall for denne gruppen er 59 prosent på landsnivå, mens jentenes er 41 prosent.
- Skien ligger betydelig under landsgjennomsnittet i andel med fullført høyere utdanning i alle grupper av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.
- Andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning er lavere enn landsgjennomsnittet for gruppene blant dem med innvandrerbakgrunn. De norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. skiller seg mest fra landsgjennomsnittet i negativ retning.

9.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 9.9. Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Skien. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Forholdsvis mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. som tar videregående utdanning

Andelen av innvandrere og norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i videregående utdanning er lavere enn for hele befolkningen i kommunen, selv om forskjellen ikke er stor når det gjelder de norskfødte (89 mot 91 prosent). 76 prosent av innvandrerne og 89 prosent av norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år bosatt i Skien deltar i videregående utdanning. Andelen av hele befolkningen som deltar i videregående utdanning er 91 prosent.

Som figur 9.11 viser er andelen av hele befolkningen og norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Skien som deltar i videregående utdanning marginalt lavere enn landsgjennomsnittet. Derimot er andelen av innvandrere fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning noe høyere i Skien enn landsgjennomsnittet.

9.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 9.8. Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Skien. Antall og prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkeskompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videre- gående opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	2 057	100	68	56	12	32	7	7	19
Menn	1 060	100	63	50	14	37	6	7	24
Kvinner	997	100	73	62	11	27	7	7	14
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	136	100	54	36	18	46	6	10	29
Menn	64	100	44	28	16	56	6	9	41
Kvinner	72	100	64	43	21	36	6	11	19

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Frafallet i videregående utdanning i Skien er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. 36 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte videregående utdanning på normert tid, 18 prosent fullførte på mer enn normert tid og 46 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Blant alle elever samlet, fullførte 56 prosent på normert tid og det var 32 prosent som ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet på den videregående utdanningen sin.

Høyt frafall blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., men lavere enn landsgjennomsnittet

Det er særlig guttene fra Afrika, Asia etc. som faller igjennom. Bare 28 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 16 prosent på mer en normert tid, mens 56 prosent ikke hadde studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, i det 43 prosent av dem fullførte på normert tid og bare 36 prosent ikke oppnådde studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent uten studie- eller yrkeskompetanse. Både guttene og jentene i Skien hadde altså lavere frafall enn landsgjennomsnittet for sine grupper.

Det var kun 12 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. De er for få til å lage statistikk om.

9.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 9.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Skien. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Skien										
I alt	20 800	33	1 150	48	2 290	24	46	28	26	31
Menn	10 450	27	670	38	1 040	22	23	30	15	20
Kvinner	10 360	40	470	60	1 250	25	23	26	11	45

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Få med høyere utdanning i Skien

Skien ligger under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning for befolkningen i alt og for både innvandrere fra og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc.

Innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. i Skien har en større andel som har fullført høyere utdanning enn befolkningen i alt. De andre gruppene med innvandrerbakgrunn har en lavere andel som har fullført høyere utdanning enn den øvrige befolkningen i Skien. I alle gruppene unntatt norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. (som er en liten gruppe), er andelen jenter med fullført høyere utdanning større enn tilsvarende andel hos gutter. Skien skiller seg altså lite fra landet som helhet i så måte.

9.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 9.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Skien. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Skien										
I alt	4 190	29	109	6	440	15	10	40	105	29
Menn	2 130	23	61	7	230	11	6	-	62	24
Kvinner	2 060	34	48	6	210	18	4	-	43	35

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav andel av Skiens personer med innvandrerbakgrunn deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Skien skiller seg ikke mye fra det mønsteret, men blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. finner vi ikke denne forskjellen mellom kjønnene i deltakelse.

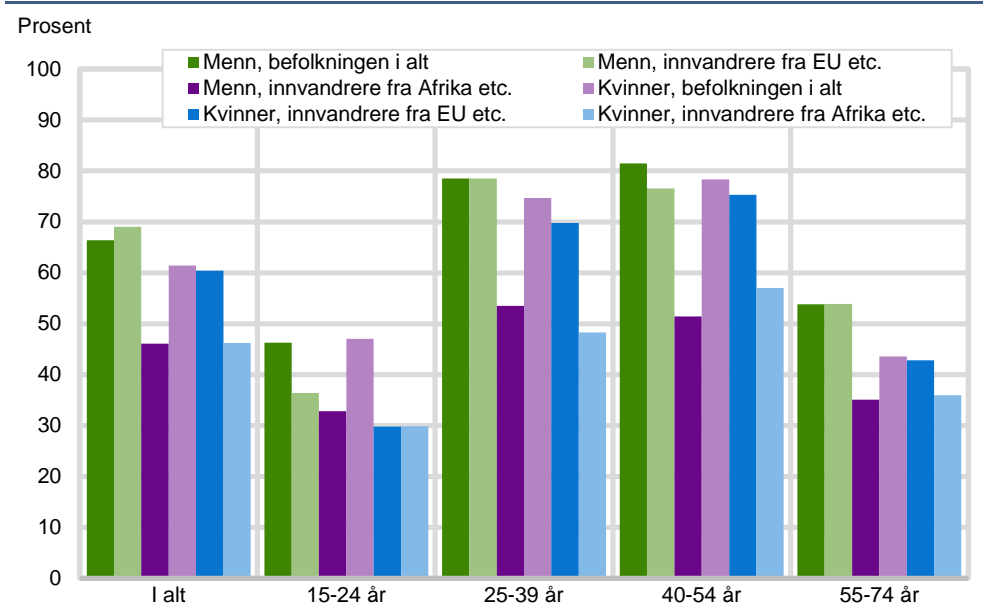
Andelen av innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er lavere enn andel av innvandrere fra Afrika, Asia etc. som deltar i høyere utdanning. Forklaringen på dette er antakelig at de aller fleste fra EU, Nord Amerika etc. kommer for å jobbe, og har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er nødt til å ta utdanning før de kan få jobb. I Skien som i landet for øvrig, ser vi at andelen som deltar i høyere utdanning er gjennomgående større blant norskfødte med innvandrerforeldre enn blant innvandrere.

9.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået lavere i Skien. Det gjelder for befolkningen som helhet, men særlig for menn som er innvandrere fra Afrika, Asia etc.
- Det er mer enn fire ganger så sannsynlig at en innvandrere fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak, som at en person i den øvrige befolkningen skal være det.
- Innvandrere fra både Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i næringen rengjøringsvirksomhet.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er noe mindre for innvandrerne enn for Skiens samlede befolkning.

9.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 9.10. Sysselsatte i Skien, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lavere sysselsetting i Skien enn i landet ellers, særlig blant mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc.

I landet som helhet er 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene mellom 15 og 74 år sysselsatt. I Skien er denne andelen noe lavere, 66 prosent av mennene og 61 prosent av kvinnene. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn snittet for Skien for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (69 prosent av mennene og 60 prosent av kvinnene) og lavere for dem fra Afrika, Asia etc. (46 prosent av både mennene og kvinnene). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Skien skiller seg fra landet som helhet ved at det er særlig få mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. som er yrkesaktive i enn i landet som et hele, 46 prosent i Skien mot 58 prosent i landet. Ellers er det lavere sysselsettingsgrad enn landsgjennomsnittet i alle grupper og aldersklasser, unntatt kvinner 55-74 år innvandret fra Afrika, Asia etc., der 36 prosent i Skien er sysselsatt, mot 33 prosent i landet.

Få sysselsatte norskfødte med innvandrerforeldre

Det var 2 690 innvandrere i Skien som hadde arbeid i 2012, fordelt på 1 130 fra EU, Nord-Amerika etc. og 1 560 fra Afrika, Asia etc. I tillegg var det 140 norskfødte med innvandrerforeldre som var sysselsatt, 50 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 90 fra Afrika, Asia etc. 76 prosent av dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. var sysselsatt, mot kun 34 prosent av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Gruppene er imidlertid små, samtidig som de fleste av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er under 25 år gamle. Derfor kan man ikke legge mye vekt på disse tallene.

9.5.2. Arbeidsledige

Tabell 9.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Skien

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norsk-fødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norsk-fødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc	Fra Afrika, Asia, etc
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Skien	1 130	700	420	80	340	3,5	2,5	9,2	4,9	11,5
Menn	660	440	210	50	160	4,0	3,2	9,2	5,5	11,6
Kvinner	470	260	210	30	180	2,9	1,9	9,3	4,1	11,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

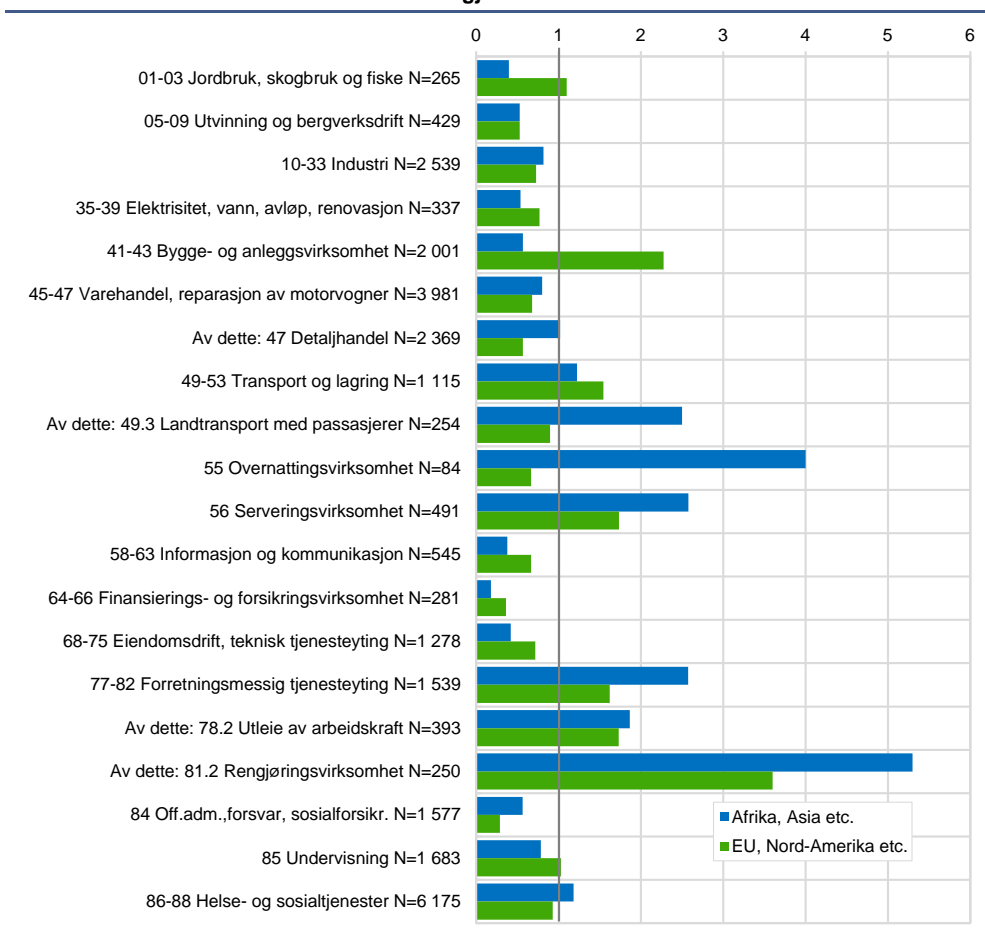
Høy arbeidsledighet blant innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er høyere blant dem med innvandrerbakgrunn i Skien enn i den øvrige befolkningen. Mens de utgjør 14 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år, utgjør de 37 prosent av de arbeidsledige. Aller høyest er arbeidsledigheten for innvandrerne fra Afrika, Asia etc., med 11,5 prosent, mot 4,9 prosent for innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. og bare 2,5 prosent for den øvrige befolkningen. Det er altså over fire ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en fra den øvrige befolkningen skal være det. Den eneste gruppen i Skien som har en lavere arbeidsledighet enn tilsvarende gruppe i landet ellers, er kvinner fra EU, Nord Amerika etc.

Arbeidsledigheten er generelt høy i Skien. Av kommunene i utvalget vårt er det kun i Fredrikstad at arbeidsledigheten er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i Skien.

9.5.3. Næringer

Figur 9.11. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Skien 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer, er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 25 400 sysselsatte i Skien, av disse var 1 130 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 1 560 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrerforeldre var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i rengjøring

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i, er forholdsvis små. I rengjøring er 33 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc., og i overnattingsvirksomhet 23 prosent. De var også godt overrepresentert i servering og landtransport av passasjerer.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 450, mot bare 80 innen rengjøring.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i rengjøring

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg også fra de øvrige sysselsatte. Det er spesielt stor andel av dem i rengjøring og bygge- og anleggsvirksomhet. Dersom vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er helse- og sosialtjenester (250) og bygg og anlegg (200) de to næringene som sysselsetter flest fra denne gruppen.

9.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 9.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Skien og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Skien	1 280	140	80	70	3,2	2,8	4,4	2,0
Menn	920	100	60	50	4,6	4,0	5,6	3,0
Kvinner	360	40	20	20	1,8	1,5	2,7	1,1

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Få selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc.

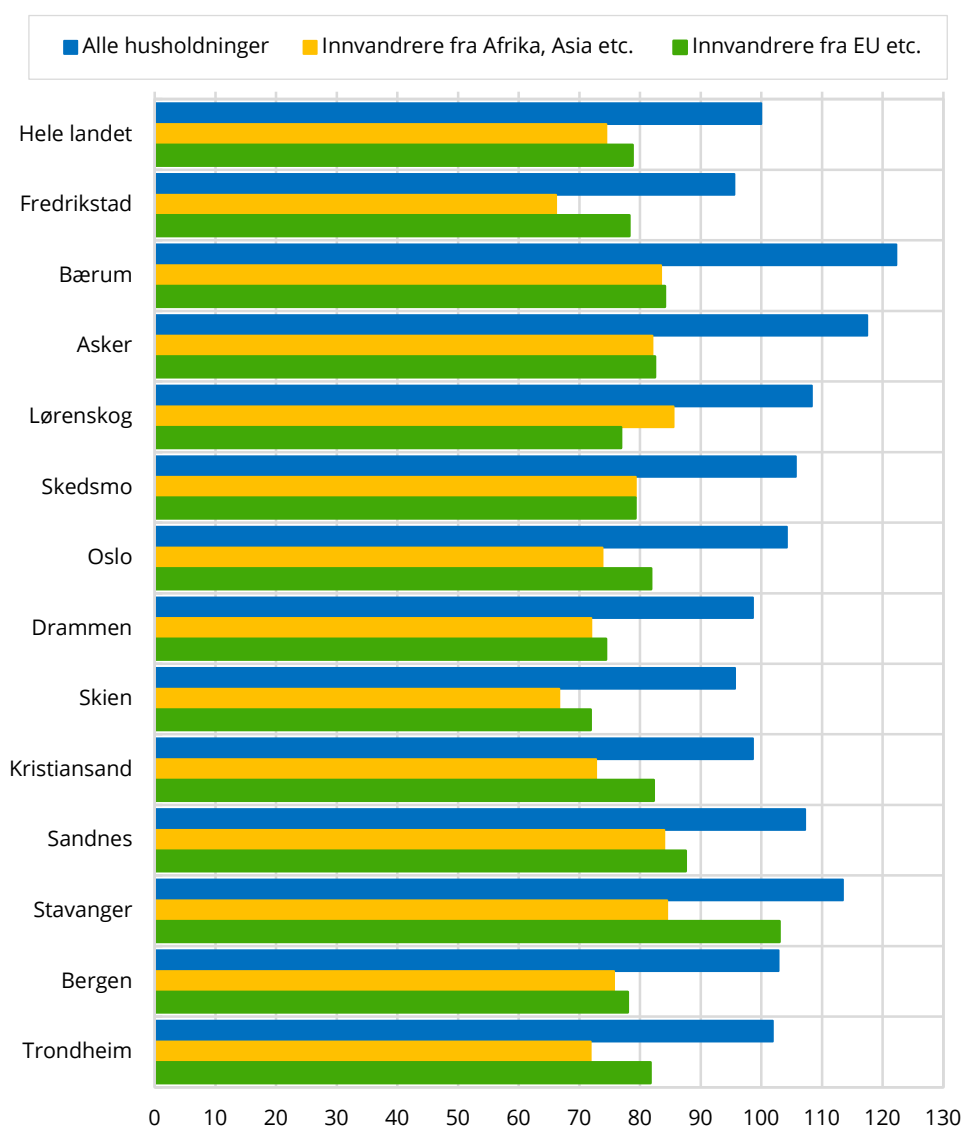
I alt var det 140 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Skien i 4. kvartal 2012, 80 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 70 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika, Asia etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Skien var noe lavere enn i landet som helhet, men blant innvandrerne var andelen selvstendig næringsdrivende høyere for dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. enn landsgjennomsnittet, og det var den høye andelen selvstendige blant menn som trakk den samlede andelen opp.

9.6. Økonomiske levekår

- I Skien har alle husholdningene et inntektsnivå som tilsvarer 96 prosent av medianinntekten til husholdningene i Norge. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Skien har 70 prosent av medianinntekten til husholdningene i kommunen, mens tilsvarende tall for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er 75 prosent.
- Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er den gruppen i Skien som har størst andel som mottar sosialhjelp. De ligger også høyt over landsgjennomsnittet for gruppen, høyere enn noen av de andre kommunene i utvalget.
- Andelen som får uføretrygd i Skien er betraktelig høyere enn landsgjennomsnittet for alle grupper. Både innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc., og befolkningen for øvrig.

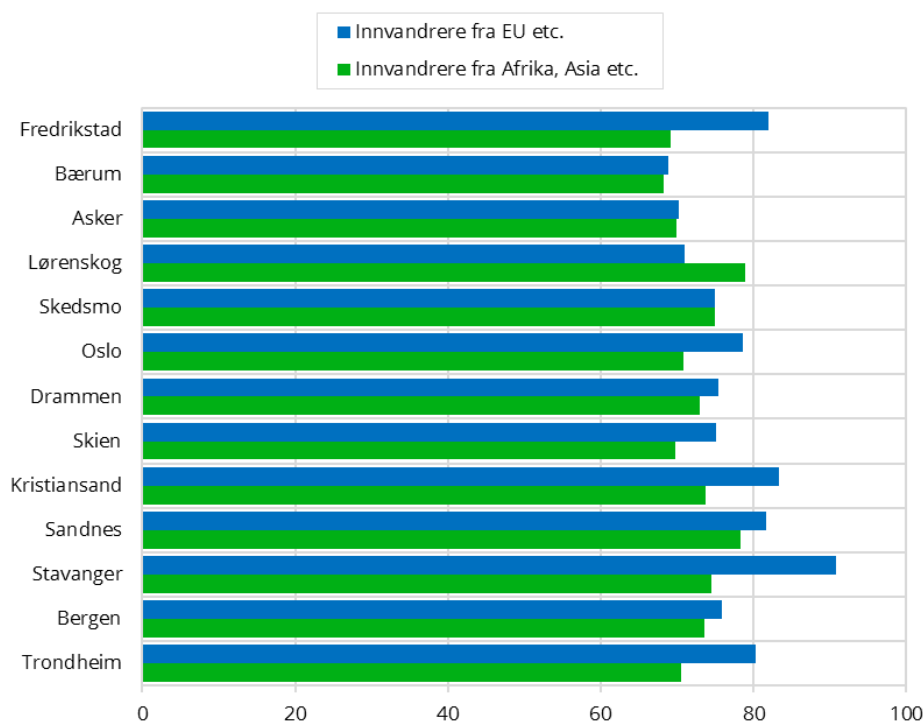
9.6.1. Inntekt

Figur 9.12. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.13. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Skien hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 212 700 kroner i 2011. Dette tilsvarer 2/3 av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). Skien og Fredrikstad var de kommunene hvor innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde lavest inntektsnivå sammenlignet med hele befolkningen. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har litt høyere inntekter, 72 prosent av inntektsnivået til hele befolkningen. Av de 13 største innvandrerkommunene, er innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. i Skien de som har lavest inntektsnivå sammenlignet med innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. i andre kommuner.

I Skien har alle husholdningene et inntektsnivå som tilsvarer 96 prosent av medianinntekten til husholdningene i Norge. Bare Fredrikstad har tilsvarende lavt inntektsnivå av de 13 største innvandrerkommunene. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Skien har 70 prosent av medianinntekten til husholdningene i kommunen. Det er bare i Fredrikstad og Bærum at innvandrere fra Afrika, Asia etc. har et lavere nivå sett i forhold til inntektsnivået i hele kommunen. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har inntekter som utgjør 75 prosent av nivået til alle husholdninger i Skien.

9.6.2. Sosialhjelp

Med ”sosialhjelp” menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. ”Sosialhjelpsmottaker” defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av

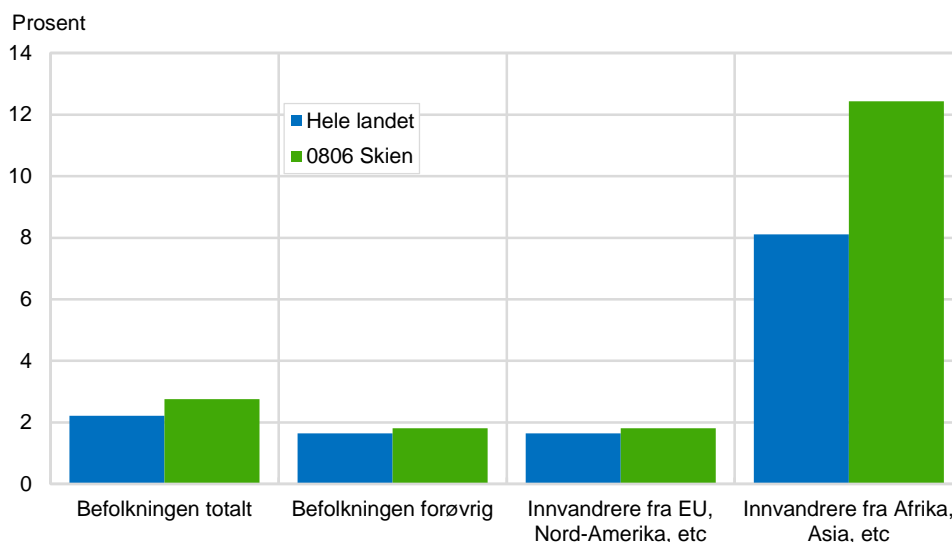
året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Svært mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp

I Skien er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp litt høyere i hele befolkningen, sammenliknet med hele landet, og også i alle undergruppene. Den største forskjellen er for gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc., der andelen er vesentlig høyere i Skien sammenliknet med hele landet. Andelen er også høyest av alle kommunene i utvalget vårt. For langtidsmottakere er andelen i gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. også godt over landsgjennomsnittet, men her er Fredrikstad enda høyere.

Figur 9.14. Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Skien og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

9.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrerguppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for

øvrige er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

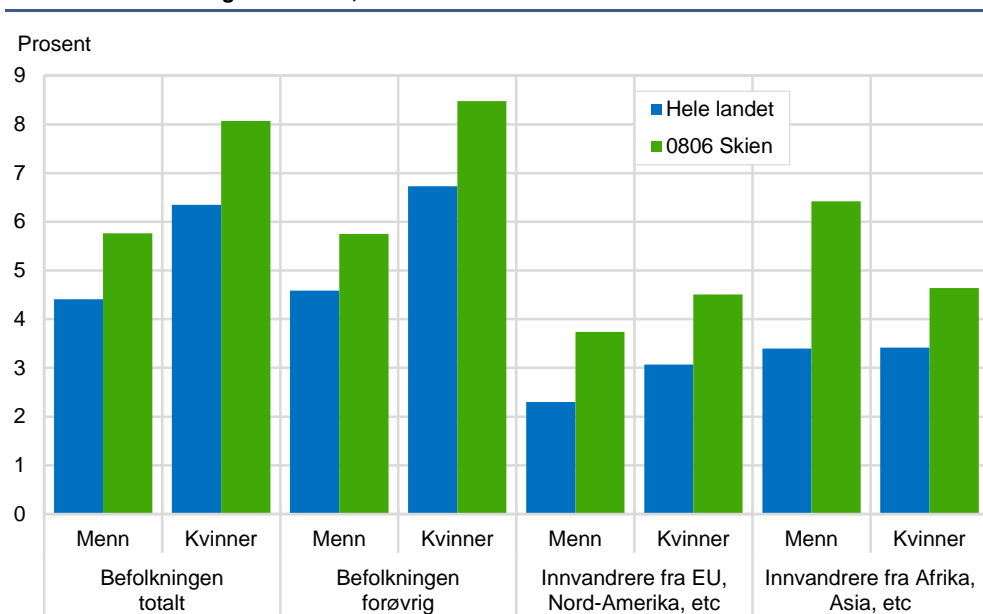
Høy andel uføretrygdene i alle grupper

I Skien er andelen med uførepensjon høyere enn hele landet for befolkningen i alle gruppene, for begge kjønn. Mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger spesielt høyt i forhold til landsgjennomsnittet for sin gruppe.

For mennene er andelen noe høyere for befolkningen for øvrig (5,8 prosent sammenlignet med 4,6 prosent for hele landet) og for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,7 prosent sammenlignet med 2,3 prosent i hele landet). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen vesentlig høyere i Skien enn i hele landet (6,4 prosent mot 3,4 prosent).

For kvinner er det høyere andel for alle gruppene; for befolkningen for øvrig (8,5 prosent sammenlignet med 6,7 prosent), for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (4,5 prosent sammenlignet med 3,1 prosent), og for innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,6 prosent sammenlignet med 3,4 prosent).

Figur 9.15. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Skien og hele landet, 2012

Kilde: NAV.

9.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandringsgruppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom gruppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Skien er andelen generelt på samme nivå eller noe høyere sammenlignet med hele landet, med vesentlig høyere andel for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

Tabell 9.14. Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Skien og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Skien	Hele landet	Skien
Befolkningen totalt	15	16	11	12
Befolkningen for øvrig	16	18	13	13
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	23	8	16
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	2	2	2

Kilde: NAV.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

9.1.	Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Skien. Dagens landgruppering. Antall.....	329
9.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre, etter landbakgrunn. Skien. 1. januar 2013. Antall.....	331
9.3.	Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Skien. 1. januar 2013. Prosent.....	332
9.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre, etter landbakgrunn og alder. Skien. 1. januar 2013. Antall	333
9.5.	Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 9.4. Skien. 1. januar 2013.....	335
9.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Skien kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall	341
9.7.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012.....	343
9.8.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	344
9.9.	Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Skien. 1. oktober 2012	345
9.10.	Sysselsatte i Skien, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent.....	348
9.11.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Skien 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen	350
9.12.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet.....	352
9.13.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet	353
9.14.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Skien og hele landet. 2012. Prosent	354
9.15.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Skien og hele landet, 2012.....	355

Tabellregister

9.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Skien. Antall og prosent	328
9.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skien og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013	330
9.3.	Innvandrere bosatt i Skien, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent	331
9.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Skien, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent	334
9.5.	Befolkningsendringer i Skien 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	336
9.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Skien kommune. Per 1. januar 2013.....	339
9.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Skien kommune.....	340
9.8.	Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Skien. Antall og prosent.....	346
9.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Skien. 1. oktober 2012.....	346
9.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Skien. 1. oktober 2012.....	347
9.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	348
9.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Skien	349
9.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Skien og hele landet. 4. kvartal 2012	351
9.14.	Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Skien og hele landet. 2012. Prosent	356

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Kristiansand**

Innhold

10. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Kristiansand	363
10.1. Innledning.....	363
10.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	363
10.2.1. Demografi.....	364
10.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	373
10.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011.....	377
10.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte.....	380
10.3.1. Barnehage.....	380
10.3.2. Kontantstøtte.....	382
10.4. Utdanning.....	383
10.4.1. Deltakelse i videregående utdanning.....	383
10.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	384
10.4.3. Utdanningsnivå.....	385
10.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	385
10.5. Arbeid.....	387
10.5.1. Sysselsettingsnivå.....	387
10.5.2. Arbeidsledige.....	388
10.5.3. Næringer.....	389
10.5.4. Selvstendig næringsdrivende.....	390
10.6. Økonomiske levekår.....	391
10.6.1.inntekt.....	391
10.6.2. Sosialhjelp.....	392
10.6.3. Uførepensjon.....	393
10.6.4. Alderspensjon.....	394
Referanser	395
Figurregister	396
Tabellregister	397

10. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Kristiansand

10.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

10.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 15 prosent av innbyggerne i Kristiansand hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 1 prosentpoeng høyere enn i Norge under ett. Polakker er den største gruppen. Chilenerne er likevel gruppen som er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (82 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 18 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. I landet som helhet er 16 prosent av gruppen født i Norge.
- Flertallet, hele 69 prosent av dem med innvandrerbakgrunn har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. På landsbasis er tilsvarende andel 57 prosent.
- 45 prosent av innvandrerne i Kristiansand har bodd i Norge mer enn 10 år, og 20 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. bor i Slettheia.
- Innvandrere og deres norskfødte barn sto for 2 280 av befolkningstilveksten på 3 180 i årene 2010-2012. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. sto for 42 prosent av veksten og de fra EU, Nord-Amerika etc. 30 prosent.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 45 prosent kommet av fluktgrunner, 34 prosent har kommet ved familieinnvandring, og 17 prosent som arbeidsinnvandrere.
- Det var lav valgdeltakelse blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre ved siste kommunevalg, og de med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i kommunestyret.

10.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Kristiansand var det ved samme tidspunkt 84 480 innbyggere. 13 030 av dem, det vil si 15 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er ett prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Over 69 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Kristiansand har innvandrere fra 152 forskjellige land, som er 21 flere land enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen, og står med sine 895 personer for 8 prosent av innvandrerne i kommunen. Vietnam med 562 personer er den nest største gruppen. Deretter fulgte Irak, Danmark og Chile.

Tabell 10.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Kristiansand. Antall og prosent

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Kristiansand	Prosent av folketallet i Kristiansand	Prosent som bor i Kristiansand per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	84 480	100,0	1,7
innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	710 000	14,1	13 030	15,4	1,8
- Innvandrere	593 000	11,7	10 660	12,6	1,8
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	117 000	2,3	2 370	2,8	2,0
EU, Nord-Amerika etc. i alt	303 000	6,0	4 060	4,8	1,3
- Innvandrere	282 000	5,6	3 800	4,5	1,3
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	20 000	0,4	260	0,3	1,3
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	8 970	10,6	2,2
- Innvandrere	311 000	6,2	6 860	8,1	2,2
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	97 000	1,9	2 110	2,5	2,2

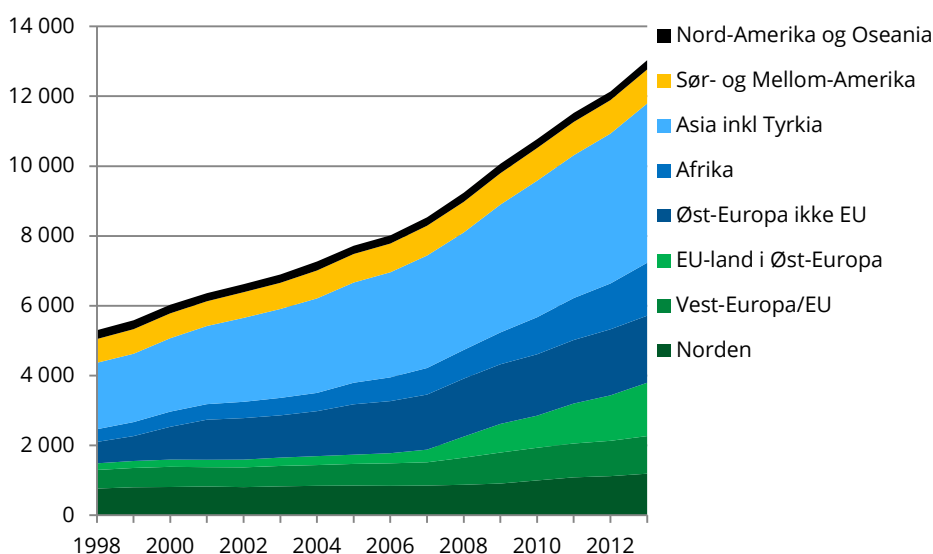
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mer enn fem ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. I Kristiansand har 44 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) europeisk bakgrunn, mens 35 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 62 prosent, fra 8 020 til 13 030 fra 2006 til 2013. Som figur 10.1 viser, har det vært vekst i antallet i alle grupper, størst i Asia inkludert Tyrkia (1 550), fulgt av EU-land i Øst-Europa (1 240) og Afrika (840).

Den desidert største endringen i sammensetningen av innvandrerne og deres norskfødte barn er at andelen med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa har økt fra 4 prosent til 12 prosent i løpet av de sju årene, mens antallet ble mer enn firdoblet. Andelen med Afrikansk bakgrunn har økt fra 9 prosent til 12 prosent gjennom en mer enn fordobling av antallet.

Figur 10.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Kristiansand. Dagens landgruppering. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt mer enn dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Kristiansand økte fra 1 210 i 1970, 2 050 i 1980, 3 740 i 1990, til 6 030 i 2000, 10 770 i 2010, og altså 13 030 i 2013. Gjennomsnittlig vekst i antall innvandrere og norskfødte med innvandrere per år for årene 2006-2012 har vært 720.

Flest fra Polen, men kambodsjanerne er mest overrepresentert

Det er som nevnt mange polakker i Kristiansand og mange vietnamesere. I tillegg har Kristiansand, som har 1,8 prosent av landets innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, en stor andel av andre grupper. Det er 160 personer fra Kambodsja som utgjør nesten en tredjedel av alle landets kambodsjanere. Videre er det 650 personer med bakgrunn fra Chile som er 8 prosent av landets chilenerne. Fem prosent av landets palestinere (180) og 4 prosent av landets vietnamesere (950) bor også i kommunen (sammenligningen er basert på dagens landgruppering). Av de store gruppene er svensker og polakker mest underrepresentert sammenlignet med landet som helhet. Foruten pakistanere, som er svært konsentrert rundt Oslo.

Tabell 10.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Kristiansand og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Kristiansand	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Kristiansand	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Kristiansand per gruppe
		Antall			Prosent			
I alt	13 030	10 660	2 370	81,8	18,2	100,0	100,0	1,8
Polen	970	900	70	92,6	7,4	7,4	11,6	1,2
Vietnam	950	560	380	59,4	40,6	7,3	3,0	4,4
Irak	690	540	160	77,2	22,8	5,3	4,2	2,3
Chile	650	470	180	72,5	27,5	5,0	1,1	8,3
Kosovo	640	460	180	72,0	28,0	4,9	2,0	4,5
Danmark	580	530	50	91,5	8,5	4,4	2,9	2,9
Somalia	540	410	120	76,9	23,1	4,1	4,7	1,6
Bosnia-Hercegovina ..	470	370	100	79,2	20,8	3,6	2,3	2,8
Tyskland	440	400	40	91,8	8,2	3,4	3,7	1,7
Afghanistan ...	440	370	70	84,0	16,0	3,4	2,0	3,0
Russland	420	350	70	83,1	16,9	3,2	2,5	2,3
Iran	390	330	70	82,7	17,3	3,0	2,7	2,1
Sverige	350	340	10	98,0	2,0	2,6	5,3	0,9
Pakistan	270	160	120	57,5	42,5	2,1	4,7	0,8
Eritrea	270	210	60	78,7	21,3	2,1	1,7	2,3
Storbritannia ..	250	240	10	95,6	4,4	1,9	2,0	1,7
USA	210	200	10	94,7	5,3	1,6	1,2	2,5
Thailand	200	180	10	92,9	7,1	1,5	2,2	1,3
Island	190	180	20	90,2	9,8	1,5	1,1	2,5
Tyrkia	190	130	60	67,9	32,1	1,5	2,4	1,1
Filippinene	180	160	10	92,7	7,3	1,4	2,5	1,0
Palestina	180	160	20	90,4	9,6	1,4	0,5	4,8
Syria	160	120	40	73,5	26,5	1,2	0,4	5,7
Etiopia	160	140	30	84,5	15,5	1,2	1,0	2,3
Litauen	160	150	10	96,3	3,8	1,2	4,3	0,5
Kambodsja	160	110	50	67,7	32,3	1,2	0,1	29,0
Andre land	2 940	2 500	440	85,2	14,8	22,6	27,9	1,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

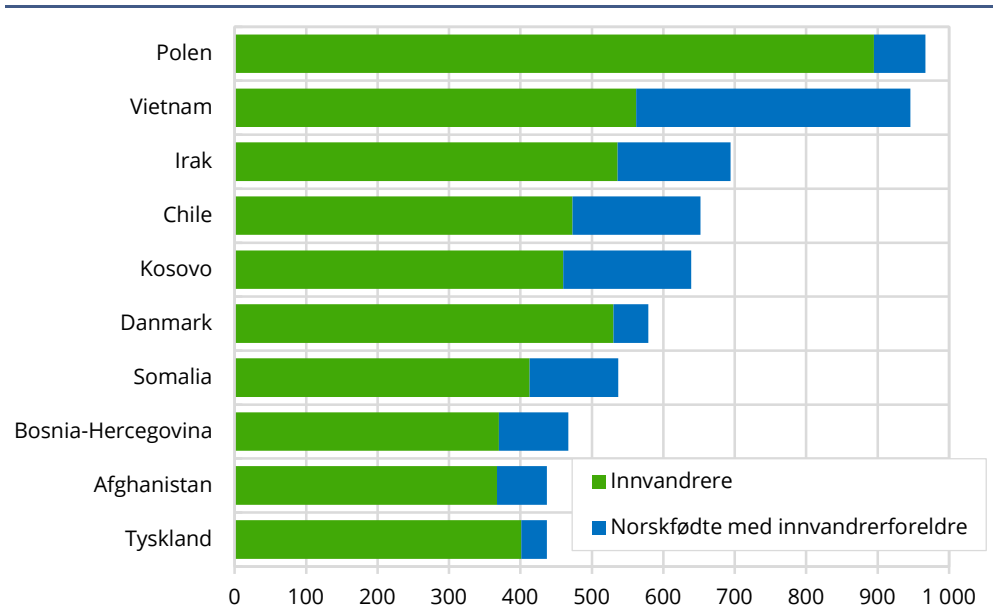
Stor andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Vietnam

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Kristiansand er det Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Vietnam og Tyrkia. Pakistan og Tyrkia er relativt små grupper i Kristiansand. I antall er det norskfødte med bakgrunn fra Vietnam som er den klart største gruppen. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har 53 prosent av danske innvandrere i kommunen bodd i Norge mer enn 20 år (tabell 3), likevel er det kun 9 prosent av

dem med innvandrerbakgrunn fra Danmark som er født i Norge. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 7). Barna disse parene får regnes ikke som norskfødte med innvandrerforeldre, siden kun den ene forelderen er innvandrer.

Figur 10.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Kristiansand. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre i Kristiansand, som i landet ellers. I Kristiansand er 82 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere. Dette er om lag på linje med landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent.

Tabell 10.3. Innvandrere bosatt i Kristiansand, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent

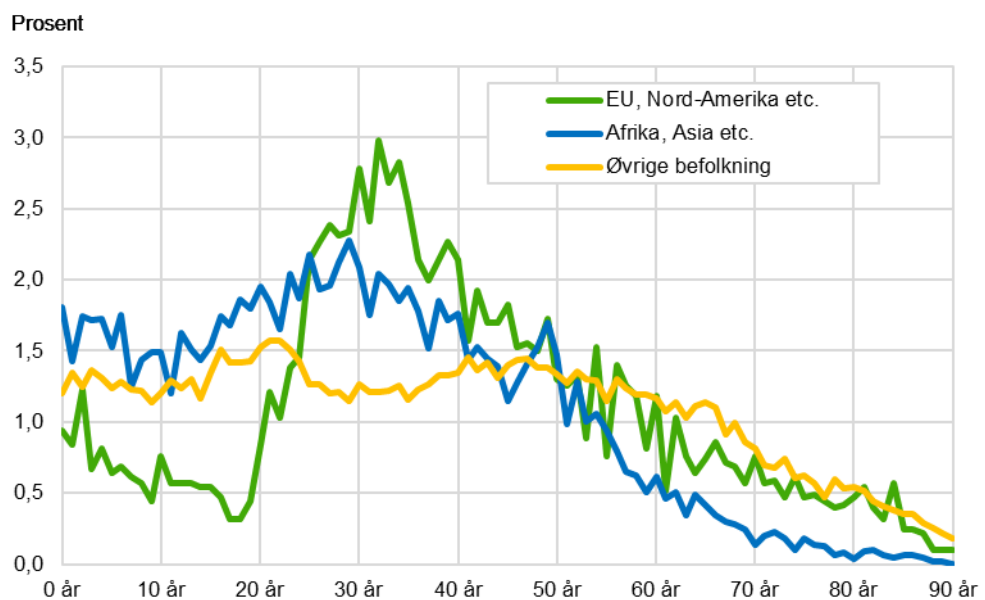
Landbakgrunn	Antall	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	10 660	100	20	18	17	21	24
EØS etc.	3 800	100	30	23	10	11	26
Afrika, Asia etc.	6 860	100	15	15	20	27	22
Polen	900	100	38	40	12	3	7
Vietnam	560	100	3	2	6	23	66
Irak	540	100	7	19	30	43	2
Danmark	530	100	19	7	7	13	54
Chile	470	100	3	3	5	11	78
Kosovo	460	100	5	6	15	55	18
Somalia	410	100	31	27	21	18	4
Tyskland	400	100	14	30	17	17	22
Bosnia-Hercegovina	370	100	2	2	4	90	2
Afghanistan	370	100	23	27	36	14	0
Russland	350	100	13	17	55	14	1
Sverige	340	100	27	18	9	21	24
Iran	330	100	10	12	11	42	25
Storbritannia	240	100	13	14	8	17	49
Eritrea	210	100	30	29	21	5	16
USA	200	100	14	7	14	10	55
Thailand	180	100	20	17	30	17	15
Island	180	100	51	9	8	12	21
Filippinene	160	100	29	15	18	15	24
Palestina	160	100	23	63	13	1	0
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 3 viser innvandrere bosatt i Kristiansand fordelt etter botid i Norge. Vi ser at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). Mer enn halvparten av innvandrerne fra Chile, Vietnam, USA, og Danmark har bodd i landet i mer enn 20 år. Ellers er det mange fra Polen, Somalia og Eritrea, samt Afghanistan og Island, med kort botid.

Figur 10.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Kristiansand. 1. januar 2013. Prosent

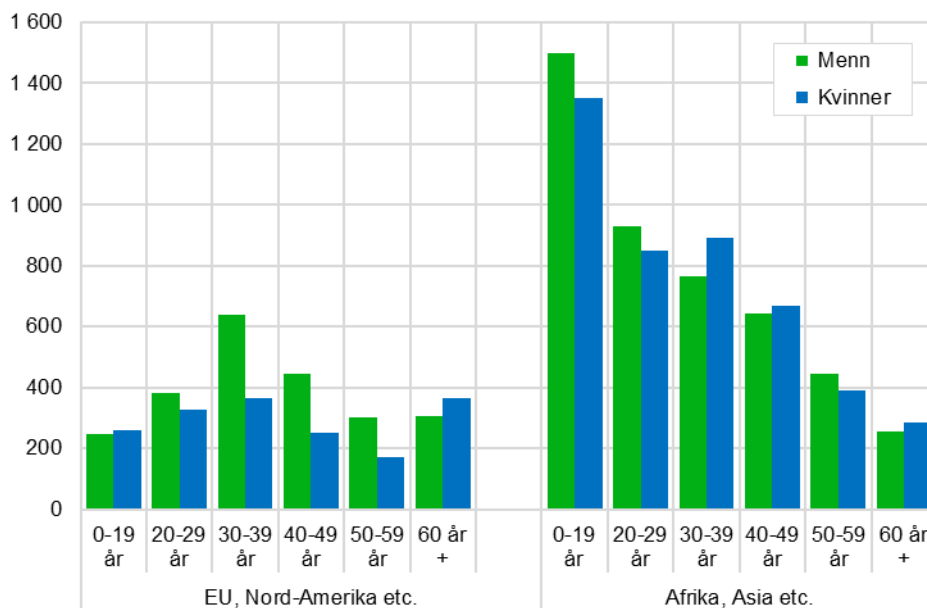

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy andel i arbeidsfør alder, mange unge fra Afrika, Asia etc.

Som figur 10.3 og 4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Kristiansand i arbeidsfør alder. Totalt er 69 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 11 prosent av Kristiansands befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 5 prosent. Blant dem under 20 år er 13 prosent innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. og 2 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. I alderen 20-39 år har 7 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 14 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Figur 10.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Kristiansand. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc. og kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem fra Afrika, Asia etc.

Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (57 prosent menn) enn kvinner, spesielt i alderen 30-39 år (64 prosent menn), men også mellom 40 og 59 år. I alderen over 60 år er det imidlertid flere kvinner enn menn.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det derimot like mange kvinner som menn, med noen flere kvinner enn menn i alderen 30-39 år.

Denne fordelingen etter alder og kjønn blant dem med innvandrerbakgrunn er imidlertid et generelt fenomen for Norge, og ikke noe som er spesielt for Kristiansand.

Flest med innvandrerbakgrunn i Slettheia

Av tabell 4 og figur 10.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Kristiansand.

Slettheia har høyest andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, mer enn en tredjedel av dem som bor der har innvandrerbakgrunn.

Personer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 31 prosent av de bosatte i Slettheia, og mellom 14-17 prosent av de bosatte i delområdene Hellemyr-Fjellro, Grim-Møllevann-Dalane, Kvadraturen-Eg og Hånes-Timenes. I enkelte andre delområder bor det svært få fra denne gruppen, bare 2 prosent i Flekkerøy og Ytre Randsund.

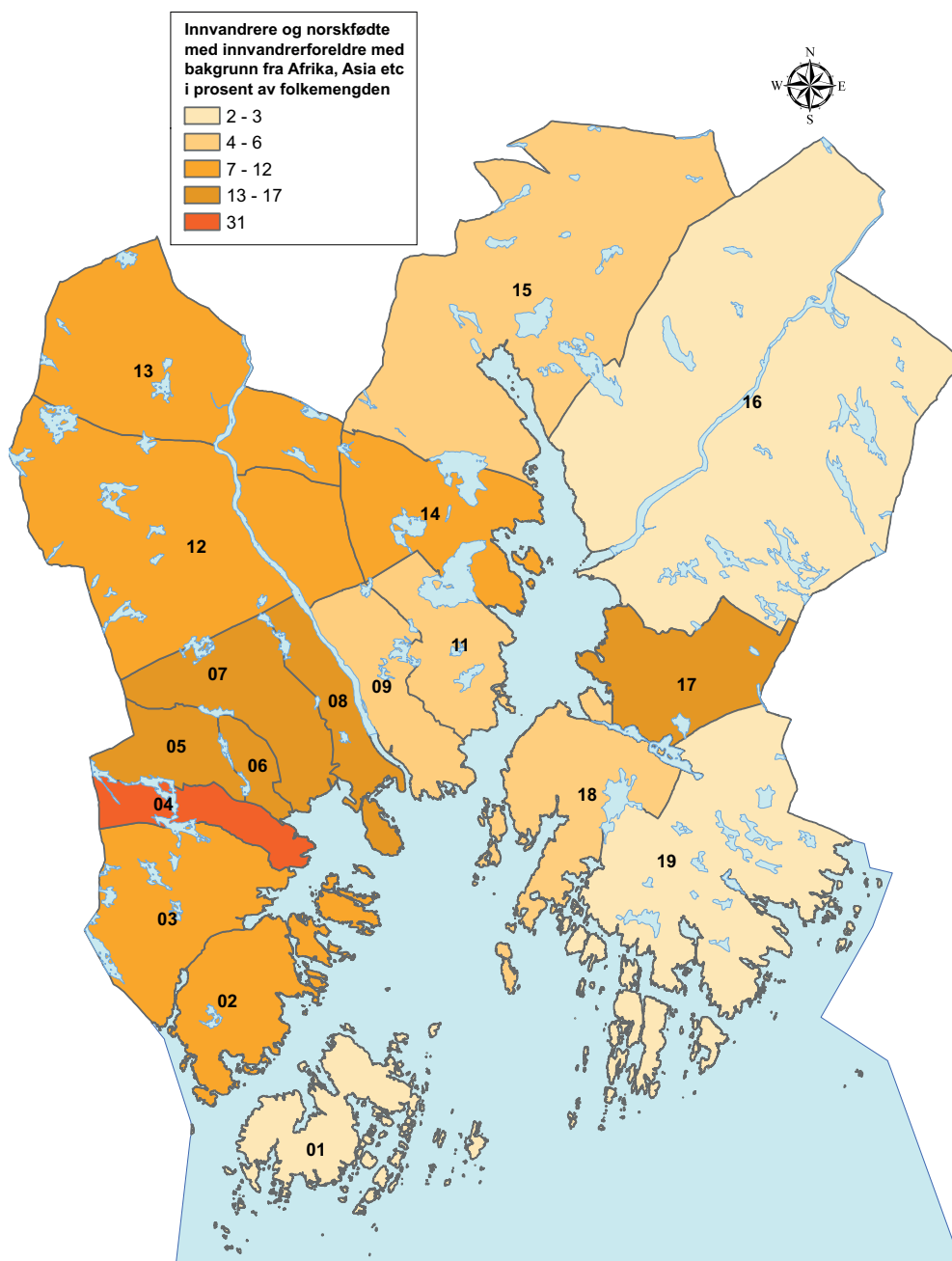
Det er langt færre innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc., og de er mer jevnt fordelt i de ulike delene av kommunen. Høyest andel er det i Ålefjær (9 prosent) og Kvadraturen-Eg (8 prosent), mens de utgjør bare 3 prosent av innbyggerne i Voie-Møvig.

Tabell 10.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Kristiansand, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Kristiansand	84 480	15	5	11
01 Flekkerøy	3 270	7	5	2
02 Voie-Møvig	6 520	13	3	10
03 Midtre Vågsbygd	8 210	16	5	12
04 Slettheia	4 460	36	4	31
05 Hellemyr-Fjellro	3 880	20	4	17
06 Tinnheia	2 990	19	4	15
07 Grim-Mølle vann-Dalane	5 200	22	5	17
08 Kvadraturen-Eg	6 720	24	8	16
09 Lund-Sødal	10 950	11	4	6
11 Kongsgård øvre-Gimlekollen	5 750	8	4	4
12 Stray	1 860	14	6	9
13 Mosby	2 090	14	5	9
14 Justvik	2 770	13	5	8
15 Ålefjær	410	12	9	4
16 Tveit	2 980	10	6	3
17 Hånes-Timenes	4 210	18	4	14
18 Søm-Torsvikheia	9 410	10	4	5
19 Ytre Randesund	2 480	7	5	2
99 Uoppgitt	340	44	30	14

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 10.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 10.4. Kristiansand. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 10.5. Befolkningsendringer i Kristiansand 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels-overskudd	Innvandring	Utvandring	Nettoinnvandring	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	81 300	3 190	2 010	1 180	2 970	1 230	1 740	10 330	10 050	280	3 180	84 480
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	10 750	510	120	390	2 580	860	1 720	1 980	1 820	160	2 280	13 030
EU, Nord-Amerika etc	3 110	100	70	30	1 500	490	1 000	620	700	-80	950	4 060
Afrika, Asia etc	7 640	410	50	360	1 080	370	710	1 360	1 120	250	1 330	8 970
Polen	640	40	0	40	370	60	310	150	180	-30	330	970
Vietnam	940	30	10	20	30	10	20	60	80	-30	10	950
Irak	600	40	0	40	40	30	10	140	100	40	90	690
Chile	660	20	10	10	30	20	10	40	70	-30	-10	650
Kosovo	590	30	0	30	20	0	20	50	50	0	50	640
Danmark	510	10	20	-10	150	60	90	50	50	0	70	580
Somalia	350	40	0	40	80	10	80	140	70	80	190	540
Bosnia-Hercegovina ..	460	10	0	10	10	10	0	40	40	0	10	470
Tyskland	420	10	10	10	80	30	50	50	90	-40	20	440
Afghanistan	260	30	0	30	70	10	60	150	70	80	180	440
Den øvrige befolkningen	70 540	2 680	1 890	790	390	370	30	8 350	8 240	120	900	71 440

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 10.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Av befolkningsveksten i Kristiansand mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 3 180 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 2 280. De fra Afrika, Asia etc. hadde en vekst på 1 330, mens de fra EU, Nord-Amerika etc. hadde en vekst på 950. De førstnevnte hadde flere fødsler enn de første, både i antall og i relative tall, med 50 mot 27 per 1 000 middelfolkemengde¹. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. Til gjengjeld var det netto innflytting fra andre deler av Norge til Kristiansand blant dem fra Afrika, Asia etc., mens det var flere som flyttet ut til andre kommuner enn inn fra andre kommuner blant dem fra EU, Nord-Amerika etc.

Polakkene og vietnameserne er som nevnt de største gruppene i Kristiansand, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd, mens begge har innenlands utflyttingsoverskudd. De fra Afghanistan og Somalia er mest fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden for perioden.

Det har vært størst innvandring av polakker og dessuten dansker, noe som skyldes den korte avstanden til Danmark. Danskene ligger også på topp i utvandring, både i antall og relativt til gruppens størrelse. Det har vært relativt stor innflytting fra andre kommuner av folk med bakgrunn fra Polen, Afghanistan, Somalia og Irak. Samtidig som spesielt mange polakker har flyttet til andre norske kommuner. I forhold til middelfolkemengden har det vært størst innenlands utflytting av polakker, tyskere og afghanere.

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistikert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbareheten i gruppen.

10.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 10 700 som var registrert som innvandrere i Kristiansand kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 2 100 personer. 53 prosent av de med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

8 600 innvandrere i Kristiansand kommune var registrert med innvandringsgrunn. 45 prosent kom av fluktgrunner mens 34 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 17 prosent var arbeidsinnvandrere mens kun 4 prosent av de

med oppgitt innvandringsgrunn i Kristiansand har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Mange flyktninger, forholdsvis få arbeidsinnvandrere

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 38 prosent av alle familieinnvandrede i Kristiansand. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent. Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Kristiansand kommune har en mye høyere andel flyktninger enn Norge sett under ett, mens andelen arbeidsinnvandrere og familieinnvandrere er lavere enn for hele landet.

Personer med flukt som innvandringsgrunn utgjorde den største gruppen av innvandrere i Kristiansand, i alt 3 800 personer. Personer med bakgrunn fra Vietnam topper listen, med 360 personer etterfulgt av kosovoalbanere og chilenerne med henholdsvis 350 og 340 personer.

De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Kristiansand kommer fra Polen og Irak med henholdsvis 250 og 200 personer. Polakker er også den største gruppen arbeidsinnvandrere i Kristiansand, med 550. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere er tyskere som utgjør rundt 160 personer.

Tabell 10.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Kristiansand kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	10 659	1 492	2 890	1 095	3 835	330	24	2 088
Polen	895	547	250	4	29	15	-	54
Vietnam	562	6	193	134	362	-	-	1
Irak	536	:	196	180	323	:	:	14
Danmark	530	-	-	-	-	-	-	530
Chile	473	6	125	61	336	-	-	6
Kosovo	460	:	98	77	355	:	:	4
Somalia	413	-	134	111	275	-	-	4
Tyskland	401	164	111	-	:	25	:	94
Bosnia- Hercegovina ..	370	5	32	17	330	:	:	:
Afghanistan ...	367	:	91	82	268	:	:	7
Russland	350	11	114	30	197	19	-	9
Sverige	338	-	-	-	-	-	-	338
Iran	326	3	66	50	239	4	-	14
Storbritannia ..	240	72	44	-	:	8	:	113
Eritrea	214	-	37	30	168	-	-	9
USA	198	23	56	-	:	9	:	103
Thailand	183	:	153	:	7	:	:	19
Island	175	-	-	-	-	-	-	175
Filippinene	164	:	75	-	10	38	:	39
Palestina	160	:	80	70	79	:	:	-
Pakistan	157	3	41	5	38	15	-	60
Litauen	154	118	24	-	-	4	-	8
Etiopia	136	:	47	37	81	:	:	:
Tyrkia	129	6	72	17	10	:	:	39
Syria	119	4	46	34	58	-	-	11
India	113	36	42	5	4	5	-	26
Kambodsja	105	:	24	16	79	:	:	:
Kroatia	103	:	12	9	85	-	-	:
Colombia	103	8	18	7	62	4	-	11

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange polske arbeidsinnvandrere

I den største innvandrerguppen, personer med polsk landbakgrunn, har seks av ti kommet som arbeidsinnvandrere og resten som familieinnvandrere. I absolutte tall har i alt nær 900 innvandrere i Kristiansand sin opprinnelse fra Polen.

Innvandrere fra Vietnam er den nest største gruppen, med 560 personer. Seks av ti i denne innvandrerguppen har kommet som flyktninger mens resten var familiegjeforent til flyktninger (tabell 6).

Flest familieinnvandrere fra Polen

Til sammen 2 900 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Kristiansand per 1. januar 2013 (se tabell 7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjeforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

Hele 61 prosent av familieinnvandrerne i Kristiansand kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 39 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 10.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Kristiansand kommune

Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	2 890	1 776	1 114	543	557	14
Polen	250	220	30	11	19	0
Irak	196	158	38	37	:	:
Vietnam	193	106	87	76	7	4
Thailand	153	46	107	:	103	:
Somalia	134	130	4	4	0	0
Chile	125	85	40	28	11	1
Russland	114	74	40	5	35	0
Tyskland	111	92	19	4	15	0
Kosovo	98	33	65	60	4	1
Afghanistan	91	58	33	31	:	:
Palestina	80	76	4	4	0	0
Filippinene	75	24	51	8	43	0
Tyrkia	72	20	52	27	24	1
Iran	66	45	21	19	:	:
USA	56	19	37	:	35	:

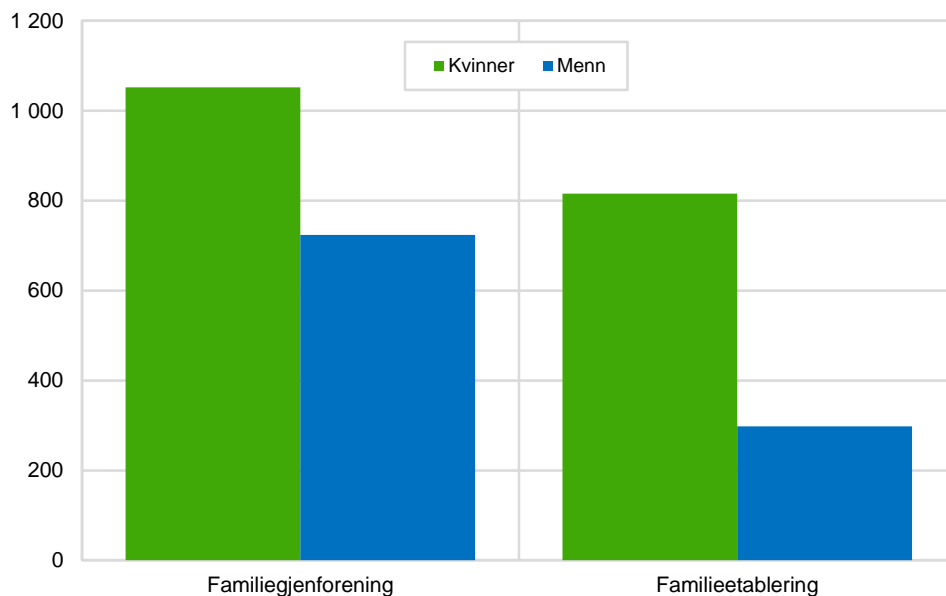
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Omtrent like mange av de 1 100 familieetablerte innvandrerne i Kristiansand hadde en referanseperson med som uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Thailand, om lag 110 personer. I denne gruppen var den bosatte referansepersonen uten innvandrerbakgrunn i aller fleste tilfeller. Det er utelukkende innvandrerkvinner som kommer fra Thailand gjennom familieetablering.

Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Polen, med 220 personer. Sju av ti blant de familiegjenforente med polsk bakgrunn var kvinner.

Seks av ti familiegjenforente i Kristiansand kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvandrere) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 73 prosent (figur 10.6).

Figur 10.6. Familieinnvandrere etter familiegjeningstype og kjønn. Kristiansand kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

10.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Kristiansand kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen, 2012).

Lav valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn

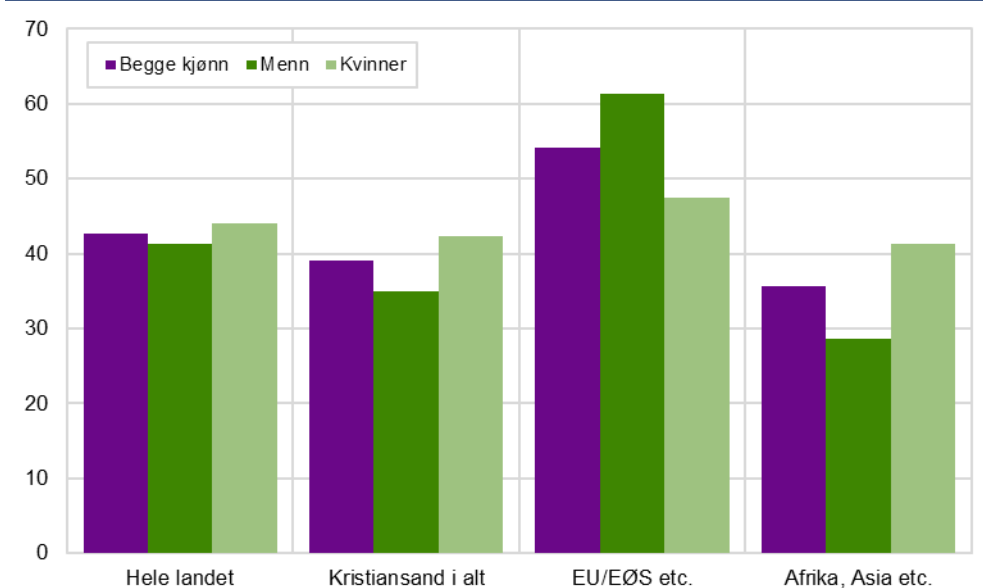
Den totale valgdeltakelsen i Kristiansand var på 62,1 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var 2,1 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet og i overkant av ett prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for Vest-Agder fylke.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Kristiansand var valgdeltakelsen på 39 prosent, nesten fire prosentpoeng under landsgjennomsnittet. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest kvinner brukte stemmeretten

Både kvinner og menn med innvandrerbakgrunn i Kristiansand hadde lavere valgdeltakelse enn landsgjennomsnittet. Ved valget i 2011 var det større andel kvinner enn menn med innvandrerbakgrunn som avla stemme i Norge. På landsnivå var det tre prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Kristiansand var forskjellen 7 prosentpoeng.

Figur 10.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Kristiansand og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

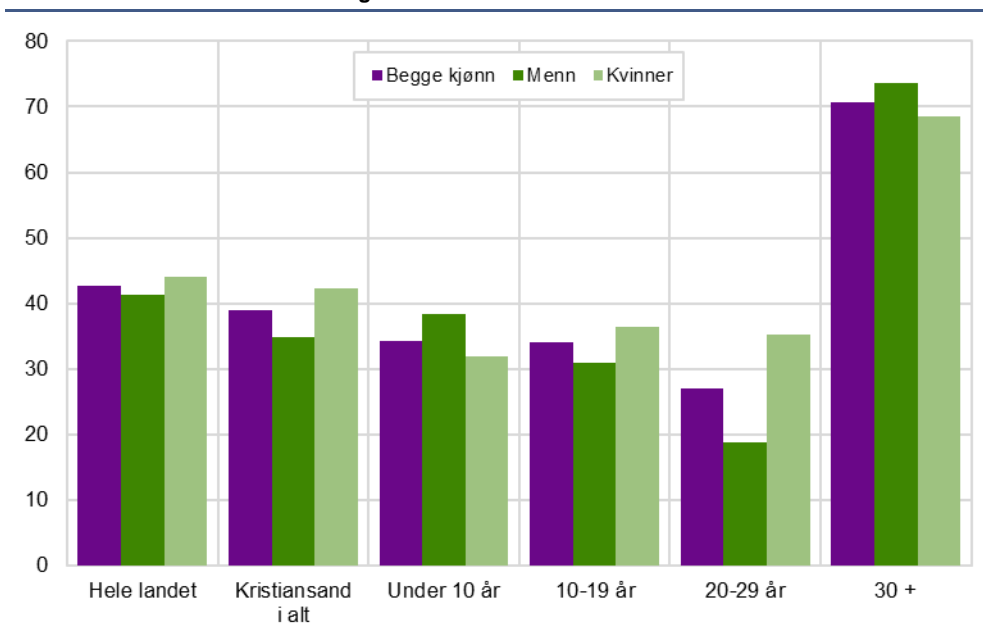
Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Kristiansand var med 36 prosent mer enn 4 prosentpoeng lavere enn valgdeltakelsen i samme gruppe på landsnivå. Det var særlig kvinnene som trakk opp valgdeltakelsen i denne gruppen. Personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. lå 6 prosentpoeng lavere enn i landet totalt og her var det menn som bidro mest.

Lang botid gir høy valgdeltakelse

I landet som helhet økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn med økt botid, men denne utviklingen så vi ikke i Kristiansand. De med lengst botid hadde klart størst valgdeltakelse, men ellers viste valgdeltakelsen en avtakende tendens ved økt botid.

Personer med innvandrerbakgrunn som hadde bodd i landet mellom 20 og 29 år brukte i minst grad stemmeretten sin i Kristiansand med 27 prosent. Dette var 14 prosentpoeng lavere enn for landet som helhet og det var særlig menn som ikke avga stemme.

Figur 10.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Kristiansand og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i bystyret

Kristiansand har tre eller færre innvalgte kommunestyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som innebærer at de utgjør mindre enn 6 prosent av det totale bystyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommunestyre personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy andel med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at 14 prosent av Kristiansands innbyggere i 2011 var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, uansett statsborgerskap, ble disse underrepresentert i bystyret etter valget i 2011.

10.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 75 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år (fotnote) i Kristiansand går i barnehage, samme andel som landet som helhet.
- Kristiansand ligger om lag på landsgjennomsnittet i andel 1-åringere med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som mottar kontantstøtte, 2-åringene ligger noe over landsgjennomsnittet.

10.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

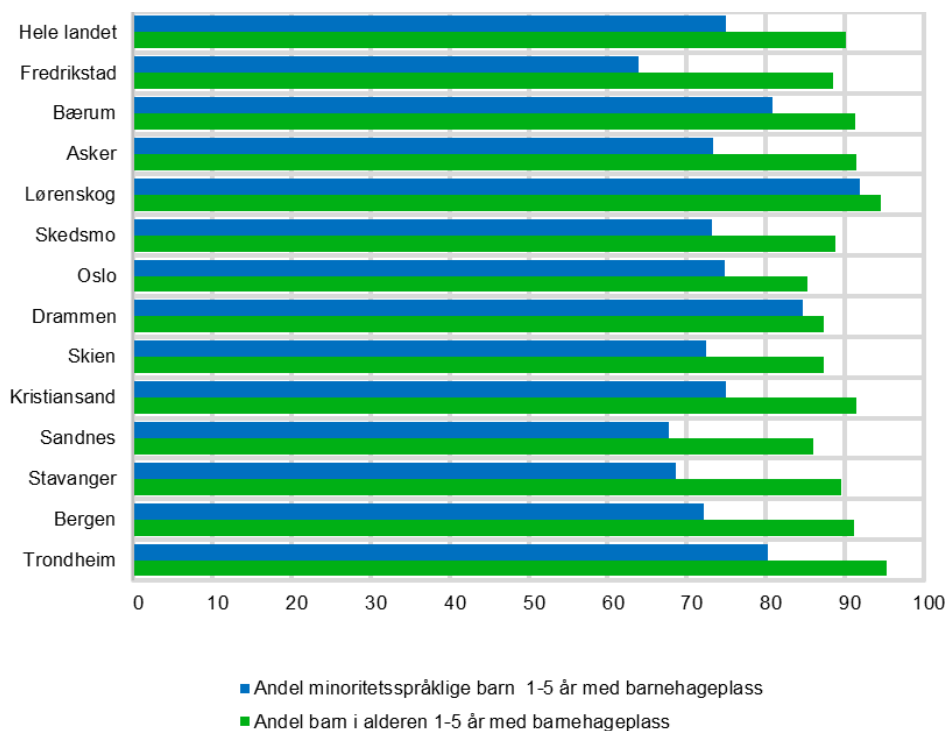
Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 10.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

Gjennomsnittlig andel minoritetsspråklige barn i barnehage i Skien

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det også 75 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Kristiansand kommune (se figur 10.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Kristiansand, utgjør minoritetsspråklige barn 13 prosent.

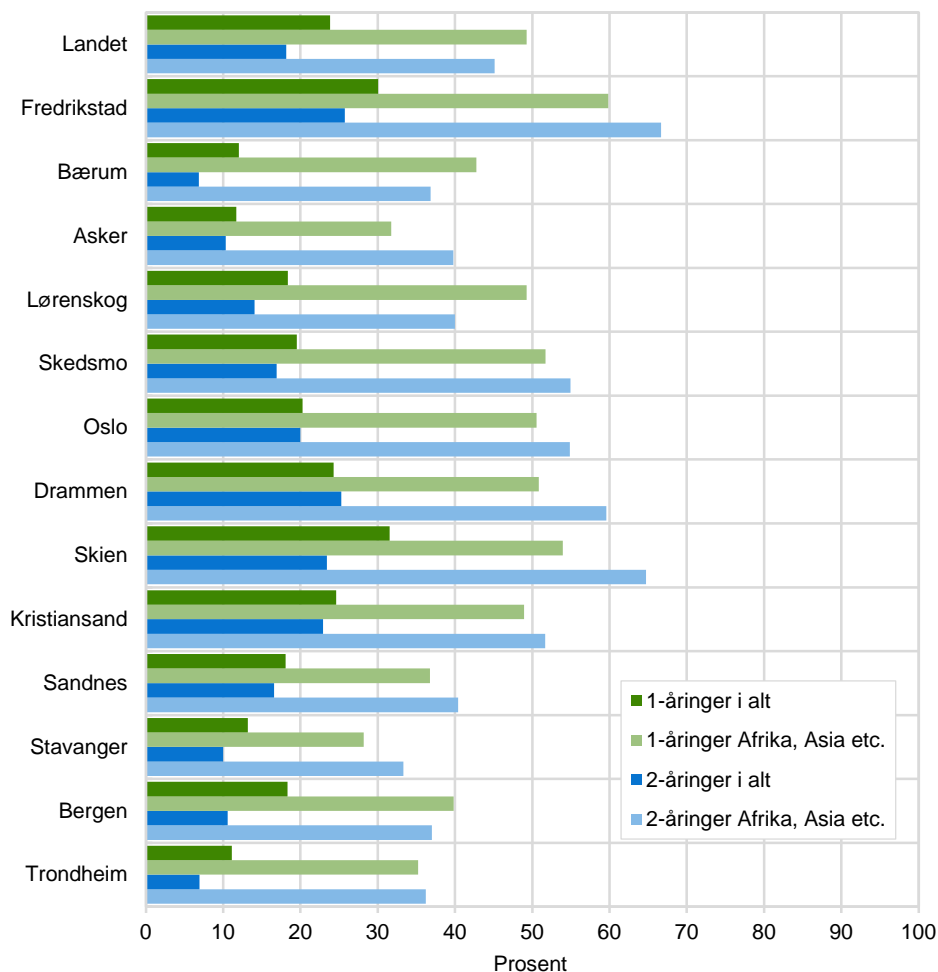
Figur 10.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
 Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

10.3.2. Kontantstøtte

Figur 10.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Noe over landsgjennomsnittet i andel 2-åringer som bruker kontantstøtte

Kristiansand ligger på nivå med landet som helhet i andel innvandrere og norskfødte 1-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som mottar kontantstøtte. For 2-åringene ligger kommunen noe over landsgjennomsnittet. I forhold til de andre kommunene i utvalget er Kristiansand ganske midt på treet i nivå. Forskjellen til 1- og 2-åringer i alt i kommunen er stor. For 1-åringene 49 prosent mot 25 prosent, og for 2-åringene 52 prosent mot 23 prosent.

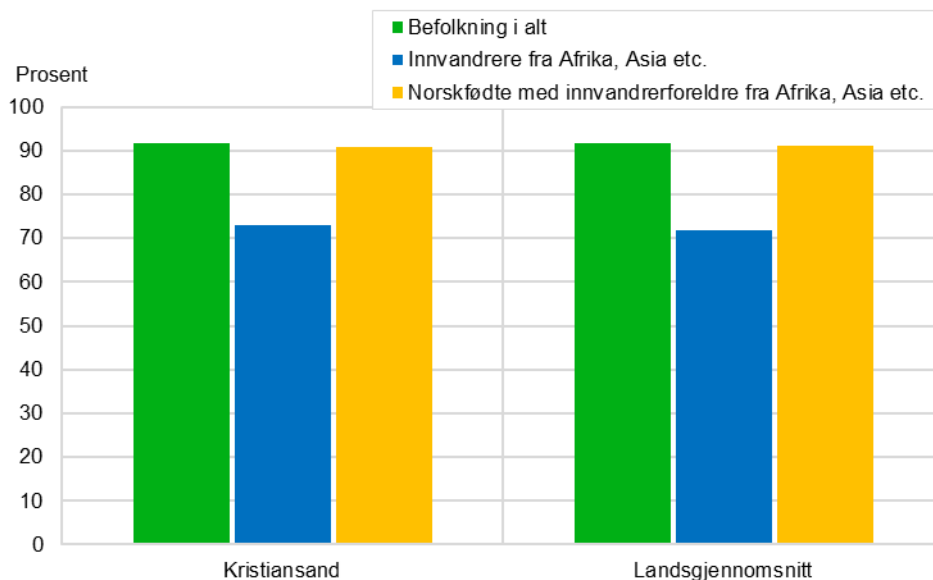

10.4. Utdanning

- Kristiansand ligger på landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 59 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 46 prosent. Guttenes frafall for denne gruppen er 59 prosent på landsnivå. Jentenes er 41 prosent.
- Kristiansand er rundt landsgjennomsnittet i andel med fullført høyere utdanning for befolkningen som helhet. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. ligger noe over landsnittet for gruppen og innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger litt under.
- Kristiansand er over landsgjennomsnittet i andel av befolkningen uten innvandrerbakgrunn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Innvandrerne er på nivå med landsgjennomsnittet for gruppen. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. i Kristiansand ligger imidlertid ganske langt under landsgjennomsnittet for sin gruppe.

10.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 10.11. Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Kristiansand. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Kristiansand på landsgjennomsnittet i andel som tar videregående utdanning

Av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år er det færre enn gjennomsnittet i kommunen som deltar i videregående utdanning. De norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger imidlertid ganske nøyaktig på snittet for kommunen. I forhold til landet som helhet ligger alle gruppene på gjennomsnittet.

10.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 10.8. Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Kristiansand. Antall og prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkeskompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videre- gående opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	3 227	100	71	59	12	29	4	8	18
Menn	1 638	100	67	53	13	33	5	9	20
Kvinner	1 589	100	75	65	10	25	2	7	16
Innvandrere fra									
Afrika, Asia etc	184	100	46	36	10	54	3	12	39
Menn	110	100	41	34	7	59	5	14	41
Kvinner	74	100	54	41	14	46	1	9	35

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Datamaterialet baserer seg på personer med innvandrerbakgrunn som begynte i videregående opplæring i Kristiansand i årene 2005-2007. Det var for få personer med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. til at det kan lages statistikk om disse. Det var 184 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som startet på videregående opplæring i løpet av de samme tre årene.

Frafallet i videregående utdanning i Kristiansand er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. 36 prosent av de som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte på normert tid. 10 prosent fullførte på mer enn normert tid og 54 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Av alle elever i kommunen under ett, fullførte 59 prosent på normert tid og 29 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Høyt frafall blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., spesielt blant guttene

Som vi også ser i andre kommuner er det guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent. 34 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 7 prosent på mer en normert tid. Hele 59 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre. 41 prosent av dem fullførte på normert tid og 46 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år.

Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent uten studie- eller yrkeskompetanse. Guttene lå altså på samme nivå som sin gruppe i landet som helhet. Og selv om jentene gjorde det betraktelig bedre enn guttene, var det 5 prosentpoeng flere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe i andel som ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse.

10.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 10.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Kristiansand. 1.oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Kristiansand										
I alt	34 720	43	2 320	54	4 270	27	64	33	113	38
Menn	17 820	38	1 470	48	2 070	27	24	25	72	33
Kvinner	16 890	48	850	63	2 200	27	40	38	41	46

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har relativt høyt utdanningsnivå

Kristiansand ligger noe over landsgjennomsnittet i andelen som har fullført høyere utdanning for befolkningen som helhet. Innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. har høyest andel, og både mennene og kvinnene i denne gruppen i Kristiansand har en større andel som har fullført høyere utdanning enn landsgjennomsnittet i denne gruppen.

Norskfødte jenter med foreldre fra Afrika, Asia etc. har betydelig høyere utdanningsnivå enn innvandrere fra de samme landene. De norskfødte guttene med samme bakgrunn har ikke tatt tilsvarende steg oppover, selv om de ligger noe over utdanningsnivået til innvandrerne fra Afrika, Asia etc. Dette er et generelt trekk som vi finner for hele landet.

10.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 10.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Kristiansand. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Kristiansand										
I alt	7 730	36	240	11	750	17	9	33	238	30
Menn	3 930	30	110	10	420	15	4	-	129	26
Kvinner	3 800	41	120	12	330	19	5	-	109	35

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Få med innvandrerbakgrunn i Kristiansand som deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn, er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Forskjellen er størst blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc.

Innvandrerne i Kristiansand deltar i klart mindre grad i høyere utdanning enn befolkningen i kommunen som helhet, men ser vi på de norskfødte med innvandrerforeldre er denne forskjellen betydelig mindre. Blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., er andelen som deltar i høyere utdanning 30 prosent mot 36 prosent blant alle 19-24 åringer i Kristiansand.

Det er imidlertid større forskjell mellom de med og uten innvandrerbakgrunn i Kristiansand enn i landet som helhet. Andelen 19-24-åringer med innvandrerbakgrunn som deltar i høyere utdanning i Kristiansand er lavere enn for tilsvarende gruppe i landet som helhet, mens det i den øvrige befolkningen er omvendt.

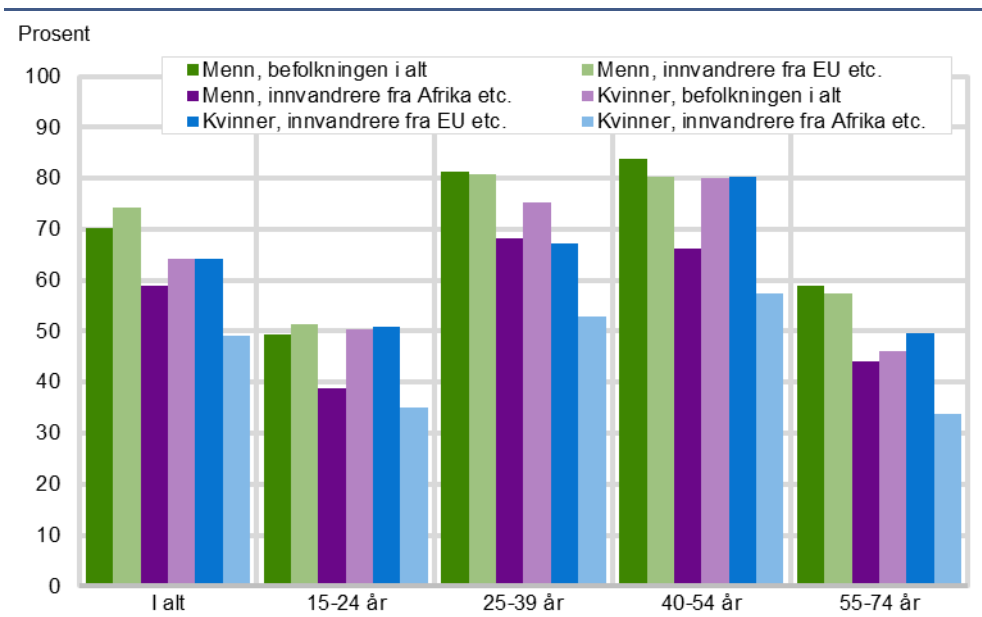
Andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning er lavere enn andelen mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. De aller fleste i denne gruppen kommer for å jobbe, og mange av dem har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere Innvandrene fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb.

10.5. Arbeid

- Sysselsettingsnivået i Kristiansand er litt lavere i Kristiansand enn i landet, både for befolkningen som helhet og for innvandrere. Mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. over 40 år bryter dette bildet.
- Det er likevel fire ganger så sannsynlig at en innvandrere fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person i den øvrige befolkningen i Kristiansand skal være det.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i næringen rengjøringsvirksomhet, mens de fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i rengjøringsvirksomhet og landtransport av passasjerer.
- Kristiansand har få selvstendig næringsdrivende sammenlignet med landsgjennomsnittet, i begge gruppene av innvandrere og i den øvrige befolkningen.

10.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 10.12. Sysselsatte i Kristiansand, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høyere sysselsettingsandel for innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Kristiansand enn for tilsvarende gruppe i landet ellers

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Kristiansand er sysselsettingsandelen noe lavere, 67 prosent i alt, 70 prosent av mennene og 64 prosent av kvinnene. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn snittet for mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (70 prosent). Kvinnene i samme gruppe arbeider imidlertid ikke mer enn andre kvinner i Kristiansand, til forskjell fra landet som helhet.

Som de fleste andre steder, er sysselsettingen lavest blant dem fra Afrika, Asia etc. (54 prosent). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Kristiansand skiller seg fra landet som helhet ved at det er færre kvinnelige innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. som er sysselsatt enn i landet, 64 prosent mot 68 prosent. Forskjellen er spesielt stor i aldersklassen 25-39 år, med 67 prosent for gruppen i Kristiansand, mot 73 prosent på landsbasis.

Menn på 40 år og over, innvandret fra Afrika, Asia etc. skiller seg imidlertid fra landsgjennomsnittet i positiv retning. Spesielt de som er 55 år og eldre har høyere sysselsetningsandel enn samme gruppe i landet som helhet.

Noe høyere sysselsetting blant norskfødte med innvandrerforeldre enn blant innvandrere

Det var 360 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 70 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 290 fra Afrika, Asia etc., som utgjør 69 prosent av alle norskfødte med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 49 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. Sysselsetningsandelen er noe høyere for norskfødte med innvandrerforeldre enn for innvandrere i alle aldersgruppene. Likevel er den samlet sett lavere for de norskfødte med innvandrerforeldre enn for innvandrerne, siden så mange av de norskfødte er i den yngste aldersklassen, altså i en alder der få er yrkesaktive.

10.5.2. Arbeidsledige

Tabell 10.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Kristiansand

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc	Fra Afrika, Asia, etc
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Kristiansand	1 530	900	610	180	440	2,9	2,1	7,1	5,8	7,9
Menn	890	540	340	100	240	3,4	2,5	7,5	5,5	8,8
Kvinner	640	360	270	70	200	2,5	1,7	6,8	6,3	7,0

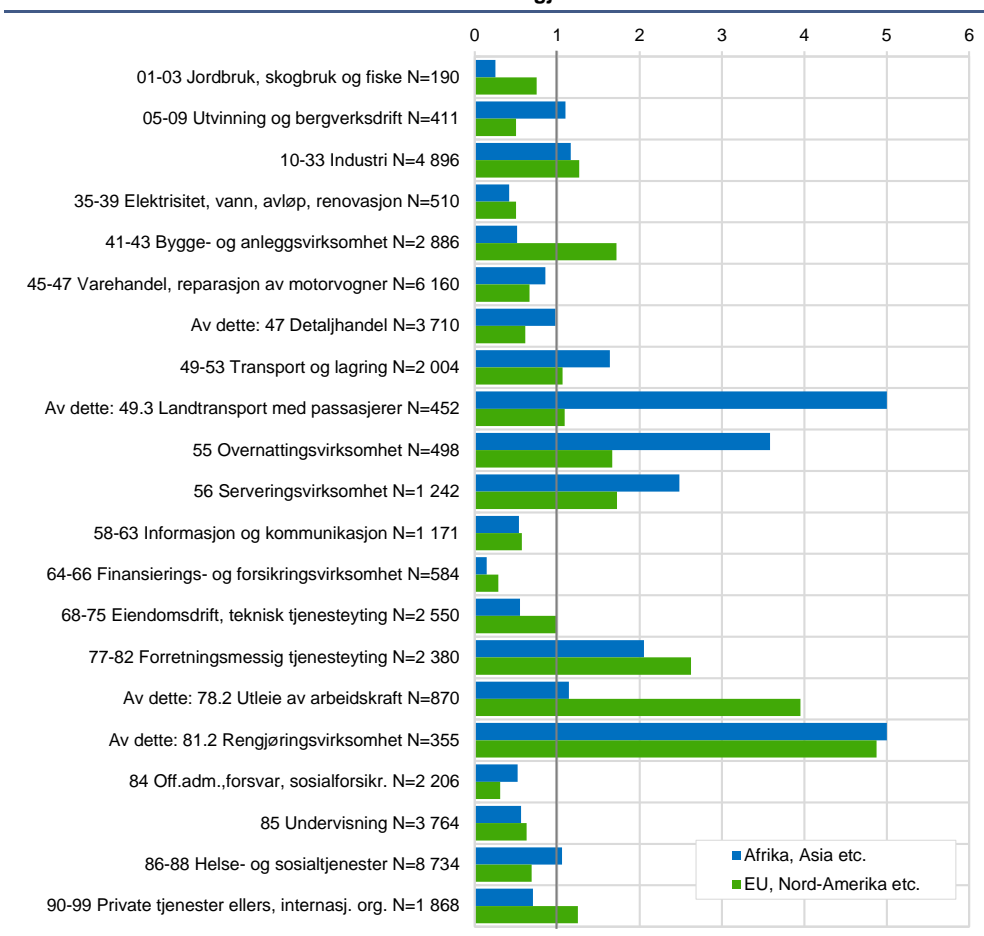
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Fire av 10 arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant innvandrere i Kristiansand enn i den øvrige befolkningen. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 7,9 prosent, mot 5,8 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (som er en del over landsgjennomsnittet) og kun 2,1 prosent for den øvrige befolkningen. Mens innvandrerne utgjør 17 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Kristiansand, er 41 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak, innvandrere. Arbeidsledigheten er generelt høy i Skien. Av kommunene i utvalget vårt er det kun i Fredrikstad at arbeidsledigheten er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i Skien.

10.5.3. Næringer

Figur 10.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Kristiansand 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 10.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende *underrepresentert* i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 42 270 sysselsatte i Kristiansand, av disse var 2 320 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 3 320 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrere var så få at de ikke er tatt med i denne næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, høyest andel i transport og rengjøring

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I landtransport av passasjerer er 41 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc., i rengjøringsvirksomhet er andelen 37 prosent, mens den er 29 prosent i overnattingsvirksomhet. Også innen serveringsvirksomhet er andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høy med 19 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 730 personer. Også innen industri (450 personer), og varehandel og reparasjon av motorvogner (420 personer) er det mange fra denne gruppen.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i industri, høyest andel i rengjøring
 Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er spesielt godt representert innen
 rengjøringsvirksomhet og i den lille næringen utleie av arbeidskraft. Dette vil ofte
 være personer som gjennom et bemanningsbyrå er leid til å jobbe i bygg og anlegg.
 Om vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er det innen industri og
 helse og sosialtjenester og bygge- og anleggsvirksomhet vi finner flest fra EU,
 Nord-Amerika etc.,

10.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 10.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Kristiansand og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Kristiansand	1 870	230	110	120	3,0	2,3	3,3	1,8
Menn	1 270	150	70	80	4,0	2,9	3,5	2,5
Kvinner	610	80	40	30	1,9	1,6	3,0	1,1

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Få selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc.

I alt var det 230 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Kristiansand 4.kvartal 2012, 110 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 120 fra Afrika, Asia etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Kristiansand lå under nivået for landet, både for kommunen som helhet og for de ulike innvandrergroppene. I Kristiansand var det relativt sett færre selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc.

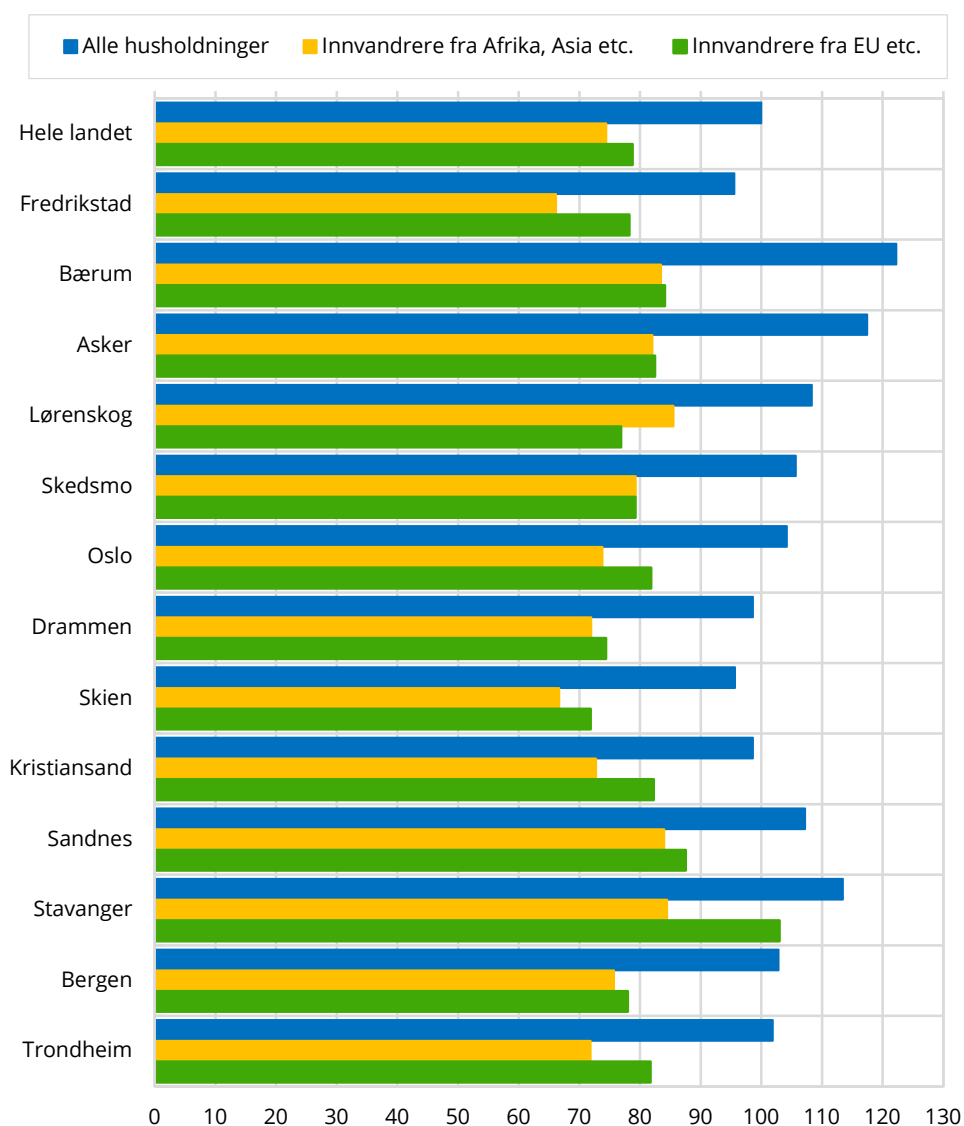

10.6. Økonomiske levekår

- I Kristiansand har alle husholdninger et inntektsnivå som er 99 prosent av nivået for hele landet. Inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., er 73 prosent av inntektsnivået i hele kommunen. Tilsvarende tall for innvandrere fra EU, Nord Amerika etc. er 82 prosent.
- I Kristiansand er andel som mottar økonomisk sosialhjelp noe lavere enn for landet blant dem uten innvandrerbakgrunn og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp er imidlertid høyere enn landsgjennomsnittet for gruppen.
- I Kristiansand er andelene av innvandrere som mottar uførepensjon høyere enn i landet. Spesielt innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger høyt over landsgjennomsnittet for sin gruppe.

10.6.1. Inntekt

Figur 10.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet

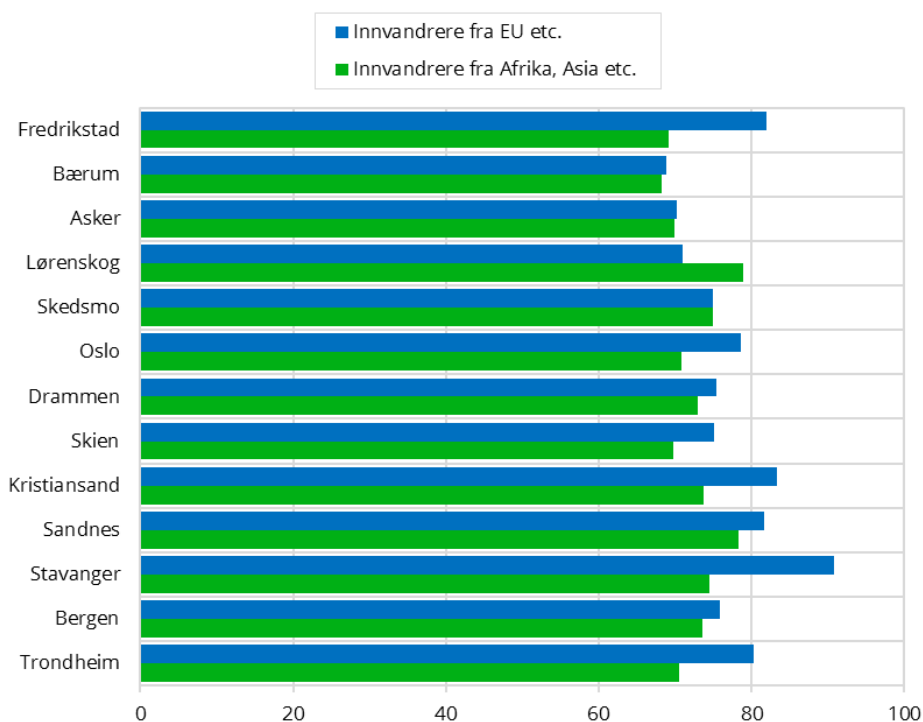

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Kristiansand hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 232 000 kroner i 2011. Dette tilsvarer 73 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). Innvandrere fra EU etc. hadde et noe høyere inntektsnivå, på

262 200 kroner, som tilsvarte 82 prosent av inntekt etter skatt for hele befolkningen.

Figur 10.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Alle husholdninger samlet i Kristiansand hadde et inntektsnivå på 99 prosent av alle husholdninger i Norge i 2011. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde 74 prosent av inntektsnivået i Kristiansand, og innvandrere fra EU etc. hadde inntekter som tilsvarte 83 prosent av alle husholdninger i kommunen.

10.6.2. Sosialhjelp

Med ”sosialhjelp” menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. ”Sosialhjelpsmottaker” defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

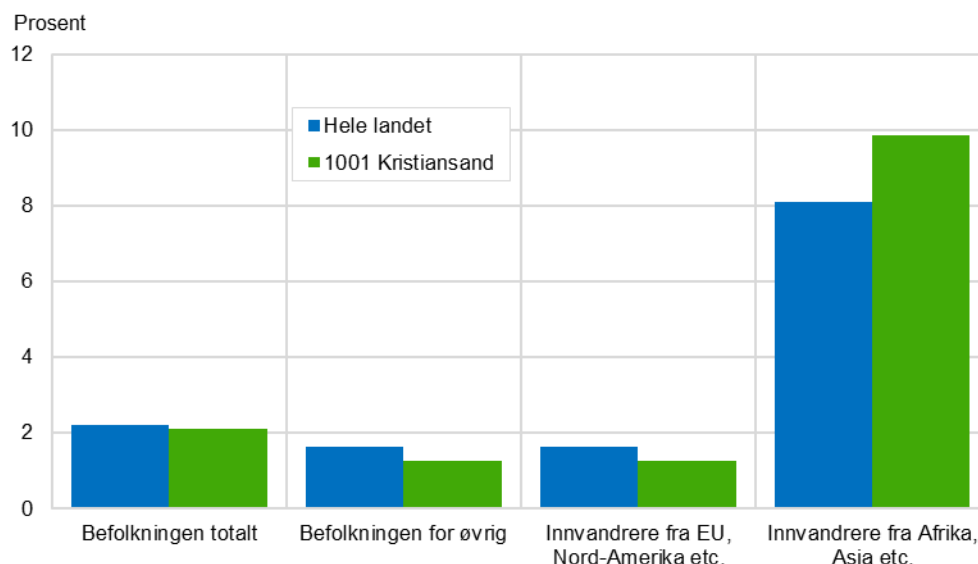
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp

I Kristiansand er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp marginalt lavere i hele befolkningen, sammenliknet med hele landet, og også i befolkningen for øvrig og blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. For gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen en del høyere i Kristiansand sammenliknet med hele landet. For langtidsmottakere er andelene noe høyere i alle gruppene, sammenliknet med hele landet, med størst forskjell i gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Figur 10.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Kristiansand og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

10.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Mange uføretrygdede innvandrere fra Afrika, Asia etc.

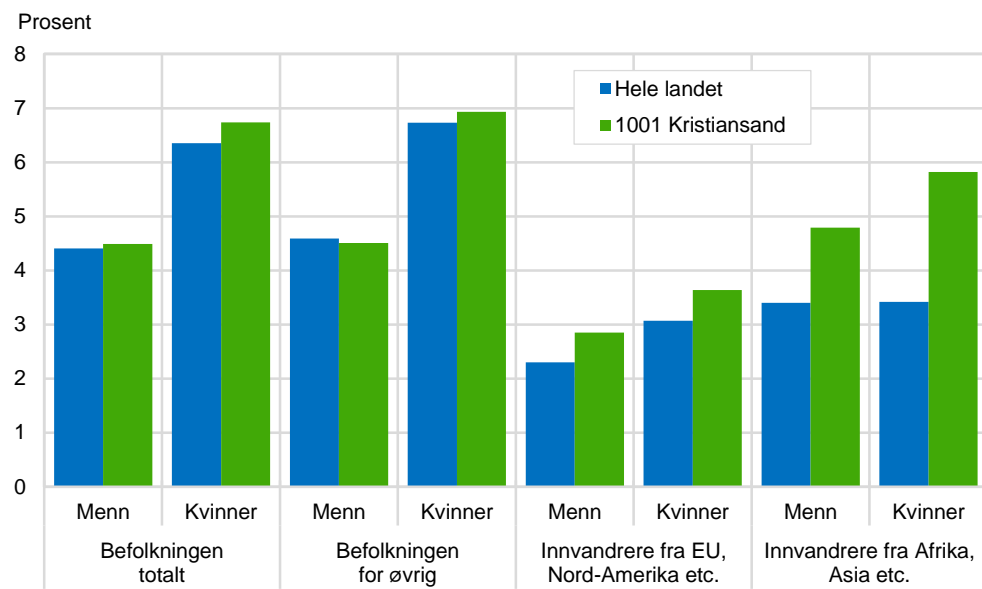
I Kristiansand er andelene med uførepensjon omtrent på samme nivå som for hele landet, men betraktelig høyere for innvandrere fra Afrika, Asia etc., spesielt kvinnene.

For mennene er andelene marginalt lavere for befolkningen for øvrig (4,5 prosent sammenliknet med 4,6 prosent for hele landet). Andelene er høyere enn for hele landet for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (2,9 prosent sammenliknet med

2,3 prosent i hele landet) og for innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,8 prosent mot 3,4 prosent).

For kvinner er det marginalt høyere andel for befolkningen for øvrig (6,9 prosent sammenlignet med 6,7 prosent) og noe høyere for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,6 prosent sammenlignet med 3,1 prosent). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er det vesentlig høyere andel i Kristiansand sammenlignet med hele landet (5,8 prosent sammenliknet med 3,4 prosent).

Figur 10.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Kristiansand og hele landet, 2012

Kilde: NAV.

10.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandringsgruppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom gruppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Kristiansand er andelen generelt på samme nivå som hele landet, med marginalt høyere eller lavere andeler i noen grupper, og med unntak av gruppen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., der andelen er vesentlig høyere i Kristiansand.

Tabell 10.14. Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Kristiansand og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Kristiansand	Hele landet	Kristiansand
Befolkningen totalt	15	14	11	10
Befolkningen for øvrig	16	15	13	11
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	22	8	12
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	3	2	3

Kilde: NAV.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

10.1.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Kristiansand. Dagens landgruppering. Antall	365
10.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Kristiansand. 1. januar 2013. Antall	367
10.3.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Kristiansand. 1. januar 2013. Prosent	368
10.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Kristiansand. 1. januar 2013. Antall.....	369
10.5.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 10.4. Kristiansand. 1. januar 2013 ..	371
10.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Kristiansand kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall	377
10.7.	Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Kristiansand og landet	378
10.8.	Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Kristiansand og landet	379
10.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012	381
10.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	382
10.11.	Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Kristiansand. 1. oktober 2012.....	383
10.12.	Sysselsatte i Kristiansand, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	387
10.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Kristiansand 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen.....	389
10.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet	391
10.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet	392
10.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Kristiansand og hele landet. 2012. Prosent.....	393
10.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Kristiansand og hele landet, 2012	394

Tabellregister

10.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Kristiansand. Antall og prosent.....	365
10.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Kristiansand og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013	366
10.3.	Innvandrere bosatt i Kristiansand, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent ...	367
10.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Kristiansand, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent.....	370
10.5.	Befolkningsendringer i Kristiansand 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn.....	372
10.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Kristiansand kommune. Per 1. januar 2013.....	375
10.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Kristiansand kommune	376
10.8.	Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Kristiansand. Antall og prosent .	384
10.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Kristiansand. 1.oktober 2012	385
10.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Kristiansand. 1. oktober 2012	385
10.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	387
10.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Kristiansand.....	388
10.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Kristiansand og hele landet. 4. kvartal 2012.....	390
10.14.	Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Kristiansand og hele landet. 2012. Prosent.....	394

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Sandnes**

Innhold

11. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Sandnes.....	401
11.1. Innledning.....	401
11.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	401
11.2.1. Demografi.....	402
11.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	410
11.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011.....	413
11.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte.....	416
11.3.1. Barnehage.....	416
11.3.2. Kontantstøtte.....	418
11.4. Utdanning.....	419
11.4.1. Deltakelse i videregående utdanning.....	419
11.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	420
11.4.3. Utdanningsnivå.....	420
11.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	421
11.5. Arbeid.....	422
11.5.1. Sysselsettingsnivå.....	422
11.5.2. Arbeidsledige.....	423
11.5.3. Næringer.....	424
11.5.4. Selvstendig næringsdrivende.....	425
11.6. Økonomiske levekår.....	426
11.6.1. Inntekt.....	426
11.6.2. Sosialhjelp.....	427
11.6.3. Uførepensjon.....	428
11.6.4. Alderspensjon.....	429
Referanser.....	430
Figurregister.....	431
Tabellregister.....	432

11. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Sandnes

11.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

11.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- Nær 18 prosent av innbyggerne i Sandnes hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 4 prosentpoeng høyere enn i Norge under ett. Polakker er den største gruppen. Vietnamesere og islendinger er likevel gruppene som er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (84 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 16 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre, det samme som for hele landet.
- Av dem med innvandrerbakgrunn har 55 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc., et par prosentpoeng lavere enn på landsbasis, og 45 prosent fra EU, Nord-Amerika etc.
- 31 prosent av innvandrerne i Sandnes har bodd i Norge mer enn 10 år, og 29 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Mange av innvandrerne bor i og nært Sandnes sentrum.
- Innvandrere og deres norskfødte barn står for 3 660 av befolkningsveksten på 5 380 i årene 2010-2012, altså 68 prosent. De med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. sto for 39 prosent av veksten og de fra Afrika, Asia etc. 29 prosent.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 38 prosent kommet ved familieinnvandring, 35 prosent som arbeidsinnvandrere og 23 prosent av fluktrunner.
- Det var lav valgdeltakelse blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i kommunevalget, og de med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i kommunestyret.

11.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Sandnes var det da 70 050 innbyggere, 12 430 av dem, det vil si 18 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er 4 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Over 55 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er under landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Sandnes har innvandrere fra 146 forskjellige land, dette er hele 22 flere land enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen og er med sine 1 926 personer eller 18 prosent den desidert største enkeltgruppen i kommunen, 1 240 flere enn de 690 fra Litauen. Deretter fulgte Vietnam, Tyskland og Russland.

Tabell 11.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Sandnes

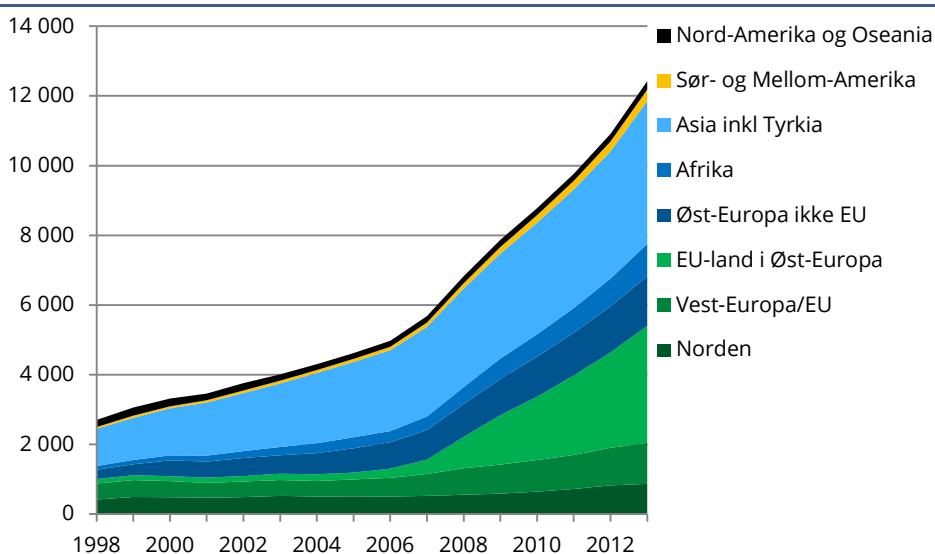
	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Sandnes	Prosent av folketallet i Sandnes	Prosent som bor i Sandnes per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	70 050	100,0	1,4
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	12 430	17,7	1,7
Innvandrere	593 000	11,7	10 420	14,9	1,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	2 010	2,9	1,7
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	5 640	8,1	1,9
Innvandrere	282 000	5,6	5 240	7,5	1,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	410	0,6	2,0
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	6 780	9,7	1,7
Innvandrere	311 000	6,2	5 180	7,4	1,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	1 600	2,3	1,7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12 ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. 55 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har europeisk bakgrunn, mens 33 prosent har asiatisk, medregnet tyrkisk. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 150 prosent, fra 4 970 til 12 430 fra 2006 til 2013. De største endringene er at andelen fra Vest-Europa inkludert Norden har gått ned fra 21 til 17 prosent (selv om antallet nesten er fordoblet) og at andelen fra Øst-Europa har økt fra 21 til 39 prosent, i takt med den økende arbeidsinnvandringen fra de nye EU-landene. Det har vært størst vekst i andelen fra EU-land i Øst-Europa, fra 5 prosent av dem med utenlandsk bakgrunn i 2006 til 27 prosent i 2013. I alt er det blitt 12 ganger flere av dem i løpet av de sju årene. Samtidig har andelen fra Asia inkludert Tyrkia gått ned fra 47 til 33 prosent. Antall med bakgrunn fra Afrika er nesten fordoblet siden 2006, uten at andelen har økt nevneverdig.

Figur 11.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Sandnes, etter landbakgrunn, 1998-2013. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nesten firedobling i antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Sandnes økte fra 340 i 1970, 1 320 i 1980, 1 730 i 1990, til 3 320 i 2000, 8 780 i 2010, og altså 12 420 i 2013. I snitt har veksten ligget på rundt 300 hvert år, men det har vært store variasjoner i de ulike tiårene. Personer med innvandrerbakgrunn økte lite i årene opp mot 1990 for så å skyte fart. I tiårsperioden mellom året 1990 og året 2000 økte den med 1 590 personer og i neste periode med hele 5 470 personer.

Personer fra Vietnam er mest overrepresentert

Det er mange polakker og vietnamesere i Sandnes. De med bakgrunn fra Vietnam er imidlertid relativt mest konsentrert til kommunen. Sandnes, som har 1,7 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, har 3,7 prosent av landets innbyggere med innvandrerbakgrunn fra Vietnam. Av de store gruppene er svensker mest underrepresentert.

Tabell 11.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Sandnes og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

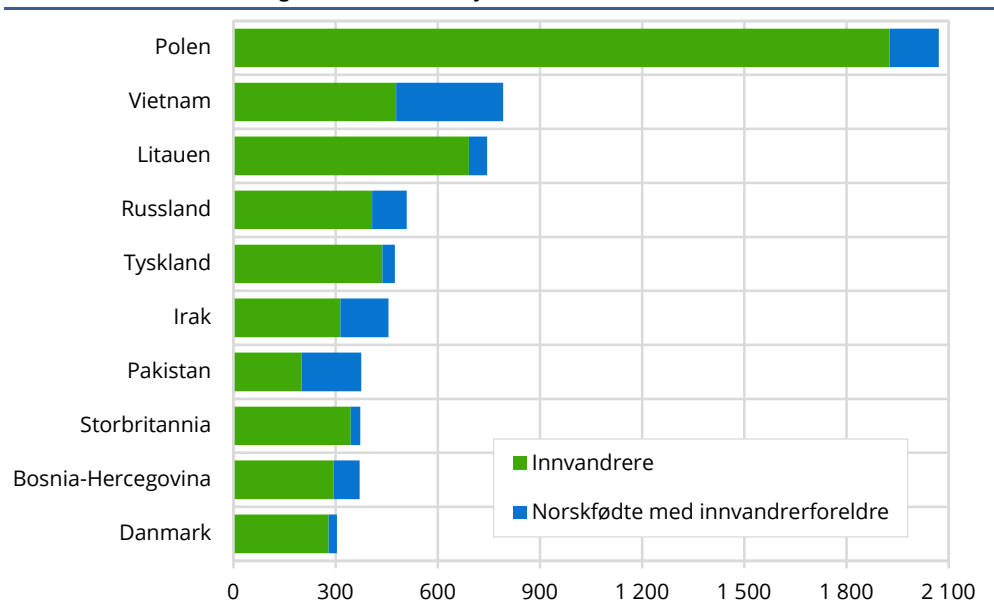
Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Sandnes	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Sandnes	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Sandnes per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	12 430	10 420	2 010	83,8	16,2	100,0	100,0	1,7
Polen	2 070	1 930	150	93,0	7,0	16,7	11,6	2,5
Vietnam	790	480	310	60,4	39,6	6,4	3,0	3,7
Litauen	750	690	50	92,8	7,2	6,0	4,3	2,4
Russland	510	410	100	80,0	20,0	4,1	2,5	2,8
Tyskland	470	440	40	92,2	7,8	3,8	3,7	1,8
Irak	460	310	140	69,0	31,0	3,7	4,2	1,5
Pakistan	380	200	180	53,3	46,7	3,0	4,7	1,1
Storbritannia	370	340	30	92,5	7,5	3,0	2,0	2,6
Bosnia-Hercegovina	370	290	80	79,5	20,5	3,0	2,3	2,2
Danmark	300	280	30	91,8	8,2	2,4	2,9	1,5
Kosovo	290	220	60	78,0	22,0	2,3	2,0	2,0
Thailand	270	260	10	95,5	4,5	2,1	2,2	1,7
Island	270	250	20	91,8	8,2	2,1	1,1	3,4
Sri Lanka	270	170	90	64,7	35,3	2,1	2,1	1,8
Filippinene	250	240	20	93,7	6,3	2,0	2,5	1,4
Iran	240	190	50	80,4	19,6	1,9	2,7	1,2
India	230	200	30	87,3	12,7	1,8	1,7	1,9
Tyrkia	230	160	60	72,0	28,0	1,8	2,4	1,3
Sverige	220	200	20	93,1	6,9	1,7	5,3	0,6
Afghanistan	200	160	40	79,5	20,5	1,6	2,0	1,4
Kina	200	150	40	77,4	22,6	1,6	1,3	2,2
Romania	170	160	10	91,9	8,1	1,4	1,2	2,0
USA	170	160	10	93,0	7,0	1,4	1,2	2,0
Andre land	2 980	2 540	440	85,2	14,8	24,0	31,1	1,3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 11.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Sandnes er det innvandrere fra Pakistan og Vietnam som har størst andel norskfødte, fulgt av Sri Lanka og Irak. I antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Vietnam. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. Både innvandrere fra Danmark og USA har lang botid, men få norskfødte barn. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene.

Figur 11.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Sandnes. 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre, i Sandnes som i landet under ett. I Sandnes er 84 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere. Dette er på høyde med landsgjennomsnittet, som også er på 84 prosent. Som figur 11.2 viser, er det imidlertid stor variasjon mellom enkeltland når det gjelder forholdet mellom innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Tabell 11.3. Innvandrere bosatt i Sandnes, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent

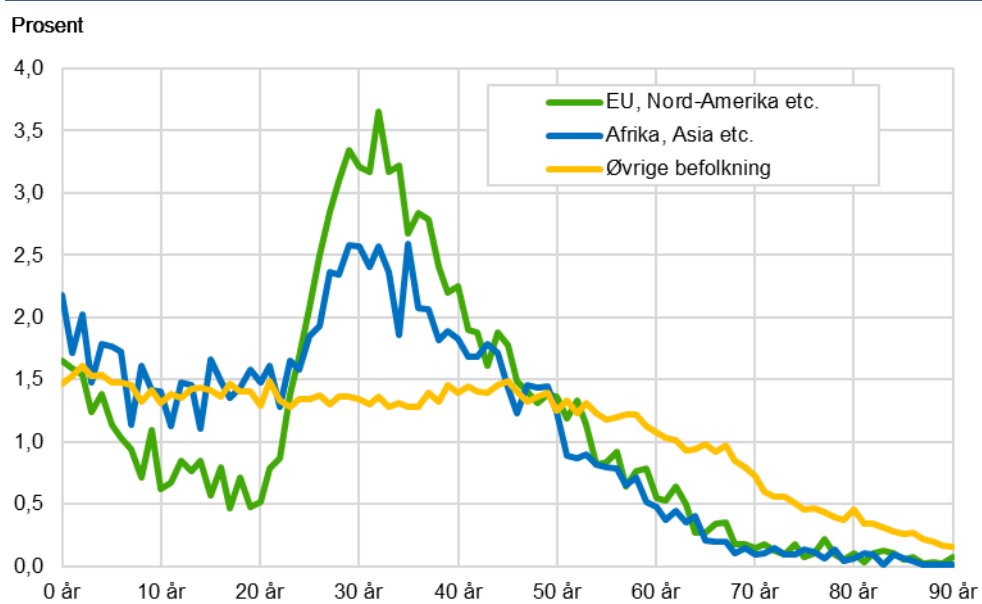
Landbakgrunn	Antall	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	10 420	100	29	24	17	16	15
EØS etc.	5 240	100	38	31	12	8	11
Afrika, Asia etc.	5 180	100	20	17	22	23	18
Polen	1 930	100	38	47	10	2	3
Litauen	690	100	58	29	13	1	0
Vietnam	480	100	5	3	7	19	65
Tyskland	440	100	25	38	19	8	11
Russland	410	100	13	18	54	14	1
Storbritannia	340	100	23	17	14	20	27
Irak	310	100	8	11	30	44	7
Bosnia-Hercegovina	290	100	4	3	5	87	1
Danmark	280	100	20	8	10	21	41
Thailand	260	100	20	25	29	16	10
Island	250	100	53	9	6	22	11
Filippinene	240	100	42	14	14	16	14
Kosovo	220	100	7	12	25	47	10
Sverige	200	100	28	16	10	18	27
India	200	100	46	35	12	2	7
Pakistan	200	100	12	12	14	12	51
Iran	190	100	20	13	9	26	32
Sri Lanka	170	100	6	8	6	36	44
Tyrkia	160	100	8	10	20	33	28
Afghanistan	160	100	23	24	42	12	0
USA	160	100	25	9	13	14	40
Romania	160	100	42	33	10	13	1
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EØS etc.	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 11.3 viser innvandrere bosatt i Sandnes fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). Mer enn halvparten av innvandrerne fra Vietnam og Pakistan har bodd i landet i mer enn 20 år. 87 prosent av innvandrerne fra Bosnia-Hercegovina har bodd i Norge i mellom 10 og 20 år. Også de fra Sri Lanka og Danmark har lang botid. Ellers er det mange fra Polen, Litauen, Tyskland og Island med kort botid. Hele 1 640 av de 1 930 innvandrerne fra Polen som bodde i Sandnes 1.1.2013 bodde ikke i Norge den 1.1.2008.

Figur 11.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Sandnes. 1. januar 2013. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

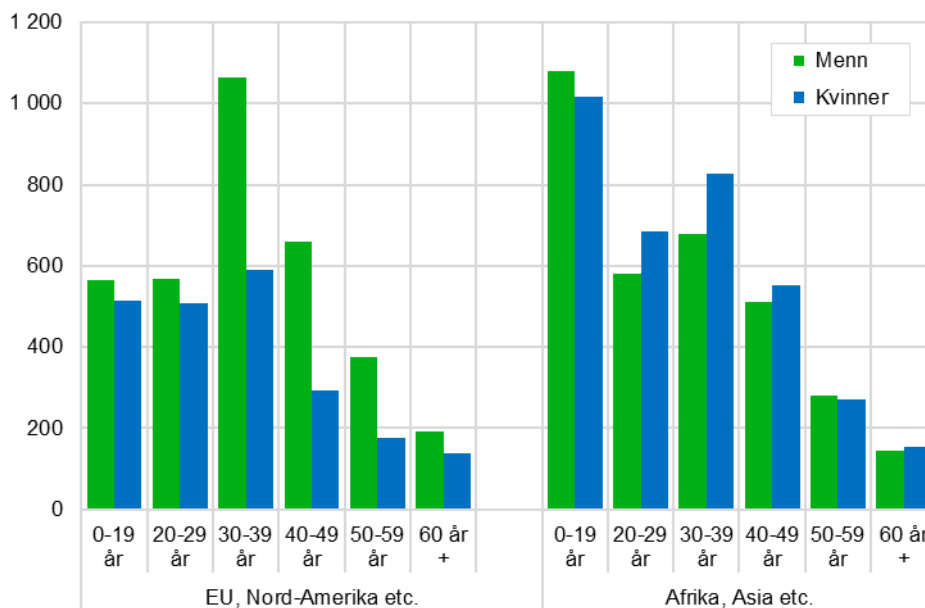
Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 11.3 og 4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Sandnes i arbeidsfør alder. Totalt er 72 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 10 prosent av Sandnes sin befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 8 prosent. Forskjellen mellom de to gruppene er noe større blant dem under 20 år. Her er 11 prosent av befolkningen i kommunen personer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., mens bare 5 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. I alderen 20-39 år har 13 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 15 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Figur 11.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Sandnes. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store forskjeller i fordeling på alder og kjønn etter landbakgrunn

Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (61 prosent menn) enn kvinner, spesielt i alderen 30-49 år, men også i alle de andre aldersgruppene.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det derimot så vidt flere kvinner (52 prosent) enn menn. Spesielt i alderen 20-49 år er det en god del flere kvinner enn menn, mens det fra 50 år og over jevner seg mer ut mellom kjønnene.

Denne fordelingen etter alder og kjønn blant dem med innvandrerbakgrunn er imidlertid et generelt fenomen for Norge, og ikke noe som er spesielt for Sandnes.

Mange innvandrere bor i sentrumsområdene

Av tabell 11.4 og figur 11.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene av Sandnes.

Innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre, både de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., og Afrika, Asia etc., er overrepresentert i alle sentrumsområdene.

Området der det bor flest innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre relativt sett er områdene Sentrum og Stokka/Lura/Trones, der de utgjør henholdsvis 30 og 25 prosent av befolkningen. Dette er langt over snittet på 18 prosent for hele kommunen. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør henholdsvis 17 og 16 prosent av den totale befolkningen i de to områdene. Variasjonen mellom andel i delområdene for denne gruppen er stor, fra 17 prosent til 2 prosent.

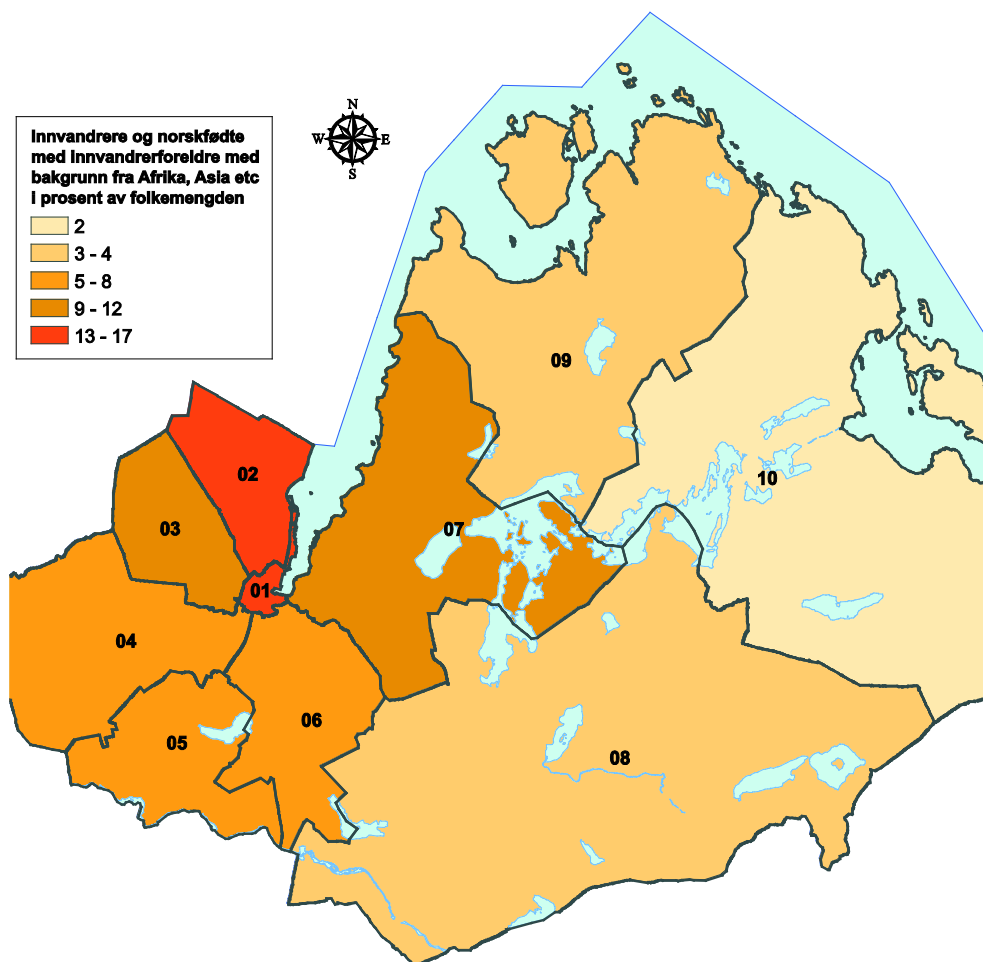
De med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er langt mer jevnt fordelt ut over kommunen. I andel av folketallet er det flest av dem i Sentrum, med 13 prosent, mens de utgjør 6 prosent av befolkningen i delområdet med lavest andel, som er Riska.

Tabell 11.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Sandnes etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013

	Folkemengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc	Afrika, Asia etc
Sandnes	70 050	18	8	10
01 Sentrum	3 400	30	13	17
02 Stokke/Lura/Trones	13 890	25	9	16
03 Soma/Stangeland	6 980	18	8	10
04 Malmheim/Ase	6 720	14	7	7
05 Lunde/Skjæveland	6 850	16	7	8
06 Austrått/Høyland	13 140	14	7	7
07 Hana/Vatne/Gramstad	7 830	21	9	12
08 Figgjo/Bråstein	3 050	12	8	4
09 Riska	6 930	9	6	4
10 Bersagel/Høle	1 030	9	7	2
99 Uoppgitt	230	58	49	9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 11.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 11.4. Sandnes. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 11.5. Befolkningsendringer i Sandnes 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels-overskudd	Innvandring	Utvandring	Nettoinnvandring	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	64 670	3 120	1 190	1 930	3 560	1 330	2 230	11 060	9 820	1 240	5 380	70 050
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre ..	8 770	550	50	490	3 230	990	2 240	3 580	2 670	910	3 660	12 430
EU,												
Nord-Amerika, etc	3 560	210	30	180	2 130	630	1 500	1 760	1 380	390	2 080	5 640
Afrika, Asia, etc	5 200	340	20	310	1 100	360	740	1 820	1 300	520	1 580	6 780
Polen	1 230	90	0	80	760	170	590	700	540	170	840	2 070
Vietnam	700	30	0	20	30	20	10	130	80	50	90	790
Litauen	310	40	0	40	440	60	380	200	190	10	430	750
Russland	400	40	0	30	70	20	50	160	130	30	110	510
Tyskland	390	10	10	10	120	50	70	140	130	10	80	470
Irak	370	30	0	30	30	10	20	140	100	40	90	460
Pakistan	300	20	0	20	40	30	10	100	60	50	70	380
Storbritannia	300	10	0	10	90	50	40	90	70	20	70	370
Bosnia-Hercegovina ..	340	10	0	10	10	0	0	50	30	20	30	370
Danmark	260	10	10	0	70	30	40	60	50	10	50	300
Den øvrige befolkningen	55 910	2 570	1 140	1 430	330	340	-10	7 480	7 150	330	1 720	57 620

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 11.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitetshensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

De med innvandrerbakgrunn sto for to tredeler av veksten

Av befolkningsveksten i Sandnes mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 5 380 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 3 660. Personer fra EU, Nord-Amerika etc. hadde en vekst på 2 080, klart over dem fra Afrika, Asia etc., som hadde 1 580. De sistnevnte hadde flere fødsler enn de første. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid mye større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. enn de andre. Til gjengjeld var det netto innflytting fra andre deler av Norge til Sandnes noe større for dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Størst vekst av polakker, litauere og russere

Polakkene er som nevnt den største gruppen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Sandnes, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd, foruten innflyttingsoverskudd. De fra Litauen og Russland er likevel mer fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden¹ for perioden.

I forhold til middelfolkemengden har det vært størst innvandring av litauere og polakker, samtidig har mange av polakkene flyttet ut også, både til utlandet og til andre norske kommuner

Polakkene har størst netto utflytting til andre kommuner, med 170, men relativt sett i forhold til middelfolkemengden var det størst utflytting av litauerne. Utvandringen har vært størst blant tyskerne og britene.

¹ Personer 2010 + personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistikert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbareheten i gruppen.

11.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgett innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 10 400 som var registrert som innvandrere i Sandnes kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 1 500 personer. 51 prosent av dem med uoppgett innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

Mange arbeidsinnvandrere

8 900 innvandrere i Sandnes kommune var registrert med innvandringsgrunn. 38 prosent kom som følge av familieinnvandring, mens 35 prosent var arbeidsinnvandrere. 23 prosent kom av fluktgrunner, mens kun 3 prosent av de med

oppgitt innvandringsgrunn i Sandnes har fått en utdannings- eller kultur- utvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 22 prosent av alle familieinnvandrede i Sandnes. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Sandnes kommune har en høyere andel arbeidsinnvandrere enn Norge sett under ett, mens andelen flyktninger er litt lavere enn for hele landet. Andelen familieinnvandrere i Sandnes er på samme nivå med andelen som familieinnvandrere utgjør på landsbasis.

Familieinnvandrere utgjorde den største gruppen av innvandrere i Sandnes, i alt 3 400 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn kommer fra Polen og Thailand med henholdsvis 530 og 220 personer. Polakker er også den desidert største gruppen arbeidsinnvandrere i Sandnes, med 1 300. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere er litauere som utgjør rundt 500 personer.

Personer med flukt som innvandringsgrunn telte 2 100 personer. Innvandrere med bakgrunn fra Vietnam topper listen, med 300 personer etterfulgt av bosniere og russere med henholdsvis 250 og 200 personer.

Tabell 11.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Sandnes kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Inn- vandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdan- ning	Annen innvand- rings- grunn	Uoppgitt inn- vandrings- grunn [†]
			I alt	Hvorav familie- innvandre- t til flyktning				
I alt	10 415	3 116	3 361	744	2 064	301	27	1 546
Polen	1 926	1 319	527	6	12	7	-	61
Litauen	691	498	169	-	:	12	:	11
Vietnam	478	4	153	105	307	9	-	5
Tyskland	437	241	136	-	-	10	-	50
Russland	407	35	141	33	198	27	-	6
Storbritannia ..	344	141	100	-	-	3	3	97
Irak	314	:	129	112	178	:	:	:
Bosnia- Hercegovina ..	294	4	36	29	248	:	:	:
Danmark	279	-	-	-	-	-	-	279
Thailand	255	5	223	:	3	:	:	20
Island	245	-	-	-	-	-	-	245
Filippinene	236	8	105	-	:	79	:	29
Kosovo	223	9	66	40	137	3	-	8
Sverige	201	-	-	-	-	-	-	201
India	200	80	98	:	:	8	:	13
Pakistan	200	7	74	6	4	17	3	95
Iran	189	9	55	40	110	6	-	9
Sri Lanka	172	:	80	63	76	:	:	12
Tyrkia	162	:	110	42	25	:	:	21
Afghanistan	159	-	55	46	101	-	-	3
USA	159	24	66	-	-	:	:	65
Romania	158	96	51	:	:	8	:	:
Kina	151	27	82	4	9	19	-	14
Eritrea	109	:	15	15	91	:	:	:
Somalia	101	:	32	31	68	:	:	:

[†] Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandrede før 1990.
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I den største innvandregruppen, personer med polsk landbakgrunn, har sju av ti kommet som arbeidsinnvandrere og resten som familieinnvandrere. Også sju av ti litauere, som er den nest største gruppen, har kommet som arbeidsinnvandrere og resten var familiegjenforent til en arbeidsinnvandrere (tabell 11.6).

To tredjedeler av familieinnvandringen er gjenforening og medfølging

Til sammen 3 400 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Sandnes per 1. januar 2013 (se tabell 11.7). Familieinnvandrere omfatter både familiejenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

Hele 63 prosent av familieinnvandrerne i Sandnes kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 37 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 11.7. Familieinnvandrede etter familieforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Sandnes kommune

Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvanderer eller norskfødt med innvanderforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	3 361	2 134	1 227	548	670	9
Polen	527	476	51	28	23	-
Thailand	223	66	157	9	148	-
Litauen	169	157	12	7	5	-
Vietnam	153	73	80	68	11	1
Russland	141	85	56	13	43	-
Tyskland	136	121	15	6	9	-
Irak	129	97	32	31	:	:
Tyrkia	110	62	48	28	20	-
Filippinene	105	45	60	4	55	1
Storbritannia	100	64	36	7	29	-
India	98	74	24	19	4	1
Kina	82	46	36	22	14	-
Sri Lanka	80	38	42	37	3	2
Pakistan	74	24	50	47	:	:
USA	66	32	34	:	31	:
Kosovo	66	36	30	26	3	1
Afghanistan	55	38	17	16	:	:
Iran	55	33	22	21	:	:
Romania	51	27	24	5	19	-

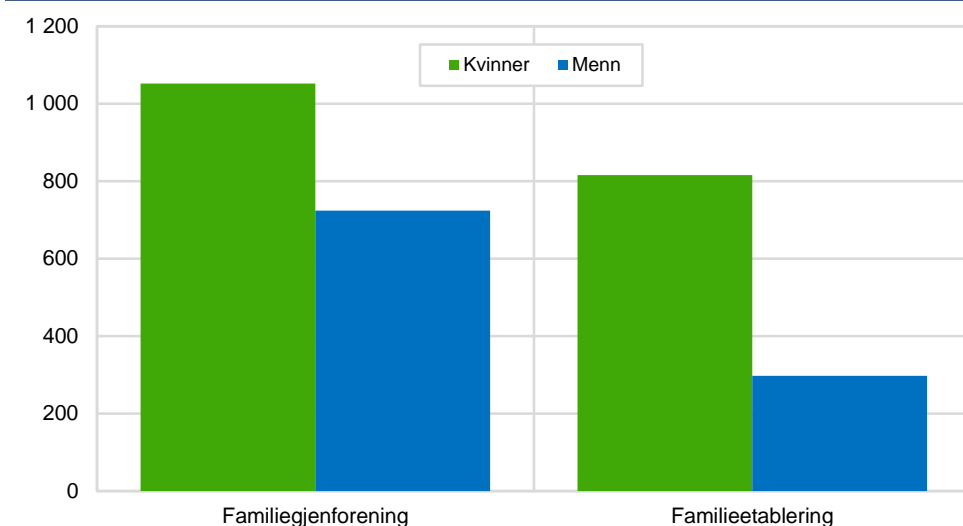
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest fra Thailand har kommet på grunn av familieetablering

55 prosent av de 1 200 familieetablerte innvandrerne i Sandnes hadde en referanseperson uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 11.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Thailand, om lag 160 personer. I denne gruppen var den bosatte referansepersonen uten innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det er utelukkende innvandrerkvinner som kommer fra Thailand gjennom familieetablering.

Blant familiejenforente var det flest med bakgrunn fra Polen, med 480 personer. Sju av ti blant de familiejenforente med polsk bakgrunn var kvinner. Seks av ti familiejenforente i Sandnes kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige "pioneren" (flyktning eller arbeidsinnvandrere) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 79 prosent (figur 11.6).

Figur 11.6. Familieinnvandrere etter familieforeningstype og kjønn. Sandnes kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå..

11.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Sandnes kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen, 2012).

Lav valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn

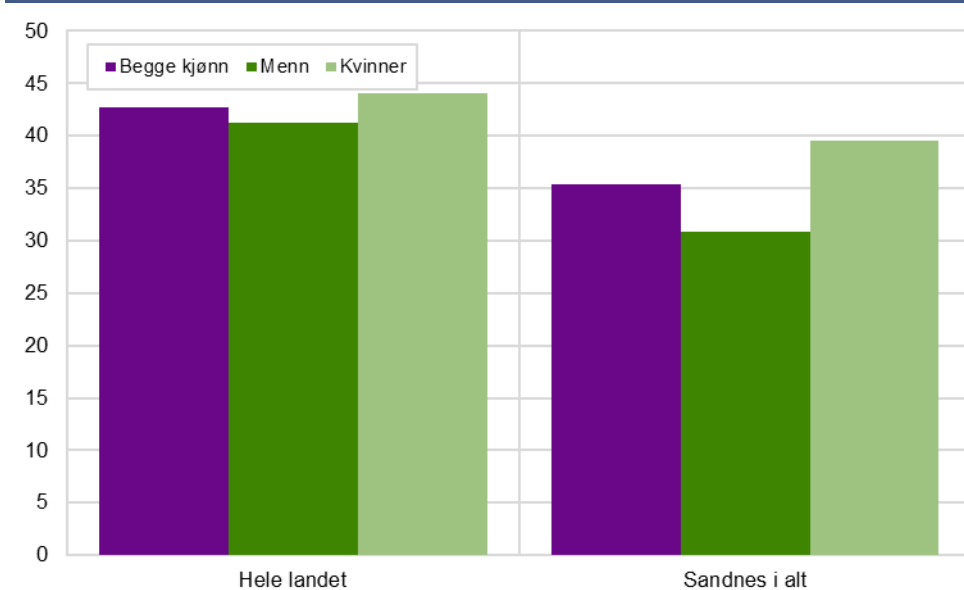
Den totale valgdeltakelsen i Sandnes var på 62,4 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var 1,8 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet og i overkant av ett prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for Rogaland fylke.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Sandnes var valgdeltakelsen på 35 prosent, mer enn seks prosentpoeng under landsgjennomsnittet. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest kvinner brukte stemmeretten

Både kvinner og menn med innvandrerbakgrunn i Sandnes hadde lavere valgdeltakelse enn landsgjennomsnittet, men i begge tilfeller var det større andel kvinner enn menn som avga stemme. På landsnivå var det tre prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Sandnes var forskjellen hele 9 prosentpoeng.

Figur 11.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn. Sandnes og landet

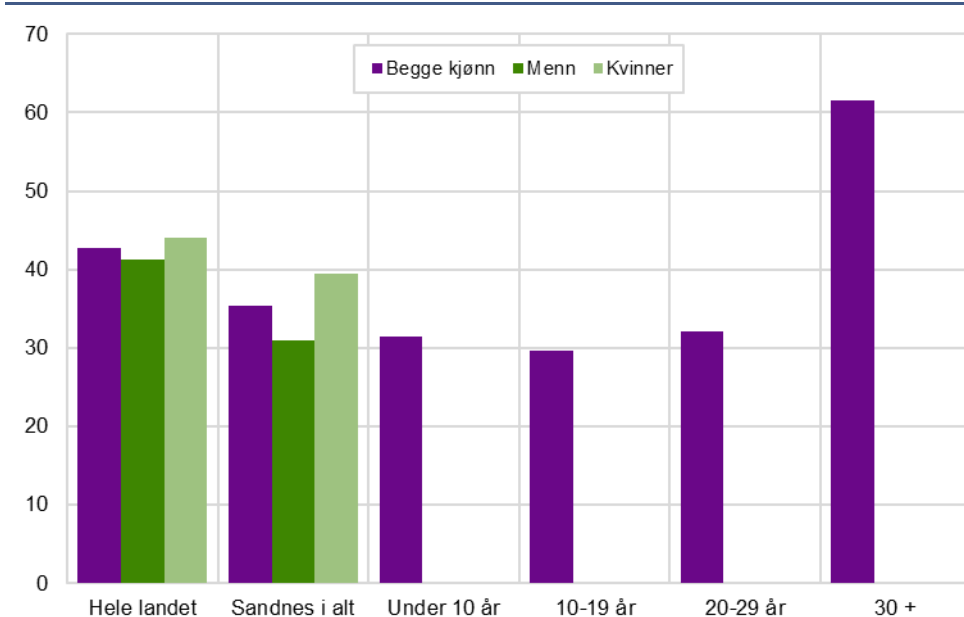
Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lang botid ga høy valgdeltakelse

I landet som helhet økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn ved økt botid og vi så samme tendens i Sandnes. De med lengst botid hadde klart størst valgdeltakelse, men ellers var betydningen av botid liten.

Personer med innvandrerbakgrunn som har bodd i landet i mer enn 30 år brukte stemmeretten sin hyppigst i Sandnes med 62 prosent. Dette var 4 prosentpoeng høyere enn for landet som helhet. Personer med innvandrerbakgrunn og kortere botid enn 30 hadde gjennomgående lavere valgdeltakelse i Sandnes enn i landet samlet.

Figur 11.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Sandnes og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i bystyret

Sandnes har tre eller færre innvalgte kommunestyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som innebærer at de utgjør mindre enn 7 prosent av det totale kommunestyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommunestyrer personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy andel med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at nesten 15 prosent av Sandnes innbyggere i 2011 var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, uansett statsborgerskap, var disse underrepresentert i kommunestyret etter valget i 2011.

11.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 68 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Sandnes går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Færre mottar kontantstøtte i Sandnes enn i landet for øvrig for alle grupper, men forskjellen er stor mellom dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og kommunen ellers.

11.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvandredefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

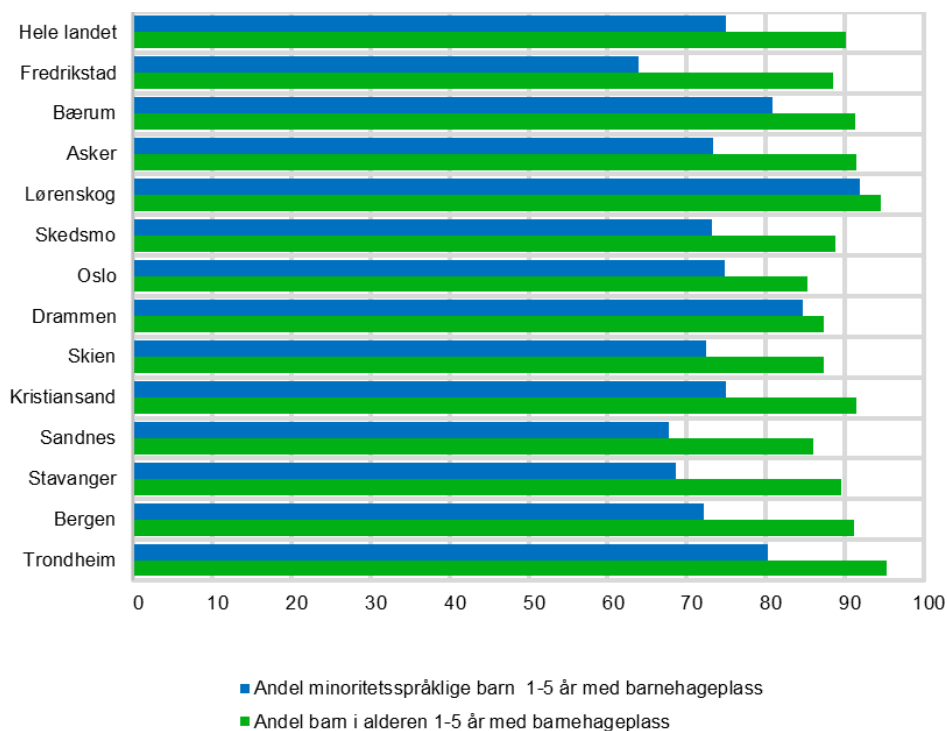
Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 11.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

Nest laveste andel minoritetsspråklige barn i barnehage i Sandnes

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 68 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Sandnes kommune (se figur 11.9). Av de 13 kommunene som er sammenlignet i denne rapporten, har Sandnes den nest laveste andelen av minoritetsspråklige barn i barnehage. Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Sandnes, utgjør minoritetsspråklige barn 14 prosent.

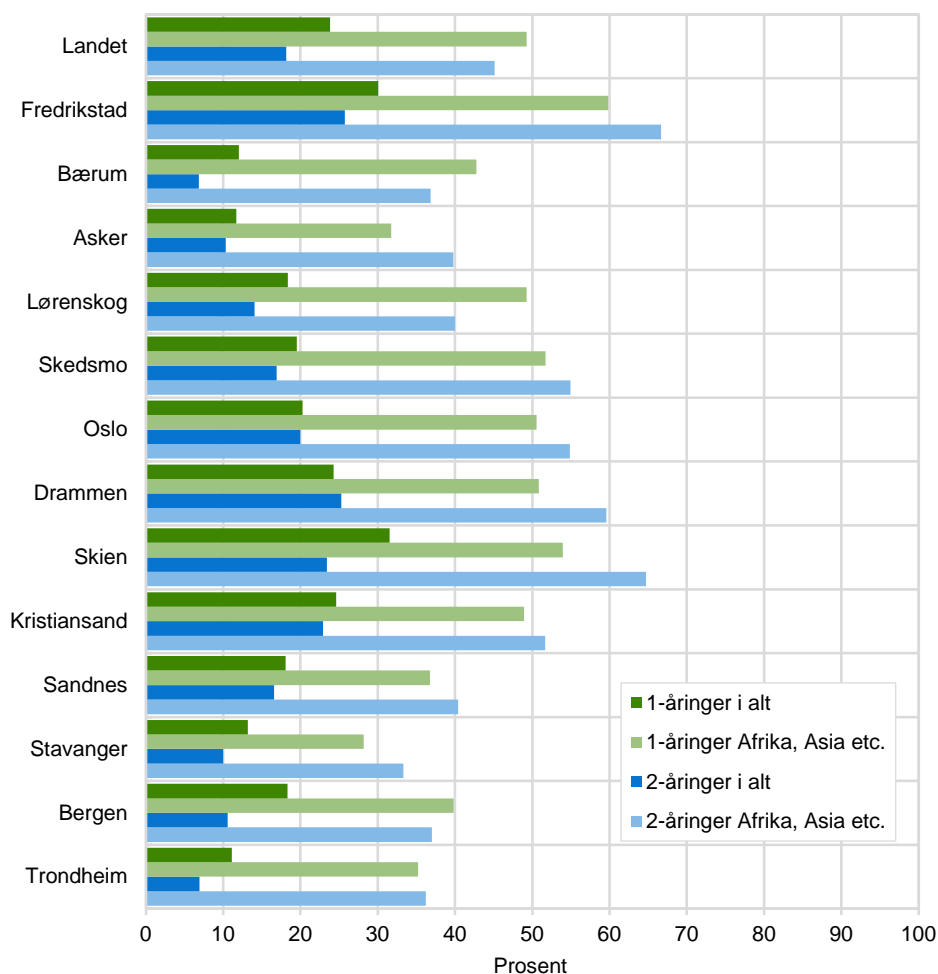
Figur 11.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
 Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

11.3.2. Kontantstøtte

Figur 11.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Under landsgjennomsnittet i bruk av kontantstøtte

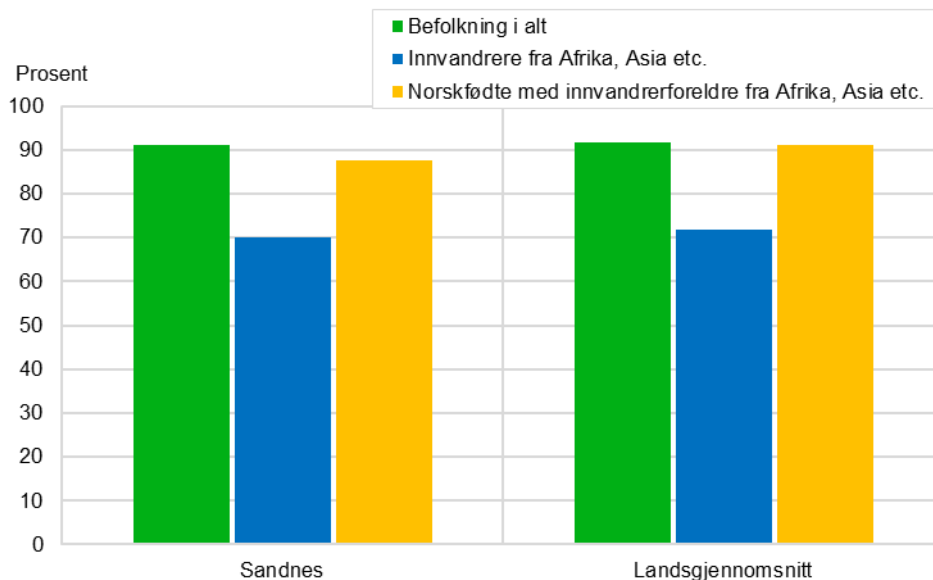
Det er litt færre i Sandnes som mottar kontantstøtte i forhold til landet for øvrig. Likevel er andelen som bruker kontantstøtte betraktelig høyere blant dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. enn i kommunen som helhet. For 1-åringene 37 prosent mot 18 prosent, og for 2-åringene 40 prosent mot 17 prosent.

11.4. Utdanning

- Sandnes ligger om lag på landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 66 prosent. Jentene i samme gruppe ligger betraktelig bedre an, med 36 prosent. Guttenes frafall for denne gruppen er 59 prosent på landsnivå. Jentenes er 41 prosent.
- Sandnes ligger over landsgjennomsnittet i andel av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. som har fullført høyere utdanning.
- Av de med innvandrerbakgrunn i Sandnes i alderen 19-24 år, ligger alle grupper unntatt norskfødte kvinner med foreldre som har innvandret fra Afrika, Asia etc. under landsgjennomsnittet for sine grupper i andel som deltar i høyere utdanning. Samtidig er det spesielt få norskfødte menn med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. som deltar i høyere utdanning.

11.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 11.11. Deltakelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Sandnes. 1. oktober 2012. Prosent

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Under middels deltagelse i videregående utdanning blant norskfødte med foreldre fra Afrika, Asia etc.

Det er en litt mindre andel av befolkningen enn gjennomsnittet for hele landet som tar videregående utdanning i Sandnes. Andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. som tar slik utdanning er lavere enn gjennomsnittet for befolkningen i kommunen, om lag på snittet for den samme gruppen i hele landet. Andelen av norskfødte med foreldre fra Afrika, Asia etc. i videregående utdanning er litt lavere enn for hele befolkning. 70 prosent av innvandrere fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år bosatt i Sandnes tar videregående utdanning. For hele landet er andelen 72 prosent for denne gruppen. Blant norskfødte med foreldre fra Afrika, Asia etc. er andelen 88 prosent, mens landsgjennomsnittet er 91 prosent.

11.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 11.8. Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Sandnes. Antall og prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkes- kompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videre- gående opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	3 780	100	73	60	13	27	5	7	15
Menn	1 967	100	69	54	15	31	5	9	18
Kvinner	1 813	100	77	67	10	23	4	6	13
Innvandrere fra									
Afrika, Asia etc	131	100	47	34	12	53	5	16	32
Menn	76	100	34	24	11	66	8	20	38
Kvinner	55	100	64	49	15	36	2	11	24

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høyt frafall i videregående utdanning i Sandnes

Frafallet i videregående utdanning i Sandnes er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Kun 34 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte videregående utdanning på normert tid. 12 prosent fullførte på mer enn normert tid og over halvparten (53 prosent) oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse. Blant alle elever samlet, fullførte 60 prosent på normert tid og det var 27 prosent som ikke oppnådde studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning. Det var dobbelt så stor andel jenter som gutter blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. som fullførte på normert tid.

Guttene fra Afrika, Asia etc. faller oftest igjennom. Kun 24 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 11 prosent på mer en normert tid. 66 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre. 49 prosent av dem fullførte på normert tid og 36 prosent oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse.

Det var kun til sammen 24 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. 75 prosent av dem fullførte på normert tid og 17 prosent av dem oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse.

11.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 11.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Sandnes. 1. oktober 2012

	Innvandrere									
	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Sandnes										
I alt	30 390	39	3 560	49	3 480	33	25	36	93	46
Menn	15 840	34	2 280	40	1 600	34	13	23	53	42
Kvinner	14 550	45	1 270	63	1 880	33	12	50	40	53

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor andel med høyere utdanning i Sandnes

Andelen i Sandnes som har fullført høyere utdanning er om lag på nivå med landet for kommunen i alt og for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Innvanderne fra Afrika, Asia etc. ligger lavest i kommunen, men likevel over landsgjennomsnittet for sin gruppe. Andelen norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som har fullført høyere utdanning er høyere enn landsgjennomsnittet for gruppen. Det gjelder for både menn og kvinner.

11.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 11.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Sandnes. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvanderforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Sandnes										
I alt	5 580	28	280	5	450	14	21	38	144	33
Menn	2 940	22	150	4	240	11	14	36	74	19
Kvinner	2 630	35	130	7	210	19	7	43	70	49

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Relativt få i Sandnes som deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som tar i høyere utdanning. Sandnes skiller seg i så måte ikke mye ut fra mønsteret i landet som helhet.

Spesielt blant innvandrere med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det få som deltar i høyere utdanning, aller færrest menn. De aller fleste i denne gruppen kommer for å jobbe, og har sannsynligvis jobb ved ankomst. Innvanderne fra Afrika, Asia etc. er mer aktive på dette feltet, men også de ligger betydelig under nivået for landets samlede befolkningen i alderen 19-24 år.

Norskfødte med innvanderforeldre er imidlertid langt mer tilbøyelige til å delta i høyere utdanning enn jevngamle innvandrere. De deltar også i større grad enn den øvrige befolkningen, både i landet som helhet og i Sandnes.

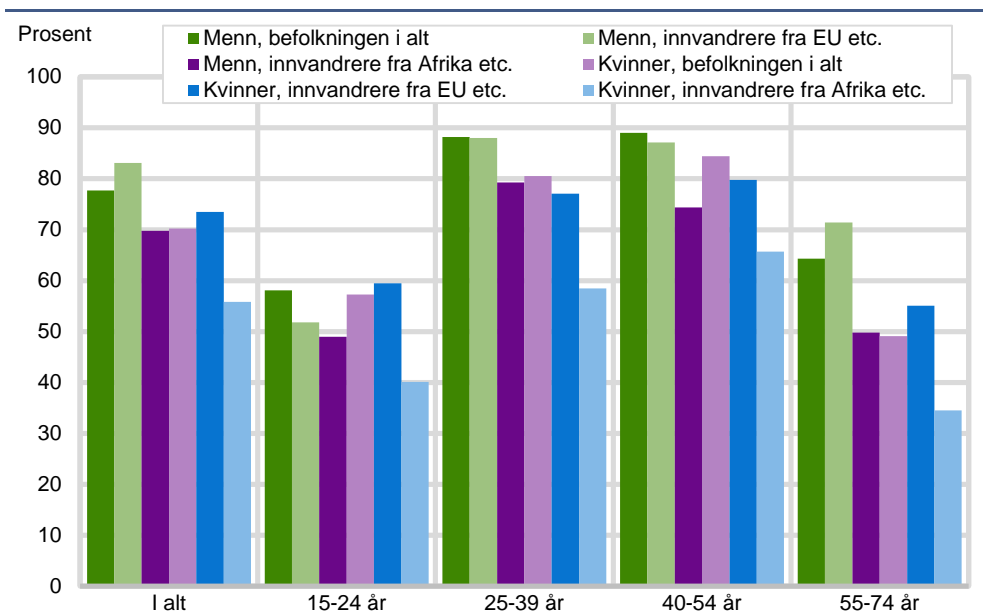
Sandnes har lavere andel enn landet som helhet som deltar i høyere utdanning i alle grupper, unntatt kvinner født i Norge med innvanderforeldre fra Afrika, Asia etc. Nær halvparten av 19-24 åringene i denne gruppen deltar i høyere utdanning, noe som er en langt høyere andel enn for alle jenter i samme aldersgruppe i Sandnes (35 prosent). Mennene i denne gruppen ligger imidlertid langt under landsgjennomsnittet for sin gruppe.

11.5. Arbeid

- Innvandrernes sysselsetting i Sandnes er preget av at kommunene har et meget godt arbeidsmarked, som også innvandrerne nyter godt av.
- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået høyt i Sandnes, både for befolkningen som helhet og for innvandrere. Det gjelder begge kjønn.
- Det er relativt sett færre arbeidsledige i alle grupper i Sandnes enn i landet som helhet. Likevel er det seks ganger mer sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig som at en uten innvandrerbakgrunn skal være det.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i næringen rengjøringsvirksomhet, mens de fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i landtransport av passasjerer.
- Det er flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. i Sandnes enn landsgjennomsnittet.

11.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 11.12. Sysselsatte i Sandnes, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4.kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy sysselsetting for alle grupper i Sandnes

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Sandnes er andelen høyere, 74 prosent i alt, 78 prosent av mennene og 70 prosent av kvinnene. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. høyere enn for befolkningen i alt i kommunen. Tilsvarende er den lavere for personer fra Afrika, Asia etc.

Sysselsettingsnivået i Sandnes er høyere enn landsgjennomsnittet for alle grupper, unntatt menn 15-24 år som har innvandret fra EU, Nord-Amerika etc., som ligger marginalt under snittet for landet. Menn innvandret fra Afrika, Asia etc. er de som skiller seg mest fra landet som helhet ved at hele 70 prosent av dem er yrkesaktive i Sandnes, mot bare 58 prosent av gruppen på landsbasis. Også blant kvinnene i denne gruppen er sysselsettingsgraden høyere enn på landsbasis, med 56 prosent mot 50 prosent

Få norskfødte med innvandrerforeldre er i arbeid

Det var 251 norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 15-74 år som var i arbeid i 2012, 38 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 213 fra Afrika, Asia etc. Det utgjør 64 prosent av norskfødte med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 51 prosent av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. De aller fleste norskfødte med innvandrerforeldre er i en alder da yrkesaktiviteten er lav, noe som er den viktigste grunnen til at sysselsettingsnivået deres er lavere enn blant innvandrerne.

11.5.2. Arbeidsledige

Tabell 11.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Sandnes

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc	Fra Afrika, Asia, etc
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Sandnes	800	430	410	130	270	1,8	1,0	4,4	3,0	5,9
Menn	400	230	200	70	130	1,8	1,1	3,9	2,4	5,8
Kvinner	400	200	210	70	150	1,9	1,0	5,1	3,9	5,9

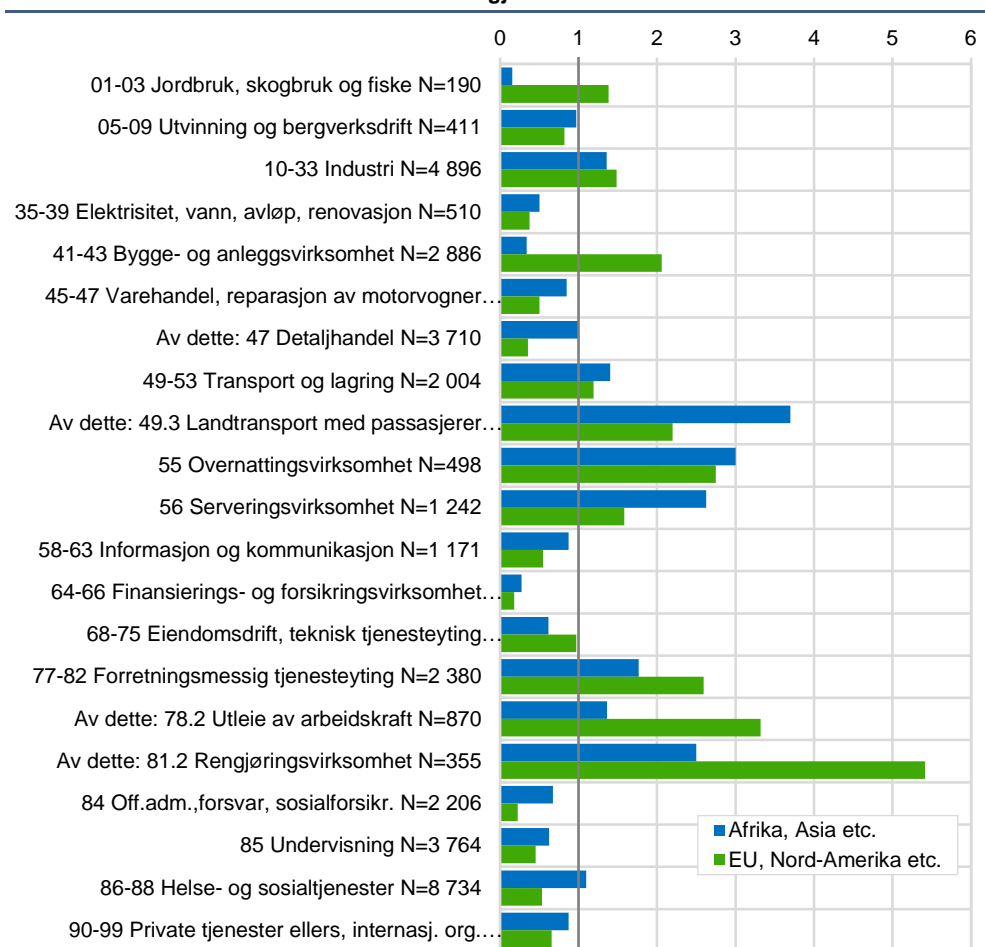
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledigheten blant innvandrere under landsgjennomsnittet

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig lavere blant innvandrere i Sandnes enn blant innvandrere i hele landet, men høyere enn arbeidsledigheten i den øvrige befolkningen i Sandnes. Aller lavest er den for mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., med 2,5 prosent, mot 6,1 prosent for mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. og kun 1,1 prosent av menn i den øvrige befolkningen i kommunen. Halvparten av kommunens arbeidsledige i alderen 20-66 år er innvandrere. Innvandrerne utgjør 20 prosent av innbyggerne mellom 20 og 66 år.

11.5.3. Næringer

Figur 11.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Sandnes 4.kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå og NAV.

Figur 11.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 38 120 sysselsatte i Sandnes, av disse var 3 610 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 2 900 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrerforeldre var så få at de ikke er tatt med i denne næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i landtransport av passasjerer

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. De 110 som arbeider innenfor landtransport av passasjerer, utgjør 24 prosent av de sysselsatte i denne næringen i Sandnes. Tilsvarende utgjør de 70 som arbeider innen overnattingsvirksomhet, 14 prosent av totalen i den næringen. Ser vi på antall sysselsatte er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc. fulgt av industri.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet, de er mest overrepresentert i rengjøring.

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har også en annen sysselsettingsfordeling enn øvrige sysselsatte. Det er spesielt en stor andel fra denne gruppen i næringen rengjøringsvirksomhet, der de 234 sysselsatte fra gruppen utgjør hele 66 prosent av totalen i næringen. Også i Utleie av arbeidskraft er det mange, hele 30 prosent er innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Dette vil ofte være personer som gjennom et bemanningsbyrå er leid til å jobbe i bygg og anlegg. I antall er de flest i bygge- og anleggsvirksomhet (618 personer) fulgt av Industri (466 personer).

11.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 11.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Sandnes og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent				
	Alle bosatte	Inn- vandrere i alt	Inn- vandrere fra EU, Nord- Amerika etc.	Inn- vandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Inn- vandrere i alt	Inn- vandrere fra EU, Nord- Amerika etc.	Inn- vandrere fra Afrika, Asia etc.	
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8	
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1	
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7	
Sandnes	1 590	240	120	120	3,1	2,5	2,6	2,4	
Menn	1 110	170	90	80	4,2	3,2	3,0	3,5	
Kvinner	490	70	30	40	2,0	1,7	2,0	1,4	

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Like mange selvstendig næringsdrivende fra Asia, Afrika etc. som fra EU, Nord-Amerika etc.

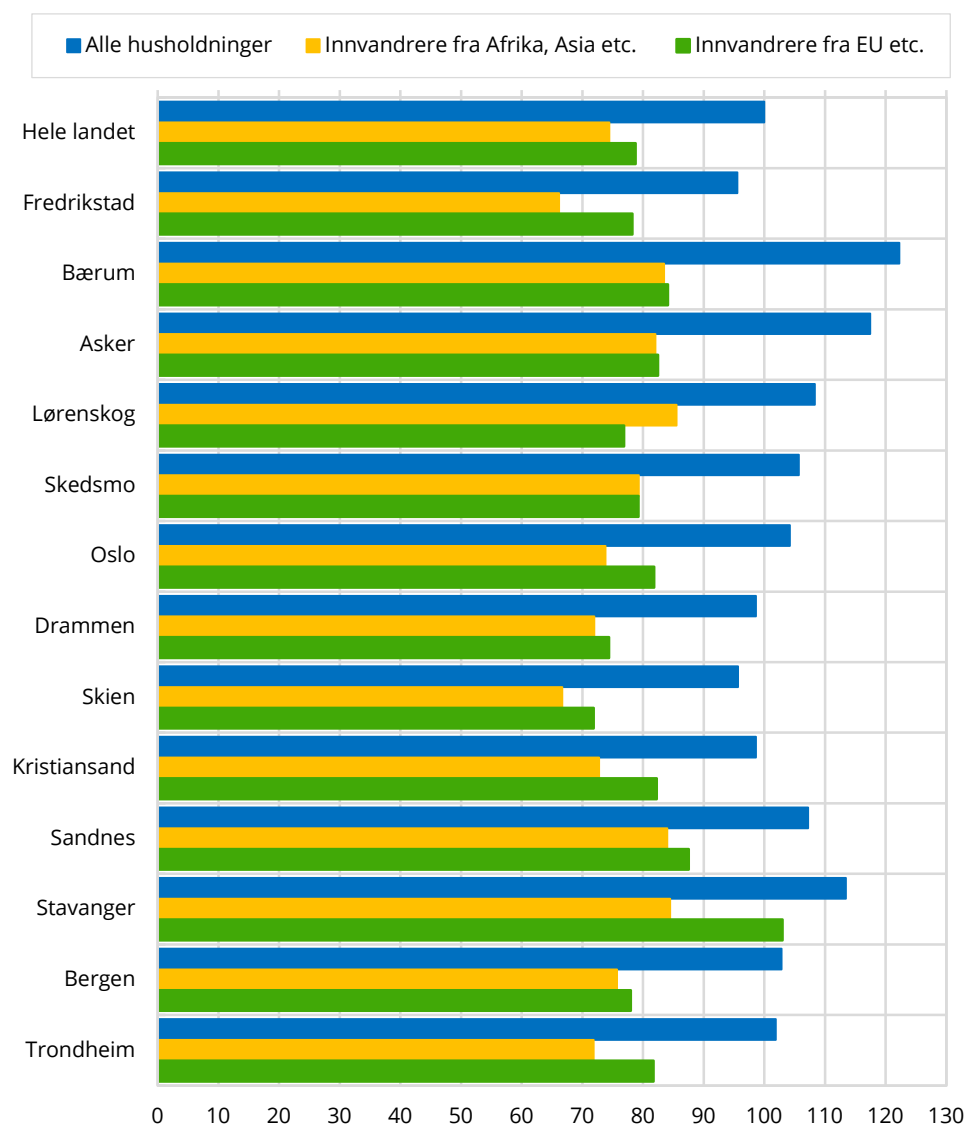
I alt var det 240 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Sandnes 4.kvartal 2012, likt fordelt mellom innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og innvandrere fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det likevel flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Andelen selvstendig næringsdrivende blant innvandrere i Sandnes var noe over nivået for landet som helhet, spesielt blant dem fra EU, Nord-Amerika etc.

11.6. Økonomiske levekår

- I Sandnes har alle husholdningene et inntektsnivå som tilsvarer 107 prosent av medianinntekten til husholdningene i Norge. Innvandrere i Sandnes, med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., hadde et inntektsnivå som tilsvarte 78 prosent av inntektsnivået i hele kommunen. Inntektsnivået blant innvandrere fra EU etc. utgjorde 82 prosent av inntektsnivået i hele kommunen. Begge grupper lå høyere i Sandnes enn i landet under ett.
- Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er den gruppen i Sandnes som har størst andel som mottar sosialhjelp. Likevel er det få av dem som mottar sosialhjelp sammenlignet med landet som helhet.
- Andel som får uføretrygd i Sandnes ligger langt under de respektive landsgjennomsnitt i den delen av befolkningen som ikke har innvandrerbakgrunn og blant mannlige innvandrere. Kvinnelige innvandrere ligger bare litt under landsgjennomsnittet.

11.6.1. Inntekt

Figur 11.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet

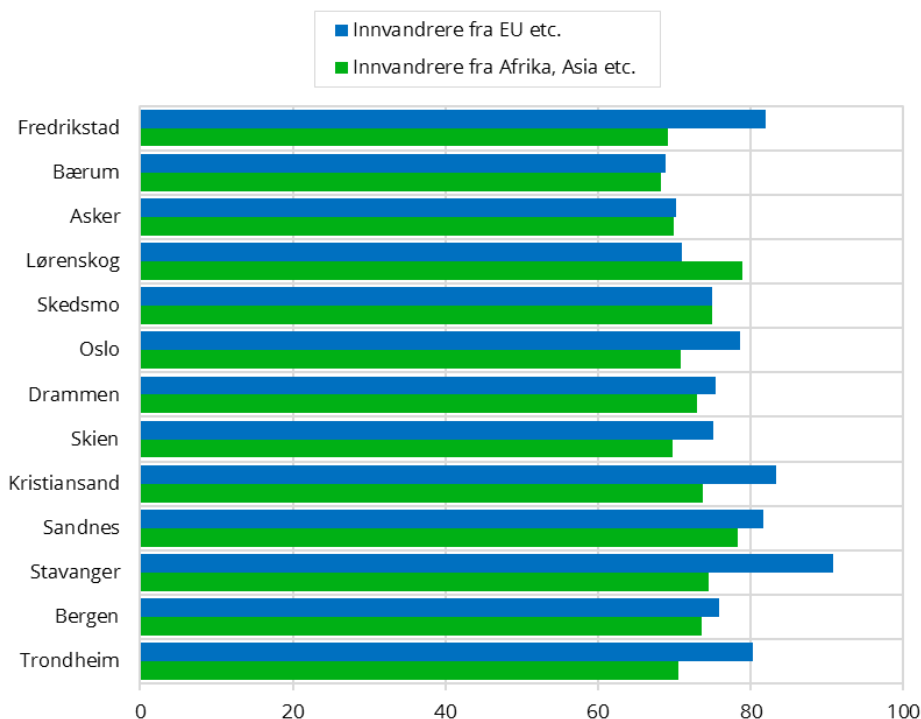
Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høye inntekter blant innvandrerfamilier fra Afrika, Asia etc. i Sandnes

Bare i Lørenskog og Stavanger hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. inntekter som var høyere enn blant innvandrere i Sandnes kommune. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet var på 267 900 kroner i 2011. Dette tilsvarer 84 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. hadde et noe høyere inntektsnivå, på 279 100 kroner, som tilsvarte 88 prosent av inntektsnivået i hele befolkningen. Blant kommunene med størst innvandring, var det bare i Stavanger at innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. hadde et høyere inntektsnivå, sett i forhold til hele befolkningen.

Sammenlignet med inntektsnivået blant husholdninger i hele landet, har Sandnes kommune 7 prosent høyere inntekt. Innvandrere i Sandnes, med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., hadde et inntektsnivå som tilsvarte 78 prosent av inntektsnivået i hele kommunen. Inntektsnivået blant innvandrere fra EU etc. utgjorde 82 prosent av inntektsnivået i hele kommunen.

Figur 11.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

11.6.2. Sosialhjelp

Med ”sosialhjelp” menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. ”Sosialhjelpsmottaker” defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

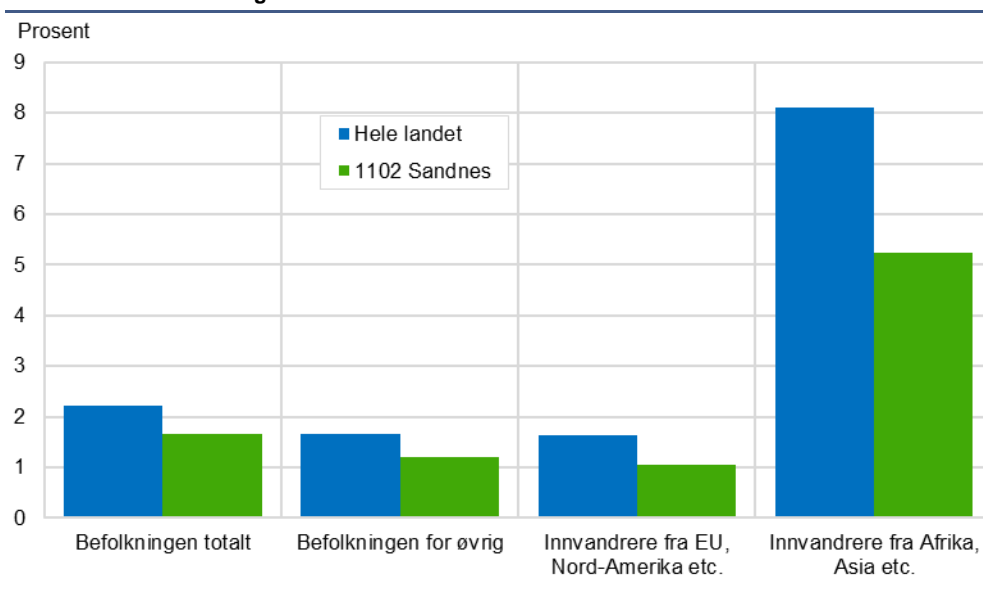
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid blir vanskeligere.

Få i alle grupper som mottar sosialhjelp

I Sandnes er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp lavere i hele befolkningen, sammenliknet med hele landet, og også i befolkningen for øvrig og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Størst forskjell for innvandrere fra Afrika, Asia etc., der andelen er vesentlig mindre i Sandnes sammenlignet med hele landet. Sandnes har også den laveste andelen på sosialhjelp i denne gruppen blant alle kommunene i utvalget vårt. For langtidsmottakere er det samme mønster, bare med lavere andeler, bortsett fra for gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc., der det er en noe høyere andel langtidsmottakere i Sandnes sammenliknet med hele landet.

Figur 11.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Sandnes og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

11.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

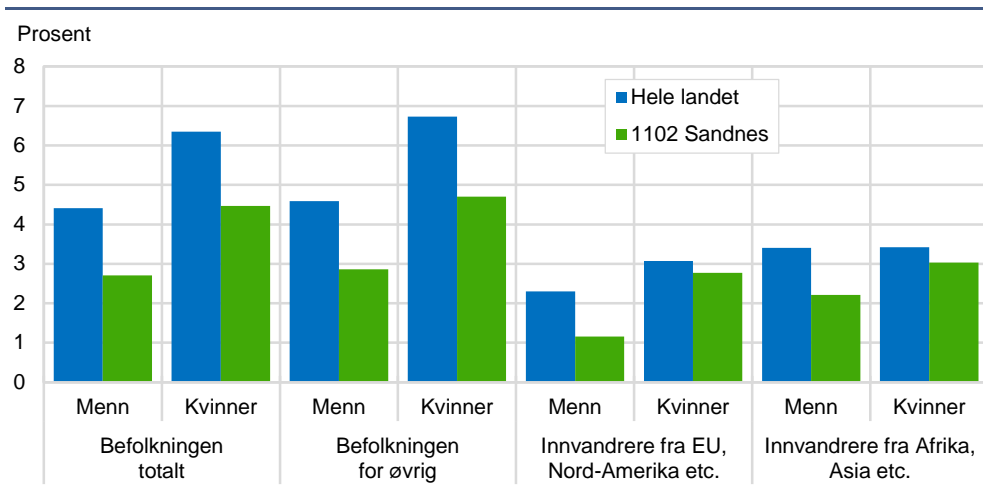
I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent). I Sandnes er andelen med uførepensjon lavere enn for hele landet i alle gruppene.

Få på uføretrygd i Sandnes, innvandrerkvinner nærmest landsgjennomsnittet

For mennene er andelene lavere i alle gruppene; for befolkningen for øvrig (2,9 prosent sammenlignet med 4,6 prosent for hele landet), for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (1,2 prosent sammenlignet med 2,3 prosent i hele landet) og for innvandrere fra Afrika, Asia etc. (2,2 prosent mot 3,4 prosent).

For kvinner er andelene lavere i alle gruppene; for befolkningen for øvrig (4,7 prosent sammenlignet med 6,7 prosent), for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (2,8 prosent sammenlignet med 3,1 prosent) og for innvandrere fra Afrika, Asia etc. (3,0 prosent sammenliknet med 3,4 prosent).

Figur 11.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år, etter kjønn. Sandnes og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: NAV.

11.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandrergruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandrergruppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom gruppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

I Sandnes er andel av befolkningen generelt og innvandrere spesielt lavere enn i landet som helhet.

Tabell 11.14. Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Sandnes og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Sandnes	Hele landet	Sandnes
Befolkningen totalt	15	11	11	8
Befolkningen for øvrig	16	12	13	9
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	8	8	5
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	1	2	1

Kilde: NAV.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandereres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

11.1.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Sandnes, etter landbakgrunn, 1998-2013. Dagens landgruppering	403
11.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Sandnes. 1. januar 2013. Antall.....	405
11.3.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Sandnes. 1. januar 2013. Prosent.....	406
11.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Sandnes. 1. januar 2013	407
11.5.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 11.4. Sandnes. 1. januar 2013.....	408
11.6.	Familieinnvandrere etter familieforeningstype og kjønn. Sandnes kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall	413
11.7.	Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn. Sandnes og landet	414
11.8.	Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Sandnes og landet.....	414
11.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012	417
11.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	418
11.11.	Deltakelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Sandnes. 1. oktober 2012. Prosent.....	419
11.12.	Sysselsatte i Sandnes, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4.kvartal 2012. Prosent	422
11.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Sandnes 4.kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen	424
11.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet	426
11.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet	427
11.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Sandnes og hele landet. 2012. Prosent	428
11.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år, etter kjønn. Sandnes og hele landet. 2012. Prosent.....	429

Tabellregister

11.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Sandnes	402
11.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Sandnes og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013	404
11.3.	Innvandrere bosatt i Sandnes, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent	405
11.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Sandnes etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013	408
11.5.	Befolkningsendringer i Sandnes 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn.....	409
11.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Sandnes kommune. Per 1. januar 2013.....	411
11.7.	Familieinnvandrede etter familieforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Sandnes kommune.....	412
11.8.	Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Sandnes. Antall og prosent.....	420
11.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Sandnes. 1. oktober 2012.....	420
11.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Sandnes. 1. oktober 2012.....	421
11.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	422
11.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Sandnes	423
11.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Sandnes og hele landet. 4. kvartal 2012	425
11.14.	Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Sandnes og hele landet. 2012. Prosent	429

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Stavanger**

Innhold

12. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Stavanger	435
12.1. Innledning.....	435
12.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	436
12.2.1. Demografi.....	436
12.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	445
12.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	449
12.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	452
12.3.1. Barnehage.....	452
12.3.2. Kontantstøtte.....	454
12.4. Utdanning.....	455
12.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	455
12.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	456
12.4.3. Utdanningsnivå	456
12.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	457
12.5. Arbeid.....	458
12.5.1. Sysselsettingsnivå.....	458
12.5.2. Arbeidsledige	459
12.5.3. Næringer	460
12.5.4. Selvstendig næringsdrivende	461
12.6. Økonomiske levekår.....	462
12.6.1. Inntekt	462
12.6.2. Sosialhjelp.....	463
12.6.3. Uførepensjon.....	464
12.6.4. Alderspensjon	465
Referanser.....	466
Figurregister	467
Tabellregister.....	468

12. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger

12.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

12.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 20 prosent av innbygger i Stavanger hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 6 prosentpoeng høyere enn i Norge under ett. Polakker er den største gruppen i Stavanger. Den nest største gruppen – britene – er likevel mer overrepresentert, 12 prosent av landets bosatte med bakgrunn fra Storbritannia bor i Stavanger.
- Majoriteten, 86 prosent, av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 14 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre, det samme som for hele landet
- Av kommunens innbyggere med innvandrerbakgrunn har 54 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og 46 prosent fra EU, Nord-Amerika etc. Landsgjennomsnittet er 57 prosent og 43 prosent.
- 31 prosent av innvandrerne i Stavanger har bodd i Norge mer enn 10 år, og 35 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Uten innvandrerne og deres norskfødte barn ville Stavanger i perioden 1.1.2010-1.1.2013 hatt en nedgang i folketallet på nær 500 personer. Av veksten på 5 820 blant dem med innvandrerbakgrunn, inkludert et fødselsoverskudd på 930, hadde de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. en vekst på 3 160 og de fra Afrika, Asia etc. 2 660.
- Mange av innvandrerne bor i og nært Stavanger sentrum
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 36 prosent kommet som følge av familieinnvandring, 18 prosent av fluktgrunner og 38 prosent som arbeidsinnvandrere
- Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn i Stavanger ved kommunevalget i 2011 var litt under landsgjennomsnittet for gruppen, og de var underrepresentert i bystyret.

12.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Stavanger var det da 129 190 innbyggere, 26 050 av dem, det vil si 20 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er 6 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. 54 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er noe under landsgjennomsnittet på 57 prosent. De fra østeuropeiske land utenfor EU tilhører denne gruppen (se boks).

Det er altså forholdsvis mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. i Stavanger.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Stavanger har innvandrere fra 176 forskjellige land, som er 24 flere land enn i 2006. Den største gruppen innvandrere – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen, og er med sine 2 680 personer eller 12 prosent den desidert største enkeltgruppen i kommunen, 1 060 flere enn de 1 620 fra Storbritannia. Deretter fulgte Sverige og India.

Tabell 12.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Stavanger

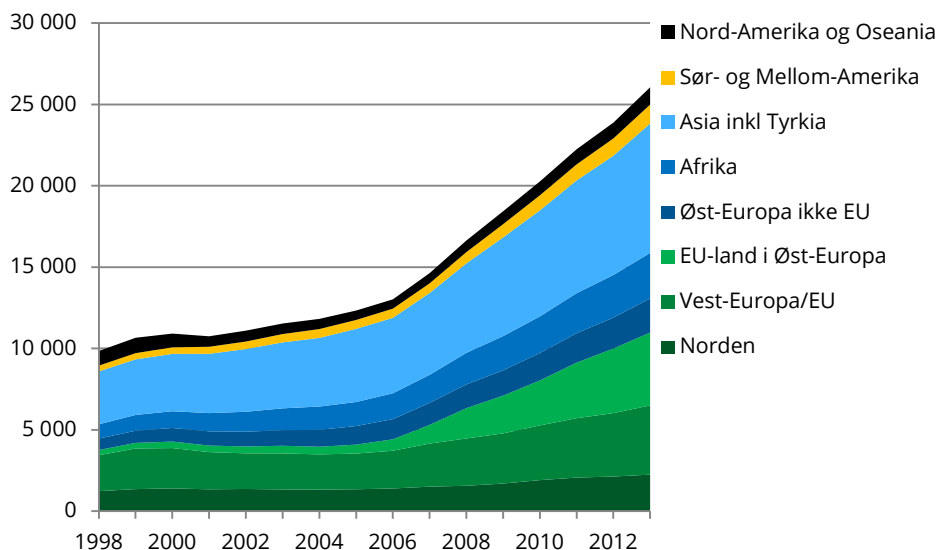
	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Stavanger	Prosent av folketallet i Stavanger	Prosent som bor i Stavanger per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	129 190	100,0	2,6
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	26 050	20,2	3,7
Innvandrere	593 000	11,7	22 360	17,3	3,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	3 690	2,9	3,2
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	12 040	9,3	4,0
Innvandrere	282 000	5,6	11 330	8,8	4,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	720	0,6	3,5
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	14 010	10,8	3,4
Innvandrere	311 000	6,2	11 040	8,5	3,5
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	2 980	2,3	3,1

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Fem ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. 50 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har europeisk bakgrunn, mens 31 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er fordoblet, fra 13 020 til 26 050 fra 2006 til 2013. Andelen med bakgrunn fra Vest-Europa inkludert Norden har gått ned fra 29 til 25 prosent, selv om antallet har økt med 75 prosent. Den største endringen er at andelen fra EU-land i Øst-Europa har økt fra 5 prosent til 17 prosent, på grunn av en mer enn femdobling i antall fra 2006 til 2013. Også andelen av befolkningen som har bakgrunn fra Afrika, Asia og Amerika har økt med mer enn 70 prosent hver. Likevel har andelen med bakgrunn fra både Afrika og Asia sunket.

Figur 12.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger, etter landbakgrunn. 1998-2013. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt 2,4 ganger flere innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger økte fra 13 100 i 1970, til 5 100 i 1980, til 8 630 i 1990, til 10 920 i 2000, til 20 270 i 2010, og altså til 26 050 ved inngangen til 2013. Veksten skjøt fart i 2006, og har etter den tid vært på mellom 1 600 og 2 100 årlig.

De fra Storbritannia og Frankrike er mest overrepresentert

Det er mange med bakgrunn fra Polen i Stavanger og mange med bakgrunn fra Storbritannia og Tyrkia. Av de største gruppene er briter og franskmenn relativt sett mest konsentrert til kommunen. Stavanger, som har 3,7 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, har 11,6 prosent av landets innbyggere med innvandrerbakgrunn fra Storbritannia og 10,7 prosent fra Frankrike. To mindre grupper, med rundt 300 medlemmer, gjør seg imidlertid også bemerket. Så mange som en tredjedel av Norges innbyggere med bakgrunn fra Venezuela og mer enn en femtedel av dem med bakgrunn fra Indonesia bor i Stavanger.

Tabell 12.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Stavanger	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Stavanger		Prosent som bor i Stavanger per gruppe
						Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	
	Antall			Prosent				
I alt	26 050	22 360	3 690	85,8	14,2	100,0	100,0	3,7
Polen	2 850	2 680	170	94,0	6,0	10,9	11,6	3,5
Storbritannia	1 690	1 620	70	95,7	4,3	6,5	2,0	11,6
Tyrkia	1 250	760	490	60,8	39,2	4,8	2,4	7,4
India	930	840	90	90,2	9,8	3,6	1,7	7,8
Sverige	900	850	50	94,5	5,5	3,4	5,3	2,4
Tyskland	870	790	80	91,0	9,0	3,4	3,7	3,3
Somalia	850	580	270	67,9	32,1	3,3	4,7	2,6
Danmark	850	790	60	92,7	7,3	3,3	2,9	4,2
Russland	720	620	100	85,9	14,1	2,8	2,5	4,0
USA	700	680	20	97,0	3,0	2,7	1,2	8,3
Iran	660	570	90	86,4	13,6	2,5	2,7	3,5
Litauen	660	630	40	94,7	5,3	2,5	4,3	2,2
Filippinene	570	530	40	93,2	6,8	2,2	2,5	3,2
Pakistan	570	320	250	56,2	43,8	2,2	4,7	1,7
Frankrike	540	500	30	94,0	6,0	2,1	0,7	10,7
Vietnam	530	330	200	62,5	37,5	2,0	3,0	2,5
Thailand	530	490	30	93,5	6,5	2,0	2,2	3,4
Bosnia-Hercegovina	520	400	120	77,2	22,8	2,0	2,3	3,1
Kina	480	400	80	83,0	17,0	1,9	1,3	5,3
Irak	420	320	90	77,6	22,4	1,6	4,2	1,4
Etiopia	400	290	110	71,6	28,4	1,5	1,0	5,6
Eritrea	390	300	100	75,1	24,9	1,5	1,7	3,4
Kosovo	380	250	120	67,5	32,5	1,4	2,0	2,7
Nederland	380	340	40	90,1	9,9	1,4	1,1	4,8
Indonesia	320	270	50	84,7	15,3	1,2	0,2	22,2
Venezuela	300	280	20	93,3	6,7	1,2	0,1	32,9
Andre land	6 810	5 940	870	87,2	12,8	26,1	28,1	3,4

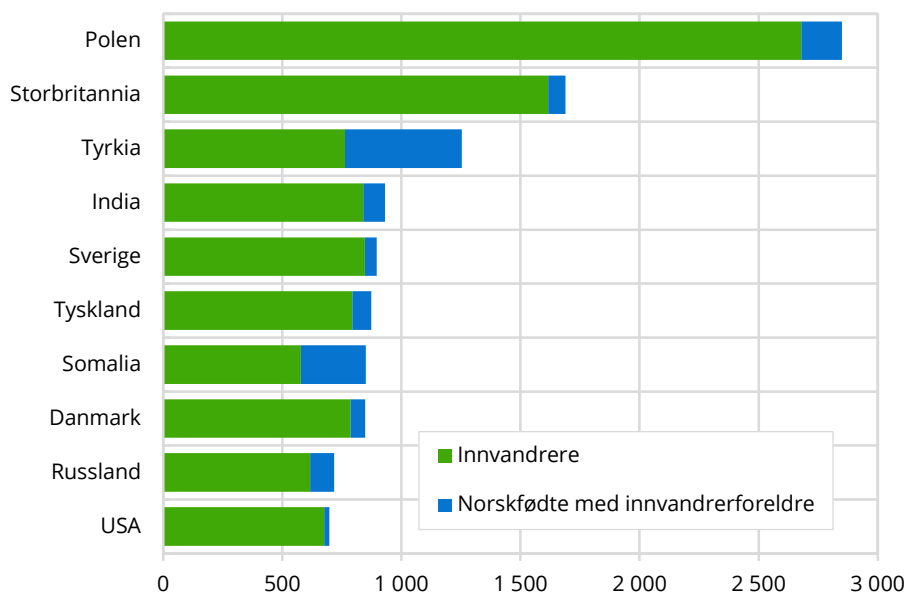
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 12.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Stavanger er det de fra Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Tyrkia og Vietnam. I antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har en fjerdedel av dem med bakgrunn fra Storbritannia bodd i Norge mer enn 20 år og 39 prosent mer enn 10 år. Likevel er kun 4 prosent av denne gruppen født i Norge. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene.

Figur 12.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Stavanger. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre, i Stavanger som i landet under ett. I Stavanger er 86 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere. Dette er noe høyere enn landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent.

Tabell 12.3. Innvandrere i Stavanger, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Stavanger	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	22 360	100	35	21	14	15	16
EU, Nord-Amerika etc. . .	11 330	100	42	23	10	10	15
Afrika, Asia etc.	11 040	100	27	18	17	20	18
Polen	2 680	100	42	39	11	2	6
Storbritannia	1 620	100	33	18	10	14	25
Sverige	850	100	37	20	10	14	19
India	840	100	52	34	9	2	4
Tyskland	790	100	27	24	18	15	16
Danmark	790	100	30	9	9	20	32
Tyrkia	760	100	8	8	15	31	38
USA	680	100	47	15	6	11	21
Litauen	630	100	66	23	9	2	0
Russland	620	100	27	23	32	16	1
Somalia	580	100	14	15	31	28	11
Iran	570	100	23	12	14	18	32
Filippinene	530	100	42	29	8	10	11
Frankrike	500	100	54	21	8	8	9
Thailand	490	100	25	19	27	20	10
Bosnia-Hercegovina	400	100	3	4	5	85	1
Kina	400	100	39	13	17	13	20
Nederland	340	100	36	21	7	12	24
Vietnam	330	100	8	4	9	18	61
Irak	320	100	7	18	21	48	7
Pakistan	320	100	18	11	10	13	48
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc.	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

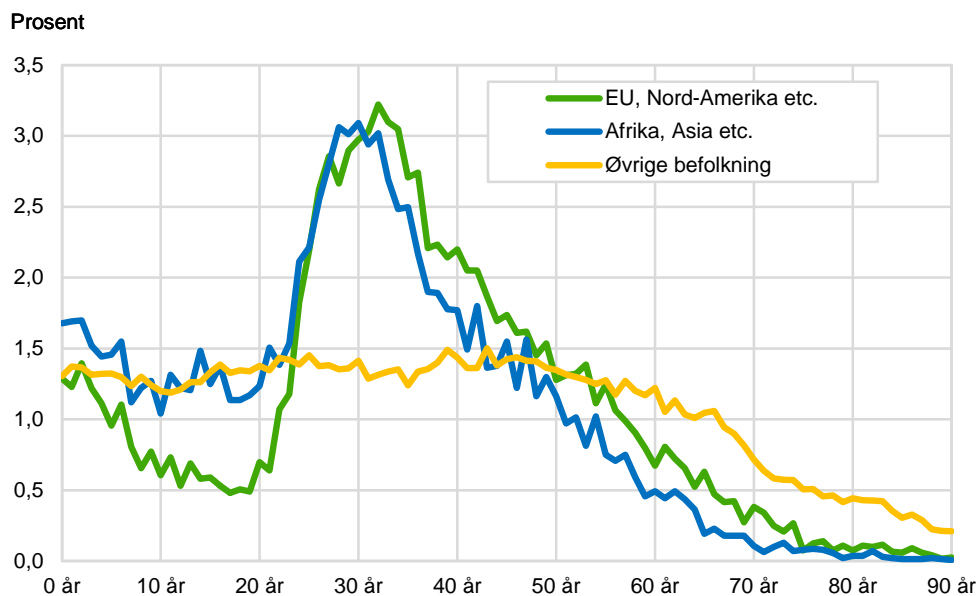
Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 12.3 viser innvandrere bosatt i Stavanger fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). 61 prosent av innvandrerne fra Vietnam har bodd i landet i mer enn 20 år og det samme gjelder for nær

halvparten av pakistanerne. Seks av sju innvandrere fra Bosnia-Hercegovina har bodd i landet i 10 til 20 år.

På den annen side er det mange fra Polen, Frankrike, India og Litauen med kort botid. For eksempel har over 80 prosent av de bosatte fra Polen bodd i Norge i fem år eller mindre.

Figur 12.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Stavanger. 1. januar 2013. Prosent

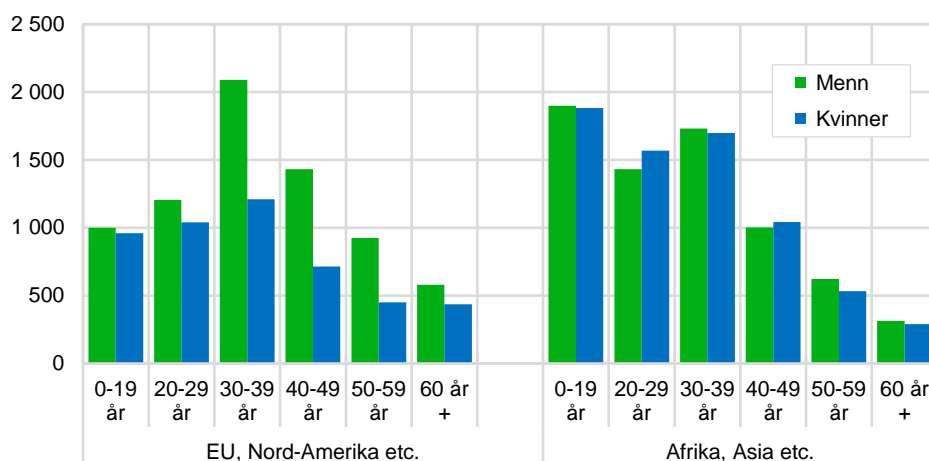
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 12.3 og 12.4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Stavanger i arbeidsfør alder. Totalt er 75 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 11 prosent av Stavangers befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 9 prosent. Blant dem under 20 år har 12 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og 6 prosent fra EU, Nord-Amerika etc. I aldersgruppen 20-39 år har 16 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og 14 prosent fra EU, Nord-Amerika etc.

Figur 12.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Stavanger. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Typisk kjønns- og aldersfordeling blant dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.

Blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (60 prosent menn) enn kvinner i alle aldersgrupper. I hele aldersspennet 30-59 år er det et stort overskudd av menn. Dette er likt for de fleste steder der arbeidsinnvandrere fra Polen og andre EU-land har bosatt seg, og ikke noe som er spesielt for Stavanger.

Uvanlig stor andel menn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 20-39 år

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det omtrent like mange menn som kvinner. Her skiller Stavanger seg fra resten av landet, som har et overskudd av kvinner i alderen 20-39 år i denne gruppen. Forklaringen kan være at det er en god del mannlige innvandrere fra asiatiske land som arbeider i oljerelaterte næringer, og dermed utjevner kvinneoverskuddet som skapes av aupairer og kvinner fra Asia og østeuropeiske land som har giftet seg med norske menn.

Mange innvandrere bor i sentrumsområdene

Av tabell 12.4 og figur 12.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Stavanger. Innvandrerne og deres barn, både de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., og Afrika, Asia etc., er overrepresentert i alle sentrumsområdene.

Det mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre relativt sett er områdene Johannes, Bergjeland, Eiganes og Kampen. Johannes og Bergjeland ligger i en klasse for seg hvor henholdsvis 40- og 36 prosent av befolkningen har innvandrerbakgrunn. Dette er langt over snittet på 20 prosent for hele kommunen.

De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 21 prosent av den totale befolkningen i Johannesområdet. Også i Bergjeland og Kvalberg er det mange fra denne gruppen. I tillegg er det mange i Kvernevik, som ligger langt unna Stavanger sentrum.

Også for innvandrerne og de norskfødte med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., er Johannes et populært bosted relativt sett. Her har 19 prosent av innbyggerne innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc., mens gjennomsnittet for Stavanger ligger på 9 prosent. I Bergjeland er imidlertid andelen med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. enda høyere, 20 prosent. Også Våland og Eiganes er et populært sted for denne gruppen, begge med en andel på 14 prosent.

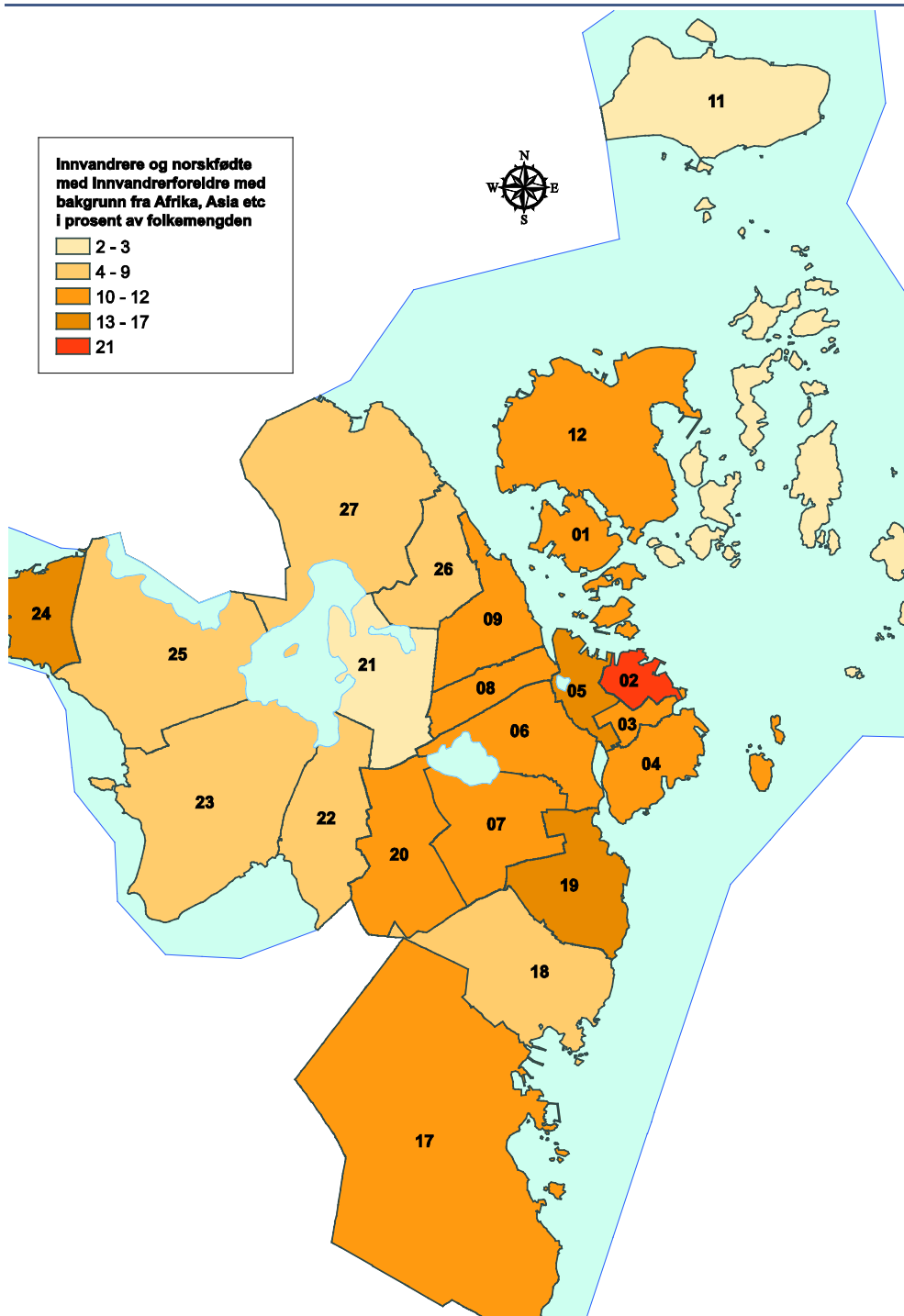
Delområdet Øyene har færrest med innvandrerbakgrunn, 9 prosent i alt, og kun 2 prosent med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Forskjellene i bosettingsmønster mellom de fra Afrika, Asia etc. og de fra EU, Nord-Amerika etc. er mindre i Stavanger enn i en del andre kommuner med mange innvandrere. En forklaring på dette kan være at det oljebaserte næringslivet i Stavanger tiltrekker seg også mer spesialisert arbeidskraft fra Afrika, Asia etc. med både høyere status og utdanning enn tilsvarende gruppe i andre kommuner, og at disse har en noe større frihet til å velge bostedsstrøk.

Tabell 12.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folkemengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Stavanger	129 190	20	9	11
01 Buøy	2 050	22	12	10
02 Johannes	3 520	40	19	21
03 Nylund	2 400	23	11	12
04 Varden	4 800	21	10	11
05 Bergjeland	3 890	36	20	17
06 Våland	6 980	25	14	11
07 Ullandhaug	7 300	17	6	11
08 Eiganes	4 600	25	14	11
09 Kampen	7 140	25	13	12
11 Øyene	2 320	9	8	2
12 Hundvåg	9 740	16	6	10
17 Jåtten	16 280	20	8	12
18 Vaulen	6 990	17	10	7
19 Kvalberg	5 720	23	9	15
20 Tjensvoll	5 970	16	5	11
21 Stokka	4 320	12	8	3
22 Madlamark	7 310	17	8	9
23 Hafrsfjord	4 160	16	8	8
24 Kvernevik	4 890	23	7	16
25 Sunde	4 830	19	10	9
26 Indre Tasta	5 150	16	7	9
27 Ytre Tasta	8 250	14	6	8
99 Uoppgitt	600	66	49	18

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 12.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 12.4. Stavanger. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 12.5. Befolkningsendringer i Stavanger 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befol- ning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befol- ning 2013
I alt	123 850	5 570	2 680	2 890	11 030	5 330	5 700	16 510	19 740	-3 230	5 340	129 190
Innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre ..	20 240	1 070	140	930	10 100	4 260	5 830	4 250	5 270	-1 030	5 820	26 050
EU,												
Nord-Amerika, etc	8 880	400	100	310	6 370	2 780	3 590	1 860	2 610	-760	3 160	12 040
Afrika, Asia, etc	11 360	670	50	620	3 730	1 480	2 250	2 390	2 660	-270	2 660	14 010
Polen	1 960	110	10	100	1 400	320	1 080	550	840	-290	900	2 850
Storbritannia	1 410	30	20	10	750	470	280	150	160	-20	280	1 690
Tyrkia	1 160	70	10	60	80	40	40	90	100	-20	90	1 250
India	590	50	0	50	630	270	360	160	240	-70	340	930
Sverige	770	30	10	20	600	440	170	150	210	-60	130	900
Tyskland	750	40	10	30	280	120	160	140	210	-70	130	870
Somalia	770	70	0	70	120	70	60	130	190	-50	80	850
Danmark	690	20	10	10	310	150	160	100	110	-10	160	850
Russland	500	50	0	40	200	50	150	190	170	20	210	720
USA	560	20	10	10	470	310	160	90	120	-30	140	700
Den øvrige befolkningen	103 610	4 500	2 540	1 960	930	1 070	-140	12 270	14 470	-2 210	-480	103 140

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 12.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Uten dem med innvandrerbakgrunn ville Stavanger hatt nedgang i folketallet

Av befolkningsveksten i Stavanger mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 5 340 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 5 820, altså ville folketallet minket med nesten 500 uten innvandrerne og deres norskfødte barn. Personer fra EU, Nord-Amerika etc. hadde en vekst på 3 160, som var 500 fler enn dem fra Afrika, Asia etc., som hadde 2 660. De sistnevnte hadde flere fødsler enn de første. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid mye større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. Til gjengjeld var det flere med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. enn med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. som flyttet til Stavanger fra andre kommuner i Norge i løpet av de tre årene. Alle grupper hadde imidlertid netto utflytting i perioden i forhold til andre norske kommuner. Det er netto innvandring og fødselsoverskudd som gir veksten.

Størst vekst av polakker, indere og briter

Polakkene er som nevnt den største gruppen med innvandrerbakgrunn i Stavanger, og de har både det største fødselsoverskuddet og innvandringsoverskuddet, men også det største utflyttingsoverskudd (til andre kommuner i landet). De fra Somalia og Russland er likevel de mest fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden¹ for perioden.

Av de 5 270 med innvandrerbakgrunn som flyttet ut av Stavanger til en annen kommune i Norge, flyttet nesten 70 prosent til en annen kommune i Rogaland, deriblant 1760 til Sandnes, 830 til Sola og 260 til Randaberg. Mange flytter altså til nabokommunene, antagelig for å kunne bo romsligere og billigere.

I forhold til middelfolkemengden har det vært størst nettoinnvandring fra India og Polen, samtidig har mange av dem flyttet ut også, både til utlandet og til andre

¹ Personer 2010 + personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistikert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnnet bilde av fruktbarheten i gruppen.

norske kommuner. Det var polakker og indiere som sto for den største netto-utflyttingen fra Stavanger til andre norske kommuner i forhold til middelfolke-mengden i løpet av de tre årene. Utvandringen har vært størst blant innvandrere fra Sverige, USA og India.

12.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandet til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgett innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvanderens egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselfdato (der det er relevant).

Familiejenforening er jenfforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 22 400 som var registrert som innvandrere i Stavanger kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 4 200 personer. Halvparten av de med uoppgett innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

Mange arbeidsinnvandrere, forholdsvis få flyktninger

18 200 innvandrere i Stavanger kommune var registrert med innvandringsgrunn. 38 prosent var arbeidsinnvandrere mens 36 prosent kom som følge av familieinnvandring. Kun 18 prosent var registrert med flukt som innvandringsgrunn, mens 7 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Stavanger har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 15 prosent av alle familieinnvandrede i Stavanger. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent. Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Stavanger kommune har en høyere andel arbeidsinnvandrere enn Norge sett under ett, mens andelen flyktninger er betydelig lavere enn for hele landet og andre store kommuner. Andelen familieinnvandrere i Stavanger er litt lavere enn andelen som familieinnvandrere utgjør på landsbasis, mens andelen med utdanningstillatelse er høyere enn for hele landet.

Arbeidsinnvandrere utgjorde den største gruppen av innvandrere i Stavanger, i alt 6 900 personer. Polakker var den største gruppen arbeidsinnvandrere, med 1 900. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere var personer med bakgrunn fra Storbritannia med rundt 800.

Familieinnvandrere utgjorde den nest største gruppen av innvandrere i Stavanger, i alt 6 600 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn kommer fra Polen og Tyrkia med henholdsvis 600 og 500 personer.

Personer med flukt som innvandringsgrunn telte 3 300 personer. Innvandrere med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina topper listen, med 340 personer etterfulgt av somaliere og iranere med henholdsvis 310 og 280 personer.

Tabell 12.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Stavanger kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgift innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	22 361	6 930	6 613	1 016	3 315	1 260	54	4 189
Polen	2 679	1 896	583	16	52	40	-	108
Storbritannia ..	1 616	824	358	-	-	6	9	418
Sverige	847	-	-	-	-	-	-	847
India	840	426	354	-	:	22	:	35
Tyskland	794	432	174	-	-	47	3	138
Danmark	786	-	-	-	-	-	-	786
Tyrkia	763	28	491	134	109	11	3	120
USA	676	227	271	-	-	23	7	148
Litauen	627	444	150	-	-	21	-	12
Russland	617	130	218	21	151	107	-	11
Somalia	578	:	240	221	313	:	:	24
Iran	573	64	145	71	279	44	3	38
Filippinene	531	102	213	:	3	155	12	46
Frankrike	504	239	165	-	:	46	:	45
Thailand	493	9	423	:	:	16	:	43
Bosnia- Hercegovina ..	402	10	34	26	338	5	-	15
Kina	400	66	125	5	26	118	-	65
Nederland	338	146	98	-	:	6	:	86
Vietnam	334	8	106	57	198	17	-	5
Irak	322	:	96	86	208	:	:	16
Pakistan	319	23	101	6	9	37	-	149
Eritrea	296	-	71	62	210	4	-	11
Etiopia	285	:	90	69	164	15	:	11
Venezuela	280	122	150	-	-	7	-	1
Romania	278	170	80	:	3	15	-	10
Indonesia	271	31	83	17	101	43	-	13
Island	270	-	-	-	-	-	-	270
Kosovo	253	:	76	49	166	:	:	8
Myanmar	242	:	31	-	199	:	:	8
Afghanistan ...	215	:	58	27	151	:	:	:
Italia	214	130	53	-	-	:	:	24
Chile	209	11	72	40	109	3	-	14
Canada	190	78	80	-	-	7	-	25
Spania	175	92	46	-	-	20	-	17
Finland	164	-	-	-	-	-	-	164
Latvia	158	97	36	-	-	18	-	7
Sri Lanka	153	4	52	32	60	6	-	31
Brasil	148	38	88	-	4	13	-	5
Nigeria	145	35	57	6	6	39	-	8
Serbia	138	42	48	3	10	23	-	15
Bulgaria	131	73	40	3	-	10	-	8
Australia	126	78	32	-	-	3	-	13
Ukraina	115	22	62	5	3	26	-	2
Colombia	106	24	33	:	30	9	-	10
Estland	97	49	29	-	-	16	-	3

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I den største innvandrerguppen, personer med polsk landbakgrunn, har sju av ti kommet som arbeidsinnvandrere og resten som familieinnvandrere. I absolutte tall har i alt 2 700 innvandrere i Stavanger sin opprinnelse fra Polen.

Innvandrere fra Storbritannia er den nest største gruppen, med 1 600 personer. Rundt halvparten i denne innvandrerguppen har kommet som arbeidsinnvandrere og resten var familiegjenforent til en arbeidsinnvandrer (tabell 12.6). Den relativt høye andelen med bakgrunn fra Storbritannia har sammenheng med oljerelatert virksomhet i Nordsjøen.

To tredjedeler av familieinnvandringen er gjenforening og medfølging

Til sammen 6 600 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Stavanger per 1. januar 2013 (se tabell 12.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og

familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

Hele 67 prosent av familieinnvandrerne i Stavanger kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 33 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 12.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Stavanger kommune

Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	6 613	4 455	2 158	991	1 143	24
Polen	583	500	83	43	39	1
Tyrkia	491	252	239	187	51	1
Thailand	423	151	272	21	251	0
Storbritannia	358	297	61	13	47	1
India	354	305	49	46	:	:
USA	271	207	64	9	54	1
Somalia	240	213	27	27	0	0
Russland	218	136	82	14	68	0
Filippinene	213	124	89	9	80	0
Tyskland	174	146	28	6	22	0
Frankrike	165	155	10	4	6	0
Venezuela	150	136	14	6	6	2
Litauen	150	133	17	8	9	0
Iran	145	90	55	50	4	1
Kina	125	68	57	28	28	1
Vietnam	106	56	50	40	10	0
Pakistan	101	22	79	75	3	1
Nederland	98	89	9	:	8	:
Irak	96	65	31	30	:	:
Etiopia	90	60	30	27	:	:
Brasil	88	27	61	:	59	:
Indonesia	83	59	24	13	11	0
Canada	80	65	15	:	13	:
Romania	80	54	26	5	21	0
Kosovo	76	18	58	46	9	3
Chile	72	56	16	7	8	1
Eritrea	71	44	27	27	0	0
Ukraina	62	35	27	7	20	0
Afghanistan	58	39	19	19	0	0
Nigeria	57	34	23	17	6	0
Italia	53	50	3	:	:	:

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

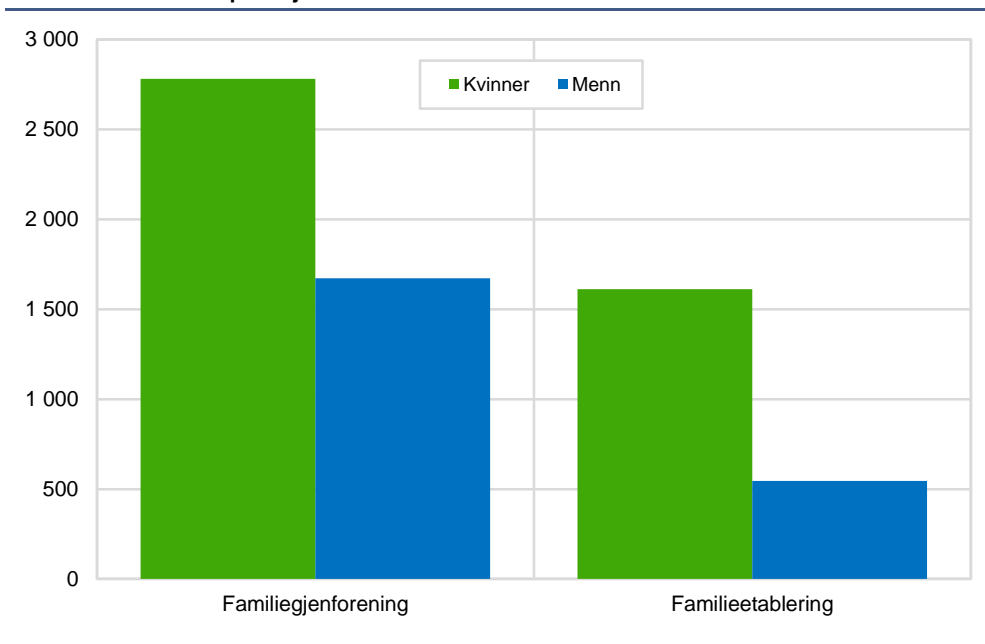
53 prosent av de 2 200 familieetablerte innvandrerne i Stavanger hadde en referanseperson uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 12.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Thailand, om lag 270 personer. I denne gruppen var den bosatte referansepersonen uten innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det er utelukkende innvandrerkvinner som kommer fra Thailand gjennom familieetablering.

Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Polen, med 500 personer. Sju av ti blant de familiegjenforente med polsk bakgrunn var kvinner.

Seks av ti familiegjenforente i Stavanger kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige "pioneren" (flyktning eller

arbeidsinnvandrere) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 75 prosent (figur 12.6).

Figur 12.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Stavanger kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå..

12.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Stavanger kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi vil konsentrere oss om innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen, 2012)..

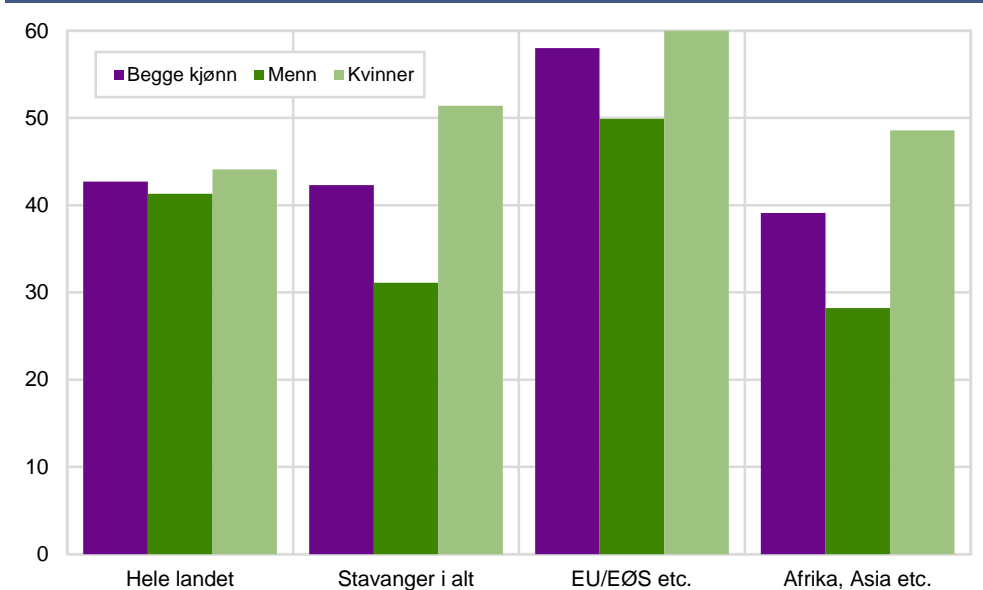
Den totale valgdeltagelsen i Stavanger var på 62,7 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var 1,5 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet og snaut ett prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for Rogaland fylke.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Stavanger var valgdeltakelsen på 42 prosent, snaut ett prosentpoeng under landsgjennomsnittet. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest kvinner brukte stemmeretten

Menn med innvandrerbakgrunn i Stavanger har lavere valgdeltakelse enn landsgjennomsnittet, mens kvinner ligger over. Ved valget i 2011 var det i landet som helhet flere kvinner enn menn som avla stemme og slik var det også i Stavanger. På landsnivå var det tre prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Stavanger var forskjellen hele 20 prosentpoeng.

Figur 12.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Stavanger og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

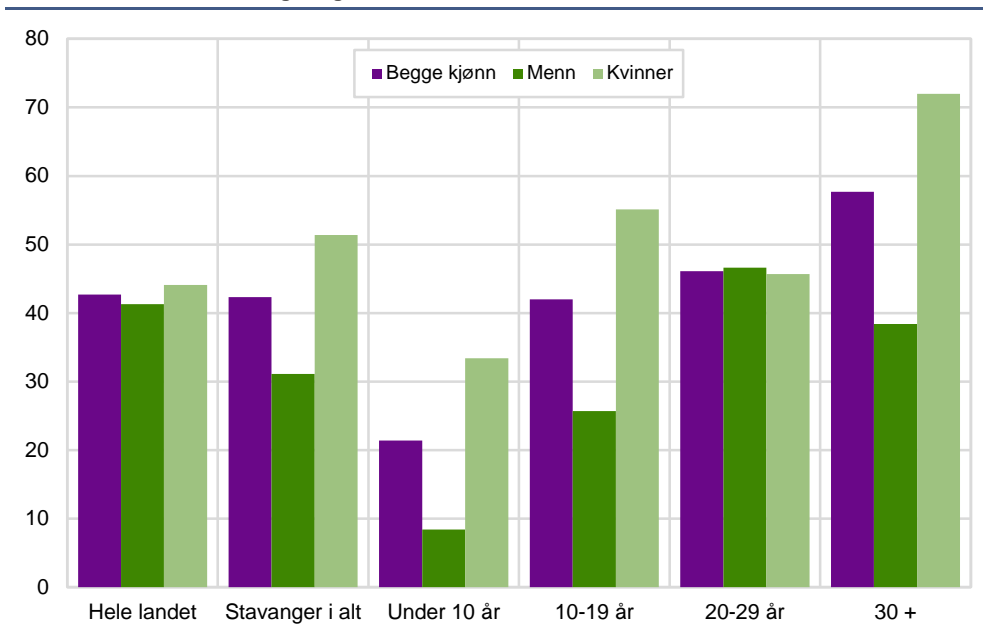
Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Stavanger var med 39 prosent på samme nivå som landet som helhet. Det var særlig kvinnene som trakk opp valgdeltakelsen i denne gruppen. Personer med innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc. lå 2 prosentpoeng lavere enn i landet totalt.

Valgdeltakelse økte med botid

I landet som helhet økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn med økt botid, og denne utviklingen så vi også i Stavanger. Blant de med mindre enn 10 års botid var valgdeltakelsen helt nede i 21 prosent. På landsnivå var deltakelsen nær dobbelt så høy i denne gruppen. De med lengst botid hadde høyest valgdeltakelse med 58 prosent, noe som var på samme nivå som for landet som helhet.

I alle grupper var det kvinner som dro opp valgdeltakelsen, men unntak av gruppen med botid på mellom 20 og 29 år hvor menn var på samme nivå. Den svært lave deltakelsen blant menn med mindre enn 10 års botid avvek mest fra tallene på landsnivå. Kun en av 10 menn i denne gruppen brukte stemmeretten i Stavanger, mens 4 av 10 gjorde det hvis vi ser hele landet under ett.

Figur 12.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Stavanger og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i bystyret

Stavanger har sju innvalgte bystyreprerentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som innebærer at de utgjør mindre enn 11 prosent av det totale bystyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommune-/bystyrer personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy andel med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommune-/bystyrene. Sett i forhold til at nær 18 prosent av Stavangers innbyggere i 2011 var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, uansett statsborgerskap, var de med innvandrerbakgrunn underrepresentert i bystyret etter valget i 2011.

12.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 69 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Stavanger går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Stavanger har utvalgets laveste andel av kontantstøttemottakere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc.

12.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige² barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn i barnehage har lavere deltaking enn andre, se figur 12.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

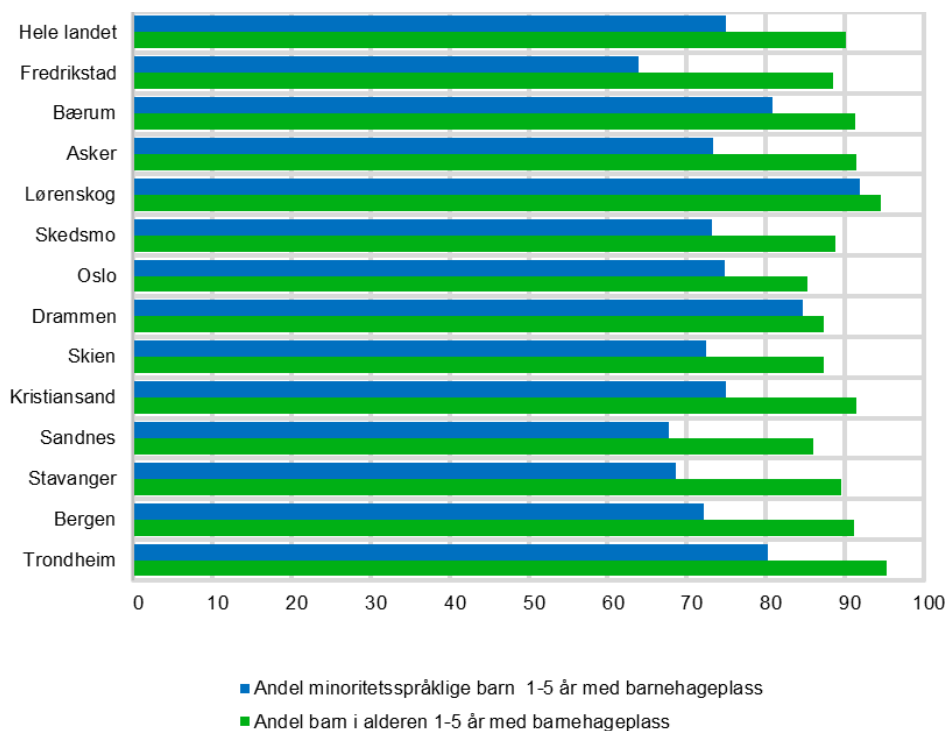
7 av 10 minoritetsspråklige barn i barnehage i Stavanger

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 69 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Stavanger kommune (se figur 12.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Stavanger, utgjør minoritetsspråklige barn 14 prosent.

---

² Merk at her brukes ikke SSBs vanlige definisjon over minoritetsspråklige eller innvandrerbefolkningen, jf. forklaring i kapittel 1.4. Mer opplysninger på: www.ssb.no/kostra.

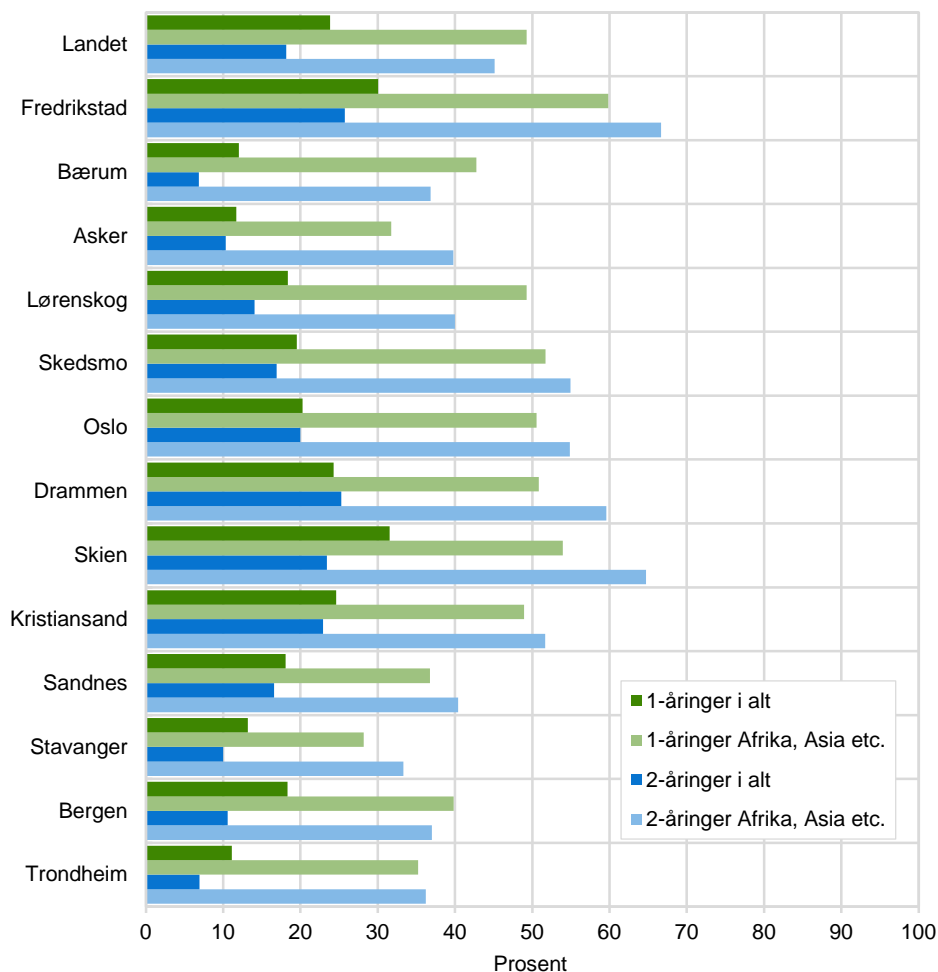
Figur 12.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
 Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12.3.2. Kontantstøtte

Figur 12.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (se Egge-Hoveid 2012).

Under landsgjennomsnittet i bruk av kontantstøtte

Stavanger er den kommunen i utvalget som har færrest kontantstøttemottakere blant dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. For 1-åringene 28 prosent mot 13 prosent, og for 2-åringene 33 prosent mot 10 prosent. I Stavanger er det færre 1-åringer enn 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte.

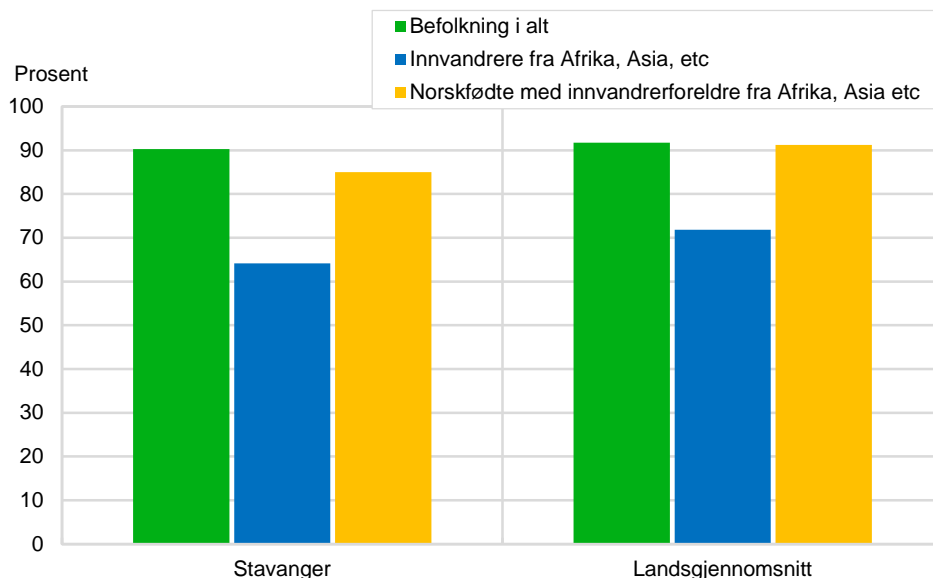

12.4. Utdanning

- Stavanger ligger klart under landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 60 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 41 prosent. Både guttene og jentene ligger på landsgjennomsnittet for sin gruppe.
- Stavanger ligger over landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning for alle grupper, både befolkningen som helhet, og alle gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.
- Stavanger er litt over landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Det gjelder også innvandregruppene med unntak av norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., som ligger på landsgjennomsnittet for sin gruppe.

12.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 12.11. Deltakelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc, 16-18 år. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012. Prosent

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav deltakelse i videregående utdanning

Andelen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i videregående utdanning er lavere enn for hele befolkningen i kommunen som vi også ser i andre kommuner. 64 prosent av innvandrere og 85 prosent av norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år bosatt i Stavanger deltar i videregående utdanning. Andelen av hele befolkning som deltar i videregående utdanning er 92 prosent.

Stavanger er kommunen i utvalget vårt der andel både innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning er lavest. Nivået er også betydelig under landsgjennomsnittet for disse gruppene. Den lave arbeidsledigheten i kommunen er en mulig årsak til dette. Kan det være at det finnes flere muligheter på arbeidsmarkedet for ungdom i Stavanger enn i landet ellers?

12.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 12.8. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkeskompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videregående opplæring	Gjennomført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	4 299	100	72	59	13	28	5	7	16
Menn	2 195	100	68	53	15	32	5	9	18
Kvinner	2 104	100	77	65	11	23	4	6	13
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	158	100	49	33	16	51	6	18	27
Menn	83	100	40	24	16	60	8	22	30
Kvinner	75	100	59	43	16	41	4	13	24

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nivå på frafall som i landet for øvrig

Frafallet i videregående utdanning i Stavanger er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., men ikke høyere enn landsgjennomsnittet. 33 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte videregående utdanning på normert tid. 16 prosent fullførte på mer enn normert tid og 51 prosent oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. I landet som helhet var andelen av innvandrene fra Afrika, Asia etc. som ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år 50 prosent, 59 prosent av guttene og 41 prosent av jentene.

Det er særlig guttene fra Afrika, Asia etc. som faller igjennom. Kun 24 prosent av dem fullførte på normert tid og 16 prosent på mer en normert tid. 60 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre. 43 prosent av dem fullførte på normert tid, 16 prosent på mer enn normert tid, og 41 prosent oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse. Både guttene og jentene ligger på landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Det var kun til sammen 26 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. De er for få til at deres resultater kan kommenteres.

12.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 12.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Stavanger										
I alt	58 130	52	7 590	64	7 790	41	66	67	197	47
Menn	30 250	47	4 790	57	3 890	42	38	63	105	42
Kvinner	27 890	57	2 800	75	3 900	40	28	71	92	52

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor andel med fullført høyere utdanning i Stavanger

Stavanger ligger over landsgjennomsnittet i andel personer som har fullført høyere utdanning. Det gjelder alle gruppene, både i befolkningen i alt og blant innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra begge landgrupper.

Innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har lavere utdanning enn den øvrige befolkningen i Stavanger, men altså høyere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe. Personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. har høyere utdanning enn den øvrige befolkningen. Særlige kvinnelige innvandrere fra denne landgruppen har høyt utdanningsnivå. Hele 75 prosent i denne gruppen har fullført høyere utdanning.

12.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 12.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Stavanger										
I alt	10 390	36	620	11	880	23	38	47	351	37
Menn	5 270	30	300	7	420	23	24	38	176	34
Kvinner	5 110	43	320	14	460	24	14	64	175	41

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Forholdsvis mange unge mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. som deltar i høyere utdanning

Det generelle trekket i alle kommuner som er med i dette utvalget er at det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Det gjelder både i befolkningen som helhet og blant dem med innvandrerbakgrunn. I tillegg finner vi flere unge innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning, og det er flere av de norskfødte med innvandrerforeldre enn av innvandrere som deltar i høyere utdanning. Dette mønsteret beskriver også godt situasjonen i Stavanger, med unntak av at blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er andelen som tar høyere utdanning nesten like høy for kvinner og menn.

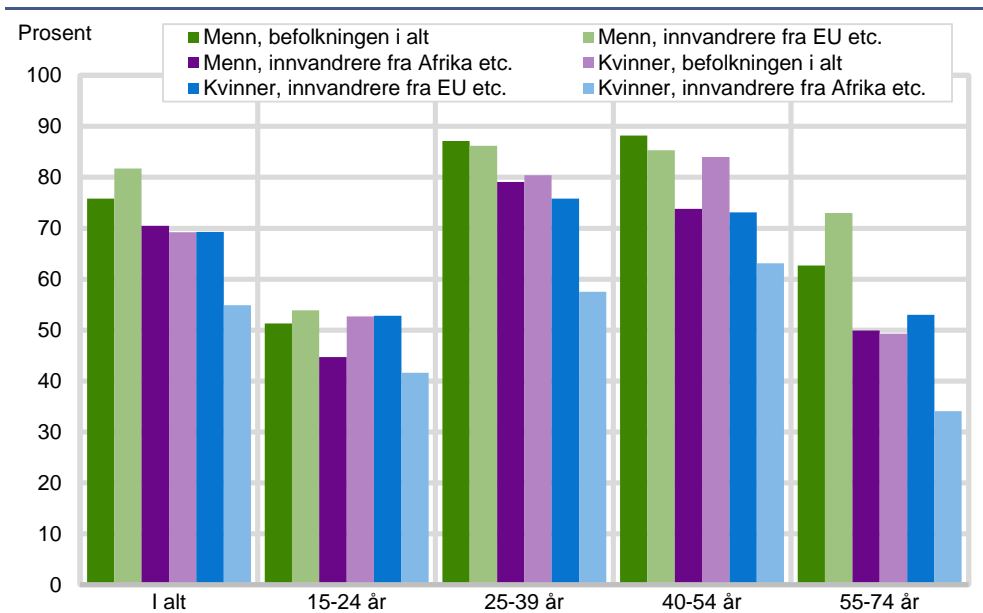
I Stavanger finner vi også at det en noe større andel av innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i landet som helhet som deltar i høyere utdanning, spesielt blant mennene. Norskfødte kvinner med samme landbakgrunn ligger imidlertid litt under landsgjennomsnittet for sin gruppe, mens mennene ligger litt over. Det er relativt få norskfødte personer med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc., så vi skal være forsiktig med å kommentere den gruppen, men tabell 12.10 indikerer at kvinnene i denne gruppen er aktive deltakere i høyere utdanning.

12.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået høyt i Stavanger, både for befolkningen og for innvandrere. Spesielt for mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. er sysselsettingsnivået høyt i forhold til denne gruppen i andre kommuner.
- Arbeidsledigheten blant innvandrere i er mye lavere i Stavanger enn i landet under ett. Likevel er det mer enn fem ganger så sannsynlig at en innvandrers fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person i den øvrige befolkningen skal være det.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i næringen rengjøringsvirksomhet, mens de fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i landtransport av passasjerer.
- Andelen selvstendig næringsdrivende i Stavanger er like høy for innvandrere fra Afrika, Asia etc. som for den samlede befolkningen i kommunen.

12.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 12.12. Sysselsatte i Stavanger etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.11. Sysselsetting etter alder og innvanderbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. har høy sysselsetting

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Stavanger er andelen sysselsatte klart høyere, 73 prosent i alt, 76 prosent av mennene og 69 prosent av kvinnene. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn snittet for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (77 prosent), mens sysselsettingen er lavere blant dem fra Afrika, Asia etc. (63 prosent). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Stavanger skiller seg fra landet som helhet ved at det er betydelig flere innvandrere fra Afrika, Asia etc. som er yrkesaktive enn i landet. Det gjelder spesielt blant mennene hvor andelen er 71 prosent mot 58 prosent. Også kvinnene ligger høyere, 55 prosent mot 50 prosent.

Noe høyere sysselsetting blant norskfødte med innvandrerforeldre enn blant innvandrerne

Andelen norskfødte i arbeid er liten i forhold til innvandrerne. Det var 525 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 94 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 431 fra Afrika, Asia etc. Det utgjør 62 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og 49 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. Sysselsettingsgraden er noe høyere for denne gruppen enn for innvandrere i aldersgruppene fra 25-39 år, men forskjellen er ikke stor. Det er få norskfødte med innvandrerforeldre som er over 40 år.

12.5.2. Arbeidsledige

Tabell 12.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Stavanger

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc	Fra Afrika, Asia, etc
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Stavanger	1 190	560	620	180	430	1,4	0,9	3,2	1,9	4,6
Menn	660	320	330	130	200	1,5	1,0	3,1	2,2	4,3
Kvinner	530	240	280	50	230	1,3	0,8	3,4	1,4	4,9

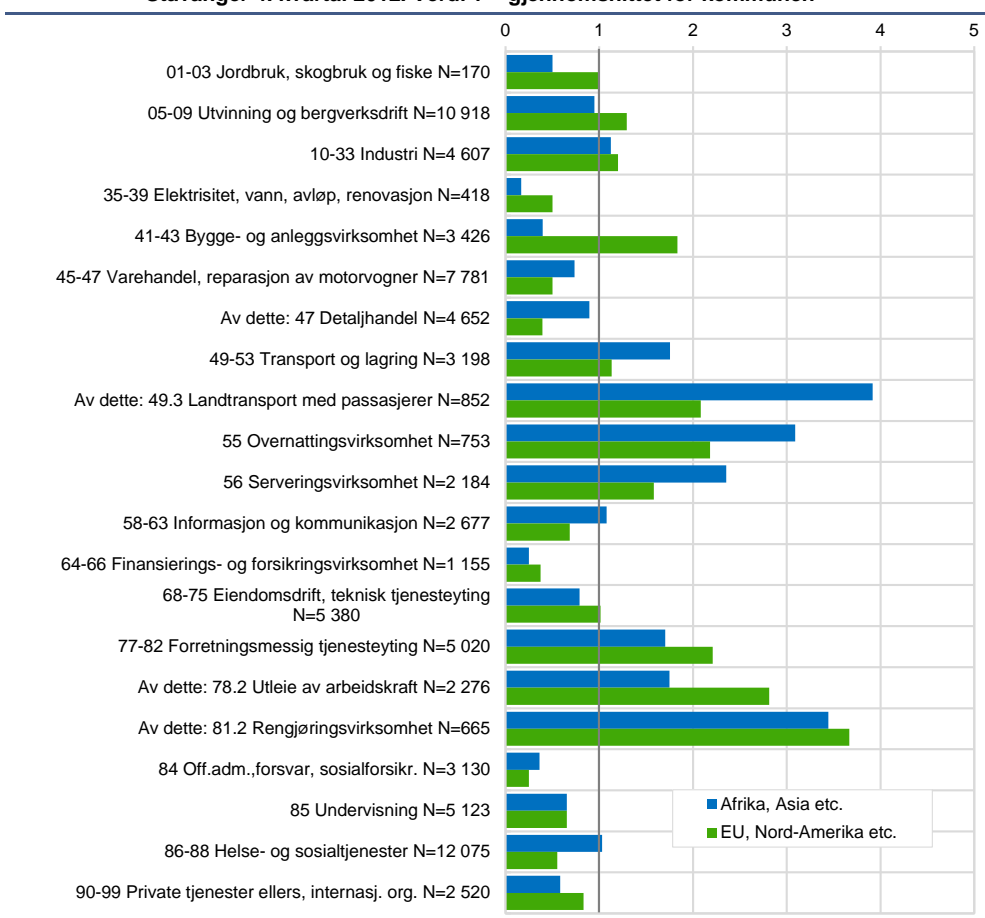
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav ledighet i alle grupper

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er generelt lav i Stavanger. Også innvandrerne ligger langt under landsgjennomsnittet for sine grupper. Arbeidsledigheten er likevel markert høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. sammenliknet med dem uten innvandrerbakgrunn i Stavanger, med 4,6 prosent mot 0,9 prosent. Mens innvandrerne utgjør 23 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Stavanger, er 52 prosent av de som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

12.5.3. Næringer

Figur 12.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Stavanger 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå og NAV.

Figur 12.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert i alt 70 830 sysselsatte i Stavanger, av disse var 7 740 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 6 320 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrer var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i landtransport med passasjerer

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I landtransport av passasjerer er 35 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. Tilsvarende er andelen 29 prosent i rengjøringsvirksomhet og overnattingsvirksomhet og 21 prosent i serveringsvirksomhet. Hvis man ser på antallet er flest fra denne gruppen sysselsatt i Helse- og sosialtjenester, med Utvinning og bergverksdrift på andre plass.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i utvinning og bergverksdrift, de er mest overrepresentert i rengjøring

Utvinning og bergverksdrift (olje og gass) er den sektoren hvor fleste personer med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt. Det er også mange fra denne

gruppen som jobber i Helse- og sosialsektoren og Bygg- og anlegg. Som andel av de sysselsatte i en næring er det Rengjøringsvirksomhet som sysselsetter flest med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.(38 prosent) ved siden av næringen utleie av arbeidskraft (31 prosent) og overnattingsvirksomhet (25 prosent).

12.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 12.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Stavanger og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Stavanger	2 480	480	220	260	2,5	2,4	2,2	2,5
Menn	1 570	340	140	200	3,1	3,0	2,3	3,8
Kvinner	910	140	80	60	1,9	1,6	2,1	1,2

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc.

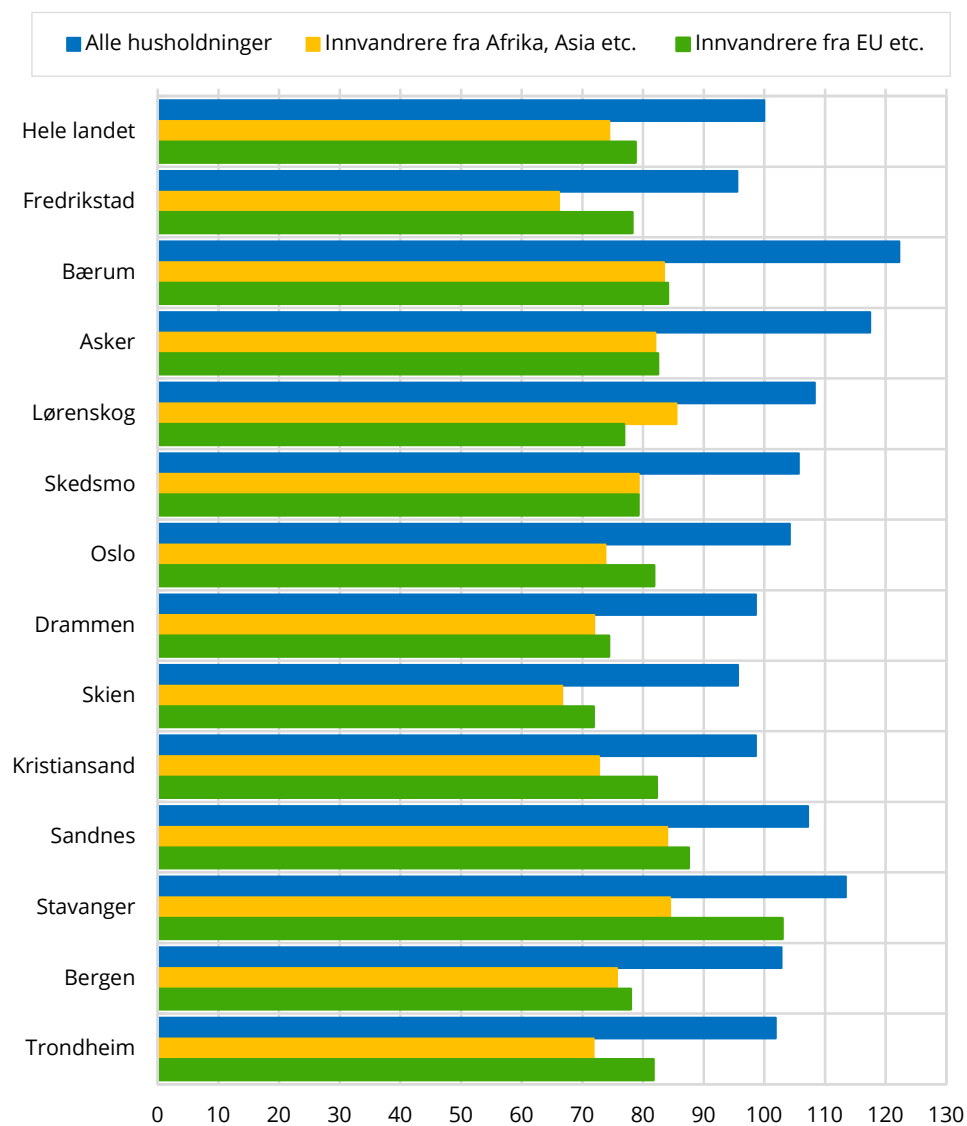
I alt var det 480 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Stavanger 4.kvartal 2012, 220 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 260 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc.. Andelen selvstendig næringsdrivende i Stavanger er generelt lav. Også blant innvandrene er andelen selvstendig næringsdrivende lavere enn landsgjennomsnittet for gruppen. Andelen er spesielt lav blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

12.6. Økonomiske levekår

- I Stavanger har alle husholdningene et inntektsnivå som tilsvarer 113 prosent av medianinntekten til husholdningene i Norge. Innvandrere i Stavanger, med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., hadde inntekt som tilsvarte 74 prosent av inntektsnivået i hele kommunen. Inntektsnivået blant innvandrere fra EU etc. utgjorde 91 prosent.
- Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er den gruppen i Stavanger som har størst andel som mottar sosialhjelp. Likevel er det få av dem som mottar sosialhjelp sammenlignet med landet som helhet.
- Andel som får uføretrygd i Stavanger ligger langt under de respektive landsgjennomsnitt i den delen av befolkningen som ikke har innvandrerbakgrunn og blant mannlige innvandrere. Kvinnelige innvandrere ligger bare litt under landsgjennomsnittet.

12.6.1. Inntekt

Figur 12.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet

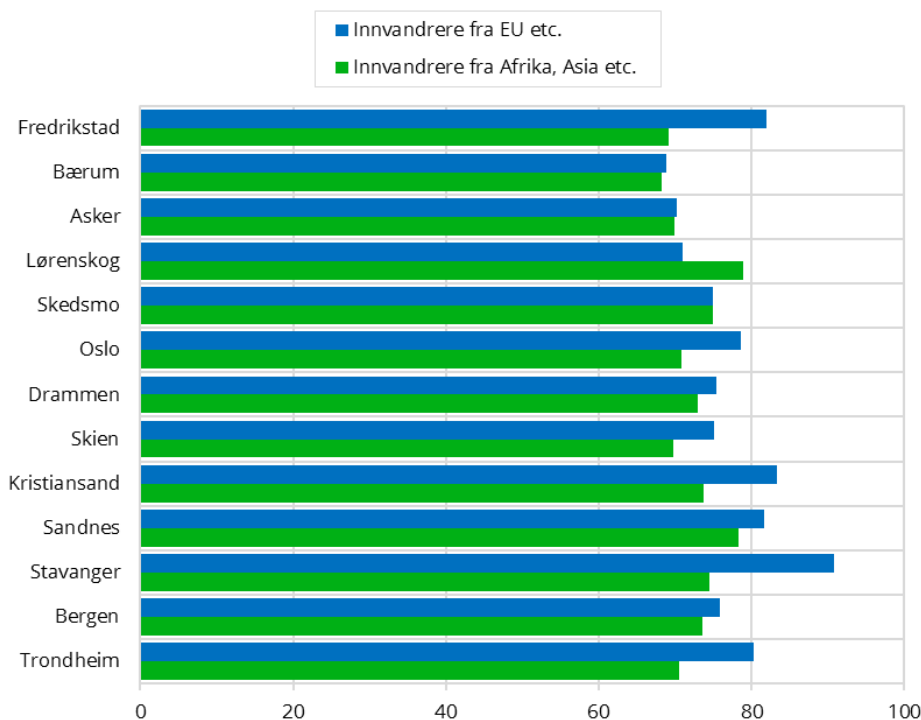
Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy inntekt, spesielt blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

Blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. var median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 269 400 kroner i 2011. Dette tilsvarte 85 prosent av inntektsnivået til husholdninger i hele landet, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). Bare i Lørenskog hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. et høyere inntektsnivå. Innvandrere fra EU etc. hadde 3 prosent høyere inntekt enn alle husholdninger i Norge, med 328 300 kroner. Stavanger er den eneste av de 13 største innvandrerkommunene hvor innvandrere (fra EU, Nord-Amerika etc) i snitt har høyere inntekt enn hele befolkningen i landet.

Figur 12.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inntektsnivået til alle husholdninger i Stavanger er høyere enn alle de andre største innvandrerkommunene. I 2011 var medianinntekten 13 prosent høyere enn inntekten til alle husholdninger i landet. Innvandrere i Stavanger, med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., hadde inntekt som tilsvarte 74 prosent av inntektsnivået i hele kommunen. Inntektsnivået blant innvandrere fra EU etc. utgjorde 91 prosent.

12.6.2. Sosialhjelp

Med ”sosialhjelp” menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. ”Sosialhjelpsmottaker” defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

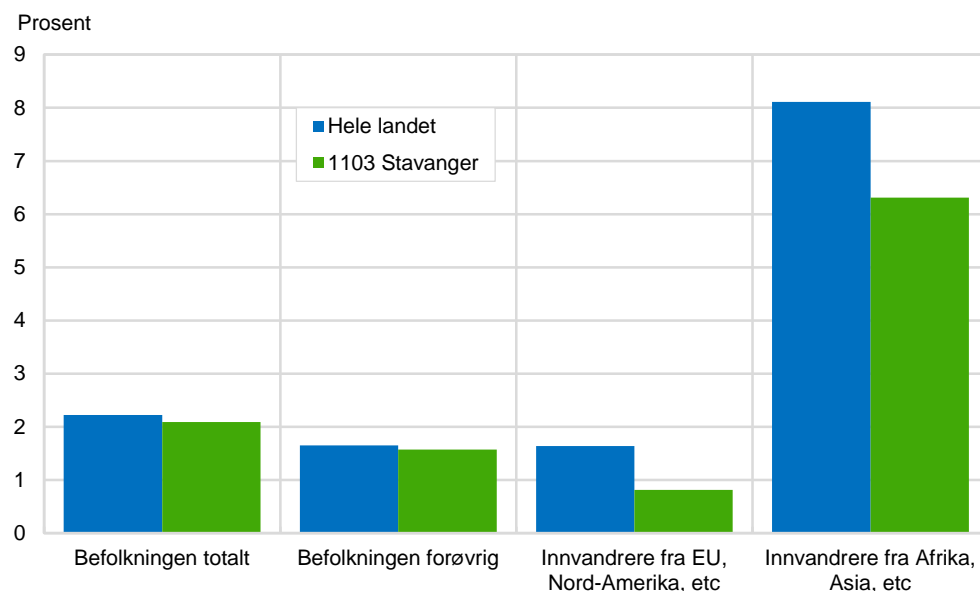
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Få innvandrere som mottar sosialhjelp sammenlignet med lands-gjennomsnittet

I Stavanger er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp marginalt lavere i hele befolkningen, sammenliknet med hele landet, og også i befolkningen for øvrig, med størst forskjell for begge innvandrergruppene, der andelen både for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og innvandrere fra Afrika, Asia etc. er vesentlig mindre i Stavanger sammenlignet med hele landet. For langtidsmottakere er det samme mønster, bare med lavere andeler. Likevel er andelen som mottar sosialhjelp klart høyest blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., som i landet ellers.

Figur 12.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Stavanger og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

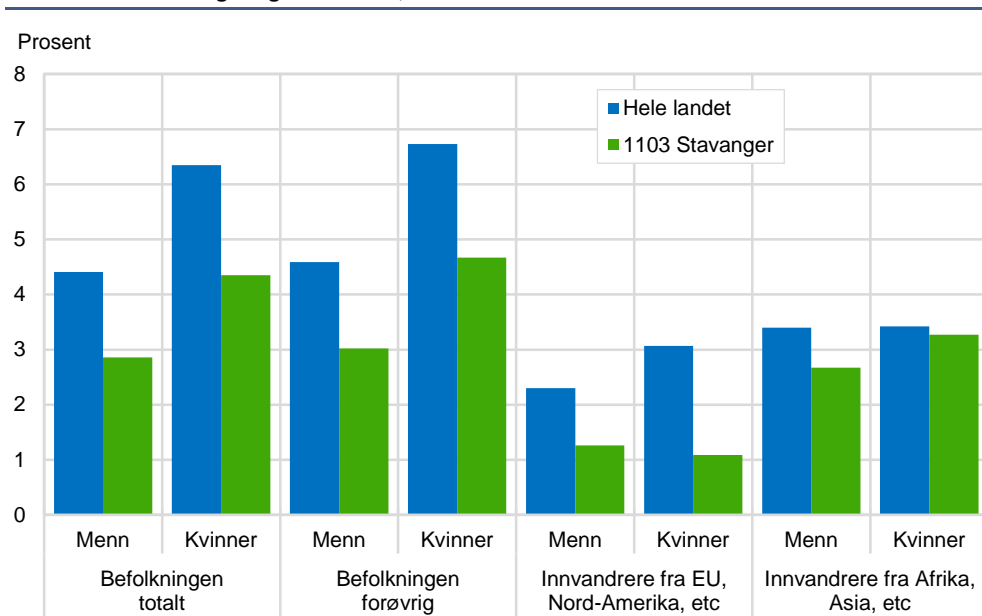
For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Få på uføretrygd i Stavanger, kvinner innvandret fra Afrika, Asia etc. nærmest landsgjennomsnittet

I Stavanger er det få som mottar uførepensjon sammenlignet med landet som helhet. Det samme er tilfellet med alle grupper av innvandrere, unntatt kvinnelige innvandrere fra Afrika, Asia etc., som ligger om lag på landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Figur 12.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Stavanger og hele landet, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Stavanger er andelen generelt på noe lavere enn for hele landet i alle gruppene og for begge kjønn.

Tabell 12.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Stavanger og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Stavanger	Hele landet	Stavanger
Befolkningen totalt	15	12	11	9
Befolkningen for øvrig	16	14	13	10
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	8	8	4
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	1	2	1

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

12.1.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger, etter landbakgrunn. 1998-2013. Dagens landgruppering	437
12.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Stavanger. 1. januar 2013	439
12.3.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Stavanger. 1. januar 2013. Prosent.....	440
12.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Stavanger. 1. januar 2013	440
12.5.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 12.4. Stavanger. 1. januar 2013.....	443
12.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Stavanger kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall	449
12.7.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Stavanger og landet.....	450
12.8.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Stavanger og landet	451
12.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012.....	453
12.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	454
12.11.	Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc, 16-18 år. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012. Prosent.....	455
12.12.	Sysselsatte i Stavanger etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	458
12.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Stavanger 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen	460
12.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet.....	462
12.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet	463
12.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Stavanger og hele landet. 2012. Prosent	464
12.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Stavanger og hele landet, 2012.....	465

Tabellregister

12.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Stavanger	437
12.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013	438
12.3.	Innvandrere i Stavanger, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013.....	439
12.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent	442
12.5.	Befolkningsendringer i Stavanger 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn.....	444
12.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Stavanger kommune. Per 1. januar 2013.....	447
12.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Stavanger kommune.....	448
12.8.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Prosent.....	456
12.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012.....	456
12.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012.....	457
12.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent	458
12.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Stavanger	459
12.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Stavanger og hele landet. 4. kvartal 2012	461
12.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Stavanger og hele landet. 2012. Prosent	465

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Bergen**

Innhold

13. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Bergen	471
13.1. Innledning.....	471
13.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	472
13.2.1. Demografi.....	472
13.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	481
13.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	485
13.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	488
13.3.1. Barnehage.....	488
13.3.2. Kontantstøtte.....	490
13.4. Utdanning.....	491
13.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	491
13.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	492
13.4.3. Utdanningsnivå	492
13.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	493
13.5. Arbeid.....	494
13.5.1. Sysselsettingsnivå.....	494
13.5.2. Arbeidsledige	495
13.5.3. Næringer	496
13.5.4. Selvstendig næringsdrivende	497
13.6. Økonomiske levekår.....	498
13.6.1. Inntekt	498
13.6.2. Sosialhjelp.....	499
13.6.3. Uførepensjon.....	500
13.6.4. Alderspensjon	501
Referanser	502
Figurregister	503
Tabellregister	504

13. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bergen

13.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

13.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 14 prosent av innbyggerne i Bergen hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, samme andel som i landet under ett. Polakker er den største gruppen i Bergen, men chilenerne, palestinere og latviere utgjør de gruppene som er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (86 prosent) av dem med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 14 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. I landet er andelene 84 og 16 prosent.
- Av de med innvandrerbakgrunn har 55 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er et par prosentpoeng under landsgjennomsnittet, mens 45 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.
- 31 prosent av innvandrerne i Bergen har bodd i landet i mer enn 10 år, og 33 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 års botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 40 prosent kommet ved familieinnvandring, 36 prosent av fluktgrunner og 22 prosent som arbeidsinnvandrere
- Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i bystyret, men de hadde høyere valgdeltakelsen enn landsgjennomsnittet for sin gruppe.

13.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 710 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

Bergen hadde da 267 950 innbyggere, og 38 790 av dem, det vil si 14 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, noe som er om lag det samme som landsgjennomsnittet. 55 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er litt under landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Bergen har innvandrere fra 177 forskjellige land, dette er 13 flere land enn i 2006. Den klart største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen, og med sine 4 710 personer eller 14 prosent er de 3 200 flere enn de 1 520 fra Litauen.

Tabell 13.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Bergen

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Bergen	Prosent av folketallet i Bergen	Prosent som bor i Bergen per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	267 950	100,0	5,3
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	38 790	14,5	5,5
Innvandrere	593 000	11,7	33 380	12,5	5,6
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	5 410	2,0	4,6
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	17 390	6,5	5,7
Innvandrere	282 000	5,6	16 420	6,1	5,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	970	0,4	4,7
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	21 400	8,0	5,2
Innvandrere	311 000	6,2	16 960	6,3	5,4
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	4 440	1,7	4,6

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Seks ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. 45 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., mens 55 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er fordoblet fra 2006 til 2013, mens folketallet i kommunen har økt med 11 prosent. Mens personer med innvandrerbakgrunn har økt med 19 300,

har økningen av dem uten innvandrerbakgrunn vært 6 500. Veksten av personer med innvandrerbakgrunn har dermed stått for 75 prosent av kommunens samlede folketallsvekst.

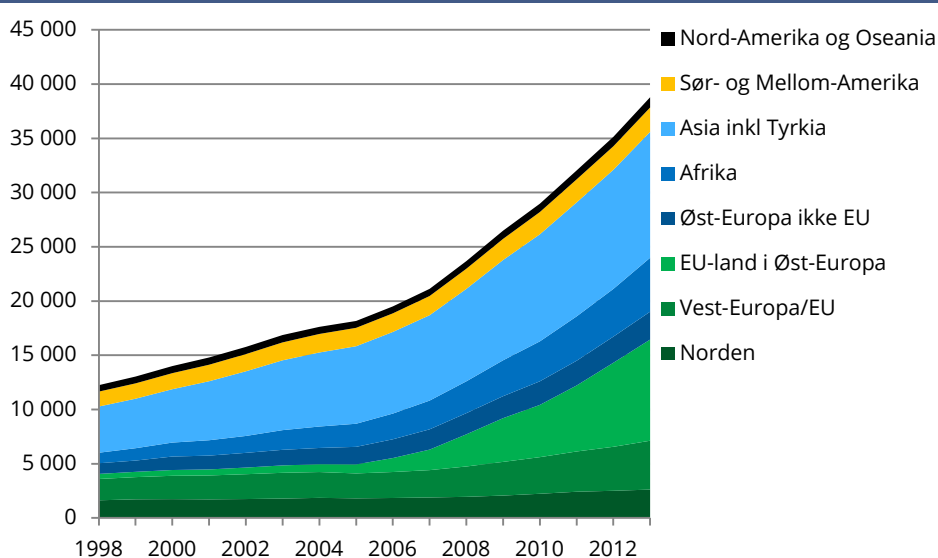
Den største endringen er at andelen personer fra EU-land i Øst-Europa har økt fra 7 til 24 prosent av dem med innvandrerbakgrunn. Økningen har skjedd i takt med den voksende arbeidsinnvandringen fra de nye EU-landene, særlig av polakker, men også av litauere og latviere. Siden 2006 har denne gruppen mer enn seksdoblet seg i antall.

Personer med innvandrerbakgrunn fra Asia inkludert Tyrkia har økt med 54 prosent i perioden, samtidig som deres andel av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i kommunen har minket fra 39 prosent til 30 prosent.

Det har blitt mer enn dobbelt så mange med bakgrunn fra Afrika siden 2006, som har gitt en liten vekst fra 12 prosent til 13 prosent i andel av personer med innvandrerbakgrunn.

I 2006 hadde 37 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre bakgrunn fra Europa. I 2013 var andelen økt til 49 prosent.

Figur 13.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bergen etter landbakgrunn, 1998-2013. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt nesten tre ganger flere innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bergen økte fra 2 900 (knappt 5 prosent av alle) i 1970, 4 700 i 1980, til 6 200 i 1990, til 14 000 i 2000, til 29 000 i 2010, og altså til 38 800 i 2013. Veksten har akselerert i hele perioden. Fra 1 900 personer det første tiåret til en dobling i hele siste tiåret. Siden 2006 har gjennomsnittlig årlig vekst vært på 3 000. I Bergen som i resten av landet, skjøt veksten fart etter EU-utvidelsen i 2004.

Chilenere er mest overrepresentert

Det er aller flest innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Polen i Bergen, og mange med bakgrunn fra Irak og Litauen.

Det er likevel chilenerne som er mest konsentrert til kommunen. Bergen med sine 5,5 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, har hele 15,7 prosent av landets innbyggere med innvandrerbakgrunn fra Chile. De 530 med bakgrunn fra Palestina, gjør også Bergen til landets viktigste «palestinske» kommune, med

14,3 prosent av landets palestinske befolkning. Av de store gruppene er svensker mest underrepresentert.

Tabell 13.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bergen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

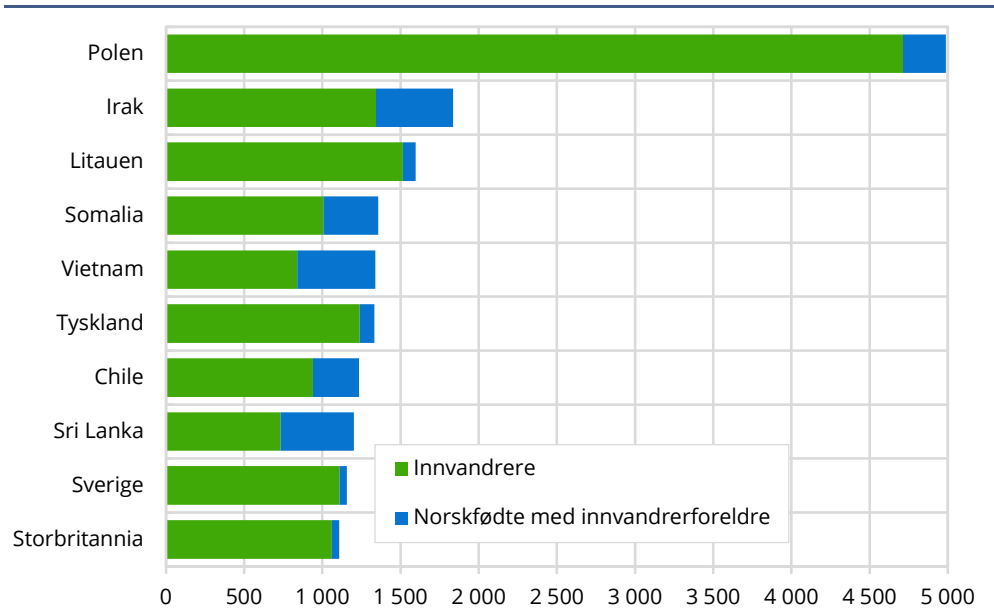
Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Bergen	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Bergen	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Bergen per gruppe
I alt	38 790	33 380	5 410	86,1	13,9	100,0	100,0	5,5
Polen	4 990	4 710	270	94,5	5,5	12,9	11,6	6,0
Irak	1 840	1 340	490	73,1	26,9	4,7	4,2	6,2
Litauen	1 600	1 520	80	94,8	5,2	4,1	4,3	5,2
Somalia	1 360	1 010	350	74,2	25,8	3,5	4,7	4,1
Vietnam	1 340	840	500	62,7	37,3	3,5	3,0	6,3
Tyskland	1 330	1 240	100	92,8	7,2	3,4	3,7	5,1
Chile	1 230	940	290	76,2	23,8	3,2	1,1	15,7
Sri Lanka	1 200	730	470	60,9	39,1	3,1	2,1	8,2
Sverige	1 160	1 110	50	95,9	4,1	3,0	5,3	3,1
Storbritannia	1 110	1 060	50	95,8	4,2	2,9	2,0	7,6
Thailand	860	820	40	95,6	4,4	2,2	2,2	5,5
Bosnia-Hercegovina	860	690	170	80,7	19,3	2,2	2,3	5,1
Latvia	850	820	40	95,8	4,2	2,2	1,2	10,0
Filippinene	820	750	60	92,2	7,8	2,1	2,5	4,5
Romania	810	750	60	92,3	7,7	2,1	1,2	9,3
Danmark	760	720	50	93,8	6,2	2,0	2,9	3,8
Iran	760	630	130	83,0	17,0	1,9	2,7	4,0
India	750	570	180	76,0	24,0	1,9	1,7	6,3
Russland	730	670	60	91,4	8,6	1,9	2,5	4,1
Tyrkia	660	490	170	73,8	26,2	1,7	2,4	3,9
USA	630	610	20	96,5	3,5	1,6	1,2	7,5
Kina	620	530	90	85,3	14,7	1,6	1,3	6,9
Etiopia	540	440	100	82,0	18,0	1,4	1,0	7,6
Eritrea	540	490	40	92,3	7,7	1,4	1,7	4,6
Palestina	530	460	80	85,7	14,3	1,4	0,5	14,3
Andre land	10 920	9 440	1 470	86,5	13,5	28,1	30,8	5,0

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Sri Lanka og Vietnam

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 13.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Bergen er det dem fra Sri Lanka og Vietnam som har størst andel norskfødte, fulgt av Irak, Tyrkia, Somalia og Chile. I antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Vietnam, Irak og Sri Lanka. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har over 35 prosent av de britiske og danske innvandrerne i Bergen bodd mer enn 20 år i landet, mens kun henholdsvis 4 og 6 prosent av kommunens britiske og danske befolkningen med innvandrerbakgrunn er født i Norge. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 13.7).

Figur 13.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Bergen. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Andelen norskfødte med innvandrerforeldre av alle personer med innvandrerbakgrunn er noe lavere i Bergen enn i landet som et hele. I Bergen er andelen 14 prosent, mens den for landet er 16 prosent. Figur 13.2 viser at Vietnam, Sri Lanka, Irak og Somalia skiller seg ut med relativt mange norskfødte med innvandrerforeldre. Grunnen til dette er det bor forholdsvis mange i kommunen fra disse landene som har lang botid (se tabell 13.3). Til tross for at fire av fem chilenerne i Bergen har bodd i Norge i over 20 år, er andelen norskfødte blant dem relativt lavt (se figur 13.2). Dette henger nok sammen med at chilenerne oftere enn andre flyktninger fra fjerne land finner seg en partner blant dem uten innvandrerbakgrunn.

Tabell 13.3. Innvandrere bosatt i Bergen, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Bergen	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	33 380	100	33	20	16	15	16
EU, Nord-Amerika etc. .	16 420	100	44	24	12	8	12
Afrika, Asia etc.	16 960	100	22	17	19	22	20
Polen	4 710	100	41	39	15	2	3
Litauen	1 520	100	68	23	7	1	0
Irak	1 340	100	7	14	26	48	4
Tyskland	1 240	100	27	23	17	14	19
Sverige	1 110	100	34	17	13	20	16
Storbritannia	1 060	100	25	14	9	15	36
Somalia	1 010	100	25	22	34	17	3
Chile	940	100	4	3	5	6	81
Vietnam	840	100	6	4	7	18	65
Thailand	820	100	21	25	29	16	9
Latvia	820	100	75	18	5	3	0
Filippinene	750	100	40	16	15	12	18
Romania	750	100	60	27	6	5	2
Sri Lanka	730	100	7	7	12	25	50
Danmark	720	100	20	9	10	16	45
Bosnia-Hercegovina	690	100	5	2	7	86	1
Russland	670	100	26	18	29	25	2
Iran	630	100	18	14	16	19	32
USA	610	100	33	11	9	16	31
India	570	100	32	25	10	7	27
Kina	530	100	37	23	18	15	7
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc. .	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

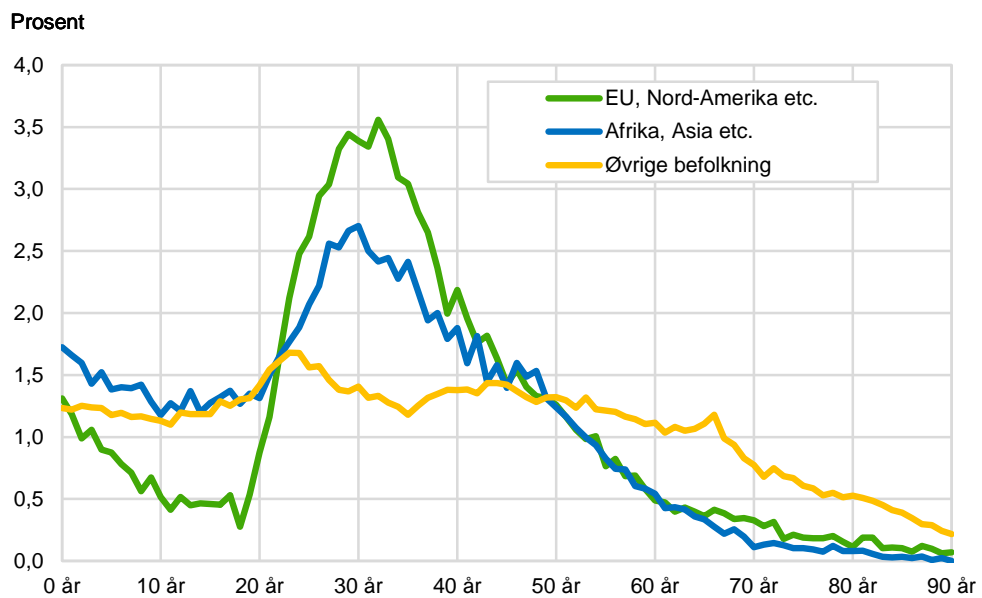
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 13.3 viser innvandrere bosatt i Bergen fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer).

Polakkene og litauere, de to største gruppene, har kort botid, det samme har de fra Latvia og Romania. I den andre enden av skalaen har mer enn 80 prosent av dem fra Chile og 65 prosent av dem fra Vietnam bodd i landet mer enn 20 år.

Figur 13.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Bergen. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

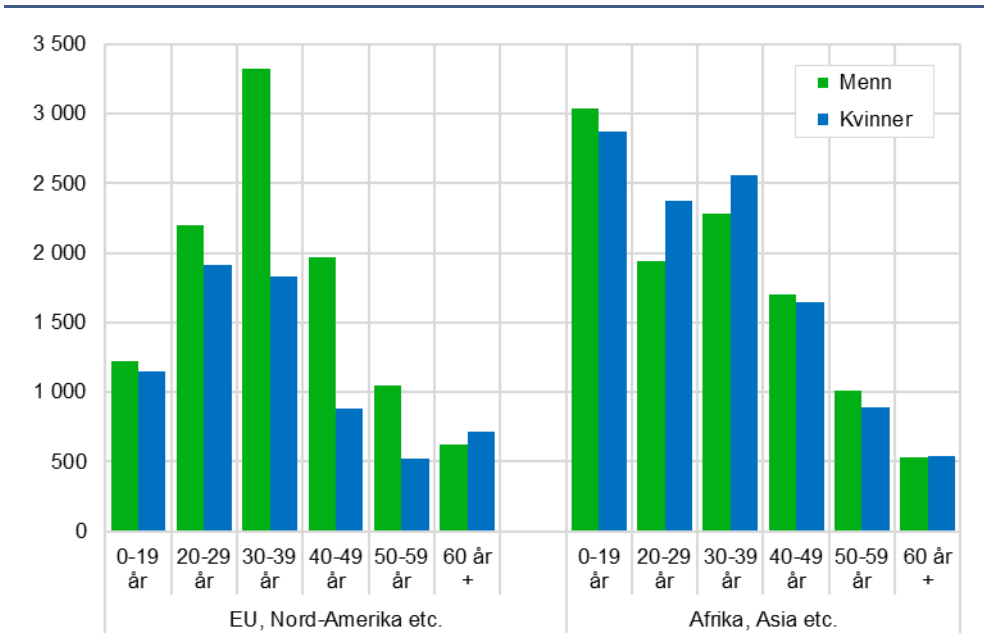
Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 13.3 og 13.4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Bergen i arbeidsfør alder. Totalt er 75 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 9 prosent av Bergens befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 6 prosent.

14 prosent av dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er under 20 år gamle, og 28 prosent av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Det er altså dobbelt så stor andel av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som er under 20 år sammenliknet med dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. I aldersklassen 20-39 år er det et helt annet forhold mellom de to gruppene. Hele 53 prosent av dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er i alderen 20-39 år, og 43 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. I alderen 23-37 år er det også flere i antall på hvert ettårstrinn med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. enn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Figur 13.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Bergen. 1.1.2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange menn fra EU, Nord-Amerika etc. og overskudd av kvinner i alderen 20-39 år fra Afrika, Asia etc.

Blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (60 prosent) enn kvinner. Mannsoverskuddet er spesielt stort mellom 30 og 59 år. I alderen over 60 år er det imidlertid noen flere kvinner enn menn.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det om lag like mange kvinner som menn. Kvinnene er i overtall i alderen 20-39 år, mens det er noen flere menn enn kvinner over 40 år.

Denne fordelingen etter alder og kjønn blant dem med innvandrerbakgrunn er imidlertid et generelt fenomen for Norge, og ikke noe som er spesielt for Bergen.

Ikke bare i sentrum

Av tabell 13.4 og figur 13.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Bergen. Innvandrerne og deres barn er overrepresentert fra nordvest i Bergensdalen og vestover i Laksevåg, samt i sentrum. I tillegg er også Ytre Arna et område med mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. (se figur 13.5) er mest konsentrert nordvest i Bergensdalen, i delområdene Fridalen-Slettebakken og Solheim. Det er forholdsvis mange av dem også i Sentrum, Laksevåg og Loddefjord. Det er få i Fana, på Bønes, i Indre Arna og Lone.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. har bosatt seg mer spredt i Bergen. Det er mange også av dem i Solheim, Sentrum og Fridalen-Slettebakken, men i tillegg er det mange som har bosatt seg i Ytre Arna og Lone.

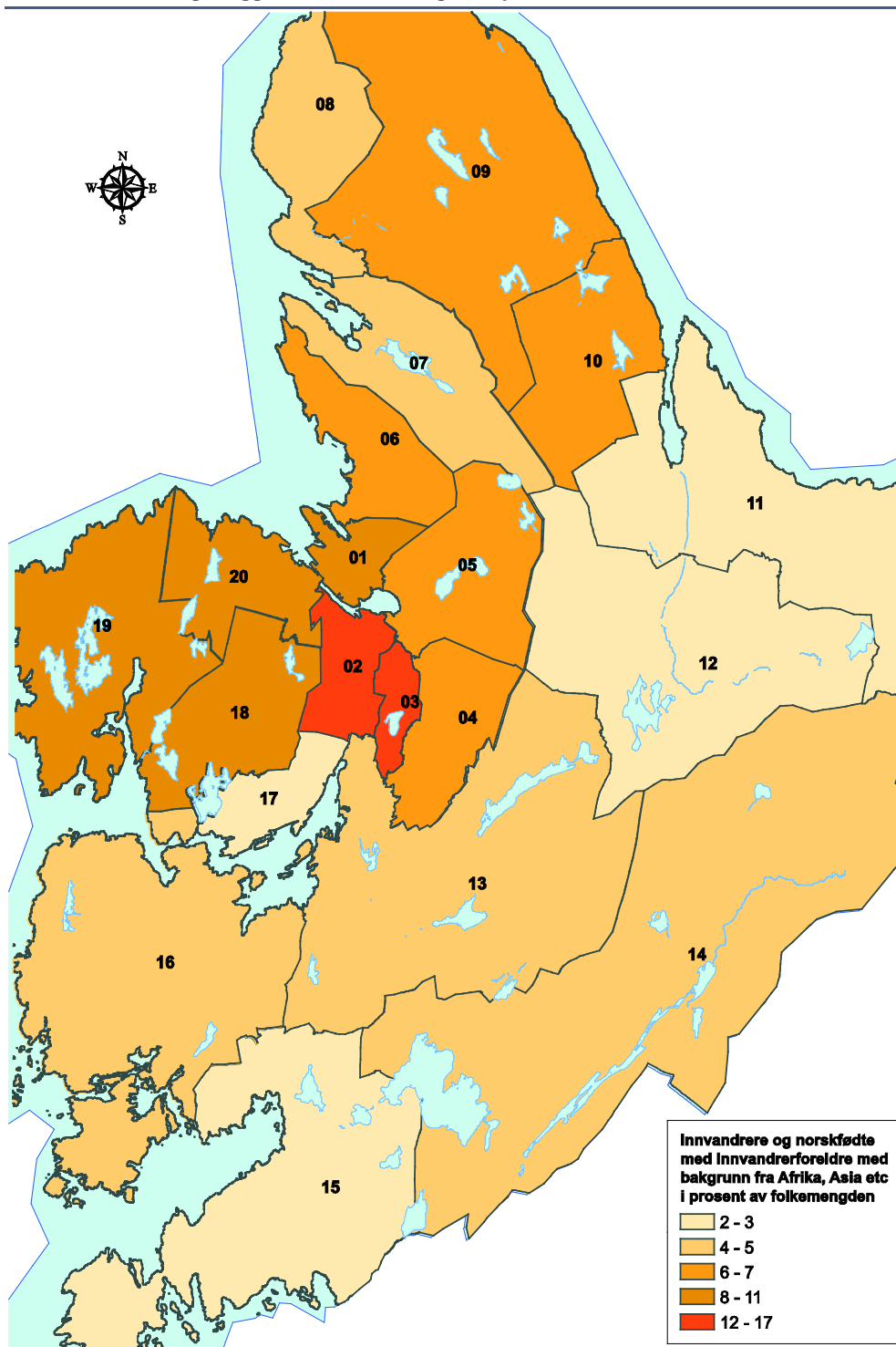
Tabell 13.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bergen, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folkemengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc	Afrika, Asia etc
	267 950	14	6	8
01 Bergen sentrum	18 870	22	11	11
02 Solheim	14 970	28	12	16
03 Fridalen-Slettebakken	13 440	27	10	17
04 Landås-Sædalen	13 330	12	5	7
05 Årstad	5 410	14	8	6
06 Sandviken	15 430	14	7	7
07 Eidsvåg	4 930	10	7	4
08 Tertnes-Salhus	10 940	9	4	5
09 Åsane	23 930	10	4	7
10 Ytre Arna	3 040	19	12	7
11 Indre Arna	7 350	9	5	3
12 Lone	2 830	12	10	3
13 Nesttun	28 930	11	6	5
14 Kaland	3 380	14	8	5
15 Fana	5 260	9	6	2
16 Ytrebygda	27 360	9	5	5
17 Bønes	9 610	8	5	3
18 Fyllingsdalen	18 730	13	4	9
19 Loddefjord	25 610	14	4	10
20 Laksevåg	13 590	20	8	11
99 Uoppgitt	1 050	54	39	15

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 13.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 13.4. Bergen. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 13.5. Befolkningsendringer 1.1.2010 til 1.1.2013 etter landbakgrunn. Antall. Bergen**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vand- ring	Ut- vand- ring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	256 600	10 490	6 150	4 330	14 030	5 830	8 200	27 620	28 780	-1 160	11 350	267 950
Innvandrerer og norskfødte med innvandrerforeldre	28 940	1 550	230	1 320	12 630	4 350	8 280	4 470	4 300	170	9 850	38 790
EU, Nord-Amerika, etc ...	11 180	540	140	400	8 480	2 470	6 010	1 800	2 020	-230	6 210	17 390
Afrika, Asia, etc	17 760	1 010	90	930	4 150	1 880	2 270	2 670	2 270	400	3 640	21 400
Polen	3 130	180	20	160	2 170	470	1 700	520	530	-10	1 860	4 990
Irak	1 650	130	10	130	110	100	10	220	180	40	180	1 840
Litauen	510	70	0	70	1 100	80	1 010	200	200	0	1 090	1 600
Somalia	970	120	0	120	180	60	120	260	120	150	390	1 360
Vietnam	1 290	50	10	40	60	40	20	120	140	-20	50	1 340
Tyskland	1 140	40	10	30	440	240	200	140	170	-30	190	1 330
Chile	1 240	10	10	0	60	50	10	90	110	-20	-10	1 230
Sri Lanka	1 130	40	10	30	70	40	20	80	60	20	70	1 200
Sverige	1 010	20	10	10	620	460	160	160	180	-30	140	1 160
Storbritannia	920	20	30	-10	330	130	200	70	90	-10	190	1 110
Den øvrige befolkningen	227 670	8 940	5 930	3 010	1 400	1 480	-80	23 150	24 480	-1 340	1 500	229 160

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 13.5. er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette, og årlige korreksjoner, vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Sterkest vekst blant dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.

Av befolkningsveksten i Bergen mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 11 350 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 9 850 eller 87 prosent av veksten. 55 prosent av veksten kom fra dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 32 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. Mens nesten hele veksten blant dem fra EU, Nord-Amerika etc. var nettoinnvandring fra utlandet, var veksten blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i langt større grad fordelt mellom nettoinnvandring fra utlandet, fødselsoverskudd og innenlandsk nettoinnflytting, det vil si nettoinnflytting fra andre kommuner i Norge.

I forhold til middelfolkemengden for perioden¹ fikk personer med innvandrerbakgrunn flere barn enn den øvrige befolkningen, med 46 – mot 39 per 1000 innbyggere. De med somalisk bakgrunn har høyeste fruktbarhet. De fikk 104 barn per 1 000 innbyggere i løpet av de tre årene.

Størst vekst blant polakker og litauere

De med bakgrunn fra Polen hadde det største fødselsoverskuddet av innvandrergruppene i Bergen og den aller største nettoinnvandringen, og tilnærmet balanse i innenlands flytting. Litauerne hadde samme mønster. Irakerne hadde langt mindre endringer. Et betydelig fødselsoverskudd i forhold til deres antall, moderat inn- og utvandring, og noen flere som flyttet til Bergen fra andre kommuner enn andre veien.

Personer med innvandrerbakgrunn har naturligvis mye større inn- og utvandring i forhold til folketallet enn dem uten innvandringsbakgrunn. I tillegg har de også flere flyttinger mellom Bergen og andre kommuner, både til og fra. De er generelt

¹ Personer 2010 + personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistikert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

mer mobile enn den øvrige befolkningen. Somaliere er gruppen med størst tilflytting fra andre kommuner i forhold til folketallet, og svenskene er gruppen med størst utflytting.

13.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandet til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrerens egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselfdato (der det er relevant).

Familiejenforening er jenfforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 33 400 som var registrert som innvandrere i Bergen kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 5 300 personer. 46 prosent av de med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

Noe over landsgjennomsnittet i arbeidsinnvandring, noe under for flukt

28 100 innvandrere i Bergen kommune var registrert med innvandringsgrunn. 36 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring mens 33 prosent var arbeidsinnvandrere. 22 prosent var registrert med flukt som innvandringsgrunn, mens 9 prosent av dem med oppgitt innvandringsgrunn i Bergen har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 14 prosent av alle familieinnvandrede i Bergen. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent. Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med *oppgitt innvandringsgrunn* var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Bergen kommune har en litt høyere andel arbeidsinnvandrere enn Norge sett under ett, mens andelen flyktninger er lavere enn for hele landet. Andelen familieinnvandrere er også litt lavere enn andelen som familieinnvandrere utgjør på landsbasis, mens andelen med utdanningstillatelse er høyere enn for hele landet.

Familieinnvandrere utgjorde den største gruppen av innvandrere i Bergen, i alt 10 000 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn kommer fra Polen og Thailand med henholdsvis 1 100 og 700 personer.

Arbeidsinnvandrere utgjorde den nest største gruppen av innvandrere i Bergen, i alt 9 200 personer. Polakker var den desidert største gruppen arbeidsinnvandrere, med 3 300. Hver tredje arbeidsinnvandrer i Bergen har bakgrunn fra Polen. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere var personer med bakgrunn fra Litauen med rundt 1 100 bosatte.

Personer med flukt som innvandringsgrunn telte 6 200 personer. Innvandrere med bakgrunn fra Irak topper listen med 750 personer etterfulgt av somaliere og chilenerne med henholdsvis 620 og 580 personer.

Tabell 13.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Bergen kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	33 378	9 196	10 010	1 435	6 228	2 567	91	5 286
Polen	4 714	3 303	1 094	9	42	66	4	205
Litauen	1 515	1 095	317	-	-	50	4	49
Irak	1 343	10	544	275	754	-	3	32
Tyskland	1 238	529	230	-	5	221	8	245
Sverige	1 111	-	-	-	-	-	-	1 111
Storbritannia ..	1 061	407	187	-	4	59	11	393
Somalia	1 007	7	366	213	617	:	:	16
Chile	940	15	312	142	584	7	-	22
Vietnam	840	15	255	83	550	14	:	:
Thailand	821	14	706	:	18	19	:	64
Latvia	817	564	188	-	:	46	:	18
Filippinene	754	68	326	-	7	214	17	122
Romania	746	430	241	3	9	55	-	11
Sri Lanka	733	9	279	250	325	13	-	107
Danmark	716	-	-	-	-	-	-	716
Bosnia- Hercegovina ..	690	12	81	18	580	:	:	10
Russland	671	104	388	4	33	136	-	10
Iran	627	62	160	64	331	49	:	24
USA	611	113	218	-	:	81	:	190
India	569	161	226	14	:	42	:	132
Kina	530	90	193	4	63	157	-	27
Eritrea	494	2	99	16	376	:	:	14
Tyrkia	490	23	329	41	42	15	-	81
Spania	474	167	73	-	-	184	4	46
Palestina	455	:	268	3	167	7	:	12
Etiopia	441	:	139	34	245	44	:	12
Frankrike	422	171	76	-	-	126	3	46
Island	360	-	-	-	-	-	-	360
Nederland	310	121	71	-	-	29	:	84
Afghanistan ...	272	:	75	83	192	:	:	:
Pakistan	270	18	108	30	13	31	:	99
Estland	246	139	78	-	:	18	:	9
Bulgaria	238	116	88	-	:	22	:	8
Brasil	237	43	147	-	:	13	:	32
Italia	229	104	20	-	-	61	3	41
Slovakia	227	179	32	-	:	15	:	-
Finland	217	-	-	-	-	-	-	217
Kosovo	212	3	50	17	142	4	-	13
Ukraina	200	36	118	:	:	44	:	:

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsinnvandrere fra Polen

De to største innvandrergroppene i Bergen er typiske arbeidsinnvandringsgrupper. I den største innvandrergroppen, personer med polsk landbakgrunn, har sju av ti kommet som arbeidsinnvandrere og resten som familieinnvandrere. I absolutte tall har i alt 4 700 innvandrere i Bergen sin opprinnelse fra Polen.

Innvandrere fra Litauen er den nest største gruppen, med 1 500 personer. Sju av ti i denne innvandrergroppen har kommet som arbeidsinnvandrere og resten var familiegjeforent til en arbeidsinnvandrer (tabell 13.6).

Nesten to tredjedeler av familieinnvandringen er gjenforening og medfølging

Til sammen 10 000 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Bergen per 1. januar 2013 (se tabell 13.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjeforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

64 prosent av familieinnvandrerne i Bergen kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 36 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 13.7. Familieinnvandrede etter familieforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Bergen kommune

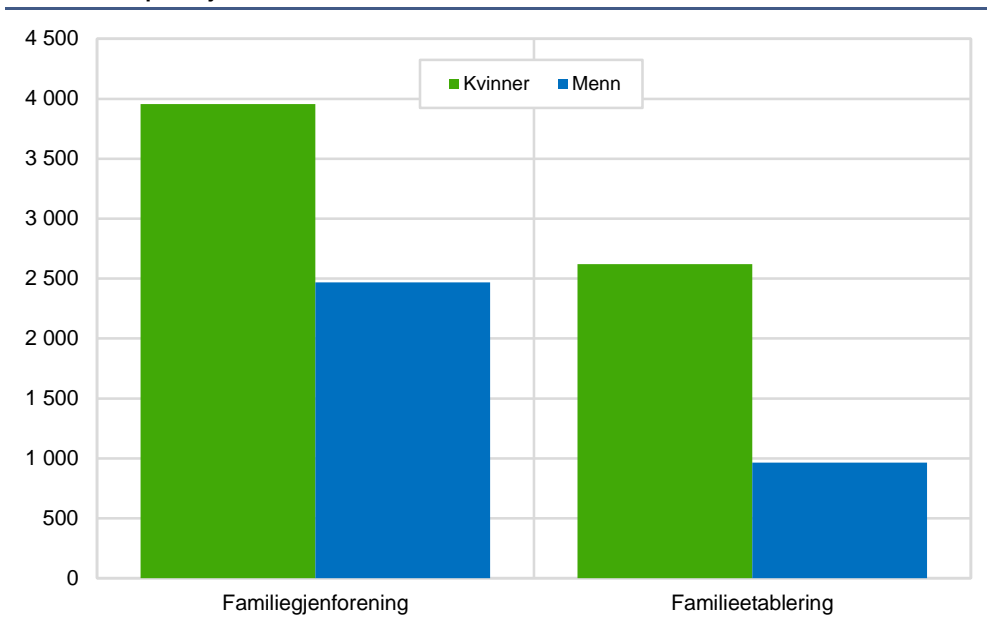
Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrereforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	10 010	6 424	3 586	1 424	2 125	37
Polen	1 094	978	116	72	42	2
Thailand	706	266	440	14	425	1
Irak	544	432	112	109	3	-
Russland	388	224	164	24	140	-
Somalia	366	329	37	37	-	-
Tyrkia	329	131	198	88	108	2
Filippinene	326	132	194	21	172	1
Litauen	317	293	24	16	8	-
Chile	312	218	94	54	35	5
Sri Lanka	279	142	137	124	10	3
Palestina	268	241	27	22	5	-
Vietnam	255	140	115	96	18	1
Romania	241	200	41	7	34	-
Tyskland	230	183	47	9	38	-
India	226	138	88	68	16	4
USA	218	105	113	11	102	-
Kina	193	127	66	30	35	1
Latvia	188	175	13	8	5	-
Storbritannia ..	187	97	90	7	83	-
Iran	160	90	70	65	4	1
Brasil	147	58	89	:	87	:
Etiopia	139	103	36	26	10	-
Ukraina	118	67	51	8	43	-
Pakistan	108	49	59	57	:	:

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

59 prosent av de 3 600 familieetablerte innvandrerne i Bergen hadde en referanseperson uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 13.7). Den største innvandrerguppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Thailand, om lag 440 personer. I denne gruppen var den bosatte referansepersonen uten innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det er utelukkende innvandrerkvinner som kommer fra Thailand gjennom familieetablering.

Flest familieinnvandrere fra Polen

Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Polen, med 980 personer. Sju av ti blant de familiegjenforente med polsk bakgrunn var kvinner. Seks av ti familiegjenforente i Bergen kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige "pioneren" (flyktning eller arbeidsinnvandrere) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 73 prosent (figur 13.6).

Figur 13.6. Familieinnvandrere etter familieforeningstype og kjønn. Bergen kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

13.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

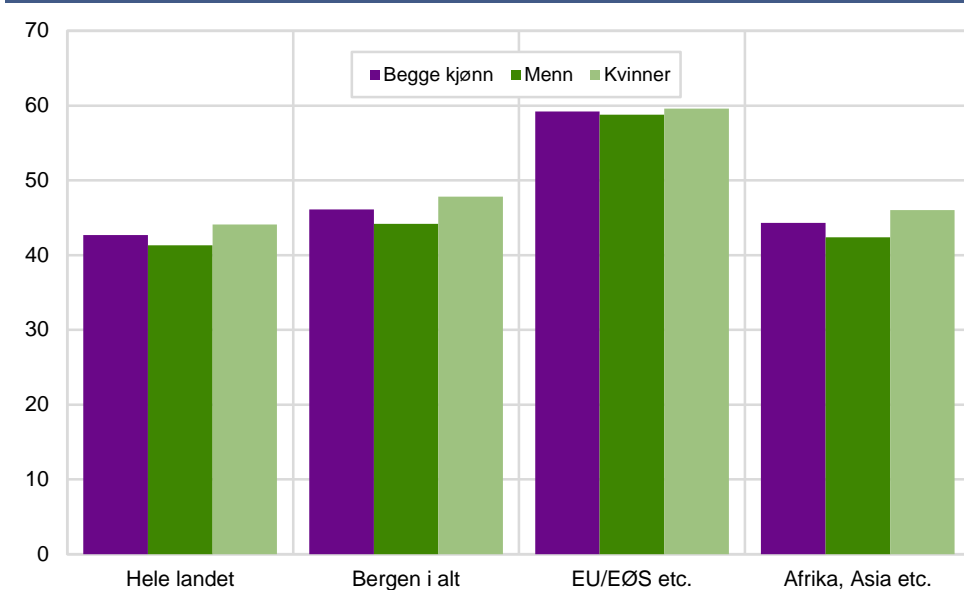
Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Bergen kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (SSB, 2013).

Den totale valgdeltagelsen i Bergen var på 65,2 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var 1 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet, men i overkant av ett prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for Hordaland fylke. Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Bergen var valgdeltakelsen på 46 prosent, mer enn tre prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest kvinner brukte stemmeretten

Både kvinner og menn med innvandrerbakgrunn i Bergen har høyere valgdeltakelse enn landsgjennomsnittet. Ved valget i 2011 var det på landsbasis flere kvinner enn menn som avla stemme og slik var det også i Bergen. På landsnivå var det tre prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Bergen var forskjellen nær 4 prosentpoeng.

Figur 13.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Bergen og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Bergen var med 44 prosent i overkant av 3 prosentpoeng høyere enn i landet som helhet for denne gruppen. Dette bidro til at Bergen samlet sett hadde en høyere valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn enn i resten av landet. Personer med innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc. lå med 59 prosent deltakelse i Bergen på samme nivå som landet totalt.

Lang botid ga høy valgdeltakelse

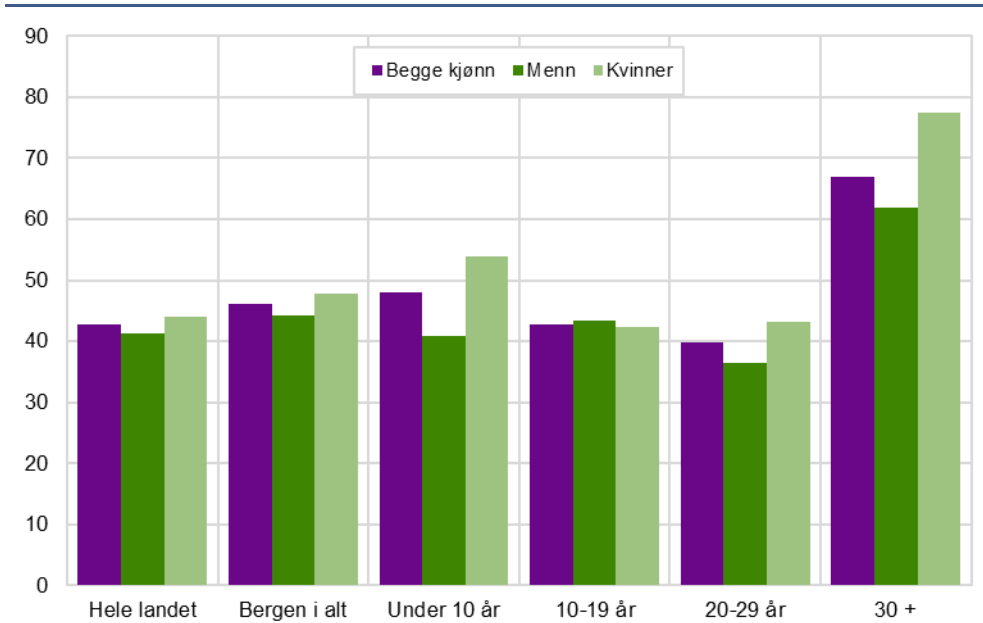
I landet som helhet økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn ved økt botid. Også i Bergen var valgdeltakelsen høyest blant de med lengst botid, men ellers ga økt botid en avtagende valgdeltakelse. Lavest var deltakelsen blant de som har bodd i landet i mellom 20 og 29 år med 40 prosent, noe som var nær to prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet i denne gruppen.

Ellers lå valgdeltakelsen i Bergen over landsgjennomsnittet i alle grupper og avviket var størst i for dem som hadde vært her lengst. Med 67 prosent var deltakelsen 9 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet.

I alle grupper var det kvinner som dro opp valgdeltakelsen, men unntak av gruppen 10 til 19 år hvor menn var på samme nivå. Kvinner hadde 13 prosentpoeng høyere deltakelse enn menn blant de som hadde bodd i landet i mindre enn 10 år. På landsnivå var det liten forskjell mellom kjønnene i denne gruppen.

Figur 13.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Bergen og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i bystyret

Bergen har tre eller færre innvalgte kommunestyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som innebærer at de utgjør mindre enn 5 prosent av det totale kommunestyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommunestyre personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønstret. I de kommunene som har høy andel med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at mer enn 12 prosent av Bergens innbyggere i 2011 var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, uansett statsborgerskap, var de med innvandrerbakgrunn underrepresentert i kommunestyret etter valget i 2011.

13.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 72 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Bergen går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Bergen ligger blant de 13 kommunene i utvalget med lavest andel 1- og 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som mottar kontantstøtte.

13.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

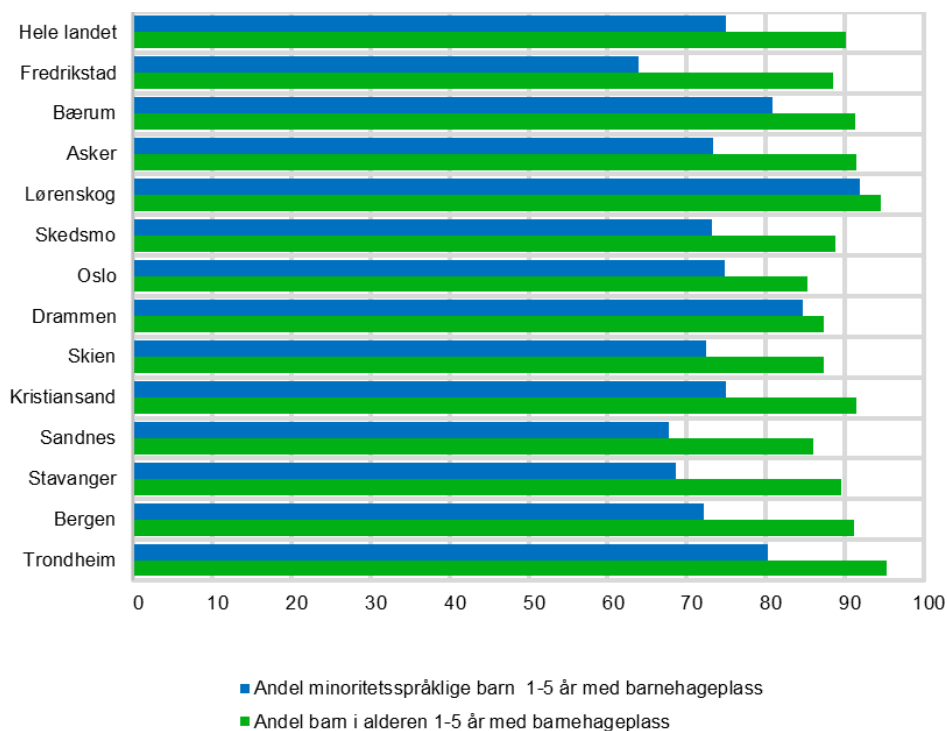
Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 13.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

Vel 7 av 10 minoritetsspråklige barn i barnehage i Bergen

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 72 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Bergen kommune (se figur 13.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Bergen, utgjør minoritetsspråklige barn 11 prosent.

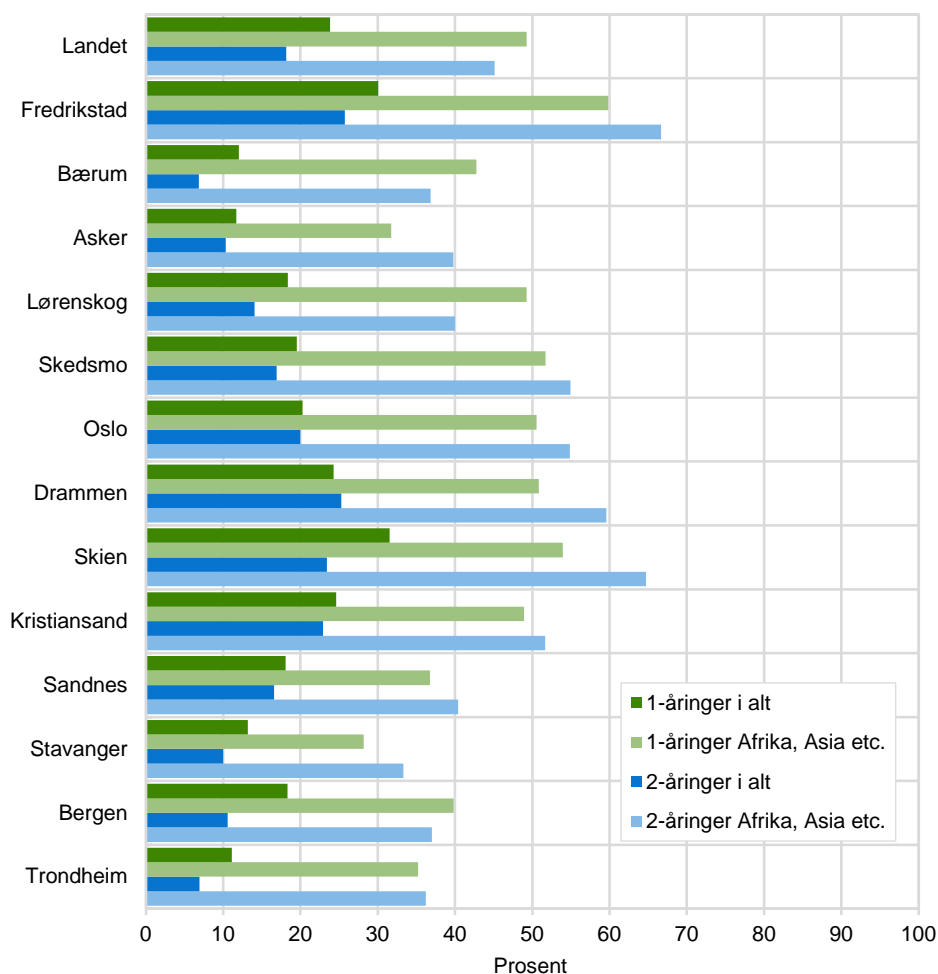
Figur 13.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
 Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

13.3.2. Kontantstøtte

Figur 13.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Under landsgjennomsnittet i bruk av kontantstøtte

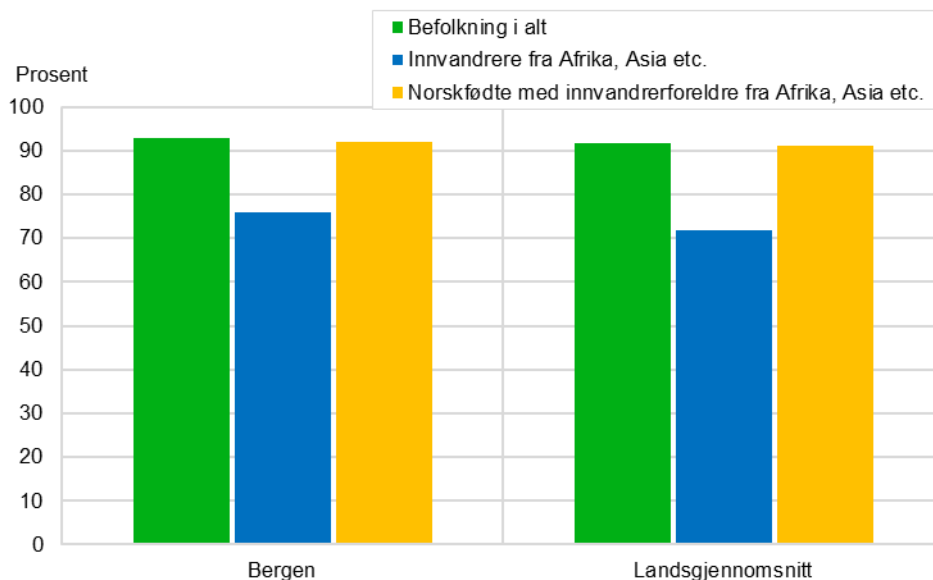
Bergen ligger under landsgjennomsnittet og blant kommunene i utvalget vårt med lavest andel 1- og 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som mottar kontantstøtte. 40 prosent av 1-åringene og 37 prosent av 2-åringene i denne gruppen mottok kontantstøtte i 2011. Tilsvarende tall for landet var 49- og 45 prosent. Gruppen ligger likevel langt høyere enn andelen for alle 1- og 2-åringer i Bergen som var henholdsvis 18- og 11 prosent.

13.4. Utdanning

- Andelen av befolkning i Bergen i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning er noe større enn landsgjennomsnittet. Også blant personer i samme aldersgruppe med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. er deltakelsen høyere enn landsgjennomsnittet for gruppen.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 51 prosent. Jentene i samme gruppe ligger litt bedre an, med 48 prosent. Landsgjennomsnittet for guttene i denne gruppen er 59 prosent og for jentene 41 prosent. Guttene i Bergen gjør det altså bedre enn snittet, mens jentene gjør det verre.
- Bergen ligger over landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning for alle grupper, både befolkningen som helhet, og alle gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.
- Bergen er over landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Norskfødte med innvandrerforeldre fra begge landgrupper er de mest aktive i forhold til høyere utdanning.

13.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 13.11. Deltakelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Bergen. 1. oktober 2012. Prosent

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning er over landsgjennomsnittet for gruppen

Andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning er 17 prosentpoeng lavere enn for hele befolkningen i kommunen, men likevel høyere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe. 76 prosent av innvandrerne i denne gruppen i alderen 16-18 år bosatt i Bergen deltar i videregående utdanning, mot 72 prosent for tilsvarende gruppe i landet. De norskfødte med foreldre fra Afrika, Asia etc. skiller seg lite fra gjennomsnittet for kommunen, og er på linje med landsgjennomsnittet for sin gruppe.

13.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 13.8. Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Bergen. Prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkes- kompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Forts. i videreg. opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	9 283	100	71	59	12	29	6	8	16
Menn	4 763	100	66	52	14	34	7	9	18
Kvinner	4 520	100	75	66	10	25	4	7	13
Innvandrere fra									
Afrika, Asia etc.	292	100	51	38	13	49	10	12	27
Menn	151	100	49	38	11	51	10	12	29
Kvinner	141	100	52	38	15	48	9	13	26

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høyt frafall i videregående utdanning for jentene fra Afrika, Asia etc., mens det er forholdsvis lavt for guttene

Frafallet i videregående utdanning i Bergen er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Nær halvparten av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007 oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning. 38 prosent fullførte videregående utdanning på normert tid, mens 13 prosent fullførte på mer enn normert tid. Blant alle elever samlet, fullførte 59 prosent på normert tid og det var 29 prosent som ikke oppnådde studie- eller yrkeskompetanse. Det var små kjønnsforskjeller blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc.

Landsgjennomsnittet for gruppen er henholdsvis 59 prosent av guttene og 41 prosent av jentene uten studie- eller yrkeskompetanse. I Bergen er altså frafallet blant innvandregutter betydelig lavere enn landsgjennomsnittet, mens det for jentene er betydelig høyere enn landsgjennomsnittet.

Det var kun til sammen 30 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. 67 prosent fullførte på normert tid og 23 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år..

13.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 13.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bergen. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner ..	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Bergen										
I alt	116 150	50	11 250	56	11 520	36	105	55	270	46
Menn	60 580	44	7 220	46	5 550	36	55	58	140	34
Kvinner ..	55 570	56	4 020	70	5 970	36	50	52	130	57

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor andel med fullført høyere utdanning i Bergen

Det er prosentvis flere som har fullført høyere utdanning i Bergen enn gjennomsnittet for landet. Det gjelder for alle grupper, både for befolkningen i alt, for innvandrere og for norskfødte med innvandrerforeldre.

Høyest utdanningsnivå har innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. De ligger både over nivået i befolkningen i Bergen og gjennomsnittet for sin gruppe i landet. Det er særlig kvinnene i denne gruppen som bidrar til det høye utdanningsnivået. Hele 70 prosent av kvinnene i denne gruppen har fullført høyere utdanning, 24 prosentpoeng høyere enn mennene. Utdanningsnivået for innvandrerne fra Afrika, Asia etc. ligger betydelig lavere, men likevel over landsgjennomsnittet for sin gruppe. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. har oppnådd et høyere utdanningsnivå. 46 prosent har her fullført høyere utdanning, 10 prosentpoeng høyere enn innvandrerne i samme gruppe.

13.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 13.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bergen. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Bergen										
I alt	24 369	39	1357	17	1466	22	47	60	494	41
Menn	12 248	32	643	14	702	18	19	63	260	38
Kvinner	12 121	45	714	20	764	26	28	57	234	44

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange med innvandrerbakgrunn deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn er det betydelig flere kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Bergen skiller seg ikke mye fra det mønsteret, men blant norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. er det en noe høyere andel menn enn kvinner som deltar i høyere utdanning. Her er det imidlertid små tall.

Vi ser at innvandrergruppene deltar i mindre grad i høyere utdanning enn befolkningen i Bergen som helhet, men ser vi på de norskfødte med innvandrerforeldre er denne forskjellen snudd. Norskfødte med innvandrerforeldre fra begge landgrupper har en høyere prosentandel som deltar i høyere utdanning sammenliknet med alle 19-24 åringer i Bergen.

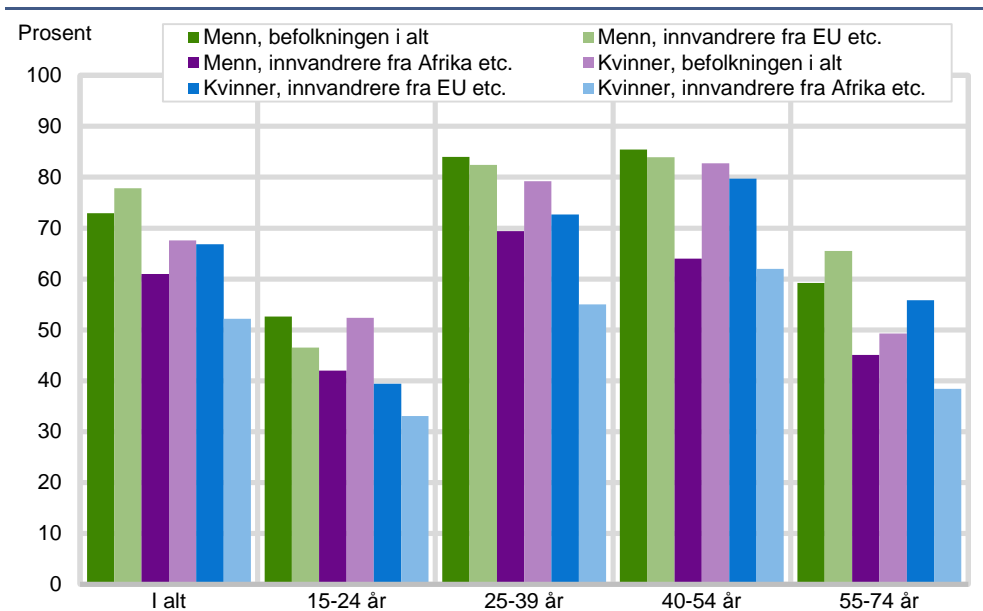
Vi ser også at andelen av innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning er lavere enn tilsvarende andel blant innvandrere fra Afrika, Asia etc.. Det henger antakelig sammen med at mange i denne gruppen kommer for å jobbe, og har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er nødt til å ta utdanning før de kan jobbe.

13.5. Arbeid

- Sysselsettingsnivået for hele befolkningen i Bergen er litt høyere enn landet som helhet. Mannlige innvandrere både fra EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc. har høyere sysselsetting enn landsgjennomsnittet for sine grupper. Kvinner fra EU, Nord Amerika etc. har en høyere sysselsettingsandel enn både menn og kvinner fra Afrika, Asia etc.
- Det er færre arbeidsledige og personer på tiltak i Bergen enn i resten av landet. Det gjelder for hele befolkningen og for begge innvandrergruppene. Likevel er det fire og en halv gang så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig som at en person uten innvandrerbakgrunn skal være det.
- Både innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i næringen rengjøringsvirksomhet.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er noe lavere for innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn for Bergens samlede befolkning.

13.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 13.12. Sysselsatte i Bergen, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 13.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Syssetting over landsgjennomsnittet

Syssettingsnivået for hele befolkningen i Bergen ligger om lag 1 prosentpoeng høyere enn landet som helhet. Mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har høyest syssettingsnivå, også høyere enn tallet for Bergen totalt. Mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. har klart lavere syssetting, men ligger likevel noe over landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Kvinnene i Bergen har som ellers i landet et lavere syssettingsnivå enn mennene. Likevel har kvinner fra EU, Nord Amerika etc. en høyere syssettingsandel enn både menn og kvinner fra Afrika, Asia etc. I alt 67 prosent av kvinnene fra EU, Nord-Amerika etc. er syssetsatt, mens tilsvarende tall for menn og kvinner fra Afrika, Asia etc. er 61 og 52 prosent.

Begge grupper innvandrere i Bergen i alderen 55-74 år, av begge kjønn, ligger mer enn 5 prosentpoeng over landsgjennomsnittet for sine grupper.

Størst forskjell fra landsgjennomsnittet finner vi for innvandrere 15-24 år fra EU, Nord-Amerika etc., der mennene ligger 8 prosentpoeng og kvinnene 12 prosentpoeng under gjennomsnittet for sine respektive grupper. Det samme mønsteret finner vi også i Trondheim. Dette kan muligens forklares ved et visst innslag av unge mennesker fra disse landene som kommer til Bergen for å studere.

13.5.2. Arbeidsledige

Tabell 13.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Bergen

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norsk-fødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norsk-fødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Fra Afrika, Asia, etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Bergen	3 280	2 070	1 340	440	900	1,9	1,2	4,5	3,0	5,9
Menn	1 760	1 170	670	240	430	2,0	1,3	4,0	2,6	5,7
Kvinner	1 520	900	680	200	470	1,8	1,1	5,0	3,6	6,0

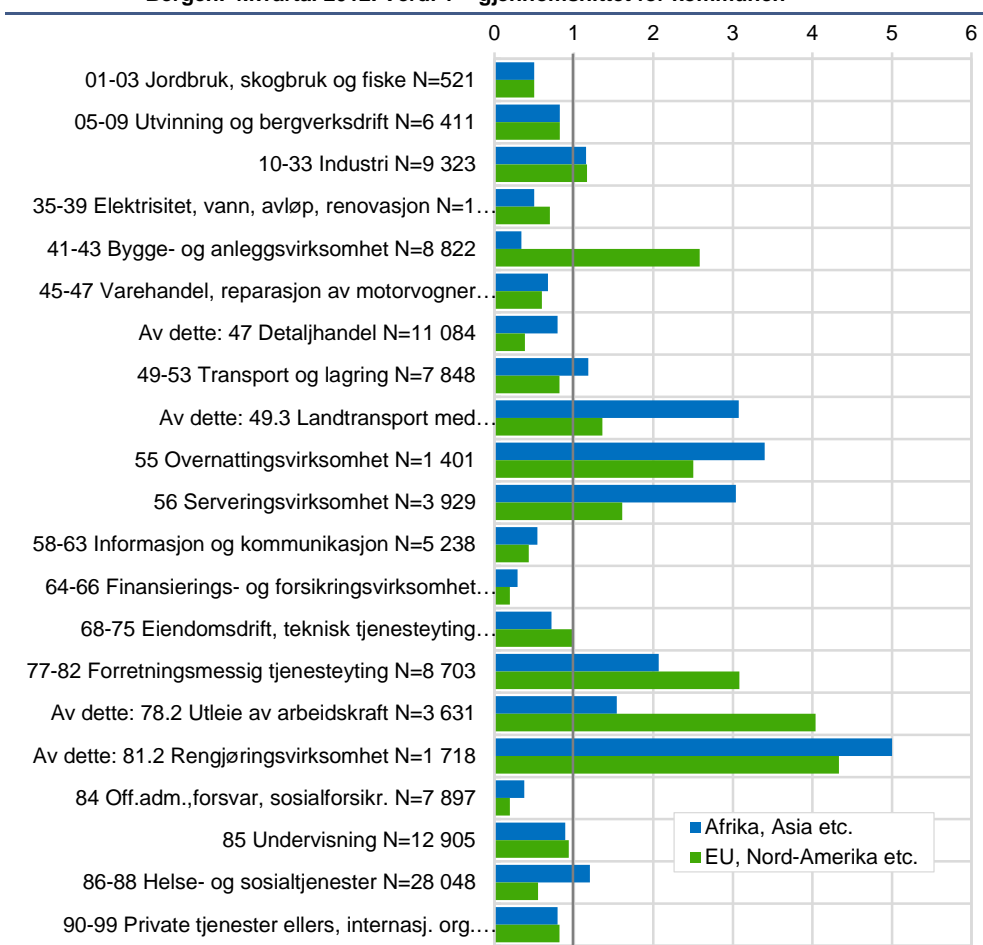
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav arbeidsledighet i Bergen

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er generelt lav i Bergen Det gjelder for hele befolkningen, for innvandrere i alt og for begge innvandrergruppene. Mens landsgjennomsnittet for innvandrere fra Afrika, Asia etc. er på 7,5 prosent for hele landet, er den 6,3 prosent i Bergen. For mannlige innvandrere fra denne gruppen er prosenten for hele landet 7,4 prosent og 6,1 for Bergen. For kvinner er tallene 7,6 for landet og 6,4 for Bergen. Det er likevel dobbelt så høy ledighet blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. som blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Og den er fire og en halv gang så høy som i befolkningen uten innvandrerbakgrunn.

13.5.3. Næringer

Figur 13.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Bergen. 4.kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 13.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvanderne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende *underrepresentert* i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 142 280 sysselsatte i Bergen, av disse var 14 812 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 15 500 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrere var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i rengjøring

Næringene som innvanderne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I rengjøringsvirksomhet er 31 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. Tilsvarende er andelen 21 prosent i overnattingsvirksomhet og 8 prosent i landtransport av passasjerer. Hvis man ser på antallet er flest fra denne gruppen sysselsatt i Helse- og sosialtjenester (24 prosent), med serveringsvirksomhet (9 prosent) på andre plass (om vi ser bort fra en del samlekategorier, som forretningsmessig tjenesteyting).

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggs-virksomhet, de er mest overrepresentert i rengjøring

Bygge- og anleggsvirksomhet er den sektoren hvor fleste personer med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt (16 prosent). Det er også mange fra denne gruppen som jobber i Helse- og sosialsektoren og utleie av arbeidskraft (begge 11 prosent). Som andel av de sysselsatte i en næring er det rengjøringsvirksomhet som sysselsetter flest med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.(33 prosent) ved siden av næringen utleie av arbeidskraft (31 prosent).

13.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 13.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Bergen og hele landet. 4.kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet ..	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Bergen	5 430	810	400	410	2,7	2,6	2,7	2,5
Menn	3 650	580	280	300	3,5	3,4	3,2	3,7
Kvinner	1 780	230	110	110	1,8	1,6	2,0	1,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Vel 800 innvandrere var selvstendig næringsdrivende.

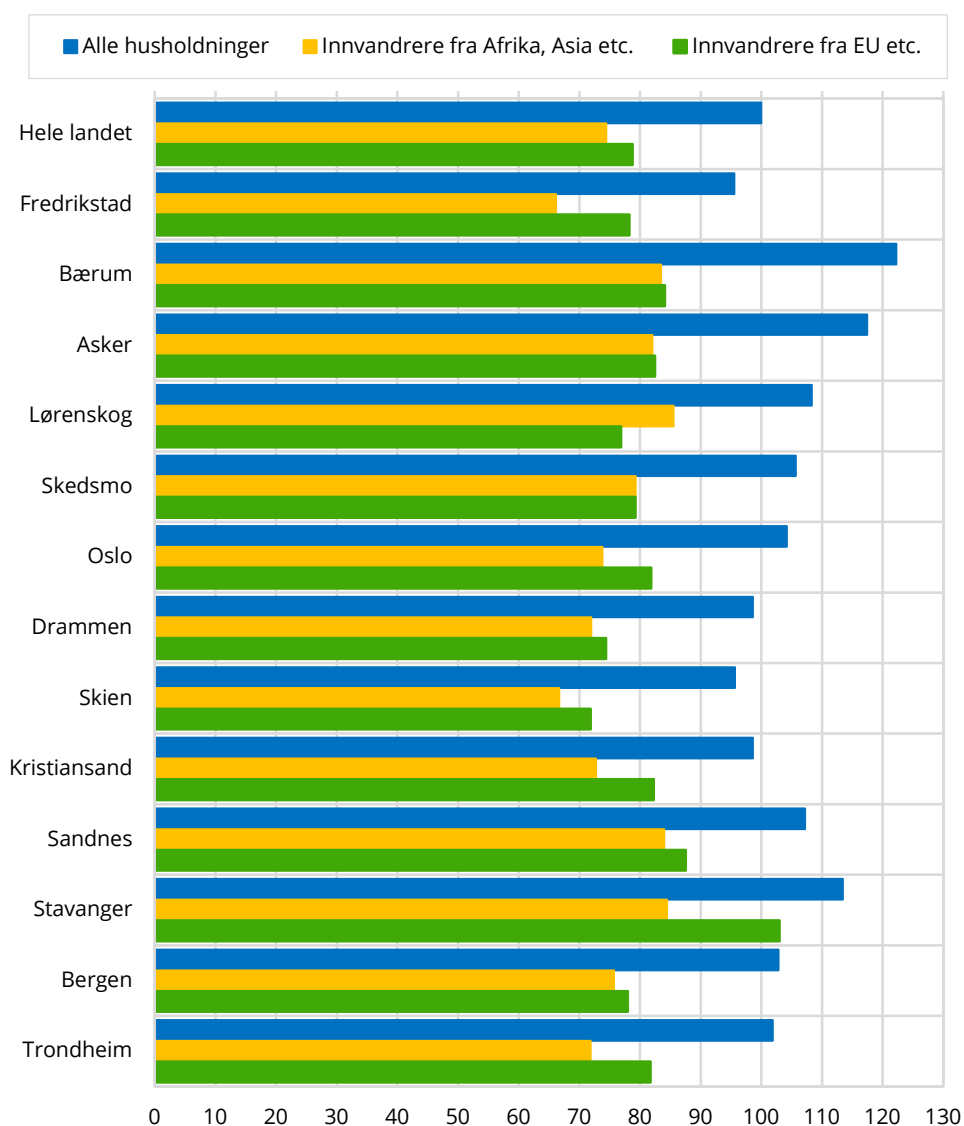
Alt i alt var det 810 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Bergen i 4.kvartal 2012, 400 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 410 fra Afrika, Asia etc. Andelen selvstendig næringsdrivende var noe lavere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., men mennene i denne gruppen lå noe over nivået til mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Bergen var noe under nivået for landet som helhet, og andelen blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. var lavere enn landsgjennomsnittet for gruppen. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. har like stor andel selvstendige næringsdrivende som kommunens befolkning som helhet.

13.6. Økonomiske levekår

- Husholdningene i Bergen, hadde et inntektsnivå som var 3 prosent høyere enn alle husholdninger i Norge. Medianinntekten til innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 74 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Bergen. Innvandrere fra EU etc. hadde inntekter som tilsvarte 76 prosent av alle husholdninger i kommunen.
- I Bergen er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp marginalt høyere enn hele landet. I gruppen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er andelen noe lavere, og for innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen den samme som for hele landet.
- I Bergen er andelene med uførepensjon lavere enn for hele landet i alle gruppene.

13.6.1. Inntekt

Figur 13.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet

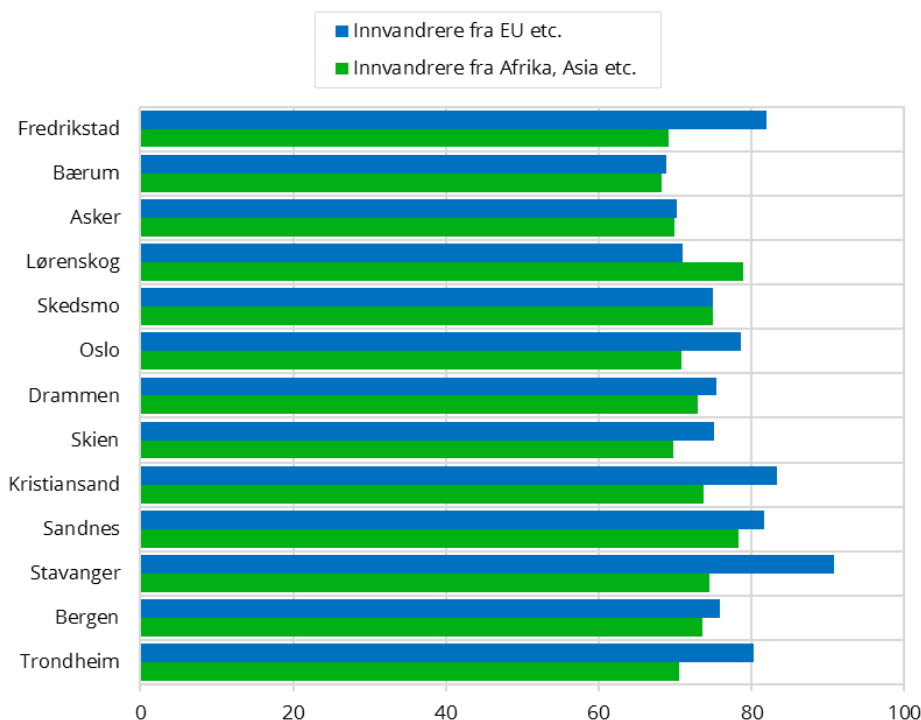
Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inntekt på landsgjennomsnittet for alle grupper

I Bergen hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 241 400 kroner i 2011. Dette tilsvarte 76 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen

25-55 år (318 800 kroner). Innvandrere fra EU etc. hadde et litt høyere inntektsnivå, på 248 700 kroner, som tilsvarte 78 prosent av inntekt etter skatt for hele befolkningen.

Figur 13.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Alle husholdningene i Bergen kommune, hvor hovedinntektstaker var 25-55 år, hadde et inntektsnivå som var 3 prosent høyere enn alle husholdninger i Norge. Medianinntekten til innvandrere fra Afrika, Asia etc., bosatt i Bergen, utgjorde 74 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Bergen kommune. Innvandrere fra EU, Nord- Amerika etc. hadde inntekter som tilsvarte 76 prosent av alle husholdninger i kommunen.

13.6.2. Sosialhjelp

Med ”sosialhjelp” menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. ”Sosialhjelpsmottaker” defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

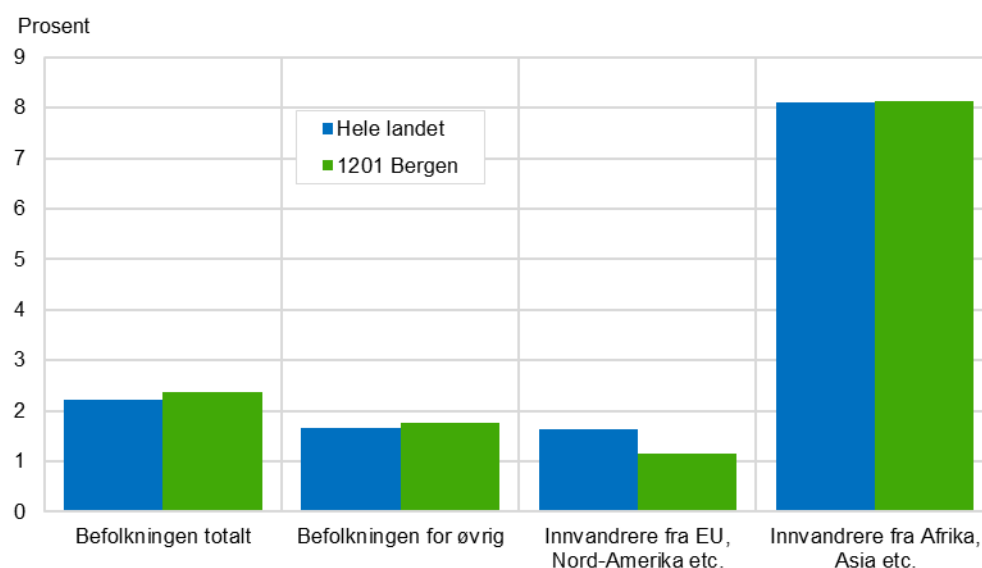
Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort

botid. Innføringen av disse stønadene gjør sammenlikning at økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Bergen skiller seg lite fra landet som helhet når det gjelder sosialhjelp

I Bergen er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp marginalt høyere i hele befolkningen, sammenliknet med hele landet, og også i befolkningen for øvrig. I gruppen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er andelen noe lavere, og for innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen den samme som for hele landet. For langtidsmottakere er det samme mønster, bare med lavere andeler, bortsett fra at andelen i gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. er noe lavere for langtidsmottakere sammenliknet med hele landet..

Figur 13.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Bergen og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

13.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

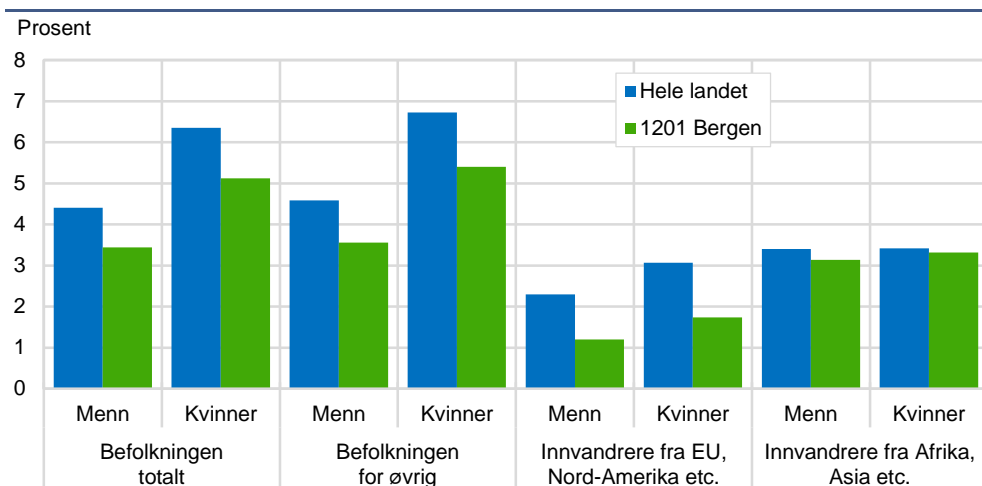
Innvandrere fra Afrika, Asia etc. på landsgjennomsnittet

I Bergen er andelen med uførepensjon lavere enn for hele landet i alle gruppene, unntatt innvandrere fra Afrika, Asia etc., som ligger om lag på landsgjennomsnittet for sin gruppe.

For mennene er andelene lavere i alle gruppene; for befolkningen for øvrig (3,6 prosent sammenlignet med 4,6 prosent for hele landet), for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (1,2 prosent sammenlignet 2,3 prosent i hele landet) og for innvandrere fra Afrika, Asia etc. (3,1 prosent mot 3,4 prosent).

For kvinner er andelene lavere i alle gruppene; for befolkningen for øvrig (5,4 prosent sammenlignet med 6,7 prosent), for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (1,7 prosent sammenlignet med 3,1 prosent) og for innvandrere fra Afrika, Asia etc. (3,3 prosent sammenliknet med 3,4 prosent).

Figur 13.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år, etter kjønn. Bergen og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: NAV.

13.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandrerguppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Bergen er andelene generelt på samme nivå eller noe lavere sammenlignet med hele landet, i alle gruppene og for begge kjønn.

Tabell 13.14. Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Bergen og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Bergen	Hele landet	Bergen
Befolkningen totalt	15	14	11	10
Befolkningen for øvrig	16	16	13	11
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	13	8	6
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	2	2	1

Kilde: NAV.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandereres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

13.1.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre i Bergen etter landbakgrunn, 1998-2013. Dagens landgruppering	473
13.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Bergen. 1. januar 2013	475
13.3.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Bergen. 1. januar 2013.....	476
13.4.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn og alder. Bergen. 1.1.2013.....	477
13.5.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 13.4. Bergen. 1. januar 2013	479
13.6.	Familieinnvandrere etter familieforeningstype og kjønn. Bergen kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall.....	485
13.7.	Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Bergen og landet	486
13.8.	Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Bergen og landet	487
13.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner.....	489
13.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvanderbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	490
13.11.	Deltakelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Bergen. 1. oktober 2012. Prosent.....	491
13.12.	Sysselsatte i Bergen, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	494
13.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Bergen. 4.kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen.....	496
13.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet	498
13.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet	499
13.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Bergen og hele landet. 2012. Prosent	500
13.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år, etter kjønn. Bergen og hele landet. 2012. Prosent.....	501

Tabellregister

13.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Bergen	472
13.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bergen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013	474
13.3.	Innvandrere bosatt i Bergen, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013.....	475
13.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bergen, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent	478
13.5.	Befolkningsendringer 1.1.2010 til 1.1.2013 etter landbakgrunn. Antall. Bergen ...	480
13.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Bergen kommune. Per 1. januar 2013.....	483
13.7.	Familieinnvandrede etter familieforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Bergen kommune	484
13.8.	Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Bergen. Prosent.....	492
13.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bergen. 1. oktober 2012	492
13.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bergen. 1. oktober 2012	493
13.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent	494
13.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Bergen.....	495
13.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Bergen og hele landet. 4.kvartal 2012.....	497
13.14.	Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Bergen og hele landet. 2012. Prosent	501

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Trondheim**

Innhold

14. Innvandrere og norskfødte med innvandrere-foreldre i Trondheim	507
14.1. Innledning.....	507
14.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	508
14.2.1. Demografi.....	508
14.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	516
14.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	520
14.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	523
14.3.1. Barnehage.....	523
14.3.2. Kontantstøtte.....	525
14.4. Utdanning.....	526
14.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	526
14.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	527
14.4.3. Utdanningsnivå	527
14.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	528
14.5. Arbeid.....	529
14.5.1. Sysselsettingsnivå.....	529
14.5.2. Arbeidsledige	530
14.5.3. Næringer	531
14.5.4. Selvstendig næringsdrivende	532
14.6. Økonomiske levekår.....	533
14.6.1.inntekt	533
14.6.2. Sosialhjelp.....	534
14.6.3. Uførepensjon.....	535
14.6.4. Alderspensjon	536
Referanser.....	537
Figurregister	538
Tabellregister.....	539

14. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim

14.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

14.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 12 prosent av innbyggerne i Trondheim hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 2 prosentpoeng lavere enn i Norge under ett. Polakker er den største gruppen og utgjør 8 prosent av personer med innvandrerbakgrunn i Trondheim. Spanjoler og franskmenn er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (86 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere og 14 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. I landet som helhet er 84 prosent innvandrere.
- Blant personer med innvandrerbakgrunn er de med opprinnelse fra Afrika, Asia etc. i flertall med 61 prosent, 4 prosentpoeng høyere enn på landsbasis, mens de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjorde 39 prosent.
- 31 prosent av innvandrerne i Trondheim har bodd i Norge mer enn 10 år, og 34 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er høyest i delområdene Berg-Tyholt, Lademoen, Flatåsen-Saupstad og Midtbyen.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 32 prosent kommet ved familieinnvandring, 8 prosent av fluktgrunner og 25 prosent som arbeidsinnvandrere.
- Det var samlet forholdsvis god valgdeltagelse blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre ved kommune- og fylkestingsvalget i 2011, mye høyere blant mennene enn kvinnene. Personer med innvandrerbakgrunn er godt representert i bystyret.

14.2.1. Demografi

Ved inngangen til 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Trondheim var det da 179 690 innbyggere, 22 290 dem, eller 12,4 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er nesten 2 prosentpoeng under landsgjennomsnittet. 61 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia, etc., som er over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Trondheim har innvandrere fra 170 forskjellige land, dette er 22 flere land enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen og er med sine 1 750 personer eller 9,1 prosent den største enkeltgruppen i kommunen, 620 flere enn de 1 130 fra Sverige. Deretter fulgte Tyskland, Iran og Irak.

Tabell 14.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Trondheim¹

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Trondheim	Prosent av folketallet i Trondheim	Prosent som bor i Trondheim per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	179 690	100,0	3,6
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	22 290	12,4	3,1
Innvandrere	593 000	11,7	19 270	10,7	3,2
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	3 020	1,7	2,6
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	8 740	4,9	2,9
Innvandrere	282 000	5,6	8 160	4,5	2,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	580	0,3	2,8
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	13 550	7,5	3,3
Innvandrere	311 000	6,2	11 110	6,2	3,6
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	2 440	1,4	2,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

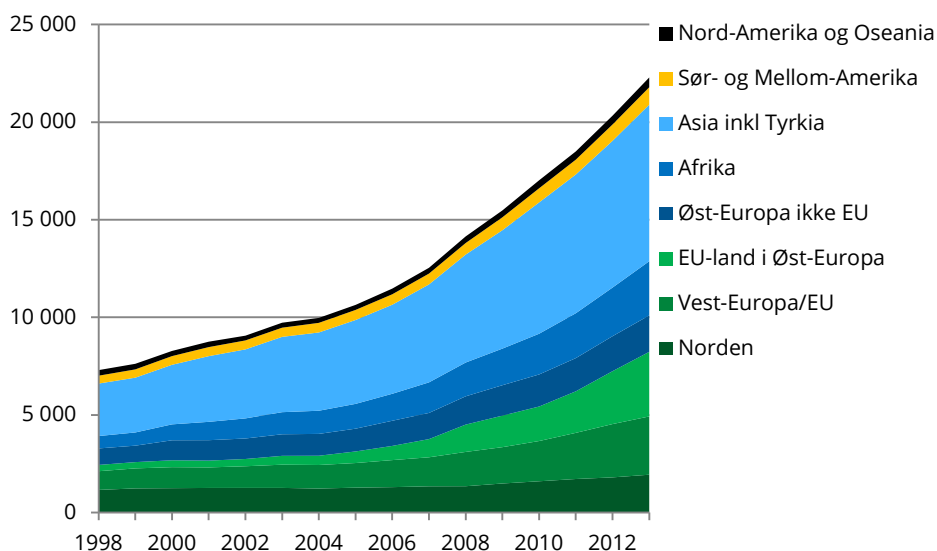
¹ Tabellen er rettet 8. juli 2014.

Fire og en halv gang flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. Av alle personer med utenlandsk opprinnelse i Trondheim, kommer 39 prosent fra EU, Nord-Amerika etc., mens 61 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Siden 2006 har andelen med innvandrerbakgrunn i Trondheim økt fra 7,2 til 12,4 prosent av folketallet i kommunen.

Siden 2006 har andelen med bakgrunn fra Europa (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) økt fra 41 til 45 prosent. Økningen har først og fremst kommet på grunn av en mer enn tredobling av antallet fra EU-land i Øst-Europa, som har økt sin andel fra 6 prosent til 15 prosent. De fra Asia er fremdeles den største gruppen, selv om andelen har minket fra 40 prosent i 2006 til 36 prosent i 2013. Antallet afrikanere er fordoblet, og de utgjorde 13 prosent av innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre 1.1.2013.

Figur 14.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Trondheim. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt nesten tre ganger flere innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim økte fra 1 660 i 1970, 2300 i 1980, 4 700 i 1990, 8 280 i 2000, 17 020 i 2010, og altså 22 290 i 2013. Gjennomsnittlig årlig vekst i perioden 2006-2012 har vært 1 550. Dette gjelder for Bergen som for resten landet, veksten skjøt fart etter EU-utvidelsen.

De fra Spania og Frankrike er mest overrepresentert

I antall er det flest polakker og svensker i Trondheim, men det er personer med bakgrunn fra Spania og Frankrike som er relativt mest konsentrert til kommunen. Trondheim, som har 3,1 prosent av landets personer med innvandrerbakgrunn, har 8,6 prosent av landets innbyggere med innvandrerbakgrunn fra Spania og 7,8 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn fra Frankrike. Av de største gruppene er det dem med bakgrunn fra Tyrkia som er mest overrepresentert i kommunen. De 1 130 personene utgjorde 6,6 prosent av dem med bakgrunn fra Tyrkia i landet. Av de store gruppene er litauere mest underrepresentert.

Tabell 14.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrer- befolkningen i Trondheim	Inn- vandrerere	Norsk- fødte med innvandrer- foreldre	Andel inn- vandrerere i gruppen	Andel norsk- fødte med innvandrer- foreldre i gruppen	Andel av dem med innvandrer- bakgrunn i Trondheim	Andel av samlet inn- vandrer- befolkning i hele landet	Prosent som bor i Trondheim per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	22 290	19 270	3 020	86,5	13,5	100,0	100,0	3,1
Polen	1 850	1 750	100	94,6	5,4	8,3	11,6	2,2
Sverige	1 190	1 130	60	95,1	4,9	5,3	5,3	3,2
Tyrkia	1 130	720	410	64,0	36,0	5,1	2,4	6,6
Tyskland	970	880	90	90,4	9,6	4,4	3,7	3,7
Irak	940	740	200	78,5	21,5	4,2	4,2	3,2
Vietnam	940	610	340	64,5	35,5	4,2	3,0	4,4
Iran	920	810	110	87,7	12,3	4,1	2,7	4,9
Somalia	740	600	140	80,8	19,2	3,3	4,7	2,2
Russland	670	620	50	92,6	7,4	3,0	2,5	3,7
Kina	590	520	70	88,2	11,8	2,7	1,3	6,5
Afghanistan	560	480	80	86,0	14,0	2,5	2,0	3,9
Bosnia-Hercegovina	510	430	80	84,8	15,2	2,3	2,3	3,1
Thailand	450	440	10	97,1	2,9	2,0	2,2	2,9
India	440	340	100	77,0	23,0	2,0	1,7	3,7
Storbritannia	410	390	20	94,4	5,6	1,8	2,0	2,8
Frankrike	390	360	30	92,1	7,9	1,8	0,7	7,8
Litauen	390	370	30	93,4	6,6	1,8	4,3	1,3
Danmark	370	330	40	88,5	11,5	1,7	2,9	1,8
Filippinene	370	350	20	94,3	5,7	1,7	2,5	2,0
Spania	350	340	10	97,2	2,8	1,6	0,6	8,6
Eritrea	340	290	40	87,0	13,0	1,5	1,7	2,9
USA	340	330	10	96,4	3,6	1,5	1,2	4,0
Etiopia	330	280	50	85,0	15,0	1,5	1,0	4,6
Sri Lanka	320	200	120	63,3	36,7	1,4	2,1	2,2
Andre land	6 780	5 980	810	88,1	11,9	30,4	31,6	3,0

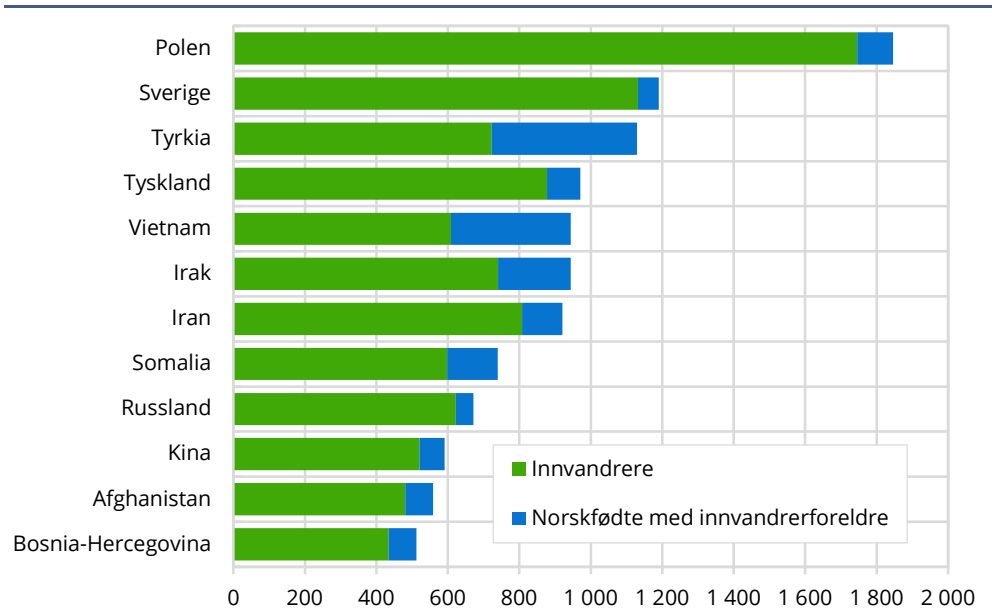
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Sri Lanka, Tyrkia og Vietnam

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 14.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Trondheim er det de fra Sri Lanka, Tyrkia og Vietnam som har størst andel norskfødte. Alle disse landene har en andel som er over 35 prosent. I antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har 44 prosent av de danske innvandrerne i Trondheim bodd mer enn 20 år i landet, mens kun 11 prosent av kommunens danske befolkning med innvandrerbakgrunn er født i Norge. De kan gjerne ha fått flere barn de også, men hvis den andre forelderen er norsk, regnes ikke barna som norskfødte med innvandrerforeldre. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 14.7).

Figur 14.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn.Trondheim. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim som i landet under ett. I Trondheim er 87 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere. Dette er noe høyere enn landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent. Grunnen til dette er det bor forholdsvis få i kommunen fra grupper med lang botid.

Tabell 14.3. Innvandrere i Trondheim, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Trond-heim	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	19 270	100	34	19	17	17	14
EU, Nord-Amerika etc. ...	8 160	100	44	20	12	11	14
Afrika, Asia etc.	11 110	100	27	18	20	22	14
Polen	1 750	100	45	29	17	2	6
Sverige	1 130	100	36	16	11	18	19
Tyskland	880	100	34	21	14	16	14
Iran	810	100	34	12	15	20	19
Irak	740	100	11	17	30	41	2
Tyrkia	720	100	8	9	21	29	33
Russland	620	100	18	21	34	26	1
Vietnam	610	100	11	6	10	14	60
Somalia	600	100	36	13	27	20	5
Kina	520	100	48	24	13	9	6
Afghanistan	480	100	25	24	33	17	0
Thailand	440	100	23	24	29	20	5
Bosnia-Hercegovina	430	100	3	3	5	89	1
Storbritannia	390	100	28	16	12	13	31
Litauen	370	100	67	20	9	4	1
Frankrike	360	100	60	17	7	9	7
Filippinene	350	100	33	17	21	15	14
Spania	340	100	74	10	6	6	5
India	340	100	38	29	12	9	12
Danmark	330	100	19	11	11	16	44
USA	330	100	34	19	9	15	23
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc. ...	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

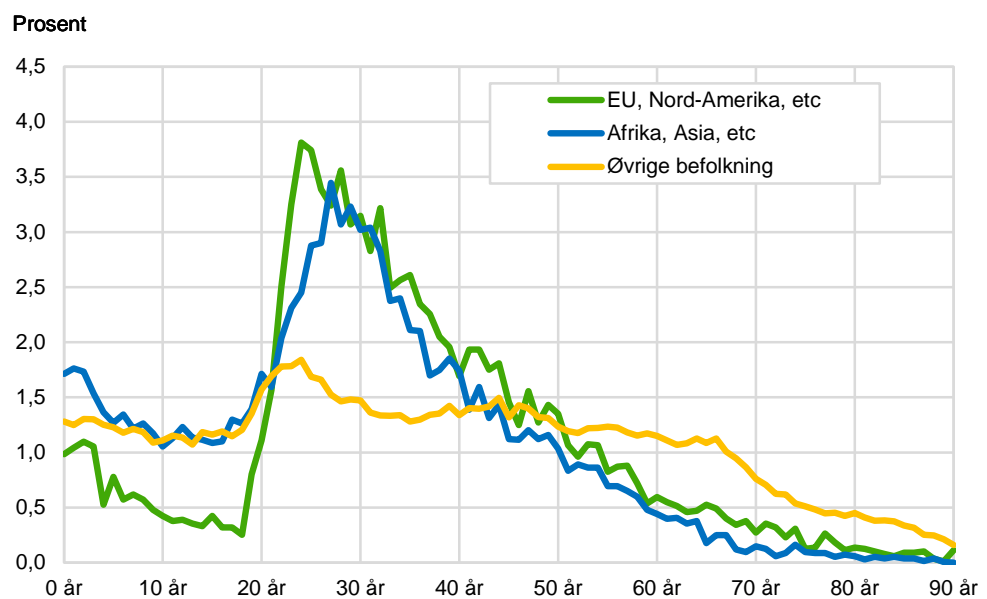
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 14.3 viser innvandrere bosatt i Trondheim fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). Personer med landbakgrunn fra Bosnia-Hercegovina har bodd her lengst. 90 prosent av disse

innvandrerne har bodd mer enn 10 år i landet. Vietnamesere, tyrkere og dansker har også lang botid, mens polakker, litauere og spanjoler er innvandrere med kortest botid.

Figur 14.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Trondheim. 1. januar 2013. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

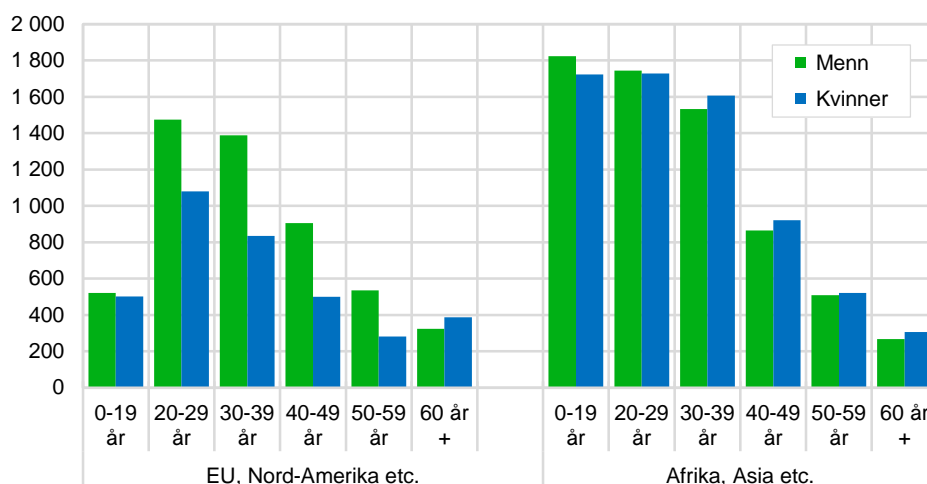
Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 14.3 og 14.4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Trondheim i arbeidsfør alder. Trondheim har en stor gruppe unge innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Totalt er 84 prosent av disse i alderen 20-66 år, mens tallet for den øvrige befolkningen i Trondheim er 64 prosent. Hele 51 prosent av dem med innvandrerbakgrunn er i alderen 20-39 år, og bare 3 prosent er over 66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 7,5 prosent av Trondheims befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 4,9 prosent.

Blant dem under 20 år er 8 prosent innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc. og 3 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. I alderen 20-39 år har 8 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 11 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia, etc.

Figur 14.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Trondheim. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Som ellers i landet er det flest menn som kommer fra EU, Nord-Amerika etc.

Blant innvandrere og de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika, etc. er det flere menn (59 prosent menn) enn kvinner, spesielt i alderen 20-59 år. I alderen 60 år og over er det imidlertid flere kvinner enn menn.

Uvanlig stor andel menn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 20-39 år

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. er det om lag like mange kvinner som menn. Her skiller Trondheim seg fra mønsteret de fleste andre steder og på landsbasis, der det er betydelig flere kvinner enn menn i alderen 20-39 år.

Mange innvandrere bor i sentrumsområdene

Av tabell 14.4 og figur 14.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Trondheim. Personer med innvandrerbakgrunn er mest konsentrert i delområdene Berg-Tyholt, Lademoen, Midtbyen og Flatåsen-Saupstad.

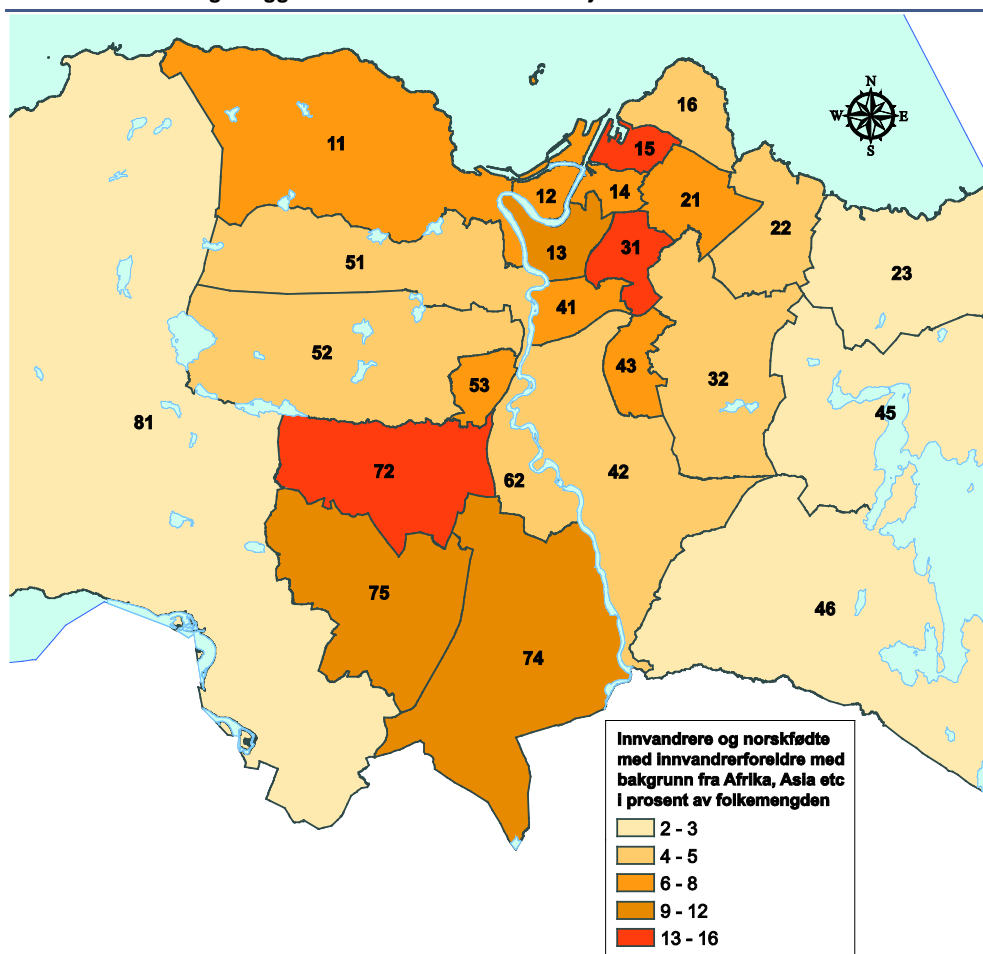
Personer med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. utgjør størst andel av totalbefolkningen i Flatåsen-Saupstad, Berg-Tyholt og Lademoen, samt Tiller-Hårstad. De med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. utgjør derimot størst andel av totalen i Midtbyen og Ila-Trolla, i tillegg til Berg-Tyholt. Som de fleste andre steder, er det forholdsvis få med innvandrerbakgrunn som bor i ytterkanten av kommunen.

Tabell 14.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim og hele landet, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord- Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Trondheim	179 690	12	5	8
11 Ila-Trolla	6 460	15	9	6
12 Midtbyen	4 130	19	12	7
13 Øya-Singsaker	6 980	17	7	10
14 Rosenborg-Møllenberg	8 750	14	7	7
15 Lademoen	5 570	21	7	14
16 Lade	5 250	8	4	4
21 Strindheim	8 410	9	4	6
22 Charlottenlund-Jakobsli	9 650	7	3	4
23 Ranheim	7 970	7	3	3
31 Berg-Tyholt	9 130	23	8	15
32 Åsvang-Stokkan	8 400	9	4	4
41 Nardo	4 790	15	6	8
42 Nidarvoll-Leira	9 360	10	4	5
43 Risvollan-Othilienborg	6 940	12	4	8
45 Jonsvatnet	1 070	7	6	2
46 Bratsberg	870	6	4	2
51 Sverresborg	9 460	11	5	5
52 Byåsen	16 430	8	4	4
53 Hallset	4 600	11	4	7
62 Sjetne-Okstad	4 600	6	3	4
72 Flatåsen-Saupstad	14 100	19	3	16
74 Tiller-Hårstad	8 110	14	2	12
75 Heimdal	13 240	12	3	9
81 Byneset-Leinstrand	4 690	5	4	2
99 Uoppgitt	750	57	46	12

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 14.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 14.4. Trondheim. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013

Tabell 14.5. Befolkningsendringer i Trondheim 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	170 940	7 270	3 730	3 540	8 790	4 040	4 750	24 020	23 510	510	8 760	179 690
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre ...	16 990	940	100	840	8 050	3 190	4 860	2 880	3 310	-430	5 310	22 290
EU, Nord-Amerika, etc.	5 830	240	70	170	4 470	1 590	2 890	1 070	1 240	-170	2 910	8 740
Afrika, Asia, etc	11 150	710	40	670	3 570	1 600	1 970	1 810	2 070	-260	2 400	13 550
Polen	1 100	60	10	50	930	190	740	270	330	-60	740	1 850
Sverige	940	20	10	10	640	380	260	130	160	-20	250	1 190
Tyrkia	1 040	70	10	70	80	50	30	110	110	0	90	1 130
Tyskland	760	40	10	30	410	200	210	120	150	-30	220	970
Irak	890	70	0	60	100	40	70	160	230	-70	60	940
Vietnam	880	40	0	30	80	40	50	70	90	-10	70	940
Iran	750	30	0	20	310	60	250	100	210	-100	170	920
Somalia	540	40	0	40	160	50	110	150	90	60	210	740
Russland	570	30	0	20	150	40	110	130	160	-30	100	670
Kina	500	40	0	40	330	210	120	40	120	-80	90	590
Den øvrige befolkningen	153 950	6 320	3 620	2 700	740	860	-110	21 140	20 200	940	3 450	157 400

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 14.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Vekst i begge grupper av personer med innvandrerbakgrunn og i den øvrige befolkningen

Av befolkningsveksten i Trondheim mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 8 760 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 5 310, som er 61 prosent av veksten. De med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. hadde en vekst på 2 910, mens de med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., hadde en vekst på 2 400.

Den sistnevnte gruppen hadde flere fødsler enn den førstnevnte. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid mye større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. enn de andre. Det var større nettoutflytting fra Trondheim til andre kommuner blant dem fra Afrika, Asia etc. enn blant dem fra EU, Nord-Amerika etc.

Størst vekst blant polakkene

Polakkene er som nevnt den største gruppen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd, men ikke innflyttingsoverskudd. Personer fra Irak, Kina og Tyrkia har flest fødsler per 1 000 middelfolkemengde¹, mens svenskene har færrest.

Det er flere innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som flytter ut enn inn i byen. Dette gjelder spesielt iranere og kinesere, mens flyttereignskapet gikk i null for tyrkere hvor like mange flyttet inn som ut av kommunen.

14.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiegjenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrerens egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

---

¹ Personer 2010 + personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistikert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnnet bilde av fruktbarheten i gruppen.

Familiegjenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 19 300 som var registrert som innvandrere i Trondheim kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 3 000 personer. 58 prosent av de med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

Flukt på landsgjennomsnittet, arbeidsinnvandring litt under

16 300 innvandrere i Trondheim kommune var registrert med innvandringsgrunn. 32 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring mens 26 prosent var registrert med flukt som innvandringsgrunn. 25 prosent var arbeidsinnvandrere mens 15 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Trondheim har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Mange kommer til Trondheim for å ta utdanning

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 26 prosent av alle familieinnvandrede i Trondheim. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent. Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Trondheim kommune har en litt lavere andel av både familieinnvandrere og arbeidsinnvandrere enn Norge sett under ett, mens andelen flyktninger er på samme nivå som for hele landet. Andelen med utdanning som innvandringsgrunn er mye høyere enn i andre kommuner og for Norge som helhet.

Familieinnvandring fra Tyrkia og Thailand

Familieinnvandrere utgjorde den største gruppen av innvandrere i Trondheim, i alt 5 300 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn kommer fra Tyrkia og Thailand med henholdsvis 540 og 390 personer.

Flest med flukt som innvandringsgrunn fra Irak

Personer med flukt som innvandringsgrunn utgjorde den nest største gruppen av innvandrere i Trondheim, i alt 4 300 personer. Innvandrere med bakgrunn fra Irak topper listen med 420 personer etterfulgt av iranere og somaliere med henholdsvis 410 og 400 personer.

Arbeidsinnvandrere telte 4 100 personer. Polakker var den desidert største gruppen arbeidsinnvandrere, med 1 300. Nesten hver tredje arbeidsinnvandrer i Trondheim hadde bakgrunn fra Polen. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere var personer med bakgrunn fra Tyskland med rundt 300 bosatte.

2 500 innvandrere i Trondheim har kommet til Norge på grunn av utdanning eller kulturell utveksling. Det er en høy andel sammenlignet med resten av landet. I denne gruppen var det mange fra Tyskland (260), Spania (220) og Kina (200).

Tabell 14.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Trondheim kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	19 270	4 124	5 255	1 347	4 296	2 496	56	3 043
Polen	1 746	1 270	305	5	37	37	-	97
Sverige	1 132	-	-	-	-	-	-	1 132
Tyskland	878	312	151	-	:	258	:	147
Iran	808	114	150	64	406	115	-	23
Irak	741	:	294	280	423	:	:	17
Tyrkia	723	37	537	164	95	14	-	40
Russland	622	85	309	13	121	94	3	10
Vietnam	609	22	175	88	366	36	-	10
Somalia	598	:	195	187	394	:	:	7
Kina	521	138	128	5	15	210	-	30
Afghanistan ...	481	:	101	94	372	:	:	6
Thailand	438	4	383	:	10	20	-	21
Bosnia-								
Hercegovina ..	434	8	30	23	383	7	-	6
Storbritannia ..	385	166	71	-	-	18	7	123
Litauen	365	253	80	-	-	20	-	12
Frankrike	362	103	55	-	:	165	:	34
Filippinene	347	14	165	3	22	96	3	47
Spania	341	68	24	-	-	218	3	28
India	338	120	132	7	:	38	:	42
Danmark	330	-	-	-	-	-	-	330
USA	325	64	118	-	:	53	:	82
Eritrea	294	:	58	57	228	:	:	:
Etiopia	277	11	83	49	114	64	-	5
Nederland	201	76	46	-	-	26	4	49
Sri Lanka	200	10	66	40	102	:	:	16
Latvia	199	127	50	-	-	10	-	12
Italia	194	89	19	-	-	58	3	25
Kosovo	177	:	34	21	134	:	:	:
Pakistan	176	23	59	5	7	72	3	12
Chile	174	6	43	25	111	6	-	8
Romania	172	79	69	:	:	19	:	:
Brasil	164	32	95	:	-	31	-	6
Estland	162	123	26	-	-	6	-	7
Finland	156	-	-	-	-	-	-	156
Ukraina	153	38	75	:	11	25	:	:
Island	149	-	-	-	-	-	-	149
Ghana	135	3	53	19	15	59	-	5
Myanmar	131	:	7	6	122	:	:	:
Nepal	129	4	19	-	37	68	-	1
Ungarn	128	73	24	-	16	:	:	10
Bulgaria	121	56	39	:	-	14	4	8
Slovakia	120	93	9	-	-	16	-	2
Indonesia	106	21	52	-	-	27	-	6

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Polske arbeidsinnvandrere

Polakker var den største innvandrerguppen i Trondheim kommune med 1 700 personer, etterfulgt av våre svenske naboer med 1 100. For innvandrere fra Sverige mangler vi fullstendig opplysninger om innvandringsgrunn fordi nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene. Blant innvandrere fra Polen kom sju av ti som arbeidsinnvandrere, mens to av ti har familieinnvandret.

Omtrent seks prosent av alle bosatte polske innvandrere i Trondheim manglet opplysninger om innvandringsgrunn.

Flest tyrkiske familieinnvandrere

Til sammen 5 300 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Trondheim per 1. januar 2013 (se tabell 14.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

61 prosent av familieinnvandrerne i Trondheim kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 39 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 14.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Trondheim kommune

Land- bakgrunn	I alt	Gjen- forening og med- følging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er inn- vandrer eller norsk- født med innvandrer- foreldre	Herboende tilhører den øvrige befolk- ningen	Herboende uoppgitt
I alt	5 255	3 200	2 055	764	1 274	17
Tyrkia	537	289	248	178	63	7
Thailand	383	137	246	5	241	-
Russland	309	179	130	12	118	-
Polen	305	257	48	16	32	-
Irak	294	237	57	55	:	:
Somalia	195	181	14	14	-	-
Vietnam	175	91	84	51	32	1
Filippinene	165	53	112	9	103	-
Tyskland	151	129	22	3	19	-
Iran	150	95	55	48	7	-
India	132	81	51	42	8	1
Kina	128	103	25	12	13	-
USA	118	52	66	3	63	-
Afghanistan	101	68	33	31	:	:
Brasil	95	38	57	3	54	-
Etiopia	83	62	21	19	:	:
Litauen	80	65	15	6	9	-
Ukraina	75	45	30	3	27	-
Storbritannia	71	46	25	:	24	:
Romania	69	30	39	7	32	-
Sri Lanka	66	37	29	28	:	:
Pakistan	59	43	16	14	:	:
Eritrea	58	53	5	:	:	:
Frankrike	55	43	12	3	9	-
Indonesia	52	34	18	5	13	-
Latvia	50	38	12	:	11	:

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

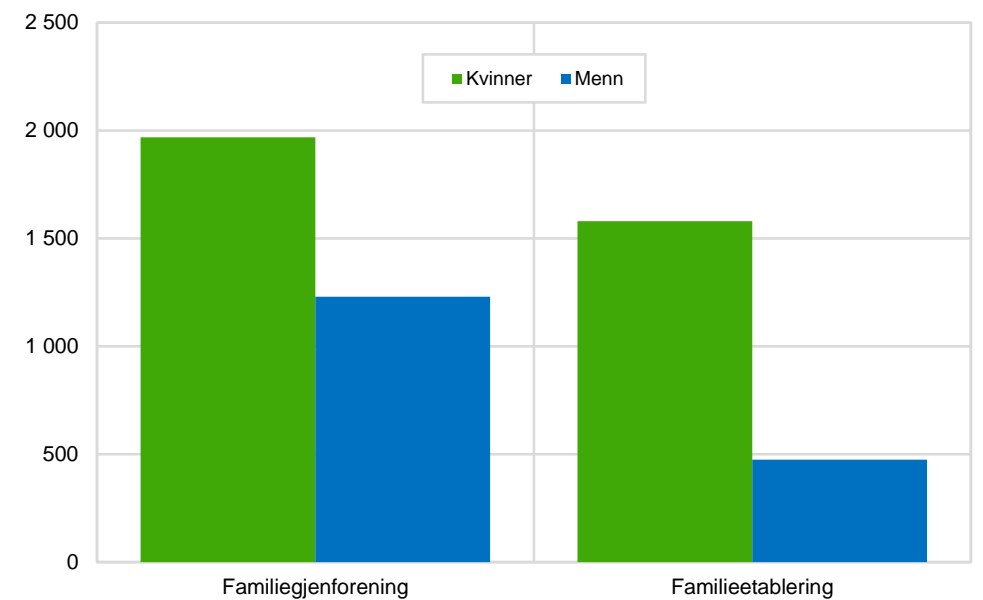
Tyrkere til andre tyrkere, thailandere til nordmenn

62 prosent av de 2 100 familieetablerte innvandrerne i Trondheim hadde en referanseperson uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 14.7). De to største innvandrergruppene som har kommet gjennom familieetablering er personer med bakgrunn fra Tyrkia og Thailand med om lag 250 personer hver. Blant de familieetablerte med tyrkisk bakgrunn hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i sju av ti tilfeller. Det var omtrent like mange tyrkiske kvinner som tyrkiske menn i Trondheim kommune som kom gjennom familieetablering.

Blant familieetablerte med bakgrunn fra Thailand var den bosatte referansepersonen uten innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det er utelukkende innvandrerkvinner som kommer fra Thailand gjennom familieetablering.

Seks av ti familiegjenforente i Trondheim kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 77 prosent (figur 14.6).

Figur 14.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Trondheim kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

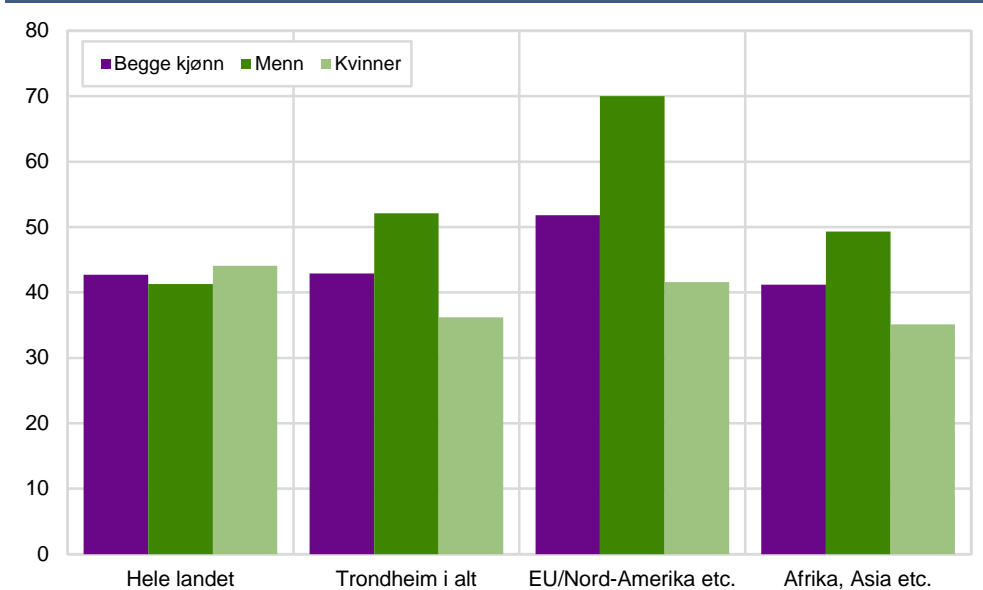
Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Trondheim kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (SSB, 2013).

Den totale valgdeltagelsen i Trondheim var på 67,1 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var 3 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet og snaut ett prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for Sør-Trøndelag fylke. Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Trondheim var valgdeltakelsen på samme nivå. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest menn brukte stemmeretten

Det var flest menn med innvandrerbakgrunn som brukte stemmeretten sin i Trondheim. Disse hadde en valgdeltakelse på 52 prosent, som er 11 prosentpoeng høyere enn for tilsvarende gruppe på landsnivå. For kvinner var deltakelsen i Trondheim 8 prosentpoeng lavere enn på landsbasis med 36 prosent.

Figur 14.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Trondheim og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Trondheim var med 41 prosent i overkant av ett prosentpoeng høyere enn i landet som helhet for denne gruppen. 14 prosentpoeng flere menn enn kvinner brukte stemmeretten sin i denne gruppen. Personer med innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc. lå med 52 prosent deltakelse hele 8 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet. Dette skyldtes primært lav valgdeltakelse blant kvinner, som med 42 prosent lå 20 prosentpoeng under landsnivået.

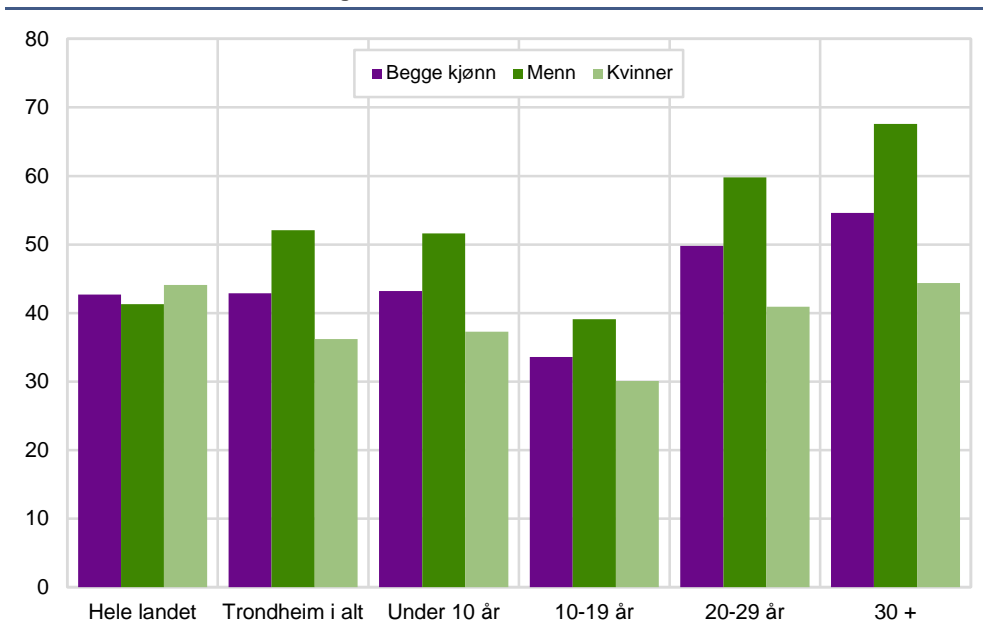
Valgdeltakelsen økte med botid

I landet som helhet økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn med økt botid. Lavest deltakelse var det i gruppen som hadde bodd i landet mellom 10 og 19 år. Slik var det også i Trondheim. Høyest valgdeltakelse var det blant dem med mer enn 30 års botid med 55 prosent. Dette var 3 prosentpoeng lavere enn på landsnivå.

Personer med innvandrerbakgrunn og botid mellom 20 og 29 år var den best representerte gruppen i Trondheim sammenlignet med landet som helhet. Valgdeltakelsen på 50 prosent var mer enn 8 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet.

I alle grupper var det menn som dro opp valgdeltakelsen i Trondheim. På landsnivå var det kvinner som i størst grad brukte stemmeretten, uavhengig av botid. I Trondheim hadde kvinner 23 prosentpoeng lavere deltakelse enn menn blant de som hadde bodd i landet i mer enn 30 år og lå også 17 prosentpoeng under landsgjennomsnittet i denne gruppen.

Figur 14.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Trondheim og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn godt representert i bystyret

Trondheim har åtte innvalgte kommunestyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som innebærer at de utgjør 12 prosent av det totale bystyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommuner personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy andel med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at mindre enn 11 prosent av Trondheims innbyggere i 2011 var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, uansett statsborgerskap, var de med innvandrerbakgrunn godt representert i kommunestyret etter valget i 2011

14.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 80 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Trondheim går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Trondheim ligger blant de 13 kommunene i utvalget med lavest andel 1- og 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. som mottar kontantstøtte.

14.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

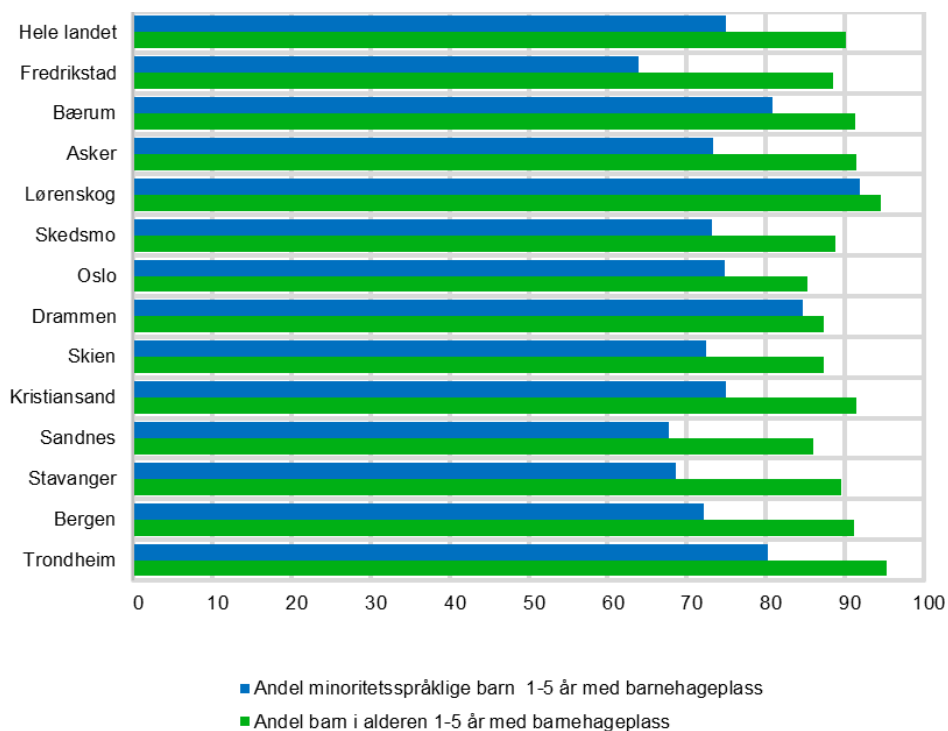
Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 14.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

8 av 10 minoritetsspråklige barn i barnehage i Trondheim

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 80 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Trondheim kommune (se figur 14.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Trondheim, utgjør minoritetsspråklige barn 20 prosent.

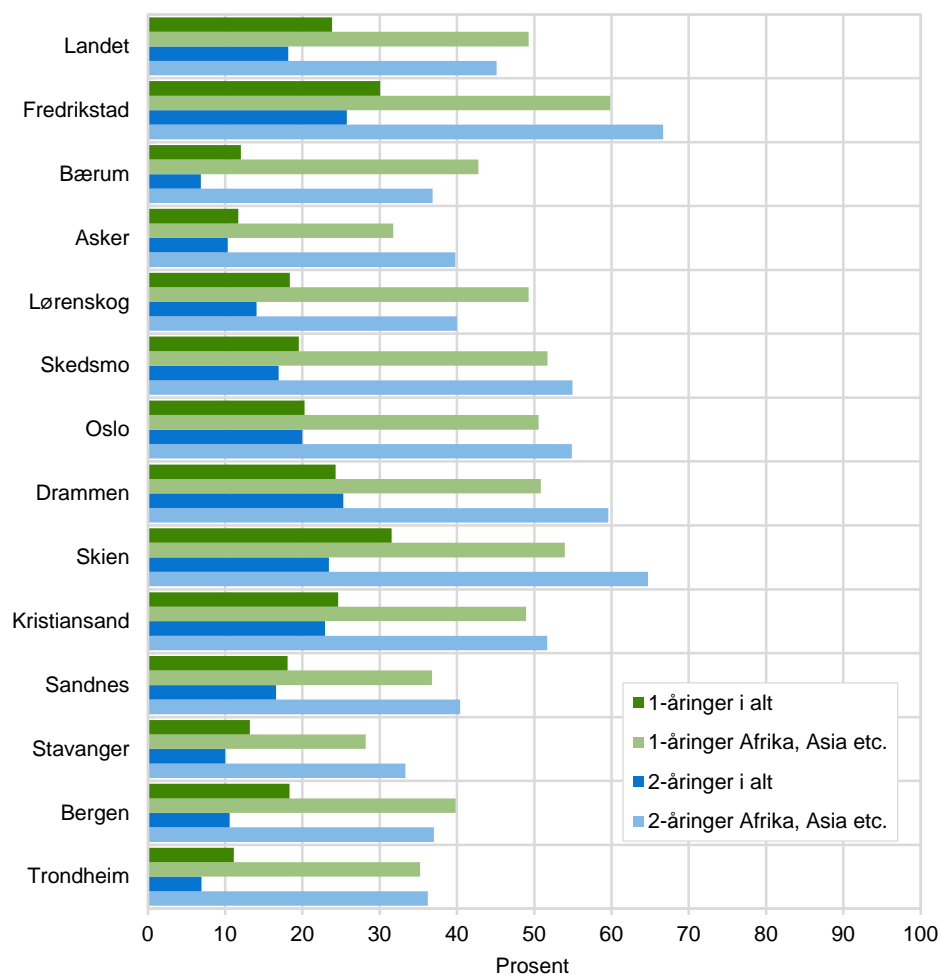
Figur 14.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.3.2. Kontantstøtte

Figur 14.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 49 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia, etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Under landsgjennomsnittet i bruk av kontantstøtte

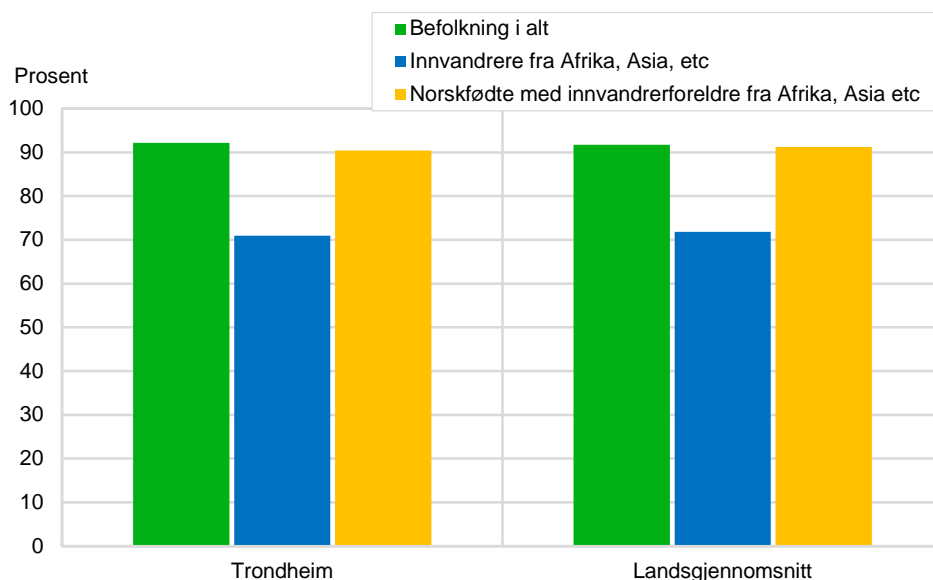
Trondheim ligger i det nedre sjiktet av kommunene i utvalget vårt i andel som bruker kontantstøtte. Likevel er andelen som bruker kontantstøtte betraktelig høyere blant dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. For 1-åringene 49 prosent mot 24 prosent, og for 2-åringene 45 prosent mot 18 prosent. Det er omtrent like stor andel 1-åringer som 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte.

14.4. Utdanning

- Trondheim ligger på landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning. Som i landet ellers er deltagelsen lavest blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia, etc, med 62 prosent. Jentene i samme gruppe gjorde det bedre, med 38 prosent. Landsgjennomsnittet for guttene i denne gruppen er 59 prosent og for jentene 41 prosent.
- Trondheim ligger over landsgjennomsnittet når det gjelder høyere utdanning for alle grupper, både i befolkningen som helhet, og i alle gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.
- Trondheim ligger over landsgjennomsnittet når det gjelder deltakelse i høyere utdanning i aldersgruppen 19-24 år. Det gjelder både kommunen totalt og begge innvandrergruppene. Norskfødte med innvandrerforeldre er de mest aktive når det gjelder deltakelse i høyere utdanning.

14.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 14.11. Deltakelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Som for landet som helhet

Figur 14.11 viser at tallene for Trondheim, både for dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og for befolkningen ellers, er temmelig lik landsgjennomsnittet. Vi ser for Trondheim det bildet vi ser ellers, at norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. har en deltakelse som er nær nivået for den øvrige befolkning, og betydelig over innvandrerne fra samme landgruppe. Mens 71 prosent av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. deltok i videregående utdanning, var deltakerandelen 90 prosent for de norskfødte med samme bakgrunn. Det er 1 prosentpoeng under landsgjennomsnittet for gruppen og knappe 2 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for alle i kommunen.

14.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 14.8. Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Trondheim. Prosent

			Fullført med studie- eller yrkeskompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
	I alt antall	I alt prosent	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Forts. i videreg. opplæring	Gjennomført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	5 969	100	71	58	13	29	6	7	16
Menn	3 058	100	65	50	15	35	8	8	19
Kvinner	2 911	100	77	67	10	23	5	6	12
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	227	100	50	40	10	50	9	13	28
Menn	118	100	38	30	8	62	13	10	39
Kvinner	109	100	62	50	12	38	6	16	17

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Gutter fra Afrika, Asia etc. litt dårligere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe, jentene litt bedre

Frafallet i videregående utdanning i Trondheim er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Hele 50 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007 oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter 5 år. 40 prosent fullførte videregående utdanning på normert tid og 10 prosent fullførte på mer enn normert tid. Blant alle elever samlet, fullførte 58 prosent på normert tid og det var 29 prosent som ikke oppnådde studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning. Gutter har generelt høyere frafallsprosent enn jenter, og det synes tydelig blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Hele 62 prosent av guttene fra denne landgruppen fullførte ikke, mens tilsvarende tall for jentene var 38 prosent. Landsgjennomsnittet i denne gruppen er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent

Det var kun til sammen 26 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. 81 prosent av dem fullførte på normert tid og bare 15 prosent av dem oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse.

14.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 14.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	EU, Nord-Amerika etc.	Andel med høyere utdanning	Afrika, Asia etc.	Andel med høyere utdanning	EU, Nord-Amerika etc.	Andel med høyere utdanning	Afrika, Asia, etc.	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Trondheim										
I alt	78 030	52	5 390	65	7 480	37	74	69	103	57
Menn	40 670	48	3 360	57	3 680	39	46	70	51	53
Kvinner	37 360	57	2 030	76	3 800	36	28	68	52	62

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor andel har fullført høyere utdanning i Trondheim

Trondheim ligger over landsgjennomsnittet i andel personer som har fullført høyere utdanning. Det gjelder både hele befolkningen, innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre.

Høyest utdanningsnivå har innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. De ligger både over nivået i befolkningen i Trondheim og gjennomsnittet for sin gruppe i landet. Det er særlig kvinnene i denne gruppen som bidrar til det høye utdanningsnivået. Hele 76 prosent av kvinnene i denne gruppen har fullført høyere utdanning, nesten 20 prosentpoeng høyere enn mennene. Utdanningsnivået for innvandrerne fra Afrika, Asia etc. ligger betydelig lavere, men likevel over landsgjennomsnittet for sin gruppe. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. har en større andel som har fullført høyere utdanning enn innvandrerne fra samme gruppe. 57 prosent av de norskfødte har fullført høyere utdanning, mens tilsvarende tall for innvandrergruppen er 37 prosent.

14.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 14.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrerne				Norskfødte med innvandrerforeldre				
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	
Hele landet ..											
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38	
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32	
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44	
Trondheim											
I alt	18 140	43	1 030	26	1 250	31	40	65	279	45	
Menn	9 360	39	550	22	640	32	26	69	148	40	
Kvinner	8 770	47	480	30	610	30	14	57	131	50	

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange norskfødte med innvandrerforeldre deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn, er det betydelig flere kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Trondheim skiller seg ikke mye fra det mønsteret, men blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er det imidlertid en noe høyere andel som deltar i høyere utdanning. Det samme er tilfellet med de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika, etc, men denne gruppen er for liten til at man kan legge vekt på mønsteret her.

Vi ser at innvandrergruppene deltar i mindre grad i høyere utdanning enn befolkningen i Trondheim som helhet, men ser vi på de norskfødte med innvandrerforeldre er denne forskjellen snudd. Norskfødte med innvandrerforeldre fra begge landgrupper har en høyere prosentandel som deltar i høyere utdanning sammenliknet med alle 19-24 åringer i Trondheim.

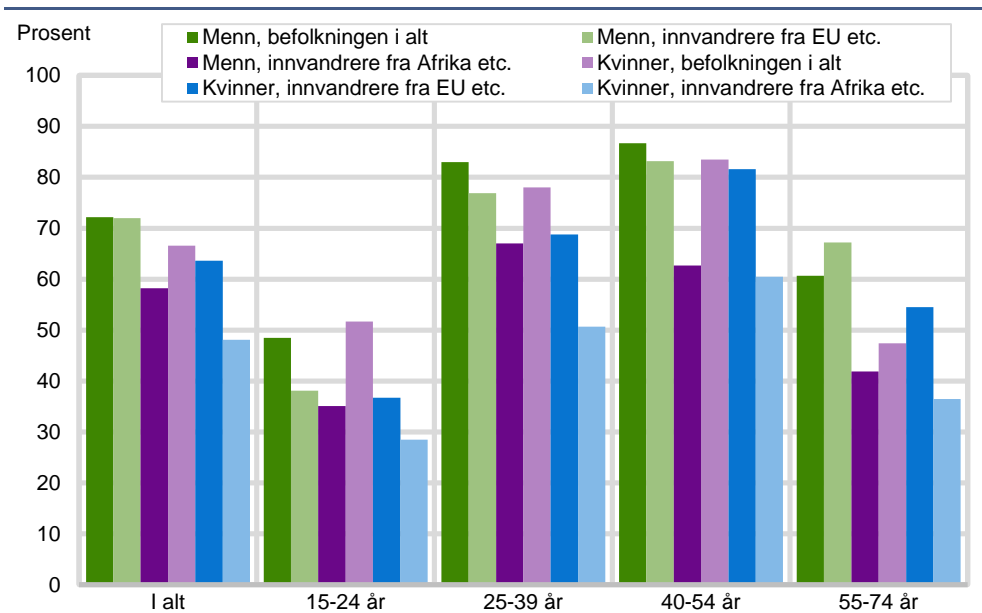
Vi ser også at andelen av innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning er noe lavere enn tilsvarende andel blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Det henger antakelig sammen med at mange i denne gruppen kommer for å jobbe, og har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er nødt til å ta utdanning før de kan jobbe.

14.5. Arbeid

- Sysselsettingsnivået i Trondheim er på linje med landet som helhet. Innvandrere under 40 år har lavere sysselsettingsnivå enn landsgjennomsnittet for sine grupper, spesielt innvandrere 15-24 år fra EU, Nord-Amerika, etc.
- Det er færre arbeidsledige og personer på tiltak i Trondheim enn i resten av landet. Det gjelder for hele befolkningen og for begge innvandrergroppene. Likevel er det nesten fire ganger så sannsynlig at en innvanderer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig som at en person uten innvanderbakgrunn skal være det.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc. er mest overrepresentert i næringen utleie av arbeidskraft, mens de fra Afrika, Asia, etc. er mest overrepresentert i rengjøringsvirksomhet. I antall er det imidlertid flest innvandrere innenfor undervisning, både av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc.
- Det er relativt få selvstendig næringsdrivende blant innvandrerne i Trondheim.

14.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 14.12. Sysselsatte i Trondheim etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.11. Sysselsetting etter alder og innvanderbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav sysselsetting blant unge innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc.

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. Trondheim ligger temmelig nær landsgjennomsnittet. Innen de enkelte grupper er det likevel noen forskjeller. Størst forskjell er det for innvandrere 15-24 år fra EU, Nord-Amerika, etc., som har langt lavere sysselsettingsgrad enn samme gruppe på landsnivå, noe som kan ha sammenheng med at mange unge mennesker fra disse landene kommer til Trondheim for å studere. Vi finner det samme mønsteret også i Bergen.

Som vi ser i andre kommuner er sysselsettingen lavest blant innvandrerne fra Afrika, Asia, etc., og da aller lavest blant kvinnene. I aldersgruppen under 40 år er også andelen sysselsatte noe lavere enn landsgjennomsnittet. Sysselsettingsandelen for dem på 55 år og mer er imidlertid noe høyere enn landsgjennomsnittet, men det er ikke mange i antall, under 200 sysselsatte henholdsvis menn og kvinner.

Ikke mange norskfødte med innvandrerforeldre i arbeidsstyrken

Det var 384 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 98 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. og 286 fra Afrika, Asia, etc. Det utgjør 62 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og 48 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. 240 av dem var under 25 år gamle, og under halvparten av disse var sysselsatte. Av dem i aldersklassen 25-39 år var 75 prosent sysselsatt, som er en høyere andel enn blant innvandrerne i samme alder. Det var imidlertid bare 110 sysselsatte norskfødte med innvandrerforeldre i denne alderen.

14.5.2. Arbeidsledige

Tabell 14.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Trondheim

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Fra Afrika, Asia, etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Trondheim	2 230	1 480	730	180	550	1,9	1,5	4,4	2,5	5,8
Menn	1 260	870	370	100	270	2,1	1,7	4,1	2,3	5,9
Kvinner	970	610	360	80	280	1,7	1,2	4,8	2,9	5,8

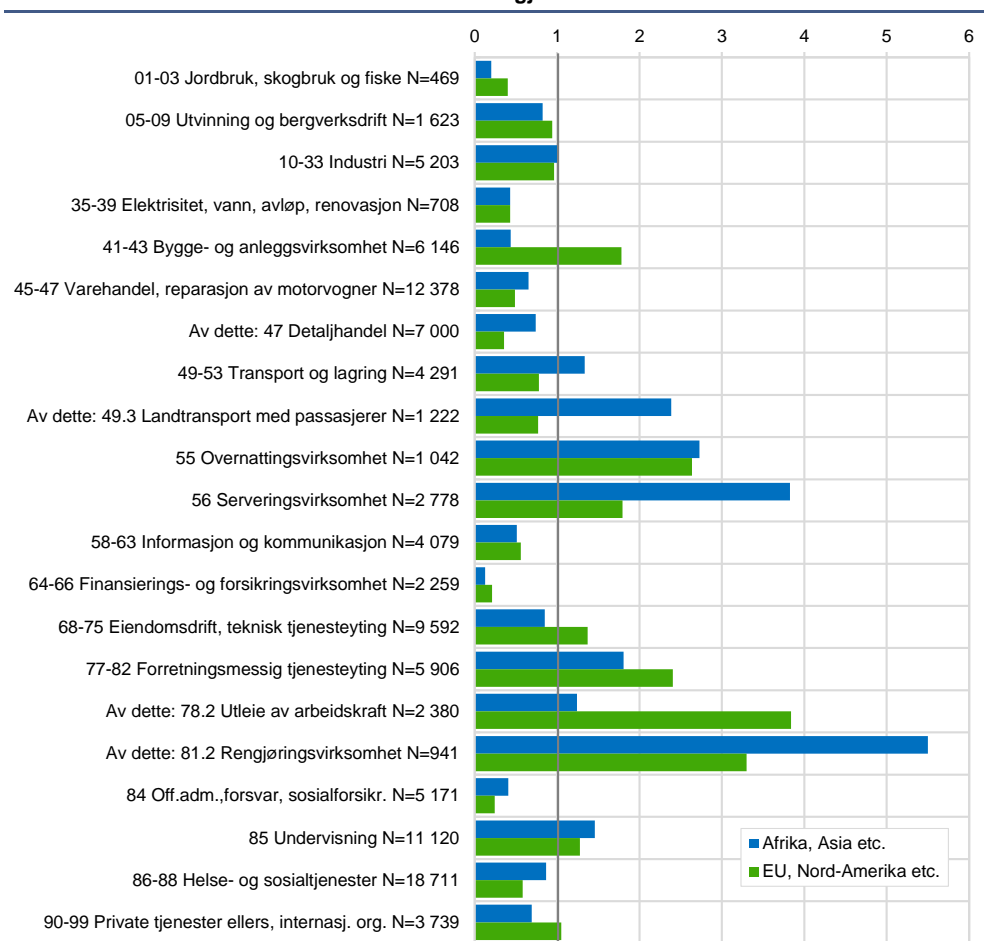
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

En tredjedel av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant innvandrere i Trondheim enn i den øvrige befolkningen. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 5,8 prosent, mot 2,5 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og kun 1,5 prosent for den øvrige befolkningen. Mens innvandrerne utgjør 17 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Trondheim, er 33 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

14.5.3. Næringer

Figur 14.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Trondheim. 4.kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 14.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika, etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 95 600 sysselsatte i Trondheim, av disse var 5 200 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 5 400 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrer var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester og undervisning, de er mest overrepresentert i rengjøring

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I rengjøringsvirksomhet er 31 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia, etc. og i serveringsvirksomhet er andelen 22 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det helse- og sosialtjenester og undervisning (17 prosent i begge næringer) som sysselsetter flest. Det er altså ikke kun til ufaglærte jobber det rekrutteres innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i undervisning, de er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc. er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft, der de utgjør 21 prosent av de sysselsatte. Dette vil ofte være personer som gjennom et bemanningsbyrå er leid til å jobbe i bygg og anlegg. De er også sterkt overrepresentert rengjøringsvirksomhet, der de utgjør 18 prosent. Andelen i bygge- og anleggsvirksomhet i seg selv er ganske liten sammenlignet med mange andre kommuner, kun 10 prosent.

I antall sysselsatte er undervisning den største næringen, med 15 prosent. Eiendomsdrift, teknisk tjenesteyting (14 prosent) er også stor. 11 prosent er sysselsatt innenfor bygge- og anleggsvirksomhet, foruten en ukjent andel også av dem som er registrert i utleie av arbeidskraft (10 prosent).

Av de kommunene som er med i utvalget vi ser på, er det kun i Trondheim at denne undervisning er på topp når det gjelder antall sysselsatte innvandrere. Det er 910 med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og 770 fra EU, Nord-Amerika etc. Årsaken er antagelig det store høgskolemiljøet i Trondheim, som tiltrekker seg både studenter og lærekrefter fra utlandet.

14.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 14.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Trondheim og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet ...	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Trondheim	3 520	380	200	190	2,6	2,1	2,6	1,8
Menn	2 300	240	130	110	3,3	2,5	2,8	2,2
Kvinner	1 220	140	70	70	1,8	1,7	2,3	1,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

I alt var det 380 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Trondheim i 4. kvartal 2012, 200 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 190 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det også flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika, Asia etc. Andelen for EU, Nord-Amerika lå på nivå med alle bosatte i Trondheim.

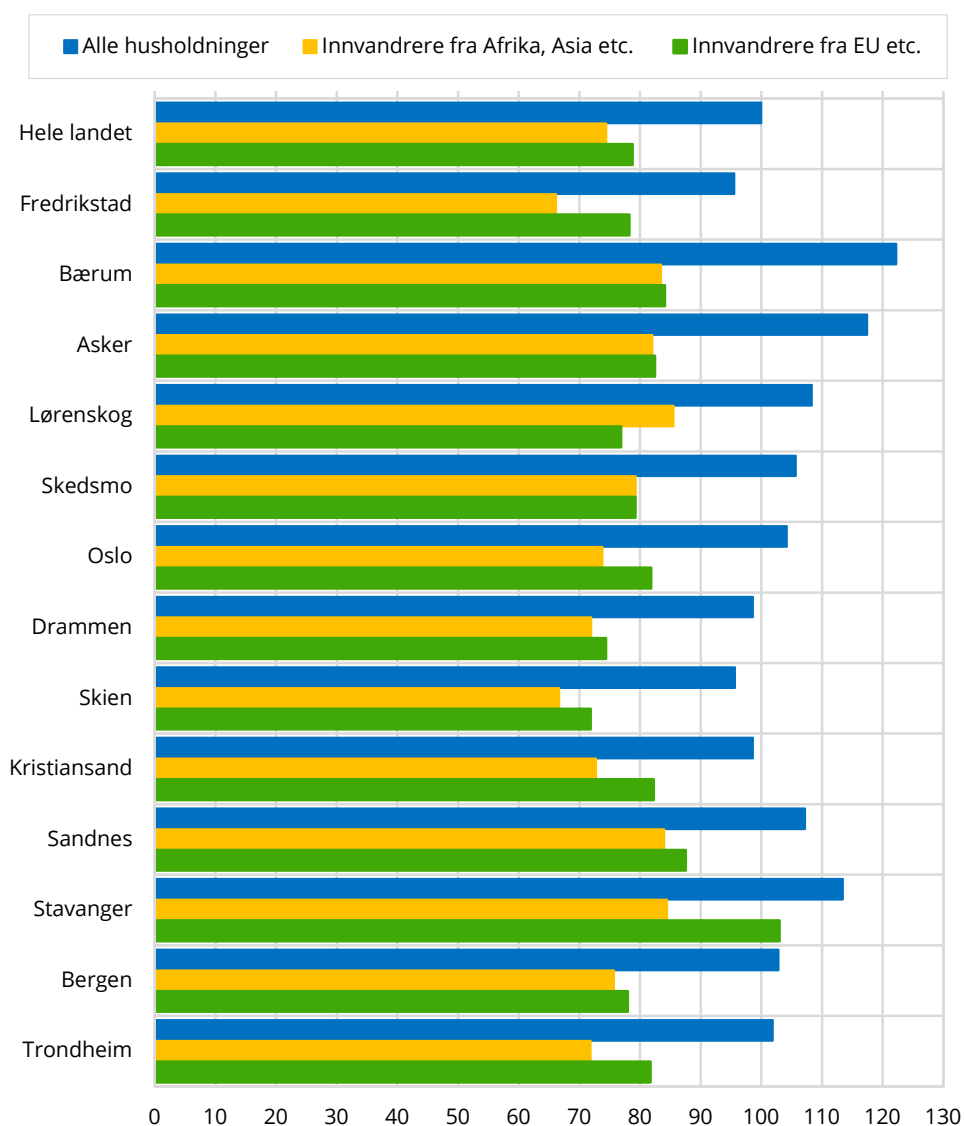
Både for befolkningen som helhet, og for begge innvandrergroppene. lå andelen selvstendig næringsdrivende i Trondheim under landsgjennomsnittet.

14.6. Økonomiske levekår

- Husholdningene i Trondheim, hadde et inntektsnivå som var 2 prosent høyere enn alle husholdninger i Norge. Medianinntekten til innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 71 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Trondheim. Innvandrere fra EU etc. hadde inntekter som tilsvarte 80 prosent av alle husholdninger i kommunen.
- I Trondheim er det få innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som mottar sosialhjelp. Innvandrerne fra Afrika, Asia, etc. ligger imidlertid litt over landsgjennomsnittet for gruppen i andel som mottar sosialhjelp.
- Andelen som mottar uførepensjon er lavere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe for innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc., mens de fra Afrika, Asia, etc. ligger på landsgjennomsnittet.

14.6.1. Inntekt

Figur 14.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet

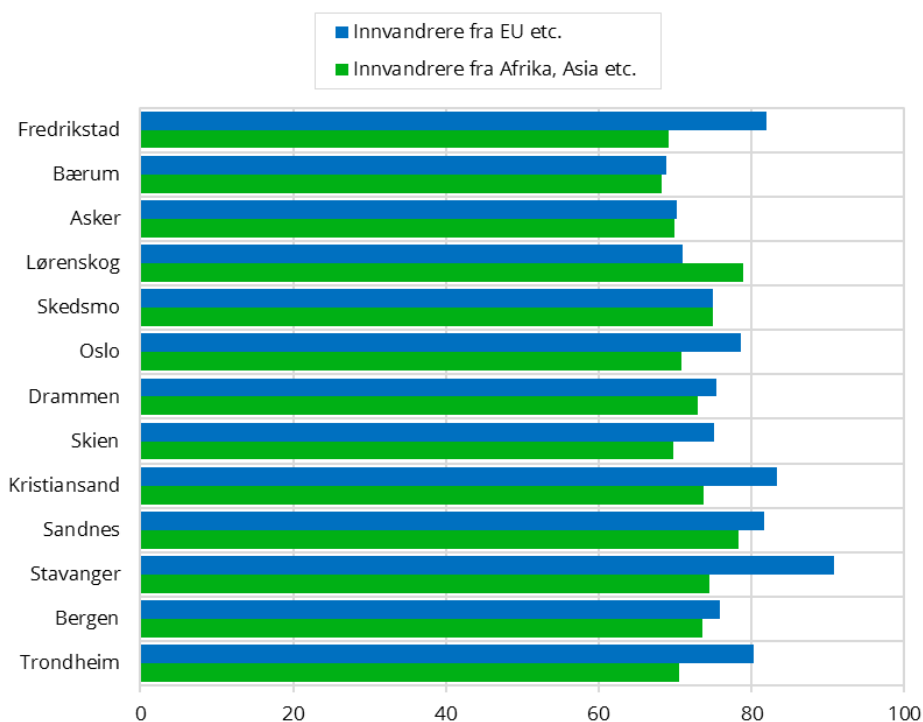

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Alle husholdningene i Trondheim, hvor hovedinntektstaker var 25-55 år, hadde et inntektsnivå som var 2 prosent høyere enn alle husholdninger i Norge. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde en medianinntekt som tilsvarte 71 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Trondheim kommune, mens inntekten til

innvandrere fra EU etc. utgjorde 80 prosent av nivået til alle husholdningene i kommunen.

Figur 14.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for kommunene

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Trondheim hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 229 100 kroner i 2011. Dette tilsvarte 72 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). Bare i Skien og Fredrikstad hadde innvandrere med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. et lavere inntektsnivå, når vi ser på de 13 største innvandrerkommunene. Innvandrere fra EU etc. hadde et høyere inntektsnivå (260 600 kroner), som tilsvarte 82 prosent av inntekt etter skatt for hele befolkningen.

14.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort

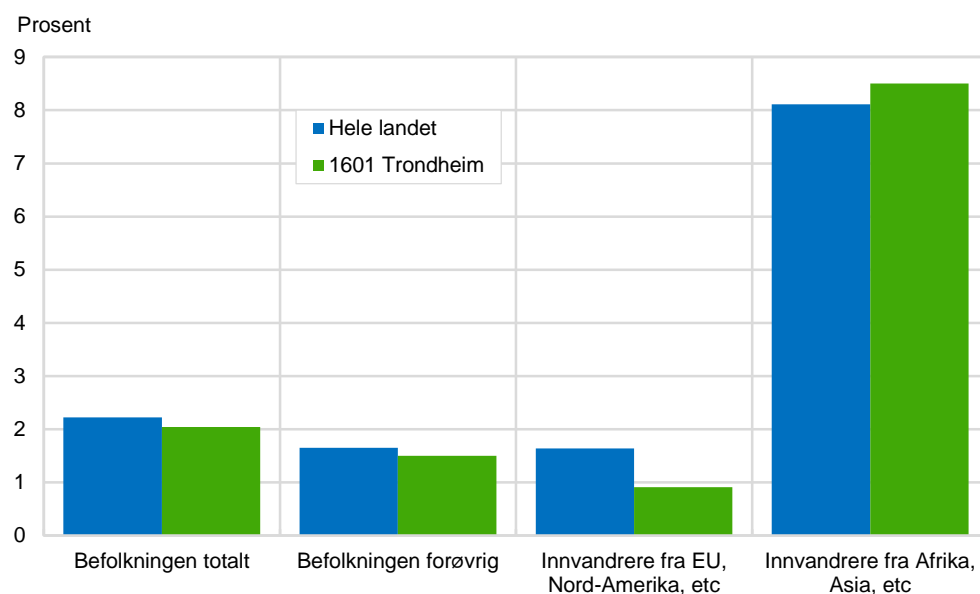

botid. Innføringen av disse stønadene gjør sammenlikning at økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Høy andel innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp

I Trondheim er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp noe lavere, sammenliknet med hele landet. I gruppen innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc. er andelen vesentlig lavere, og for innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er andelen noe høyere enn for hele landet. For langtidsmottakere er andelen noe høyere i Trondheim sammenliknet med hele landet for alle gruppene, bortsett fra gruppen innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc., der andelen er på samme nivå som for hele landet.

Figur 14.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Trondheim og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.6.3. Uførepensjon

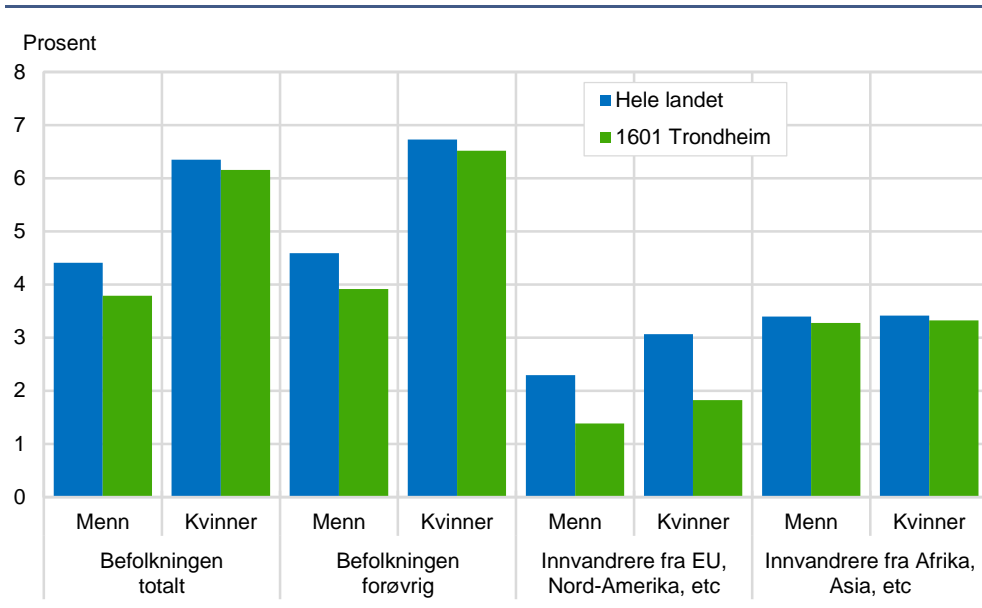
Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

Spesielt få innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som mottar uførepensjon

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og spesielt kvinner er andelen med uførepensjon høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene. I Trondheim er andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som mottar uførepensjon lavere enn landsgjennomsnittet for gruppen. Blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. er det flere som mottar uføretrygd, og de ligger på landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Figur 14.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Trondheim og hele landet, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Trondheim er andelen generelt på samme nivå eller noe lavere sammenlignet med hele landet, i alle gruppene og for begge kjønn.

Tabell 14.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Trondheim og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Trondheim	Hele landet	Trondheim
Befolkningen totalt	15	13	11	9
Befolkningen for øvrig	16	14	13	10
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	9	8	5
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	2	2	1

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

14.1.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Trondheim. Dagens landgruppering.....	509
14.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn.Trondheim. 1. januar 2013	511
14.3.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Trondheim. 1. januar 2013. Prosent.....	512
14.4.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Trondheim. 1. januar 2013	513
14.5.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 14.4. Trondheim. 1. januar 2013.....	515
14.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Trondheim kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall.....	520
14.7.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Trondheim og landet.....	521
14.8.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Trondheim og landet.....	522
14.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass.Utvalgte kommuner. 2012.....	524
14.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	525
14.11.	Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012	526
14.12.	Sysselsatte i Trondheim etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	529
14.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Trondheim. 4.kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen	531
14.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet.....	533
14.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for kommunene	534
14.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Trondheim og hele landet. 2012. Prosent	535
14.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Trondheim og hele landet, 2012.....	536

Tabellregister

14.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Trondheim	508
14.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013	510
14.3.	Innvandrere i Trondheim, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013.....	511
14.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim og hele landet, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013.....	514
14.5.	Befolkningsendringer i Trondheim 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	515
14.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Trondheim kommune. Per 1. januar 2013.....	518
14.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Trondheim kommune	519
14.8.	Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for opnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Trondheim. Prosent.....	527
14.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012.....	527
14.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012.....	528
14.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	529
14.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Trondheim	530
14.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Trondheim og hele landet. 4. kvartal 2012.....	532
14.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Trondheim og hele landet. 2012. Prosent	536

Even Høydahl (red.)

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Gamle Oslo

Rettet 11. juli 2014

Innhold

15. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Gamle Oslo bydel i Oslo	543
15.1. Innledning.....	543
15.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	544
15.2.1. Demografi.....	544
15.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	553
15.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	557
15.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	559
15.3.1. Barnehage.....	559
15.3.2. Kontantstøtte.....	560
15.4. Utdanning.....	561
15.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	561
15.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	562
15.4.3. Utdanningsnivå	562
15.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	563
15.5. Arbeid.....	564
15.5.1. Sysselsettingsnivå.....	564
15.5.2. Arbeidsledige	565
15.5.3. Næringer	566
15.5.4. Selvstendig næringsdrivende	567
15.6. Økonomiske levekår.....	568
15.6.1. Inntekt	568
15.6.2. Sosialhjelp	569
15.6.3. Uførepensjon.....	570
15.6.4. Alderspensjon	571
Referanser.....	572
Figurregister	573
Tabellregister.....	574

15. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Gamle Oslo bydel i Oslo

15.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

15.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 38 prosent av innbyggerne i Gamle Oslo hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, ikke langt unna tre ganger så stor andel som Norge under ett (14 prosent).
- Somaliere er den største gruppen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Gamle Oslo, og er også sammen med marokkanere og makedonere de gruppene som er mest overrepresentert i bydelen.
- Majoriteten (77 prosent) av dem med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 23 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. I landet som helhet er 16 prosent av gruppen født i Norge.
- Av de med innvandrerbakgrunn har 73 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc., mens 27 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. På landsbasis er andelen med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. 57 prosent.
- 46 prosent av innvandrerne i Gamle Oslo har bodd i Norge mer enn 10 år, og 23 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- To tredeler av befolkningsveksten de siste årene står personer med innvandrerbakgrunn for.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 41 prosent kommet ved familieinnvandring, 33 prosent av fluktgrunner og 21 prosent som arbeidsinnvandrere.
- I Gamle Oslo bydel stemte 52 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn ved sist kommunevalg. Det er 4 prosentpoeng høyere enn for innvandrergruppen i Oslo samlet.

15.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 710 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

Bydelen Gamle Oslo hadde da 46 290 innbyggere, og 17 500 av dem, det vil si 38 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, mer enn to og en halv gang så stor andel som landsgjennomsnittet. 73 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., noe som er langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent. I 2006 var derimot andelen 83 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest somaliere

Gamle Oslo har innvandrere fra 155 forskjellige land, dette er 9 flere land enn i 2006. De to største gruppene – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Somalia og Sverige. Somalierne med sine 1 680 personer er den klart største gruppen, mer enn 300 flere enn svenskene, og utgjør 12 prosent av innvandrerne i bydelen. Av de 10 største gruppene er halvparten land der flukt er en viktig utvandringsårsak.

Tabell 15.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Gamle Oslo

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Gamle Oslo	Prosent av folketallet i Gamle Oslo	Prosent som bor i Gamle Oslo per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	46 290	100,0	0,9
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	17 500	37,8	2,5
Innvandrere	593 000	11,7	13 450	29,1	2,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	4 050	8,7	3,5
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	4 670	10,1	1,5
Innvandrere	282 000	5,6	4 360	9,4	1,5
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	310	0,7	1,5
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	12 830	27,7	3,1
Innvandrere	311 000	6,2	9 090	19,6	2,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	3 740	8,1	3,9

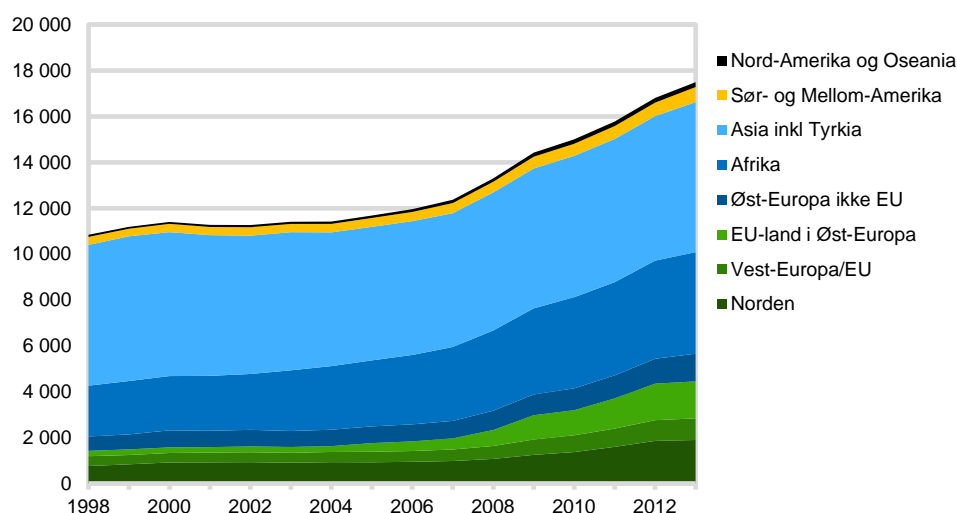
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nesten fire ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. 32 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har europeisk bakgrunn, mens 37 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Andelen europeere har økt siden 2006 med 10 prosentpoeng, mens andelen asiater har gått ned fra 49- til 37 prosent. Andelen afrikanere har holdt seg stabilt på rundt 25 prosent i perioden.

Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 41 prosent fra 2006 til 2013, mens folketallet i bydelen har økt med 23 prosent. I tillegg til at personer med innvandrerbakgrunn har økt med 5 120, har tallet på dem uten innvandrerbakgrunn også økt, med 3 450. Hvis vi ser på de to hovedkategoriene så har antallet personer fra EU, Nord-Amerika etc. økt like mye som antallet personer fra Afrika, Asia etc., 2 550 hver seg. Prosentvis betyr dette imidlertid at gruppen fra EU, Nord-Amerika etc. har blitt mer enn fordoblet mens gruppen fra Afrika, Asia etc. har vokst med 25 prosent. Fra å utgjøre 17 prosent av alle innvandrerne i 2006, utgjør de fra EU, Nord-Amerika etc. nå 27 prosent.

Figur 15.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Gamle Oslo. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt 50 prosent flere innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Gamle Oslo økte fra 10 850 i 1998 til 17 500 i 2013. Den årlige veksten har variert svært mye. For

årene 2000 til 2003 var det ingen endringer i folketallet. Så fikk vi en vekst fra 260 i 2004 til 1 120 i 2008, for så å synke til halvparten av det igjen året etter. I 2011 var veksten igjen økt, til 1 030, mens den i 2012 var på 690. Veksten på 50 prosent siden 2000 er forholdsvis beskjeden sammenlignet med landet under ett, som har fått to og en halv gang flere innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden 2000.

Flest somaliere, og de er også overrepresentert i bydelen

Det er mange somaliere i Gamle Oslo. Personer med bakgrunn fra Somalia er også overrepresentert eller relativt sett mest konsentrert til bydelen. Gamle Oslo med sin 0,9 prosent av landets befolkning, har 2,5 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, men har hele 8,1 prosent av landets somaliere, 7,7 prosent av landets makedoniere og 6,9 prosent av landets marokkanere. Og motsatt, mens polakkene utgjør 11,6 prosent av landets innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, bor kun 1,1 prosent av landets innbyggere med polsk innvandrere i bydelen.

Tabell 15.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Gamle Oslo

Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Gamle Oslo	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Gamle Oslo	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Gamle Oslo per gruppe
I alt	17 500	13 450	4 050	76,9	23,1	100,0	100,0	2,5
Somalia	2 670	1 680	990	63,0	37,0	15,3	4,7	8,1
Pakistan	1 700	1 000	700	58,7	41,3	9,7	4,7	5,1
Sverige	1 440	1 370	70	95,4	4,6	8,2	5,3	3,8
Irak	1 030	720	310	69,9	30,1	5,9	4,2	3,5
Polen	930	880	50	94,2	5,8	5,3	11,6	1,1
Vietnam	720	500	230	68,8	31,2	4,1	3,0	3,4
Marokko	610	350	260	57,7	42,3	3,5	1,2	6,9
Iran	420	350	60	85,3	14,7	2,4	2,7	2,2
Tyrkia	400	270	130	67,0	33,0	2,3	2,4	2,3
Sri Lanka	340	220	130	63,1	36,9	2,0	2,1	2,4
Bosnia-Hercegovina	290	250	40	86,5	13,5	1,6	2,3	1,7
Thailand	270	240	30	89,4	10,6	1,6	2,2	1,8
Makedonia	270	190	80	69,7	30,3	1,5	0,5	7,7
Afghanistan	260	230	20	90,6	9,4	1,5	2,0	1,8
India	240	180	60	74,8	25,2	1,4	1,7	2,0
Chile	240	190	40	82,6	17,4	1,3	1,1	3,0
Danmark	230	200	30	87,6	12,4	1,3	2,9	1,1
Tyskland	230	210	20	92,2	7,8	1,3	3,7	0,9
Kina	230	190	40	82,7	17,3	1,3	1,3	2,5
Russland	220	200	20	89,0	11,0	1,3	2,5	1,2
Filippinene	210	180	40	83,0	17,0	1,2	2,5	1,2
Andre land	4 560	3 850	700	84,6	15,4	26,0	35,4	1,8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

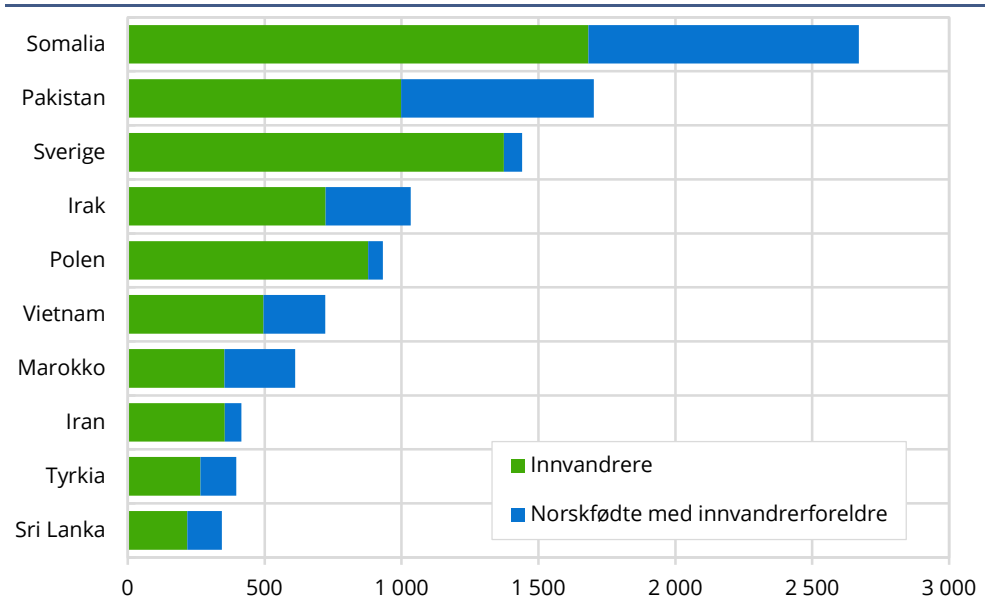
Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan, Marokko og Somalia

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 15.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Gamle Oslo er det dem fra Marokko og Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Somalia og Sri Lanka. I antall er det norskfødte med bakgrunn fra Somalia som er den klart største gruppen. Over 40 prosent av personer med innvandrerbakgrunn fra Marokko og Pakistan bosatt i Gamle Oslo, er født i Norge. Blant de andre store innvandrergruppene i Gamle Oslo, Sverige og Polen, er andelen norskfødte svært lav, kun 5 prosent. Det bidrar til at andelen norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen ikke er høyere enn gjennomsnittet for Oslo, 23 prosent. Sammenliknet med de største innvandrerbydelene i Oslo er det bare Grünerløkka som har en lavere andel.

Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har 60 prosent av de danske innvandrerne i Gamle Oslo bodd mer enn 10

år i landet, mens bare 12 prosent av den danske befolkningen med innvandrerbakgrunn er født i Norge. Også for tyske innvandrere gjør lignende forhold seg gjeldende. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 15.7). Barna disse parene får regnes ikke som norskfødte med innvandrerforeldre, siden kun den ene forelderen er innvandrer.

Figur 15.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Gamle Oslo. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Andelen norskfødte med innvandrerforeldre av alle personer med innvandrerbakgrunn er større i Gamle Oslo enn i landet som et hele, men altså lavere enn i de fleste store innvandrerbydelene i Oslo. I Gamle Oslo er andelen 23 prosent, mens den for landet er 16 prosent. Figur 15.2 viser for de største gruppene det samme som er beskrevet i tabell 15.2.

Tabell 15.3. Innvandrere i Gamle Oslo, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Gamle Oslo	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	13 450	100	23	15	15	23	23
EU, Nord-Amerika etc. . .	4 360	100	43	23	12	11	12
Afrika, Asia etc.	9 090	100	14	11	18	29	28
Somalia	1 680	100	6	14	27	42	11
Sverige	1 370	100	52	18	11	14	6
Pakistan	1 000	100	9	6	11	22	53
Polen	880	100	41	36	13	3	6
Irak	720	100	9	12	22	49	9
Vietnam	500	100	10	6	12	21	51
Iran	350	100	9	8	11	22	50
Marokko	350	100	7	3	9	30	52
Tyrkia	270	100	8	11	11	18	53
Bosnia-Hercegovina	250	100	6	2	3	81	8
Thailand	240	100	17	16	27	27	14
Afghanistan	230	100	25	34	28	10	3
Sri Lanka	220	100	4	6	4	31	54
Tyskland	210	100	21	22	22	15	20
Danmark	200	100	20	9	11	16	44
Russland	200	100	14	12	38	32	4
Chile	190	100	11	9	13	10	57
Makedonia	190	100	6	7	12	31	44
Kina	190	100	16	11	18	22	34
Storbritannia	180	100	24	20	16	19	21
India	180	100	34	6	8	17	34
Filippinene	180	100	30	18	11	13	28
Litauen	170	100	68	17	12	2	1
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc. . .	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

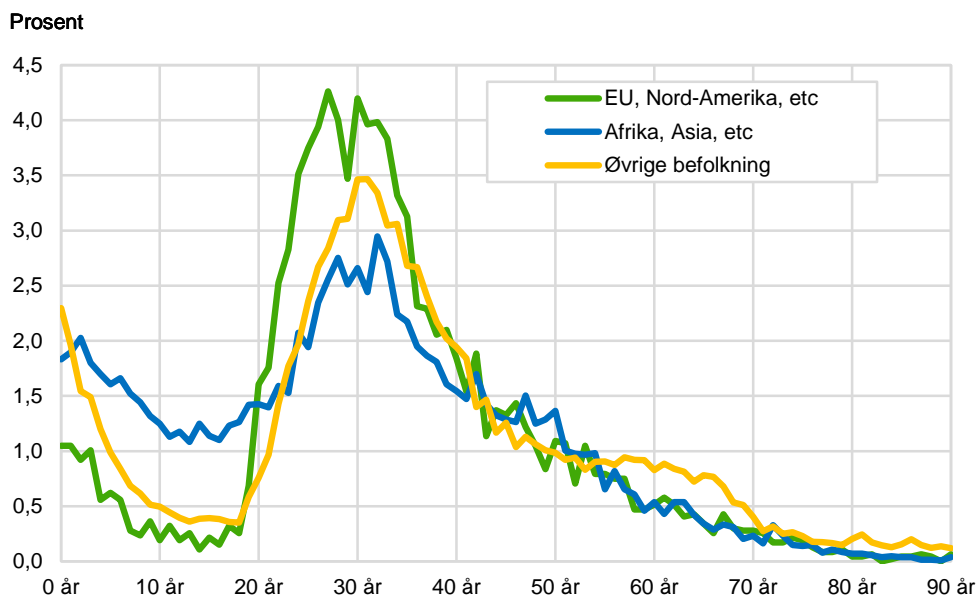
Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 15.3 viser innvandrere bosatt i Gamle Oslo fordelt etter botid i Norge. Botid henger i stor grad sammen med når de ulike flyktningestrømmene kom til Norge. Blant vietnameser hvor mange flyktninger kom på slutten av syttitallet og begynnelsen av 1980-tallet, har over halvparten bodd i landet i mer enn 20 år. Det samme gjelder personer fra Sri Lanka, Iran og Chile hvor mange flyktninger kom på slutten av 1980-tallet. Også blant personer fra Pakistan, Tyrkia og Marokko har over halvparten bodd mer enn 20 år i Norge. Bosnierne som kom til Norge i forbindelse med Balkankrigen i midten av 1990-tallet, har ikke rukket å passere 20 årsgrensen, men nær 90 prosent har bodd her i mer enn 10 år.

I den andre enden finner vi primært arbeidsinnvandrene hvor særlig svensker, polakker og litauere stikker seg ut. Henholdsvis 70, 77 og 85 prosent av innvandrene fra disse landene bosatt i Gamle Oslo har bodd i Norge i fem år eller mindre.

Tabellen viser også tydelig det skillet i botid mellom innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og innvandrere fra Afrika, Asia etc., som vi ser i de andre bydelene. Mens majoriteten av den sistnevnte gruppen (57 prosent) har bodd i Norge mer enn 10 år, har en klar majoritet (66 prosent) i den førstnevnte gruppen bodd i landet kun fem år eller mindre.

Figur 15.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Gamle Oslo. 1. januar 2013. Prosent

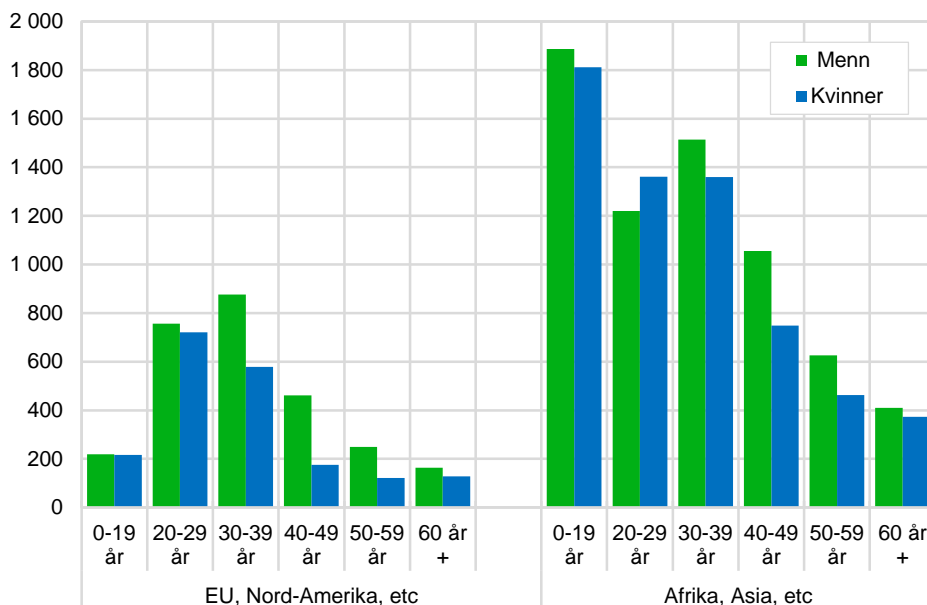
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy andel i arbeidsfør alder, mange unge

Som figur 15.3 viser, er en høy andel av innvandrerne i Gamle Oslo i arbeidsfør alder, og mange er unge. Totalt er 63 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. i alderen 20-39 år. 43 prosent med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er i samme aldersgruppe – men praktisk talt halvparten, 49 prosent, av den øvrige befolkningen er det også. På landsbasis er det 27 prosent av befolkningen som er i denne aldersgruppen.

Det er likevel mest voksen ungdom i Gamle Oslo. I aldersgruppen 0-19 år er andelen lavere enn gjennomsnittet for Norge, men det varierer en del mellom gruppene. Bare 9 prosent av dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er i denne aldersgruppen og, 16 prosent av dem uten innvandrerbakgrunn, mens 29 prosent av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc tilhører denne aldersgruppen. For hele landet er andelen 25 prosent.

Figur 15.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Gamle Oslo. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc.

Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (58 prosent) enn kvinner, spesielt i alderen 40-49 år (72 prosent). Det er flere menn enn kvinner i alle aldersgrupper. Denne fordelingen etter kjønn er imidlertid temmelig lik over det ganske land, og ikke noe spesielt for bydelen.

Noen flere menn også fra Afrika, Asia etc.

Også blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det flere menn enn kvinner, men forskjellen er langt mindre (52 prosent menn). Det er i aldersgruppene 40-49 år og 50-59 år at forskjellen er merkbar (omtrent 58 prosent menn i begge), mens aldersgruppen 20-29 år er den eneste hvor det er en overvekt av kvinner. Her skiller Gamle Oslo seg fra landsgjennomsnittet med overskuddet av menn i alderen 30-39 år. Det vanlige er overskudd av kvinner i denne aldersgruppen, på grunn av de mange kvinnene fra Asia, Latin-Amerika og Øst-Europa som er gift med menn uten innvandrerbakgrunn. Denne typen ekteskap finnes også i Gamle Oslo (se tabell 15.7), men antallet menn 30-39 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er likevel større.

Grønland, Kampen og Tøyen

Av tabell 15.4 og figur 15.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene av Gamle Oslo. Innvandrene med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er jevnt fordelt over hele bydelen, bortsett fra det lille delområdet Bekkelaget, mens de fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert særlig i delområdet Grønland, men også på Kampen og Tøyen.

Det mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre både relativt sett og i absolutte tall er delområdet Grønland, hvor de til sammen utgjør 53 prosent av befolkningen, det eneste området hvor de utgjør over halvparten. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør hele 42 prosent av den totale befolkningen på Grønland, mot 28 prosent i hele bydelen.

Kampen og Tøyen er i tillegg til Grønland de områdene hvor andelen med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. er relativt høy sammenlignet med gjennomsnittet i bydelen (32 prosent mot 28 i bydelen samlet).

Innvandrene med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er jevnere fordelt innen bydelen.

Ser man motsatt, på de områdene hvor færrest personer er av innvandrerbakgrunn, er det Vålerenga, Gamlebyen, Manglerud og Ulven som skiller seg ut. Her er andelen av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. rundt 20 prosent, mot som før nevnt 28 i hele bydelen. Variasjonen er mye større for Afrika, Asia etc. (fra 7 til 42 prosent) enn for EU, Nord-Amerika etc. (fra 7 til 14 prosent, med unntak av det lille området Bekkelaget).

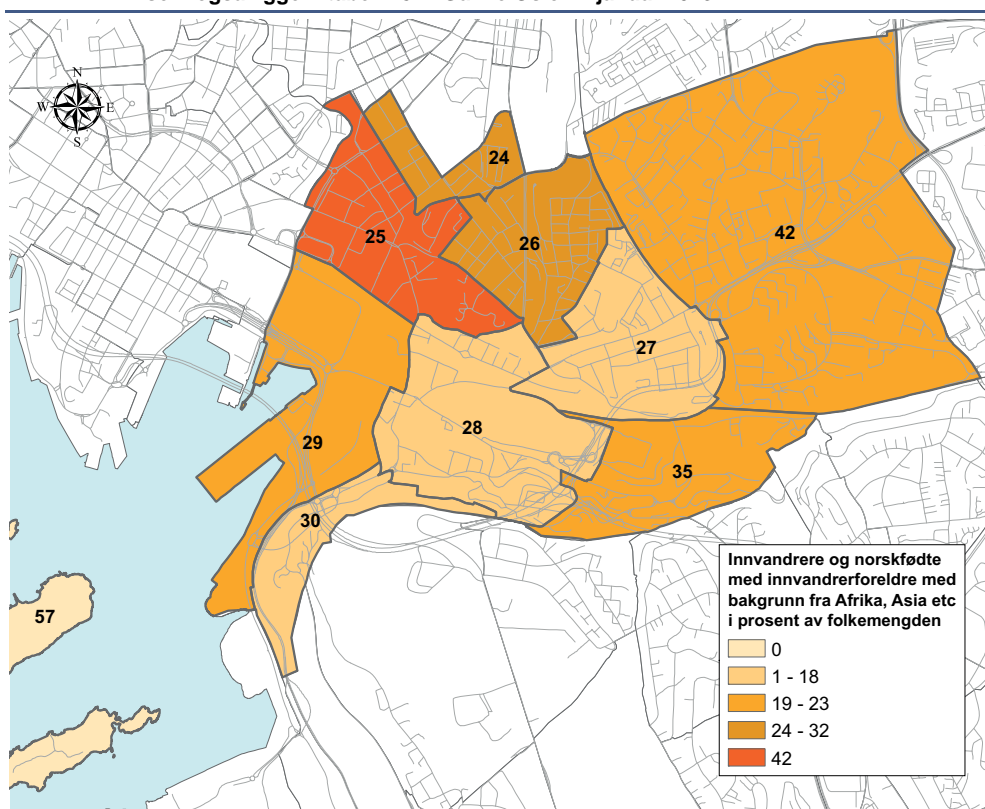
Tabell 15.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Gamle Oslo, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013[†]

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Gamle Oslo	46 290	38	10	28
24 Tøyen	3 910	44	12	32
25 Grønland	9 130	53	11	42
26 Kampen	9 600	42	10	32
27 Vålerenga	5 700	27	9	18
28 Gamlebyen	5 950	30	13	17
29 Loenga	410	33	14	20
30 Bekkelaget	290	49	32	17
35 Manglerud	2 690	29	10	20
42 Ulven	8 610	30	7	23
57 Øyene	0	0	0	0

[†] Tabellen er rettet 11. juli 2014.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 15.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 15.4. Gamle Oslo. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 15.5. Befolkningsendringer i Gamle Oslo 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	42 570	3 070	600	2 470	4 970	3 000	1 980	23 700	24 680	-980	3 720	46 290
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre ..	15 010	870	90	780	4 590	2 600	1 990	9 120	9 510	-390	2 490	17 500
EU, Nord- Amerika, etc.	11 610	740	60	680	1 670	1 200	470	6 090	6 100	-10	1 220	12 830
Afrika, Asia, etc.	3 400	130	30	100	2 920	1 390	1 530	3 030	3 410	-380	1 280	4 670
Somalia	2 300	280	10	270	210	380	-170	1 340	1 070	270	380	2 670
Pakistan	1 790	50	20	40	170	120	60	510	700	-190	-90	1 700
Sverige	1 000	40	10	30	1 360	830	530	1 170	1 290	-120	440	1 440
Irak	970	80	0	80	90	120	-30	520	510	10	70	1 030
Polen	750	30	0	30	560	170	380	560	800	-240	180	930
Vietnam	600	30	0	20	60	20	30	380	320	60	120	720
Marokko	660	20	0	20	30	20	10	180	260	-80	-40	610
Iran	370	20	0	20	40	30	20	270	250	20	50	420
Tyrkia	440	10	10	10	30	40	-10	180	230	-50	-40	400
Sri Lanka	380	20	0	20	30	30	0	70	130	-50	-30	340
Den øvrige befolkningen	27 560	2 200	510	1 690	380	400	-20	14 580	15 170	-590	1 230	28 790

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 15.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Av befolkningsveksten i Gamle Oslo mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 3 720 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 2 490 eller to tredeler av veksten. Veksten var relativt likelig fordelt mellom dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og dem fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var imidlertid veksten for dem fra EU, Nord-Amerika etc. på hele 38 prosent, mens de fra Afrika, Asia etc. hadde en vekst på 11 prosent. Den delen av befolkningen som ikke har innvandringsbakgrunn, opplevde like stor vekst i antallet som de to øvrige gruppene, men prosentvis var den på 4,5 prosent. Mens veksten blant dem fra EU, Nord-Amerika etc. utelukkende skyldtes nettoinnvandring fra utlandet, var veksten blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i langt større grad fordelt mellom fødselsoverskudd og nettoinnvandring fra utlandet.

De uten innvandrerbakgrunn står for de aller fleste av fødslene

I forhold til middelfolkemengden¹ for perioden har befolkningen uten innvandrerbakgrunn flere fødte enn personer med innvandrerbakgrunn, med 26 per 1 000 innbyggere mot 18 per 1 000 innbyggere årlig. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har en rate på 20 mens de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. har en rate på 11. De med bakgrunn fra Somalia og Irak har høyest rate, med henholdsvis 37 og 28 fødte per 1 000 innbyggere per år. Dette er ikke tall som kan sammenlignes med fruktbarhetsrater eller hvor mange barn kvinnene føder, siden fordelingen av menn og kvinner, samt aldersfordelingen vil spille kraftig inn på tallene, men det forteller noe om bevegelsene innen de forskjellige gruppene.

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. mer mobile enn andre

I forhold til middelfolkemengden flyttet en svært stor andel, 21 prosent ut av bydelen i løpet av et år, enten til utlandet eller til andre kommuner i Norge eller bydeler i Oslo. For innvandrerne var andelen 25 prosent, men det var store

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

forskjeller mellom gruppene. For dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. var andelen hele 40 prosent, mens den var 20 prosent for dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., tilnærmet lik andel som den øvrige befolkningen med sine 18 prosent. 58 prosent av svenskene og 39 prosent av polakkene flyttet ut fra Gamle Oslo i løpet av et år, mens omtrent 15 prosent av dem med bakgrunn fra Pakistan, Marokko og Sri Lanka gjorde det samme. Det er altså høyt tempo på utskiftingen av befolkningen.

15.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgett innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiegjennomføring og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiegjennomføring er gjennomføring med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 13 500 som var registrert som innvandrere i Gamle Oslo per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 3 600 personer. Halvparten av de med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

Rundt 500 personer med pakistansk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er nesten halvparten av alle pakistanske innvandrere i Gamle Oslo. Pakistanere er en gruppe med lang botid i Norge. De første pakistanere innvandret allerede i slutten av 1960-årene. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer som kom til Norge på grunn av flukt. Pakistanske innvandrere som kom tidlig på 1970-tallet var hovedsakelig arbeidsinnvandrere. Etter innvandringsstoppen i 1975 har pakistanere kommet til Norge primært gjennom familieinnvandring.

Få arbeidsinnvandrere, men svenskene er ikke registrert

9 900 innvandrere i Gamle Oslo var registrert med innvandringsgrunn. 41 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 33 prosent kom av fluktgrunner, mens 21 prosent var arbeidsinnvandrere. 5 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Gamle Oslo har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 37 prosent av alle familieinnvandrede i Oslo. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent. Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Gamle Oslo har en høyere andel familieinnvandrere enn Norge sett under ett, mens andelen arbeidsinnvandrere er betydelig lavere enn for hele landet. Andelen flyktninger i Gamle Oslo er også høyere enn andelen som flyktninger utgjør på landsbasis og i Oslo kommune.

Familieinnvandrere utgjorde den største gruppen av innvandrere i Gamle Oslo, i alt 4 000 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Gamle Oslo kommer fra Somalia og Pakistan med henholdsvis 600 og 400 personer (tabell 15.6). Det var i alt 3 300 personer i Gamle Oslo som kom til Norge på grunn av flukt. Personer med bakgrunn fra Somalia topper listen med 1 000 personer, etterfulgt av irakere og vietnamesere med henholdsvis 440 og 250 personer.

Hver tredje arbeidsinnvandrer *med oppgitt innvandringsgrunn* i Gamle Oslo hadde bakgrunn fra Polen, 650 personer i absolutte tall. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere i Gamle Oslo hadde bakgrunn fra Litauen og utgjorde rundt 120 personer.

Tabell 15.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Gamle Oslo. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	13 451	2 042	4 037	1 484	3 269	483	44	3 576
Somalia	1 682	:	603	534	1 007	:	:	65
Sverige	1 374	-	-	-	-	-	-	1 374
Pakistan	999	54	417	53	48	10	5	465
Polen	878	653	146	5	22	12	-	45
Irak	723	9	243	217	439	-	3	29
Vietnam	496	7	215	115	250	5	-	19
Iran	354	:	81	60	239	7	:	21
Marokko	353	14	160	16	10	3	-	166
Tyrkia	266	9	122	19	36	:	:	92
Bosnia- Hercegovina ..	249	6	19	11	197	:	:	25
Thailand	244	6	197	7	6	:	:	31
Afghanistan ...	231	8	65	59	155	-	-	3
Sri Lanka	217	3	100	75	104	-	-	10
Tyskland	212	111	25	:	:	22	:	51
Danmark	204	-	-	-	-	-	-	204
Russland	195	20	85	8	44	40	-	6
Chile	194	17	65	24	92	:	:	18
Makedonia	186	:	108	18	17	:	:	56
Kina	186	16	84	6	7	32	-	47
Storbritannia ..	178	86	31	-	:	:	:	51
India	178	41	56	5	7	12	-	62
Filippinene	176	17	60	:	:	50	:	44
Litauen	167	122	26	-	-	16	-	3
Kosovo	140	:	37	18	78	:	:	19
Etiopia	135	:	58	36	58	:	:	12
Romania	134	81	27	:	5	12	3	6
USA	124	25	41	-	:	19	:	34
Bulgaria	122	69	42	-	:	:	:	9
Finland	108	-	-	-	-	-	-	108
Frankrike	106	67	6	-	-	10	-	23
Spania	105	57	28	-	-	11	-	9
Libanon	102	4	30	22	53	3	-	12
Eritrea	101	-	14	13	74	-	-	13

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

De to største gruppene i Gamle Oslo per 1. januar 2013 var somaliere og svensker. Innvandrere med somalisk bakgrunn telte 1 700 personer. Seks av ti har kommet som flyktninger, mens resten har familieinnvandret til flyktninger. For innvandrere fra Sverige mangler vi fullstendig opplysninger om innvandringsgrunn fordi nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene.

Mange somaliske og pakistanske familieinnvandrere

Til sammen 4 000 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Gamle Oslo per 1. januar 2013 (se tabell 15.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

57 prosent av familieinnvandrerne i Gamle Oslo har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 43 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 15.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Gamle Oslo

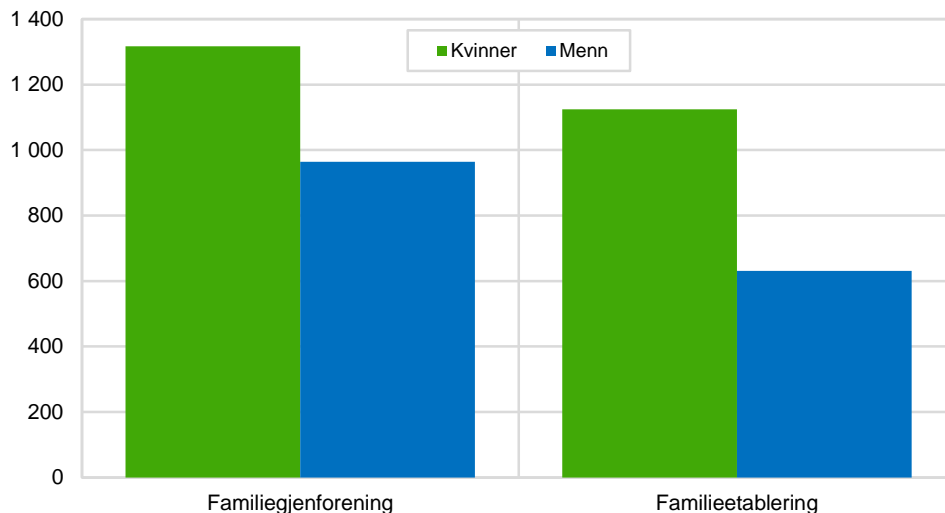
Land- bakgrunn	I alt	Gjen- forening og med- følging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrereforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolk- ningen	Herboende uoppgitt
I alt	4 037	2 281	1 756	1 041	701	14
Somalia	603	535	68	68	-	-
Pakistan	417	189	228	218	9	1
Irak	243	172	71	69	:	:
Vietnam	215	134	81	74	7	-
Thailand	197	72	125	15	110	-
Marokko	160	53	107	72	35	-
Polen	146	109	37	17	20	-
Tyrkia	122	43	79	54	25	-
Makedonia	108	47	61	49	11	1
Sri Lanka	100	53	47	41	4	2
Russland	85	47	38	12	26	-
Kina	84	48	36	28	7	1
Iran	81	42	39	33	6	-
Afghanistan	65	52	13	11	:	:
Chile	65	37	28	14	13	1
Filippinene	60	36	24	5	19	-
Brasil	59	14	45	4	41	-
Etiopia	58	47	11	10	:	:
India	56	29	27	26	:	:

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Seks av ti blant de familieetablerte innvandrerne i Gamle Oslo hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn (se tabell 15.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Pakistan, om lag 230 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var flere pakistanske kvinner enn pakistanske menn i Gamle Oslo som kom gjennom familieetablering.

Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Somalia, 540 personer. Det var litt flere somaliske kvinner enn somaliske menn som kom gjennom familiegjenforening.

Seks av ti familiegjenforente i Gamle Oslo var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige "pioneren" (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 64 prosent (figur 15.6).

Figur 15.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Gamle Oslo. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Gamle Oslo bydel ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen 2012).

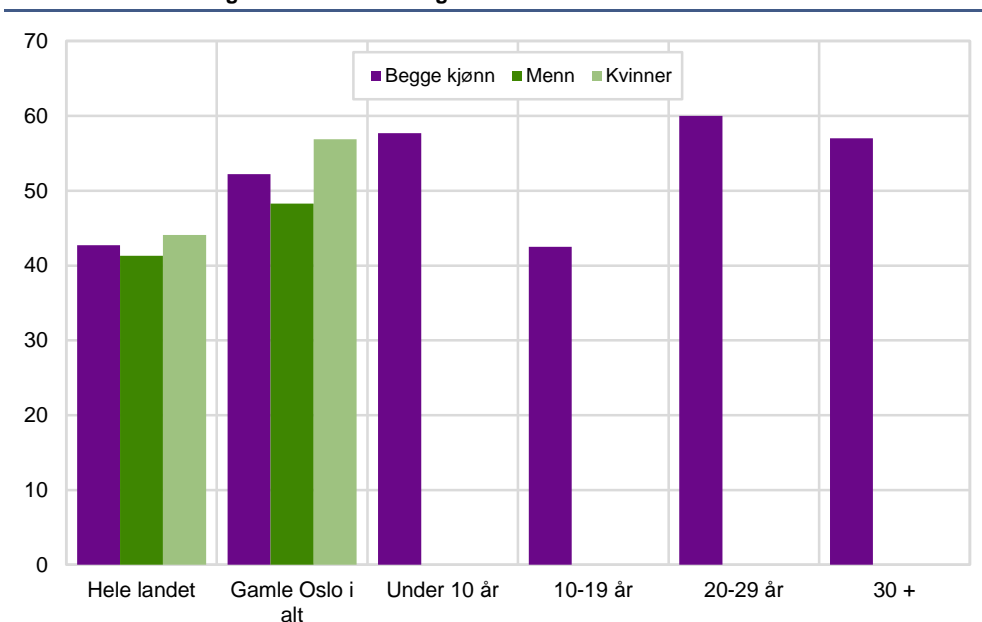
Den totale valgdeltagelsen i Gamle Oslo var på 55 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var 10 prosentpoeng lavere enn i Oslo samlet og 9 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Gamle Oslo var valgdeltakelsen i denne gruppen 52 prosent, noe som var 4 prosentpoeng høyere enn for Oslo samlet sett. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest kvinner brukte stemmeretten

Det var størst andel kvinner med innvandrerbakgrunn som brukte stemmeretten sin i Gamle Oslo. Slik var det også i Oslo samlet og på landsnivå, men forskjellen mellom kjønnene var større i Gamle Oslo. Kvinner hadde med en valgdeltakelse på 57 prosent, hele 7 prosentpoeng høyere valgdeltakelse enn menn i Gamle Oslo. I Oslo var forskjellen 4 prosentpoeng og på landsnivå 3 prosentpoeng i kvinners favør.

Figur 15.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Gamle Oslo og landet

Kilde: Valgstatisikk, Statistisk sentralbyrå.

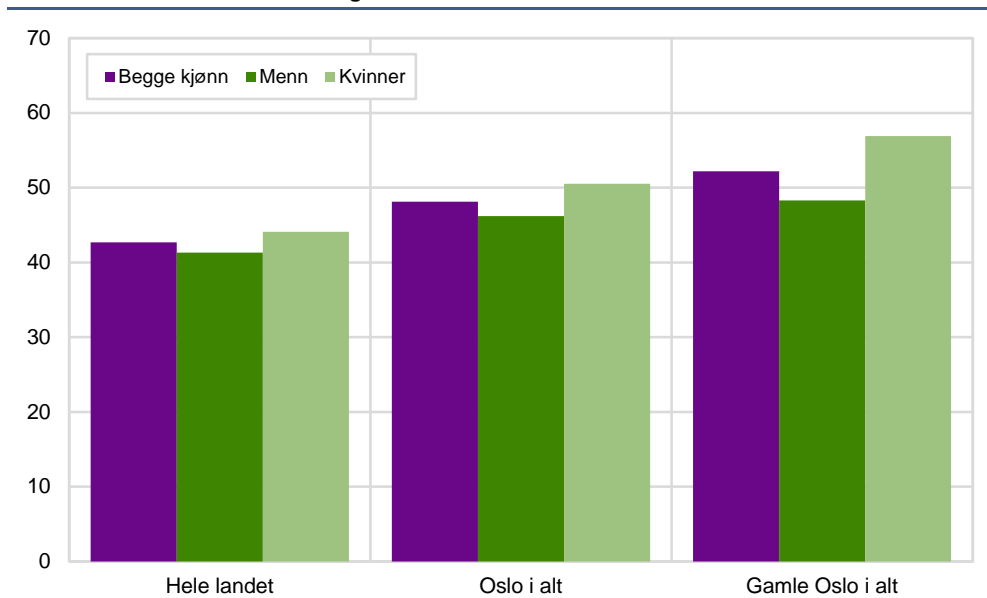
Valgdeltakelsen varierte med botid

I landet som helhet økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn ved økt botid. Lavest deltakelse var det i gruppen som hadde bodd i landet mellom 10 og 20 år. I Gamle Oslo så vi ikke samme utvikling. Her var valgdeltakelsen høyest blant de med kortest botid og personer med innvandrerbakgrunn som hadde bodd i landet mellom 20 og 29 år. Særlig i sistnevnte gruppe var valgdeltakelsen sterk med 60 prosent, noe som var 18 prosentpoeng høyere enn i tilsvarende gruppe på landsnivå.

I Oslo samlet sett så var det en tydelig sammenheng mellom økt botid og økt valgdeltakelse. Særlig blant personer med innvandrerbakgrunn og kort botid så vi at Gamle Oslo skilte seg fra kommunen samlet ved å ha 14 prosentpoeng høyere valgdeltakelse.

Utvalget i Gamle Oslo var for lite til å trekke konklusjoner knyttet til kjønnsfordeling i forhold til botid..

Figur 15.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Gamle Oslo og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 70 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Gamle Oslo går i barnehage, mens andelen for hele Oslo kommune, og for landet, er 75 prosent.
- Over 60 prosent av 2-åringer fra Afrika, Asia etc. mottar kontantstøtte i Gamle Oslo. Det er godt over gjennomsnittet for gruppen både i Oslo og landet.

15.3.1. Barnehage

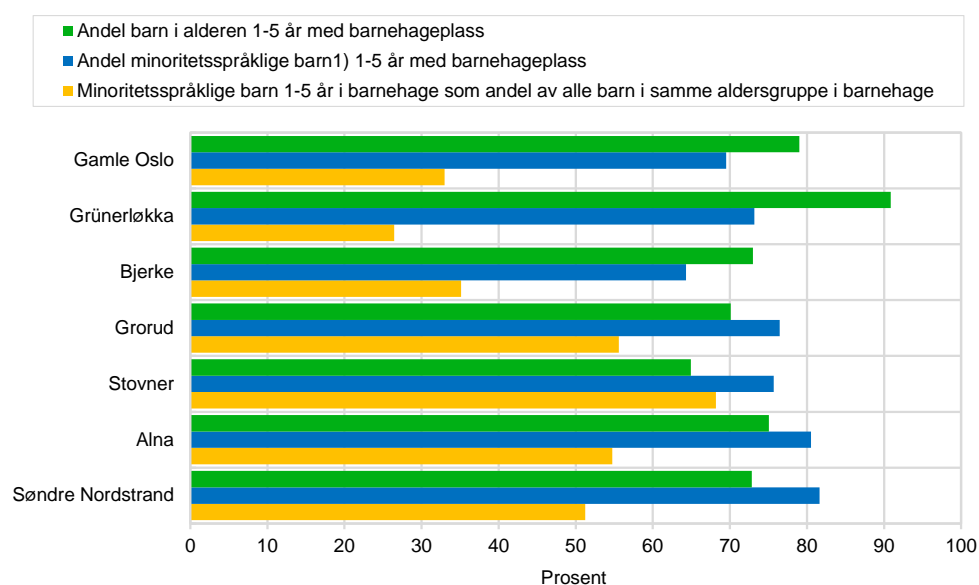
Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Litt lavere enn gjennomsnittlig andel minoritetsspråklige barn i barnehage i Gamle Oslo

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 70 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i bydelen Gamle Oslo (se figur 15.9). Dette er lavere enn gjennomsnittet for hele Oslo kommune, og for hele landet. Bare Bjerke bydel har en lavere andel minoritetsspråklige barn i barnehage blant bydelene i denne oversikten. De minoritetsspråklige barna utgjorde en tredjedel av dem med barnehageplass i Gamle Oslo. Dette er en lav andel sammenlignet med de fleste andre bydelene i utvalget vårt.

Figur 15.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte bydelers. 2012

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.

Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.3.2. Kontantstøtte

Figur 15.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia, etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Over 60 prosent av 2-åringene med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. mottar kontantstøtte

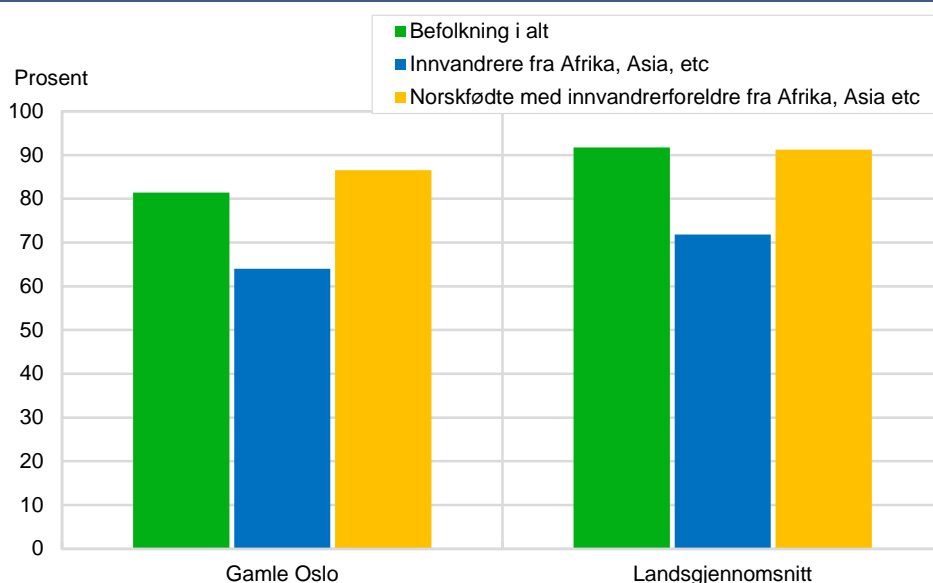
Andelen 1-åringer i Gamle Oslo som bruker kontantstøtte er om lag på nivå med landsgjennomsnittet og Oslo kommune som helhet, både 1-åringer i alt og 1-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. 2-åringene derimot, ligger høyere enn i både Oslo samlet og hele landet. For 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er forskjellen betydelig. Over 60 prosent av dem mottar kontantstøtte mot 27 prosent av alle 2-åringer i bydelen. Andelen ligger også høyere enn gjennomsnittet for gruppen både i Oslo og landet. Andelen 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som mottar kontantstøtte i Gamle Oslo er blant det høyeste sammenliknet med de andre bydelene i Oslo.

15.4. Utdanning

- Gamle Oslo ligger under landsgjennomsnittet i andel innvandrere i alderen 16-18 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning.
- Frafallet i videregående utdanning i Gamle Oslo er som for landet ellers. Høyt frafall blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., spesielt blant guttene. Jentene klarer seg bedre.
- Gamle Oslo ligger godt over landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning.
- Gamle Oslo ligger under landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. De norskfødte med innvandrerforeldre fra begge landgrupper ligger noe over snittet for bydelen, mens innvandrerne ligger under.

15.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 15.11. Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Gamle Oslo. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange som ikke deltar i videregående utdanning

Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år fra Grünerløkka har en lavere andel som deltar i videregående utdanning enn landsgjennomsnittet for gruppen, og de deltar også i mindre grad enn alle 16-18 åringer i bydelen. De norskfødte med innvandrerforeldre fra den samme landgruppen ligger også noe under landsgjennomsnittet for sin gruppe, men deltar i klart større grad enn innvandrerne fra samme bydel. De norskfødte med innvandrerforeldre ligger også over deltakerandelen til alle 16-18 åringer i Grünerløkka bydel.

15.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 15.8. Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Gamle Oslo. Prosent.

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkes- kompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkes- kompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Forts. i videreg. opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Bydelen i alt	611	100	55	45	10	45	5	15	24
Menn	305	100	44	32	11	56	4	19	33
Kvinner	306	100	67	57	9	33	6	12	15
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	48	100	56	46	10	44	2	25	17
Menn	27	100	48	37	11	52	4	30	19
Kvinner	21	100	67	57	10	33	0	19	14

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det var 137 innvandrere med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. som startet på videregående opplæring i løpet av de tre årene 2005, 2006 og 2007, og 4 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. (som ikke er tatt med i tabellen).

Frafallet i videregående utdanning i Gamle Oslo er noe høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. 53 prosent av de som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, oppnådd ikke studie- eller yrkeskompetanse. 34 prosent fullførte på normert tid, mens 13 prosent fullførte på mer enn normert tid. Av alle elever i bydelen under ett, fullførte 45 prosent på normert tid og 45 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Høyt frafall blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., spesielt blant guttene

Som vi finner i andre kommuner og bydeler er det guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent. Et klart flertall, 65 prosent, oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Kun 23 prosent av dem fullførte på normert tid og 12 prosent på mer en normert tid. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, 46 prosent fullførte på normert tid og 15 prosent på mer enn normert tid, mens 40 prosent ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år.

Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent uten studie- eller yrkeskompetanse. Guttene hadde altså flere enn landsgjennomsnittet uten studie- eller yrkeskompetanse, mens jentene var om lag som landsgjennomsnittet for sin gruppe.

15.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 15.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Gamle Oslo. 1. oktober 2012

	Innvandrere						Norskfødte med innvandrerforeldre			
	Hele befolkningen		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Gamle Oslo										
I alt	26 890	55	5 950	57	8 830	28	104	57	525	44
Menn	14 490	50	3 710	48	4 610	27	59	56	300	37
Kvinner	12 400	61	2 240	69	4 210	29	45	58	225	53

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høyt utdanningsnivå i Gamle Oslo

Til tross for under middels deltagelse og høyt frafall i videregående utdanning er utdanningsnivået i Gamle Oslo relativt høyt. Hele 55 prosent av personer i alderen 25-54 år har fullført høyere utdanning. Det er 15 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Personer med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. ligger høyest og er også et lite hakk over nivået til befolkningen totalt i bydelen. Kvinnene i gruppen har høyere utdanning enn mennene, særlig gjelder det innvandrerne hvor nær 70 prosent har fullført høyere utdanning. Innvandrerne fra Afrika, Asia, etc. ligger betydelig lavere, men på nivå med landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Ellers ser vi den samme tendensen som i andre bydeler at de norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. har et høyere utdanningsnivå enn innvandrerne fra samme landgruppe. Et interessant trekk når vi ser på de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika, etc. er at andelen med høyere utdanning er samlet sett på samme nivå som for innvandrerne fra samme landgruppe, men kjønnsforskjellen er langt mindre her enn blant innvandrerne..

15.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 15.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltagelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Gamle Oslo. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Gamle Oslo										
I alt	3 690	28	510	5	740	15	25	36	425	29
Menn	1 690	24	230	3	340	11	17	35	203	24
Kvinner	2 000	32	280	6	400	19	8	38	222	34

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Relativt få deltar i høyere utdanning

Tabell 15.10 viser at Gamle Oslo ligger litt under landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. De norskfødte med innvandrerforeldre fra begge landgrupper ligger noe over snittet for bydelen, mens innvandrerne ligger under. Lavest deltagelse har innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. med kun 5 prosent.

Det er en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Det gjelder for alle gruppene i Gamle Oslo bydel, og er et bilde vi finner også i landet som helhet.

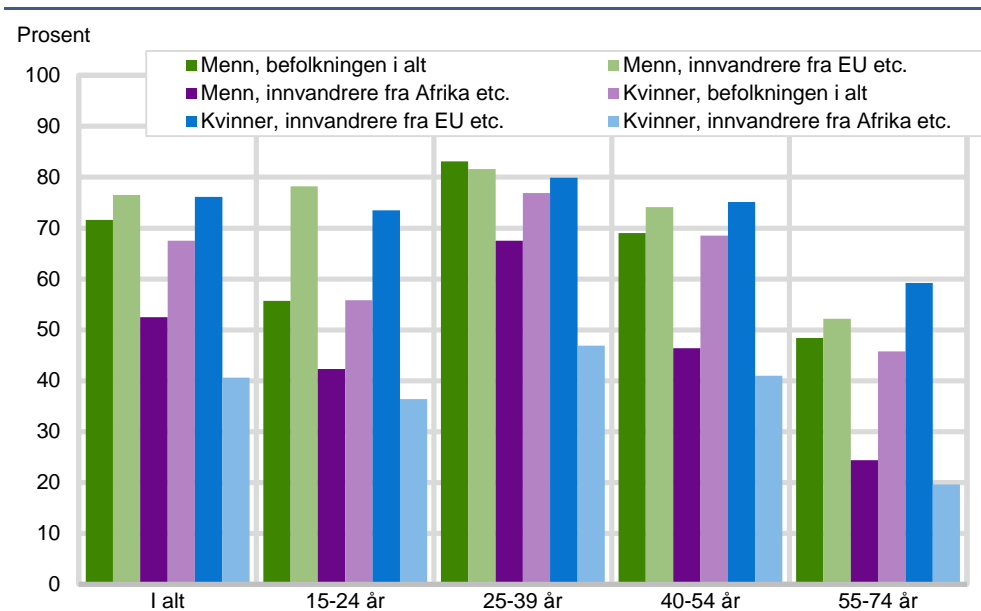
Vi ser den samme tendensen her som i andre bydeler og kommuner at andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning er lavere enn tilsvarende andel for innvandrere fra Afrika, Asia etc. Det henger antakelig sammen med at mange i denne gruppen kommer for å jobbe, og mange av dem har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere innvandrerne fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb..

15.5. Arbeid

- Det er stor forskjell i sysselsetting blant innvandrergруппene i Gamle Oslo. Mens innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. ligger blant de bydeler med høyest sysselsettingsnivå, er situasjonen motsatt for innvandrere fra Afrika, Asia etc.
- Det er mer enn fire ganger så sannsynlig at en innvandrere fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak, som at en person uten innvandrerbakgrunn skal være det.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er overrepresentert i bygge- og anleggsvirksomhet og utleie av arbeidskraft, mens rengjøringsvirksomhet og landtransport er næringene der innvandrere fra Afrika, Asia etc. er best representert.
- Andelen selvstendig næringsdrivende i Gamle Oslo er på nivå med landet som helhet, men innvandrergруппene ligger noe over landsgjennomsnittet for sine grupper.

15.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 15.12. Sysselsatte i Gamle Oslo etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor forskjell mellom gruppene i sysselsetting

I landet som helhet er 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene mellom 15 og 74 år sysselsatt. I Gamle Oslo er sysselsettingsandelen på landsgjennomsnittet for menn, mens den er litt høyere (68 prosent) for kvinner. Den høye sysselsettingen for kvinnene i bydelen skyldes kvinner fra EU, Nord-Amerika etc. Med en andel på 76 prosent, 8 prosentpoeng over landsgjennomsnittet for sin gruppe, troner de på toppen av lista over yrkesaktive kvinner i de kommuner og bydeler som er med i dette utvalget. Bare kvinner fra EU, Nord-Amerika etc. bosatt på Grünerløkka er på samme nivå.

Forskjellen er stor sammenliknet med innvandrere fra Afrika, Asia etc. For menn i denne gruppen er sysselsettingsandelen 52 prosent og 41 prosent for kvinnene. Det er langt under landsgjennomsnittet for gruppen og også godt under nivået for Oslo. Sysselsettingsandelen i Gamle Oslo både for menn og kvinner i denne landgruppen, er den klart laveste blant de store innvandrerbudene i Oslo. Av kommunene i utvalget er det kun Fredrikstad som er på samme lave nivå som Gamle Oslo for denne landgruppen.

Høyere sysselsettingsgrad blant de norskfødte enn innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., spesielt blant kvinnene

Det var 7 080 innvandrere som hadde arbeid i 2012, fordelt på 3 110 fra EU, Nord-Amerika etc. og 3 970 fra Afrika, Asia etc. I tillegg var det 680 norskfødte med innvandrerforeldre som var sysselsatt, 80 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 600 fra Afrika, Asia etc.

De norskfødte med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er så få at det er begrenset hva man får ut av å spre dem på aldersklasser sammenligne dem med innvandrerne fra samme landgruppe. Det er også svært få norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som er eldre enn 39 år. Man kan derfor sammenligne kun dem som er under 40 år gamle.

I aldersklassen 15-24 år er det ikke stor forskjell i andel sysselsatte mellom innvandrerne og de norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., henholdsvis 39 og 34 prosent. Mange i den alderen går på skole eller studerer. Når vi ser på neste alderstrinn (25-39 år), er forskjellen større. Av innvandrerne er 57 prosent sysselsatt, 68 prosent av mennene og 47 prosent av kvinnene. Av de norskfødte er hele 74 prosent sysselsatt, og da med like stor andel av begge kjønn..

15.5.2. Arbeidsledige

Tabell 15.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Gamle Oslo.

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Fra Afrika, Asia, etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Gamle Oslo	1 420	460	900	190	720	4,1	2,1	7,7	4,8	9,1
Menn	760	260	480	120	360	4,1	2,2	7,3	5,0	8,6
Kvinner	660	200	430	70	360	4,0	1,9	8,1	4,5	9,7

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

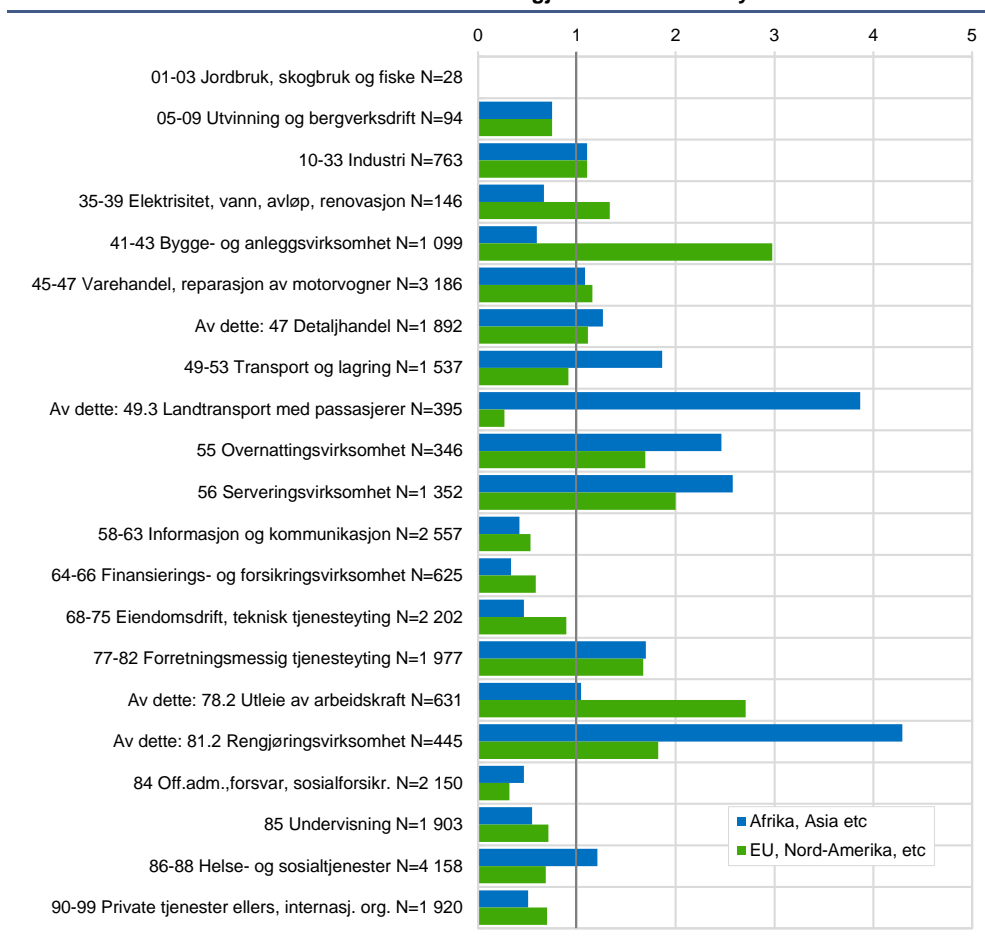
Mange registrerte arbeidsledige eller på tiltak i Gamle Oslo

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant dem med innvandrerbakgrunn i Gamle Oslo enn i den øvrige befolkningen. Mens de utgjør 40 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år, utgjør de 63 prosent av de arbeidsledige. Aller høyest er arbeidsledigheten for innvandrerne fra Afrika, Asia etc., med 9,1 prosent, mot 4,8 prosent for innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. Blant personer uten innvandrerbakgrunn i bydelen er andelen 2,1 prosent. Tallene antyder at det er mer enn fire ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person uten innvandrerbakgrunn skal være det. Tabellen viser også

at sammenlignet med landsgjennomsnittet er arbeidsledigheten i Gamle Oslo høyere, særlig for dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

15.5.3. Næringer

Figur 15.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Gamle Oslo. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 15.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer, er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 26 160 sysselsatte i Gamle Oslo, av disse var 3 110 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 3 970 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrerforeldre var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, høyest andel i rengjøring

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i, er forholdsvis små. I rengjøring er 65 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc., i landtransport av passasjerer 58 prosent, i servering 39 prosent og i overnattingsvirksomhet 36 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 760, mot bare 290 innen rengjøring.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygg- og anlegg, der de også utgjør høyest andel

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg også en del fra de øvrige sysselsatte. Det er spesielt stor andel av dem i bygge- og anleggsvirksomhet og utleie av arbeidskraft. Dersom vi ser på antall sysselsatte, er det flest i bygg og anlegg. Mange av dem som er sysselsatt i næringen utleie av arbeidskraft kan også være personer som gjennom et bemanningsbyrå er leid til å jobbe i bygg og anlegg..

15.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 15.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Gamle Oslo og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet ..	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Gamle Oslo ..	1 600	460	200	260	4,3	3,5	4,8	3,0
Menn	1 010	330	130	190	5,1	4,6	5,5	4,2
Kvinner	590	130	60	70	3,3	2,2	3,8	1,6

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest selvstendig næringsdrivende blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc.

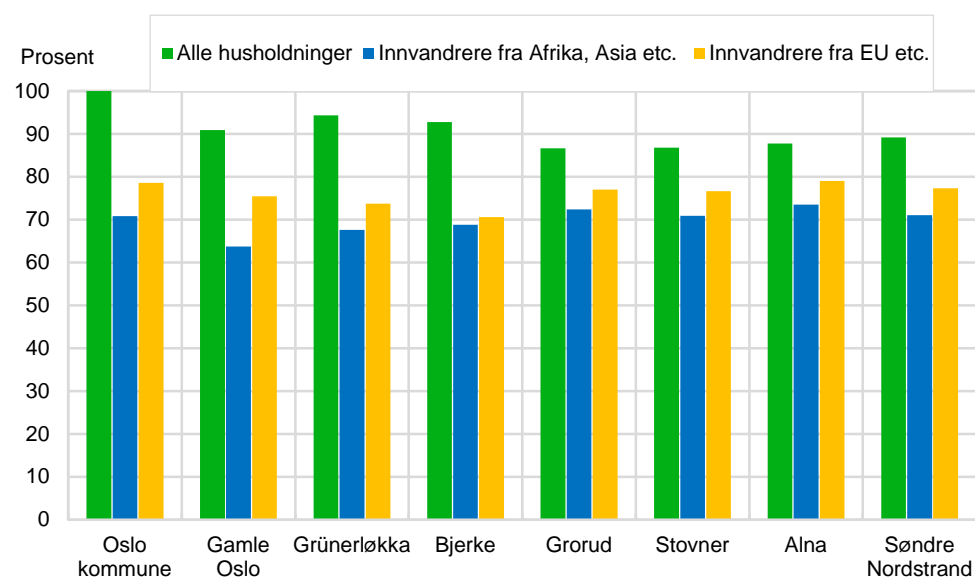
I alt var det 460 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Gamle Oslo i 4.kvartal 2012, 200 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 260 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika, Asia etc. Samlet sett var andelen selvstendig næringsdrivende i Gamle Oslo på nivå med landet som helhet, men innvandrergруппene lå noe over landsgjennomsnittet for sine grupper.

15.6. Økonomiske levekår

- Sammenlignet med alle husholdninger i Oslo har husholdningene i Gamle Oslo bydel en median inntekt etter skatt per forbruksenhet som utgjør 91 prosent.
- Inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 70 prosent av inntektene til alle husholdningene i Gamle Oslo. Inntektene til innvandrere fra EU, Nord Amerika etc. utgjorde 83 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i bydelen.
- I Gamle Oslo er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp mye høyere enn landet som helhet og Oslo som helhet.
- Andelen uføretrygdde innvandrere i Gamle Oslo er på nivå med gjennomsnittet for sine grupper i Oslo.

15.6.1. Inntekt

Figur 15.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for Oslo

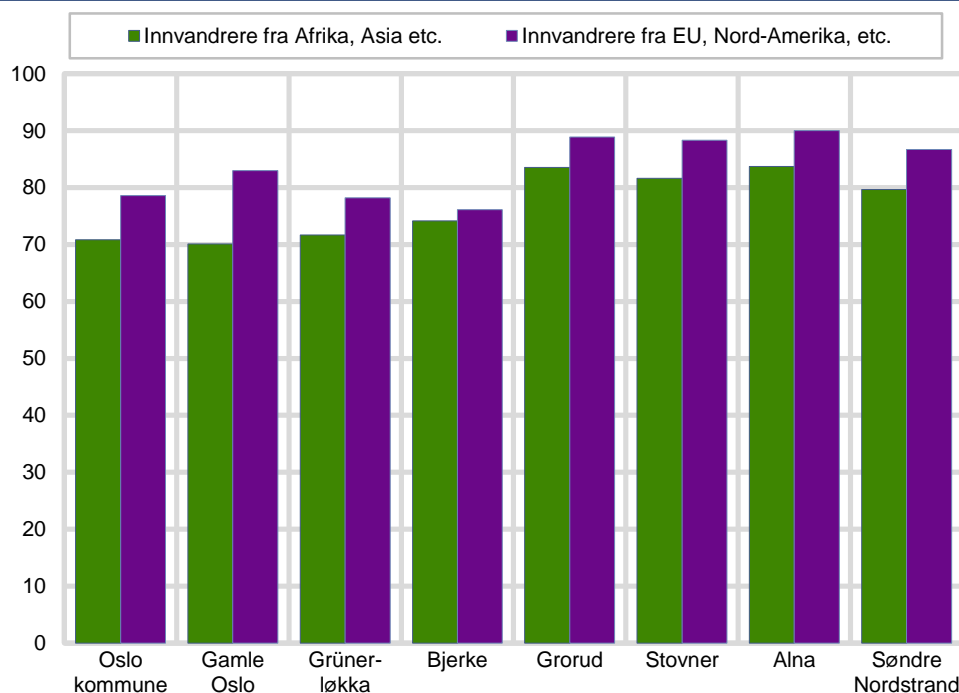

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Gamle Oslo hadde innvandrere fra Afrika og Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 211 800 kroner i 2011. Dette utgjorde 64 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Oslo, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (332 200 kroner). Gamle Oslo er den bydelen hvor innvandrere fra Afrika og Asia etc. hadde lavest inntektsnivå, sammenlignet med inntektsnivået i Oslo kommune. Innvandrere fra EU hadde en medianinntekt på 250 700 kroner, som utgjorde 75 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune.

Alle husholdninger i Gamle Oslo hadde en medianinntekt på 302 100 kroner i 2011, som utgjorde 91 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune.

Figur 15.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde 70 prosent av medianinntekten til husholdningene i bydelen, mens innvandrere fra EU etc. hadde 83 prosent av nivået til alle husholdningene i Gamle Oslo bydel.

15.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

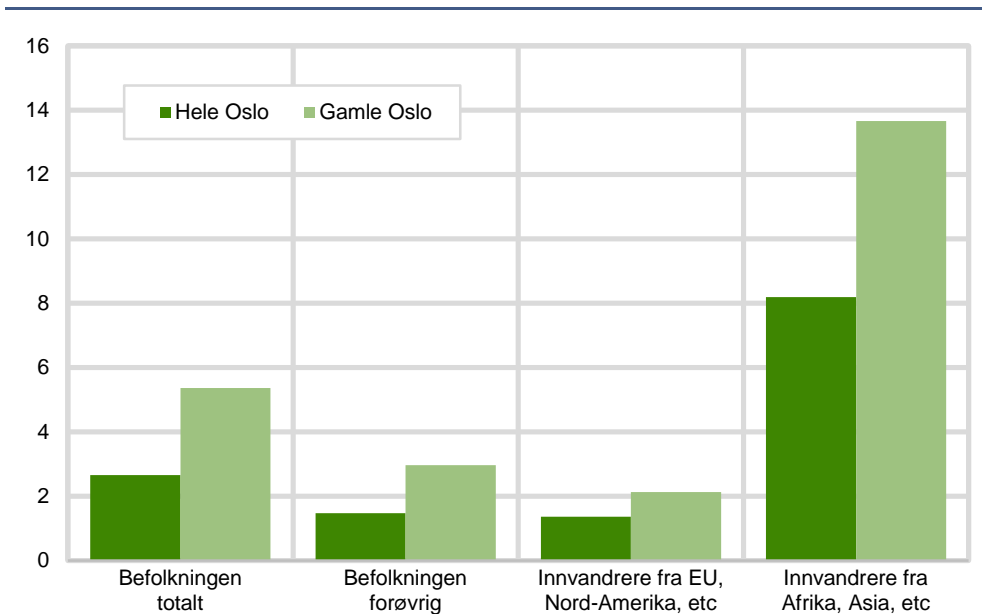
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør sammenlikning at økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp

I Gamle Oslo er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp mye høyere enn landet som helhet og Oslo som helhet. Sammenlignet med Oslo er det langt flere i alle grupper i Gamle Oslo som mottar sosialhjelp. Som de fleste andre steder er det langt vanligere for innvandrere fra Afrika, Asia, etc. å motta sosialhjelp enn det er for andre grupper.

Figur 15.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Gamle Oslo og hele Oslo. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

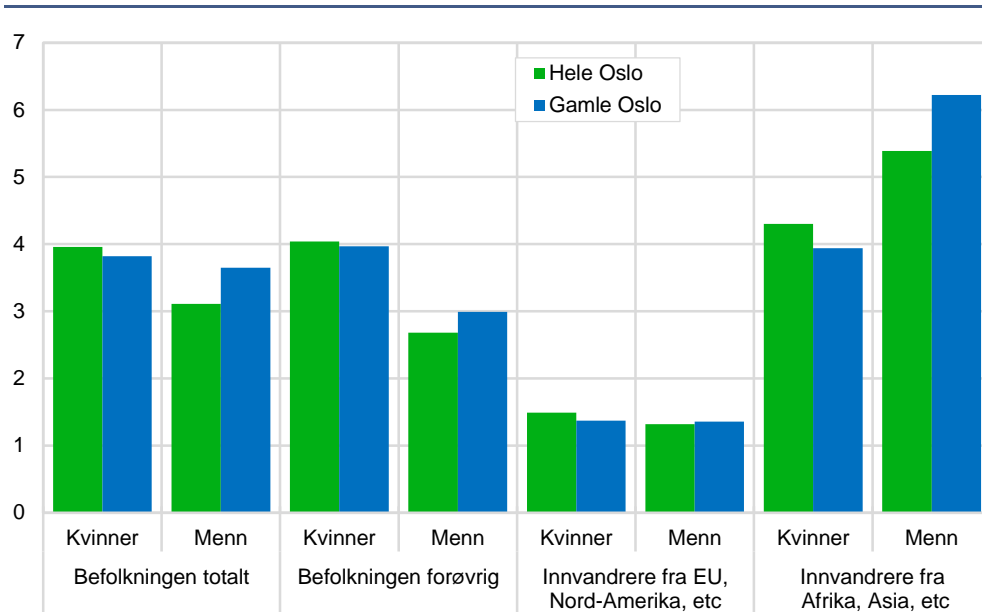
For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia, etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia, etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Mange menn fra Afrika, Asia etc på uførepensjon

I Gamle Oslo er andelen med uførepensjon ikke langt unna nivået for hele Oslo. Mennene ligger litt over kommunesnittet og kvinnene litt under. Andelen uføretrygdede i Gamle Oslo er størst blant menn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Over seks prosent av innvandrerne i alderen 45-66 år i denne gruppen mottar uførepensjon. Landsgjennomsnittet for denne gruppen er drøyt 3 prosent for både kvinner og menn.

Figur 15.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Gamle Oslo og hele Oslo, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

15.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandringsgruppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom gruppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

Andelen av befolkningen som er alderspensjonister i Gamle Oslo er betydelig lavere enn gjennomsnittet for Oslo. Det henger sammen med aldersprofilen i bydelen, hvor det er relativt få eldre. Av innvandrerne er det spesielt få kvinnelige alderspensjonister fra EU, Nord-Amerika, etc. Blant innvandrerne fra Afrika, Asia, etc. er andelen alderspensjonister i Gamle Oslo på nivå med gjennomsnittet for sin gruppe i Oslo (3 prosent).

Tabell 15.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Gamle Oslo og hele Oslo. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele Oslo	Gamle Oslo	Hele Oslo	Gamle Oslo
Befolkningen totalt	12	6	8	4
Befolkningen for øvrig	14	7	10	4
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	12	4	5	4
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	3	3	3	3

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

15.1.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Gamle Oslo. Dagens landgruppering	545
15.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Gamle Oslo. 1. januar 2013.....	547
15.3.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Gamle Oslo. 1. januar 2013. Prosent.....	549
15.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Gamle Oslo. 1. januar 2013.....	549
15.5.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 15.4. Gamle Oslo. 1. januar 2013 ...	551
15.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Gamle Oslo. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall.....	556
15.7.	Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Gamle Oslo og landet	557
15.8.	Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Gamle Oslo og landet.....	558
15.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012	559
15.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011 ..	560
15.11.	Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Gamle Oslo. 1. oktober 2012.....	561
15.12.	Sysselsatte i Gamle Oslo etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	564
15.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Gamle Oslo. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen.....	566
15.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for Oslo	568
15.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo	569
15.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Gamle Oslo og hele Oslo. 2012. Prosent.....	570
15.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Gamle Oslo og hele Oslo, 2012	571

Tabellregister

15.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Gamle Oslo.....	545
15.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Gamle Oslo	546
15.3.	Innvandrere i Gamle Oslo, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013	548
15.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Gamle Oslo, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013	551
15.5.	Befolkningsendringer i Gamle Oslo 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn.....	552
15.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Gamle Oslo. Per 1. januar 2013.....	555
15.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Gamle Oslo.....	556
15.8.	Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Gamle Oslo. Prosent.	562
15.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Gamle Oslo. 1. oktober 2012	562
15.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Gamle Oslo. 1. oktober 2012	563
15.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	564
15.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Gamle Oslo.	565
15.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Gamle Oslo og hele landet. 4. kvartal 2012	567
15.14.	Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Gamle Oslo og hele Oslo. 2012. Prosent.....	571

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Grünerløkka**

Innhold

16. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Grünerløkka bydel i Oslo	577
16.1. Innledning.....	577
16.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	578
16.2.1. Demografi.....	578
16.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	586
16.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011.....	590
16.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte.....	592
16.3.1. Barnehage.....	592
16.3.2. Kontantstøtte.....	593
16.4. Utdanning.....	594
16.4.1. Deltakelse i videregående utdanning.....	594
16.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	595
16.4.3. Utdanningsnivå.....	595
16.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	596
16.5. Arbeid.....	597
16.5.1. Sysselsettingsnivå.....	597
16.5.2. Arbeidsledige.....	598
16.5.3. Næringer.....	599
16.5.4. Selvstendig næringsdrivende.....	600
16.6. Økonomiske levekår.....	601
16.6.1. Inntekt.....	601
16.6.2. Sosialhjelp.....	602
16.6.3. Uførepensjon.....	603
16.6.4. Alderspensjon.....	604
Referanser	605
Figurregister	606
Tabellregister	607

16. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Grünerløkka bydel i Oslo

16.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

16.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 33 prosent av innbygger i Grünerløkka bydel hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013. I Norge under ett er andelen 14 prosent, mens den er 30 prosent i Oslo. Svensker er den klart største gruppen, etterfulgt av personer fra Polen og Somalia. Svensker og marokkanere er gruppene som er mest overrepresentert i bydelen.
- Majoriteten (83 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 17 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. Det er om lag det samme som for hele landet. I Oslo som helhet er imidlertid andelen norskfødte i gruppen 23 prosent.
- Personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. er i flertall med 61 prosent, 4 prosentpoeng høyere enn på landsbasis og 9 prosentpoeng lavere enn i Oslo samlet. 39 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.
- Nær en tredjedel av innvandrerne i Grünerløkka har bodd i Norge i mindre enn 3 år. Det er om lag som hele landet, men betraktelig høyere enn Oslo, som har en andel på 23 prosent.
- Innvandrere og deres norskfødte barn står for det meste av nettoinnflyttingen til bydelen, mens de uten innvandrerbakgrunn står for det meste av fødselsoverskuddet.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 35 prosent kommet ved familieinnvandring, 30 prosent som arbeidsinnvandrere og 28 prosent av fluktgrunner.
- I Grünerløkka bydel stemte kun 26 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn ved sist kommunevalg. Det er 23 prosentpoeng lavere enn for innvandrergruppen i Oslo samlet.

16.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Grünerløkka bydel var det da 50 510 innbyggere, 16 760 av dem, det vil si 33 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er 19 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. 61 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia, etc., som er noe over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest svensker

Grünerløkka har innvandrere fra 154 forskjellige land. Den klart største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Sverige, og står med sine 2 120 personer for 15 prosent av innvandrerne i bydelen, 610 flere enn de 1 510 fra Polen. Deretter fulgte Somalia, Pakistan og Irak.

Tabell 16.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Grünerløkka

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Grünerløkka	Prosent av folketallet i Grünerløkka	Prosent som bor i Grünerløkka per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	50 510	100,0	1,0
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	16 760	33,2	2,4
Innvandrere	593 000	11,7	13 920	27,6	2,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	2 840	5,6	2,4
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	6 570	13,0	2,2
Innvandrere	282 000	5,6	6 220	12,3	2,2
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	350	0,7	1,7
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	10 190	20,2	2,5
Innvandrere	311 000	6,2	7 700	15,3	2,5
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	2 490	4,9	2,6

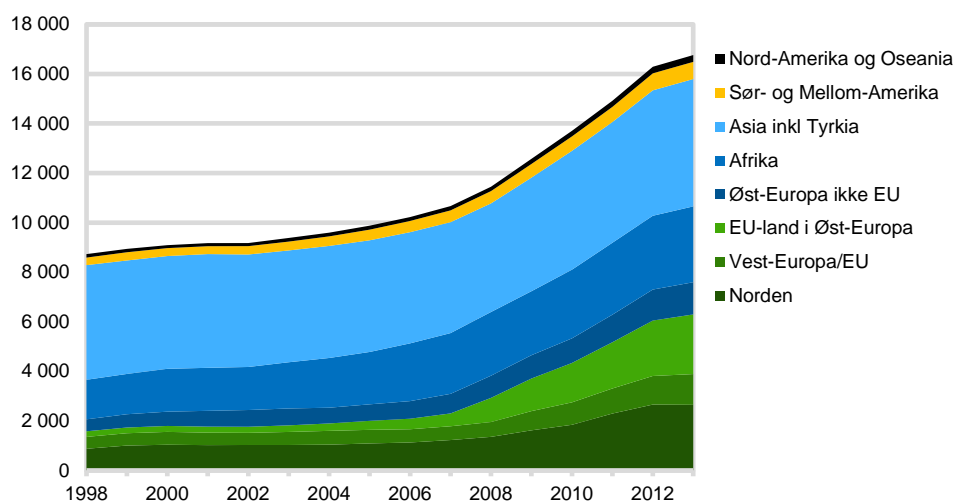
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mer enn fem ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. I Grünerløkka bydel har 45 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) europeisk bakgrunn, mens 31 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Forholdet mellom de to gruppene har endret seg mye fra 2006, da 27 prosent hadde europeisk bakgrunn og 44 prosent asiatiske. Dette skyldes primært at andelen med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa har økt kraftig fra 4 prosent til 14 prosent i løpet av de sju årene (i antall nesten 470 prosent). Også andelen med bakgrunn fra Norden og Vest-Europa for øvrig har økt betydelig. Andelen med bakgrunn fra Afrika er redusert i samme periode med 5 prosentpoeng, fra 23- til 18 prosent.

I alt har antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre økt med 64 prosent, fra 10 220 til 16 760 fra 2006 til 2013. Det har vært vekst i antallet i alle grupper (se figur 16.1).

Figur 16.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Grünerløkka. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt nesten dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Grünerløkka økte fra 9 090 i 2000, til 13 700 i 2010, og altså 16 760 i 2013. Gjennomsnittlig vekst i antall innvandrere og norskfødte med innvandrere per år for årene 2006-2012 har vært 930.

Ulikt mange av de andre bydelene i Oslo med mange innvandrere, var veksten i Grünerløkka ganske moderat fram til 2006, da den skjøt fart. Utvidelsen av EU kombinert med økt arbeidsinnvandring også fra Vest-Europa, spesielt fra Sverige, har gitt den store veksten etter 2006.

Personer fra Sverige og Marokko er mest overrepresentert i bydelen

Det er altså spesielt mange svensker i Grünerløkka. Bydelen, som har 2,4 prosent av landets innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, har 5,8 prosent av landets svensker og marokkanere. Somalierne er også overrepresentert. 4,4 prosent av landets somaliere er bosatt i Grünerløkka. Av de store gruppene er litauere og tyskere mest underrepresentert.

Tabell 16.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Grünerløkka

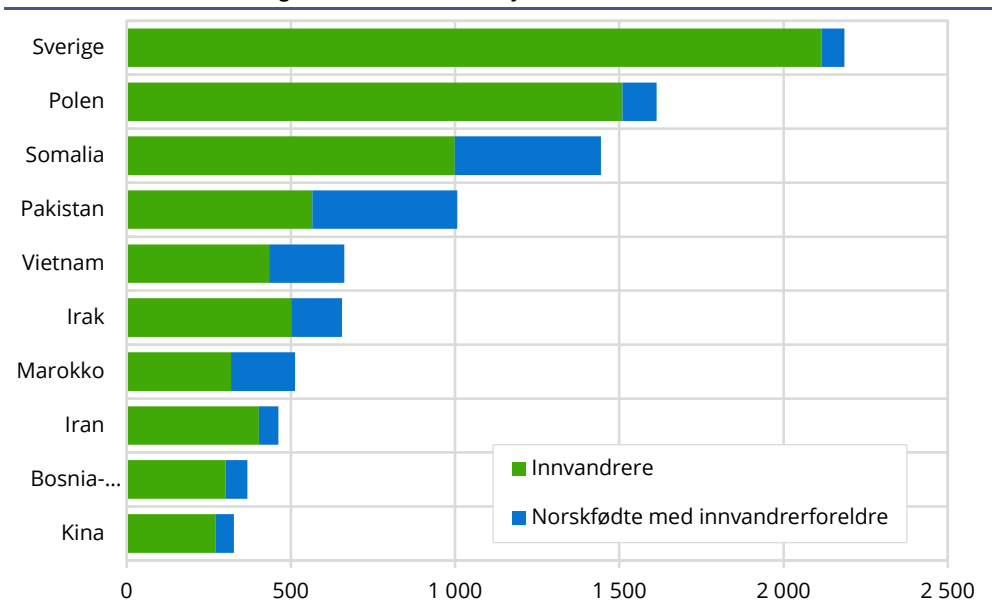
Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Grünerløkka	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Grünerløkka	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Grünerløkka per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	16 760	13 920	2 840	83,1	16,9	100,0	100,0	2,4
Sverige	2 190	2 120	70	96,8	3,2	13,0	5,3	5,8
Polen	1 610	1 510	110	93,5	6,5	9,6	11,6	2,0
Somalia	1 440	1 000	450	69,2	30,8	8,6	4,7	4,4
Pakistan	1 010	570	440	56,1	43,9	6,0	4,7	3,0
Vietnam	660	430	230	65,5	34,5	4,0	3,0	3,1
Irak	660	500	160	76,4	23,6	3,9	4,2	2,2
Marokko	510	320	200	62,0	38,0	3,1	1,2	5,8
Iran	460	400	60	87,0	13,0	2,8	2,7	2,4
Bosnia-Hercegovina	370	300	70	82,0	18,0	2,2	2,3	2,2
Kina	330	270	60	82,8	17,2	1,9	1,3	3,6
India	320	260	70	79,3	20,7	1,9	1,7	2,7
Tyrkia	300	210	100	67,9	32,1	1,8	2,4	1,8
Russland	300	250	50	82,4	17,6	1,8	2,5	1,7
Tyskland	280	260	20	91,9	8,1	1,7	3,7	1,1
Filippinene	280	250	40	86,6	13,4	1,7	2,5	1,6
Danmark	270	240	30	89,4	10,6	1,6	2,9	1,3
Litauen	260	230	30	89,1	10,9	1,5	4,3	0,8
Chile	240	200	40	84,9	15,1	1,4	1,1	3,0
Storbritannia	210	200	10	95,7	4,3	1,2	2,0	1,4
Afghanistan	210	170	30	84,4	15,6	1,2	2,0	1,4
Andre land	4 860	4 250	600	87,6	12,4	29,0	33,8	2,0

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 16.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Grünerløkka bydel er det de fra Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Marokko og Vietnam. Hele 44 prosent av personer med innvandrerbakgrunn fra Pakistan bosatt i Grünerløkka bydel, er født i Norge. I antall er det imidlertid noen flere norskfødte fra Somalia enn fra Pakistan. Blant de to store innvandrergruppene i Grünerløkka, Sverige og Polen, er andelen norskfødte svært lav, henholdsvis 3 og 7 prosent. Det bidrar sterkt til at Grünerløkka er den bydelen i Oslo i dette utvalget som har lavest andel norskfødte med innvandrerforeldre, bare 17 prosent.

Figur 16.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Grünerløkka. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er som nevnt langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre i Grünerløkka bydel, som i landet under ett. I Grünerløkka er 83 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere. Dette er en nesten på linje med landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent og klart høyere enn hva situasjonen er i de andre bydelene i Oslo som har mange bosatte med innvandrerbakgrunn.

Tabell 16.3. Innvandrere i Grünerløkka, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Grüner-løkka	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	13 920	100	30	19	15	18	18
EU, Nord-Amerika etc. ...	6 220	100	48	25	12	8	8
Afrika, Asia etc.	7 700	100	16	14	18	27	26
Sverige	2 120	100	58	18	11	9	4
Polen	1 510	100	43	38	13	2	4
Somalia	1 000	100	9	12	31	40	8
Pakistan	570	100	11	8	8	17	57
Irak	500	100	10	14	23	49	4
Vietnam	430	100	5	8	10	23	55
Iran	400	100	12	8	11	22	47
Marokko	320	100	14	10	11	24	42
Bosnia-Hercegovina	300	100	4	4	4	85	2
Kina	270	100	20	11	16	16	37
Tyskland	260	100	19	32	18	14	17
India	260	100	46	21	5	9	18
Russland	250	100	21	23	29	24	4
Filippinene	250	100	24	15	11	16	34
Danmark	240	100	30	12	10	15	33
Litauen	230	100	62	19	14	5	0
Tyrkia	210	100	7	7	12	24	49
Chile	200	100	7	8	10	15	60
Storbritannia	200	100	33	23	12	12	20
Afghanistan	170	100	18	40	29	10	2
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc. ...	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

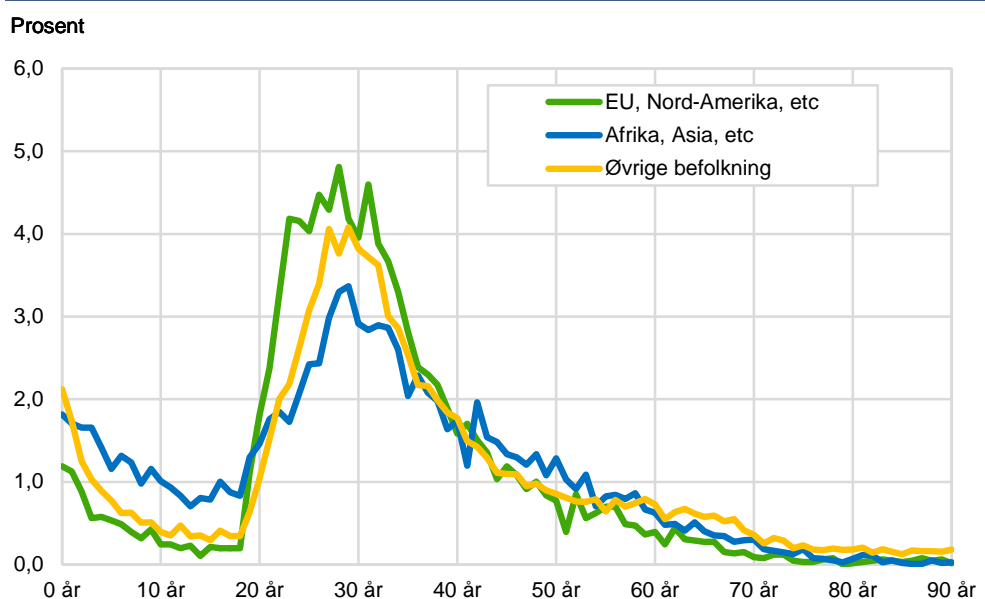
Tabell 16.3 viser innvandrere bosatt i Grünerløkka fordelt etter botid i Norge. Mer enn to tredjedeler av innvandrerne fra Bosnia, Vietnam, Pakistan, Tyrkia, Chile og Iran har bodd i landet i mer enn 10 år. Ser vi alle innvandrergrupper samlet har Grünerløkka likevel relativt få innvandrere som har bodd lenge i Norge. 36 prosent

har bodd i landet i mer enn 10 år og kun 18 prosent har bodd her i over 20 år. Blant bydelene som er omtalt her, har Grünerløkka den innvandrergруппen med kortest samlet botid i Norge.

Det er primært de to største innvandrergруппene i bydelen, svensker og polakker, som bidrar til det. Over tre fjerdedeler av innvandrerne fra disse to landene bosatt i Grünerløkka har bodd i Norge i fem år eller mindre.

Tabellen viser også tydelig det skillet i botid mellom innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og innvandrere fra Afrika, Asia etc., som vi ser i de andre bydelene. Mens majoriteten av den sistnevnte gruppen (53 prosent) har bodd i Norge mer enn 10 år, har en klar majoritet (73 prosent) i den førstnevnte gruppen bodd i landet kun fem år eller mindre.

Figur 16.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Grünerløkka. 1. januar 2013. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

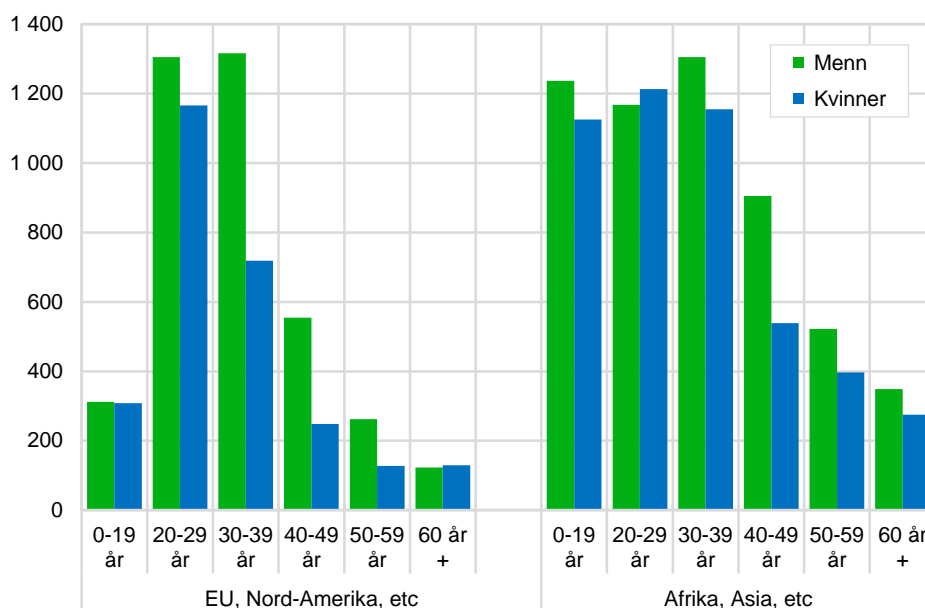
Lik aldersprofil for alle grupper

Ulikt de fleste andre kommuner og bydeler i utvalget, har Grünerløkka temmelig lik aldersprofil for både dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. og Afrika, Asia, etc., samt den øvrige befolkningen. Det er forholdsvis mange små barn, men få større barn, mange i alderen 18-35 år og få middelaldrende og eldre.

Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 20 prosent av Grünerløkkas befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 13 prosent. Den førstnevnte gruppen har en noe yngre befolkning enn den andre. Blant dem under 20 år er 30 prosent innvandrere eller norskfødte med innvandrereforeldre fra Afrika, Asia, etc. og bare 8 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. I alderen 20-39 år har dette jevnet seg ut. Her har 16 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 17 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia, etc.

Figur 16.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Grünerløkka. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Spesielt mange innvandrere i 20-årene fra EU, Nord-Amerika etc.

Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. er det flere menn (59 prosent) enn kvinner, spesielt i alderen 30-39 år, men også mellom 40 og 59 år. I alderen over 60 år er det imidlertid noen flere kvinner enn menn. Overskuddet av menn i denne gruppen er et generelt trekk for landet, og ikke noe spesielt for Grünerløkka. Det er imidlertid spesielt for Grünerløkka at det bor flere fra EU, Nord-Amerika etc. i alderen 20-29 år enn 30-39 år der. I landet som helhet er det betydelig flere i alderen 30-39 år enn 20-29 år i denne gruppen. Grünerløkka har altså spesielt mange unge (voksne) innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

Lav kvinneandel i alderen 30-39 år blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. er det også flere menn enn kvinner (54 prosent menn), med noen flere kvinner i alderen 20-29 år. Det er spesielt stor overvekt av menn (63 prosent) i alderen 40-49 år. Grünerløkka skiller seg fra landet som helhet med forholdsvis få kvinner i forhold til menn fra Afrika, Asia, etc. i alderen 30-39 år. I landet er det betydelig flere kvinner enn menn i denne aldersgruppen. Og selv om det er relativt mange av de minste barna med denne landbakgrunnen i bydelen (se figur 16.3), er det alt i alt få personer under 20 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. sammenlignet med landet som helhet, henholdsvis 23 prosent og 30 prosent.

Mange innvandrere vil bo i sentrumsområdene

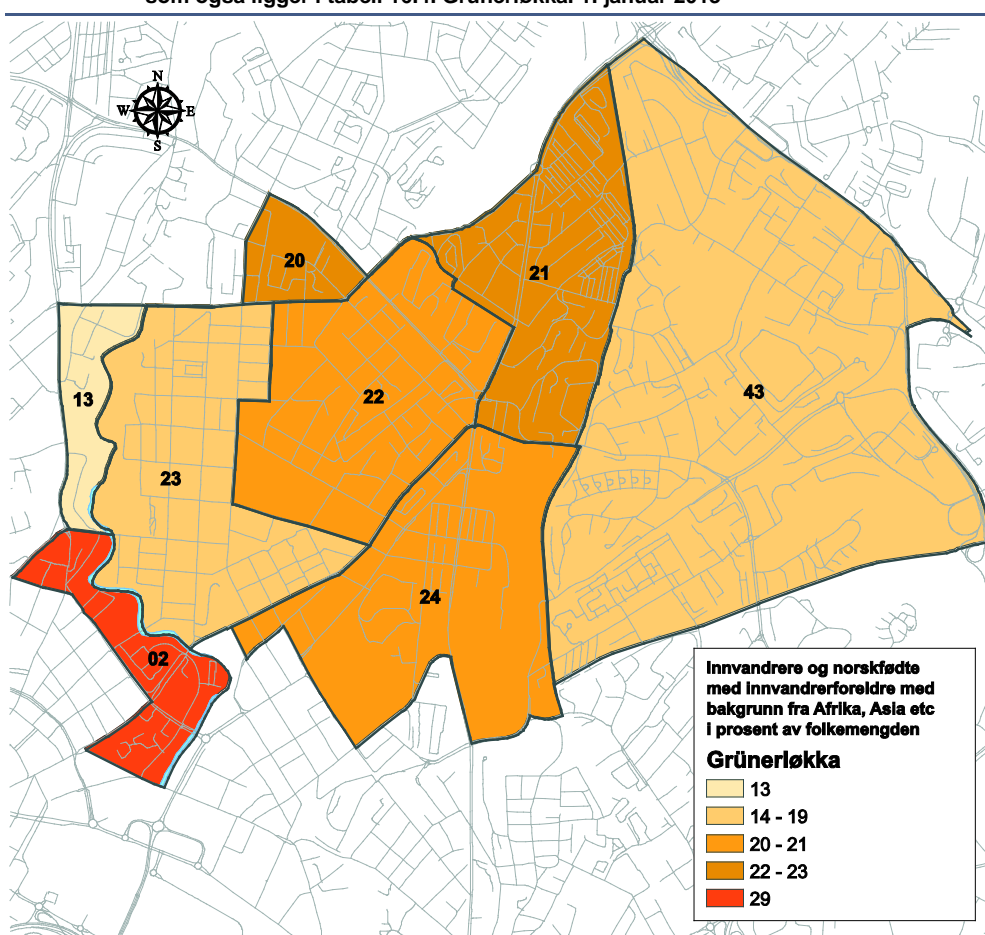
Av tabell 16.4 og figur 16.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Grünerløkka.

Det mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Grünerløkka bydel synes å være Sentrum vest, hvor de utgjør hele 52 prosent av befolkningen. Dette er langt over gjennomsnittet på 33 prosent for hele bydelen. Ellers er personer med innvandrerbakgrunn relativt jevn fordelt rundt om i de andre delområdene. Andelene varierer fra 27 prosent i Hasle til 38 prosent i Sinsen. Begge landgruppene er best representert i sentrum. Personer med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika har lavest andel bosatte i Hasle (8 prosent), mens personer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er dårligst representert i Gamle Aker (13 prosent)..

Tabell 16.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på Grünerløkka, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Grünerløkka	50 510	33	13	20
02 Sentrum 2	2 350	52	23	29
13 Gamle Aker	1 650	30	17	13
20 Torshov	2 210	36	14	22
21 Sinsen	8 290	38	14	23
22 Rodeløkka	8 510	31	12	20
23 Grünerløkka	12 710	33	14	18
24 Tøyen	5 260	32	11	21
43 Hasle	9 530	27	8	19

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 16.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 16.4. Grünerløkka. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 16.5. Befolkningsendringer i Grünerløkka 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels-overskudd	Innvandring	Utvandring	Nettoinnvandring	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	45 650	3 150	1 010	2 140	6 850	3 710	3 140	29 950	30 360	-410	4 860	50 510
Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre ..	13 700	750	110	650	6 380	3 260	3 120	10 030	10 770	-740	3 060	16 760
EU, Nord-	4 560	200	50	150	4 760	2 260	2 500	4 010	4 660	-650	2 010	6 570
Amerika, Asia, etc.	9 140	550	50	500	1 620	1 000	620	6 020	6 110	-90	1 050	10 190
Sverige	1 440	60	20	40	2 500	1 500	1 000	1 620	1 910	-290	750	2 190
Polen	1 110	60	10	50	830	220	610	780	950	-170	500	1 610
Somalia	1 210	140	0	140	130	180	-50	910	770	150	240	1 440
Pakistan	1 090	30	10	20	80	40	50	390	540	-150	-80	1 010
Vietnam	570	40	0	40	30	30	0	350	300	50	90	660
Irak	630	50	0	50	70	60	10	450	490	-40	30	660
Marokko	580	30	0	30	60	40	20	190	310	-120	-70	510
Iran	370	10	0	10	50	30	20	400	340	60	90	460
Bosnia-Hercegovina ..	290	20	0	10	30	20	10	200	140	50	70	370
Kina	300	10	10	10	80	50	30	140	150	-10	20	330
Den øvrige befolkningen	31 950	2 390	900	1 490	470	450	20	19 920	19 590	330	1 800	33 750

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 16.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Av befolkningsveksten i Grünerløkka mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 4 860 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre for 3 060. De fra Afrika, Asia etc. hadde en vekst på 1 050, mens de fra EU, Nord-Amerika, etc. hadde en vekst på 2 010. De førstnevnte hadde flere fødsler enn de første, både i antall og i relative tall, med 57 mot 36 per 1 000 middelfolkemengde¹. Innvandringen, utvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. enn for de andre. Begge grupper hadde flytteunderskudd i forhold til resten av landet (inkludert flyttinger til og fra andre bydeler i Oslo), men utflyttingen var mye større blant dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. enn blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc.

De uten innvandrerbakgrunn står for de aller fleste av fødslene

Svenskene og polakkene er som nevnt de største gruppene med innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Grünerløkka, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd, mens begge har innenlands utflyttingsoverskudd. Personer fra Somalia har innenlandsk flytteoverskudd, og de er de desidert mest fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden for perioden. De har 109 fødsler per 1 000 middelfolkemengde i løpet av de tre årene, fulgt av Irak, med 83. De uten innvandrerbakgrunn har likevel besørget mesteparten av fødslene, hele 76 prosent. I forhold til antall bosatte har denne gruppen også hatt flere fødsler (73 per 1000 middelfolkemengde) enn både de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. samlet (36 per 1000 middelfolkemengde) og de med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. samlet (57 per 1000 middelfolkemengde).

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

Stor gjennomtrekk i Grünerløkka bydel

Det har vært størst innvandring av svensker og polakker. Mange fra Sverige, Polen, Somalia og Irak har flyttet til Grünerløkka fra andre kommuner og bydeler, og mange fra disse landene, samt Pakistan, har flyttet til andre kommuner og bydeler. I forhold til middelfolkemengden har det vært størst innenlands utflytting av svensker, faktisk nesten 1 400 per 1 000 middelfolkemengde i perioden, mens mer enn 850 per 1 000 middelfolkemengde har flyttet ut av landet. Svenskene må kunne karakteriseres som svært flyktige gjester i Grünerløkka. Dette gjelder i grunnen alle grupper i bydelen, også den øvrige befolkningen (befolkningen uten innvandrerbakgrunn), som også er preget av mye flytting. Et antall tilsvarende 20 prosent av dem flytter til og fra Grünerløkka hvert år (600 per 1000 middelfolkemengde i løpet av tre år). Aldersprofilen (figur 16.3) viser også at dette er et område av Oslo der mange ungdommer og mange unge flytter inn og ut.

16.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrerens egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 13 900 som var registrert som innvandrere i Grünerløkka bydel per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 4 200 personer. Hele 61 prosent av de med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

Rundt 300 personer med pakistansk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er over halvparten av alle pakistanske innvandrere i Grünerløkka. Pakistanere er en gruppe med lang botid i Norge. De første pakistanere innvandret allerede i slutten av 1960-årene. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer som kom til Norge på grunn av flukt. Pakistanske innvandrere som kom tidlig på 1970-tallet var hovedsakelig arbeidsinnvandrere. Etter innvandringsstoppen i 1975 har pakistanere kommet til Norge primært gjennom familieinnvandring.

Nær en tredjedel arbeidsinnvandrere, uten svensker i regnestykket

9 800 innvandrere i Grünerløkka var registrert med innvandringsgrunn. 35 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, mens 30 prosent var arbeidsinnvandrere. 28 prosent kom av fluktgrunner og 5 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Grünerløkka har fått en utdannings- eller kulturutvekslings-tillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 30 prosent av alle familieinnvandrede i Grünerløkka. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Grünerløkka bydel har en innvandrerfordeling etter innvandringsgrunn som ligner mye på fordelingen for Norge som helhet. Siden det er så svært mange svensker i bydelen, sammenlignet med andelen i landet som helhet, og det er grunn til å tro at mange av dem er arbeidsinnvandrere, er det nok i realiteten en høyere andel arbeidsinnvandrere i Grünerløkka enn i landet som helhet.

Familieinnvandrere utgjorde den største gruppen av innvandrere i Grünerløkka, i alt 3 400 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn kommer fra Somalia og Polen med henholdsvis 330 og 300 personer (tabell 16.6).

2 900 innvandrere i Grünerløkka var registrert som arbeidsinnvandrere. 37 prosent av alle arbeidsinnvandrere med oppgitt innvandringsgrunn hadde bakgrunn fra Polen, 1 100 personer i absolutte tall.

Det var i alt 2 700 personer i Grünerløkka som kom til Norge på grunn av flukt. Personer med bakgrunn fra Somalia topper listen med 620 personer, etterfulgt av irakere og iranere med henholdsvis 300 og 280 personer.

Tabell 16.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Grünerløkka. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	13 923	2 944	3 446	1 021	2 693	632	43	4 165
Sverige	2 116	-	-	-	-	-	-	2 116
Polen	1 509	1 082	302	9	28	29	-	68
Somalia.....	999	:	331	286	623	:	:	39
Pakistan.....	565	28	199	31	22	:	:	307
Irak	501	:	165	148	298	:	:	32
Vietnam	434	7	187	117	232	3	-	5
Iran.....	402	13	71	55	272	15	-	31
Marokko	318	28	151	12	:	:	:	130
Bosnia- Hercegovina ...	301	10	23	14	247	6	-	15
Kina	270	34	113	4	13	34	-	76
Tyskland	261	144	29	-	-	32	-	56
India	256	88	82	5	:	26	:	53
Russland	248	40	105	10	56	36	-	11
Filippinene	245	21	82	:	4	50	8	80
Danmark	237	-	-	-	-	-	-	237
Litauen	229	167	31	:	0	20	-	11
Tyrkia	205	12	94	25	22	:	:	75
Chile.....	203	8	52	28	105	:	:	30
Storbritannia ...	198	121	22	-	-	11	-	44
Afghanistan.....	173	-	40	37	126	-	-	7
Thailand.....	169	:	133	5	:	7	:	22
Frankrike.....	158	107	12	0	-	16	3	20
USA.....	148	32	58	0	3	24	-	31
Spania	145	83	35	0	0	13	-	14
Kosovo	136	12	51	17	58	-	-	15
Etiopia	135	:	46	36	69	:	:	10
Bulgaria	133	77	37	0	0	10	-	9
Italia	127	74	16	0	-	16	-	21
Eritrea.....	120	:	15	10	92	:	:	11
Romania	118	68	30	:	4	13	-	3
Sri Lanka	108	:	41	30	48	:	:	15
Serbia.....	101	26	31	3	9	8	-	27

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Svensker er den største innvandrerguppen i Grünerløkka bydel med 2 100 personer, etterfulgt av polakker med 1 500. For innvandrere fra Sverige mangler vi fullstendig opplysninger om innvandringsgrunn fordi nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene. Blant innvandrere fra Polen kom sju av ti som arbeidsinnvandrere, mens to av ti har familieinnvandret.

Flest somaliske og polske familieinnvandrere

Til sammen 3 400 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Grünerløkka bydel per 1. januar 2013 (se tabell 16.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

57 prosent av familieinnvandrerne i Grünerløkka har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 43 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 16.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Grünerløkka

Land- bakgrunn	I alt	Gjen- forening og med- følging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrereforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolk- ningen	Herboende uoppgitt
I alt	3 446	1 981	1 465	790	659	16
Somalia	331	289	42	42	-	-
Polen	302	256	46	36	10	-
Pakistan	199	78	121	113	5	3
Vietnam	187	110	77	67	10	-
Irak	165	125	40	39	:	:
Marokko	151	37	114	69	44	1
Thailand	133	44	89	4	84	1
Kina	113	70	43	32	11	-
Russland	105	65	40	10	30	-
Tyrkia	94	40	54	35	18	1
Filippinene	82	43	39	14	25	-
India	82	46	36	27	8	1
Iran	71	36	35	31	4	-
Brasil	60	16	44	3	41	-
USA	58	11	47	:	45	:
Gambia	52	28	24	12	12	-

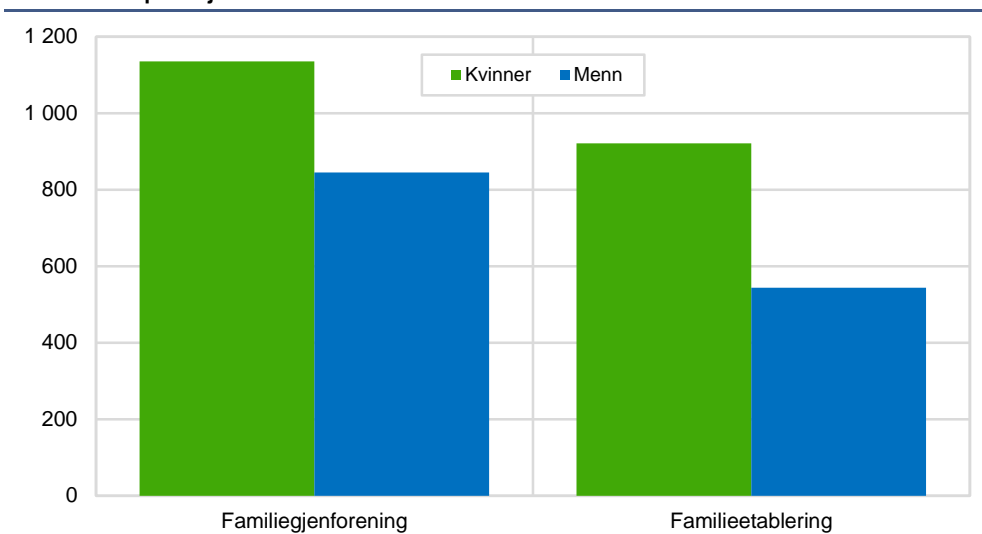
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

54 prosent av de familieetablerte innvandrerne i Grünerløkka hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn (se tabell 16.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Pakistan, om lag 120 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var flere pakistanske kvinner enn pakistanske menn som kom gjennom familieetablering.

Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Somalia, 290 personer. Det var litt flere somaliske kvinner enn somaliske menn som kom gjennom familiegjenforening.

Seks av ti familiegjenforente i Grünerløkka var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvandrere) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 63 prosent (figur 16.6).

Figur 16.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Grünerløkka. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Grünerløkka bydel ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen 2013).

Lav valgdeltakelse

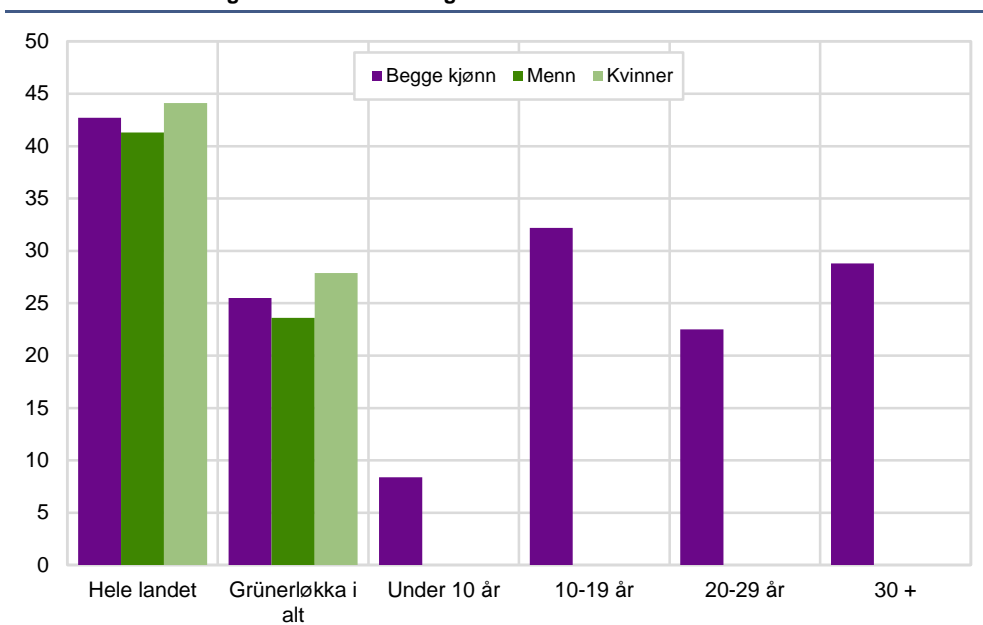
Den totale valgdeltagelsen i Grünerløkka bydel var på 53 prosent ved kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var 12 prosentpoeng lavere enn i Oslo samlet og 11 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Grünerløkka var valgdeltakelsen i denne gruppen 26 prosent, noe som var 23 prosentpoeng lavere enn for Oslo samlet sett. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest kvinner brukte stemmeretten

Det er flest kvinner med innvandrerbakgrunn som brukte stemmeretten sin i Grünerløkka bydel. Slik var det også i Oslo samlet og på landsnivå. Både kvinner og menn i bydelen hadde en langt svakere valgdeltakelse enn i Oslo som helhet. For menn var valgdeltakelsen helt nede i 24 prosent, noe som er 22 prosentpoeng lavere enn i Oslo kommune. For kvinner var differansen til Oslo like stor med en valgdeltakelse på 28 prosent.

Figur 16.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Grünerløkka og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

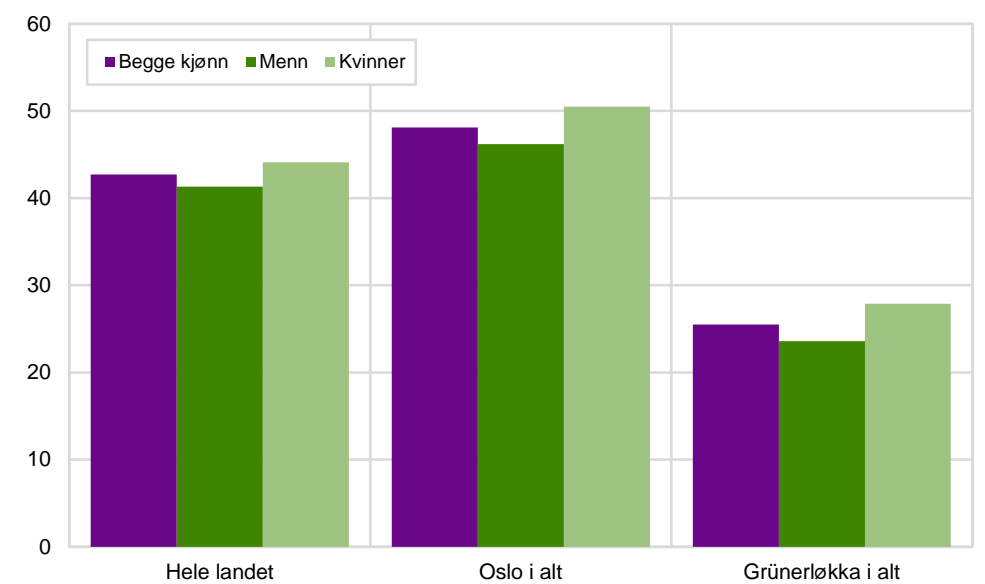
Ingen sammenheng mellom valgdeltakelse og botid

I landet som helhet økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn ved økt botid. Deltakelsen var lavest i gruppen som hadde bodd i landet mellom 10 og 19 år. I Grünerløkka bydel så vi ikke samme utvikling. Her var valgdeltakelsen høyest blant personer med innvandrerbakgrunn som hadde bodd i landet mellom 10 og 19 år. Dette var den svakeste gruppa på landsnivå, men med en valgdeltakelse på 32 prosent i Grünerløkka bydel så var det likevel 5 prosentpoeng lavere enn på landsnivå.

Et lite utvalg i manntallsundersøkelsen for Grünerløkka gjør at tallene er usikre. Vi så likevel en veldig svak valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn og mindre enn 10 års botid. Med 8 prosent var den 35 prosentpoeng lavere enn i samme gruppe i Oslo og 33 prosentpoeng lavere enn landet sett under ett. Utvalget i Grünerløkka bydel var for lite til å trekke konklusjoner knyttet til kjønnsfordeling i forhold til botid.

Figur 16.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Grünerløkka og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 73 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år fra Grünerløkka går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- 59 prosent av 2-åringer fra Afrika, Asia osv. mottar kontantstøtte i Grünerløkka bydel. Det er godt over gjennomsnittet for gruppen både i Oslo og landet.

16.3.1. Barnehage

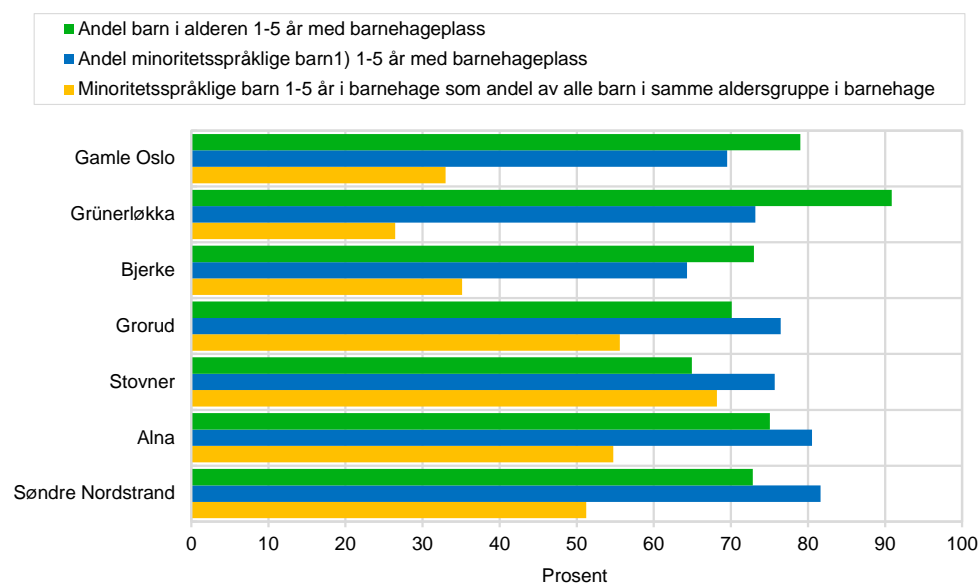
Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Forholdsvis få minoritetsspråklige barn med barnehageplass

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 73 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Grünerløkka bydel. Blant bydelene i denne oversikten, var det kun Bjerke og Grünerløkka som hadde en lavere andel. Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i bydelen, utgjør minoritetsspråklige barn kun 26 prosent. Det er den laveste andelen blant de sju bydelene som er med i utvalget vårt.

Figur 16.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012

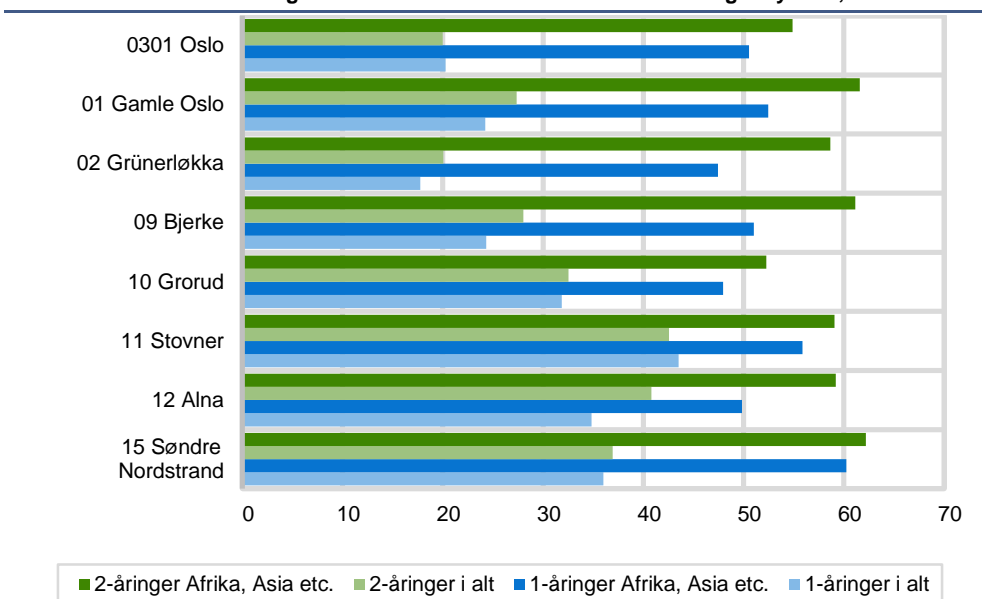

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk..

Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16.3.2. Kontantstøtte

Figur 16.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia, etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Nesten 60 prosent av 2-åringene med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. mottar kontantstøtte

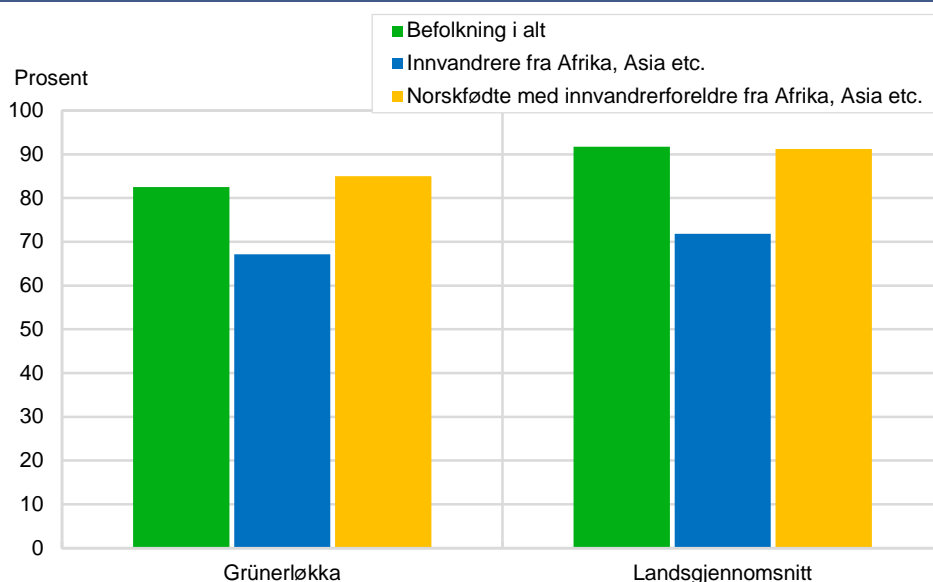
I Grünerløkka bydel er andelen 1-åringer som bruker kontantstøtte litt under landsgjennomsnittet og andelen av 2-åringene ligger så vidt over landsgjennomsnittet. 2-åringene i bydelen med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. bruker i langt større grad kontantstøtte enn landsgjennomsnittet for denne gruppen. Mens Grünerløkka er bydelen som ligger lavest i utvalget vårt i andel totalt som bruker kontantstøtte, er andelen 2-åringer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte blant de høyeste. Forskjellen til 1- og 2-åringer i alt i bydelen er stor. For 1-åringene 47 prosent mot 18 prosent, og for 2-åringene 59 prosent mot 20 prosent.

16.4. Utdanning

- Grünerløkka ligger under landsgjennomsnittet i andel innvandrere i alderen 16-18 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning.
- Frafallet i videregående utdanning i Grünerløkka er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. og spesielt blant guttene som har det høyeste frafallet som er målt blant bydelene i dette utvalget.
- Grünerløkka ligger godt over landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning. Både innvandrergruppene og de norskfødte med innvandrereforeldre ligger over landsgjennomsnittet for sine grupper.
- Grünerløkka ligger over landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Begge innvandrergruppene er under gjennomsnittet for bydelen, mens de norskfødte fra Afrika, Asia etc. ligger noe over.

16.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 16.11. Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Grünerløkka. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange som ikke deltar i videregående utdanning

Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år fra Grünerløkka har en lavere andel som deltar i videregående utdanning enn landsgjennomsnittet for gruppen, og de deltar også i mindre grad enn alle 16-18 åringer i bydelen. De norskfødte med innvandrereforeldre fra den samme landgruppen ligger også under landsgjennomsnittet for sin gruppe, men deltar i klart større grad enn innvandrerne fra samme bydel. Denne gruppen ligger også et lite hakk over deltakerandelen til alle 16-18 åringer i Grünerløkka bydel.

16.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 16.8. Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Prosent. Grünerløkka

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkes- kompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkes- kompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Forts. i videreg. opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Bydelen i alt	550	100	60	48	12	40	3	15	22
Menn	299	100	54	41	12	46	4	17	25
Kvinner	251	100	68	56	12	32	2	12	19
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	73	100	40	30	10	60	7	29	25
Menn	47	100	23	19	4	77	11	36	30
Kvinner	15	100	73	53	20	27	0	7	20

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det var 108 innvandrere med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. som startet på videregående opplæring i løpet av de tre årene 2005, 2006 og 2007, og 38 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. De 38 er så få at de ikke er tatt med og fordelt i tabellen.

Frafallet i videregående utdanning i Grünerløkka er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. 56 prosent av de som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, oppnådd ikke studie- eller yrkeskompetanse. 28 prosent fullførte på normert tid, mens 11 prosent fullførte på mer enn normert tid. Av alle elever i bydelen under ett, fullførte 48 prosent på normert tid og 40 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Svært høyt frafall blant innvandregutter fra Afrika, Asia etc. Som vi finner i andre kommuner og bydeler er det guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent. Hele 73 prosent oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Det er det høyest frafallet for noen grupper blant bydelene i dette utvalget. Kun 23 prosent av dem fullførte på normert tid og 4 prosent på mer en normert tid. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, 37 prosent fullførte på normert tid og 24 prosent på mer enn normert tid, mens «kun» 39 prosent ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år.

Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent uten studie- eller yrkeskompetanse. Guttene hadde altså langt flere enn landsgjennomsnittet uten studie- eller yrkeskompetanse, mens jentene hadde et noe lavere frafall enn landsgjennomsnittet for sin gruppe.

16.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 16.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Grünerløkka. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Grünerløkka										
I alt	30 610	62	8 720	63	9 650	33	138	64	465	46
Menn	16 510	56	5 390	55	5 180	31	73	63	261	38
Kvinner	14 100	68	3 340	73	4 470	35	65	65	204	57

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høyt utdanningsnivå i Grünerløkka bydel

Til tross for relativt lav deltagelse og høyt frafall i videregående utdanning er utdanningsnivået i Grünerløkka bydel høyt. Hele 62 prosent av personer i alderen 25-54 år har fullført høyere utdanning. Det er 22 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Den høye andelen relativt unge voksne (se figur 16.3) gir mye av forklaringen på dette, siden andelen med høyere utdanning generelt er høyere for unge enn for eldre. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc. ligger høyest og er på nivå med befolkningen totalt i bydelen. Kvinnene i gruppen har høyere utdanning enn mennene. Innvandrere fra Afrika, Asia, etc. ligger betydelig lavere og bare litt over landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Ellers ser vi den samme tendensen som i andre bydeler at de norskfødte med innvandrereforeldre fra Afrika, Asia etc. har et høyere utdanningsnivå enn innvandrere fra samme landgruppe. Et interessant trekk når vi ser på de norskfødte med innvandrereforeldre fra EU, Nord-Amerika, etc. er at andelen med høyere utdanning er samlet sett på samme nivå som for innvandrere fra samme landgruppe, men kjønnsforskjellen er langt mindre her enn blant innvandrere.

16.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 16.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltagelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Grünerløkka. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrereforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Grünerløkka										
I alt	5 120	35	950	7	620	22	22	27	361	36
Menn	2 320	29	450	5	310	17	12	25	172	31
Kvinner	2 800	39	500	9	320	28	10	30	189	40

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Grünerløkka litt over landsgjennomsnittet når det gjelder deltagelse i høyere utdanning

Tabell 16.10 viser at Grünerløkka ligger litt over landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. De norskfødte med innvandrereforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger noe over snittet for bydelen, mens de andre gruppene ligger under. Lavest deltagelse har innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. med kun 7 prosent.

Det er en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Det gjelder for alle gruppene i Grünerløkka bydel.

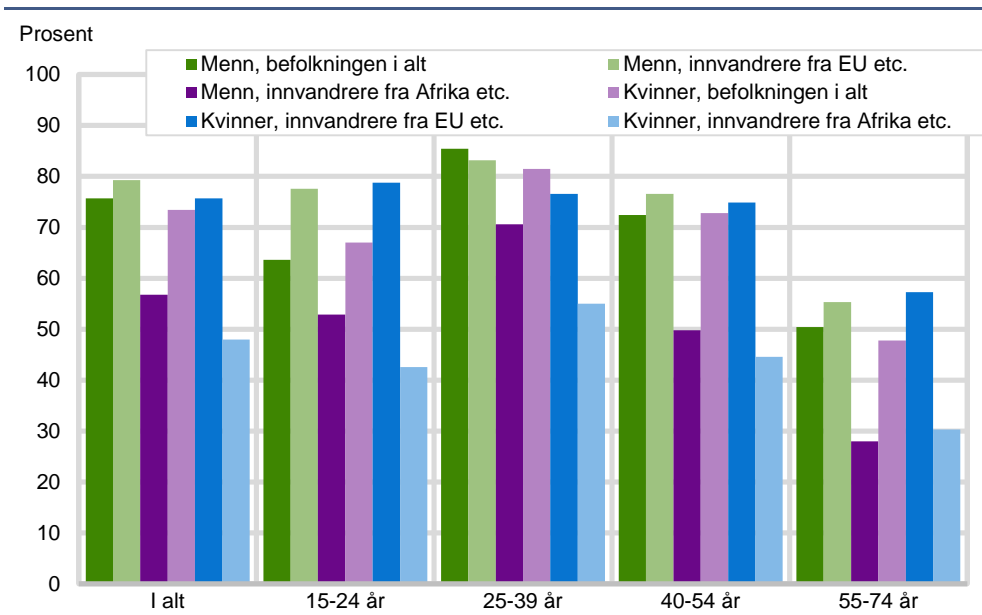
Vi ser den samme tendensen her som i andre bydeler og kommuner at andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika osv. som deltar i høyere utdanning er lavere enn tilsvarende andel for innvandrere fra Afrika, Asia etc. Det henger antakelig sammen med at mange i denne gruppen kommer for å jobbe, og mange av dem har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere innvandrere fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb.

16.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået høyt i Grünerløkka bydel, både for befolkningen som helhet og for innvandrere fra EU, Nord- Amerika etc. Det er nær fire ganger så sannsynlig at en innvandrere fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person uten innvandrerbakgrunn skal være det.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., er overrepresentert i bygge- og anleggsvirksomhet og utleie av arbeidskraft, mens landtransport og rengjøringsvirksomhet er næringene der innvandrere fra Afrika, Asia etc. er best representert.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er høyere for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. enn for innvandrere fra Afrika, Asia etc., men likevel lavere enn for alle bosatte i Grünerløkka bydel.

16.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 16.12. Sysselsatte i Grünerløkka etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy sysselsetting for alle grupper i Grünerløkka bydel

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Grünerløkka bydel er sysselsettingen betydelig høyere, 75 prosent i alt, 76 prosent av mennene og 73 prosent av kvinnene er sysselsatt. Mye av grunnen kan være at andelen personer i yrkesaktiv alder i Grünerløkka er svært høy.

Som vi ser i andre kommuner og bydeler er sysselsettingsandelen høyest for mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (79 prosent). Også kvinnene i denne gruppen i Grünerløkka bydel har høy yrkesdeltakelse, betydelig høyere enn gjennomsnittet for sin gruppe i landet og også høyere enn andre kvinner i bydelen.

Som vi finner ellers, er sysselsettingen lavest blant personer fra Afrika, Asia etc. (53 prosent). Mens både menn og kvinner blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. bosatt i Grünerløkka bydel ligger langt over snittet for sin gruppe i landet, er det motsatt tilfelle for menn og kvinner fra Afrika, Asia etc. Tallene varierer imidlertid når vi ser nærmere på sysselsettingsandelen i de ulike aldersgrupper.

Grünerløkka skiller seg fra landet som helhet ved det er en betraktelig høyere andel innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc. i alderen 15-24 år som er yrkesaktive. Alle unge svensker og polakker som har bosatt seg i bydelen for å jobbe gir en god del av forklaringen. Også bydelens innvandrere fra Afrika, Asia, etc. i den yngste aldersklassen har en noe høyere yrkesfrekvens enn landsgjennomsnittet for sin gruppe. I alderen 25-29 år er ikke forskjellen til landsgjennomsnittet like stor. Men her skiller kvinner fra EU, Nord-Amerika, etc. seg ut med høyere sysselsetting, mens kvinnene fra Afrika, Asia, etc. har lavere sysselsetting enn landsgjennomsnittet for kvinner i denne gruppen.

For alle grupper av innvandrere er imidlertid sysselsettingen til dels betydelig lavere enn landsgjennomsnittet blant dem over 40 år. Unntaket er kvinner 55-74 år fra EU, Nord-Amerika, etc., som fortsatt har høy sysselsettingsandel. I antall er denne gruppen likevel ikke så stor (86 personer).

Høy sysselsetting blant norskfødte med innvandrerforeldre

Det var 610 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 80 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. og 530 fra Afrika, Asia, etc. Det utgjør 72 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og 57 prosent av dem fra Afrika, Asia etc.

Sysselsettingsandelen er lavere for de yngste norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. sammenliknet med de yngste innvandrerne med samme bakgrunn. Det kan bero på at flere av de norskfødte går på skole eller studerer. Blant dem over 24 år er det imidlertid omvendt. Her er yrkesfrekvens høyere blant de norskfødte. Det er så få av de norskfødte sysselsatte i bydelen at det kanskje ikke er grunnlag for å legge for mye i disse forskjellene. Om vi ser på tallene for Oslo samlet, er det likevel en tydelig forskjell, spesielt for kvinnene. Av de mannlige innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 25-39 år var 71 prosent sysselsatt, mot 75 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre. Og av de kvinnelige innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 25-39 år var kun 53 prosent sysselsatt, mot 71 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre.

16.5.2. Arbeidsledige

Tabell 16.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Grünerløkka

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Fra Afrika, Asia, etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Grünerløkka	1 420	560	830	270	550	3,6	2,1	6,7	4,9	8,1
Menn	760	320	470	160	310	3,9	2,4	6,6	4,7	8,2
Kvinner	660	240	360	110	250	3,2	1,8	6,8	5,0	8,0

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

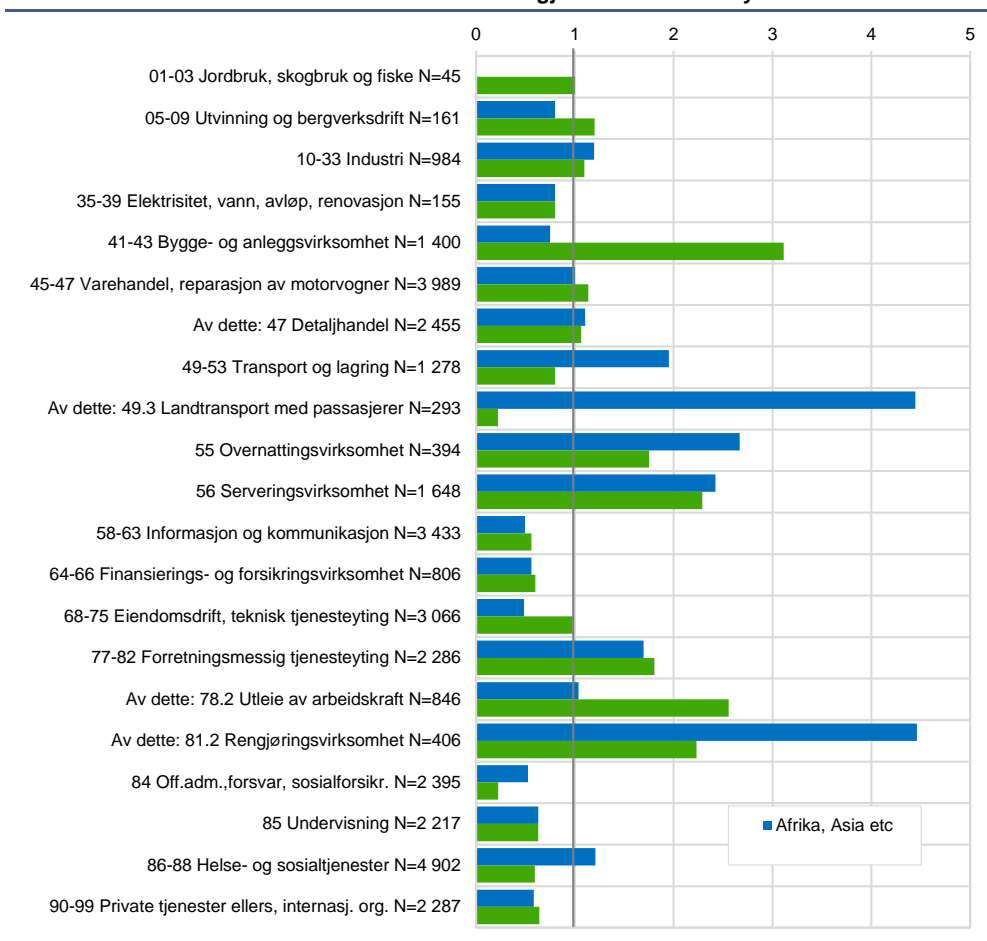

Relativt mange innvandrere arbeidsledige eller på tiltak

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er høyere blant innvandrere i Grünerløkka enn i den øvrige befolkningen. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 8,1 prosent, mot 4,9 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Begge gruppene ligger noe over landsgjennomsnittet. Blant personer uten innvandrerbakgrunn i bydelen er andelen 2,1 prosent. Det er altså nær fire ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia, etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en uten innvandrerbakgrunn skal være det. Mens innvandrerne utgjør 31 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Grünerløkka, er 58 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

16.5.3. Næringer

Figur 16.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Grünerløkka. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 16.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika, etc., og alle sysselsatte i bydelen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 31 620 sysselsatte i Grünerløkka, av disse var 4 510 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 3 800 innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i landtransport av passasjerer og rengjøring

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I landtransport av passasjerer er 52 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I rengjøringsvirksomhet er andelen 54 prosent, i overnattingsvirksomhet 31 prosent og i serveringsvirksomhet 29 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 710 personer. Nest største næring er serveringsvirksomhet, med 480 sysselsatte.

Bygg og anlegg er næringen med både flest sysselsatte fra EU, Nord-Amerika etc. og der denne gruppen er mest overrepresentert

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg også fra de øvrige sysselsatte når det gjelder virksomhet de er sysselsatt i. Det er spesielt stor andel fra denne landgruppen i bygg og anleggssektoren, samt i den lille næringen utleie av arbeidskraft. Dette vil ofte være personer som gjennom et bemanningsbyrå er leid til å jobbe i bygg og anlegg. Også innen serveringsvirksomhet og rengjøringsvirksomhet er det en høy andel fra denne gruppen. Om vi ser på antall personer sysselsatt, er det i bygge- og anleggsvirksomhet vi finner aller flest fra EU, Nord-Amerika etc.

16.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 16.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Grünerløkka og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet ..	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Grünerløkka .	1 940	490	250	230	4,6	3,6	4,3	3,1
Menn	1 230	330	170	160	5,5	4,3	4,8	3,9
Kvinner	710	150	80	70	3,5	2,6	3,6	2,0

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

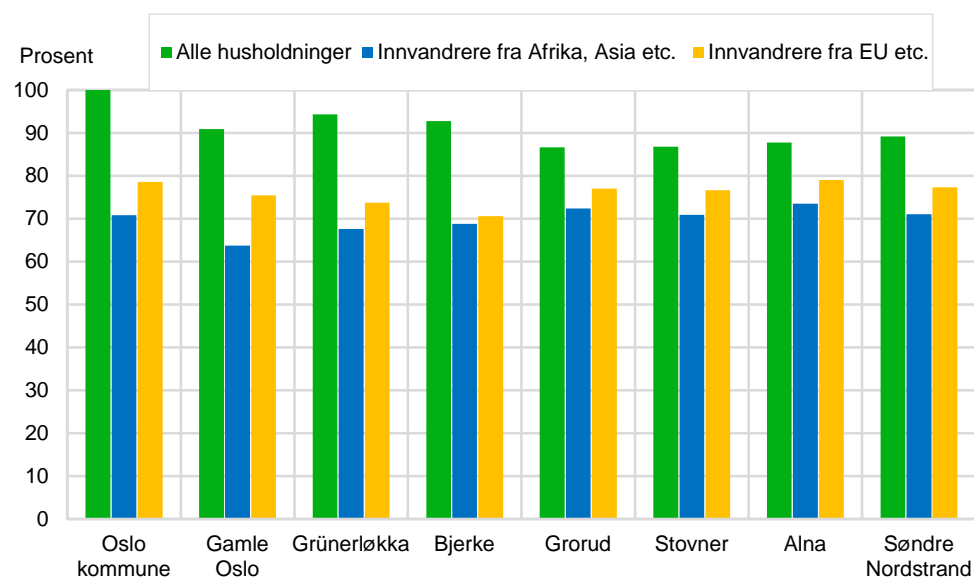
I alt var det 490 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Grünerløkka bydel 4.kvartal 2012, 250 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 230 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det betydelig færre selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Grünerløkka var alt i alt litt over nivået for landet som helhet, lavere enn landsgjennomsnittet for menn og høyere for kvinner. Blant innvandrerne både fra Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc. i Grünerløkka var andelen selvstendig næringsdrivende noe over landsgjennomsnittet for gruppen.

16.6. Økonomiske levekår

- Sammenlignet med alle husholdninger i Oslo har husholdningene i Grünerløkka bydel en median inntekt etter skatt per forbruksenhet som utgjør 94 prosent. Av de største innvandrerbudene i Oslo, er det Grünerløkka som har det høyeste inntektsnivået.
- Inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 72 prosent av inntektene til alle husholdningene i Grünerløkka bydel. Inntektene til innvandrere fra EU, Nord Amerika etc. utgjorde 78 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i bydelen. Dette er en relativ lav inntekt sammenlignet med medianen for alle i bydelen samlet.
- I Grünerløkka bydel er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp høyere sammenliknet med hele landet og Oslo, For gruppen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er andelen noe lavere enn landet og Oslo samlet.
- Andelen uføretrygdde innvandrere fra begge landgrupper er lavere i Grünerløkka bydel enn for samme grupper i Oslo som helhet.

16.6.1. Inntekt

Figur 16.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for Oslo

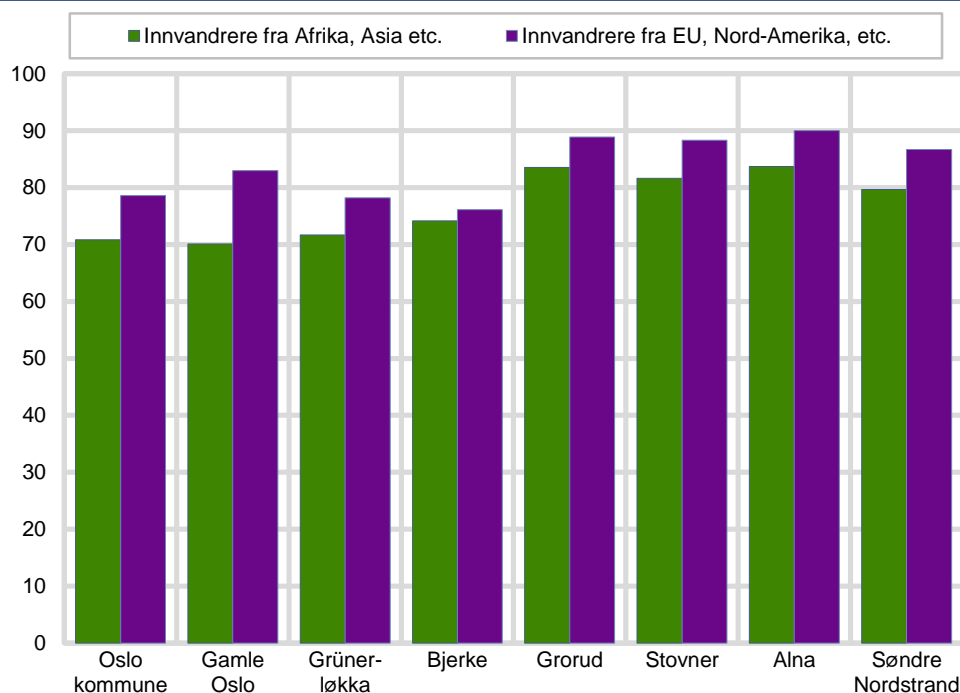

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

På Grünerløkka hadde innvandrere fra Afrika og Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 224 600 kroner i 2011. Dette utgjorde 68 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Oslo, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (332 200 kroner). Det er bare i Gamle Oslo at innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde et lavere inntektsnivå. Innvandrere fra EU hadde en høyere medianinntekt, på 245 100, som utgjorde 74 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune.

Av de største innvandrerbudene i Oslo, er det Grünerløkka som har det høyeste inntektsnivået. Alle husholdninger på Grünerløkka hadde en medianinntekt på 313 400 kroner i 2011, som utgjorde 94 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune.

Figur 16.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde 72 prosent av medianinntekten til husholdningene i bydelen, mens innvandrere fra EU etc. hadde 78 prosent av nivået til alle husholdningene i Grünerløkka bydel. Det er det nest laveste nivået av de utvalgte bydelene. Kun Gamle Oslo ligger enda lavere. Også innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. har lav inntekt sammenlignet med medianen for alle i bydelen samlet.

16.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrønsning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

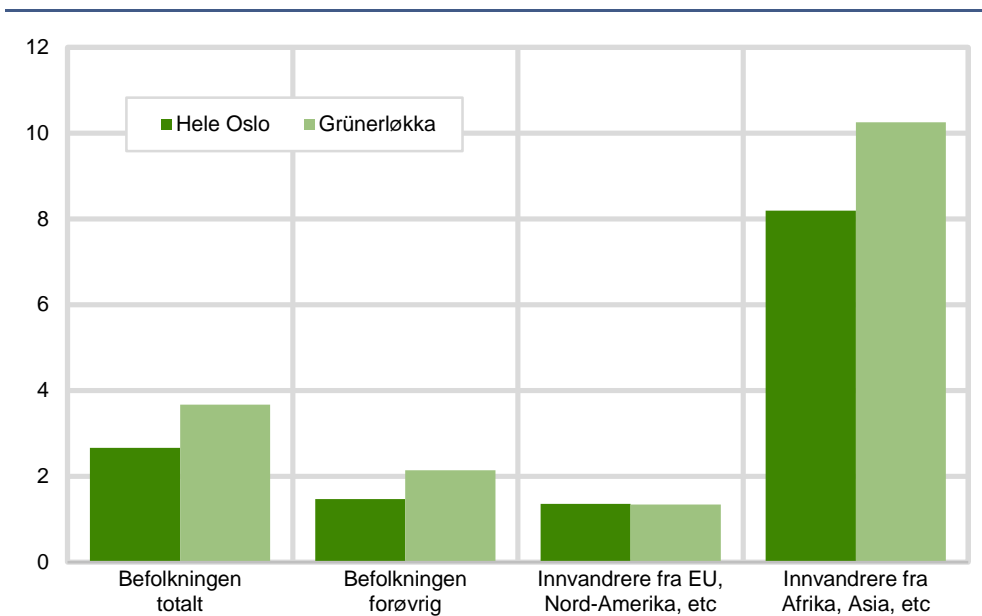
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør sammenlikning at økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringen, blir vanskeligere.

Høy andel innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp

I Grünerløkka er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp høy i hele befolkningen, både sammenliknet med hele landet og Oslo. Blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen som mottar sosialhjelp vesentlig høyere enn for gjennomsnittet for denne gruppen i Oslo. Situasjonen er en helt annen for gruppen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. De ligger under snittet for både bydelen og Oslo samlet, og på nivå med gruppen i Oslo som helhet.

Figur 16.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Grünerløkka og hele Oslo. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

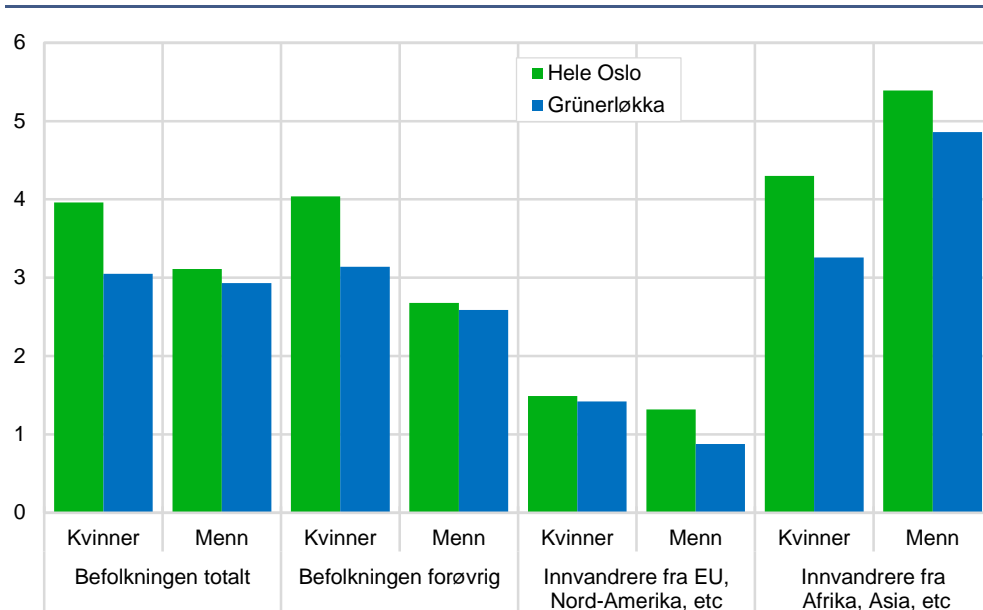
For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Ung befolkning gir relativt få uføretrygdede

I Grünerløkka er andelen med uførepensjon blant menn omtrent på samme nivå som for hele Oslo. Blant kvinnene er det imidlertid relativt færre på uføretrygd i Grünerløkka enn i Oslo som helhet, noe som helt sikkert har sammenheng med aldersprofilen. Grünerløkka har en ung befolkning sammenliknet med Oslo for øvrig.

Figur 16.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Grünerløkka og hele Oslo, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

16.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandringsgruppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom gruppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

Andelen av befolkningen i Grünerløkka bydel som er alderspensjonister er betraktelig lavere enn gjennomsnittet for Oslo. Det gjelder begge innvandringsgruppene og befolkningen for øvrig. Bare 3 prosent av innvandrerne fra begge landgrupper er alderspensjonister. Det er på nivå med gjennomsnittet for Oslo for gruppen fra Afrika, Asia etc., mens blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. ligger det klart under tilsvarende tall for sin gruppe i Oslo.

Tabell 16.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Grünerløkka og hele Oslo. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele Oslo	Grünerløkka	Hele Oslo	Grünerløkka
Befolkningen totalt	12	6	12	6
Befolkningen for øvrig	14	7	14	7
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	12	3	12	3
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	3	3	3	3

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

16.1. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Grünerløkka. Dagens landgruppering	579
16.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Grünerløkka. 1. januar 2013	581
16.3. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Grünerløkka. 1. januar 2013. Prosent	582
16.4. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Grünerløkka. 1. januar 2013	583
16.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 16.4. Grünerløkka. 1. januar 2013	584
16.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Grünerløkka. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall	589
16.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Grünerløkka og landet	590
16.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Grünerløkka og landet	591
16.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012	592
16.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011	593
16.11. Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Grünerløkka. 1. oktober 2012	594
16.12. Sysselsatte i Grünerløkka etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	597
16.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Grünerløkka. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen	599
16.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for Oslo	601
16.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo	602
16.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Grünerløkka og hele Oslo. 2012. Prosent	603
16.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Grünerløkka og hele Oslo, 2012	604

Tabellregister

16.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Grünerløkka.....	578
16.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Grünerløkka	580
16.3.	Innvandrere i Grünerløkka, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013	581
16.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på Grünerløkka, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013.....	584
16.5.	Befolkningsendringer i Grünerløkka 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	585
16.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Grünerløkka. Per 1. januar 2013	588
16.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Grünerløkka.....	589
16.8.	Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for opnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Prosent. Grünerløkka	595
16.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Grünerløkka. 1. oktober 2012	595
16.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Grünerløkka. 1. oktober 2012	596
16.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	597
16.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Grünerløkka	598
16.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Grünerløkka og hele landet. 4. kvartal 2012	600
16.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Grünerløkka og hele Oslo. 2012. Prosent	604

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Bjerke**

Innhold

17. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Bjerke bydel	611
17.1. Innledning.....	611
17.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	612
17.2.1. Demografi.....	612
17.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	619
17.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	624
17.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	626
17.3.1. Barnehage.....	626
17.3.2. Kontantstøtte.....	627
17.4. Utdanning.....	628
17.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	628
17.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	629
17.4.3. Utdanningsnivå	629
17.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	630
17.5. Arbeid.....	631
17.5.1. Sysselsettingsnivå.....	631
17.5.2. Arbeidsledige	632
17.5.3. Næringer	633
17.5.4. Selvstendig næringsdrivende	634
17.6. Økonomiske levekår.....	635
17.6.1. Inntekt	635
17.6.2. Sosialhjelp.....	636
17.6.3. Uførepensjon.....	637
17.6.4. Alderspensjon	638
Referanser.....	639
Figurregister	640
Tabellregister.....	641

17. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bjerke bydel

17.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

17.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 41 prosent av innbyggerne i Bjerke bydel hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, tre gang så stor andel som i landet under ett. Personer med bakgrunn fra Sri Lanka og Pakistan er de største gruppene. Srilankere og er også den gruppen som er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (73 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 27 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. Det er en betraktelig større andel norskfødte enn i landet, der andelen er 16 prosent.
- De med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. er i flertall, med 80 prosent, mens innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 20 prosent. På landsbasis har 57 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc.
- Nær halvparten av innvandrerne i Bjerke har bodd i Norge i mer enn 10 år.
- Majoriteten av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. bor i nordre delen av bydelen.
- Innvandrere og deres norskfødte barn står for det meste av nettoinnflyttingen til bydelen.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 44 prosent kommet ved familieinnvandring, 31 prosent av fluktgrunner og 21 prosent som arbeidsinnvandrere.
- I Bjerke bydel stemte 44 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn ved sist kommunevalg. Det er 4 prosentpoeng lavere enn for innvandrergruppen i Oslo samlet.

17.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Bjerke bydel var det da 29 620 innbyggere, 12 100 av dem, det vil si 41 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er 27 prosentpoeng over landsgjennomsnittet som er 14 prosent. 80 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia, etc., som er langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Bjerke bydel har innvandrere fra 240 forskjellige land, som er 110 flere land enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen, og utgjør med sine 835 personer 10 prosent av innvandrerne i bydelen. Det er mellom 600 og 700 innvandrere fra Sri Lanka, Irak, Pakistan og Somalia.

Tabell 17.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Bjerke

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Bjerke	Prosent av folketallet i Bjerke	Prosent som bor i Bjerke per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	29 620	100,0	0,6
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	12 100	40,8	1,7
Innvandrere	593 000	11,7	8 790	29,7	1,5
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	3 310	11,2	2,8
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	2 470	8,4	0,8
Innvandrere	282 000	5,6	2 290	7,7	0,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	190	0,6	0,9
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	9 620	32,5	2,4
Innvandrere	311 000	6,2	6 500	21,9	2,1
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	3 130	10,6	3,2

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mer enn fire ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

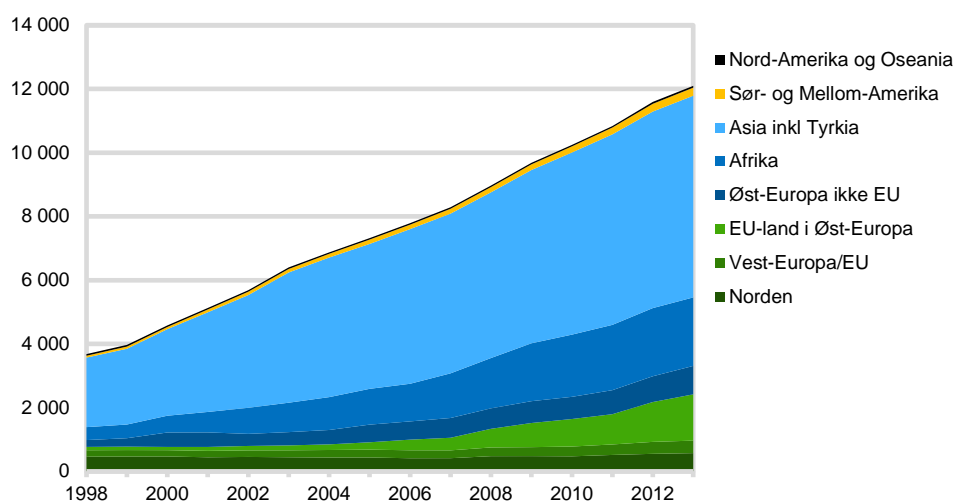
I Bjerke bydel har 27 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) europeisk bakgrunn, mens 52 prosent har

asiatisk, medregnet tyrkisk. Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks). Andelen europeere har økt siden 2006 med 7 prosentpoeng, mens andelen asiater har gått ned fra 62- til 52 prosent.

Totalt har antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre økt med 55 prosent, fra 7 790 til 12 100 fra 2006 til 2013.

Den desidert største endringen i sammensettingen av innvandrerne og deres norskfødte barn er at andelen med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa har økt fra 4 prosent til 12 prosent i løpet av de sju årene. Andelen med afrikansk bakgrunn økte noe fram til 2010, men har siden gått noe ned og utgjorde i 2013 18 prosent av dem med innvandrerbakgrunn i Bjerke bydel. Andelen med innvandrerbakgrunn fra Norden har gått litt ned for hvert år og utgjør nå knappe 5 prosent av alle med innvandrerbakgrunn i bydelen.

Figur 17.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Bjerke. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mer enn tre ganger flere med innvandrerbakgrunn siden 1998

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bjerke bydel er mer enn tredoblet de siste 15 årene. Fra totalt nær 3 700 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i 1998 til 12 110 pr. 1.1.2013. Veksten i antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har vært rimelig jevn i hele perioden 1998-2013, uten de store utslagene på grunn av utvidelsen av EU og økningen i antall svensker, som vi ser i statistikken for landet som helhet.

Flest med bakgrunn fra Sri Lanka og de er også mest overrepresentert

Det bor mange personer fra Sri Lanka, Pakistan og Irak i Bjerke bydel. Hele 8 prosent av landets innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Sri Lanka bor i Bjerke. Tilsvarende tall for pakistanere og irakere er 3,4 prosent. Personer fra Marokko og Makedonia er også godt representert i bydelen. Fem prosent av landets marokkanere (450) og 4,1 prosent av landets makedonere (142) bor i Bjerke bydel. Av de store innvandrergruppene er svensker og litauere mest underrepresentert. Det er også relativt få polakker i bydelen.

Tabell 17.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Bjerke

Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Bjerke	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn på Bjerke	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor på Bjerke per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	12 100	8 790	3 310	72,6	27,4	100,0	100,0	1,7
Sri Lanka	1 170	690	480	58,7	41,3	9,6	2,1	8,0
Pakistan	1 160	640	510	55,8	44,2	9,5	4,7	3,4
Irak	1 020	660	360	64,6	35,4	8,4	4,2	3,4
Somalia	890	600	290	67,3	32,7	7,4	4,7	2,7
Polen	890	840	60	93,7	6,3	7,4	11,6	1,1
Tyrkia	550	340	210	61,7	38,3	4,6	2,4	3,3
Marokko	450	240	200	54,6	45,4	3,7	1,2	5,0
Vietnam	430	290	150	66,5	33,5	3,6	3,0	2,0
India	370	240	130	66,0	34,0	3,0	1,7	3,1
Iran	370	280	80	77,3	22,7	3,0	2,7	1,9
Filippinene	360	300	60	82,3	17,7	3,0	2,5	2,0
Sverige	340	320	20	93,8	6,2	2,8	5,3	0,9
Afghanistan	270	210	50	80,4	19,6	2,2	2,0	1,8
Bosnia-Hercegovina	230	170	60	73,2	26,8	1,9	2,3	1,4
Kina	200	160	30	83,2	16,8	1,6	1,3	2,2
Etiopia	190	150	40	78,5	21,5	1,6	1,0	2,7
Litauen	160	140	10	91,0	9,0	1,3	4,3	0,5
Danmark	150	130	20	87,2	12,8	1,2	2,9	0,7
Serbia	150	100	50	69,2	30,8	1,2	0,5	3,9
Makedonia	140	80	60	58,5	41,5	1,2	0,5	4,1
Andre land	2 640	2 200	430	83,5	16,5	21,8	39,2	0,9

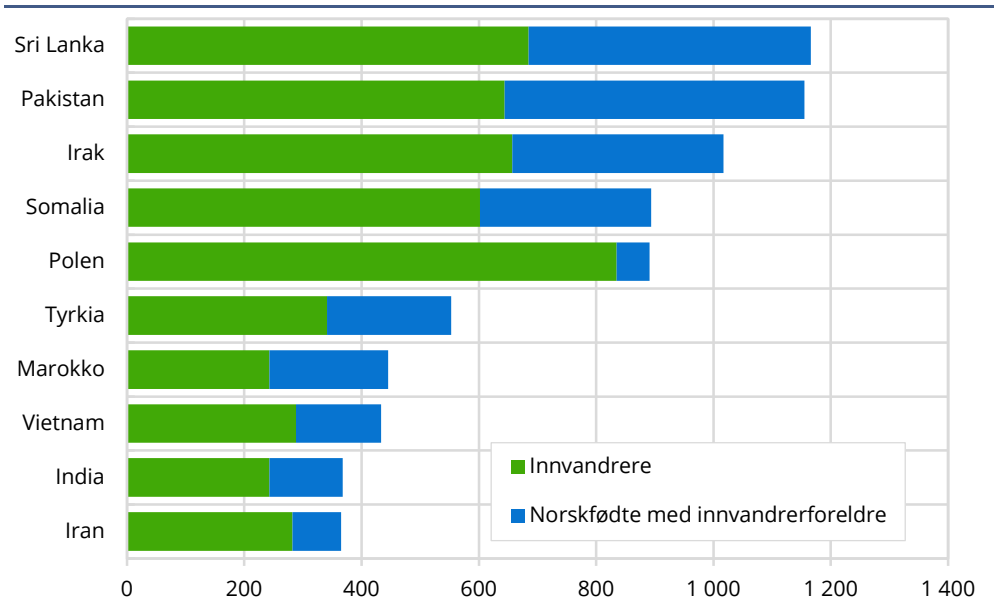
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Marokko

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 17.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Bjerke bydel er det dem fra Marokko som har størst andel norskfødte av innvandrerforeldre, fulgt av Pakistan og Makedonia. I antall er det flest norskfødte med foreldre fra Pakistan. Om lag 45 prosent av personer med innvandrerbakgrunn fra Marokko og Pakistan bosatt i Bjerke bydel er født i Norge. Blant de store innvandrergruppene i Bjerke skiller Polen og Sverige seg ut med en lav andel norskfødte. Bare seks prosent av personer med innvandrerbakgrunn fra disse landene er født i Norge. Det er heller ikke slik at alle grupper med lang botid har mange norskfødte barn. Halvparten av alle danskene har bodd i landet i mer enn 20 år, men bare 13 prosent av dem er født i Norge. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 17.7). Barna disse parene får regnes ikke som norskfødte med innvandrerforeldre, siden kun den ene forelderen er innvandrer.

Figur 17.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Bjerke. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre i Bjerke bydel, som i landet under ett, men forskjellen mellom de to gruppene er likevel ikke så stor som gjennomsnittet for landet. I Bjerke bydel er 73 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere. Dette er en under landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent.

Tabell 17.3. Innvandrere i Bjerke, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Bjerke	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	8 790	100	18	15	18	24	24
EU, Nord-Amerika etc. ...	2 290	100	39	26	11	9	14
Afrika, Asia etc.	6 500	100	11	11	21	29	28
Polen	840	100	43	39	14	1	3
Sri Lanka	690	100	7	5	11	36	41
Irak	660	100	6	10	35	45	4
Pakistan	640	100	10	9	16	23	42
Somalia	600	100	6	12	37	37	8
Tyrkia	340	100	8	6	18	30	38
Sverige	320	100	30	12	15	21	23
Filippinene	300	100	22	22	20	10	24
Vietnam	290	100	5	5	9	24	58
Iran	280	100	7	7	11	32	43
Marokko	240	100	5	10	16	28	41
India	240	100	17	10	10	20	43
Afghanistan	210	100	9	32	37	20	2
Bosnia-Hercegovina	170	100	7	4	11	75	4
Kina	160	100	10	9	10	21	50
Etopia	150	100	21	21	20	22	17
Litauen	140	100	65	20	11	3	0
Danmark	130	100	5	11	13	21	50
Tyskland	120	100	39	24	12	10	15
Romania	110	100	61	31	2	5	1
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc. ...	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

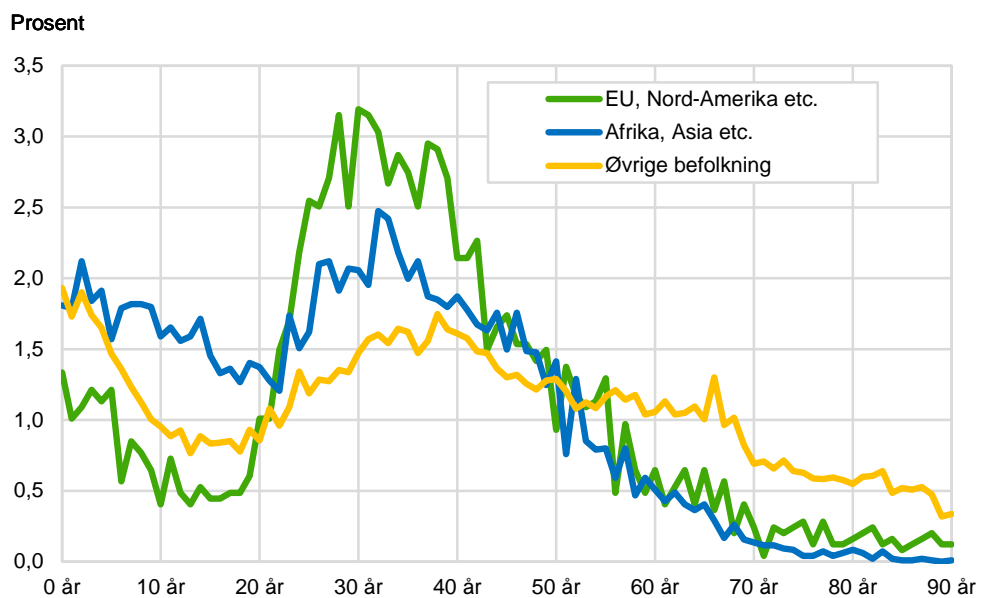
Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 17.3 viser innvandrere bosatt i Bjerke bydel fordelt etter botid i Norge. Som vi ser har Bjerke relativt mange innvandrere som har bodd lenge i Norge. Nær 50 prosent av innvandrerne i bydelen har bodd i landet i mer enn 10 år og 24 prosent har bodd her i over 20 år. 18 prosent har bodd kortere enn 3 år. Enkelte grupper har

bodd svært lenge i Norge. Nær 60 prosent av innvandrerne fra Vietnam og halvparten av innvandrerne fra Kina og Danmark har bodd her i mer enn 20 år. På den andre siden har 82 prosent av polakkene kun vært her i fem år eller mindre.

Tabellen viser også et klart skille i botid mellom innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. på den ene siden og innvandrere fra Afrika, Asia etc. på den andre. Mens majoriteten av den sistnevnte gruppen (57 prosent) har bodd i Norge mer enn 10 år, har en klar majoritet (65 prosent) i den førstnevnte gruppen bodd i landet kun fem år eller mindre.

Figur 17.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Bjerke. 1. januar 2013. Prosent

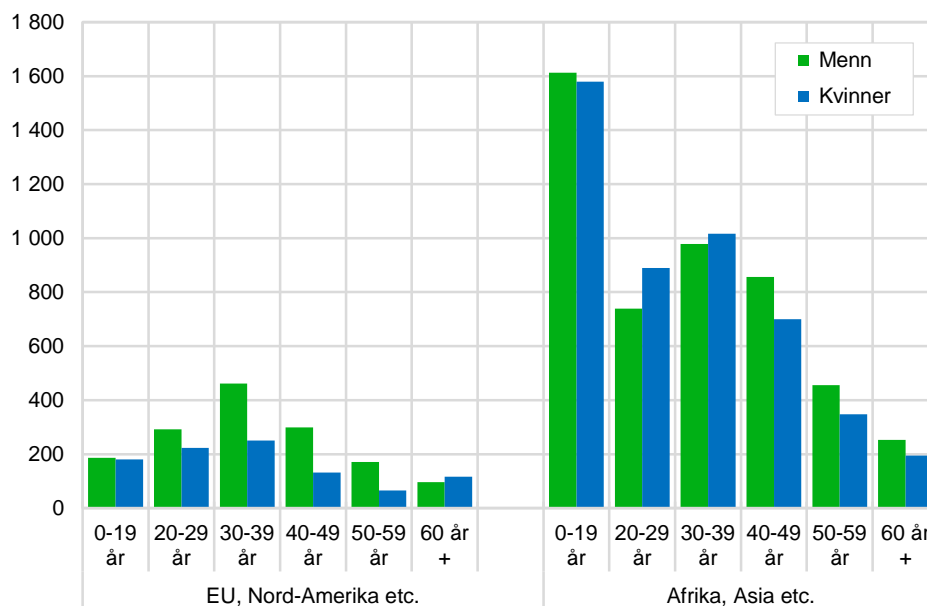
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 17.3 og 17.4 viser, er en høy andel av innvandrerne på Bjerke i arbeidsfør alder. Totalt er 68 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 32 prosent av befolkningen i Bjerke bydel og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 8 prosent. Figur 17.3 viser tydelig at andelen unge er høy blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. Blant dem under 20 år utgjør innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. hele 41 prosent av befolkningen i bydelen. Tilsvarende tall for de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er 5 prosent. I alderen 20-39 år har 13 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 37 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. Figuren viser også at det er relativt få eldre med innvandrerbakgrunn som bor i Bjerke. Det er en tendens vi også finner i de andre bydelene.

Figur 17.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Bjerke. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. er det flere menn (61 prosent menn) enn kvinner, spesielt i alderen 30-39 år, men også mellom 40 og 59 år. I alderen over 60 år er det imidlertid flere kvinner enn menn.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. er det omtrent like mange kvinner som menn, med noen flere kvinner i alderen 20-29 år og flere menn i alderen over 40 år. At det er overskudd av menn med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og flere kvinner enn menn i alderen 20-29 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., er imidlertid et generelt trekk for landet og ikke noe som er spesielt for Bjerke bydel.

De fleste innvandrerne bor i nordre del av bydelen

Av tabell 17.4 og figur 17.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene av Bjerke. Bydelen er delt i tre områder: Bjerke i nord og øst, Ulven i sør og Hasle i den vestlige delen.

Innvandrerne og deres barn, både de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., og Afrika, Asia etc., er overrepresentert i området Hasle, hvor over halvparten av innbyggerne er innvandrere (55 prosent). Hver tredje innbygger i dette området er fra Afrika, Asia etc.

I området Bjerke som er det desidert største området, hvor 94 prosent av befolkningen i bydelen bor, er 40 prosent av befolkningen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 32 prosent av dem har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Bare syv prosent er fra EU, Nord-Amerika etc.

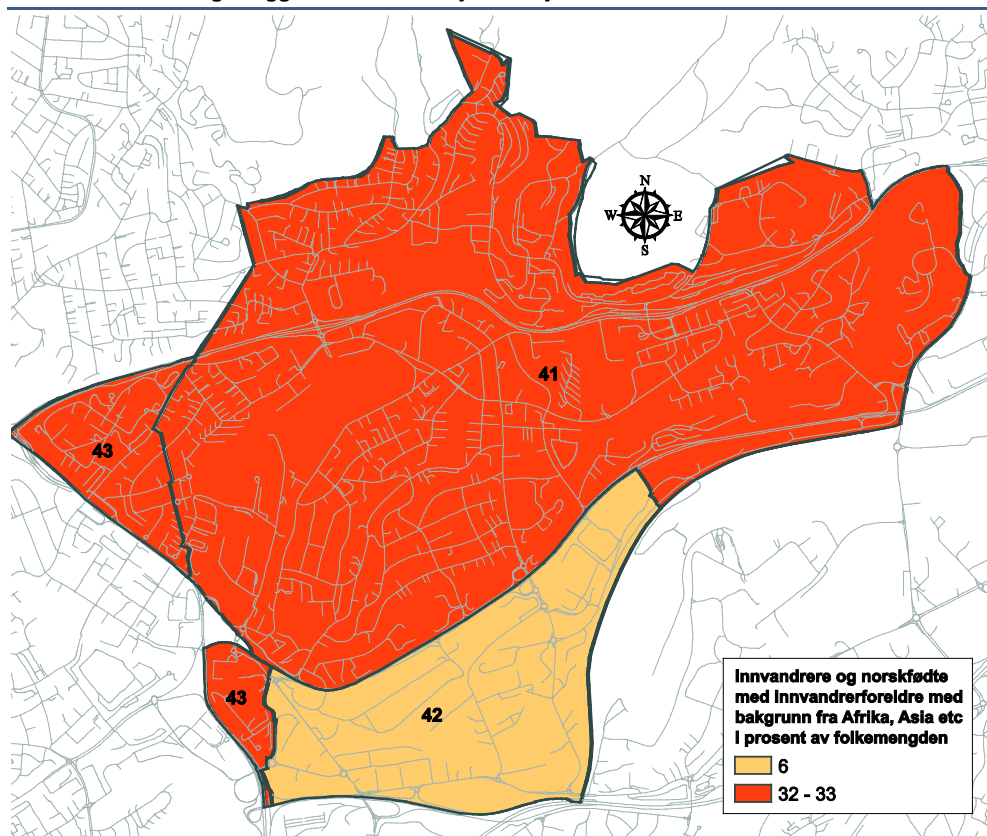
Ulven er et område med få bosatte fordi denne delen hovedsakelig består av industri. Her bor det kun 20 personer.

Tabell 17.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på Bjerke, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Bjerke	29 620	41	8	32
41 Bjerke	27 920	40	7	32
42 Ulven	20	83	78	6
43 Hasle	1 680	55	22	33

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 17.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 17.4. Bjerke. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 17.5. Befolkningsendringer i Bjerke 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befol- ning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolk- ning 2013
I alt	27 630	1 610	610	1 000	2 270	1 140	1 120	10 750	10 880	-140	1 990	29 620
Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre ..	10 240	590	60	520	2 140	1 000	1 140	5 520	5 350	170	1 850	12 100
EU, Nord- Amerika, etc.	1 690	80	20	60	1 160	420	740	1 290	1 300	-20	780	2 470
Afrika, Asia, etc.	8 550	510	40	470	980	570	400	4 230	4 040	180	1 070	9 620
Sri Lanka	1 160	50	0	50	70	40	20	250	320	-70	10	1 170
Pakistan	1 130	50	10	40	100	80	20	400	440	-40	30	1 160
Irak	950	90	10	90	70	80	0	480	490	-20	70	1 020
Somalia	890	70	10	70	70	100	-30	590	620	-30	0	890
Polen	580	40	0	40	410	130	280	530	540	-10	320	890
Tyrkia	520	20	10	20	20	20	10	170	150	20	40	550
Marokko	390	20	0	20	20	20	0	160	120	30	60	450
Vietnam	390	20	0	20	20	10	10	210	190	20	40	430
India	310	10	0	10	60	30	30	130	110	20	60	370
Iran	320	10	0	10	30	10	20	210	200	20	40	370
Den øvrige befolkningen	17 390	1 020	550	480	130	150	-20	5 230	5 540	-310	130	17 520

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 17.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og netto-innflytting alltid stemme med bruttotallene.

Av befolkningsveksten på Bjerke mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 1 990 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre for 1 850. Personer fra Afrika, Asia etc. hadde en vekst på 1 070, mens de fra EU, Nord-Amerika, etc. hadde en vekst på 780. De førstnevnte hadde flere fødsler enn de første, både i antall og i relative tall, med 56 mot 37 per 1 000 middelfolkemengde¹. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. Til gjengjeld var det netto innflytting fra andre deler av Norge til Bjerke blant dem fra Afrika, Asia etc., mens det var flere som flyttet ut til andre kommuner enn inn fra andre kommuner blant dem fra EU, Nord-Amerika, etc.

Srilankere og pakistanere er som nevnt de største gruppene i Bjerke bydel, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd, men ingen av dem har innenlands innflyttingsoverskudd. De fra Irak og Somalia er mest fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden for perioden.

Størst vekst blant polakkene

Det har vært størst relativ innvandring av polakker og dessuten indiere. Polakkene og somalierne ligger på topp i utvandring, både i antall og i forhold til gruppens størrelse. Det har vært relativt stor innflytting fra andre kommuner av folk med bakgrunn fra Somalia, Polen og Iran. I forhold til middelfolkemengden har det vært størst innenlands utflytting av somaliere og polakker.

17.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvanderens egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 8 800 som var registrert som innvandrere i Bjerke bydel per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 1 700 personer. Hver tredje av de med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden. Rundt 280 personer med pakistansk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er 43 prosent av alle pakistanske innvandrere i Bjerke. Pakistanere er en gruppe med lang botid i Norge. De første pakistanere innvandret allerede i slutten av 1960-årene. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer som kom til Norge på grunn av flukt. Pakistanske innvandrere som kom tidlig på 1970-tallet var hovedsakelig arbeidsinnvandrere. Etter innvandringsstoppen i 1975 har pakistanere kommet til Norge

primært gjennom familieinnvandring. Det er på samme måte med tyrkiske innvandrere, hvor 36 prosent stod med uoppgitt innvandringsgrunn.

Nær en tredjedel har kommet av fluktgrunner

7 000 innvandrere i Bjerke bydel var registrert med innvandringsgrunn. 44 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 31 prosent kom av fluktgrunner, mens 21 prosent var arbeidsinnvandrere. 4 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Bjerke har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 41 prosent av alle familieinnvandrede i Oslo. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Bjerke bydel har en høyere andel familieinnvandrere enn Norge sett under ett og Oslo kommune, mens andelen arbeidsinnvandrere er lavere enn for hele landet og Oslo. Andelen flyktninger i Bjerke er litt høyere enn andelen som flyktninger utgjør på landsbasis og i Oslo kommune.

Familieinnvandrere utgjorde den desidert største gruppen av innvandrere i Bjerke, i alt 3 100 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Bjerke kommer fra Sri Lanka og Pakistan med henholdsvis 320 og 300 personer (tabell 17.6). Det var i alt 2 200 personer i Bjerke som kom til Norge på grunn av flukt. Personer med bakgrunn fra Somalia toppe listen, med 360 personer etterfulgt av irakere og srilankere med henholdsvis 340 og 320 personer.

42 prosent av alle arbeidsinnvandrerne *med oppgitt innvandringsgrunn* i Bjerke hadde bakgrunn fra Polen, 600 personer i absolutte tall. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere i Bjerke hadde bakgrunn fra Litauen og utgjorde rundt 100 personer.

Tabell 17.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Bjerke. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Inn- vandrere i alt	Innvandringsgrunn						Uoppgitt innvandrings- grunn ¹
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdan- ning	Annen innvand- rings- grunn	
			I alt	Hvorav familie- innvandet til flyktning				
I alt	8 787	1 469	3 067	1 251	2 156	311	31	1 753
Polen	835	623	162	:	10	8	-	32
Sri Lanka	685	19	324	255	315	:	:	24
Irak	657	-	291	275	336	-	-	30
Pakistan	644	32	296	31	25	11	-	280
Somalia	602	:	232	214	356	:	:	11
Tyrkia	341	7	195	37	23	4	3	109
Sverige	320	-	-	-	-	-	-	320
Filippinene	298	54	110	:	3	61	6	64
Vietnam	288	5	101	67	177	:	:	:
Iran	282	9	65	52	196	3	-	9
Marokko	243	9	120	5	5	:	:	104
India	243	32	97	9	:	11	:	96
Afghanistan ...	213	:	89	84	122	:	:	:
Bosnia- Hercegovina ..	167	10	30	18	115	:	:	11
Kina	163	9	63	5	11	19	-	61
Etiopia	150	4	49	34	75	10	-	12
Litauen	142	104	25	0	0	9	-	4
Danmark	129	-	-	-	-	-	-	129
Tyskland	124	84	10	-	-	7	-	23
Romania	109	63	37	3	0	8	-	1
Bulgaria	101	52	38	0	4	3	-	4
Serbia	101	17	32	4	4	-	-	48

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandet før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Polske arbeidsinnvandrere, ellers mange flyktninger med familieinnvandrere. I den største innvandrerguppen, personer med polsk landbakgrunn, har 75 prosent kommet som arbeidsinnvandrere. Det var til sammen 840 polske innvandrere bosatt i denne bydelen.

Den nest største gruppen er innvandrere fra Sri Lanka med 690 personer. Omtrent halvparten av alle innvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka som var bosatt i Bjerke har kommet som flyktninger. Det brøt borgerkrig i Sri Lanka i 1983. I årene som fulgte kom det flere tusen flyktninger til Norge. Det store flertallet av de som er kommet til Norge som flyktninger, tilhører den tamilske minoriteten på Sri Lanka. Det var omtrent like mange srilankerne i Bjerke bydel som kom gjennom familieinnvandring.

Flest familieinnvandrere fra Sri Lanka

Til sammen 3 100 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Bjerke per 1. januar 2013 (se tabell 17.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjennforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

56 prosent av familieinnvandrerne i Bjerke bydel har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 44 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 17.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Bjerke

Land- bakgrunn	I alt	Gjen- forening og med- følging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrereforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolk- ningen	Herboende uoppgitt
I alt	3 067	1 712	1 355	1 051	296	8
Sri Lanka	324	137	187	187	-	-
Pakistan	296	115	181	178	3	-
Irak	291	215	76	73	:	:
Somalia	232	205	27	27	-	-
Tyrkia	195	77	118	92	23	3
Polen	162	143	19	12	7	-
Marokko	120	28	92	70	22	-
Filippinene	110	76	34	19	15	-
Vietnam	101	57	44	42	:	:
India	97	43	54	51	3	-
Afghanistan	89	73	16	16	-	-
Thailand	78	26	52	3	49	-
Iran	65	25	40	40	-	-
Kina	63	39	24	18	:	:
Etiopia	49	35	14	12	:	:
Russland	40	20	20	5	15	-

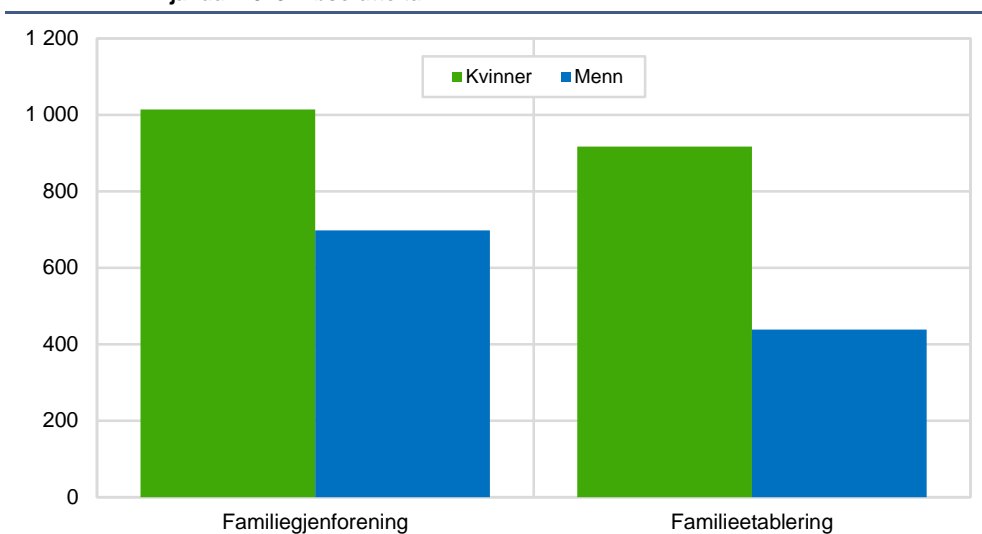
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Hele åtte av ti blant de familieetablerte innvandrerne i Bjerke hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn (se tabell 17.7). De to største innvandrergruppene som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Sri Lanka og Pakistan med rundt 200 personer hver. I begge gruppene hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var flere kvinner enn menn i begge gruppene som kom gjennom familieetablering.

Blant familiegjenforente var det også flest med bakgrunn fra Irak, 220 personer. Seks av ti familiegjenforente med irakisk landbakgrunn var kvinner.

Seks av ti familiegjenforente i Bjerke bydel var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 68 prosent (figur 17.6).

Figur 17.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Bjerke. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Bjerke bydel ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen 2013).

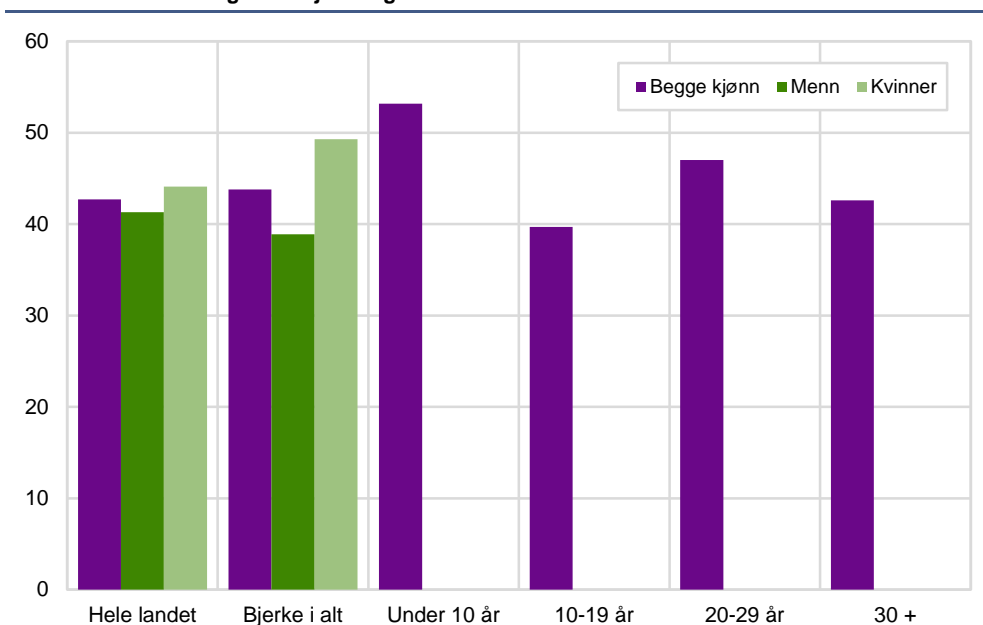
Den totale valgdeltagelsen i Bjerke bydel var på 56 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var 9 prosentpoeng lavere enn i Oslo samlet og 8 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Bjerke var valgdeltakelsen i denne gruppen 44 prosent, noe som var 4 prosentpoeng lavere enn for Oslo samlet sett. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest kvinner brukte stemmeretten

Det var flest kvinner med innvandrerbakgrunn som brukte stemmeretten sin i Bjerke bydel. Slik var det også i Oslo samlet og på landsnivå. Med en valgdeltakelse på 49 prosent, så lå kvinner i Bjerke bydel på samme nivå som Oslo totalt. I forhold til landet var det 5 prosentpoeng bedre fremmøte i bydelen. Menn med innvandrerbakgrunn i Bjerke lå med 39 prosent valgdeltakelse mer enn 7 prosentpoeng lavere enn Oslo og 2 prosentpoeng lavere enn landet totalt sett i samme gruppe.

Figur 17.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Bjerke og landet

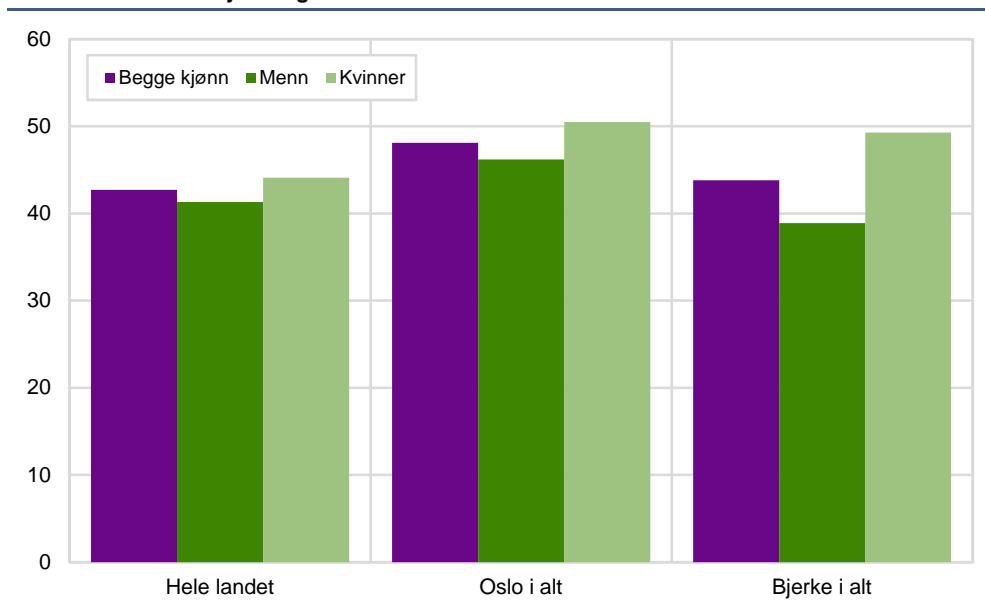
Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Kort botid ga høyest valgdeltakelse

I landet som helhet økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn ved økt botid. Lavest deltakelse var det i gruppen som hadde bodd i landet mellom 10 og 20 år. I Bjerke bydel så vi ikke samme utvikling. Her var valgdeltakelsen høyest blant personer med innvandrerbakgrunn som hadde bodd i landet i mindre enn 10 år. Med en valgdeltakelse på 53 prosent var det 10 prosentpoeng høyere enn i Oslo samlet og 12 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet.

Utvalget i manntallsundersøkelsen vil i mange tilfeller være for lite til å si noe sikkert om valgdeltakelsen på enkelte grupper på kommunenivå. I Bjerke bydel var utvalget for lite til å si noe om kjønnsfordeling i forhold til botid.

Figur 17.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Bjerke og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 64 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Bjerke bydel går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- 61 prosent av 2-åringene fra Afrika, Asia etc. mottar kontantstøtte i Bjerke bydel. Det er godt over gjennomsnittet for gruppen både i Oslo og landet.

17.3.1. Barnehage

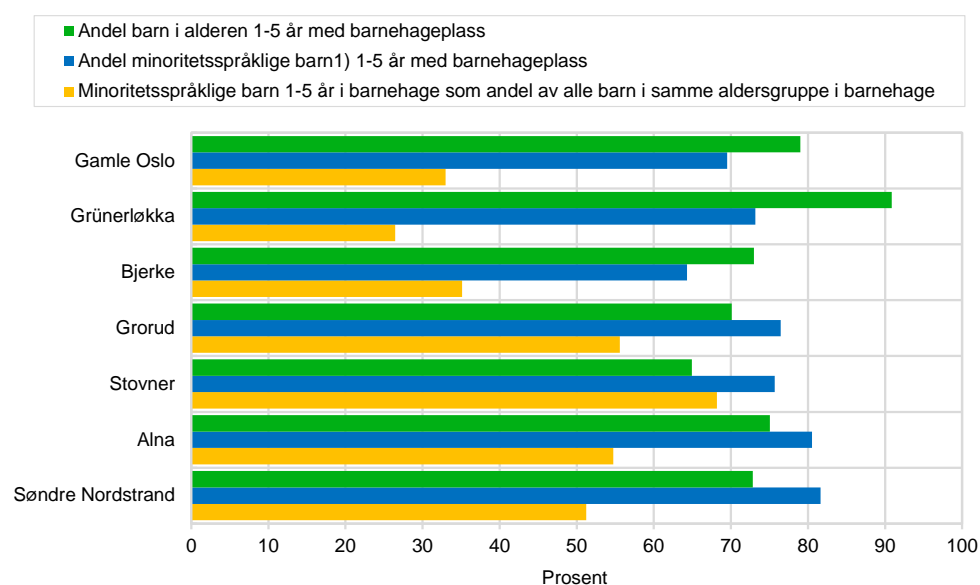
Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Bjerke er bydelen med lavest andel minoritetsspråklige barn i barnehage

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 64 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Bjerke bydel, noe som er den laveste andelen blant bydelene i denne rapporten (se figur 17.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i bydelen, utgjør minoritetsspråklige barn 35 prosent.

Figur 17.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012

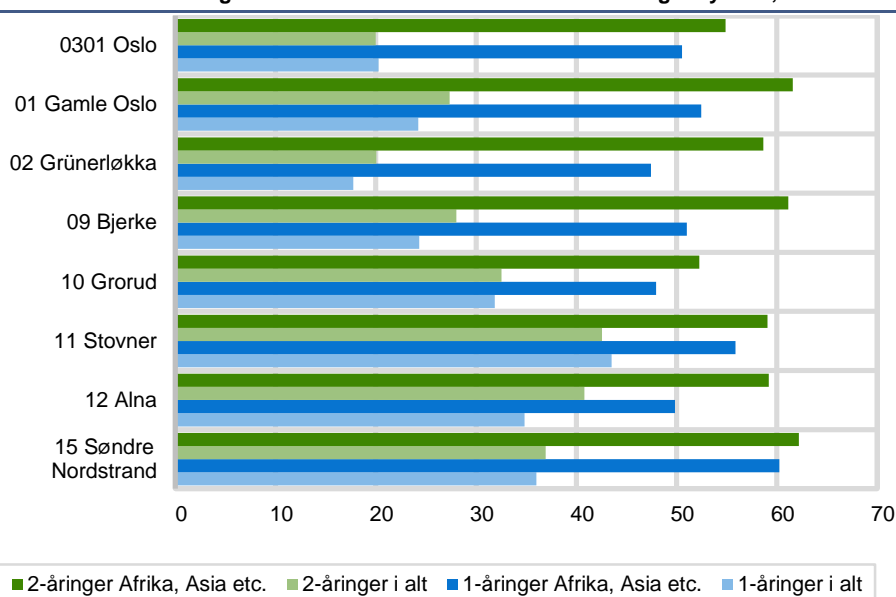

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.

Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.3.2. Kontantstøtte

Figur 17.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia, etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Mange 2-åringer som mottar kontantstøtte

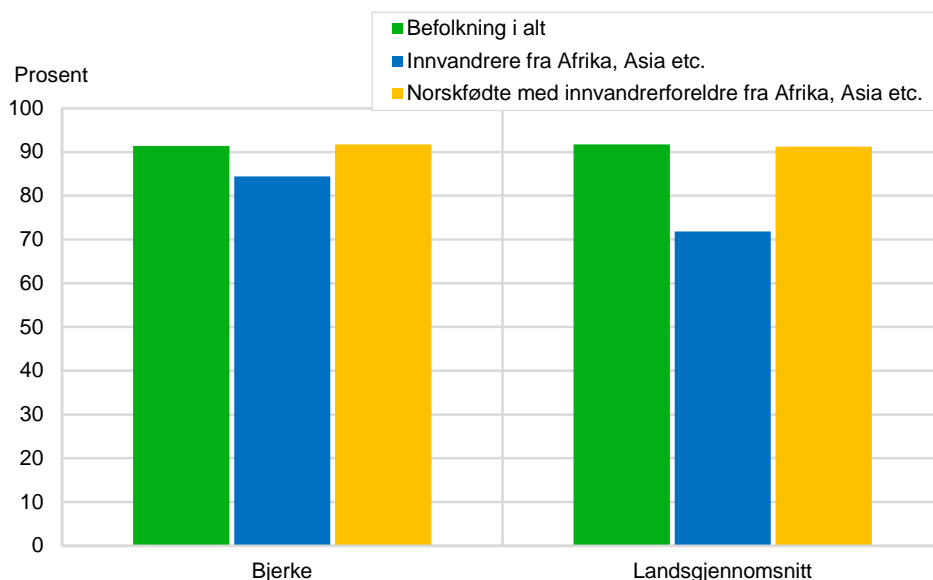
Bjerke bydel ligger omtrent på nivå med landet som helhet i andel innvandrere og norskfødte 1-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. som mottar kontantstøtte. For 2-åringene ligger bydelen langt over landsgjennomsnittet og over gjennomsnittet for Oslo. I forhold til de andre bydelene i utvalget ligger Bjerke imidlertid under gjennomsnittet for 2-åringer i alt, men i høyeste sjiktet for 2-åringer fra Afrika, Asia etc. Mens landsgjennomsnittet er 45 prosent er det 61 prosent av alle 2-åringer fra denne gruppen som mottar kontantstøtte i Bjerke bydel.

17.4. Utdanning

- Bjerke ligger over landsgjennomsnittet i andel innvandrere i alderen 16-18 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning.
- Frafallet i videregående utdanning i Bjerke er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i bydelen som helhet. Det er guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent, mens jentene med samme bakgrunn klarer seg betraktelig bedre.
- Bjerke ligger over landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning. Begge innvandrergруппene ligger likevel under landsgjennomsnittet for sine grupper.
- Bjerke ligger over under landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Begge innvandrergруппene er under gjennomsnittet for bydelen, mens de norskfødte fra begge landgrupper ligger over.

17.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 17.11. Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Bjerke. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Spesielt mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning

Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år fra Bjerke har en høyere andel som deltar i videregående utdanning enn landsgjennomsnittet for gruppen. De deltar likevel i mindre grad enn alle 16-18 åringer i Bjerke. De norskfødte med innvandrerforeldre fra den samme landgruppen ligger om lag på landsgjennomsnittet for sin gruppe, og deltar i større grad enn innvandrerne fra samme bydel. De ligger også på nivå med alle 16-18 åringer i Bjerke bydel. Forskjellen mellom innvandrerne og de norskfødte på Bjerke når det gjelder deltakelse i videregående utdanning, er mindre enn hva tilfelle er nasjonalt.

17.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 17.8. Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Bjerke. Prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkeskompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Forts. i videreg. opplæring	Gjennomført, ikke bestått	Sluttet underveis
Bydelen i alt	736	100	71	60	11	29	4	10	15
Menn	355	100	67	54	13	33	5	10	19
Kvinner	381	100	74	65	10	26	4	9	13
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	82	100	70	57	12	30	9	10	12
Menn	42	100	55	43	12	45	17	14	14
Kvinner	40	100	85	73	13	15	0	5	10

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det var 135 innvandrere med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. som startet på videregående opplæring i løpet av de tre årene 2005, 2006 og 2007, og 6 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. De 6 er så få at de ikke er tatt med og fordelt i tabellen.

Frafallet i videregående utdanning i Bjerke er som ellers i landet høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. 43 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007 hadde ikke oppnådd ikke studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet. 46 prosent, fullførte på normert tid og 11 prosent fullførte på mer enn normert tid. Av alle elever i bydelen under ett, fullførte 60 prosent på normert tid og 29 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Lavt frafall blant innvandrerjenter fra Afrika, Asia etc.

Som vi finner i andre kommuner og bydeler er det guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent. Hele 54 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, 57 prosent fullførte på normert tid og 10 prosent på mer enn normert tid, mens «kun» 32 prosent ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år.

Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent uten studie- eller yrkeskompetanse. Guttene hadde altså noe bedre tall for gjennomstrømming enn landsgjennomsnittet for gruppen, mens jentene hadde betraktelig lavere frafall enn landsgjennomsnittet for sin gruppe.

17.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 17.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bjerke. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Bjerke										
I alt	13 700	47	1 530	46	4 650	24	25	48	279	31
Menn	7 110	42	1 020	38	2 380	23	4	25	122	23
Kvinner	6 590	52	510	59	2 260	25	21	52	157	38

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere i Bjerke under landsgjennomsnittet i utdanningsnivå for sine grupper

Bjerke ligger over landsgjennomsnittet i andel personer som har fullført høyere utdanning, uten at de med innvandrerbakgrunn bidrar til dette. Begge innvandrergruppene ligger lavere enn landsgjennomsnittet for sine grupper. Kvinner innvandret fra EU, Nord-Amerika etc. er likevel den enkeltgruppen i Bjerke med høyest utdanningsnivå. Nær 60 prosent av dem har fullført høyere utdanning, mens mennene med samme bakgrunn har en andel på 38 prosent. Ellers ser vi den samme tendensen som i andre bydeler at de norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. har et høyere utdanningsnivå enn innvandrerne fra samme landgruppe.

17.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 17.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bjerke. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Bjerke										
I alt	2 020	35	152	11	460	25	13	38	341	39
Menn	980	31	70	9	220	24	9	-	159	35
Kvinner	1 030	38	82	12	240	27	4	-	182	43

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. over landsgjennomsnittet for sin gruppe i andel som deltar i høyere utdanning

Tabell 17.10 viser at Bjerke i alt ligger litt over landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. De norskfødte fra begge landgruppene ligger noe over snittet for bydelen, mens begge innvandrergruppene ligger under. Nær 40 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 19-24 år deltar i høyere utdanning mot 25 prosent av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. og bare 11 prosent av innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc.

Det er en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Det gjelder for alle gruppene i Bjerke bydel. Forskjellen mellom kjønnene er minst blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Mennene fra denne gruppen skiller seg positivt fra gruppens landsgjennomsnitt med relativt flere som deltar i høyere utdanning.

Andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning er lavere enn tilsvarende andel for innvandrere fra Afrika, Asia etc. Det henger antakelig sammen med at mange i denne gruppen kommer for å jobbe, og mange av dem har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere innvandrerne fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb.

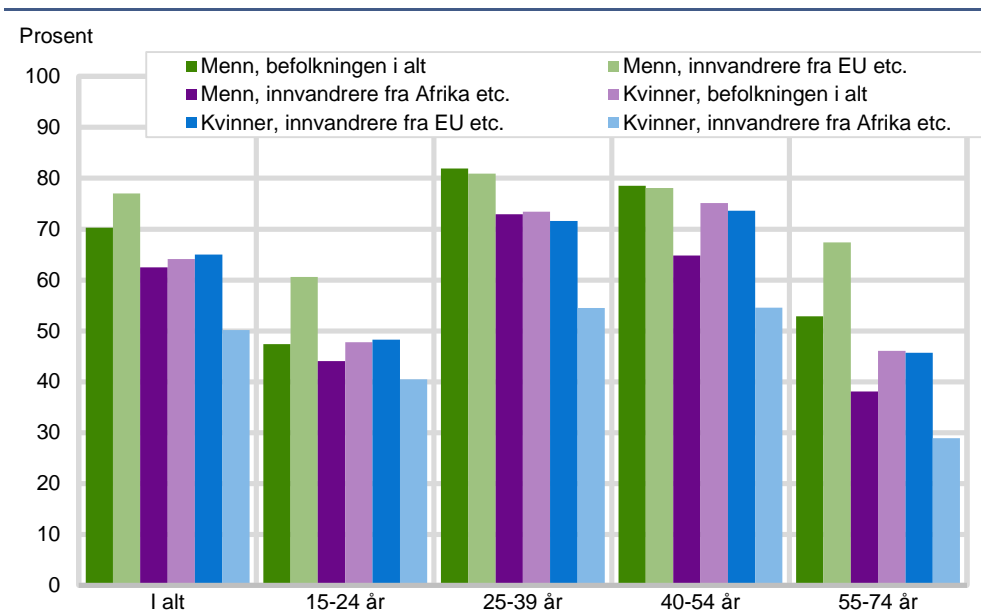

17.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået noe lavere i Bjerke bydel, både for befolkningen som helhet og for innvandrere. Mannlige innvandrere fra begge landgrupper ligger likevel noe over landsgjennomsnittet for sine grupper.
- 8 prosent av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er arbeidsledige eller på tiltak.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., er best representert i bygge- og anleggsvirksomhet og utleie av arbeidskraft, mens rengjøring- og serveringsvirksomhet er næringene der innvandrere fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i.
- Andelen selvstendig næringsdrivende i Bjerke bydel er under nivået for landet som helhet, men blant begge innvandrergruppene er andelen likevel over landsgjennomsnittet for gruppen.

17.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 17.12. Sysselsatte på Bjerke etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 17.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lavere sysselsetting enn landsgjennomsnittet

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Bjerke bydel er sysselsettingsandelen noe lavere, 67 prosent i alt, 70 prosent av mennene og 64 prosent av kvinnene er sysselsatt.

Som vi ser i andre kommuner og bydeler er sysselsettingsandelen høyest for mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (77 prosent). Det er 7 prosentpoeng høyere enn andelen for alle menn i Bjerke bydel. Kvinnene i samme gruppe arbeider imidlertid ikke mer enn andre kvinner i Bjerke, til forskjell fra landet som helhet. Sysselsettingen er lavest blant kvinner fra Afrika, Asia etc. (50 prosent), som likevel er på nivå med landsgjennomsnittet for sin gruppe. Blant mennene fra samme landgruppe er 63 prosent sysselsatt, noe som er godt over landsgjennomsnittet.

snittet for sin gruppe. Særlig i aldersgruppen 25-39 år er sysselsettingsandelen i denne gruppen høy (73 prosent).

Totaltallene er delvis farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Langt høyere sysselsetting blant norskfødte kvinner med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. enn blant innvandrerkvinner med samme landbakgrunn

Det var 490 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 30 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. og 460 fra Afrika, Asia, etc. Det utgjør 72 prosent av etterkommerne fra EU, Nord-Amerika etc. og 50 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. Sysselsettingsgraden er noe høyere for norskfødte med innvandrerforeldre enn for innvandrere i alle aldersgruppene, men er alt i alt lavere for de norskfødte enn for innvandrerne, siden en større andel av dem som er født i Norge er i den yngste aldersklassen.

Om vi sammenligner innvandrerne og de norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 25-39 år, er forskjellen i sysselsetting ikke stor blant mennene. 73 prosent av innvandrerne var sysselsatt og 75 prosent av de norskfødte. For kvinnene er imidlertid forskjellen betydelig. Kun 55 prosent av innvandrerkvinnene var sysselsatt, mot hele 71 prosent av de norskfødte. Dette er et generelt trekk, og ikke noe som er spesielt for Bjerke bydel.

17.5.2. Arbeidsledige

Tabell 17.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Bjerke

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Fra Afrika, Asia, etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Bjerke	730	150	550	90	460	3,9	1,4	7,3	4,7	8,1
Menn	370	90	270	60	210	3,9	1,8	6,4	4,7	7,1
Kvinner	360	60	290	30	250	3,9	1,1	8,4	4,9	9,2

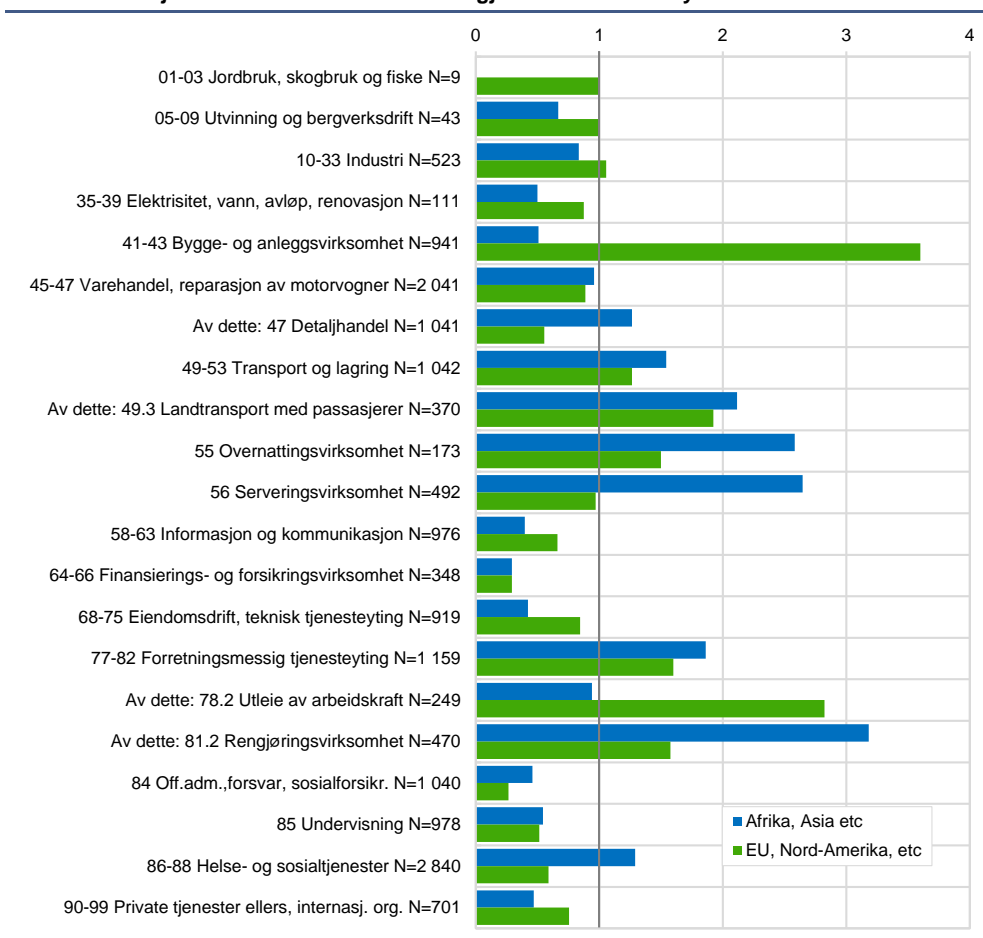
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Vel 8 prosent av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. arbeidsledige

Arbeidsledigheten er betydelig høyere blant innvandrere i Bjerke bydel sammenliknet med personer uten innvandrerbakgrunn. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 8,1 prosent, som også er over landsgjennomsnittet for gruppen. Blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er 4,7 prosent arbeidsledige eller på tiltak, som også er noe over landsgjennomsnittet for gruppen. Blant dem uten innvandrerbakgrunn er andelen kun 1,4 prosent som er lavere enn landsgjennomsnittet. Tallene antyder at det er mer enn fem gang så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia, etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person uten innvandrerbakgrunn skal være det. Mens innvandrerne utgjør 41 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Bjerke bydel, er så mye som 75 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak, innvandrere.

17.5.3. Næringer

Figur 17.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Bjerke. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 12 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika, etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 14 411 sysselsatte i Bjerke bydel, av disse var 1 470 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 3 420 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrere var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i rengjøring

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I rengjøringsvirksomhet er 77 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I serveringsvirksomhet 63 prosent og i overnattingsvirksomhet 62 prosent

Ser vi på antallet, er de fleste innvandrerne fra Afrika, Asia etc. sysselsatt i Helse- og sosialtjenester og Transportvirksomhet (Landtransport med passasjerer).

Flest fra EU, Nord-Amerika etcetc. i bygg og anlegg, der de også er mest overrepresentert

Bygg- og anleggssektoren er den virksomheten som klart flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i. Hele 23 prosent av de sysselsatte innvandrerne fra denne gruppen er sysselsatt her. Mange av dem som er sysselsatt i næringen utleie av arbeidskraft er trolig leid ut til firma innen bygg og anlegg i tillegg,

17.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 17.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Bjerke og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet ..	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Bjerke.....	710	300	90	210	3,3	3,5	4,3	3,2
Menn	520	220	70	160	4,8	4,8	5,1	4,7
Kvinner	190	70	20	50	1,8	1,9	3,0	1,6

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia, etc.

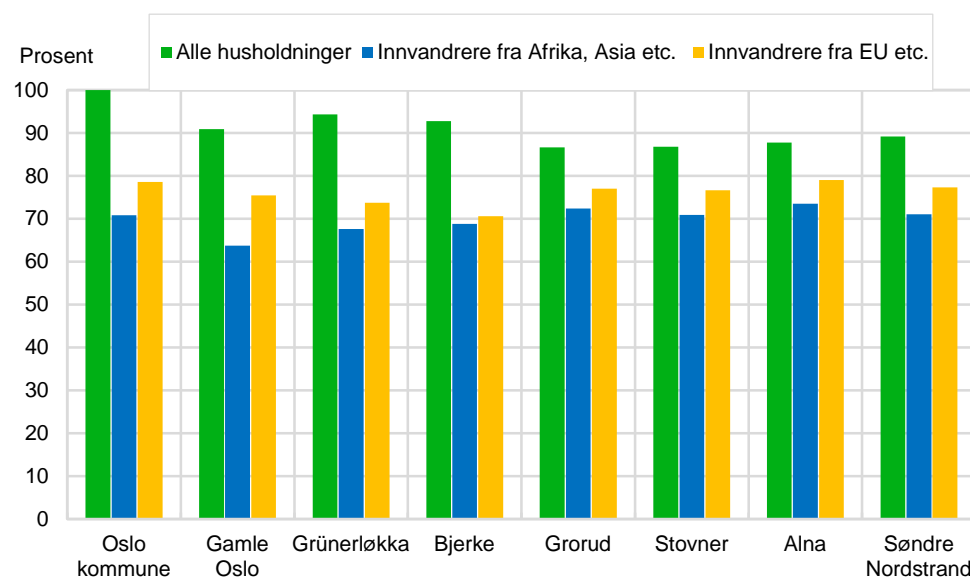
I alt var det 300 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Bjerke bydel 4.kvartal 2012, 90 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 210 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det betydelig færre selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Bjerke bydel var under nivået for landet som helhet, men blant begge innvandrergruppene var andelen selvstendig næringsdrivende likevel over landsgjennomsnittet for gruppen.

17.6. Økonomiske levekår

- Sammenlignet med alle husholdninger i Oslo har husholdningene i Bjerke en median inntekt etter skatt per forbruksenhet som utgjør 93 prosent.
- Inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 74 prosent av inntektene til alle husholdningene i Bjerke bydel. Inntektene til innvandrere fra EU, Nord Amerika etc. utgjorde 76 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i bydelen.
- I Bjerke bydel er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. mer enn dobbelt så høy sammenliknet med hele befolkningen i bydelen, men om lag på nivå med gjennomsnittet for denne gruppen i Oslo.
- Andelen uføretrygdde innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er lavere i Bjerke enn for samme gruppe i Oslo som helhet.

17.6.1. Inntekt

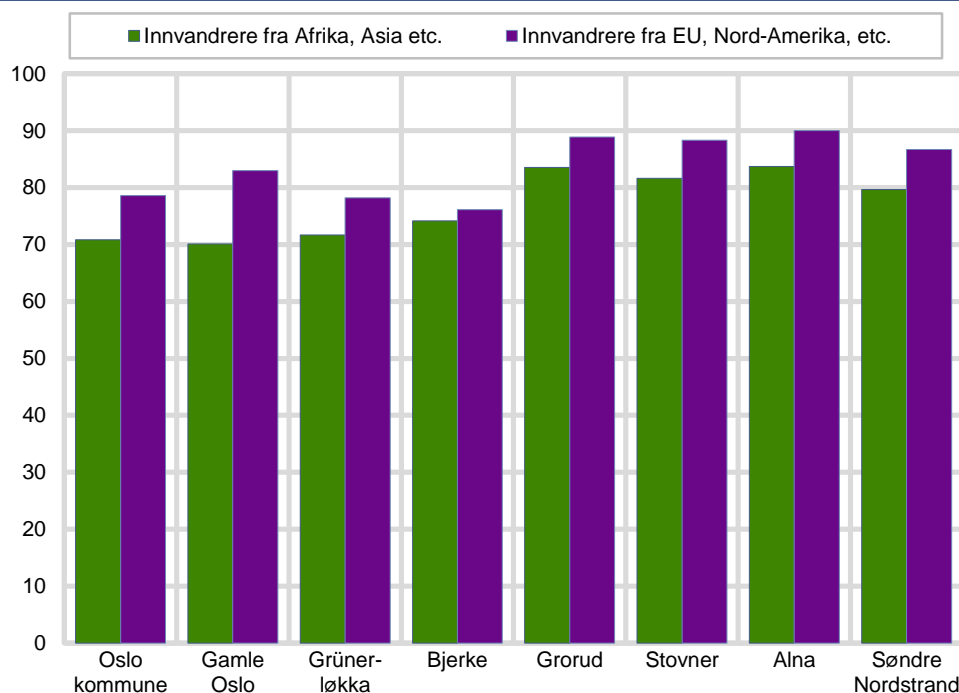
Figur 17.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for Oslo

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Bjerke bydel hadde innvandrere fra Afrika og Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 228 600 kroner i 2011. Dette utgjorde 69 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Oslo, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (332 200 kroner). Blant de syv største innvandrerbbydelene i Oslo er det bare på Grünerløkka og i Gamle Oslo bydel at innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde et lavere inntektsnivå. Innvandrere fra EU etc. hadde også relativt lave inntekter, sett i forhold til inntektsnivået i Oslo kommune. Median inntekt per forbruksenhet var på 234 600 kroner, som utgjorde 71 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune. Dette er den laveste medianinntekten blant innvandrere fra EU etc., når vi sammenligner de største innvandrerbbydelene.

Figur 17.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I alt hadde husholdningene i Bjerke bydel 308 300 kroner i median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Sammenlignet med hele Oslo utgjør dette 93 prosent. Dette gjør Bjerke til den bydelen med nest høyest inntektsnivå, når vi sammenligner bydelene med størst innvandring. Bare Grünerløkka har høyere inntektsnivå. Inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 74 prosent av inntektene til alle husholdninger i Bjerke bydel. Inntektene til innvandrere fra EU etc. utgjorde 76 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i bydelen.

17.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

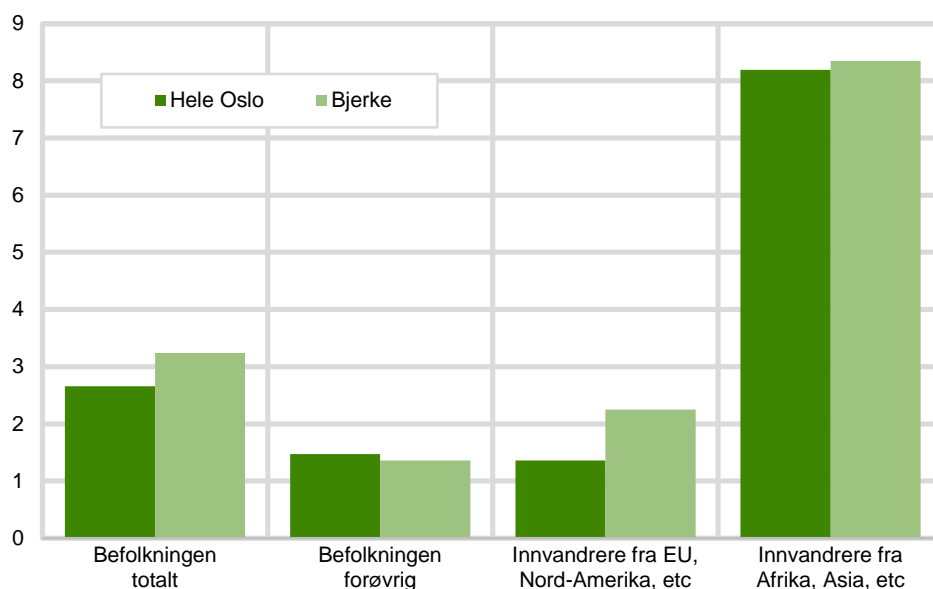
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør sammenlikning at økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringen, blir vanskeligere.

Bjerke skiller seg lite fra gjennomsnittet i Oslo i bruk av sosialhjelp

I Bjerke er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp litt høyere enn landet som helhet. Sammenlignet med Oslo som helhet er det flere i befolkningen totalt som mottar sosialhjelp. Grunnen til dette er den høye andelen av befolkningen som er innvandrere fra Afrika, Asia etc. Også blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc. er andelen som mottar sosialhjelp noe høyere enn snittet i Oslo for gruppen. Andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp er mye høyere enn i de andre gruppene, på linje med gjennomsnittet for Oslo i denne gruppen.

Figur 17.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Bjerke og hele Oslo. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

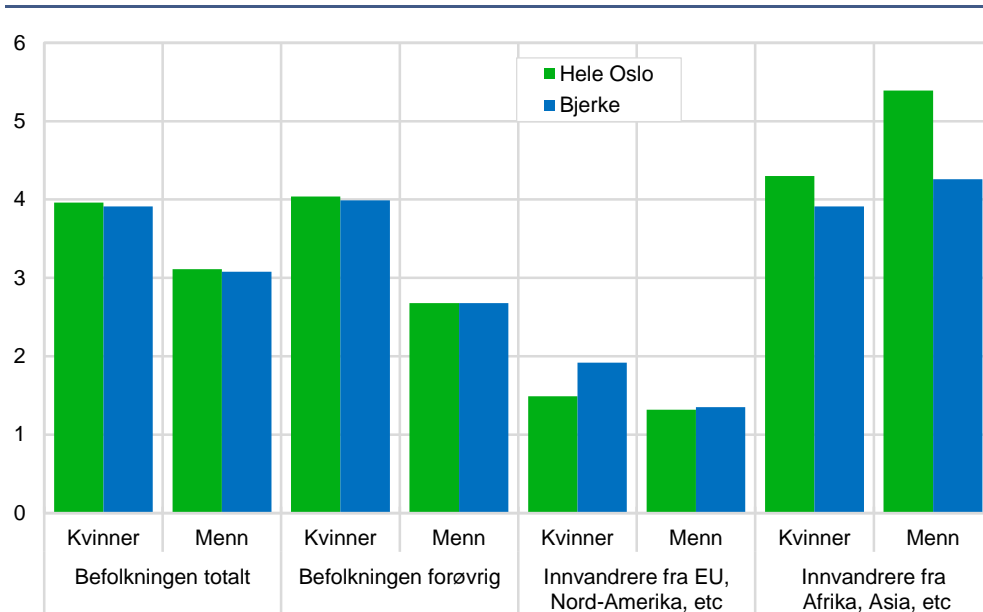
For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia, etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia, etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Noe lavere andel av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. som mottar uførepensjon enn i Oslo som helhet

I Bjerke bydel samlet sett er andelen med uførepensjon omtrent på samme nivå som for hele Oslo, men en del lavere for innvandrere fra Afrika, Asia, etc. en for Oslo samlet for denne gruppen. Kvinnelige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. ligger litt over snittet for sin gruppe i Oslo i andel som mottar uførepensjon.

Figur 17.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Bjerke og hele Oslo, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

17.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

Bjerke bydel skiller seg i liten grad fra Oslo kommune i andel pensjonister i befolkningen som helhet og blant de som har innvandret. En svært lav andel pensjonister blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., og en noe høyere andel pensjonister enn gjennomsnittet for sin gruppe i Oslo blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

Tabell 17.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Bjerke og hele Oslo, 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele Oslo	Bjerke	Hele Oslo	Bjerke
Befolkningen totalt	12	12	8	8
Befolkningen for øvrig	14	15	10	10
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	12	15	5	6
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	3	2	3	2

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

17.1. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Bjerke. Dagens landgruppering.....	613
17.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Bjerke. 1. januar 2013	615
17.3. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Bjerke. 1. januar 2013. Prosent.....	616
17.4. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Bjerke. 1. januar 2013	617
17.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 17.4. Bjerke. 1. januar 2013.....	618
17.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Bjerke. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall.....	623
17.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Bjerke og landet.....	624
17.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Bjerke og landet	625
17.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012.....	626
17.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011.....	627
17.11. Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Bjerke. 1. oktober 2012.....	628
17.12. Sysselsatte på Bjerke etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent.....	631
17.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Bjerke. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen	633
17.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for Oslo	635
17.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo.....	636
17.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Bjerke og hele Oslo. 2012. Prosent	637
17.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Bjerke og hele Oslo. 2012	638

Tabellregister

17.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Bjerke	612
17.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Bjerke	614
17.3.	Innvandrere i Bjerke, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013.....	615
17.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på Bjerke, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013	618
17.5.	Befolkningsendringer i Bjerke 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	619
17.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Bjerke. Per 1. januar 2013 622	
17.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Bjerke	623
17.8.	Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for opnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Bjerke. Prosent.....	629
17.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bjerke. 1. oktober 2012.....	629
17.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Bjerke. 1. oktober 2012.....	630
17.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	631
17.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Bjerke	632
17.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Bjerke og hele landet. 4. kvartal 2012.....	634
17.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Bjerke og hele Oslo. 2012. Prosent.....	638

Even Høydahl (red.)

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Grorud

Rettet 11. juli 2014

Innhold

18. Innvandrere og norskfødte med innvandrere-foreldre i Gorud	645
18.1. Innledning.....	645
18.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	646
18.2.1. Demografi.....	646
18.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	654
18.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	658
18.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	660
18.3.1. Barnehage.....	660
18.3.2. Kontantstøtte.....	661
18.4. Utdanning.....	662
18.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	662
18.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	663
18.4.3. Utdanningsnivå	663
18.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	664
18.5. Arbeid.....	665
18.5.1. Sysselsettingsnivå.....	665
18.5.2. Arbeidsledige	666
18.5.3. Næringer	667
18.5.4. Selvstendig næringsdrivende	668
18.6. Økonomiske levekår.....	669
18.6.1. Inntekt	669
18.6.2. Sosialhjelp.....	670
18.6.3. Uførepensjon.....	671
18.6.4. Alderspensjon	672
Referanser.....	673
Figurregister	674
Tabellregister.....	675

18. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Gorud

18.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Gorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

18.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 45 prosent av innbyggerne i Gorud bydel hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, mer enn tre ganger så høy andel som i landet under ett. Pakistanere og srilankere er de to største gruppene. Innvandrere fra Sri Lanka, Ghana og Marokko er gruppene som er mest overrepresentert i bydelen.
- Majoriteten (69 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 31 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. Andelen norskfødte i gruppen er dobbelt så høy som landsgjennomsnittet.
- Det er stor overvekt av dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc., med 87 prosent, mens innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 13 prosent. I landet samlet har 57 prosent av dem med innvandrerbakgrunn bakgrunn fra Afrika, Asia etc.
- Nær 60 prosent av innvandrerne i Gorud bydel har bodd i Norge i mer enn 10 år. I landet har 36 prosent botid på mer enn 10 år. Det er flest personer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som har bodd lenge i Norge.
- Innvandrere og deres norskfødte barn står for det meste av nettoinnflyttingen til bydelen.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 51 prosent kommet ved familieinnvandring, 33 prosent av fluktgrunner og 13 prosent som arbeidsinnvandrere.
- I Gorud bydel stemte 53 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn ved sist kommunevalg. Det er 5 prosentpoeng høyere enn for innvandrergruppen i Oslo samlet.

18.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Gorud bydel var det da 26 890 innbyggere, 11 990 av dem, det vil si 45 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er 31 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. 87 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er en langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Innvandrere fra mange land, flest fra Pakistan

Gorud har innvandrere fra 151 forskjellige land. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Pakistan, tett fulgt av Sri Lanka med hhv. 820 og 800 personer som står for 10 prosent av innvandrerne i bydelen hver. Deretter fulgte Polen, Somalia og Tyrkia.

Tabell 18.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Gorud¹

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Gorud	Prosent av folketallet i Gorud	Prosent som bor i Gorud per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	26 890	100,0	0,5
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	11 990	44,6	1,7
Innvandrere	593 000	11,7	8 260	30,7	1,4
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	3 730	13,9	3,2
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	1 590	5,9	0,5
Innvandrere	282 000	5,6	1 400	5,2	0,5
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	190	0,7	0,9
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	10 390	38,7	2,5
Innvandrere	311 000	6,2	6 860	25,5	2,2
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	3 540	13,2	3,7

¹ Tabellen er rettet 11. juli 2014.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

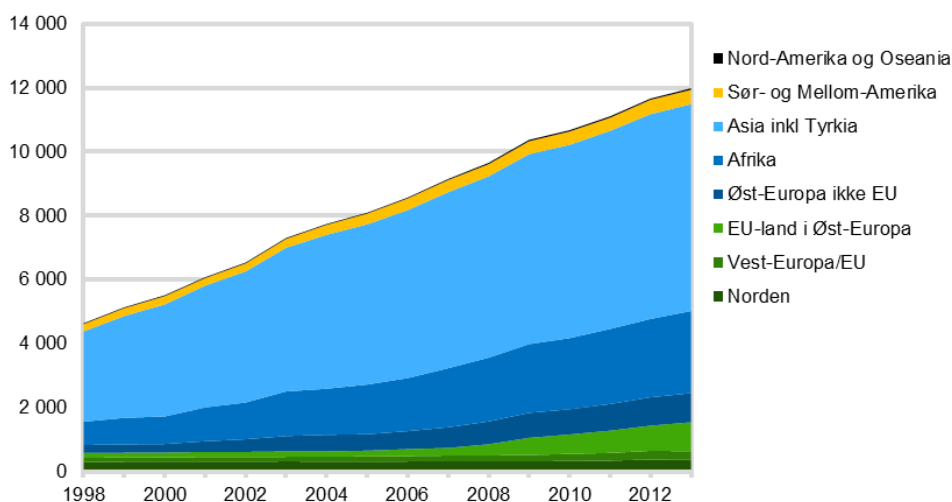
Fire ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

I Grorud bydel har 20 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) europeisk bakgrunn, mens 54 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks). Andelen europeere har økt siden 2006 med 5 prosentpoeng, mens andelen asiater har gått ned fra 62- til 54 prosent.

Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 40 prosent, fra 8 570 til om lag 12 000 i 2013.

Det har vært vekst i alle landgrupper (figur 18.1). Den største veksten finner vi blant personer fra EU-land i Øst-Europa som har økt fra 215 personer i 2006 til vel 900 i 2013. En økning på 320 prosent i perioden. EU-land i Vest-Europa har også økt en del fra 170 til 278 personer, en økning på 64 prosent. Andelen med bakgrunn fra Norden har økt med kun 15 prosent.

Figur 18.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Grorud. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Grorud økte fra 5 510 i 2000, til 10 680 i 2010, og altså til nær 12 000 i 2013. Gjennomsnittlig vekst i antall innvandrere og norskfødte med innvandrere per år for årene 2006-2012 har vært 10 400. Veksten av innvandrere i Grorud har økt jevnt i hele perioden 1998-2013 med ca. 500 personer i året.

Veksten i antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har vært rimelig jevn i hele perioden 1998-2013, uten de store utslagene på grunn av utvidelsen av EU og økningen i antall svensker, som vi ser i statistikken for landet som helhet.

Personer med innvandrerbakgrunn fra Sri Lanka er mest overrepresentert

I absolutte tall er det flest pakistanere i Grorud bydel. Det er likevel ikke disse som relativt sett er best representert i bydelen. Grorud som har 1,7 prosent av landets innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, har 9,2 prosent av landets srilankere, 7,8 prosent av landets ghanesere og 7,5 prosent av landets marokkanere. Tilsvarende tall for pakistanerne er 4,4 prosent. Av de store gruppene er svensker og polakker mest underrepresentert..

Tabell 18.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Gorud

Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Gorud	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Gorud	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Gorud per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	11 990	8 260	3 730	68,9	31,1	100,0	100,0	1,7
Pakistan	1 470	820	660	55,3	44,7	12,3	4,7	4,4
Sri Lanka	1 350	800	550	59,4	40,6	11,2	2,1	9,2
Somalia	700	440	260	62,9	37,1	5,9	4,7	2,1
Tyrkia	670	390	280	58,2	41,8	5,6	2,4	3,9
Marokko	660	360	310	53,8	46,2	5,5	1,2	7,5
Polen	590	520	70	88,9	11,1	4,9	11,6	0,7
Irak	540	360	180	67,0	33,0	4,5	4,2	1,8
Vietnam	420	280	140	66,8	33,2	3,5	3,0	2,0
Filippinene	420	320	100	77,2	22,8	3,5	2,5	2,3
Iran	370	280	100	74,4	25,6	3,1	2,7	2,0
Afghanistan	330	250	80	75,1	24,9	2,8	2,0	2,3
India	300	190	110	64,5	35,5	2,5	1,7	2,5
Etiopia	260	190	70	73,7	26,3	2,2	1,0	3,6
Bosnia-Hercegovina	260	210	50	81,7	18,3	2,1	2,3	1,5
Chile	210	170	40	81,6	18,4	1,7	1,1	2,6
Kosovo	200	130	70	66,2	33,8	1,7	2,0	1,4
Eritrea	200	130	60	68,0	32,0	1,6	1,7	1,7
Ghana	180	120	60	65,0	35,0	1,5	0,3	7,8
Sverige	180	160	10	92,0	8,0	1,5	5,3	0,5
Thailand	160	150	10	93,8	6,2	1,3	2,2	1,0
Andre land	2 530	1 980	550	78,4	21,6	21,1	41,3	0,9

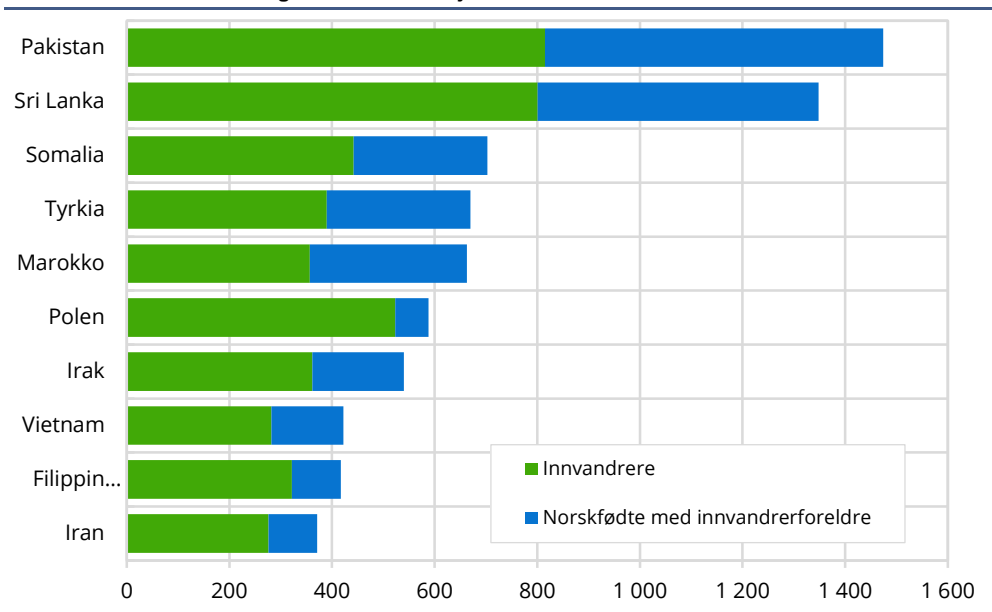
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Marokko

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 18.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Gorud bydel er det de fra Marokko som har størst andel norskfødte, fulgt av Pakistan, Tyrkia og Sri Lanka. Alle disse landene har en norskfødteandel som er over 40 prosent. I antall er det flest norskfødte med foreldre fra Pakistan.

Det er likevel ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har nær 80 prosent av innvandrerne fra Bosnia og Chile bodd mer enn 10 år i landet, mens andelen norskfødte med bakgrunn fra disse landene bare er 18 prosent. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 18.7). Barna disse parene får regnes ikke som norskfødte med innvandrerforeldre, siden kun den ene forelderen er innvandrer.

Figur 18.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Grorud. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre i Grorud, som i landet under ett, men forskjellen mellom de to gruppene er likevel mindre her enn for både landet og Oslo samlet. I Grorud bydel er 69 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere og 31 prosent er norskfødte med innvandrerforeldre. Andelen norskfødte ligger dermed 15 prosentpoeng over landsgjennomsnittet som er 16 prosent, og 8 prosentpoeng over gjennomsnittet for Oslo.

Tabell 18.3. Innvandrere i Grorud, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Grorud	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	8 260	100	12	13	18	28	30
EU, Nord-Amerika etc. . .	1 400	100	29	26	15	12	19
Afrika, Asia etc.	6 860	100	8	10	18	31	32
Pakistan	820	100	10	9	13	22	46
Sri Lanka	800	100	5	7	11	40	37
Polen	520	100	29	45	17	3	6
Somalia	440	100	8	9	24	44	15
Tyrkia	390	100	3	7	16	27	47
Irak	360	100	4	15	19	53	9
Marokko	360	100	5	6	13	32	44
Filippinene	320	100	15	13	24	14	34
Vietnam	280	100	3	2	11	23	60
Iran	280	100	7	5	12	36	39
Afghanistan	250	100	10	22	37	26	5
Bosnia-Hercegovina	210	100	4	6	11	72	7
Etopia	190	100	7	21	24	32	15
India	190	100	14	13	11	23	39
Chile	170	100	6	4	12	10	68
Sverige	160	100	27	12	15	24	22
Thailand	150	100	14	25	34	15	12
Eritrea	130	100	12	19	25	11	34
Kosovo	130	100	7	11	18	53	11
Ghana	120	100	11	10	14	37	28
Russland	100	100	5	14	36	41	4
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc. . .	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

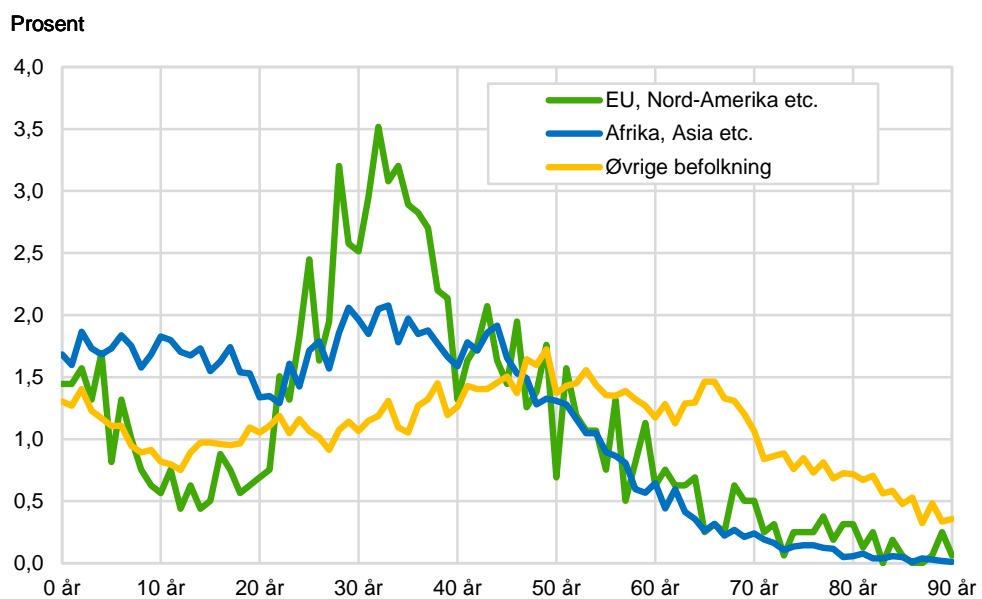
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 18.3 viser innvandrere bosatt i Grorud bydel fordelt etter botid i Norge. Som vi ser har Grorud mange innvandrere som har bodd lenge i Norge. Hele 58 prosent av innvandrerne i bydelen har bodd i landet i mer enn 10 år og 30 prosent har bodd her i over 20 år. Bare 12 prosent har bodd kortere enn 3 år. Enkelte grupper har bodd svært lenge i Norge. Nær 70 prosent av innvandrerne fra Chile og 60 prosent av innvandrerne fra Vietnam har bodd her i mer enn 20 år. På den andre siden har 74 prosent av polakkene kun vært her i fem år eller mindre.

Tabellen viser også et klart skille i botid mellom innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. på den ene siden og innvandrere fra Afrika, Asia etc. på den andre. Mens den sistnevnte gruppen har en klar majoritet (63 prosent) som har bodd i Norge mer enn 10 år, har majoriteten (55 prosent) i den førstnevnte gruppen bodd i landet kun fem år eller mindre.

Figur 18.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Grorud. 1. januar 2013. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

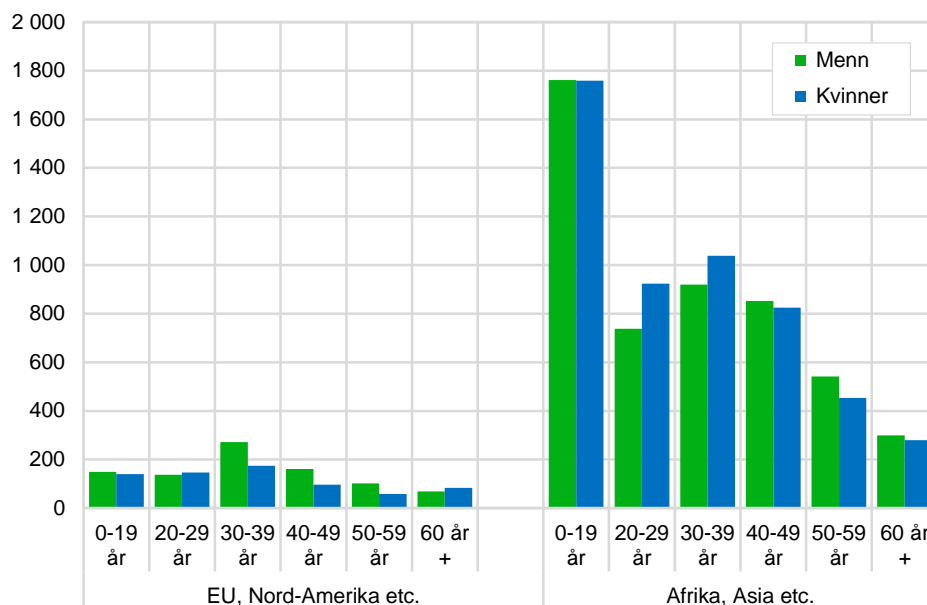
Aldersprofilene for de tre gruppene i Grorud bydel er forskjellige og har alle sine særpreg (se figur 18.3). Blant dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det en topp i andel personer i aldersgruppen 25-40 år, mens det er relativt få unge under 20 år. Afrika, Asia etc. skiller seg ut ved å ha en langt yngre befolkning enn de to andre gruppene. Figur 18.3 viser en relativt flat kurve fram til rundt 50 år hvor den deretter synker mer enn for de andre gruppene fordi de har relativt få eldre i gruppen. Blant dem uten innvandrerbakgrunn er andelen over 60 år langt høyere enn for de to andre gruppene, samtidig som de har en klart lavere andel personer i aldersgruppen 20-40 år.

Alderskurven for de uten innvandrerbakgrunn ligner en del på kurven for en fraflyttings- kommune i utkant-Norge, med få unge og toppen i alderskurven på ca. 55 år. Det er de unge som flytter ut og de eldre som blir igjen. Vi finner det samme fenomenet i andre bydeler der innvandrere og deres barn flytter inn mens de uten innvandrerbakgrunn flytter ut.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 39 prosent av Groruds befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 6 prosent. Blant dem under 20 år er 51 prosent innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. og 4 prosent har

bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. I alderen 20-39 år har 9 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 47 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Figur 18.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Grorud. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc. og kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem fra Afrika, Asia etc.

Blant innvandrere og etterkommere med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (56 prosent menn) enn kvinner, spesielt i alderen 30-39 år, men også mellom 40 og 59 år. I alderen over 60 år er det imidlertid flere kvinner enn menn. Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det omtrent like mange menn som kvinner, men i aldersgruppen 20-39 år er kvinnene i flertall. Blant dem over 40 år er det flest menn. Dette er imidlertid en mønster som er likt de fleste steder, og ikke noe som er unikt for Grorud.

Et stort delområde i Grorud bydel

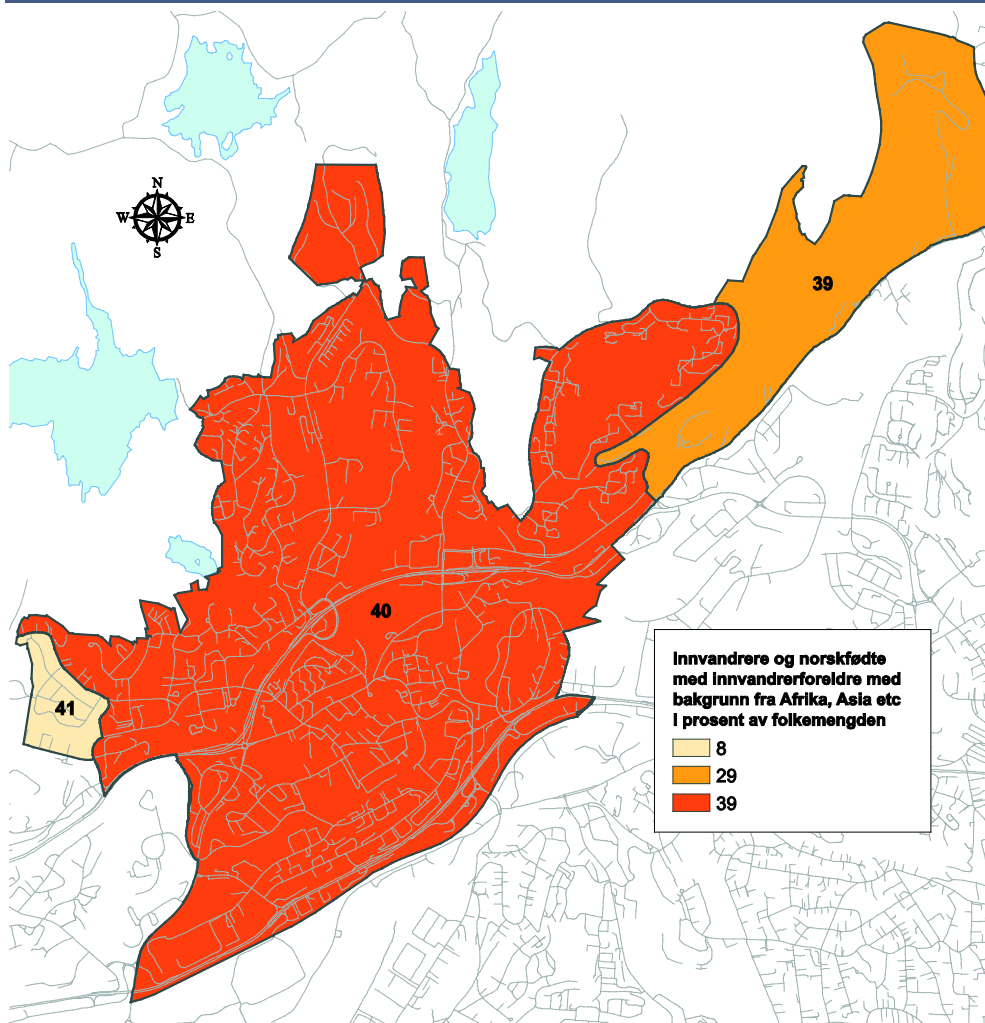
Av tabell 18.4 og figur 18.5 kan vi se hvordan personer av innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene av Grorud. I Grorud bydel er det et område som dominerer totalt hvor 97 prosent av befolkningen i bydelen er bosatt. Her har 45 prosent av befolkningen innvandrerbakgrunn og 39 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. mens 6 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. I de to andre områdene Fossum og Bjerke er det kun bosatt i underkant av 700 mennesker. Innvandrerandelen på Fossum er noe lavere enn i Grorud, men betydelig høyere enn i Bjerke som kun har en innvandrerandel på 17 prosent.

Tabell 18.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Grorud, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Grorud	26 890	45	6	39
39 Fossum	210	40	10	29
40 Grorud	26 210	45	6	39
41 Bjerke	470	17	9	8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 18.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 18.4. Gorud. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013

Tabell 18.5. Befolkningsendringer i Gorud 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels-overskudd	Innvandring	Utvandring	Nettoinnvandring	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	26 070	1 220	720	500	1 490	760	730	7 490	7 860	-370	810	26 890
Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre ..	10 680	600	80	520	1 390	650	750	4 100	4 020	80	1 310	11 990
EU, Nord-	1 200	60	30	30	580	200	380	770	770	-10	390	1 590
Amerika, etc.	9 480	540	50	490	810	450	370	3 330	3 250	80	920	10 390
Pakistan	1 400	70	10	60	120	60	70	390	440	-50	70	1 470
Sri Lanka	1 360	60	0	60	70	50	20	250	330	-80	-10	1 350
Somalia	640	50	0	40	50	40	10	290	280	10	70	700
Tyrkia	630	30	0	30	20	30	-10	160	140	20	40	670
Marokko	560	30	10	30	30	20	10	220	150	70	100	660
Polen	390	30	10	20	210	70	130	360	310	40	200	590
Irak	510	40	0	40	30	30	10	250	270	-20	30	540
Vietnam	450	20	0	10	20	20	0	120	160	-40	-30	420
Filippinene	320	10	0	10	50	20	30	150	100	60	100	420
Iran	340	20	0	20	20	10	20	160	170	0	30	370
Den øvrige befolkningen	15 400	620	640	-20	100	110	-10	3 400	3 840	-450	-500	14 900

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 18.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Uten innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre ville Gorud hatt nedgang i folketallet

Av befolkningsveksten i Gorud bydel mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 810 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre for 1 310. Det betyr at bydelen hadde hatt nedgang i folketallet på 500 personer i perioden hadde det ikke vært for dem med innvandrerbakgrunn. De fra Afrika, Asia etc. hadde en vekst på 920, mens de fra EU, Nord-Amerika etc. hadde en vekst på 390.

De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. hadde langt flere fødsler enn dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., både i antall og i relative tall, med 54 mot 44 per 1 000 middelfolkemengde¹. Nettoinnvandringen var om lag like stor (i antall) for de to gruppene. De innenlandske flyttingene var så å si i balanse for begge gruppene, med nesten like mange inn- som utflyttinger.

Pakistanere og srilankere er som nevnt de største gruppene i Gorud, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd, men begge har innenlands flytteunderskudd. Flere har flyttet ut enn inn i bydelen. Innvandrere fra Irak er de desidert mest fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden for perioden. De har 80 fødsler per 1 000 middelfolkemengde i løpet av de tre årene, fulgt av Somalia, med 69. I den delen av befolkningen som ikke har innvandrerbakgrunn var det 41 fødsler per 1 000 middelfolkemengde. Aldersprofilen (se figur 18.3), med en stor andel eldre innbyggere, forklarer dette.

Det har vært størst innvandring av pakistanere og polakker til Gorud. Mange fra Pakistan, Polen, Somalia og Sri Lanka har flyttet til Gorud fra andre kommuner og bydeler, og mange fra disse landene, samt Vietnam, har flyttet til andre kommuner og bydeler. I forhold til middelfolkemengden har det vært størst innenlands

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

utflytting av vietnamesere. Størst nettoutvandring har det vært av polakkene, hvor 274 per 1 000 middelfolkemengde har flyttet ut av landet.

18.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandreren egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiejenforening er jenfurening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 8 300 som var registrert som innvandrere i Grorud bydel per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 1 600 personer. Rundt 360 personer med pakistansk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er nesten halvparten av alle pakistanske innvandrere i Gamle Oslo. Pakistanere er en gruppe med lang botid i Norge. De første pakistanere innvandret allerede i slutten

av 1960-årene. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer som kom til Norge på grunn av flukt. Pakistanske innvandrere som kom tidlig på 1970-tallet var hovedsakelig arbeidsinnvandrere. Etter innvandringsstoppen i 1975 har pakistanere kommet til Norge primært gjennom familieinnvandring.

Over halvparten kom som familieinnvandrede – mye høyere andel enn i landet som helhet

6 700 innvandrere i Grorud var registrert med innvandringsgrunn. 51 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 33 prosent kom av fluktgrunner, mens 13 prosent var arbeidsinnvandrere. 5 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Grorud har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 33 prosent av alle familieinnvandrede i Oslo. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Grorud bydel har en mye høyere andel familieinnvandrere enn Norge sett under ett, mens andelen arbeidsinnvandrere er betydelig lavere enn for hele landet. Andelen flyktninger i Grorud er også høyere enn andelen som flyktninger utgjør på landsbasis og i Oslo kommune.

Familieinnvandrere utgjorde den desidert største gruppen av innvandrere i Grorud, i alt 3 400 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Grorud kommer fra Pakistan og Sri Lanka med henholdsvis 400 og 380 personer (tabell 18.6). Det var i alt 2 200 personer i Grorud som kom til Norge på grunn av flukt. Personer med bakgrunn fra Sri Lanka toppe listen med 360 personer, etterfulgt av somaliere og irakere med henholdsvis 230 og 210 personer.

40 prosent av alle arbeidsinnvandrere med oppgitt innvandringsgrunn i Grorud hadde bakgrunn fra Polen, 350 personer i absolutte tall.

Tabell 18.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Gorud. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Inn- vandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdan- ning	Annen innvand- rings- grunn	Uoppgitt innvandrings- grunn ¹
			I alt	Hvorav familie- innvandret til flyktning				
I alt	8 257	865	3 387	1 208	2 227	190	26	1 562
Pakistan	815	30	395	41	29	3	3	355
Sri Lanka	801	20	382	307	355	:	:	40
Polen	523	353	128	3	8	9	-	25
Somalia	442	-	199	172	231	-	-	12
Tyrkia	390	:	249	59	23	:	:	114
Irak	362	5	137	128	212	-	-	8
Marokko	357	9	189	19	8	5	-	146
Filippinene	322	39	133	5	6	40	8	96
Vietnam	282	:	100	66	178	:	:	:
Iran	276	-	77	64	193	-	-	6
Afghanistan ...	250	-	76	71	173	-	-	1
Bosnia- Hercegovina ..	210	8	47	26	147	-	-	8
Etiopia	191	:	73	52	103	7	:	5
India	191	18	84	11	4	17	3	65
Chile	168	10	62	33	90	-	-	6
Sverige	162	-	-	-	-	-	-	162
Thailand	151	:	133	3	:	3	:	10
Eritrea	134	:	31	25	92	:	:	9
Kosovo	133	4	49	28	77	-	-	3
Ghana	115	3	81	36	9	14	-	8
Russland	104	5	58	11	30	9	-	2

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest polske arbeidsinnvandrere

De to største gruppene i Gorud per 1. januar 2013 var pakistanere og srilankere. Innvandrere med bakgrunn fra Pakistan har som tidligere beskrevet en høy andel uoppgitte. 44 prosent mangler informasjon om innvandringsgrunn, mens resten står oppført som familieinnvandrere. Det bodde 820 pakistanske innvandrere i Gorud per 1. januar 2013.

Den nest største gruppen er innvandrere fra Sri Lanka med 800 personer. 44 prosent av alle innvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka som var bosatt i Gorud har kommet som flyktninger. Det brøt borgerkrig i Sri Lanka i 1983. I årene som fulgte kom det flere tusen flyktninger til Norge. Det store flertallet av de som er kommet til Norge som flyktninger, tilhører den tamilske minoriteten på Sri Lanka. 48 prosent av srilankerne i Gorud kom gjennom familieinnvandring.

Flest familieinnvandrere fra Pakistan og Sri Lanka

Til sammen 3 400 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Gorud per 1. januar 2013 (se tabell 18.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

51 prosent av familieinnvandrerne i Gorud har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 49 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 18.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Grorud

Land- bakgrunn	I alt	Gjen- forening og med- følging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvanderer eller norskfødt med innvanderforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolk- ningen	Herboende uoppgitt
I alt	3 387	1 732	1 655	1 279	356	20
Pakistan	395	153	242	235	6	1
Sri Lanka	382	161	221	213	:	:
Tyrkia	249	107	142	121	19	2
Somalia	199	170	29	28	-	1
Marokko	189	53	136	105	31	-
Irak	137	93	44	44	-	-
Filippinene	133	70	63	31	31	1
Thailand	133	50	83	7	75	1
Polen	128	104	24	15	8	1
Vietnam	100	45	55	50	5	-
India	84	33	51	46	4	1
Afghanistan	76	53	23	23	-	-
Etiopia	73	45	28	27	:	:
Iran	77	34	43	43	-	-
Ghana	81	52	29	26	3	-
Russland	58	27	31	6	25	-

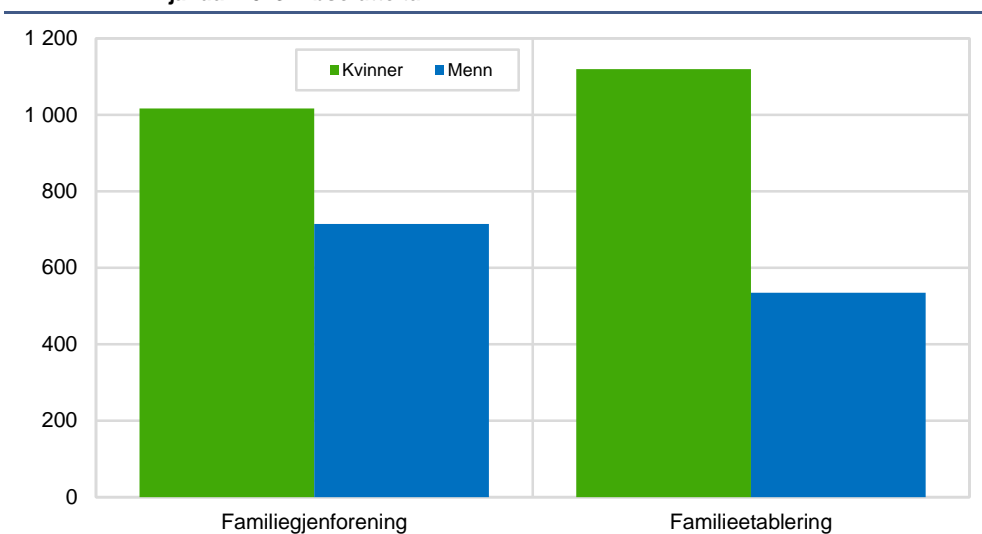
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Hele åtte av ti blant de familieetablerte innvandererne i Grorud hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn (se tabell 18.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Pakistan, om lag 240 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var flere pakistanske kvinner enn pakistanske menn i Grorud som kom gjennom familieetablering.

Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Somalia, 170 personer. Det var litt flere somaliske kvinner enn somaliske menn som kom gjennom familiegjenforening.

Seks av ti familiegjenforente i Grorud var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvanderer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 68 prosent (figur 18.6).

Figur 18.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Grorud. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

18.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Gorud bydel ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen 2013).

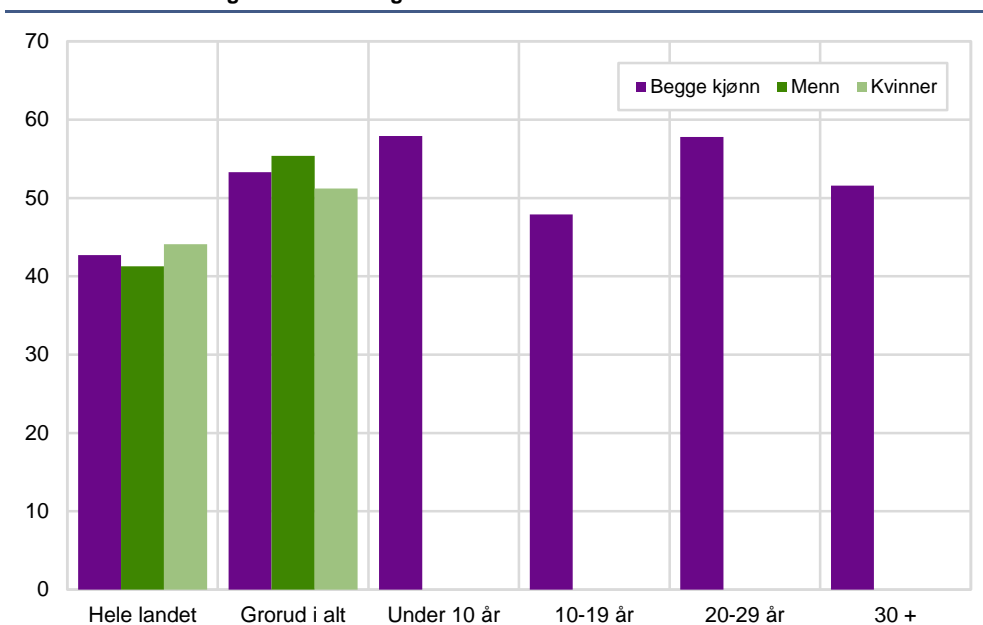
Den totale valgdeltagelsen i Gorud bydel var på 55 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var 10 prosentpoeng lavere enn i Oslo samlet og 9 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Gorud bydel var valgdeltakelsen i denne gruppen 53 prosent, noe som er 5 prosentpoeng høyere enn for Oslo samlet sett. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest menn brukte stemmeretten

Det var flest menn med innvandrerbakgrunn som brukte stemmeretten sin i Gorud bydel. I Oslo samlet og på landsnivå var det kvinner som hadde høyest valgdeltakelse. Med en deltakerprosent på 49, så lå menn i bydelen 9 prosentpoeng høyere enn Oslo totalt og 14 prosentpoeng høyere enn landet samlet sett. Valgdeltakelsen blant kvinner med innvandrerbakgrunn i Gorud bydel lå med 51 prosent på samme nivå som Oslo samlet og 7 prosentpoeng høyere enn landet totalt sett i samme gruppe.

Figur 18.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Gorud og landet

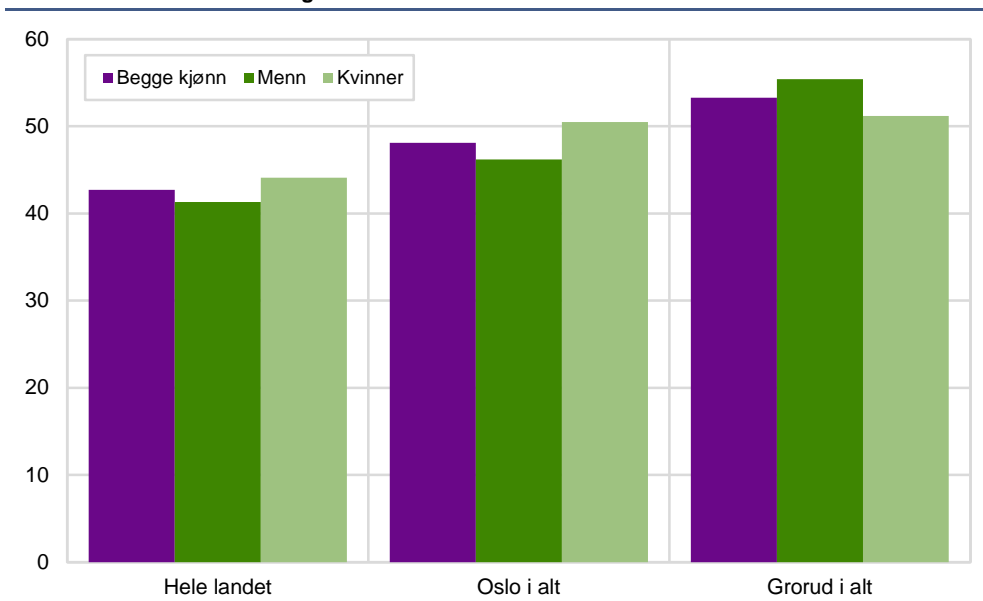
Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ingen sammenheng mellom valgdeltakelse og botid

I landet som helhet økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn ved økt botid. Lavest deltakelse var det i gruppen som hadde bodd i landet mellom 10 og 20 år. I Gorud bydel så vi ikke samme utvikling. Valgdeltakelsen var lavest blant personer med innvandrerbakgrunn som hadde bodd i landet i mellom 10 og 19 år med 48 prosent. Det var på samme nivå som i Oslo samlet og 11 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet i denne gruppen. I motsetning til Oslo og landet samlet så hadde ikke de med lengst botid den høyeste valgdeltakelse i Gorud bydel. Den finner vi blant de med kortest botid, med 58 prosent.

Utvalget i manntallsundersøkelsen vil i mange tilfeller være for lite til å si noe sikkert om valgdeltakelsen på enkelte grupper på kommunenivå. I Grorud bydel var utvalget for lite til å si noe om kjønnsfordeling i forhold til botid.

Figur 18.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Grorud og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

18.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 76 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år fra Gorud går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Gorud ligger godt over nivået i landet som helhet i antall 1-åringer og 2-åringer som mottar kontantstøtte.

18.3.1. Barnehage

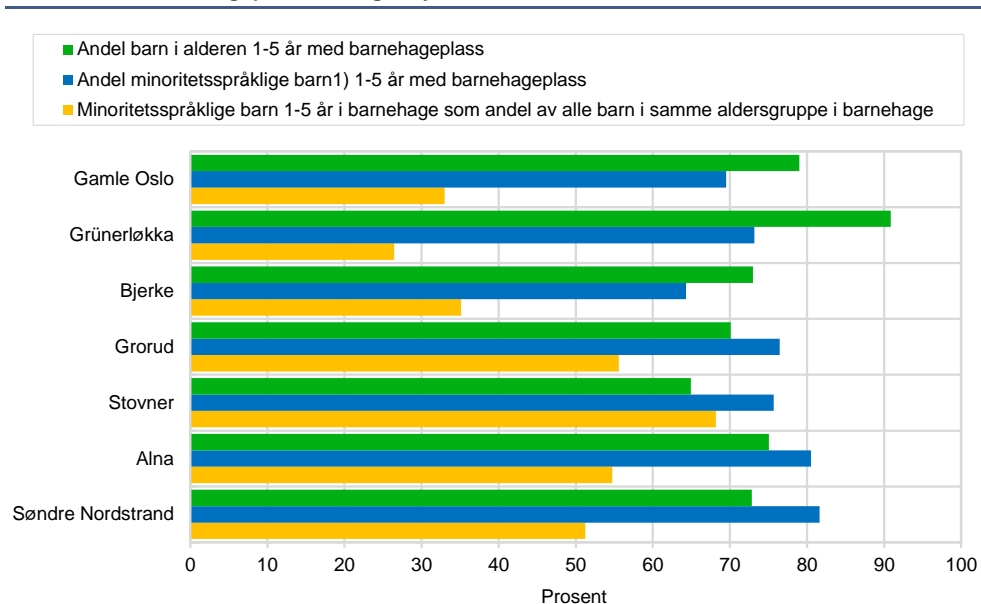
Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

3 av 4 minoritetsspråklige barn i barnehage i Gorud bydel

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 76 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i bydel Gorud (se figur 18.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i bydelen, utgjør minoritetsspråklige barn 56 prosent.

Figur 18.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012

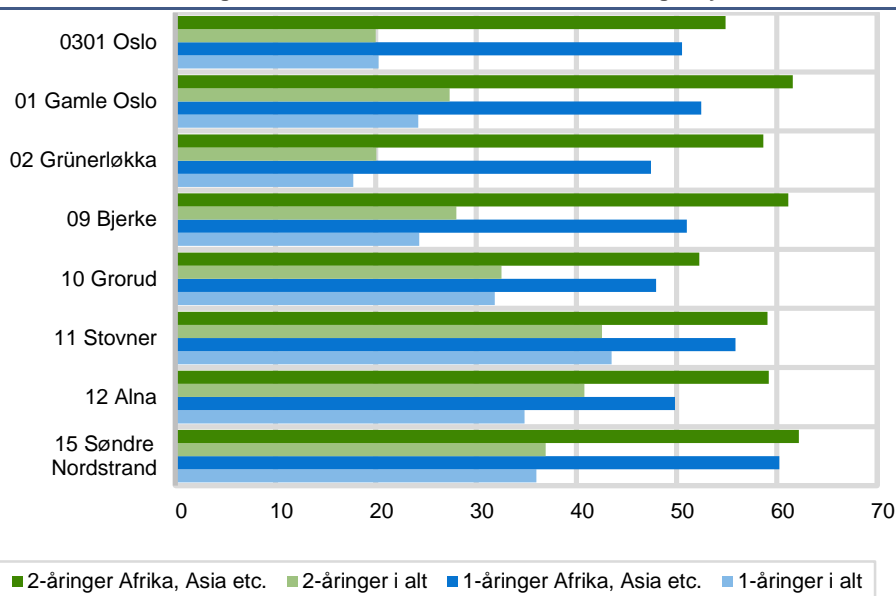

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk..

Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

18.3.2. Kontantstøtte

Figur 18.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Forholdsvis få med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte

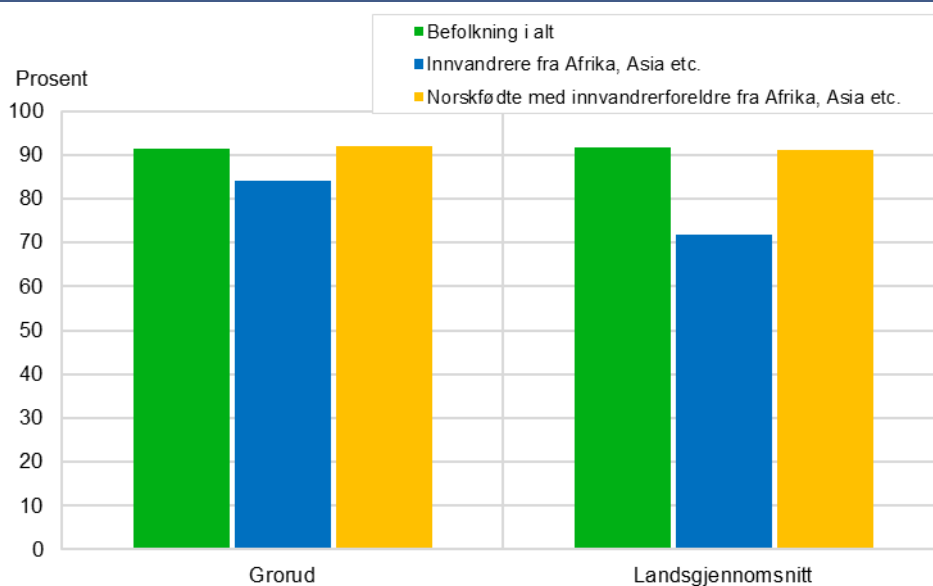
Grorud ligger godt over gjennomsnittet i landet som helhet i antall 1-åringer og 2-åringer som mottar kontantstøtte. Som nevnt bruker personer med innvandrerbakgrunn denne ordningen i større grad enn dem uten innvandrerbakgrunn og bidrar dermed til at kommuner og bydeler med stort innslag av innvandrere får en relativ høy andel som bruker kontantstøtte. I forhold til de andre bydelene i dette utvalget ligger likevel Grorud lavt på lista over kontantstøttemottakere. 48 prosent av 1-åringene fra Afrika, Asia etc. får kontantstøtte og det er et prosentpoeng under landsnivå og tre prosentpoeng under nivået i Oslo for denne gruppen. Andel 2-åringer fra Afrika, Asia etc. som får kontantstøtte er den laveste blant bydelen i utvalget og ligger også tre prosentpoeng under tallet for hele Oslo for denne gruppen.

18.4. Utdanning

- Gorud ligger over landsgjennomsnittet i andel innvandrere i alderen 16-18 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning.
- Frafallet i videregående utdanning i Gorud er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i bydelen som helhet. Det er guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent, mens jentene med samme bakgrunn klarer seg betydelig bedre.
- Gorud ligger under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning. Det gjelder for bydelen totalt og for de ulike innvandrergруппene.
- Gorud ligger litt under landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Begge innvandrergруппene er under gjennomsnittet for bydelen, mens de norskfødte fra Afrika, Asia etc. ligger over.

18.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 18.11. Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Gorud. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. tar videregående utdanning

Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år fra Gorud har en høyere andel som deltar i videregående utdanning enn landsgjennomsnittet for gruppen. De norskfødte med innvandrerforeldre fra den samme landgruppen ligger litt over landsgjennomsnittet for sin gruppe, og deltar i større grad enn innvandrerne fra samme bydel. De ligger også et lite hakk over alle 16-18 åringer i Gorud. Forskjellen mellom innvandrerne og de norskfødte i Gorud når det gjelder deltakelse i videregående utdanning, er imidlertid mindre enn hva tilfelle er nasjonalt.

18.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 18.8. Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Grorud. Prosent

	Fullført med studie- eller yrkeskompetanse		Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse						
	I alt antall	I alt prosent	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Forts. i videreg. opplæring	Gjennomført, ikke bestått	Sluttet underveis
Bydelen i alt	866	100	65	52	14	35	4	10	21
Menn	435	100	57	41	16	43	5	11	27
Kvinner	431	100	74	62	12	26	3	8	15
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	146	100	62	44	18	38	5	10	23
Menn	70	100	54	39	16	46	7	9	30
Kvinner	31	100	68	45	23	32	3	6	23

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Fullføring av videregående utdanning og frafall

Det var 146 innvandrere med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som startet på videregående opplæring i løpet av de tre årene 2005, 2006 og 2007, og ni med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. De ni er så få at de ikke er tatt med og fordelt i tabellen.

Frafallet i videregående utdanning i Grorud er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. 38 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007 oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse. 44 prosent fullførte på normert tid og 18 prosent fullførte på mer enn normert tid. Av alle elever i bydelen under ett, fullførte 52 prosent på normert tid og 35 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Lavt frafall blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., sammenlignet med de fleste andre steder

Som vi finner i andre kommuner og bydeler er det guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent. Hele 46 prosent av dem hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. 39 prosent hadde fullført på normert tid og 16 prosent på mer en normert tid. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, 49 prosent fullførte på normert tid og 21 prosent på mer enn normert tid, mens «kun» 31 prosent ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent. Både guttene og jentene i denne gruppen ligger altså betraktelig bedre an enn landsgjennomsnittet for sine grupper, spesielt guttene..

18.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 18.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Grorud. 1. oktober 2012

	Innvandrere					Norskfødte med innvandrerforeldre				
	Hele befolkningen		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Grorud										
I alt	11 880	32	930	42	4 830	21	28	46	312	27
Menn	5 980	29	550	31	2 370	22	16	31	139	23
Kvinner	5 900	35	380	54	2 470	20	12	67	173	31

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lavere andel som har fullført høyere utdanning enn landsgjennomsnittet

Gorud ligger under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning. Innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. har høyest utdanningsnivå, men både menn og kvinner i denne gruppen ligger under landsgjennomsnittet. Generelt for alle grupper, med et lite unntak for innvandrere fra Afrika, Asia etc. har kvinnene høyest utdanningsnivå.

Vi ser også at norskfødte med innvandrerbakgrunn fra begge landgrupper har et høyere utdanningsnivå enn innvandrerne.

18.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 18.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Gorud. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Gorud										
I alt	1 930	30	90	6	450	21	12	17	409	39
Menn	930	25	50	4	190	17	2	-	200	30
Kvinner	1 000	35	40	7	260	24	10	-	209	48

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Få innvandrere på Gorud deltar i høyere utdanning

Tabell 18.10 viser at Gorud ligger litt under landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Begge innvandrergruppene og de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. er under snittet for bydelen, mens norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. ligger over. Nær 40 prosent av dem i alderen 19-24 år som tilhører den sistnevnte gruppen, deltar i høyere utdanning sammenliknet med 30 prosent for hele bydelen.

Det er en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Unntaket er norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. hvor det er flere menn enn kvinner, men her er antallet så lavt at tilfeldighetene kan spille inn.

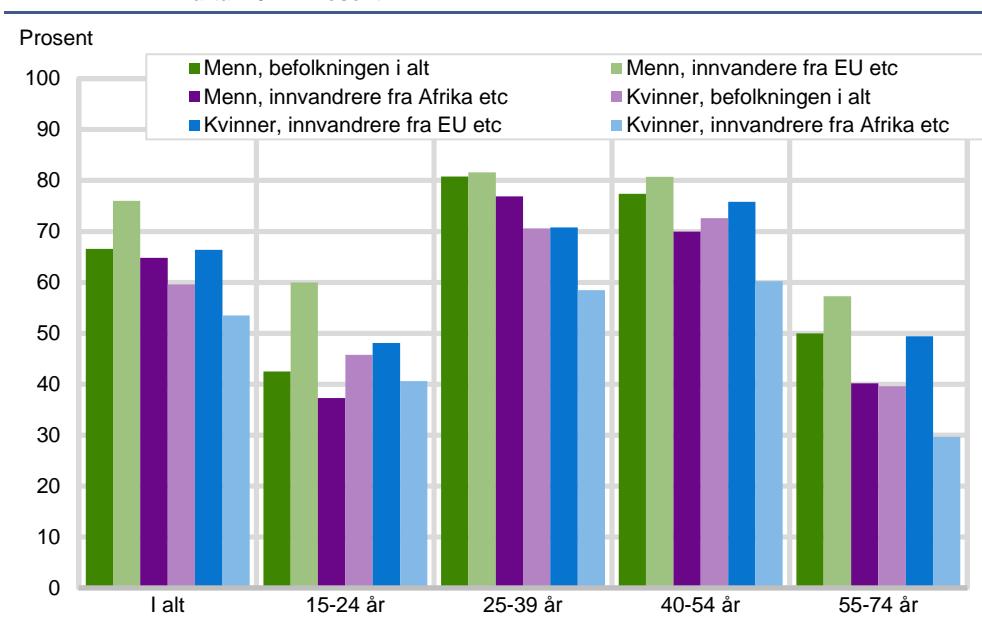
Andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning er lavere enn tilsvarende andel for innvandrere fra Afrika, Asia etc. Det henger antakelig sammen med at mange i denne gruppen kommer for å jobbe, og mange av dem har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere innvandrerne fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb.

18.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået lavt i Gorud bydel, både for befolkningen som helhet og for innvandrere. Unntaket er innvandrere fra Afrika, Asia etc. som ligger over landsgjennomsnittet for sin gruppe.
- Vel to tredjedeler av de registrerte arbeidsledige eller på tiltak er innvandrere.
- Innvandrerne er overrepresentert i næringene bygge- og anlegg, rengjøring, serverings- og overnattingsvirksomhet og utleie av arbeidskraft.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er noe høyere for innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn for Goruds samlede befolkning.

18.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 18.12. Sysselsatte i Gorud etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 18.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav sysselsetting i Gorud bydel, men innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger over landsgjennomsnittet

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Gorud bydel er sysselsettingen seks prosentpoeng lavere, 63 prosent i alt, 67 prosent av mennene og 60 prosent av kvinnene er sysselsatt.

Kvinnene har her som ellers en lavere sysselsettingsandel enn mennene, og også lavere enn gjennomsnittet for landet. Kvinner med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har likevel en høyere sysselsettingsgrad enn landsgjennomsnittet for sin gruppe. Det samme gjelder mennene fra Afrika, Asia etc. hvor 65 prosent er sysselsatt mot 58 prosent som er landsgjennomsnittet for denne gruppen. Særlig i aldersgruppen 25-39 år er det høy sysselsetting i denne gruppen (77 prosent).

Som i landet ellers er sysselsettingsandelen for mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. høyest. De ligger godt over nivået for bydelen, og på landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Norskfødte kvinner med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har betydelig høyere sysselsetting enn innvandrerkvinner med samme landbakgrunn

Det var 570 norskfødte med innvandrerforeldre i Gorud som hadde arbeid i 2012, 40 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 530 fra Afrika, Asia etc. Det utgjør 61 prosent av norskfødte med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 46 prosent av dem fra Afrika, Asia etc.

I alderen 15-24 år er det mange som går på skole eller studerer. Og det er svært få norskfødte som er 40 år eller eldre. Om vi ser kun på dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 25-39 år og sammenligner innvandrere med dem som er født i Norge, er det interessante forskjeller. Blant mennene var 77 prosent av innvandrerne sysselsatte, mot 73 prosent av de norskfødte. Altså høyere sysselsetting blant innvandrerne, til forskjell fra de andre seks bydelene vi har sett på, der de norskfødte i varierende grad har høyere sysselsetting enn innvandrerne. Blant kvinnene i samme gruppe, er forskjellen på samme måte som i alle de andre bydelene, med betydelig høyere grad av sysselsetting blant de norskfødte enn blant innvandrerne, henholdsvis 74 prosent og 59 prosent.

18.5.2. Arbeidsledige

Tabell 18.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Gorud

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Fra Afrika, Asia, etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Gorud	730	170	520	70	460	4,4	1,9	7,4	5,7	7,7
Menn	340	100	220	30	190	4,1	2,3	6,0	4,8	6,3
Kvinner	390	70	310	30	270	4,6	1,5	8,7	6,9	9,0

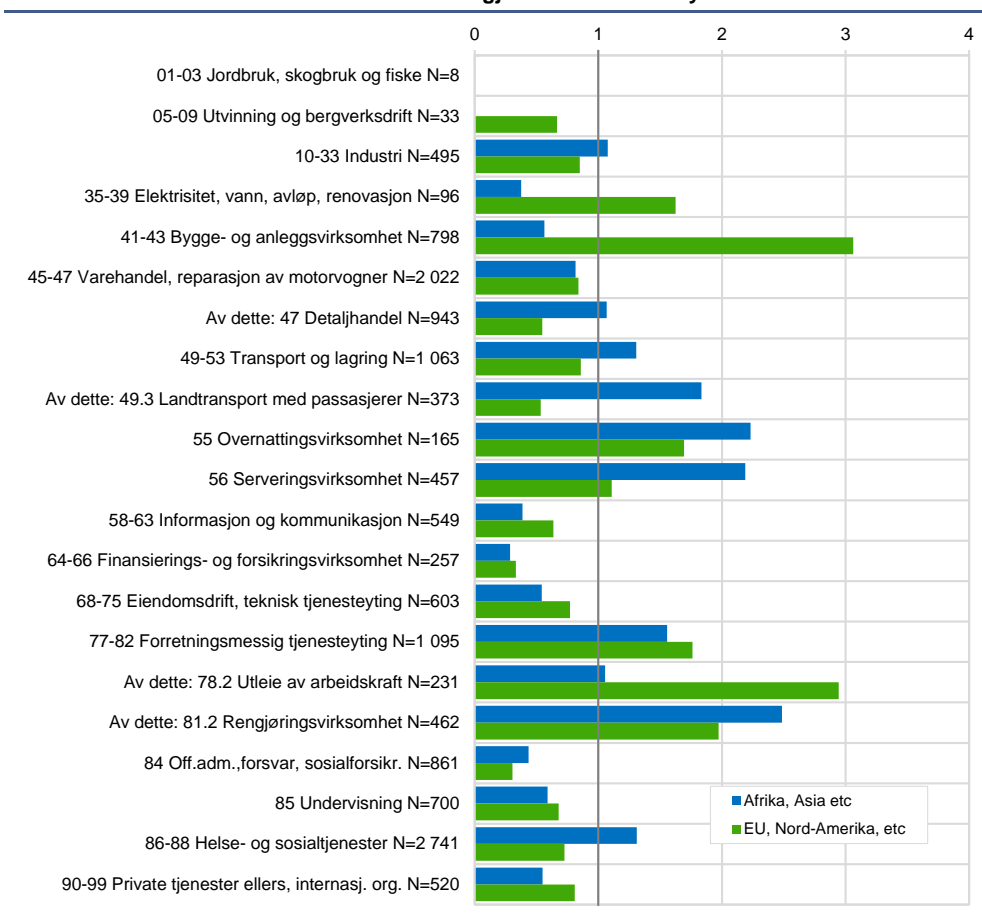
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mer enn to tredjedeler av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er noe høyere blant alle bosatte på Gorud enn i landet som helhet. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 7,7 prosent, mot 5,7 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 1,9 prosent for dem uten innvandrerbakgrunn. Tallene ligger for alle grupper noe over landsgjennomsnittet for sine grupper. Mens innvandrerne utgjør 42 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Gorud bydel, er 71 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

18.5.3. Næringer

Figur 18.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Gorud. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 18.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrene er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 12 510 sysselsatte i Gorud bydel, av disse var 890 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 3 7810 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrer var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i rengjøring

Næringene som innvandrene med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I rengjøringsvirksomhet er 76 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I serveringsvirksomhet 67 prosent og i overnattingsvirksomhet 66 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 1 090 personer.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. i bygg og anlegg, der de også er mest overrepresentert

Mange fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet og utleie av arbeidskraft. Denne gruppen utgjør 22 prosent av de som er bosatte som er sysselsatt i bygg- og anlegg i bydelen. I antall er helse- og sosialtjenester den nest største næringsgruppen, selv om gruppen ikke er overrepresentert der.

18.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 18.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Grorud og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet ..	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Grorud.....	540	250	40	210	2,7	2,9	3,0	2,9
Menn	400	190	20	160	4,1	4,4	3,3	4,6
Kvinner	140	60	10	50	1,4	1,5	2,6	1,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flere selvstendig næringsdrivende mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc.

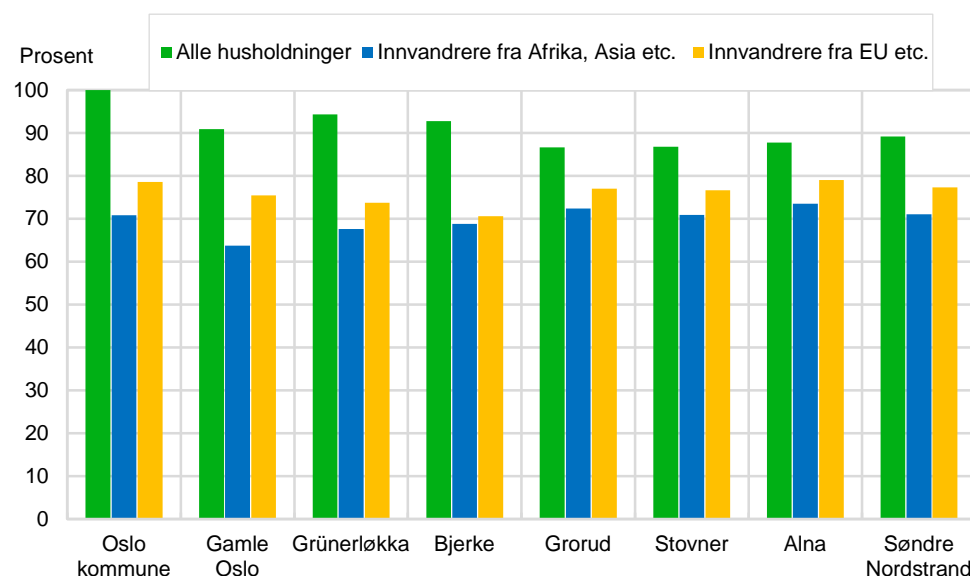
I alt var det 250 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Grorud bydel 4.kvartal 2012, 40 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 210 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det flere mannlige selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc., mens det blant kvinnene var flest fra EU, Nord-Amerika etc. Andelen selvstendig næringsdrivende blant alle bosatte i Grorud var betydelig under nivået for landet som helhet. Blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i Grorud var andelen selvstendig næringsdrivende noe over landsgjennomsnittet for gruppen blant mennene og noe under blant kvinnene

18.6. Økonomiske levekår

- Sammenlignet med alle husholdninger i Oslo har husholdningene på Grorud en median inntekt etter skatt per forbruksenhet som utgjør 87 prosent. Det er det laveste inntektsnivået blant alle de største innvandrerbudene i Oslo.
- Inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 84 prosent av inntektene til alle husholdningene i Grorud bydel. Inntektene til innvandrere fra EU, Nord Amerika etc. utgjorde 89 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i bydelen.
- I Grorud bydel er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. mer enn dobbelt så høy som i hele befolkningen i bydelen, men 1 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for denne gruppen i Oslo.
- Nesten dobbelt så mange kvinner er uføretrygdet i Grorud sammenliknet med gjennomsnittet i Oslo og i befolkningen totalt.

18.6.1. Inntekt

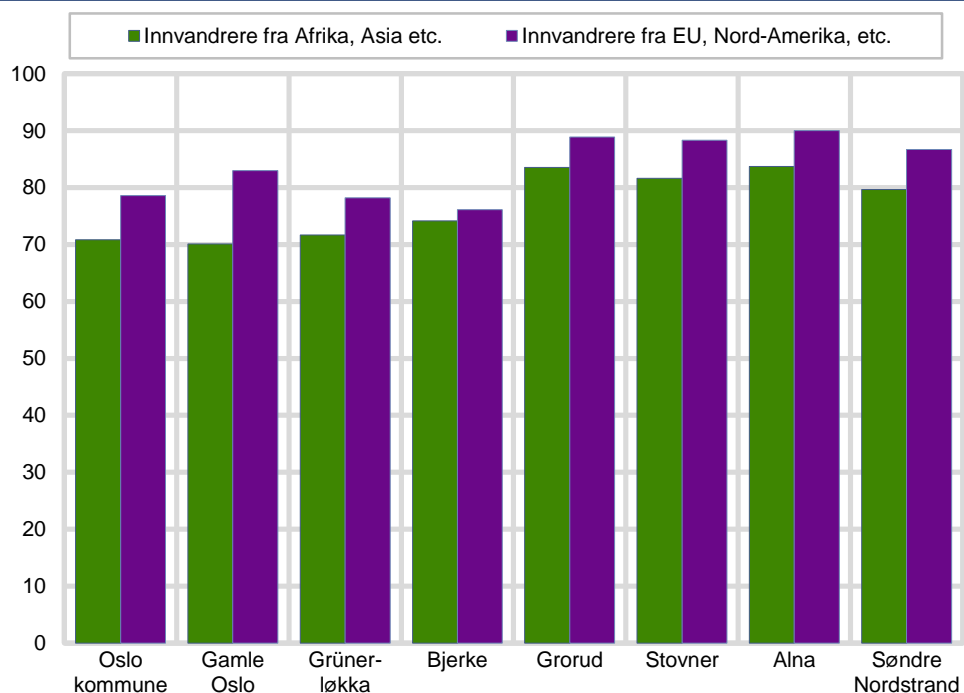
Figur 18.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for Oslo

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Grorud bydel hadde innvandrere fra Afrika og Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 240 500 kroner i 2011. Dette utgjorde 72 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Oslo, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (332 200 kroner). Dette er det nest høyeste inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., når vi sammenligner de største innvandrerbudene. Bare i Alna bydel hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere medianinntekt. Innvandrere fra EU etc. hadde et litt høyere inntektsnivå. Median inntekt per forbruksenhet var på 255 900 kroner, som utgjorde 77 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune.

Figur 18.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I alt hadde husholdningene i Gorud bydel 287 900 kroner i median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Sammenlignet med alle husholdninger i Oslo kommune utgjør dette 87 prosent, og er det laveste inntektsnivået blant alle de største innvandrerbudene i Oslo. Inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 84 prosent av inntektene til alle husholdningene i Gorud bydel. Inntektene til innvandrere fra EU etc. utgjorde 89 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i bydelen. Gorud og Alna bydel var de bydelene med minst inntektsforskjeller mellom alle husholdninger og innvandrershusholdninger.

18.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

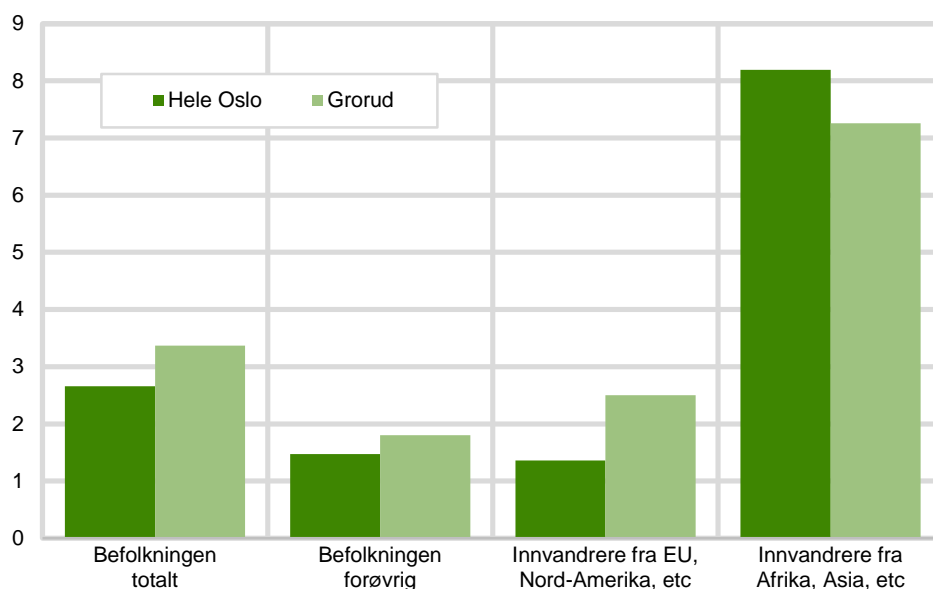
Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør sammenlikning at økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringen, blir vanskeligere.

Høy andel av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. mottar sosialhjelp, men likevel lavere enn landsgjennomsnittet og Oslogjennomsnittet for gruppen

I Grorud bydel er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. mer enn dobbelt så høy som i hele befolkningen i bydelen, men likevel 1 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for denne gruppen i Oslo. Det var litt færre innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som mottok sosialhjelp sett i forhold til gjennomsnittet for alle bosatte i bydelen, men andelen var noe høyere enn gjennomsnittet for gruppen i Oslo.

Figur 18.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Grorud og hele Oslo. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

18.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

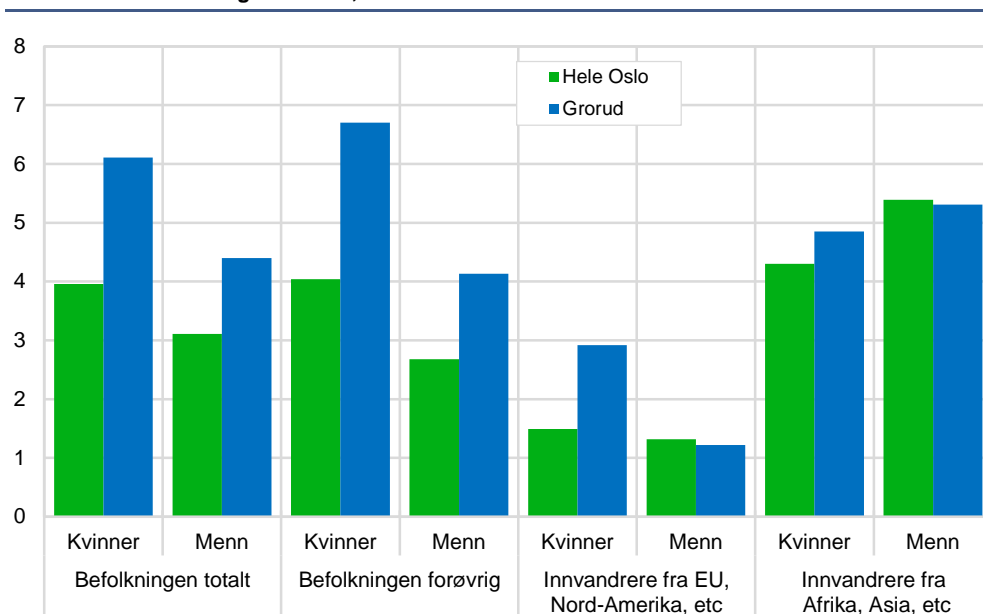
Andelen uføretrygdede fra Afrika, Asia etc. på nivå med landet og Oslo totalt

I Grorud bydel er andelen innvandrere som mottar uførepensjon omtrent på samme nivå som for hele Oslo, men noe høyere for kvinnelige innvandrere både fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc.

For både menn og kvinner i befolkningen i alt ligger andelen uførepensjonister langt høyere enn gjennomsnittet for Oslo. Nesten dobbelt så mange kvinner er

uføretrygdet på Grorud sammenliknet med gjennomsnittet i Oslo og i landet totalt. Det samme gjelder mennene, men her er ikke forskjellen så stor. Aldersprofilen i befolkningen uten innvandrerbakgrunn (se figur 18.3), med mange eldre og få unge gir mye av forklaringen på den generelt høye andelen som mottar uførepensjon i bydelen.

Figur 18.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Grorud og hele Oslo, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

18.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandrergruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandrergruppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom gruppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad. For Grorud er andelen alderspensjonister noe høyere enn for hele Oslo i nesten alle gruppene og for begge kjønn. Det er en større andel innvandrerkvinner med alderspensjon på Grorud enn gjennomsnittet er for Oslo. Mens befolkningen på Grorud for øvrig ligger 4 prosentpoeng over, ligger innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. 5 prosentpoeng over. Andel alderspensjonister fra Afrika, Asia etc. ligger på samme nivå som gjennomsnittet i Oslo for sin gruppe.

Tabell 18.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Grorud og hele Oslo. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele Oslo	Grorud	Hele Oslo	Grorud
Befolkningen totalt	12	14	8	9
Befolkningen for øvrig	14	18	10	12
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	12	19	5	6
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	3	3	3	3

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

18.1. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Grorud. Dagens landgruppering.....	647
18.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Grorud. 1. januar 2013	649
18.3. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Grorud. 1. januar 2013. Prosent.....	650
18.4. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Grorud. 1. januar 2013	651
18.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 18.4. Grorud. 1. januar 2013.....	652
18.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Grorud. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall.....	657
18.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Grorud og landet.....	658
18.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Grorud og landet	659
18.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte bydeler.....	660
18.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011.....	661
18.11. Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Grorud. 1. oktober 2012	662
18.12. Sysselsatte i Grorud etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent.....	665
18.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Grorud. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen	667
18.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for Oslo	669
18.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo.....	670
18.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Grorud og hele Oslo. 2012. Prosent	671
18.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Grorud og hele Oslo, 2012	672

Tabellregister

18.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Gorud	646
18.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Gorud	648
18.3.	Innvandrere i Gorud, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013.....	649
18.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Gorud, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013	651
18.5.	Befolkningsendringer i Gorud 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	653
18.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Gorud. Per 1. januar 2013	656
18.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Gorud	657
18.8.	Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Gorud. Prosent.....	663
18.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Gorud. 1. oktober 2012.....	663
18.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Gorud. 1. oktober 2012.....	664
18.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	665
18.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Gorud	666
18.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Gorud og hele landet. 4. kvartal 2012	668
18.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Gorud og hele Oslo. 2012. Prosent.....	672

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Stovner**

Innhold

19. Innvandrere og norskfødte med innvandrere-foreldre i Stovner	679
19.1. Innledning.....	679
19.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	680
19.2.1. Demografi.....	680
19.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	688
19.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	692
19.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	694
19.3.1. Barnehage.....	694
19.3.2. Kontantstøtte.....	695
19.4. Utdanning.....	696
19.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	696
19.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	697
19.4.3. Utdanningsnivå	698
19.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	698
19.5. Arbeid.....	699
19.5.1. Sysselsettingsnivå.....	699
19.5.2. Arbeidsledige	700
19.5.3. Næringer	701
19.5.4. Selvstendig næringsdrivende	702
19.6. Økonomiske levekår.....	703
19.6.1.inntekt	703
19.6.2. Sosialhjelp.....	704
19.6.3. Uførepensjon.....	705
19.6.4. Alderspensjon	706
Referanser.....	708
Figurregister	709
Tabellregister.....	710

19. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stovner

19.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

19.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- Nær halvparten av innbyggerne i Stovner bydel hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013. For hele Norge er tilsvarende tall 14 prosent. Pakistanere er den største gruppen i Stovner. Innvandrere fra Pakistan og Sri Lanka er gruppene som er mest overrepresentert i bydelen.
- Majoriteten (65 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 35 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. I landet er 16 prosent av gruppen født i Norge.
- Det er stor overvekt av gruppen som har innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. De utgjør 89 prosent av dem med innvandrerbakgrunn og 44 prosent av alle innbyggerne i Stovner. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør bare 5 prosent av folketallet i bydelen. I Norge under ett har 57 prosent av dem med innvandrerbakgrunn bakgrunn fra Afrika, Asia etc.
- Mer enn hver tredje innvandrer fra EU, Nord-Amerika etc. har bodd mindre enn 3 år i Norge, mot kun 8 prosent av innvandrere fra Afrika, Asia etc. 64 prosent av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. har bodd her mer enn 10 år.
- De fleste innvandrerne fra Afrika, Asia etc. bor i området Ulsholt, sørvest i bydelen.
- Innvandrere og deres norskfødte barn blir flere, mens det blir færre av dem uten innvandrerbakgrunn.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 53 prosent kommet ved familieinnvandring, 33 prosent av fluktgrunner og 12 prosent som arbeidsinnvandrere.
- Valgdeltakelsen i innvandrergruppen ved sist kommunevalg var 53 prosent, noe som er 5 prosentpoeng høyere enn for Oslo samlet sett.

19.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Stovner bydel var det da 30 750 innbyggere, 15 230 av dem, det vil si 50 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er 36 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. 89 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia, etc., som er en langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Innvandrere fra mange land, flest fra Pakistan

Stovner har innvandrere fra 137 forskjellige land, elleve flere enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Pakistan med 2 030 personer, fulgt av Sri Lanka med 930 personer. Disse gruppene står for henholdsvis 20 og 9 prosent av innvandrerne i bydelen. Deretter fulgte Somalia, Polen og Vietnam.

Tabell 19.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Stovner

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Stovner	Prosent av folketallet i Stovner	Prosent som bor i Stovner per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	30 750	100,0	0,6
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	15 230	49,5	2,1
Innvandrere	593 000	11,7	9 940	32,3	1,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	5 300	17,2	4,5
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	1 670	5,4	0,6
Innvandrere	282 000	5,6	1 520	4,9	0,5
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	150	0,5	0,7
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	13 570	44,1	3,3
Innvandrere	311 000	6,2	8 420	27,4	2,7
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	5 150	16,7	5,3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

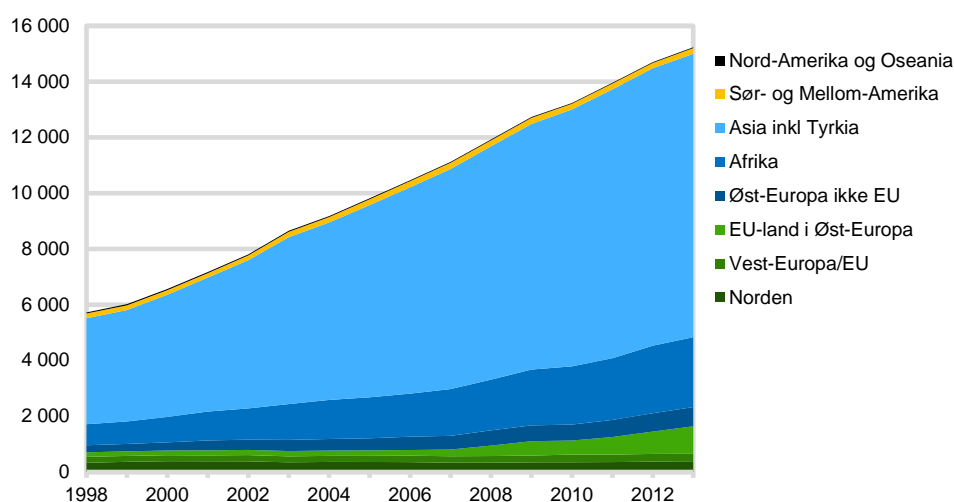
Nesten fem ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

I Stovner bydel har 15 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) europeisk bakgrunn, mens 67 prosent har asiatisk, medregnet tyrkisk. Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks). Andelen europeere har økt siden 2006 med 3 prosentpoeng, mens andelen asiater har gått ned fra 71- til 67 prosent. Andelen afrikanere har gått opp med 2 prosentpoeng i samme periode og de utgjør nå 17 prosent av alle med innvandrerbakgrunn i Stovner.

Sammenlikner vi med 2006 har andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre økt med 46 prosent, fra 10 463 til 15 230 i 2013.

Det har vært vekst i alle landgrupper (figur 19.1). Den største veksten finner vi blant personer fra EU-land i Øst-Europa som har økt fra vel 200 personer i 2006 til nesten 1 000 i 2013. En økning på vel 380 prosent i perioden. Land i Afrika har økt med 62 prosent fra 1 500 til 2 500 og Øst-Europa utenom EU har økt med 44 prosent.

Figur 19.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Stovner. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt mer enn dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stovner økte fra 6 560 i 2000, til 13 230 i 2010, og altså til 15 230 i 2013. Gjennomsnittlig vekst i antall innvandrere og norskfødte med innvandrere per år for årene 2006-2013 har vært 680. Veksten i antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har vært rimelig jevn i hele perioden 1998-2013, uten de store utslagene på grunn av utvidelsen av EU og økningen i antall svensker, som vi ser i statistikken for landet som helhet.

Personer med innvandrerbakgrunn fra Pakistan og Sri Lanka er mest overrepresentert

I absolute tall er det klart flest pakistanere i Stovner bydel. Antall pakistanere er over dobbelt så mange i antall som neste gruppe, personer fra Sri Lanka. Bydelen har 2,7 prosent av landets innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, men hele 11,5 prosent av landets pakistanere og 11 prosent av landets srilankere. Også marokkanere er godt representert i bydelen. Selv om gruppen bare er åttende største landgruppe i bydelen med 550 personer, bor vel 6 prosent av landets marokkanere i Stovner. Av de største innvandrergruppene er svensker og polakker mest underrepresentert.

Tabell 19.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Stovner

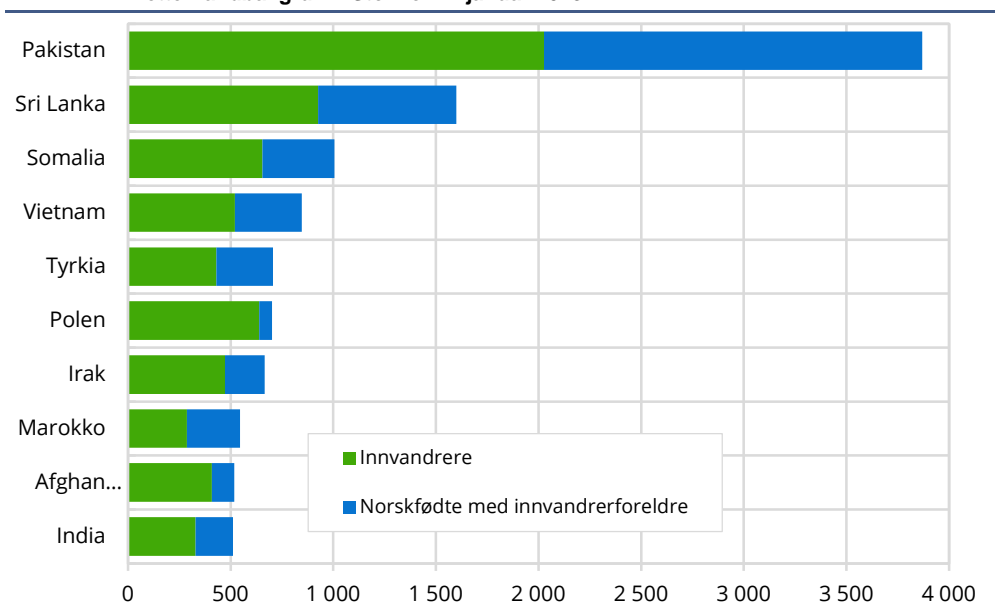
Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Stovner	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Stovner	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Stovner per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	15 230	9 940	5 300	65,2	34,8	100,0	100,0	2,1
Pakistan	3 870	2 030	1 840	52,4	47,6	25,4	4,7	11,5
Sri Lanka	1 600	930	670	57,9	42,1	10,5	2,1	11,0
Somalia	1 010	660	350	65,2	34,8	6,6	4,7	3,0
Vietnam	850	520	330	61,6	38,4	5,6	3,0	4,0
Tyrkia	710	430	280	60,8	39,2	4,6	2,4	4,2
Polen	700	640	60	91,2	8,8	4,6	11,6	0,8
Irak	670	470	190	71,0	29,0	4,4	4,2	2,2
Marokko	550	290	260	52,7	47,3	3,6	1,2	6,2
Afghanistan	520	410	110	79,0	21,0	3,4	2,0	3,6
India	510	330	180	64,3	35,7	3,4	1,7	4,3
Iran	460	350	120	75,1	24,9	3,0	2,7	2,4
Filippinene	460	340	120	74,5	25,5	3,0	2,5	2,5
Eritrea	230	150	80	63,6	36,4	1,5	1,7	1,9
Etiopia	220	150	80	65,9	34,1	1,4	1,0	3,1
Kosovo	210	130	80	63,5	36,5	1,4	2,0	1,5
Sverige	170	160	10	94,7	5,3	1,1	5,3	0,5
Makedonia	150	100	50	64,9	35,1	1,0	0,5	4,4
Danmark	140	120	20	88,4	11,6	0,9	2,9	0,7
Thailand	120	110	10	89,7	10,3	0,8	2,2	0,8
Ghana	100	60	40	56,0	44,0	0,7	0,3	4,4
Andre land	2 010	1 590	420	79,1	20,9	13,2	41,4	0,7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan og Marokko

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 19.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Stovner bydel er det dem fra Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Marokko, Ghana og Sri Lanka. Også i antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan. Både blant pakistannerne og marokkanerne begynner nå andelen norskfødte å nærme seg 50 prosent. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har 60 prosent av de svenske innvandrerne i Stovner bodd mer enn 10 år i landet, mens kun 5 prosent av den svenske befolkningen med innvandrerbakgrunn er født i Norge. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 19.7). Barna disse parene får regnes ikke som norskfødte med innvandrerforeldre, siden kun den ene forelderen er innvandrer.

Figur 19.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Stovner. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre i Stovner, som i landet under ett, men forskjellen mellom de to gruppene er likevel mindre her enn i de fleste andre kommuner og bydeler. I Stovner er 65 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere, og 35 prosent er norskfødte med innvandrerforeldre. Andelen norskfødte ligger dermed 19 prosentpoeng over landsgjennomsnittet, som er på 16 prosent, og 12 prosentpoeng over gjennomsnittet for Oslo.

Tabell 19.3. Innvandrere i Stovner, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Stovner	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	9 940	100	12	11	17	25	35
EU, Nord-Amerika etc. ...	1 520	100	34	23	12	10	21
Afrika, Asia etc.	8 420	100	8	8	18	28	38
Pakistan	2 030	100	8	6	11	23	52
Sri Lanka	930	100	5	6	12	39	38
Somalia	660	100	8	11	29	38	14
Polen	640	100	38	37	14	3	8
Vietnam	520	100	5	2	10	21	62
Irak	470	100	6	8	28	51	7
Tyrkia	430	100	6	6	21	20	47
Afghanistan	410	100	13	16	47	20	3
Iran	350	100	6	3	13	42	35
Filippinene	340	100	16	16	11	15	42
India	330	100	10	10	8	23	49
Marokko	290	100	8	7	12	24	49
Sverige	160	100	19	12	9	31	29
Eritrea	150	100	7	23	17	10	42
Etopia	150	100	12	10	21	34	23
Kosovo	130	100	10	11	7	45	26
Danmark	120	100	15	3	8	9	65
Thailand	110	100	16	12	31	22	18
Makedonia	100	100	6	11	11	16	56
Storbritannia	70	100	26	16	12	15	30
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc. ...	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

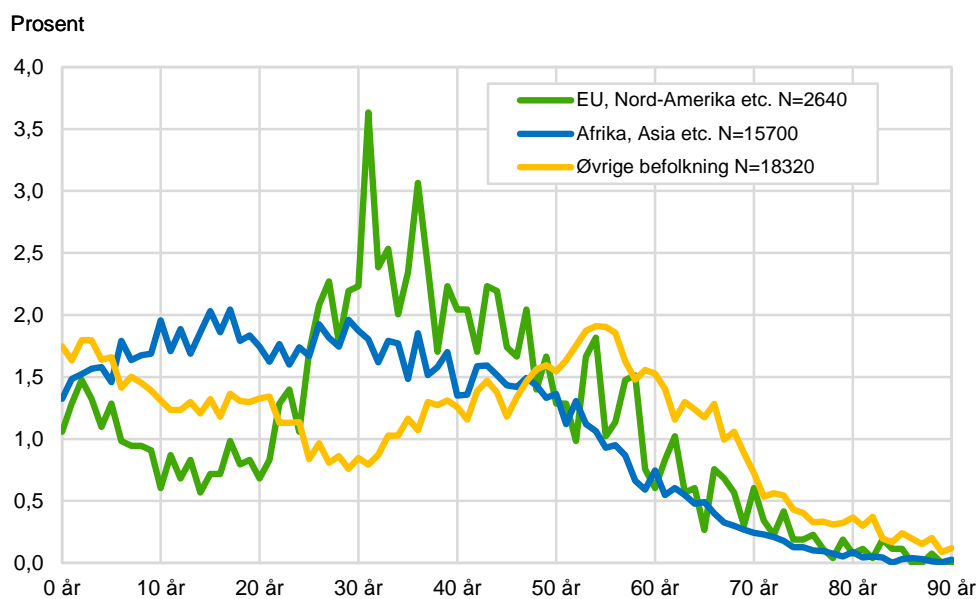
Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 19.3 viser innvandrere bosatt i Stovner bydel fordelt etter botid i Norge. Som vi ser har Stovner mange innvandrere som har bodd lenge i Norge. Hele 60 prosent av innvandrerne i bydelen har bodd i landet i mer enn 10 år. Bare 12

prosent har bodd kortere enn 3 år. Landsgjennomsnittet er henholdsvis 37- og 28 prosent. Enkelte grupper har bodd svært lenge i Norge. Over halvparten av innvandrerne fra Danmark, Vietnam, Makedonia og Pakistan har bodd her i mer enn 20 år. På den andre siden har 38 prosent av polakkene vært her i mindre enn tre år.

Tabellen viser også et klart skille i botid mellom innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. på den ene siden og innvandrere fra Afrika, Asia etc. på den andre. Mens den sistnevnte gruppen har en klar majoritet (66 prosent) som har bodd i Norge mer enn 10 år, har majoriteten (57 prosent) i den førstnevnte gruppen bodd i landet kun 5 år eller mindre.

Figur 19.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Stovner. 1. januar 2013. Prosent

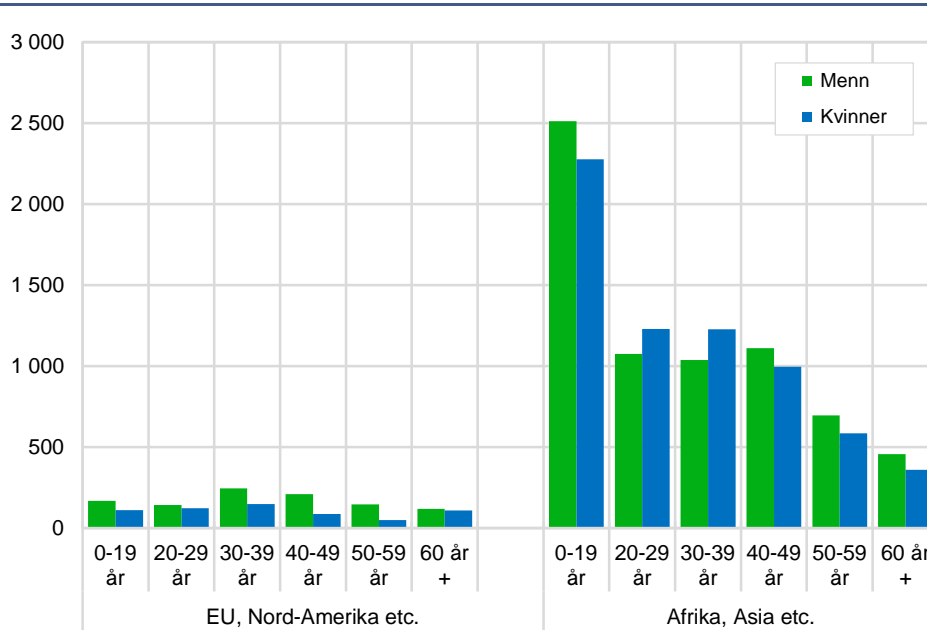

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange eldre blant dem uten innvandrerbakgrunn i Stovner bydel.

Stovner har en noe annerledes aldersprofil enn de fleste andre kommuner og bydeler i utvalget. Blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er 58 prosent i alderen 20-49 år, mens 49 prosent av innvandrere fra Afrika, Asia etc. er i denne aldersgruppen. Den øvrige befolkningen i bydelen i samme alder utgjør 31 prosent. I gruppen med den øvrige befolkningen er det også langt flere eldre enn det vi har sett har vært vanlig i Groruddalen. 33 prosent av denne gruppen er i alderen 60 år og over, og kohorten på 67 år er den største. Grunnen er utflytting av personer uten innvandringsbakgrunn fra bydelen (se tabell 19.5). Da det vanligvis er unge mennesker som flytter mest, får gjerne områder med fraflytting et overskudd av eldre. Innvandrerne og deres barn drar imidlertid gjennomsnittsalderen for den samlede befolkningen nedover. I innvandrergruppene er 6 prosent av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. over 60 år, mens i gruppen fra EU, Nord-Amerika etc. er tallet 14 prosent.

Figur 19.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Stovner. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc. og kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem fra Afrika, Asia etc.

Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. er det flere menn (62 prosent menn) enn kvinner, spesielt i alderen 30-59 år. Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. er det omtrent like mange menn som kvinner (51 prosent menn), men i aldersgruppen 20-39 år er kvinnene i flertall. Blant dem over 40 år er det flest menn. At det er flere kvinner enn menn i denne gruppen i alderen 20-39 år er et generelt trekk for landet, og ikke noe spesielt for Stovner. Det samme er tilfellet med overskuddet av menn blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc.

De fleste innvandrere bor i sydvestre del av bydelen

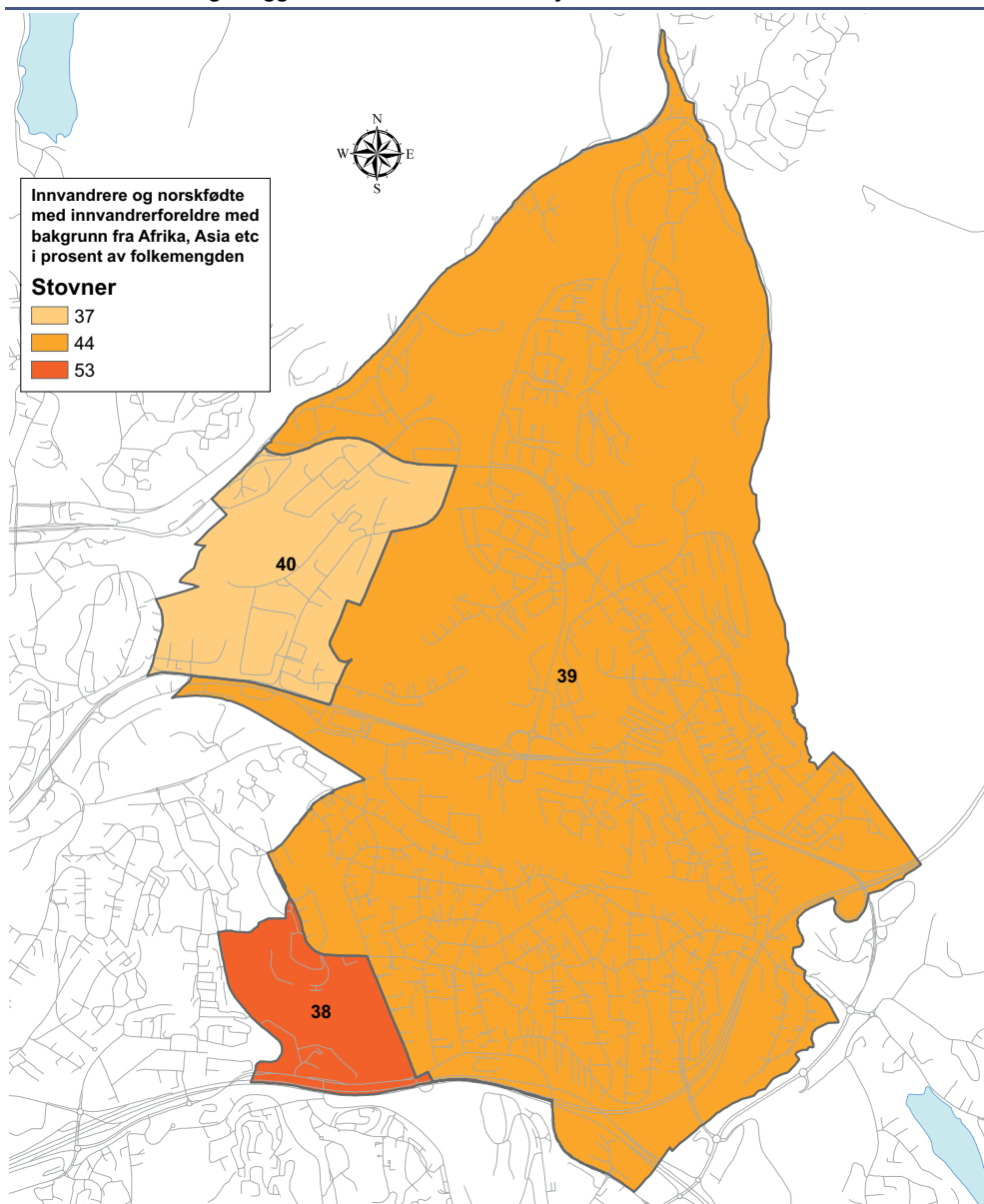
Av tabell 19.4 og figur 19.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Stovner. Innvandrerne og deres barn, både de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., og Afrika, Asia etc., er overrepresentert i de to områdene Grorud og Ulsholt. Befolkningsmessig bor det likevel flest i Fossum som er det klart største området i Stovner.

Tabell 19.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stovner, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Stovner	30 750	50	5	44
38 Ulsholt	1 080	58	5	53
39 Fossum	29 610	49	5	44
40 Grorud	70	66	28	37

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 19.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 19.4. Stovner. 1. januar 2013

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 19.5. Befolkningsendringer i Stovner 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	29 750	1 180	640	540	1 730	860	870	7 870	8 240	-380	1 010	30 750
Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre ..	13 230	670	90	580	1 610	740	860	5 040	4 470	560	2 000	15 230
EU, Nord- Amerika, etc.	1 160	40	10	30	620	200	420	770	710	60	510	1 670
Afrika, Asia, etc.	12 080	630	70	560	980	550	440	4 270	3 760	510	1 490	13 570
Pakistan	3 510	180	40	140	240	110	130	900	810	90	360	3 870
Sri Lanka	1 530	60	0	60	70	50	20	320	330	-10	70	1 600
Somalia	900	70	0	60	70	110	-30	490	410	80	100	1 010
Vietnam	830	40	0	30	40	20	20	220	250	-30	20	850
Tyrkia	640	40	0	40	30	40	0	220	180	40	70	710
Polen	380	20	0	20	240	50	190	390	290	100	320	700
Irak	570	40	0	40	30	30	0	360	310	50	100	670
Marokko	440	30	0	30	40	10	30	190	130	50	110	550
Afghanistan	400	50	0	40	50	20	30	250	210	50	120	520
India	510	10	0	10	70	40	20	120	150	-30	0	510
Den øvrige befolkningen	16 510	510	550	-40	120	120	10	2 830	3 770	-940	-990	15 520

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 19.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Stadig færre uten innvandrerbakgrunn

Uten innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre hadde Stovner hatt en befolkningsnedgang på nesten 1 000 personer i perioden mellom 1.1.2010 og 1.1.2013. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre sto for en vekst på 2 000 personer, mens den totale veksten i perioden var på 1 010 personer. I 2006 hadde 37 prosent av befolkningen i Stovner innvandrerbakgrunn, i 2010 var andelen økt til 44 prosent og i 2013 var den oppe i 50 prosent.

Det var størst økning blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som hadde en vekst på 1 490 personer, mens de fra EU, Nord-Amerika, etc. hadde en vekst på 510.

De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. hadde flere fødsler enn dem fra EU, Nord-Amerika etc., både i antall og i relative tall, med 49 mot 29 per 1 000 middel-folkemengde¹.

Begge grupper av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre hadde flere innvandringer enn utvandring. Det var også flere innenlandske flyttinger til enn fra bydelen i begge gruppene, med størst flytteoverskudd for dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Størst vekst blant pakistanere og polakker

Pakistanere og srilankere er som nevnt de største gruppene i Stovner, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd. Srilankerne har imidlertid et lite innenlands flytteunderskudd, med flere flyttinger ut av enn inn i bydelen. Innvandrere fra Afghanistan er de desidert mest fruktbare om man ser på fødsler i

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middel-folkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor inn-virkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middel-folkemengde kan derfor gi et foretregnet bilde av fruktbarheten i gruppen.

forhold til middelfolkemengden for perioden. De har 98 fødsler per 1 000 middelfolkemengde i løpet av de tre årene, fulgt av Somalia, med 68 fødsler.

Det har vært størst innvandring av polakker og pakistanere til Stovner. Mange fra Pakistan, Polen, Afghanistan og Irak har flyttet til Stovner fra andre kommuner og bydeler, og mange fra disse landene, har flyttet til andre kommuner og bydeler. I forhold til middelfolkemengden har det vært størst innenlands utflytting av polakker. Størst utvandring har det vært av somaliere, hvor 111 per 1 000 middelfolkemengde har flyttet ut av landet.

19.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandet til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiegjennomføring og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrerens egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselfdato (der det er relevant).

Familiegjennomføring er gjennomføring med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningsstatus etter flyktningskonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 9 900 som var registrert som innvandrere i Stovner bydel per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 2 350 personer. Rundt 1 000 personer med pakistansk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er nesten halvparten av alle pakistanske innvandrere i Stovner. Pakistanere er en gruppe med lang botid i Norge. De første pakistanere innvandret allerede i slutten av 1960-årene. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer som kom til Norge på grunn av flukt. Pakistanske innvandrere som kom tidlig på 1970-tallet var hovedsakelig arbeidsinnvandrere. Etter innvandringsstoppen i 1975 har pakistanere kommet til Norge primært gjennom familieinnvandring.

Over halvparten kom som familieinnvandrere – mye høyere andel enn i landet

7 600 innvandrere i Stovner bydel var registrert med innvandringsgrunn. 53 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 33 prosent kom av fluktgrunner, mens 12 prosent var arbeidsinnvandrere. 2 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Stovner har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 41 prosent av alle familieinnvandrede i Stovner. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med *oppgitt innvandringsgrunn* var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Stovner bydel har en betydelig høyere andel familieinnvandrere enn Norge sett under ett og Oslo kommune, mens andelen arbeidsinnvandrere er betydelig lavere enn for hele landet og Oslo. Andelen flyktninger i Alna er også høyere enn andelen som flyktninger utgjør på landsbasis og i Oslo kommune.

Familieinnvandrere utgjorde den desidert største gruppen av innvandrere i Stovner, i alt 4 000 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Stovner kommer fra Pakistan og Sri Lanka med henholdsvis 900 og 450 personer (tabell 19.6). Det var i alt 2 500 personer i Stovner som kom til Norge på grunn av flukt. Personer med bakgrunn fra Sri Lanka topper listen, med 420 personer etterfulgt av somaliere og vietnamesere med henholdsvis 350 og 320 personer.

Få arbeidsinnvandrere, halvparten av dem fra Polen

Nesten halvparten av alle arbeidsinnvandrerne *med oppgitt innvandringsgrunn* i Stovner hadde bakgrunn fra Polen, 450 personer i absolutte tall.

Tabell 19.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Stovner. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Inn- vandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdan- ning	Annen innvand- rings- grunn	Uoppgitt innvandrings- grunn ¹
			I alt	Hvorav familie- innvandret til flyktning				
I alt	9 935	935	3 984	1 635	2 497	137	29	2 353
Pakistan	2 026	48	906	95	75	:	:	988
Sri Lanka	926	21	454	349	415	-	-	36
Somalia	655	:	278	253	352	:	:	22
Polen	639	453	132	-	14	7	:	33
Vietnam	521	:	187	-	324	:	:	3
Irak	472	4	210	195	253	-	-	5
Tyrkia	430	6	261	-	31	:	:	128
Afghanistan ...	409	3	213	198	185	-	-	8
Iran	346	4	92	-	244	-	-	6
Filippinene ...	341	40	123	:	6	39	6	127
India	329	27	135	14	:	12	:	146
Marokko	287	10	151	-	5	:	:	117
Sverige	160	-	-	-	-	-	-	160
Eritrea	145	-	38	37	95	-	-	12
Etiopia	145	:	52	48	86	:	:	4
Kosovo	134	6	28	-	83	-	-	17
Danmark	122	-	-	-	-	-	-	122
Thailand	105	-	87	:	:	:	:	14
Makedonia	100	4	40	6	14	-	-	42

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

De to største gruppene i Stovner per 1. januar 2013 var pakistanere og srilankere. Innvandrere med bakgrunn fra Pakistan har som tidligere beskrevet en høy andel uoppgitte. 49 prosent mangler informasjon om innvandringsgrunn, mens resten står oppført som familieinnvandrere. Det bodde 2 000 pakistanske innvandrere i Stovner per 1. januar 2013.

Den nest største gruppen er innvandrere fra Sri Lanka med 900 personer. 45 prosent av alle innvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka som var bosatt i Stovner har kommet som flyktninger. Det brøt ut borgerkrig i Sri Lanka i 1983. I årene som fulgte kom det flere tusen flyktninger til Norge. Det store flertallet av de som er kommet til Norge som flyktninger, tilhører den tamilske minoriteten på Sri Lanka. 49 prosent av srilankerne i Stovner kom gjennom familieinnvandring.

Aller flest familieinnvandrere fra Pakistan

Til sammen 4 000 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Stovner per 1. januar 2013 (se tabell 19.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

51 prosent av familieinnvandrerne i Stovner bydel har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 49 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 19.7. Familieinnvandrede etter familiegjeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Stovner

Land-bakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølgning	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	3 984	2 025	1 959	1 668	275	16
Pakistan	906	308	598	578	15	5
Sri Lanka	454	201	253	247	:	:
Somalia	278	252	26	26	-	-
Tyrkia	261	113	148	117	27	4
Afghanistan	213	172	41	41	-	-
Irak	210	158	52	51	:	:
Vietnam	187	94	93	85	8	-
Marokko	151	47	104	85	19	-
India	135	56	79	74	5	-
Polen	132	112	20	13	7	-
Filippinene	123	66	57	37	20	-
Iran	92	45	47	47	-	-
Thailand	87	29	58	4	54	-
Etiopia	52	25	27	27	-	-

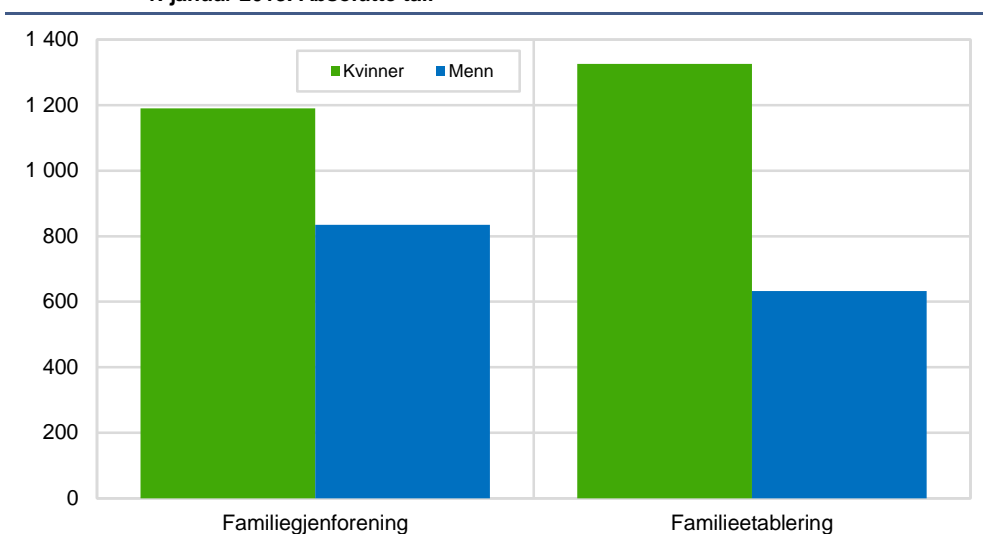
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Hele 85 prosent av de familieetablerte innvandrerne i Stovner hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn (se tabell 19.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Pakistan, om lag 600 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var flere pakistanske kvinner enn pakistanske menn i Stovner som kom gjennom familieetablering.

Blant familiegjeningforente var det også flest med bakgrunn fra Pakistan, 310 personer. 55 prosent av de familiegjeningforente med pakistansk landbakgrunn var kvinner.

Seks av ti familiegjeningforente i Stovner bydel var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 68 prosent (figur 19.6).

Figur 19.6. Familieinnvandrere etter familiegjeningstype og kjønn. Stovner. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

19.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Stovner bydel ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen 2013).

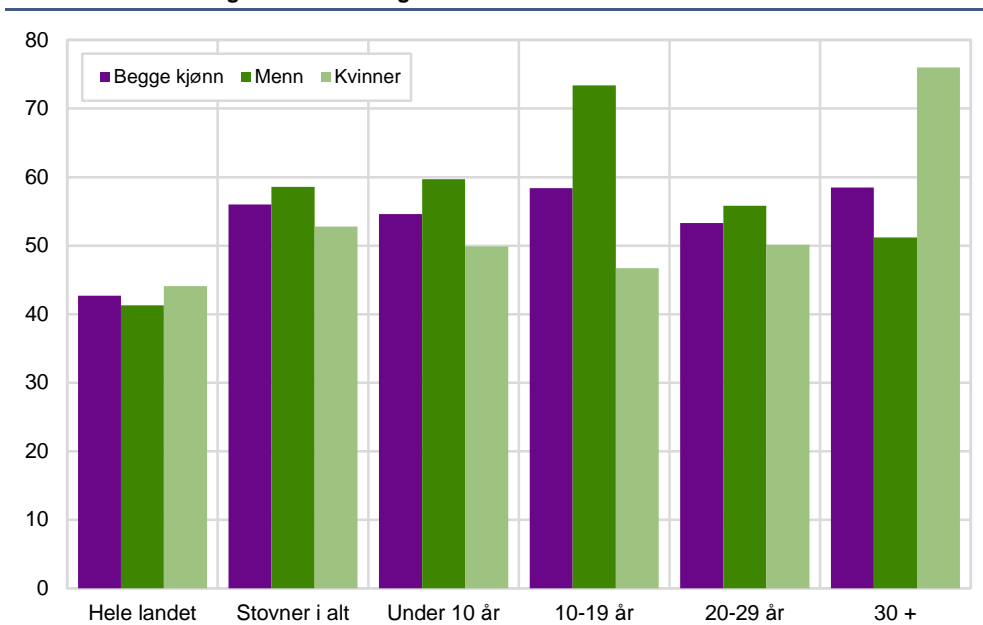
Den totale valgdeltagelsen i Stovner bydel var på 55 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette er 10 prosentpoeng lavere enn i Oslo samlet og 9 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Stovner bydel var valgdeltakelsen i denne gruppen 56 prosent, noe som er 8 prosentpoeng høyere enn for Oslo samlet sett. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest menn brukte stemmeretten

Det er flest menn med innvandrerbakgrunn som brukte stemmeretten sin i Stovner bydel. I Oslo samlet og på landsnivå var det kvinner som hadde høyest valgdeltakelse. Med en deltakerprosent på 59, så ligger menn med innvandrerbakgrunn i bydelen mer enn 12 prosentpoeng høyere enn Oslo totalt og over 15 prosentpoeng høyere enn landet samlet sett. Kvinner med innvandrerbakgrunn i Stovner bydel ligger med 53 prosent valgdeltakelse drøyt to prosentpoeng over Oslo samlet og 8 prosentpoeng høyere enn landet totalt sett i samme gruppe.

Figur 19.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Stovner og landet

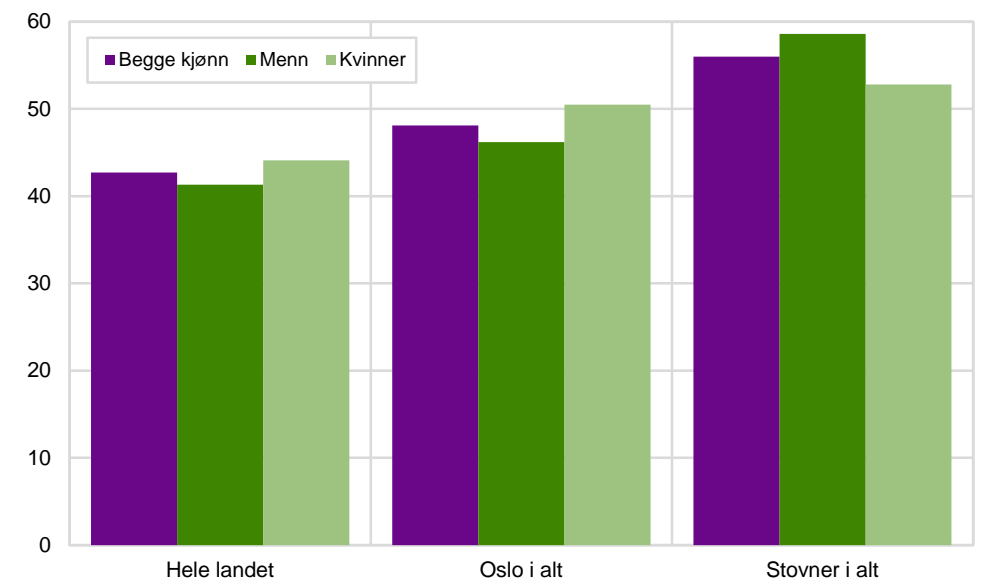
Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ingen sammenheng mellom valgdeltakelse og botid

I landet som helhet øker valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn ved økt botid. Lavest deltakelse er det i gruppen som har bodd i landet mellom 10 og 20 år. I Grorud bydel er dette gruppen med høyest valgdeltakelse, med over 58 prosent. Det er 12 prosentpoeng høyere enn for landet samlet. Den laveste valgdeltakelsen i bydelen finner vi blant personer med innvandrerbakgrunn som har bodd i landet mellom 20 og 29 år, men deltakerprosenten varierer lite mellom de ulike gruppene.

Totalt sett i Stovner bydel var det menn med innvandrerbakgrunn som brukte stemmeretten og slik er det også hvis vi ser i forhold til botid. Unntaket er de med lengst botid hvor kvinner hadde en valgdeltakelse som var hele 15 prosentpoeng høyere enn menn.

Figur 19.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Stovner og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

19.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 76 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år fra Stovner går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- I Stovner bydel er andelen 1-og 2-åringer som bruker kontantstøtte godt over landsgjennomsnittet og snittet for Oslo.

19.3.1. Barnehage

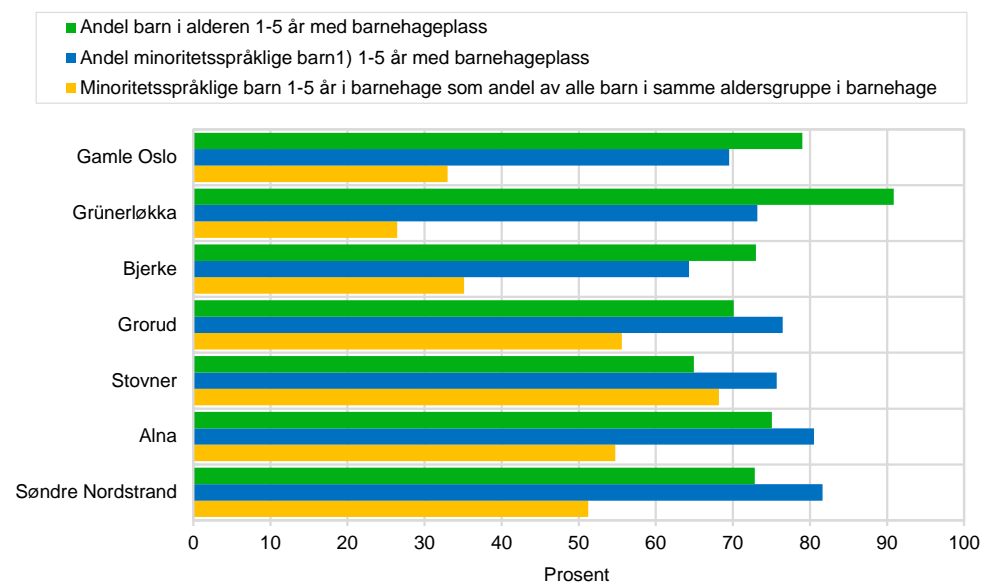
Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvare SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

3 av 4 minoritetsspråklige barn i barnehage i Oslo

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 76 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i bydel Stovner,). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i bydelen, utgjør minoritetsspråklige barn 68 prosent.

Figur 19.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012

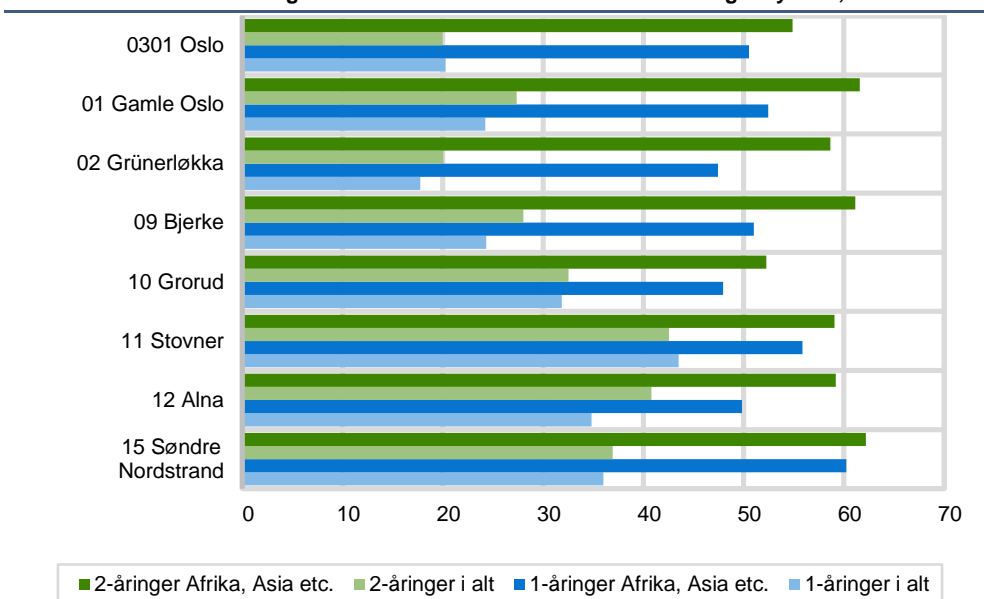
¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk..

Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

19.3.2. Kontantstøtte

Figur 19.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia, etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Mange bruker kontantstøtte

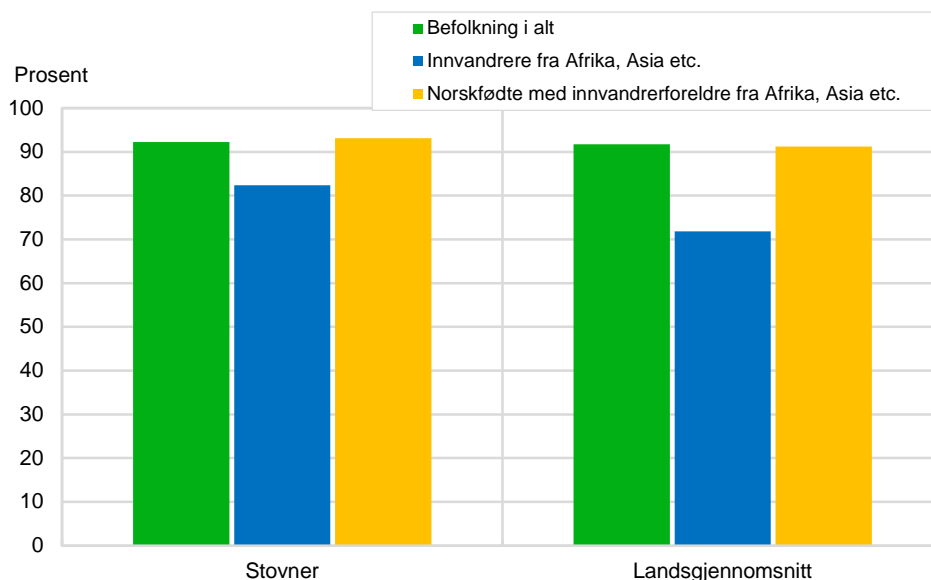
Stovner ligger godt over gjennomsnitt både i landet som helhet og i Oslo kommune i andel 1-åringer og 2-åringer som mottar kontantstøtte. Mer enn annen hver norskfødt 1-åring med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. mottar kontantstøtte og det er over gjennomsnittet for denne gruppen både i hele landet og i Oslo. Andelen 2-åringer med foreldre fra Afrika, Asia etc. i bydelen ligger også godt over landsgjennomsnittet. I forhold til de andre bydelene i Oslo ligger Stovner i øverste sjiktet av kontantstøttemottakere.

19.4. Utdanning

- Stovner ligger over landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning.
- Frafallet i videregående utdanning i Stovner er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i bydelen som helhet. Det er guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent, men kjønnsforskjellen er her mindre enn i de andre bydelene.
- Stovner ligger klart under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning. Det gjelder for bydelen totalt og for de ulike innvandrergruppene.
- Stovner ligger om lag på landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Begge innvandrergruppene er under gjennomsnittet for kommunen, mens de norskfødte fra samme landgrupper ligger over.

19.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 19.11. Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Stovner. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange innvandrere fra Afrika, Asia etc. tar videregående utdanning

Innvandrerne fra Afrika, Asia, etc. i alderen 16-18 år fra Stovner har en høyere andel som deltar i videregående utdanning enn landsgjennomsnittet for gruppen. De norskfødte med innvandrerforeldre fra den samme landgruppen ligger også noe over landsgjennomsnittet for sin gruppe, og deltar i større grad enn innvandrerne fra samme bydel. De ligger også et lite hakk over alle 16-18 åringer på Stovner. Forskjellen mellom innvandrerne og de norskfødte på Stovner når det gjelder deltakelse i videregående utdanning, er derfor mindre enn den er nasjonalt.

19.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 19.8. Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Stovner. Prosent

			Fullført med studie- eller yrkeskompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
	I alt antall	I alt prosent	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Forts. i videreg. opplæring	Gjennomført, ikke bestått	Sluttet underveis
Bydelen i alt	1 118	100	68	55	13	32	4	13	15
Menn	576	100	63	47	16	38	5	15	18
Kvinner	542	100	75	64	10	25	3	11	12
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	167	100	58	44	14	42	3	16	23
Menn	87	100	54	39	15	46	3	14	29
Kvinner	80	100	63	50	13	38	3	19	16

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Fullføring av videregående utdanning og frafall

Det var 167 innvandrere med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. som startet på videregående opplæring i løpet av de tre årene 2005, 2006 og 2007, og 11 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. De 11 er så få at de ikke er tatt med og fordelt i tabellen.

Frafallet i videregående utdanning i Stovner er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. 42 prosent av de som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, oppnådd ikke studie- eller yrkeskompetanse. 44 prosent fullførte på normert tid, mens 14 prosent fullførte på mer enn normert tid. Av alle elever i bydelen under ett, fullførte 55 prosent på normert tid og 32 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Lavt frafall blant innvandrer gutter fra Afrika, Asia etc., sammenlignet med de fleste andre steder

Som vi finner i andre kommuner og bydeler er det guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent. Hele 46 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. 39 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 15 prosent på mer en normert tid. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, 50 prosent fullførte på normert tid og 13 prosent på mer enn normert tid, mens «kun» 38 prosent ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent uten oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Både guttene og jentene i denne gruppen i Stovner ligger altså betraktelig bedre an enn landsgjennomsnittet for sine grupper, spesielt guttene.

Stovner er likevel den bydelen i utvalget vårt der det er minst forskjell mellom andel av gutter og jenter innvandret fra Afrika, Asia etc. som har fullført med studie- eller yrkeskompetanse. Det er kun 9 prosentpoeng forskjell, mot 23 prosentpoeng i Oslo som helhet og 34 prosentpoeng i Grünerløkka bydel hvor forskjellen er størst.

19.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 19.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stovner. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Stovner										
I alt	12 370	28	920	35	5 770	20	16	31	563	33
Menn	6 300	25	590	25	2 830	20	12	33	288	30
Kvinner	6 070	31	330	50	2 930	19	4	25	275	36

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lavere andel som har fullført høyere utdanning enn landsgjennomsnittet

Stovner ligger klart under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning. Innvandrerne fra EU, Nord-Amerika, etc. har høyest utdanningsnivå i Stovner, men både menn og kvinner i denne gruppen ligger godt under landsgjennomsnittet. Blant kvinnene i gruppen har halvparten fullført høyere utdanning.

Vi ser her den samme tendensen vi finner andre steder at norskfødte med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. har høyere utdanningsnivå enn innvandrerne fra samme landgruppe.

19.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 19.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stovner. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Stovner										
I alt	2 320	31	71	-	580	19	18	39	720	40
Menn	1 170	27	40	-	260	17	9	44	370	34
Kvinner	1 160	35	31	-	330	21	9	33	350	46

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Få innvandrere på Stovner deltar i høyere utdanning

Tabell 19.10 viser at Stovner ligger om lag på nivå med landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Andelen i høyere utdanning blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er ikke vist av konfidensialitetshensyn. Begge innvandrergруппene er under snittet for bydelen, mens de norskfødte fra samme landgrupper ligger over.

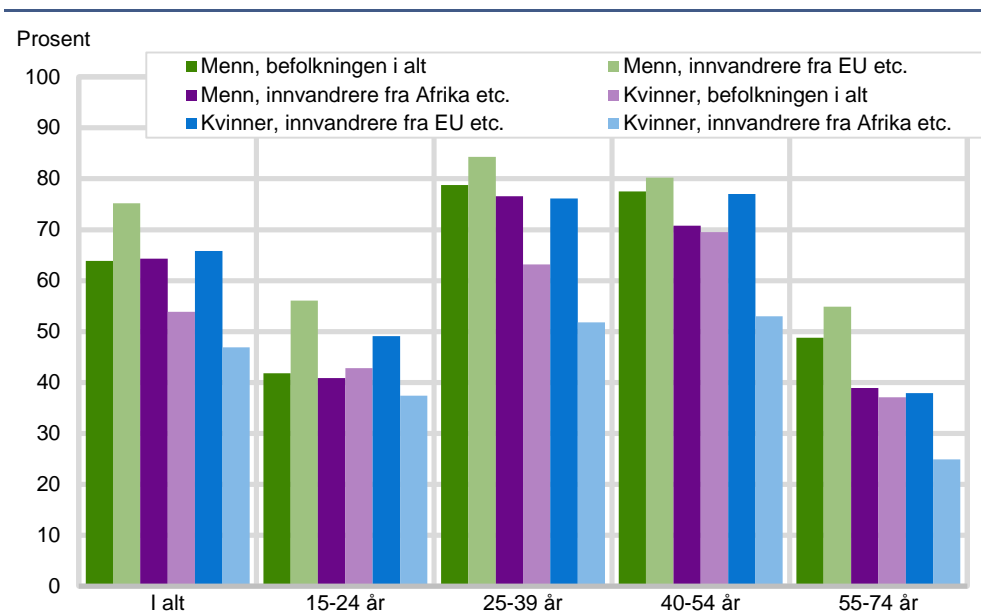
Det er en større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Unntaket er norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. hvor det er flere menn enn kvinner som deltar. Denne gruppen er imidlertid liten så tallene kan være litt tilfeldige.

19.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået lavt i Stovner bydel, både for befolkningen som helhet og for innvandrere. Unntaket er mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. som ligger nesten 6 prosentpoeng over landsgjennomsnittet for sin gruppe.
- Sysselsettingsnivået blant kvinnene i Stovner er særlig lavt både blant de med og uten innvandrerbakgrunn.
- Det er nesten fire ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak, som at en person uten innvandrerbakgrunn skal være det.
- Hver fjerde innvandrer fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialsektoren.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er noe høyere for innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn tilsvarende tall for Stovner samlet.

19.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 19.12. Sysselsatte i Stovner etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 19.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav sysselsetting blant kvinner, men over snittet for mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc.

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. På Stovner er sysselsettingen betydelig lavere, 59 prosent i alt, 64 prosent av mennene og 54 prosent av kvinnene er sysselsatt.

Særlig kvinner i Stovner bydel har lav sysselsetting. Det skiller hele 10 prosentpoeng opp til landsgjennomsnittet for alle kvinner. Det er særlig kvinner med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som drar tallene ned. Bare 47 prosent av disse er

sysselsatt. Det bidrar til at sysselsettingstallet for alle kvinner i Stovner også blir lavt, kun 54 prosent. Mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. har på den andre siden høyere sysselsetting enn landsgjennomsnittet for sin gruppe (64- mot 58 prosent).

Som i landet ellers er sysselsettingsandelen for mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. høyest. De ligger godt over nivået for bydelen, men likevel litt lavere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Norskfødte kvinner med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har betydelig høyere sysselsetting enn innvandrerkvinner med samme landbakgrunn

Det var 950 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 22 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. og 930 fra Afrika, Asia, etc. Det utgjør 47 prosent både av de norskfødte med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc.

I alderen 15-24 år er det mange som går på skole eller studerer. Og det er svært få norskfødte som er 40 år eller eldre. Om vi ser kun på dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 25-39 år og sammenligner innvandrere med dem som er født i Norge, er det interessante forskjeller. Blant mennene var 77 prosent av innvandrerne sysselsatte, mot 79 prosent av de norskfødte. Altså høyere sysselsetting blant de norskfødte, som er det vanlige mønsteret i de sju bydelene vi har sett på. Blant kvinnene i samme gruppe er det betydelig høyere grad av sysselsetting blant de norskfødte enn blant innvandrerne, henholdsvis 65 prosent og 52 prosent. Av de bydelene vi har sett på, er det imidlertid bare i Søndre Nordstrand vi finner en lavere andel sysselsatte norskfødte kvinner i alder 25-39 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

19.5.2. Arbeidsledige

Tabell 19.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Stovner

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Fra Afrika, Asia, etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Stovner	870	180	630	80	560	4,7	2,0	7,5	6,4	7,7
Menn	390	100	260	40	220	4,2	2,3	6,0	5,4	6,1
Kvinner	480	80	370	40	340	5,3	1,7	9,1	8,2	9,2

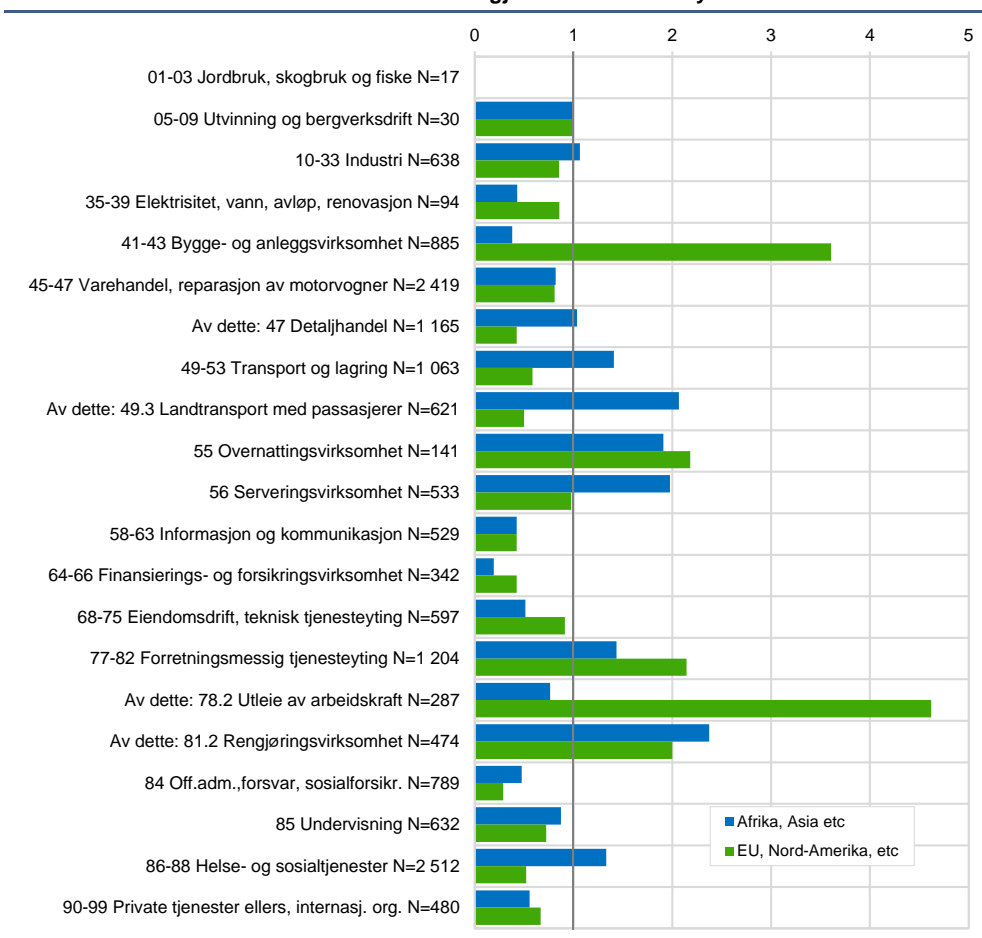
Kilde: Arbeidsmarkedstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Over to tredjedeler av de arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er noe høyere blant alle bosatte i Stovner bydel enn i landet som helhet. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 7,7 prosent, mot 6,4 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 2,0 prosent for den øvrige befolkningen. Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. har en arbeidsledighet på linje med landsgjennomsnittet for sin gruppe, mens de fra EU, Nord-Amerika etc. ligger et par prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe. Mens innvandrerne utgjør 46 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Stovner, er 72 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak, innvandrere.

19.5.3. Næringer

Figur 19.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Stovner. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 19.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika, etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 13 400 sysselsatte i Stovner bydel, av disse var 940 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 4 350 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrere var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i rengjøring

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I rengjøring er 76 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc., i landtransport av passasjerer 67 prosent og i serveringsvirksomhet 64 prosent

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc. Hver fjerde innvandrere fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i denne sektoren, der de utgjør 43 prosent av de sysselsatte.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet, de er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft

Nesten hver fjerde innvandrer fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet. Mange av de 90 med arbeid innenfor næringen utleie av arbeidskraft er også utleid til bedrifter innen bygg og anlegg.

19.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 19.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Stovner og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet ..	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Stovner	770	380	40	340	3,4	3,6	3,3	3,6
Menn	580	310	30	280	5,1	5,6	3,6	6,0
Kvinner	180	70	10	60	1,6	1,4	2,8	1,3

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia, etc.

I alt var det 380 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Stovner bydel 4.kvartal 2012, 40 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 340 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det noen flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc. Andelen selvstendig næringsdrivende blant alle bosatte i Stovner ligger om lag 1 prosentpoeng under nivået for landet som helhet. Blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. var andelen selvstendig næringsdrivende over landsgjennomsnittet for gruppen.

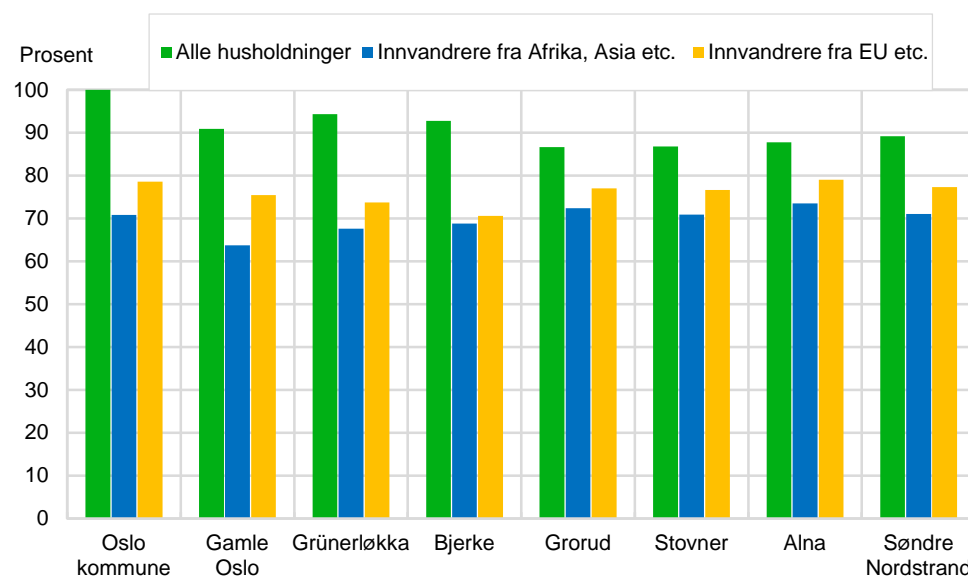

19.6. Økonomiske levekår

- Sammenlignet med alle husholdninger i Oslo har husholdningene i Stovner en median inntekt etter skatt per forbruksenhet som utgjør 87 prosent.
- Inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 82 prosent av inntektene til alle husholdningene i Stovner bydel. Inntektene til innvandrere fra EU, Nord Amerika etc. utgjorde 88 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i bydelen. I Stovner bydel er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp blant innvanderne fra Afrika, Asia etc. mer enn dobbelt så høy som i hele befolkningen i bydelen, men likevel lavere enn nivået for gruppen samlet i Oslo.
- Nesten dobbelt så mange kvinner er uføretrygdet i Stovner sammenliknet med gjennomsnittet i Oslo og i befolkningen totalt.

19.6.1. Inntekt

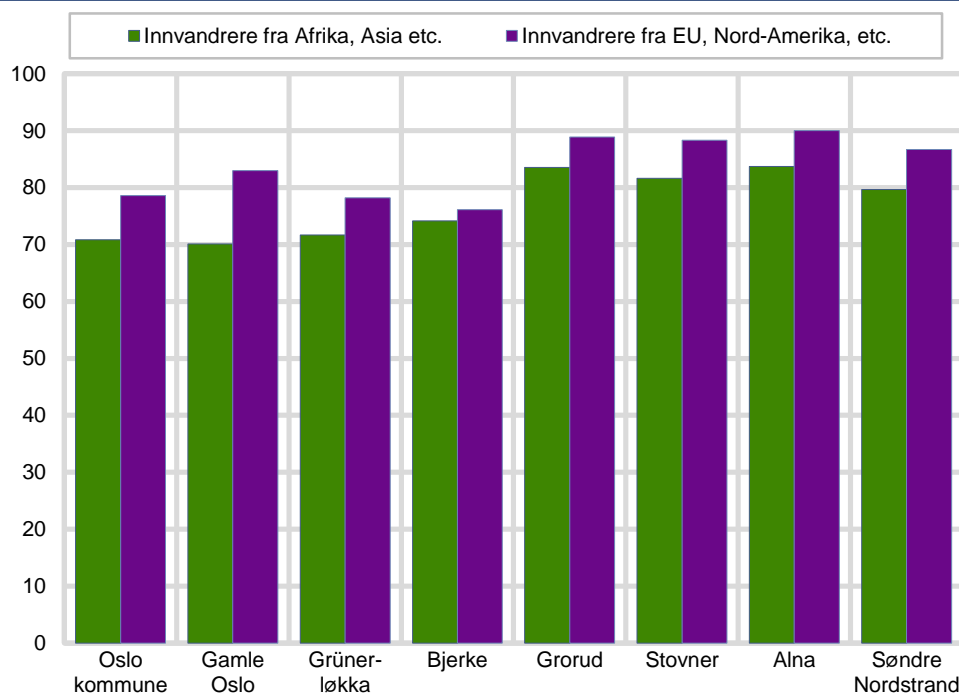
Figur 19.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for Oslo

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Stovner bydel hadde innvandrere fra Afrika og Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 235 500 kroner i 2011. Dette utgjorde 71 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Oslo, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (332 200 kroner). Innvandrere fra EU etc. hadde median inntekt per forbruksenhet var på 254 700 kroner, som utgjorde 77 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune.

Figur 19.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Alle husholdninger i Stovner bydel hadde 288 400 kroner i median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Sammenlignet med hele Oslo utgjør dette 87 prosent. Inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 82 prosent av inntektene til alle husholdninger i Stovner bydel, mens inntektene til innvandrere fra EU etc. utgjorde 88 prosent. Innvandrere hadde forholdsvis høye inntekter sett i forhold til inntektene til alle husholdningene i bydelen, sammenlignet med de andre store innvandrerbydelene i Oslo. Bare i Alna og Grorud hadde innvandrerne høyere andeler av alle husholdningenes inntekter i sin egen bydel.

19.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

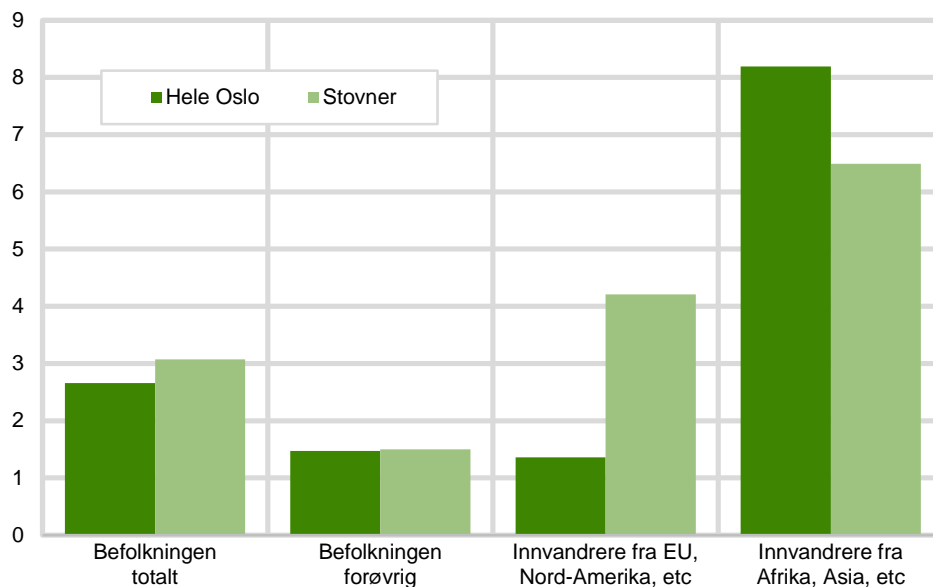
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør sammenlikning at økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringen, blir vanskeligere.

Lav andel innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp og høy andel fra EU, Nord-Amerika etc.

I Stovner bydel er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. mer enn dobbelt så høy som i hele befolkningen i bydelen, men likevel lavere enn nivået for gruppen samlet i Oslo. Innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. i Stovner lå imidlertid langt over kommunegjennomsnittet for sin gruppe.

Figur 19.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Stovner og hele Oslo. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

19.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

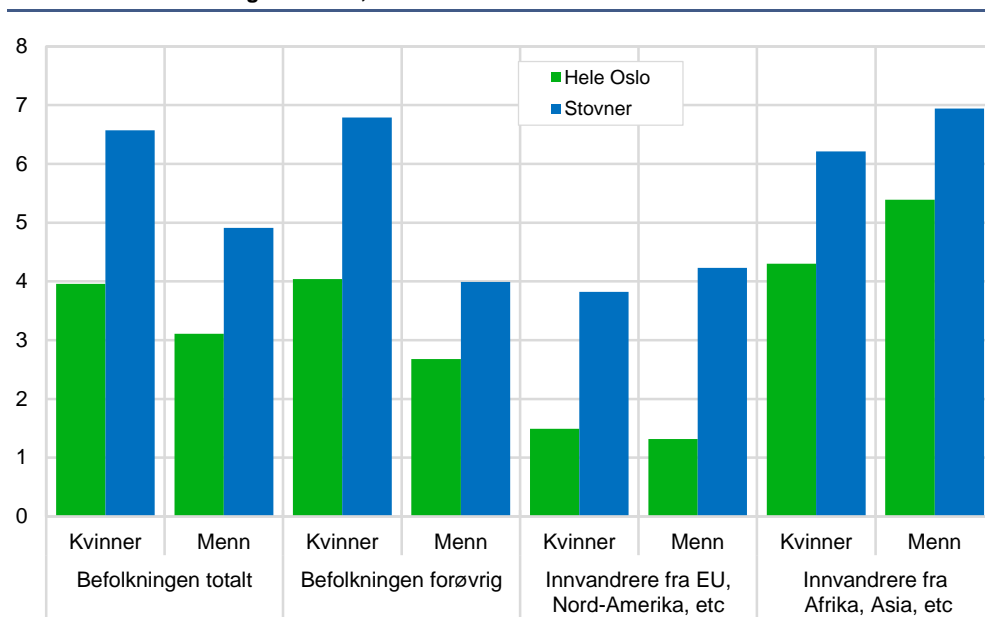
I Stovner bydel er andelen med uførepensjon betydelig høyere enn gjennomsnittet for hele Oslo, og høyest for kvinnene der 6,6 prosent er uføretrygdet. Nær 7 prosent av de mannlige innvandrerne fra Afrika, Asia etc. mottar uføretrygd, mens det er færrest kvinnelige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., som mottar slik trygd (3,8 prosent).

Høy andel på uføretrygd i alle grupper

For både menn og kvinner i befolkningen for øvrig ligger andelen uførepensjonister langt høyere enn gjennomsnittet for Oslo. Nesten dobbelt så mange kvinner er uføretrygdet i Stovner sammenliknet med gjennomsnittet i Oslo og i befolkningen totalt i landet. Det samme gjelder mennene, men her er ikke forskjellen så stor (om lag 1 prosentpoeng).

Alle innvandrergруппene i Stovner bydel har høyere andel uføretrygd en det som er gjennomsnittet for de samme gruppene i Oslo.

Figur 19.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Stovner og hele Oslo, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

19.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandrergруппene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Stovner er andelene alderspensjonister noe høyere enn for hele Oslo i nesten alle gruppene og for begge kjønn. Det er særlig innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som stikker seg ut med relativt mange alderspensjonister sammenliknet med Oslo generelt. Hele 24 prosent av de kvinnelige og 15 prosent av de mannlige innvandrerne fra denne landgruppen mottar alderspensjon. . På den annen side er det få innvandrere fra Afrika, Asia, etc. som mottar alderspensjon, i Grorud bydel som i Oslo samlet.

Tabell 19.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Stovner og hele Oslo. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele Oslo	Stovner	Hele Oslo	Stovner
Befolkningen totalt	12	14	8	10
Befolkningen for øvrig	14	18	10	14
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	12	24	5	15
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	3	3	3	4

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

19.1. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Stovner. Dagens landgruppering.....	681
19.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Stovner. 1. januar 2013	683
19.3. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Stovner. 1. januar 2013. Prosent	684
19.4. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Stovner. 1. januar 2013	685
19.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 19.4. Stovner. 1. januar 2013	686
19.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Stovner. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall.....	691
19.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Stovner og landet	692
19.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Stovner og landet	693
19.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012.....	694
19.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011.....	695
19.11. Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Stovner. 1. oktober 2012.....	696
19.12. Sysselsatte i Stovner etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent.....	699
19.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Stovner. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen	701
19.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for Oslo	703
19.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo.....	704
19.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Stovner og hele Oslo. 2012. Prosent	705
19.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Stovner og hele Oslo, 2012.....	706

Tabellregister

19.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Stovner	680
19.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Stovner	682
19.3.	Innvandrere i Stovner, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013	683
19.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stovner, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013	685
19.5.	Befolkningsendringer i Stovner 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	687
19.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Stovner. Per 1. januar 2013	690
19.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Stovner	691
19.8.	Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Stovner. Prosent	697
19.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stovner. 1. oktober 2012	698
19.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stovner. 1. oktober 2012	698
19.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	699
19.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Stovner.....	700
19.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Stovner og hele landet. 4. kvartal 2012.....	702
19.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Stovner og hele Oslo. 2012. Prosent.....	707

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Alna**

Innhold

20. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Alna.....	713
20.1. Innledning.....	713
20.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	714
20.2.1. Demografi.....	714
20.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	722
20.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011.....	726
20.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte.....	728
20.3.1. Barnehage.....	728
20.3.2. Kontantstøtte.....	729
20.4. Utdanning.....	730
20.4.1. Deltakelse i videregående utdanning.....	730
20.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	731
20.4.3. Utdanningsnivå.....	732
20.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	732
20.5. Arbeid.....	734
20.5.1. Sysselsettingsnivå.....	734
20.5.2. Arbeidsledige.....	735
20.5.3. Næringer.....	736
20.5.4. Selvstendig næringsdrivende.....	737
20.6. Økonomiske levekår.....	738
20.6.1. Inntekt.....	738
20.6.2. Sosialhjelp.....	739
20.6.3. Uførepensjon.....	740
20.6.4. Alderspensjon.....	741
Referanser.....	742
Figurregister.....	743
Tabellregister.....	744

20. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Alna

20.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

20.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- Nær halvparten av innbyggerne i Alna bydel hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, langt over andelen for Norge som helhet, som var 14 prosent. Pakistanere er den største gruppen.
- Makedoniere, pakistanere og marokkanere er gruppene som er mest overrepresentert i bydelen. Rundt 15 prosent av personer med denne bakgrunn i landet er bosatt i Alna.
- Majoriteten (67 prosent) av dem med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 33 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. Det siste er en betydelig større andel enn landsgjennomsnittet som er 16 prosent
- Bydelen har en klar overvekt av personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. Hele 88 prosent av dem med innvandrerbakgrunn kommer herfra, mens bare 12 prosent kommer fra EU, Nord-Amerika etc. I Norge under ett har 43 prosent av dem med innvandrebakgrunn bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.
- Hele 60 prosent av innvandrerne i bydelen har bodd i landet i mer enn 10 år. Bare 11 prosent har bodd kortere enn 3 år.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 50 prosent kommet ved familieinnvandring, 34 prosent av fluktgrunner og 23 prosent som arbeidsinnvandrere.
- Valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn i Alna ved det siste kommunevalget var 49 prosent. Det er på nivå med tilsvarende tall for Oslo samlet, men høyere enn landsgjennomsnittet.

20.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Alna bydel var det da 48 060 innbyggere, 23 370 av dem, det vil si 49 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er tre og en halv gang så mye som landsgjennomsnittet. 88 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Innvandrere fra mange land, flest fra Pakistan

Alna har innvandrere fra 149 forskjellige land, som er sju flere enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Pakistan, og står med sine 2 630 personer for 17 prosent av innvandrerne i bydelen, nest-flest er det fra Tyrkia (920). Deretter følger Polen, Irak og Iran.

Tabell 20.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Alna

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Alna	Prosent av folketallet i Alna	Prosent som bor i Alna per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	48 060	100,0	1,0
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	23 370	48,6	3,3
Innvandrere	593 000	11,7	15 620	32,5	2,6
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	7 740	16,1	6,6
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	2 730	5,7	0,9
Innvandrere	282 000	5,6	2 460	5,1	0,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	270	0,6	1,3
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	20 640	42,9	5,1
Innvandrere	311 000	6,2	13 170	27,4	4,2
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	7 470	15,5	7,7

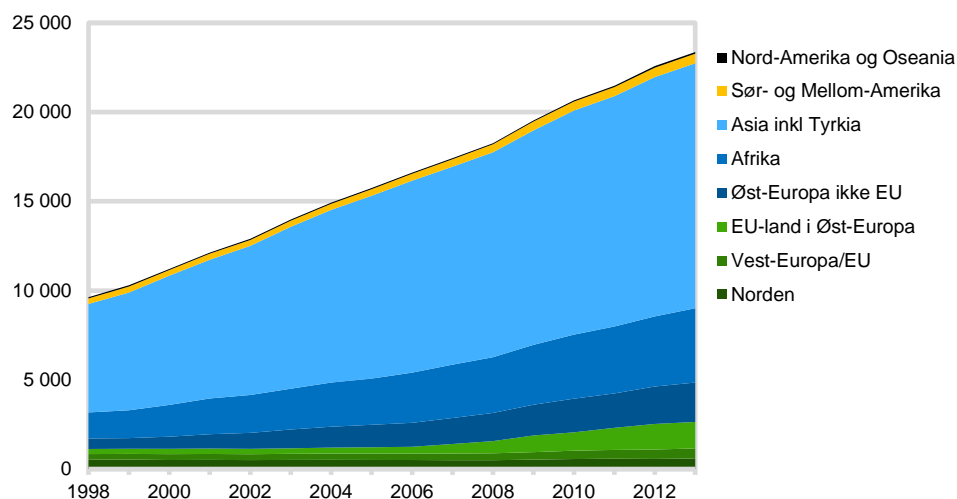
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nesten fire ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

I Alna har 21 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) europeisk bakgrunn, mens 59 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks). Andelen europeere har økt siden 2006 med 5 prosentpoeng, mens andelen asiater har gått ned fra 65- til 59 prosent. Andelen med afrikansk bakgrunn har vært stabil i perioden og kun økt med knappe 1 prosentpoeng. Gruppen utgjorde i 2013 18 prosent av dem med innvandrerbakgrunn i Alna bydel.

Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 41 prosent, fra 16 610 til 23 370 fra 2006 til 2013. Det har vært vekst i antallet i alle gruppene (figur 20.1), størst i Asia inkludert Tyrkia (2 970), fulgt av Afrika (1 350) og EU-land i Øst-Europa (1 100). Andelen med bakgrunn fra Asia har som nevnt minnet med 6 prosentpoeng, samtidig som antallet har økt med 28 prosent. Andelen med bakgrunn fra øst-europeiske EU-land økt med 4 prosentpoeng, mens antallet har økt med nesten 290 prosent, fra 380 til 1 490.

Figur 20.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Alna. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Alna økte fra 11 210 i 2000, til 16 610 i 2010, og altså 23 370 i 2013. Gjennomsnittlig vekst i antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre per år for årene 2006-2012 har vært 1 090. Veksten i antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har vært rimelig jevn i hele perioden 1998-2013, likevel med toppeier i 2002, 2008/2009 og 2011. Effekten av utvidelsen av EU, som vi ser i statistikken for landet som helhet, vises ikke så godt i totalen, på grunn av den store økningen blant dem fra Asia og Afrika.

Personer fra Makedonia, Pakistan og Marokko er mest overrepresentert

Det er altså spesielt mange pakistanere i Alna. Bydelen, som har 3,3 prosent av landets innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, har 14,8 prosent av landets pakistanere og dessuten 13,7 prosent av marokkanere. Det er likevel Makedonia som er mest overrepresentert i Alna med sine 520 personer som utgjør hele 15 prosent av landets makedonere. Av de store gruppene er svensker mest underrepresentert.

Tabell 20.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Alna

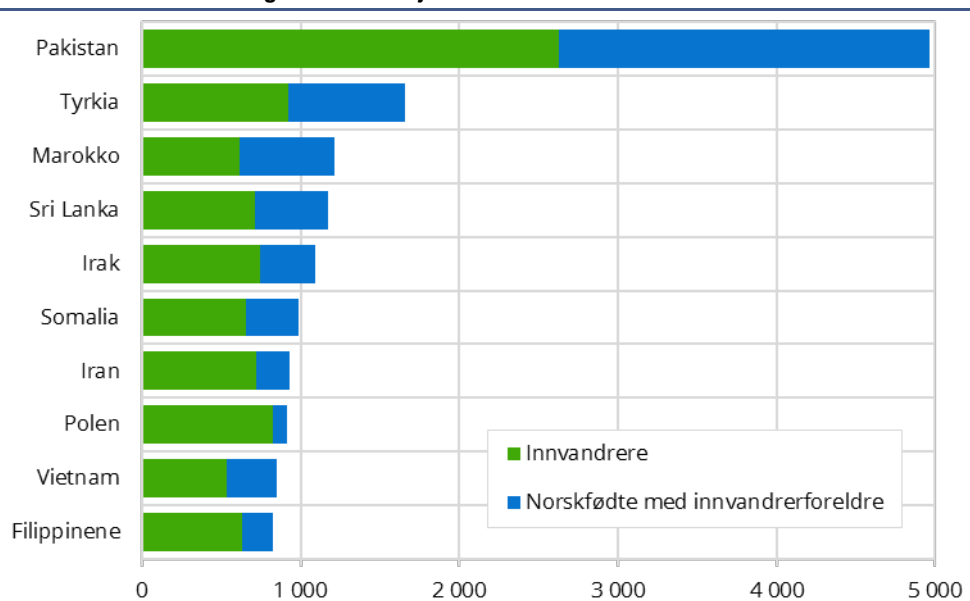
Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Alna	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Alna	Andel av samlet med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Alna per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	23 370	15 620	7 740	66,9	33,1	100,0	100,0	3,3
Pakistan	4 960	2 630	2 330	53,0	47,0	21,2	4,7	14,8
Tyrkia	1 660	920	740	55,7	44,3	7,1	2,4	9,8
Marokko	1 210	620	590	50,9	49,1	5,2	1,2	13,7
Sri Lanka	1 170	710	460	60,4	39,6	5,0	2,1	8,0
Irak	1 090	750	340	68,6	31,4	4,7	4,2	3,7
Somalia	990	650	330	66,3	33,7	4,2	4,7	3,0
Iran	930	720	210	77,4	22,6	4,0	2,7	4,9
Polen	920	830	90	90,3	9,7	3,9	11,6	1,1
Vietnam	850	530	320	62,5	37,5	3,6	3,0	4,0
Filippinene	830	630	200	76,2	23,8	3,5	2,5	4,6
Afghanistan	780	610	170	77,8	22,2	3,3	2,0	5,4
Kosovo	570	360	210	62,9	37,1	2,4	2,0	4,0
Makedonia	520	330	190	63,7	36,3	2,2	0,5	15,0
Etiopia	480	340	140	70,1	29,9	2,1	1,0	6,8
India	450	300	160	65,4	34,6	1,9	1,7	3,8
Eritrea	440	290	150	65,6	34,4	1,9	1,7	3,7
Bosnia-Hercegovina	410	320	80	79,3	20,7	1,7	2,3	2,4
Sverige	310	280	20	92,8	7,2	1,3	5,3	0,8
Russland	270	220	50	82,5	17,5	1,2	2,5	1,5
Chile	260	190	70	73,3	26,7	1,1	1,1	3,3
Thailand	200	190	20	91,1	8,9	0,9	2,2	1,3
Andre land	4 080	3 220	860	78,8	21,2	17,5	38,6	1,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Marokko og Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 20.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Alna er det de fra Marokko som har størst andel norskfødte med innvandrerforeldre, fulgt av Pakistan og Tyrkia. I antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan. For disse tre landene begynner andelen norskfødte å nærme seg halvparten av alle med innvandrerbakgrunn. Også Sri Lanka, Vietnam og Kosovo har en høy andel norskfødte, nær 40 prosent.

Figur 20.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Alna. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre i Alna, som i landet under ett, men forskjellen mellom de to gruppene er likevel mindre her enn i de fleste andre kommuner og bydeler. I Alna er 67 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere, og 33 prosent er norskfødte med innvandrerforeldre. Andelen norskfødte ligger 17 prosentpoeng over landsgjennomsnittet, som er på 16 prosent og 10 prosentpoeng over gjennomsnittet for Oslo.

Tabell 20.3. Innvandrere i Alna, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Alna	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	15 620	100	11	12	17	25	35
EU, Nord-Amerika etc. . .	2 460	100	30	24	15	11	20
Afrika, Asia etc.	13 170	100	8	9	18	27	37
Pakistan	2 630	100	6	7	13	22	52
Tyrkia	920	100	4	6	11	22	57
Polen	830	100	34	35	17	4	11
Irak	750	100	6	10	27	52	5
Iran	720	100	5	5	14	36	40
Sri Lanka	710	100	4	5	12	35	45
Somalia	650	100	8	9	36	31	16
Filippinene	630	100	15	13	21	15	35
Marokko	620	100	4	6	8	23	59
Afghanistan	610	100	12	22	35	27	5
Vietnam	530	100	3	4	8	17	68
Kosovo	360	100	8	8	9	54	21
Etopia	340	100	11	15	26	29	19
Makedonia	330	100	8	8	13	25	47
Bosnia-Hercegovina	320	100	4	4	7	77	8
India	300	100	17	13	13	14	43
Eritrea	290	100	10	17	27	12	33
Sverige	280	100	25	17	15	27	17
Russland	220	100	13	12	48	24	4
Chile	190	100	2	4	6	10	79
Thailand	190	100	19	15	25	22	18
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc. . .	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

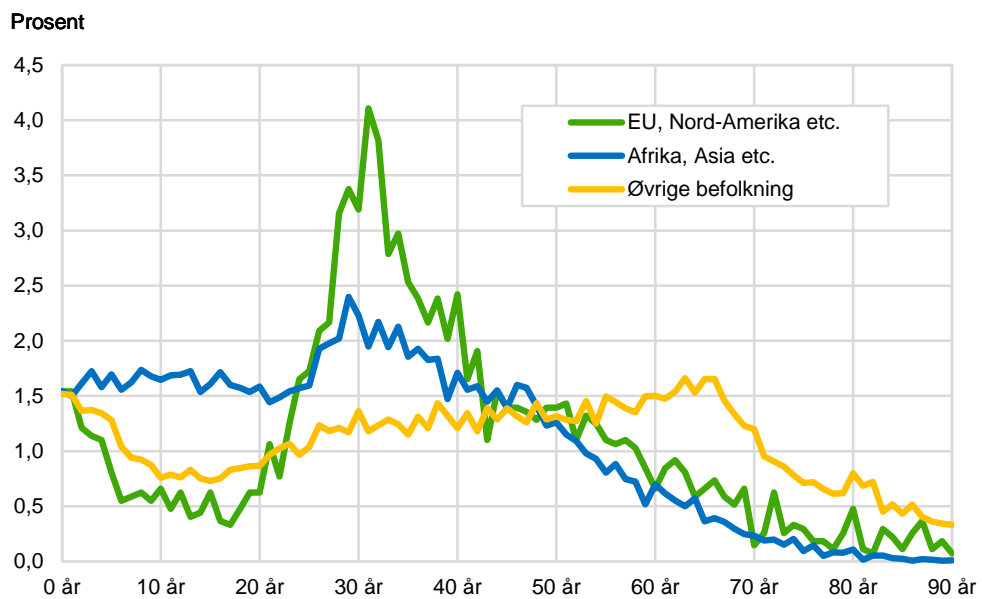
Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 20.3 viser innvandrere bosatt i Alna fordelt etter botid i Norge. Som vi ser har Alna mange innvandrere som har bodd lenge i Norge. Hele 60 prosent av innvandrerne i bydelen har bodd i landet i mer enn 10 år. Bare 11 prosent har bodd kortere enn 3 år. Landsgjennomsnittet er henholdsvis 37- og 28 prosent.

Botid varierer mye etter landbakgrunn. Tabellen viser at noen land har en klar majoritet med kort botid i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid. Mer enn 80 prosent av innvandrerne fra Chile, Vietnam, Bosnia, Marokko og Sri-Lanka, som bor i Alna har bodd i landet i mer enn 10 år. Innvandrere fra Chile og Vietnam har spesielt mange som har bodd i Norge i mer enn 20 år, henholdsvis 79 og 68 prosent. Ellers er det mange fra Polen, Sverige, Thailand og Afghanistan med kort botid.

Tabellen viser også et klart skille i botid mellom innvandrere fra det to hovedgruppene, EU, Nord-Amerika etc. på den ene siden og innvandrere fra Afrika, Asia etc. på den andre. Mens den sistnevnte gruppen har en klar majoritet (64 prosent) som har bodd i Norge mer enn 10 år, har majoriteten (54 prosent) i den førstnevnte gruppen bodd i landet kun 5 år eller mindre.

Figur 20.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Alna. 1. januar 2013. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ulik aldersprofil

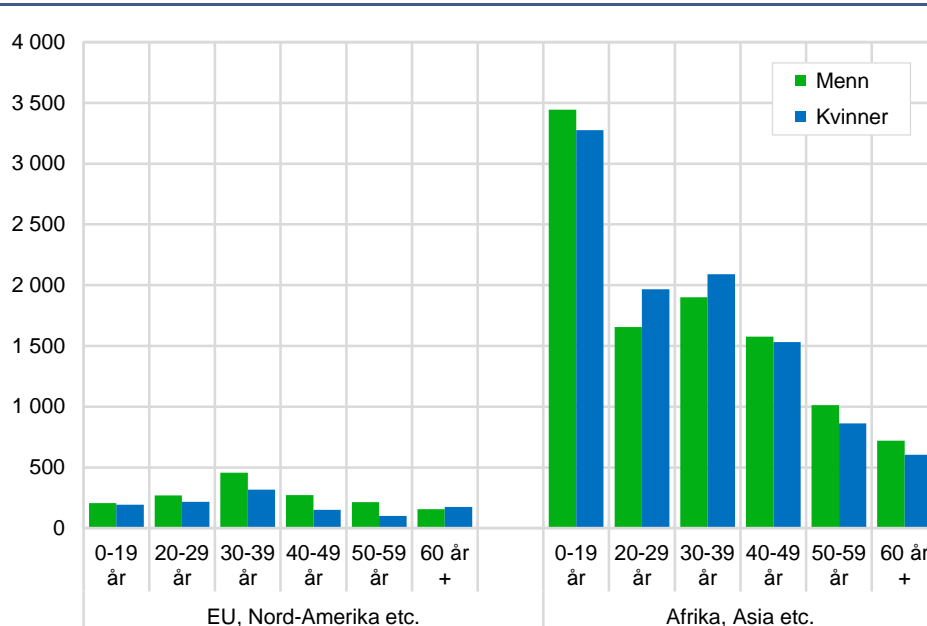
Aldersprofilene for de tre gruppene i Alna – innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra henholdsvis EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc., og den øvrige befolkningen – er ganske ulike. De fra EU, Nord-Amerika etc. er preget av temmelig nylig innflytting, med få barn og ungdommer, mange voksne under 40 år og ikke mange eldre. De fra Afrika, Asia etc., på den annen side, har en aldersfordeling som er mer lik befolkningen for øvrig, selv om andelen yngre er høyere og andelen eldre er lavere. De fleste i denne gruppen har lengre botid enn dem fra EU, Nord-Amerika etc., samtidig som det er påfyll av nye innvandrere hvert eneste år. Dette er ikke en bydel hvor barnefamiliene flytter ut etter som barna vokser til, som ofte er tilfelle i de indre bydelene. Samtidig er det en markert topp i kurven rundt 30 år på grunn av den stadige innflyttingen av unge voksne med og uten barn. Denne alderstoppen er særlig tydelig blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.

Alderskurven for den øvrige befolkningen i Alna ligner mye på kurven for en fraflyttingskommune i utkant-Norge, med få unge og toppen i alderskurven på ca. 65 år. Det er de unge som flytter ut og de eldre som blir igjen.

Tabell 20.1 viser at innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 43 prosent av Alnas befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 6 prosent. Blant dem under 20 år har 59 prosent innvandrerbakgrunn og hele 56 prosent er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. I alderen 20-39 år har 62 prosent innvandrerbakgrunn, og her har 9 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 52 prosent fra Afrika, Asia etc.

Figur 20.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Alna. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc. og kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem fra Afrika, Asia etc.

Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (58 prosent) enn kvinner. Det er flere menn enn kvinner i alle aldersklasser unntatt den eldste.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det tilnærmet balanse mellom kjønnene. Det er imidlertid flere kvinner enn menn mellom 20 og 39 år, mens det er flere menn enn kvinner blant dem over 50 år. Som figur 20.4 viser, er det en relativt høy andel under 20 år blant personer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. At det er flere kvinner enn menn i denne gruppen i alderen 20-39 år er et generelt trekk for landet, og ikke noe spesielt for Alna. Det samme er tilfellet med overskuddet av menn blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc.

Mange innvandrere vil bo i sentrumsområdene

Av tabell 20.4 og figur 20.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Alna.

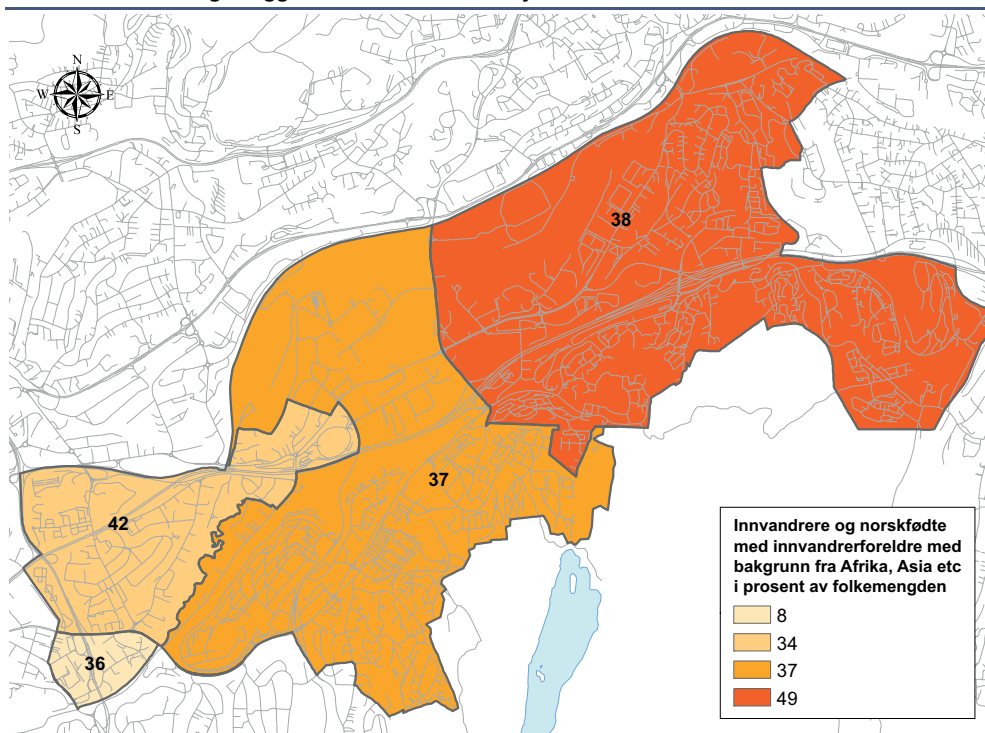
Andelen personer med innvandrerbakgrunn er høyest i Ulsholt hvor de utgjør 54 prosent av alle bosatte. Nær halvparten av beboerne i dette delområdet har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Ser vi bort fra Østensjø hvor svært få er bosatt, er andelen med innvandrerbakgrunn lavest i Ulven. Her utgjør disse 42 prosent av alle bosatte. Her er også andelen med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. lavest.

Personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika er som nevnt tidligere en betydelig mindre gruppe i Alna sammenliknet med dem fra Afrika, Asia etc. De er relativt jevn bosatt i de ulike delområdene, men flest finner du på Ulven der de utgjør 8 prosent av alle bosatte.

Tabell 20.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Alna, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Alna	48 060	49	6	43
36 Østensjø	40	19	11	8
37 Alfaset	17 070	43	6	37
38 Ulsholt	24 920	54	5	49
42 Ulven	6 030	42	8	34

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 20.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 20.4. Alna. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 20.5. Befolkningsendringer i Alna 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	46 600	2 250	1 140	1 110	2 640	1 320	1 320	13 180	14 110	-940	1 460	48 060
Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre ..	20 660	1 020	120	890	2 480	1 150	1 330	7 540	7 050	490	2 710	23 370
EU, Nord- Amerika, etc.	2 120	100	40	60	980	360	620	1 340	1 410	-80	610	2 730
Afrika, Asia, etc.	18 540	920	80	830	1 500	790	710	6 200	5 630	570	2 100	20 640
Pakistan	4 570	190	20	170	320	140	170	1 040	990	50	400	4 960
Tyrkia	1 530	70	10	60	60	30	40	370	330	40	130	1 660
Marokko	1 100	40	10	40	50	20	30	310	260	50	110	1 210
Sri Lanka	1 210	50	0	50	60	30	40	200	320	-120	-40	1 170
Irak	910	70	0	70	50	100	-50	500	350	150	180	1 090
Somalia	850	60	0	60	100	110	-10	580	500	90	140	990
Iran	910	40	0	40	60	50	20	350	380	-30	30	930
Polen	680	40	10	40	370	90	280	550	620	-70	240	920
Vietnam	840	40	10	30	20	20	0	290	310	-30	10	850
Filippinene	730	30	10	30	110	40	70	200	200	0	100	830
Den øvrige befolkningen	25 950	1 230	1 020	220	160	170	-10	5 640	7 070	-1 430	-1 250	24 700

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 20.5. er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Stadig færre uten innvandrerbakgrunn

Alna hadde en befolkningsvekst mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 1 460 personer. Innvandrerne og de norskfødte med innvandrereforeldre hadde en vekst på 2 710, mens den øvrige befolkningen gikk ned med hele 1 250 personer. I 2006 hadde 38 prosent av befolkningen i Alna innvandrerbakgrunn, i 2010 var andelen økt til 44 prosent og i 2013 var den oppe i 49 prosent.

Fra 2010 til 2013 hadde de fra Afrika, Asia etc. størst vekst, med 2 100, mens de fra EU, Nord-Amerika etc. hadde en vekst på 610. De førstnevnte hadde flere fødsler, både i antall og i relative tall, med 47 mot 41 per 1 000 middelfolkemengde¹. Med kvinneoverskudd i alderen 20-39 blant dem fra Afrika, Asia etc. og overskudd av menn i den andre gruppen (se figur 20.4), er det som forventet med relativt flere fødsler blant dem fra Afrika, Asia etc. Begge grupper hadde innvandringsoverskudd, mens de fra EU, Nord-Amerika etc. hadde et lite flytteunderskudd mot resten av landet (inkludert flyttinger til og fra andre bydeler i Oslo). Den andre gruppen hadde flytteoverskudd.

Størst vekst blant dem med bakgrunn fra Pakistan

Pakistannerne, tyrkerne og marokkanerne, som er de største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Alna, har både fødselsoverskudd, innvandringsoverskudd og innflyttingsoverskudd. Irakerne er gruppen med størst fødselsoverskudd og innenlands flytteoverskudd i forhold til middelfolkemengden, samtidig som de også har flere utvandring enn innvandring. Pakistannerne har hatt størst vekst i antall, med 170 både i fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd, samt 50 i innenlands nettoinnflytting.

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistikert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

Det har vært størst innvandring av pakistanere og polakker. Pakistanerne er også på topp i antall utvandring, fulgt av somaliere og irakere. I relative tall er det størst utvandring av polakker og somaliere. Pakistanerne er gruppen med størst innflytting fra andre kommuner og bydeler. De har også flest utflyttinger. I forhold til folketallet er det likevel desidert størst gjennomtrekk av polakker, fulgt av irakere.

20.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandet til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselfdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 15 600 som var registrert som innvandrere i Alna bydel per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 3 700 personer. Rundt 1 200 personer med pakistansk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er

nesten halvparten av alle pakistanske innvandrere i Alna. Pakistanere er en gruppe med lang botid i Norge. De første pakistanere innvandret allerede i slutten av 1960-årene. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer som kom til Norge på grunn av flukt. Pakistanske innvandrere som kom tidlig på 1970-tallet var hovedsakelig arbeidsinnvandrere. Etter innvandringsstoppen i 1975 har pakistanere kommet til Norge primært gjennom familieinnvandring. Den samme forklaringen gjelder tyrkiske innvandrere hvor 36 prosent stod med uoppgitt innvandringsgrunn.

Halvparten som familieinnvandrere– mye høyere andel enn i landet

11 900 innvandrere i Alna bydel var registrert med innvandringsgrunn. 50 prosent av dem kom som følge av familieinnvandring, 34 prosent kom av fluktgrunner, mens 13 prosent var arbeidsinnvandrere. 3 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Alna har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 35 prosent av alle familieinnvandrede i Oslo. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med *oppgitt innvandringsgrunn* var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Alna bydel har en betydelig høyere andel familieinnvandrere enn Norge sett under ett og Oslo kommune, mens andelen arbeidsinnvandrere er betydelig lavere enn for hele landet og Oslo. Andelen flyktninger i Alna er også høyere enn andelen som flyktninger utgjør på landsbasis og i Oslo kommune.

Familieinnvandrere utgjorde den desidert største gruppen av innvandrere i Alna, i alt 5 900 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Alna kommer fra Pakistan og Tyrkia med henholdsvis 1 200 og 500 personer (tabell 20.6). Det var i alt 4 000 personer i Alna som har kommet til Norge på grunn av flukt. Personer med bakgrunn fra Iran topper listen, med 510 personer etterfulgt av irakere og afghanere med henholdsvis 420 og 360 personer.

Få arbeidsinnvandrere, mer enn en tredjedel av dem fra Polen

37 prosent av alle arbeidsinnvandrerne *med oppgitt innvandringsgrunn* i Alna hadde bakgrunn fra Polen, 800 personer i absolutte tall. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere i bydelen hadde bakgrunn fra Litauen og utgjorde rundt 100 personer.

Tabell 20.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Alna. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Inn- vandrere i alt	Innvandringsgrunn						Uopp- gitt innvandrings- grunn ¹
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdan- ning	Annen innvand- rings- grunn	
			I alt	Hvorav familie- innvandret til flyktning				
I alt	15 623	1 516	5 938	2 084	4 040	356	55	3 718
Pakistan	2 631	63	1 189	109	117	8	14	1 240
Tyrkia	923	11	506	102	61	6	5	334
Polen	827	559	161	14	26	17	-	64
Irak	747	:	300	282	422	:	:	17
Iran	722	:	179	144	513	7	:	18
Sri Lanka	709	9	350	242	300	4	-	46
Somalia	653	:	277	244	349	:	:	24
Filippinene	630	89	233	6	10	88	9	201
Marokko	616	12	265	25	11	-	-	328
Afghanistan	606	-	237	214	362	-	-	7
Vietnam	532	:	162	114	361	:	:	3
Kosovo	358	18	100	57	217	:	:	21
Etiopia	337	:	119	85	189	10	:	15
Makedonia	333	8	163	25	57	-	-	105
Bosnia- Hercegovina	321	11	43	27	242	:	:	23
India	295	37	112	11	7	17	6	116
Eritrea	286	:	81	70	192	:	:	11
Sverige	283	-	-	-	-	-	-	283
Russland	222	18	104	14	69	24	-	7
Chile	189	:	60	38	121	:	:	3
Thailand	185	:	140	4	6	:	:	32
Danmark	163	-	-	-	-	-	-	163
Litauen	148	101	26	-	:	15	:	:
Serbia	140	25	58	11	26	3	-	28
Kina	140	7	64	6	16	10	-	43
Tyskland	128	61	25	-	-	6	-	36
Storbritannia	102	41	25	-	-	-	-	36

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

De to største gruppene i Alna bydel, pakistanerne og tyrkerne, har bakgrunn fra arbeidsmigrasjon til Norge før innvandringsstoppen i 1974/75. Derfor har vi så høy andel uoppgitte i begge gruppene. Etter innvandringsstoppen har økningen i gruppene hovedsakelig skjedd gjennom familieinnvandring.

Aller flest familieinnvandring fra Pakistan

Til sammen 5 900 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Alna per 1. januar 2013 (se tabell 20.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

47 prosent av familieinnvandrerne i Alna bydel har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 53 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 20.7. Familieinnvandrede etter familiegjeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Alna

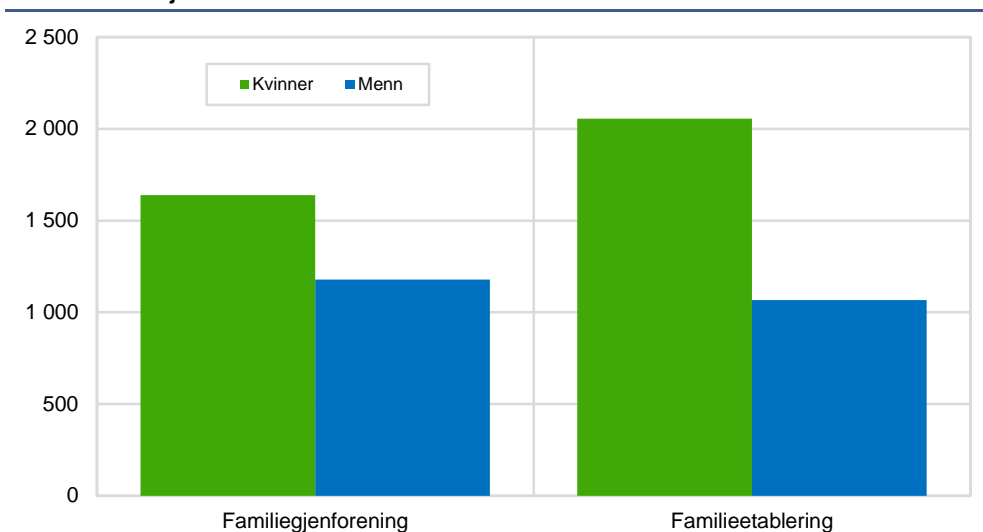
Land-bakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølgning	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	5 938	2 816	3 122	2 487	594	41
Pakistan	1 189	385	804	783	18	3
Tyrkia	506	212	294	253	37	4
Sri Lanka	350	154	196	184	7	5
Irak	300	225	75	75	-	-
Somalia	277	249	28	27	:	:
Marokko	265	70	195	158	33	4
Afghanistan	237	162	75	72	:	:
Filippinene	233	138	95	48	46	1
Iran	179	67	112	106	5	1
Polen	161	129	32	19	11	2
Makedonia	163	53	110	96	11	3
Vietnam	162	83	79	75	4	-
Thailand	140	41	99	11	87	1
Etiopia	119	57	62	60	:	:
India	112	43	69	64	5	-
Russland	104	45	59	17	42	-
Kosovo	100	33	67	54	12	1
Eritrea	81	34	47	44	:	:
Kina	64	38	26	20	3	3
Serbia	58	41	17	14	3	-

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Hele åtte av ti blant de familieetablerte innvandrerne i Alna hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn (se tabell 20.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Pakistan, om lag 800 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var flere pakistanske kvinner enn pakistanske menn i Alna som kom gjennom familieetablering.

Blant familiegjeningforente var det også flest med bakgrunn fra Pakistan, 390 personer. Seks av ti familiegjeningforente med pakistansk landbakgrunn var kvinner. Seks av ti familiegjeningforente i Alna bydel var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 66 prosent (figur 20.6).

Figur 20.6. Familieinnvandrere etter familiegjeningstype og kjønn. Alna. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

20.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Alna bydel ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen 2013).

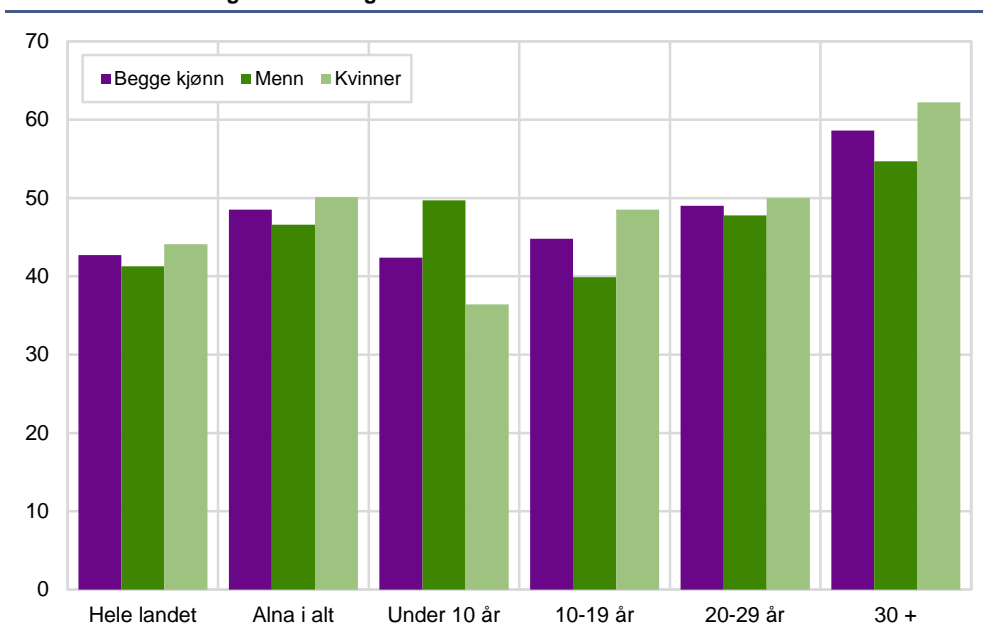
Den totale valgdeltagelsen i Alna bydel var på 55 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette er 10 prosentpoeng lavere enn i Oslo samlet og 9 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Alna bydel var valgdeltakelsen i denne gruppen 49 prosent, noe som er på samme nivå som for Oslo samlet sett. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest kvinner brukte stemmeretten

Det er flest kvinner med innvandrerbakgrunn som brukte stemmeretten sin i Alna bydel. Slik var det også i Oslo samlet og på landsnivå. Med en deltakerprosent på 50, så ligger kvinner med innvandrerbakgrunn i bydelen på samme nivå som Oslo totalt og 6 prosentpoeng høyere enn landet samlet sett. Menn med innvandrerbakgrunn i Alna bydel ligger med 47 prosent valgdeltakelse også på samme nivå som Oslo samlet og 5 prosentpoeng høyere enn landet totalt sett i samme gruppe.

Figur 20.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Alna og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Valgdeltakelsen øker med botid

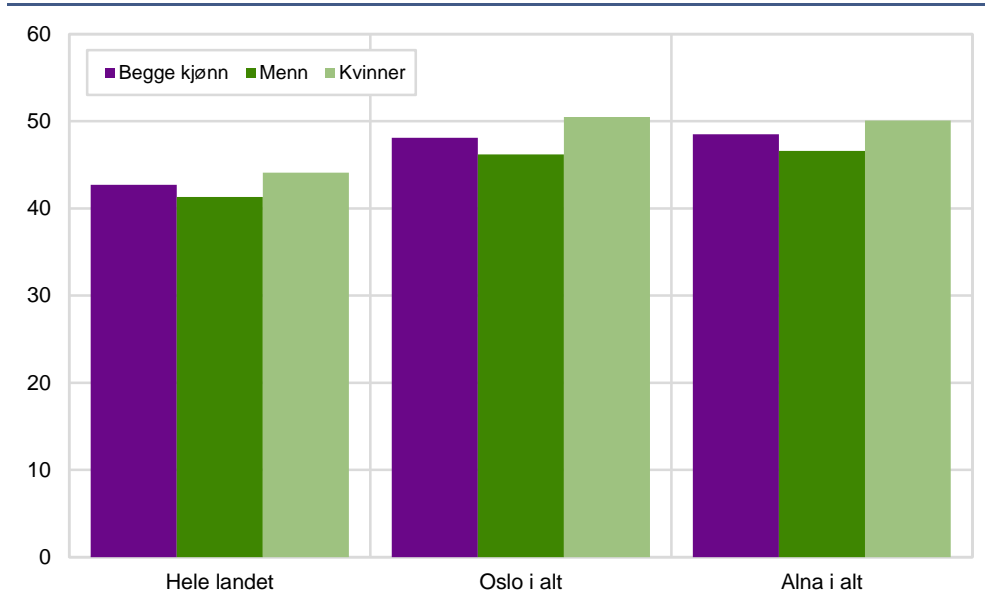
I landet som helhet øker valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn ved økt botid. Lavest deltakelse er det i gruppen som har bodd i landet mellom 10 og 20 år. I Alna bydel øker også valgdeltakelsen med botid og vi finner den laveste deltakelsen blant de med kortest botid.

Sammenhengen mellom valgdeltakelse og botid i Alna er nær identisk med sammenhengen i Oslo samlet hvis vi ser på alle personer med innvandrerbakgrunn. Hvis vi ser på kjønnene hver for seg, så er det forskjeller. For Oslo følger både

menn og kvinner samme utvikling som for alle personer samlet, med økende valgdeltakelse ved økt botid. I Alna ser vi at menn med innvandrerbakgrunn og mindre enn 10 år botid, har en valgdeltakelse på nær 50 prosent. Det er 7 prosentpoeng høyere enn i Oslo samlet. Ellers øker valgdeltakelsen med økt botid også i blant menn med innvandrerbakgrunn i Alna bydel.

Figur 20.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Alna og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

20.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 81 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år fra Alna går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- I Alna er andelen 1- og 2-åringer som bruker kontantstøtte godt over landsgjennomsnittet og snittet for Oslo. Andelen av 2-åringene med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte ligger klart høyere enn tilsvarende tall for landet og Oslo, mens andelen 1-åringer som bruker kontantstøtte, ligger rundt snittet for sin gruppe både i landet og i Oslo.

20.3.1. Barnehage

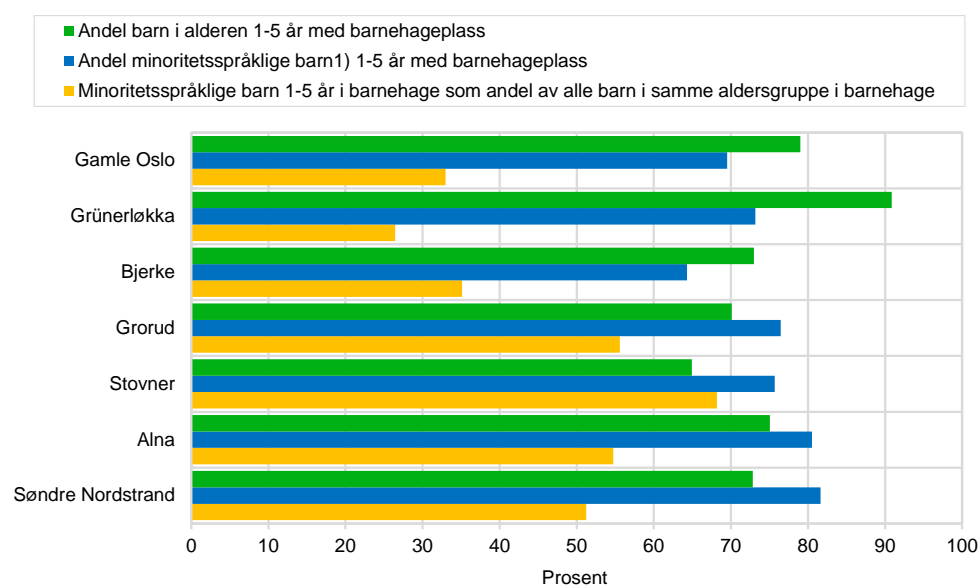
Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarende SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Stor andel av de minoritetsspråklige barna er i barnehage

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 81 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i bydel Alna (se figur 20.9). Dette er en av de høyeste andelenene i Oslo. Bare Søndre Nordstrand av bydelene i denne oversikten har en høyere andel minoritetsspråklige barn i barnehagen. Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i bydelen, utgjør minoritetsspråklige barn 55 prosent.

Figur 20.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012

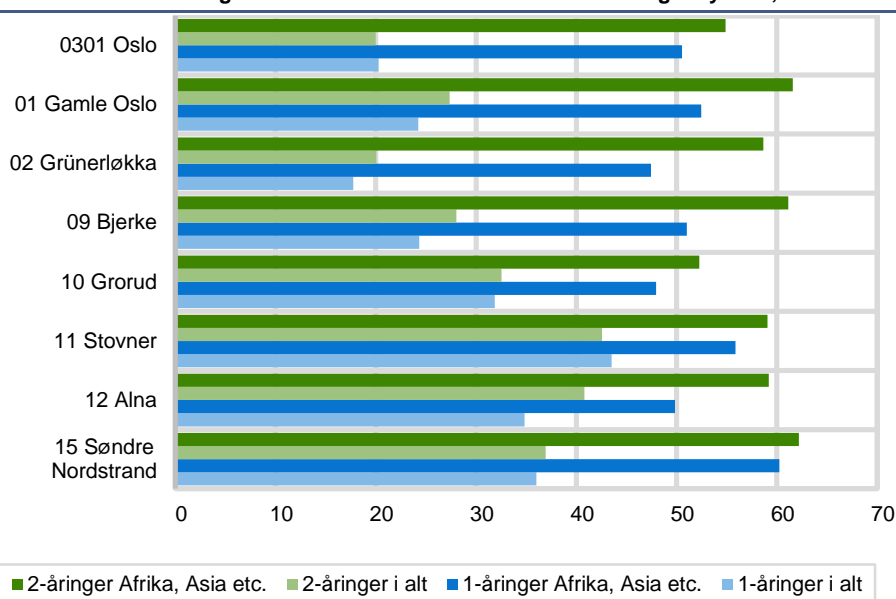

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.

Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

20.3.2. Kontantstøtte

Figur 20.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Mange 2-åringer bruker kontantstøtte

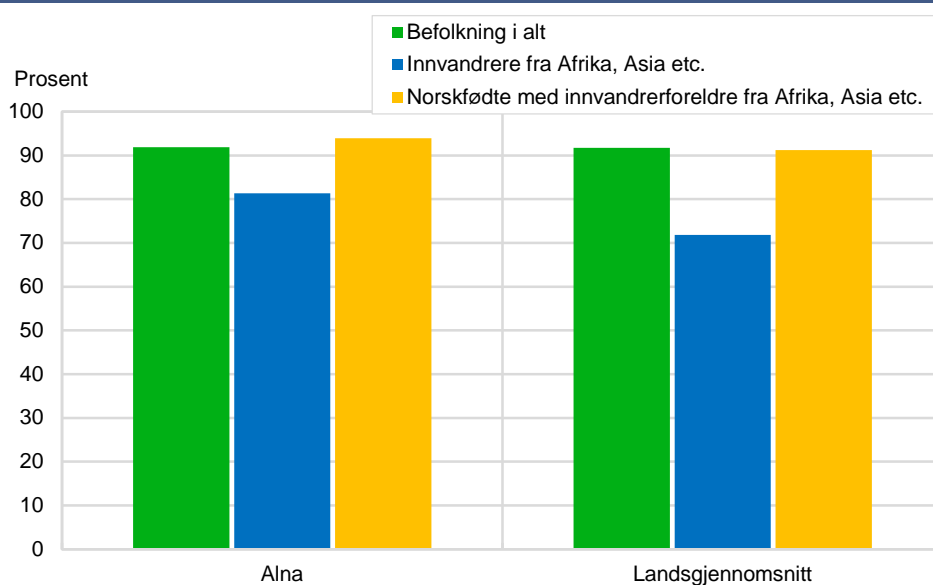
I Alna er andelen 1-og 2-åringer i befolkningen som helhet som bruker kontantstøtte godt over landsgjennomsnittet og snittet for Oslo, noe som kommer av den høye andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. Andelen av 1-åringene med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte ligger rundt snittet for sin gruppe både i landet og i Oslo, mens 2-åringene ligger over gjennomsnittet for denne gruppen, på linje med de fleste av de andre bydelene i utvalget vårt.

20.4. Utdanning

- Alna ligger over landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning. Frafallet i videregående utdanning i Alna er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i bydelen som helhet. Det er guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent.
- Alna samlet ligger under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning. Det gjelder for bydelen totalt og for de ulike innvandrergruppene.
- Alna ligger noe under landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Begge innvandrergruppene er under gjennomsnittet for kommunen, mens de norskfødte fra samme landgrupper ligger over.

20.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 20.11. Deltakelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., 16-18 år. Landet og Alna. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy deltagelse i videregående utdanning

Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år fra Alna har en høyere andel som deltar i videregående utdanning enn landsgjennomsnittet for gruppen. De norskfødte med innvandrerforeldre fra den samme landgruppen ligger også noe over landsgjennomsnittet for sin gruppe, og deltar i større grad enn innvandrerne fra samme bydel. De ligger også et lite hakk over alle 16-18 åringer i Alna. Forskjellen mellom innvandrerne og de norskfødte i Alna når det gjelder deltagelse i videregående utdanning, er imidlertid mindre enn hva tilfelle er nasjonalt.

20.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 20.8. Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Alna. Prosent

	Fullført med studie- eller yrkeskompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse					
	I alt antall	I alt prosent	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Forts. i videreg. opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Bydelen i alt	1 527	100	65	54	11	35	4	14	16
Menn	760	100	58	45	13	43	6	17	20
Kvinner	767	100	72	63	9	28	3	12	13
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	268	100	56	44	12	44	6	18	21
Menn	135	100	43	33	10	57	8	22	27
Kvinner	79	100	76	62	14	24	5	11	8

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det var 268 innvandrere med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som startet på videregående opplæring i løpet av de tre årene 2005, 2006 og 2007, og seks med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. De seks er så få at de ikke er tatt med og fordelt i tabellen.

Frafallet i videregående utdanning i Alna er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. 44 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte på normert tid. 12 prosent fullførte på mer enn normert tid og 44 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Av alle elever i bydelen under ett, fullførte 54 prosent på normert tid og 35 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Høyt frafall blant guttene fra Afrika, Asia etc., betraktelig lavere blant jentene
Som vi finner i andre kommuner og bydeler er det guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent. Hele 57 prosent oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. 33 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 10 prosent på mer en normert tid. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, 54 prosent fullførte på normert tid og 14 prosent på mer enn normert tid, mens «kun» 32 prosent ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent uten oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Guttene i Alna lå altså om lag på landsgjennomsnittet for sin gruppe, mens jentene hadde gjort det betraktelig bedre enn snittet for sin gruppe.

20.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 20.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Alna. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Alna										
I alt	21 140	35	1 640	48	9 220	24	40	35	964	35
Menn	10 710	32	1 000	37	4 480	24	23	17	467	29
Kvinner	10 420	38	640	61	4 740	23	17	59	497	39

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Utdanningsnivå under landsgjennomsnittet

Alna ligger under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning. Innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. har høyest utdanning, men også disse ligger noe under gjennomsnittet for sin gruppe i landet. Med unntak av innvandrede kvinner fra Afrika, Asia etc. har kvinner gjennomgående høyere utdanning enn mennene. Høyest har kvinner med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. hvor over 60 prosent har fullført høyere utdanning.

Norskfødte med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. har høyere utdanningsnivå enn innvandrerne fra samme landgruppe. Tilsvarende bilde ser vi ikke blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. Her har fortsatt innvandrerne høyere utdanningsnivå enn de norskfødte.

20.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 20.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Alna. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Alna										
I alt	3 390	30	71	5	800	20	18	44	1 040	36
Menn	1 690	25	40	1	360	15	7	71	550	29
Kvinner	1 700	36	31	10	440	24	11	27	500	45

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Alna om lag på landsgjennomsnittet i deltagelse i høyere utdanning

Tabell 20.10 viser at Alna ligger noe under landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Begge innvandrergруппene er under snittet for kommunen, mens de norskfødte fra samme landgrupper ligger over.

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn, er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Forskjellen er størst blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. Det mønsteret ser vi også i Alna, selv om tallene for norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. viser et annet bilde. Her er det mennene som deltar mest. Tallene er imidlertid så små at vi ikke bør tillegge det for stor betydning.

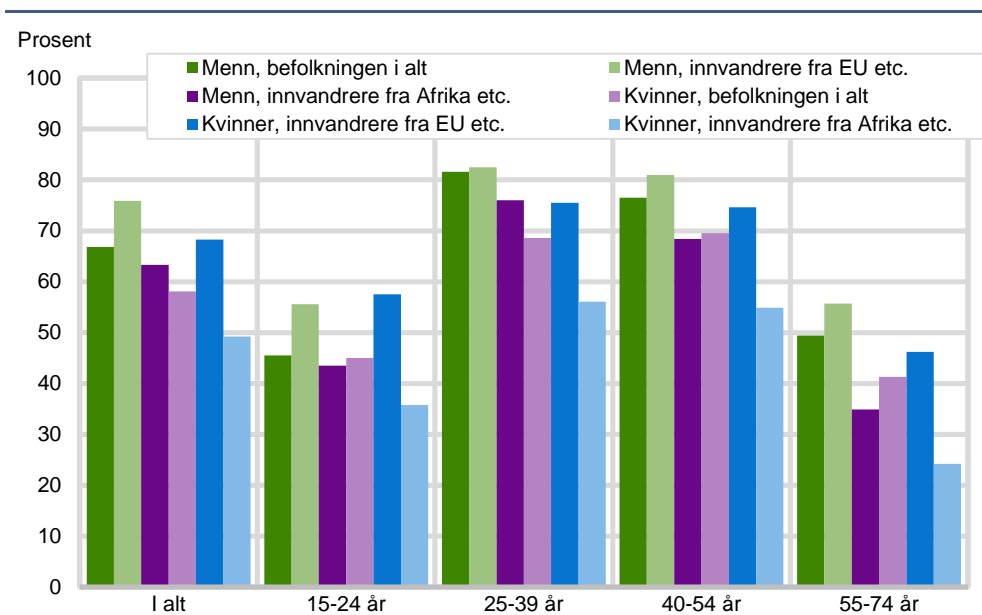
Andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning er lavere enn tilsvarende andel for innvandrere fra Afrika, Asia etc. De henger antakelig sammen med at mange i denne gruppen kommer for å jobbe, og mange av dem har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb. Vi ser ellers at andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning i Alna er lavere enn i landet som helhet, mens andelen er noe høyere for dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

20.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået lavt i Alna Personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. trekker andelen opp ved at de har høyere sysselsetting enn landsgjennomsnittet.
- Det er nesten fire ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. i Alna skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en uten innvandrerbakgrunn skal være det.
- Rengjøringsvirksomhet, Landtransport av passasjerer (buss og drosje), og serverings- og overnattingsvirksomhet er næringene der innvandrere er overrepresentert.
- Andelen selvstendig næringsdrivende i Alna lå under landsgjennomsnittet, mens andelen for innvandrere fra Afrika, Asia etc. var høyere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe.

20.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 20.12. Sysselsatte i Alna etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 20.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav sysselsettingsandel, men innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. ligger over landsgjennomsnittet

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Alna er sysselsettingen betydelig lavere, 63 prosent i alt, 67 prosent av mennene og 58 prosent av kvinnene er sysselsatt. Det er den høye andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. som trekker ned sysselsettingen.

Som i landet ellers er sysselsettingsandelen for mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. høyere enn gjennomsnittet for landet. (76 prosent). Også kvinnene i denne gruppen har høyere yrkesdeltakelse enn andre kvinner i bydelen. Som vi finner i de andre kommunene og bydelene, er sysselsettingen lavest blant

personer fra Afrika, Asia etc. (56 prosent). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Den generelt lave sysselsettingsgraden i bydelen vises igjen i alle aldersklasser om vi sammenligner med landsgjennomsnittet, mer i bydelen totalt enn blant innvandrerne. I de to yngste aldersklassene er faktisk yrkesdeltakelsen blant innvandrerne i Alna høyere enn landsgjennomsnittet, mens den er lavere for menn 55 år og over, og for kvinner 40 år og over.

Sysselsetting blant norskfødte med innvandrerforeldre

Det var 1 580 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 50 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 1 530 fra Afrika, Asia etc. Det utgjør 73 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og 56 prosent av tilsvarende gruppe fra Afrika, Asia etc.

I alderen 15-24 år er det mange som går på skole eller studerer. Og det er svært få norskfødte som er 40 år eller eldre. Om vi ser kun på dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 25-39 år og sammenligner innvandrere med dem som er født i Norge, er det interessante forskjeller. Blant mennene var 76 prosent av innvandrerne sysselsatte, mot 77 prosent av de norskfødte. Altså temmelig likt sysselsettingsnivå. I de fleste andre bydelene av de sju vi har sett på, har det vært en noe større forskjell i favør av de norskfødte i gruppen. Blant kvinnene i samme gruppe er det betydelig høyere grad av sysselsetting blant de norskfødte enn blant innvandrerne, henholdsvis 69 prosent og 56 prosent.

20.5.2. Arbeidsledige

Tabell 20.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Alna

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Fra Afrika, Asia, etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Alna	1 300	260	940	100	840	4,3	1,7	7,0	5,0	7,3
Menn	610	160	410	50	360	4,0	2,1	5,9	4,0	6,4
Kvinner	690	100	540	50	480	4,5	1,3	8,0	6,6	8,2

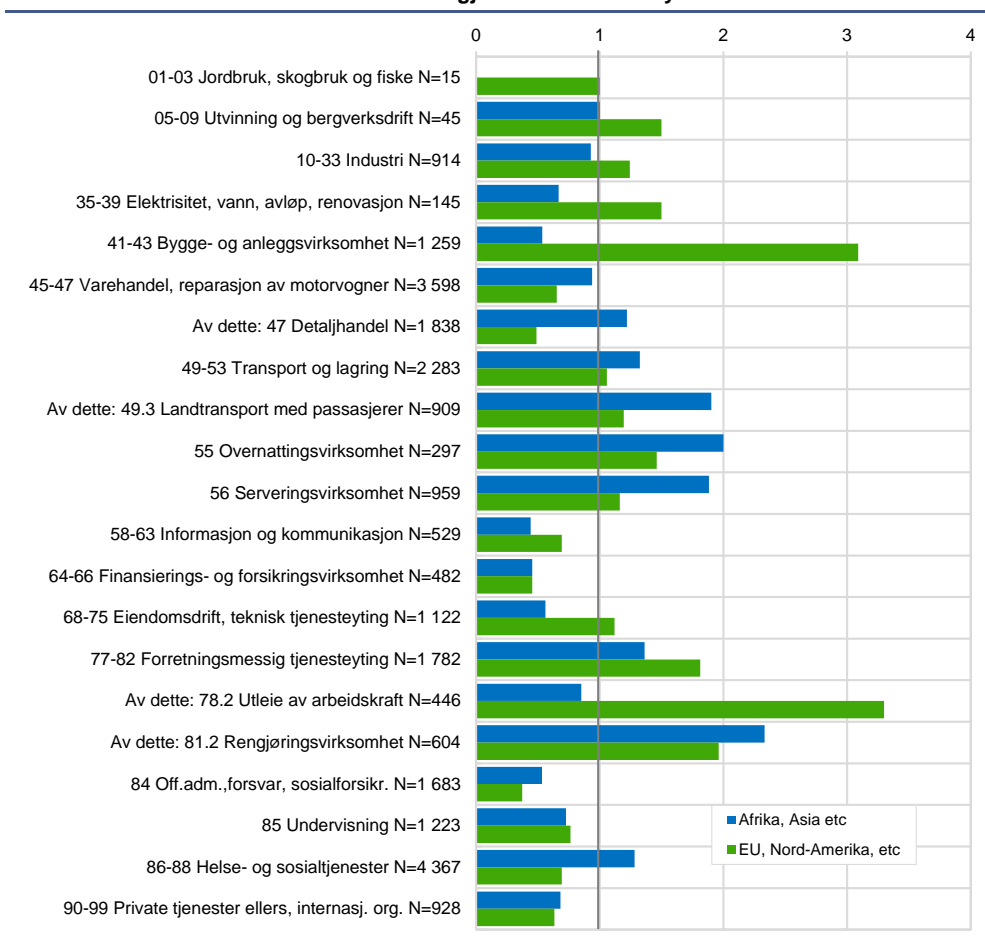
Kilde: Arbeidsmarkedstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

To tredjedeler av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant innvandrere i Alna enn i den øvrige befolkningen i bydelen. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 7,3 prosent, mot 5,0 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og kun 1,7 prosent for den øvrige befolkningen. Det er altså nesten fire ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en uten innvandrerbakgrunn skal være det. Mens innvandrerne utgjør 44 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Alna, er 72 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

20.5.3. Næringer

Figur 20.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Alna. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 20.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i bydelen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende *underrepresentert* i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 22 370 sysselsatte i Alna, av disse var 1 600 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 6 950 innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i rengjøring

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i, er forholdsvis små. I rengjøring er 72 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I overnattingsvirksomhet er andelen 61 prosent, i landtransport av passasjerer 60 prosent og i serveringsvirksomhet 58 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 1 740, og 1 050 i Varehandel og reparasjon av motorvogner, mot kun 440 innen rengjøringsvirksomhet.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet, de er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg også i noen grad fra de øvrige sysselsatte. Det er spesielt stor andel av dem i næringene Utleie av arbeidskraft og Bygg og anlegg. Om vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er det i Bygge- og anleggsvirksomhet vi finner aller flest fra EU, Nord-Amerika etc., fulgt av Helse- og sosialtjenester. Mange av dem innen utleie av arbeidskraft vil også være utleid til firma innen bygg og anlegg.

20.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 20.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Alna og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet ..	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Alna.....	1 060	550	80	480	3,0	3,4	3,7	3,4
Menn	790	430	60	380	4,4	5,2	4,4	5,3
Kvinner	270	120	20	100	1,5	1,6	2,6	1,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc.

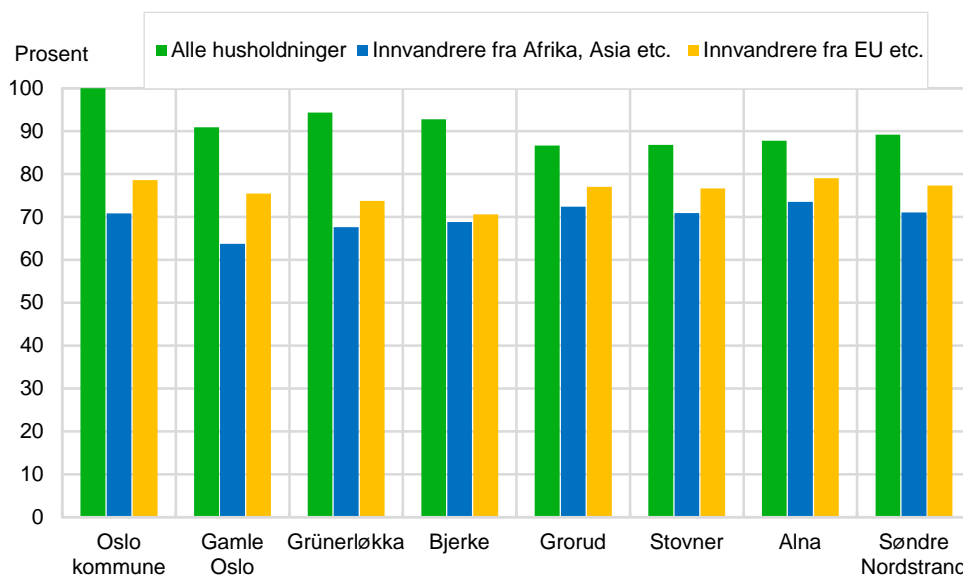
I alt var det 550 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Alna 4.kvartal 2012, 80 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 480 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det om lag like mange selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc. som fra EU, Nord-Amerika etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Alna var noe under nivået for landet som helhet. Blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. var andelen selvstendig næringsdrivende noe over landsgjennomsnittet for gruppen.

20.6. Økonomiske levekår

- Sammenlignet med alle husholdninger i Oslo har husholdningene i Alna en median inntekt etter skatt per forbruksenhet som utgjør 88 prosent. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde 84 prosent av medianinntekten til husholdningene i bydelen, mens innvandrere fra EU etc. hadde 90 prosent av nivået til alle husholdningene.
- Alna er den bydelen hvor innvandrere fra Afrika og Asia etc. hadde høyest inntektsnivå, sammenlignet med de andre store innvandrerbysdelene i Oslo kommune.
- I Alna er andelene med uførepensjon høyere enn i hele Oslo for alle grupper.

20.6.1. Inntekt

Figur 20.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for Oslo

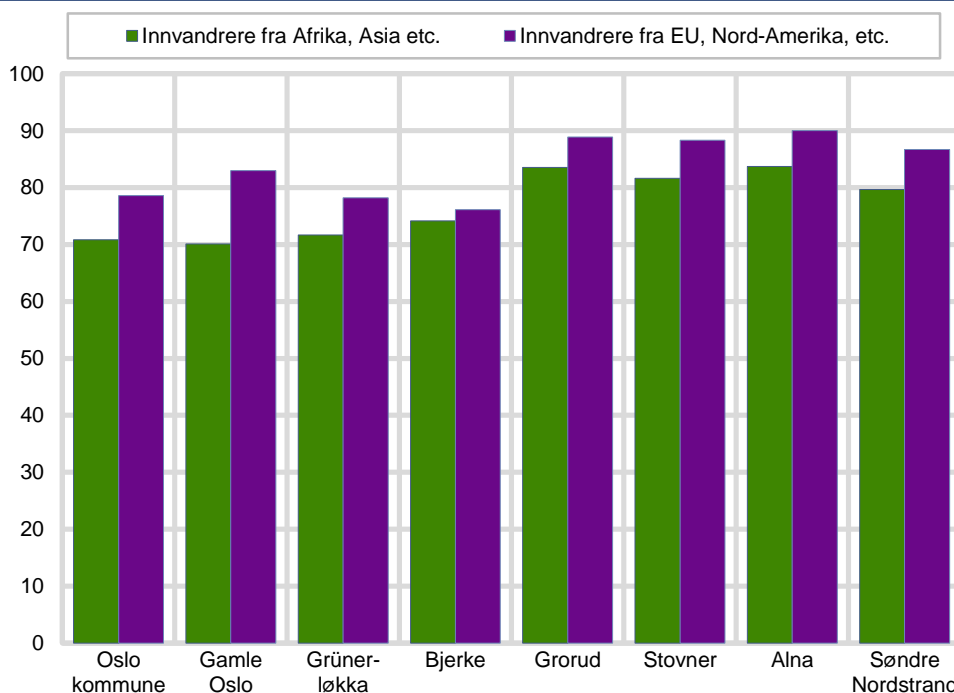

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Alna bydel hadde innvandrere fra Afrika og Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 244 200 kroner i 2011. Dette utgjorde 74 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Oslo, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (332 200 kroner). Alna er den bydelen hvor innvandrere fra Afrika og Asia etc. hadde høyest inntektsnivå, sammenlignet med de andre store innvandrerbysdelene i Oslo kommune. Innvandrere fra EU hadde en medianinntekt på 262 600 kroner, som utgjorde 79 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune. Dette er relativt sett det høyeste inntektsnivået også blant innvandrere fra EU, sammenlignet med de andre store innvandrerbysdelene i Oslo.

Alle husholdninger i Alna bydel hadde en relativt lav medianinntekt, sammenlignet med alle husholdninger i Oslo, på 291 700 kroner i 2011. Dette utgjorde 88 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune. Bare i Stovner og Grorud bydel var inntektsnivået lavere, sett i forhold til inntektsnivået i Oslo kommune.

Figur 20.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde 84 prosent av medianinntekten til husholdningene i bydelen, mens innvandrere fra EU etc. hadde 90 prosent av nivået til alle husholdningene i Alna. Alna og Grorud bydel var bydelene med minst inntektsforskjeller mellom alle husholdninger og innvandrershusholdninger.

20.6.2. Sosialhjelp

Med ”sosialhjelp” menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. ”Sosialhjelpsmottaker” defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

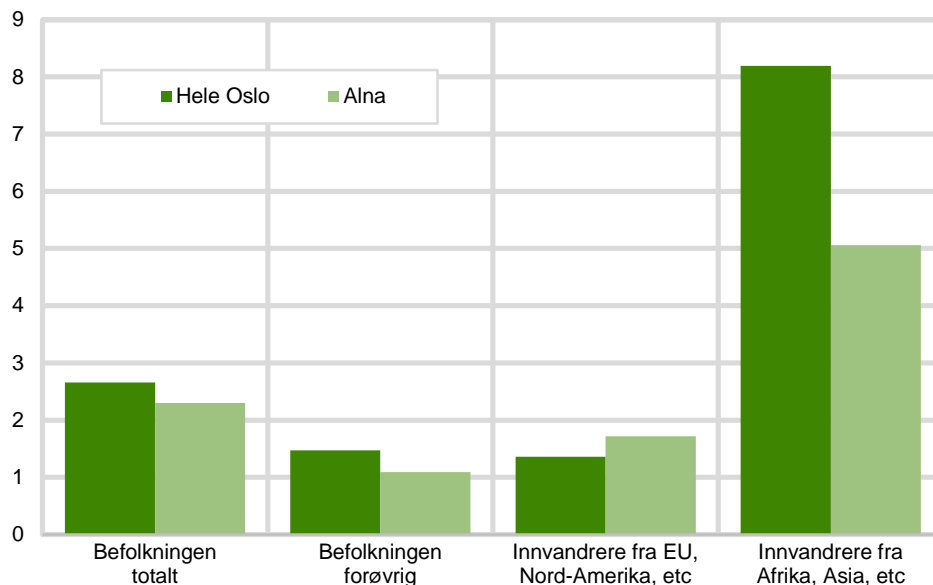
Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderspensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør sammenlikning at økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Relativt få innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp

I Alna er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp om lag på nivå med landet som helhet. Sammenlignet med Oslo er andelen som mottar sosialhjelp lavere for alle grupper unntatt innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Som de fleste andre steder, er det relativt flest innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp,

men her ligger Alna likevel langt under snittet for Oslo og landet for øvrig, som er på vel 8 prosent. I Alna er andelen kun 5 prosent.

Figur 20.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Alna og hele Oslo. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

20.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

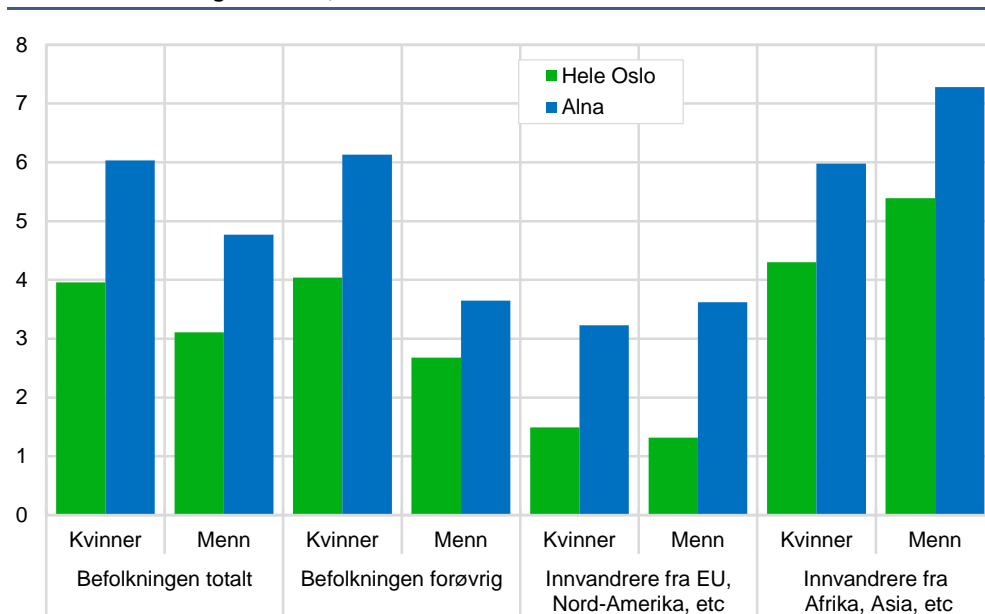
For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Mange i alle grupper som mottar uførepensjon

I Alna er andelen som mottar uførepensjon høyere enn i hele Oslo for alle grupper og begge kjønn. For Befolkningen for øvrig (de uten innvandrerbakgrunn) kan dette henge sammen med aldersprofilen (se figur 20.3), med få unge og mange eldre i bydelen. For innvandrerne skiller imidlertid ikke aldersprofilen seg noe særlig fra de andre bydelene i utvalget, unntatt Gamle Oslo og Grünerløkka, som har en betydelig yngre befolkning.

Figur 20.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Alna og hele Oslo, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

20.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

Andelen av befolkningen som er alderspensjonister i Alna bydel er om lag som gjennomsnittet for Oslo blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. og for den øvrige befolkningen (uten innvandringsbakgrunn). Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. ligger noe over gjennomsnittet for gruppen i Oslo som helhet, spesielt mennene.

Tabell 20.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Alna og hele Oslo. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele Oslo	Alna	Hele Oslo	Alna
Befolkningen totalt	12	12	8	9
Befolkningen for øvrig	14	16	10	12
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	12	16	5	11
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	3	3	3	4

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandereres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

20.1. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Alna. Dagens landgruppering.....	715
20.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Alna. 1. januar 2013	716
20.3. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Alna. 1. januar 2013. Prosent.....	718
20.4. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Alna. 1. januar 2013	719
20.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 20.4. Alna. 1. januar 2013.....	720
20.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Alna. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall.....	725
20.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Alna og landet.....	726
20.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Alna og landet	727
20.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012.....	728
20.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011.....	729
20.11. Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia etc., 16-18 år. Landet og Alna. 1. oktober 2012	730
20.12. Sysselsatte i Alna etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent.....	734
20.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Alna. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen	736
20.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for Oslo	738
20.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo.....	739
20.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Alna og hele Oslo. 2012. Prosent.....	740
20.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Alna og hele Oslo, 2012	741

Tabellregister

20.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Alna	714
20.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Alna	716
20.3.	Innvandrere i Alna, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013	717
20.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Alna, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013	720
20.5.	Befolkningsendringer i Alna 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn..	721
20.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Alna. Per 1. januar 2013 .	724
20.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Alna	725
20.8.	Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for opnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Alna. Prosent.....	731
20.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Alna. 1. oktober 2012.....	732
20.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Alna. 1. oktober 2012.....	732
20.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	734
20.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Alna .	735
20.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Alna og hele landet. 4. kvartal 2012	737
20.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Alna og hele Oslo. 2012. Prosent.....	741

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Søndre Nordstrand**

Innhold

21. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Søndre Nordstrand	747
21.1. Innledning.....	747
21.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	748
21.2.1. Demografi.....	748
21.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	757
21.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	761
21.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	763
21.3.1. Barnehage.....	763
21.3.2. Kontantstøtte.....	764
21.4. Utdanning.....	765
21.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	765
21.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	766
21.4.3. Utdanningsnivå	767
21.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	767
21.5. Arbeid.....	769
21.5.1. Sysselsettingsnivå.....	769
21.5.2. Arbeidsledige	770
21.5.3. Næringer	771
21.5.4. Selvstendig næringsdrivende	772
21.6. Økonomiske levekår.....	773
21.6.1. Inntekt	773
21.6.2. Sosialhjelp.....	774
21.6.3. Uførepensjon.....	775
21.6.4. Alderspensjon	776
Referanser.....	777
Figurregister	778
Tabellregister.....	779

21. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Søndre Nordstrand

21.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

21.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- Halvparten av innbyggerne i Søndre Nordstrand hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013. Pakistanere er den klart største gruppen. På landsbasis hadde 14 prosent av befolkningen innvandrerbakgrunn.
- Pakistanere er også mest overrepresentert i bydelen ved at hele 15 prosent av landets innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan bor i Søndre Nordstrand. Også Gambia er godt representert i bydelen ved at 14 prosent av landets gambiere bor i Søndre Nordstrand.
- Majoriteten (65 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 35 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. Det siste er en betydelig større andel enn landsgjennomsnittet som er 16 prosent.
- Bydelen har en klart større andel personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc., med 86 prosent mot 14 prosent. Om vi ser på landet samlet, er andelen med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc 43 prosent.
- Hele 62 prosent av innvandrerne i Søndre Nordstrand har bodd i Norge i mer enn 10 år. Bare 12 prosent har bodd i landet kortere enn 3 år. Landsgjennomsnittet er henholdsvis 37- og 28 prosent.
- Innvandrere og deres norskfødte barn har stått for hele befolkningsveksten i Søndre Nordstrand de tre siste årene. Det har vært en netto utflytting av personer uten innvandrerbakgrunn.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 50 prosent kommet som følge av familieinnvandring, 33 prosent av fluktgrunner og 13 prosent som arbeidsinnvandrere.
- Valgdeltakelsen blant stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn i Søndre Nordstrand ved kommunevalget i 2011 var 49 prosent. Det er på samme nivå som for alle med innvandrerbakgrunn i Oslo, men høyere enn for tilsvarende gruppe på landsnivå.

21.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Søndre Nordstrand bydel var det da 36 660 innbyggere, 18 340 av dem, det vil si 50 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er tre og en halv gang så mye som landsgjennomsnittet. 86 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Innvandrere fra mange land, flest fra Pakistan

Søndre Nordstrand har innvandrere fra 147 forskjellige land, som er femten flere enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Pakistan, og står med sine 2 610 personer for 22 prosent av innvandrerne i bydelen, nest-flest er det fra Polen (880). Deretter følger Somalia, Irak og Tyrkia.

Tabell 21.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Søndre Nordstrand

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Søndre Nordstrand	Prosent av folketallet i Søndre Nordstrand	Prosent som bor i Søndre Nordstrand per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	36 660	100,0	0,7
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	18 340	50,0	2,6
Innvandrere	593 000	11,7	11 840	32,3	2,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	6 500	17,7	5,5
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	2 640	7,2	0,9
Innvandrere	282 000	5,6	2 340	6,4	0,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	310	0,8	1,5
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	15 700	42,8	3,8
Innvandrere	311 000	6,2	9 510	25,9	3,1
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	6 190	16,9	6,4

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

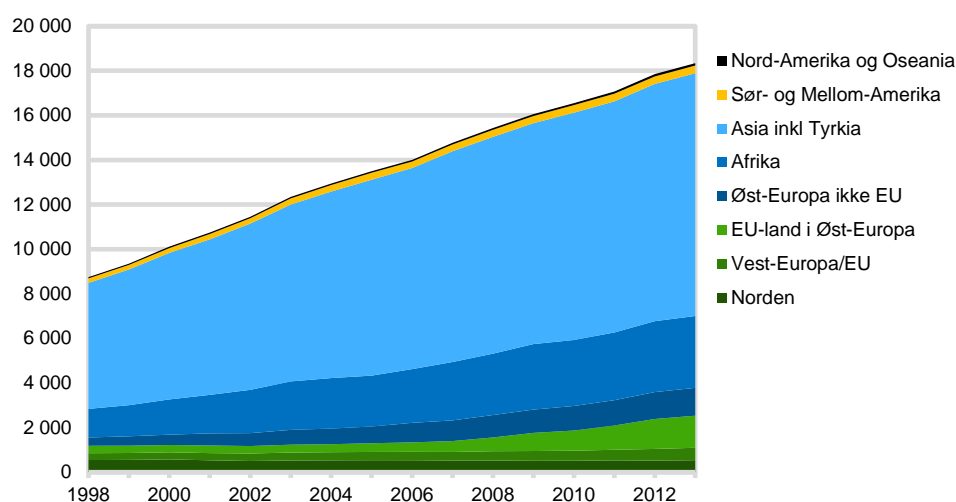
Mer enn tre ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

I Søndre Nordstrand har 21 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) europeisk bakgrunn, mens 59 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks). Forholdet mellom de to gruppene har endret seg en del fra 2006, da 16 prosent hadde europeisk bakgrunn og 64 prosent asiatiske.

Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 31 prosent, fra 14 000 til 18 340 fra 2006 til 2013. Det har vært vekst i antallet i alle grupper unntatt Norden (figur 21.1). Størst vekst har det vært for Asia inkludert Tyrkia (1 870), selv om andelen fra denne gruppen har gått ned, fulgt av EU-land i Øst-Europa (1 020) og Afrika (810).

En av de største endringene i sammensettingen av innvandrerne og deres norskfødte barn er at andelen med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa har økt fra 3 prosent til 8 prosent i løpet av de sju årene, mens antallet har økt med nesten 240 prosent. Andelen med bakgrunn fra Asia har minnet med 5 prosentpoeng, samtidig som antallet har økt med 21 prosent. Andelen med innvandrerbakgrunn fra Norden er redusert med 1 prosentpoeng i perioden og utgjør nå knappe 3 prosent av alle med innvandrerbakgrunn i bydelen.

Figur 21.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Søndre Nordstrand. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt nær dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Søndre Nordstrand økte fra 10 120 i 2000, til 16 550 i 2010, og altså 18 340 i 2013. Gjennomsnittlig vekst i antall innvandrere og norskfødte med innvandrere per år for årene 2006-2012 har vært 620. Veksten i antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har vært rimelig jevn i hele perioden 1998-2013, uten de store utslagene på grunn av utvidelsen av EU og økningen i antall svensker, som vi ser i statistikken for landet som helhet.

Personer fra Pakistan og Gambia er mest overrepresentert

Hele 15 prosent av landets innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan bor i Søndre Nordstrand. Det er mye for en bydel som har 2,6 prosent av landets innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Også Gambia er godt representert, med 14 prosent samlet i bydelen, men det dreier seg om kun 210 personer. Marokko og Makedonia er også kraftig overrepresentert. Selv om polakkene er den tredje-største gruppen i Søndre Nordstrand er det relativt sett få av dem i bydelen i forhold til det totale antallet polakker i Norge. Svenskene er også underrepresentert i bydelen.

Tabell 21.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Søndre Nordstrand

Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Søndre Nordstrand	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Søndre Nordstrand	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Søndre Nordstrand per gruppe
	Antall	Antall	Antall	Prosent	Prosent	Prosent	Prosent	Prosent
I alt	18 340	11 840	6 500	64,6	35,4	100,0	100,0	2,6
Pakistan	5 040	2 610	2 430	51,8	48,2	27,5	4,7	15,0
Somalia	1 070	610	460	56,7	43,3	5,8	4,7	3,2
Polen	970	880	100	89,9	10,1	5,3	11,6	1,2
Tyrkia	860	510	350	59,7	40,3	4,7	2,4	5,1
Irak	760	520	250	67,9	32,1	4,2	4,2	2,6
Marokko	760	380	380	49,6	50,4	4,1	1,2	8,6
Vietnam	740	450	280	61,6	38,4	4,0	3,0	3,4
India	710	420	290	59,2	40,8	3,9	1,7	5,9
Sri Lanka	670	410	270	60,2	39,8	3,7	2,1	4,6
Iran	660	500	160	76,1	23,9	3,6	2,7	3,5
Kosovo	440	270	170	62,4	37,6	2,4	2,0	3,1
Filippinene	350	280	70	79,8	20,2	1,9	2,5	1,9
Makedonia	280	180	100	62,9	37,1	1,5	0,5	8,0
Eritrea	270	150	110	57,1	42,9	1,5	1,7	2,3
Sverige	250	220	20	90,7	9,3	1,3	5,3	0,7
Libanon	240	140	110	56,2	43,8	1,3	0,4	9,3
Gambia	210	120	90	56,1	43,9	1,2	0,2	13,7
Russland	210	170	40	81,2	18,8	1,1	2,5	1,2
Danmark	200	170	30	84,1	15,9	1,1	2,9	1,0
Afghanistan	190	150	50	76,3	23,7	1,1	2,0	1,3
Tyskland	190	160	30	83,1	16,9	1,0	3,7	0,7
Etiopia	170	130	50	73,6	26,4	0,9	1,0	2,5
Litauen	170	160	20	90,8	9,2	0,9	4,3	0,6
Chile	160	120	50	71,3	28,7	0,9	1,1	2,1
Andre land	2 750	2 150	600	78,1	21,9	15,0	31,7	1,2

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

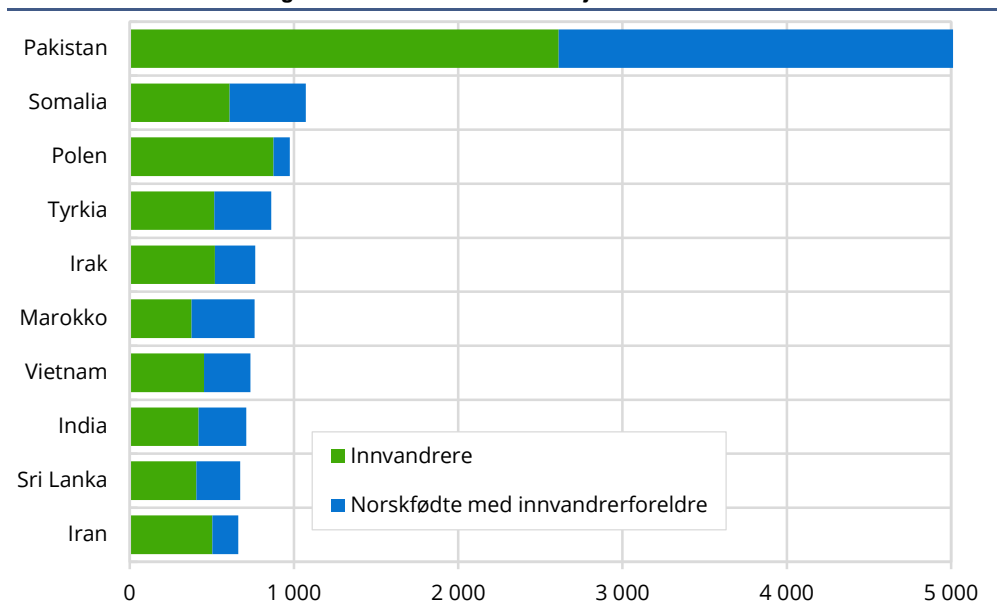
Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Marokko og Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 21.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Søndre Nordstrand er det de fra Marokko og Pakistan som har størst andel norskfødte hvor rundt halvparten er i den gruppen. I antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan. Også Gambia, Libanon, Somalia, Eritrea, India og Tyrkia har en høy andel norskfødte, alle over 40 prosent. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med

innvandrereforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 21.7). Barna disse parene får regnes ikke som norskfødte med innvandrereforeldre, siden kun den ene forelderen er innvandrer.

Figur 21.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre, etter landbakgrunn. Søndre Nordstrand. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er flere innvandrere enn norskfødte med innvandrereforeldre i Søndre Nordstrand, som i landet under ett, men forskjellen mellom de to gruppene er likevel klart mindre her enn ellers. I Søndre Nordstrand er 65 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere, og 35 prosent er norskfødte med innvandrereforeldre. Andelen norskfødte i bydelen ligger altså 19 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet, som er på 16 prosent og 12 prosentpoeng over gjennomsnittet for Oslo.

Tabell 21.3. Innvandrere i Søndre Nordstrand, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Søndre Nordstrand	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	11 840	100	12	10	16	23	39
EU, Nord-Amerika etc. . .	2 340	100	30	22	14	13	22
Afrika, Asia etc.	9 510	100	7	7	16	26	43
Pakistan	2 610	100	6	6	11	19	58
Polen	880	100	34	34	16	4	13
Somalia	610	100	5	10	30	36	19
Irak	520	100	6	8	23	52	12
Tyrkia	510	100	5	4	10	25	55
Iran	500	100	4	3	8	35	50
Vietnam	450	100	5	2	9	14	69
India	420	100	7	9	10	17	57
Sri Lanka	410	100	4	7	10	38	42
Marokko	380	100	6	5	10	27	53
Filippinene	280	100	23	14	14	14	35
Kosovo	270	100	10	5	13	47	25
Sverige	220	100	17	11	12	35	25
Makedonia	180	100	10	12	16	21	42
Danmark	170	100	8	6	11	17	58
Russland	170	100	5	4	65	21	5
Litauen	160	100	75	15	8	1	0
Tyskland	160	100	17	22	22	14	25
Eritrea	150	100	13	14	12	11	50
Afghanistan	150	100	11	14	47	23	5
Libanon	140	100	4	6	8	20	62
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc. . .	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

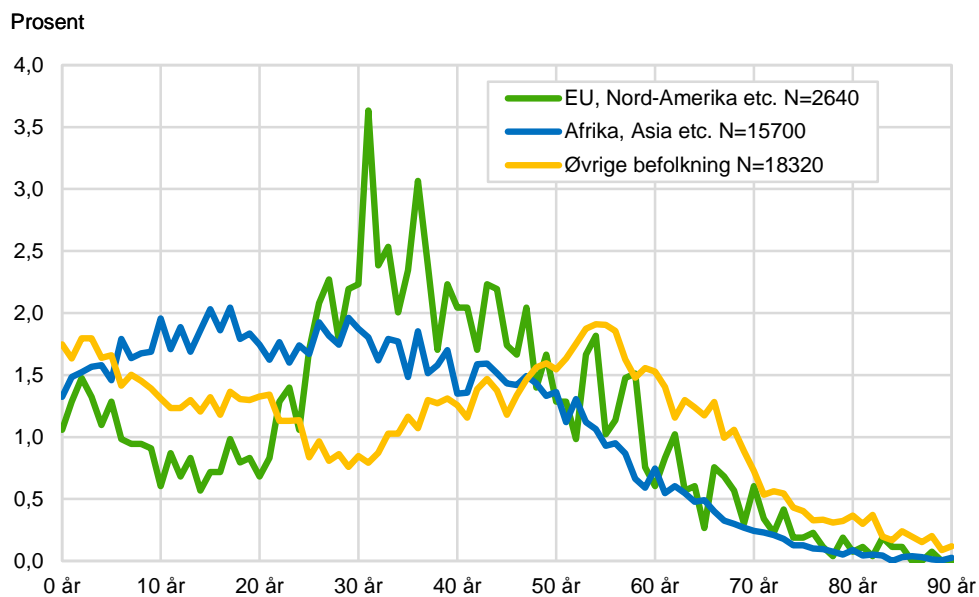
Mange innvandrere i Søndre Nordstrand har bodd lenge i Norge

Søndre Nordstrand har mange innvandrere som har bodd lenge i Norge. Hele 62 prosent av innvandrerne i bydelen har bodd i landet i mer enn 10 år. Bare 12 prosent har bodd kortere enn 3 år. Landsgjennomsnittet er henholdsvis 37- og 28 prosent.

Botid varierer mye etter landbakgrunn. Tabell 21.3 viser at noen land har en klar majoritet med kort botid i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid. Mer enn 80 prosent av innvandrerne fra Iran, Vietnam, Libanon, Tyrkia, Sri-Lanka og Marokko har bodd i landet i mer enn 10 år. Også innvandrere fra den klart største innvandrergruppen, Pakistan, har et stort flertall bodd i Norge i mer enn 10 år (77 prosent).

Litauen og Polen skiller seg ut i den andre enden med mange som har kort botid. Hele 75 prosent av innvandrerne fra Litauen har bodd i Norge mindre enn tre år. Tabellen viser også et klart skille i botid mellom innvandrere fra de to hovedgruppene, EU, Nord-Amerika etc. på den ene siden og innvandrere fra Afrika, Asia etc. på den andre. Mens den sistnevnte gruppen har en klar majoritet (69 prosent) som har bodd i Norge mer enn 10 år, har majoriteten (52 prosent) i den førstnevnte gruppen bodd i landet kun 5 år eller mindre.

Figur 21.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Søndre Nordstrand. 1. januar 2013. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

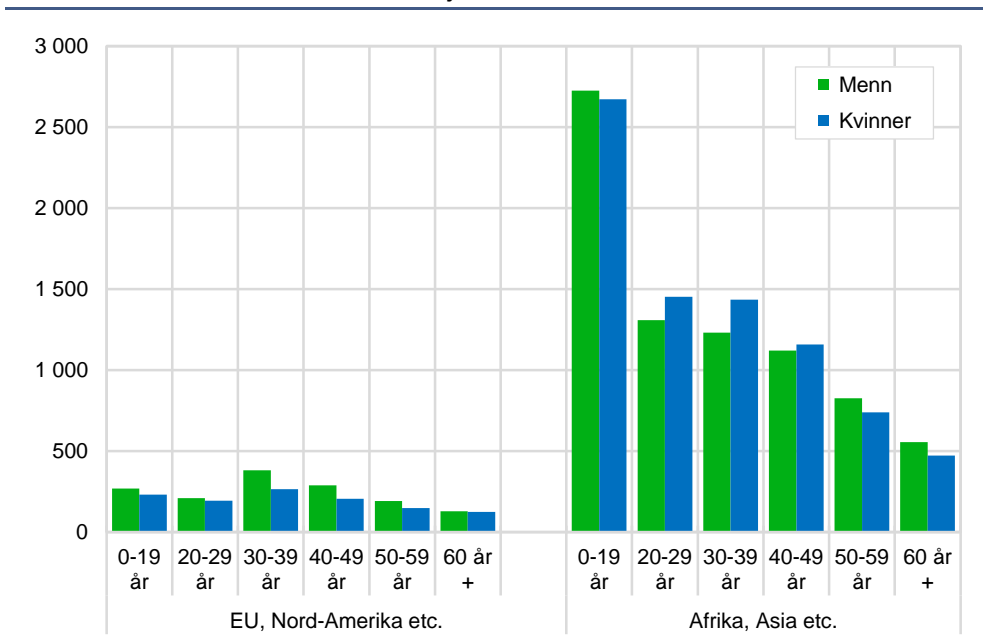
Ulik aldersprofil

Aldersprofilene for de tre gruppene i Søndre Nordstrand – innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra henholdsvis EU, Nord-Amerika etc. og Afrika, Asia etc., og den øvrige befolkningen – er ganske ulike. De fra EU, Nord-Amerika etc. er preget av temmelig nylig innflytting, med få barn og ungdommer, mange voksne under 40 år og ikke mange eldre. De fra Afrika, Asia etc., på den annen side, har en aldersfordeling som er mer lik befolkningen for øvrig, selv om andelen yngre er høyere og andelen eldre er lavere. De fleste i denne gruppen har lengre botid enn dem fra EU, Nord-Amerika etc., samtidig som det er påfyll av nye innvandrere hvert eneste år. Dette er ikke en bydel hvor barnefamilie flytter ut etter som barna vokser til, som ofte er tilfelle i de indre bydelene.

Alderskurven for den øvrige befolkningen sett isolert ligner mer på kurven for en fraflyttingskommune i Utkant-Norge, med få unge og toppen i alderskurven på ca. 55 år. Det er de unge som flytter ut og de eldre som blir igjen. Vi finner det samme fenomenet i andre bydeler der innvandrere og deres barn flytter inn mens de uten innvandrerbakgrunn flytter ut.

Tabell 21.1 viser at innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 50 prosent av Søndre Nordstrands befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 7 prosent. Blant dem under 20 år er 48 prosent innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. og 5 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. I alderen 20-39 år har andelen med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. økt til 10 prosent og til 53 prosent for de med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Figur 21.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Søndre Nordstrand. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc. og kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem fra Afrika, Asia etc.

Blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (56 prosent) enn kvinner. Det er flere menn enn kvinner i alle aldersklasser, men særlig i aldersgruppen 30-49 år.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. varierer det litt mer. Det er flere kvinner enn menn mellom 20 og 39 år, mens det er flere menn enn kvinner blant dem over 50 år og i den yngste aldersgruppen. At det er flere kvinner enn menn i denne gruppen i alderen 20-39 år er et generelt trekk for landet, og ikke noe spesielt for Søndre Nordstrand. Det samme er tilfellet med overskuddet av menn blant innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc.

Som figur 21.4 viser, er det en relativ høy andel under 20 år blant personer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Innvandrerne bor over hele bydelen

Av tabell 21.4 og figur 21.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene av Søndre Nordstrand.

Det er to delområder i bydelen, Ljansbyen og Rudene og personer med innvandrerbakgrunn er godt representert i begge områdene. Det er likevel en noe høyere andel som bor i Rudene hvor 55 prosent av befolkningen er personer med innvandrerbakgrunn. Tilsvarende andel i Ljansbyen er 44 prosent.

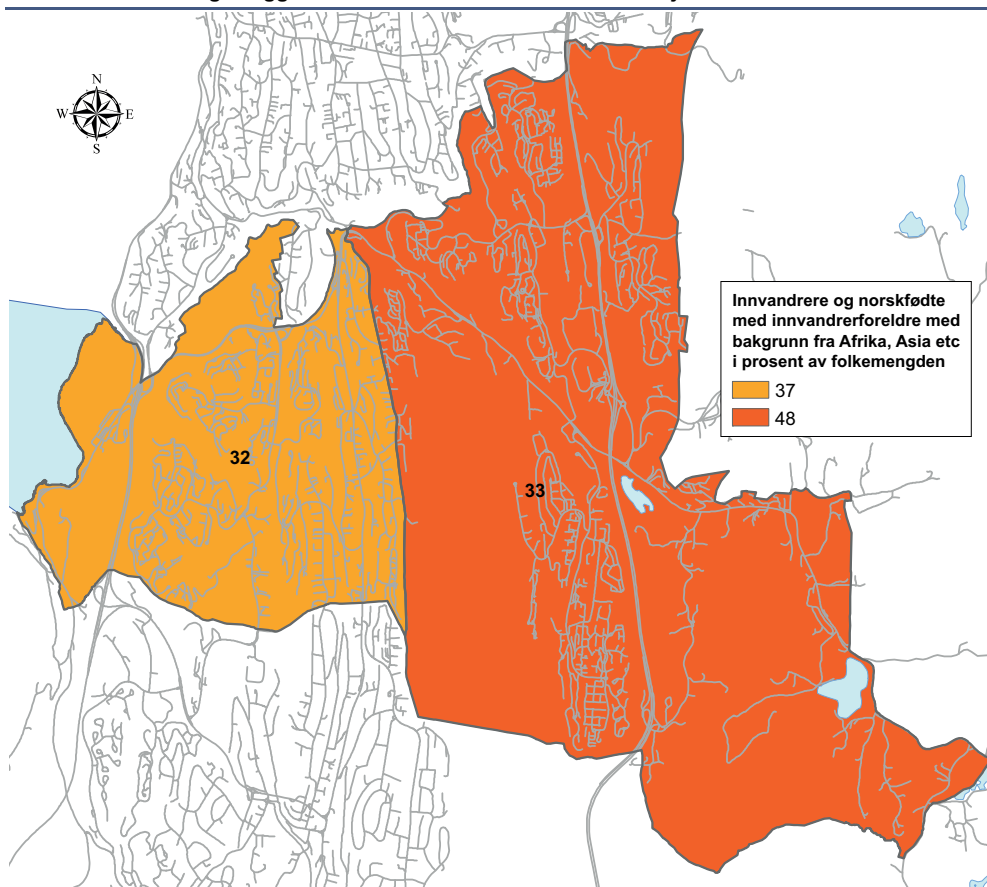
Mens innvandrere og norskfødte med bakgrunn fra EU, Nord Amerika etc. er om lag likt representert i de to delområdene bor majoriteten av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Rudene.

Tabell 21.4. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre i Søndre Nordstrand, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Søndre Nordstrand ..	36 660	50	7	43
32 Ljansbyen	17 530	44	8	37
33 Rudene	19 130	55	7	48

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 21.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 21.4. Søndre Nordstrand. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 21.5. Befolkningsendringer i Søndre Nordstrand 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels-overskudd	Innvandring	Utvandring	Nettoinnvandring	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	35 770	1 670	440	1 230	2 140	1 110	1 030	8 360	9 700	-1 340	890	36 660
Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre ..	16 550	760	110	650	2 000	950	1 050	4 850	4 760	90	1 790	18 340
EU, Nord-	1 960	80	30	50	970	300	670	1 080	1 130	-40	690	2 640
Amerika, etc.	14 590	680	80	590	1 030	650	380	3 760	3 630	130	1 110	15 700
Pakistan	4 700	170	30	140	270	140	130	770	700	70	340	5 040
Somalia	1 110	80	0	70	50	140	-90	450	480	-30	-40	1 070
Polen	630	40	0	40	400	80	320	440	450	-10	350	970
Tyrkia	860	40	0	40	40	30	10	130	170	-40	0	860
Irak	640	50	0	50	30	50	-30	350	260	90	120	760
Marokko	710	30	10	20	50	10	30	170	160	0	50	760
Vietnam	730	40	10	30	30	20	10	140	170	-30	10	740
India	700	10	0	10	50	30	20	90	110	-20	10	710
Sri Lanka	650	30	0	30	30	10	10	100	110	-20	20	670
Iran	610	20	10	10	20	10	10	200	180	30	50	660
Den øvrige befolkningen	19 220	910	330	580	140	160	-20	3 510	4 950	-1 430	-900	18 320

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 21.5. er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Stadig færre uten innvandrerbakgrunn

Søndre Nordstrand hadde en befolkningsvekst mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 890 personer. Innvandrerne og de norskfødte med innvandrereforeldre hadde en vekst på 1 790, mens den øvrige befolkningen gikk ned med 900 personer. I 2006 hadde 41 prosent av befolkningen i Søndre Nordstrand innvandrerbakgrunn, i 2010 var andelen økt til 46 prosent og i 2013 var den oppe i 50 prosent.

Fra 2010 til 2013 hadde de fra Afrika, Asia etc. en vekst på 1 110, mens de fra EU, Nord-Amerika etc. hadde en vekst på 690. De førstnevnte hadde flere fødsler, både i antall og i relative tall, med 45 mot 35 per 1 000 middelfolkemengde¹. Med kvinneoverskudd i alderen 20-39 blant dem fra Afrika, Asia etc. og overskudd av menn i den andre gruppen (se figur 21.4), er det som forventet med relativt flere fødsler blant dem fra Afrika, Asia etc. Begge grupper hadde innvandringsoverskudd, men de fra EU, Nord-Amerika etc. hadde et lite flytteunderskudd mot resten av landet (inkludert flyttinger til og fra andre bydeler i Oslo). Den andre gruppen hadde flytteoverskudd.

De med bakgrunn fra Polen og Pakistan økte mest i antall

Pakistanerne, somalierne og polakkene er som nevnt de største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Søndre Nordstrand. Pakistanerne har både fødselsoverskudd, innvandringsoverskudd og innflyttingsoverskudd. Somalierne har fødselsoverskudd, men flytteunderskudd både i forhold til utlandet og resten av Norge. I alt ble somalierne derfor 40 færre i bydelen i løpet av de tre årene, en nedgang på 3 prosent. Polakkene hadde et solid innvandringsoverskudd og nesten balanse i innenlandske flyttinger, og endte opp med en vekst på 350, eller 56 prosent. Irakerne er gruppen med størst fødselsoverskudd (sammen med

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

somalierne) og innenlands flytteoverskudd i forhold til middelfolkemengden, samtidig som de har flere utvandring enn innvandring.

Det har vært størst innvandring av polakker og pakistanere. Pakistanerne og somalierne er også på topp i antall utvandring, fulgt av polakkene. I relative tall er det størst utvandring av somaliere og polakker. Pakistanerne er gruppen med størst innflytting fra andre kommuner og bydeler. De har også flest utflyttinger. I forhold til folketallet er det likevel desidert størst gjennomtrekk av polakker, fulgt av somaliere.

21.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandet til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiegjennomføring og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiegjennomføring er gjennomføring med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 11 800 som var registrert som innvandrere i Søndre Nordstrand bydel per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 3 200 personer. Rundt 1 300 personer med pakistansk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er mer enn halvparten av alle pakistanske innvandrere i Søndre Nordstrand. Pakistanere er en gruppe med lang botid i Norge. De første pakistanere innvandret allerede i slutten av 1960-årene. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer som kom til Norge på grunn av flukt. Pakistanske innvandrere som kom tidlig på 1970-tallet var hovedsakelig arbeidsinnvandrere. Etter innvandringsstoppen i 1975 har pakistanere kommet til Norge primært gjennom familieinnvandring.

Halvparten familieinnvandrede– mye høyere andel enn i landet

8 600 innvandrere i Søndre Nordstrand bydel var registrert med innvandringsgrunn. 50 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 33 prosent kom av fluktgrunner, mens 13 prosent var arbeidsinnvandrere. 3 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Søndre Nordstrand har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 33 prosent av alle familieinnvandrede i Søndre Nordstrand. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent. Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Søndre Nordstrand bydel har en betydelig høyere andel familieinnvandrere enn Norge sett under ett og Oslo kommune, mens andelen arbeidsinnvandrere er betydelig lavere enn for hele landet og Oslo. Andelen flyktninger i Søndre Nordstrand er også høyere enn andelen som flyktninger utgjør på landsbasis og i Oslo kommune.

Familieinnvandrere utgjorde den desidert største gruppen av innvandrere i Søndre Nordstrand, i alt 4 300 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn kommer fra Pakistan og Polen med henholdsvis 1 100 og 260 personer (tabell 21.6). Det var i alt 2 800 personer i Søndre Nordstrand som kom til Norge på grunn av flukt. Personer med bakgrunn fra Iran topper listen, med 390 personer etterfulgt av somaliere og vietnamesere med henholdsvis 340 og 290 personer.

Få arbeidsinnvandrere, nesten halvparten av dem er polakker

44 prosent av alle arbeidsinnvandrerne med oppgitt innvandringsgrunn i Søndre Nordstrand hadde bakgrunn fra Polen, 510 personer i absolutte tall.

Tabell 21.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Søndre Nordstrand. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	11 842	1 160	4 332	1 346	2 841	241	46	3 222
Pakistan	2 612	56	1 091	105	106	20	7	1 332
Polen	876	506	258	15	33	10	-	69
Somalia	608	:	237	222	344	:	:	24
Irak	519	-	221	201	285	-	-	13
Tyrkia	514	12	241	49	50	4	12	195
Iran	503	:	103	76	388	:	:	9
Vietnam	453	:	143	90	293	11	:	:
India	420	16	159	18	19	8	7	211
Sri Lanka	405	9	196	141	184	:	:	14
Marokko	377	9	161	16	8	-	-	199
Filippinene	280	14	93	:	4	66	7	96
Kosovo	274	13	69	42	178	-	-	14
Sverige	224	-	-	-	-	-	-	224
Makedonia	175	8	93	31	52	-	-	22
Danmark	169	-	-	-	-	-	-	169
Russland	168	9	64	11	77	8	-	10
Litauen	158	120	25	-	-	7	-	6
Tyskland	157	54	45	:	:	10	:	41
Eritrea	152	-	45	30	93	-	-	14
Afghanistan	148	-	45	41	98	-	-	5
Libanon	136	-	40	25	79	-	-	17
Etiopia	128	-	56	47	61	4	-	7
Gambia	120	-	64	5	6	6	-	44
Thailand	119	:	95	:	-	:	:	20
Chile	117	-	44	30	64	-	-	9
Storbritannia	100	28	29	-	-	:	:	39

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

De to største gruppene i Søndre Nordstrand per 1. januar 2013 var pakistanere og polakker. Innvandrere med bakgrunn fra Pakistan har som tidligere beskrevet en høy andel uoppgitte. Halvparten av alle bosatte pakistanere mangler informasjon om innvandringsgrunn, mens resten står oppført som familieinnvandrere. Det bodde 2 600 pakistanske innvandrere i Søndre Nordstrand per 1. januar 2013. Den nest største gruppen er innvandrere fra Polen med 900 personer. I denne gruppen har seks av ti kommet som arbeidsinnvandrere og resten har familieinnvandret.

Aller flest familieinnvandrere fra Pakistan

Til sammen 4 300 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Søndre Nordstrand per 1. januar 2013 (se tabell 21.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

49 prosent av familieinnvandrerne i Søndre Nordstrand bydel har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 51 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 21.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Søndre Nordstrand

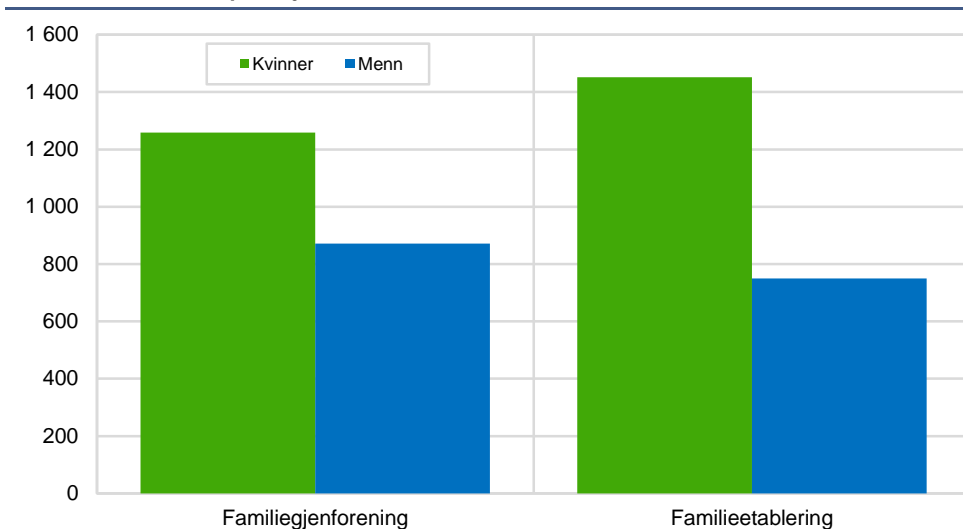
Land- bakgrunn	I alt	Gjen- forening og med- følging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrereforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolk- ningen	Herboende uoppgitt
I alt	4 332	2 130	2 202	1 766	408	28
Pakistan	1 091	353	738	721	11	6
Polen	258	216	42	26	15	1
Somalia	237	210	27	27	-	-
Tyrkia	241	94	147	134	12	1
Irak	221	182	39	39	-	-
Sri Lanka	196	97	99	94	3	2
Marokko	161	38	123	105	17	1
India	159	51	108	104	4	-
Vietnam	143	79	64	56	5	3
Iran	103	54	49	46	:	:
Thailand	95	32	63	12	51	-
Filippinene	93	43	50	18	32	-
Makedonia	93	38	55	49	5	1
Kosovo	69	22	47	40	7	-
Gambia	64	35	29	22	7	-
Russland	64	32	32	11	20	1
Etiopia	56	46	10	9	:	:

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Åtte av ti blant de familieetablerte innvandrerne i Søndre Nordstrand hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn (se tabell 21.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Pakistan, om lag 740 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det var flere pakistanske kvinner enn pakistanske menn i Søndre Nordstrand som kom gjennom familieetablering.

Blant familiegjenforente var det også flest med bakgrunn fra Pakistan, 350 personer. 53 prosent av de familiegjenforente med pakistansk landbakgrunn var kvinner.

Seks av ti familiegjenforente i Søndre Nordstrand bydel var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige "pioneren" (flyktning eller arbeidsinnvandrere) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 66 prosent (figur 21.6).

Figur 21.6. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype og kjønn. Søndre Nordstrand. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

21.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

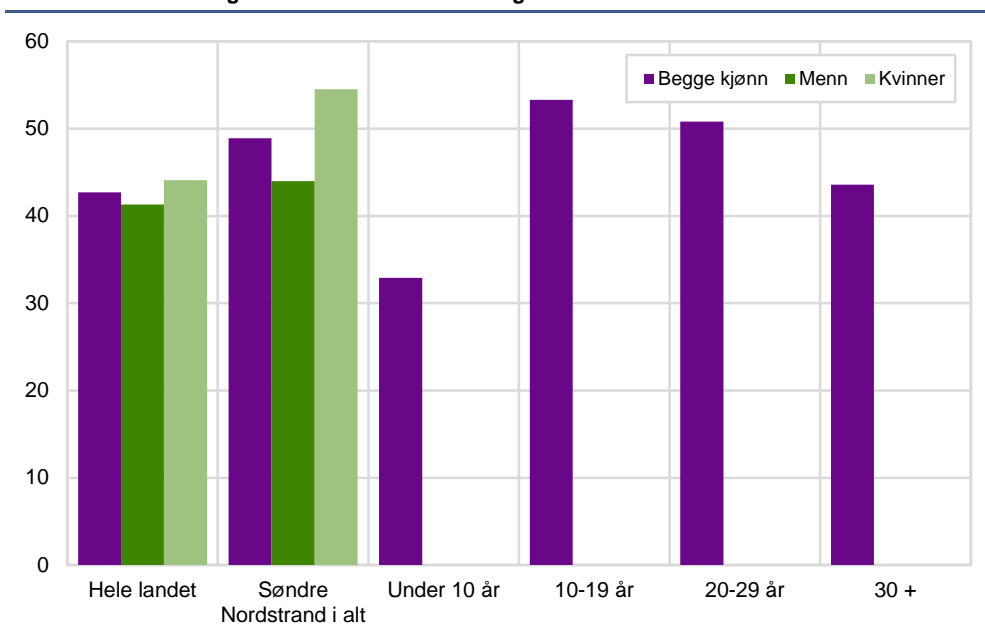
Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Søndre Nordstrand bydel ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre refereres til som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen 2013).

Den totale valgdeltagelsen i Søndre Nordstrand bydel var på 59 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette er 6 prosentpoeng lavere enn i Oslo samlet og 5 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet. Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Søndre Nordstrand bydel var valgdeltakelsen i denne gruppen 49 prosent, noe som er på samme nivå som for Oslo samlet sett. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest kvinner brukte stemmeretten

Det er flest kvinner med innvandrerbakgrunn som brukte stemmeretten sin i Søndre Nordstrand bydel. Slik var det også i Oslo samlet og på landsnivå. Med en deltakerprosent på 55, ligger kvinner med innvandrerbakgrunn i bydelen 4 prosentpoeng høyere enn Oslo totalt og 10 prosentpoeng høyere enn landet samlet sett. Menn med innvandrerbakgrunn i Søndre Nordstrand bydel ligger med 44 prosent valgdeltakelse to prosentpoeng lavere enn Oslo samlet og 3 prosentpoeng høyere enn landet totalt sett i samme gruppe.

Figur 21.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Søndre Nordstrand og landet

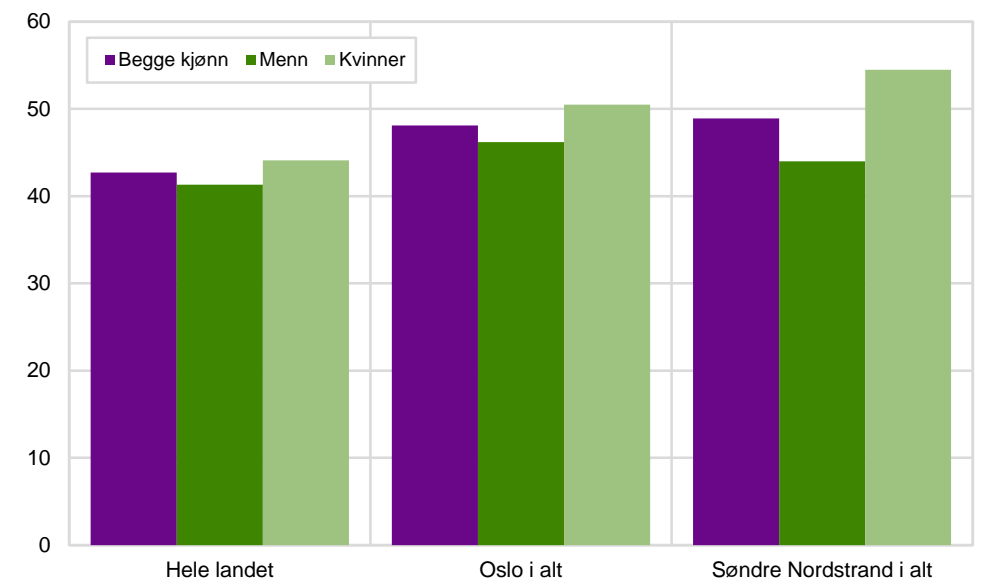
Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Valgdeltakelsen varierer med botid

I landet som helhet øker valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn ved økt botid. Lavest deltakelse er det i gruppen som har bodd i landet mellom 10 og 19 år. I Søndre Nordstrand bydel ser vi ingen sammenheng mellom valgdeltakelse og botid og de som har bodd i landet mellom 10 og 19 år brukte i størst grad stemmeretten sin. Med en deltakerprosent på 53 lå bydelen 10 prosentpoeng over Oslo samlet og hele 16 prosentpoeng over landet for denne aldersgruppen.

Utvalget i manntallsundersøkelsen vil i mange tilfeller være for lite til å si noe sikkert om valgdeltakelsen på enkelte grupper på kommunenivå. I Søndre Nordstrand bydel er utvalget for lite til å si noe om kjønnsfordeling i forhold til botid.

Figur 21.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Søndre Nordstrand og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

21.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 82 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Søndre Nordstrand går i barnehage, mens andelen for hele Oslo kommune, og for landet, er 75 prosent.
- I Søndre Nordstrand er andelen 1-og 2-åringere som bruker kontantstøtte godt over landsgjennomsnittet og snittet for Oslo. Andelen av både 1-åringene og 2-åringene med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte ligger på over 60 prosent, som er høyest av alle Oslos bydeler.

21.3.1. Barnehage

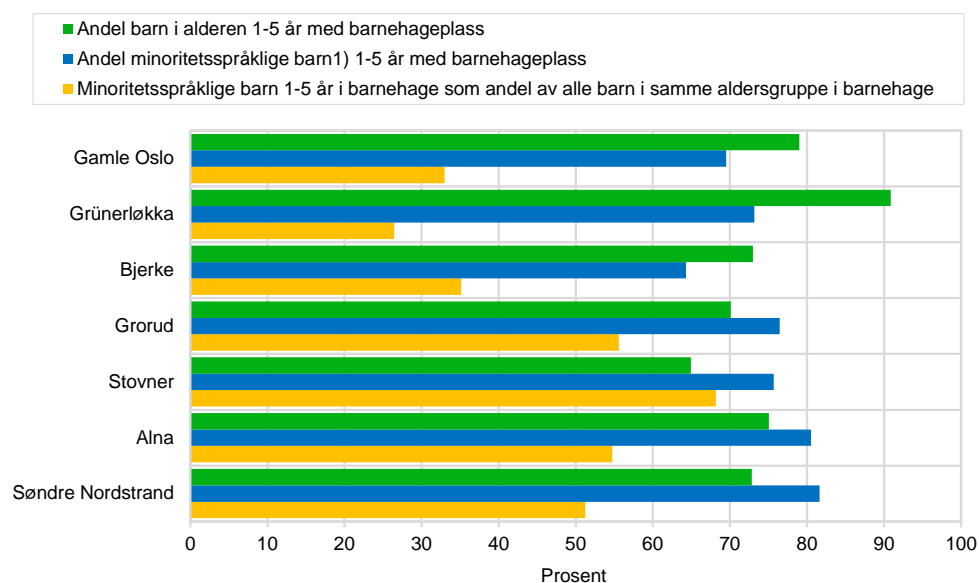
Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Søndre Nordstrand har høyest andel minoritetsspråklige barn i barnehage av bydelene

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 82 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Søndre Nordstrand, noe som er den høyeste andelen blant bydeler i denne rapporten (se figur 21.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i bydelen, utgjør minoritetsspråklige barn 51 prosent.

Figur 21.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012

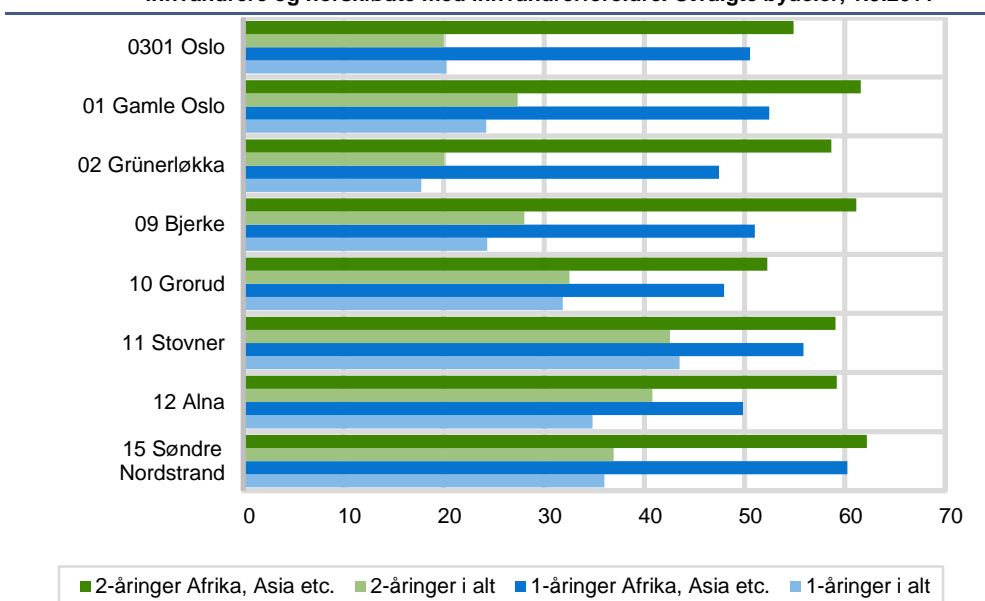

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.

Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

21.3.2. Kontantstøtte

Figur 21.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Høyest andel 1- og 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som mottar kontantstøtte

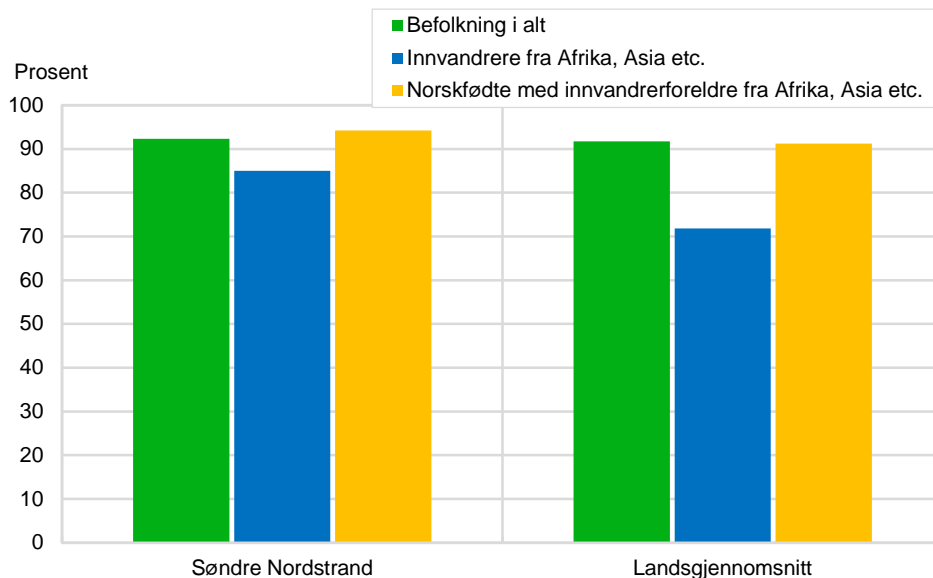
I Søndre Nordstrand er andelen 1- og 2-åringer som bruker kontantstøtte godt over landsgjennomsnittet og snittet for Oslo. Andelen av både 1-åringene og 2-åringene med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte ligger på over 60 prosent, som er høyest av alle Oslos bydeler.

21.4. Utdanning

- Søndre Nordstrand ligger over landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning. Frafallet i videregående utdanning i Søndre Nordstrand er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i bydelen som helhet. Det er guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent.
- Søndre Nordstrand skiller seg ut som en bydel der spesielt mange jenter innvandret fra Afrika, Asia etc., kommer gjennom videregående skole med studie- eller yrkeskompetanse. Frafallet blant guttene i samme gruppe er dobbelt så høyt som blant jentene.
- Søndre Nordstrand samlet ligger like under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning. Innvandrere fra EU, Nord Amerika etc. ligger på landsnivået for sin gruppe, mens både innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger under landsgjennomsnittet for sine grupper.
- Søndre Nordstrand er over landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Begge innvandrergruppene er under snittet for kommunen, men over landsgjennomsnittet for gruppen. Norskfødte med innvandrerforeldre fra begge landgrupper deltar i betydelig større grad i høyere utdanning enn innvandrerne, og ligger også over gjennomsnittet for kommunen.

21.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 21.11. Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., 16-18 år. Landet og Søndre Nordstrand. 1. oktober 2012

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange som tar videregående utdanning

Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-19 år har en høyere andel som deltar i videregående utdanning enn landsgjennomsnittet for gruppen. De norskfødte med innvandrerforeldre fra de samme land ligger også noe over landsgjennomsnittet for sin gruppe, og deltar i større grad enn innvandrerne fra samme bydel. Forskjellen mellom innvandrerne og de norskfødte i Søndre Nordstrand når det gjelder deltakelse i videregående utdanning, er imidlertid mindre enn hva tilfelle er nasjonalt.

21.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 21.8. Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Søndre Nordstrand. Prosent

	Fullført med studie- eller yrkeskompetanse					Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
	I alt antall	I alt prosent	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Forts. i videreg. opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Bydelen i alt	1 655	100	70	59	11	30	3	11	15
Menn	855	100	64	52	12	36	4	14	18
Kvinner	800	100	78	68	10	22	2	7	13
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	220	100	63	49	14	37	5	12	21
Menn	104	100	50	39	11	50	6	15	29
Kvinner	116	100	74	57	17	26	3	9	14

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Fullføring av videregående utdanning og frafall

Det var 220 innvandrere med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som startet på videregående opplæring i løpet av de tre årene 2005, 2006 og 2007, og seks med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. De med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er så få at de ikke er tatt med og fordelt i tabellen.

Frafallet i videregående utdanning i Søndre Nordstrand er høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. 49 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte på normert tid. 14 prosent fullførte på mer enn normert tid og 37 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Av alle elever i bydelen under ett, fullførte 59 prosent på normert tid og 30 prosent hadde ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Mange jenter fra Afrika, Asia etc. kommer ut av videregående skole med studie- eller yrkeskompetanse

Som vi finner i andre kommuner og bydeler er det guttene fra Afrika, Asia etc. som har lavest gjennomføringsprosent. 39 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 11 prosent på mer en normert tid. Hele 50 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, 57 prosent fullførte på normert tid og 17 prosent på mer enn normert tid, mens kun 25 prosent ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent uten oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Guttene hadde altså gjort det noe bedre enn landsgjennomsnittet for sin gruppe, mens jentene har gjort det mye bedre.

Av de bydelene som er med i utvalget var det Søndre Nordstrand som hadde den høyeste andel av jenter innvandret fra Afrika, Asia etc. som hadde fullført med studie- eller yrkeskompetanse. Med 74 prosent ligger bydelen fem prosentpoeng over gjennomsnittet for denne gruppen i Oslo. Bydelen ligger nesten på linje med Bærum, der 75 prosent av jentene i denne gruppen fullførte med studie- eller yrkeskompetanse. Av kommunene vi har sett på, ligger Bergen lavest, med 52 prosent.

21.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 21.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Søndre Nordstrand. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Søndre Nordstrand										
I alt	15 570	39	1 520	50	6 480	21	40	38	777	33
Menn	7 600	37	870	39	3 070	23	18	33	408	29
Kvinner	7 970	40	650	62	3 410	20	22	41	369	36

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. har lavere utdanningsnivå enn landsgjennomsnittet for sine grupper

Søndre Nordstrand samlet ligger like under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning. Innvandrere fra EU, Nord Amerika etc. ligger på landsnivået for sin gruppe, mens både innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger under landsgjennomsnittet for sine grupper. Med unntak av innvandrede kvinner fra Afrika, Asia etc. har kvinner gjennomgående høyere utdanning enn mennene

Særlig norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. har betydelig høyere utdanningsnivå enn innvandrere fra samme landgruppe. Norskfødte menn med samme bakgrunn har også høyere utdanningsnivå enn innvandrerne, men her er forskjellen mindre.

21.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 21.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Søndre Nordstrand. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Søndre Nordstrand										
I alt	3 060	35	71	14	540	23	38	45	1 040	39
Menn	1 580	30	40	13	260	20	20	35	530	32
Kvinner	1 480	40	31	16	280	25	18	56	510	46

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Noe høyere andel enn landsgjennomsnittet for alle grupper deltar i høyere utdanning

Søndre Nordstrand ligger over landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Begge innvandrergруппene er under snittet for bydelen, men over landsgjennomsnittet for gruppen.

Det er flere kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Det er gjennomgående for alle grupper. Om vi ser bort fra de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc., som er en relativt liten gruppe, er

forskjellen størst blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. Her deltar 46 prosent av kvinnene i nevnte aldersgruppe i høyere utdanning, og 32 prosent av mennene.

Andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika som deltar i høyere utdanning er lavere enn tilsvarende andel for innvandrere fra Afrika, Asia etc. Det henger antakelig sammen med at mange i denne gruppen kommer for å jobbe, og mange av dem har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. kan være nødt til å ta utdanning før de kan få jobb.

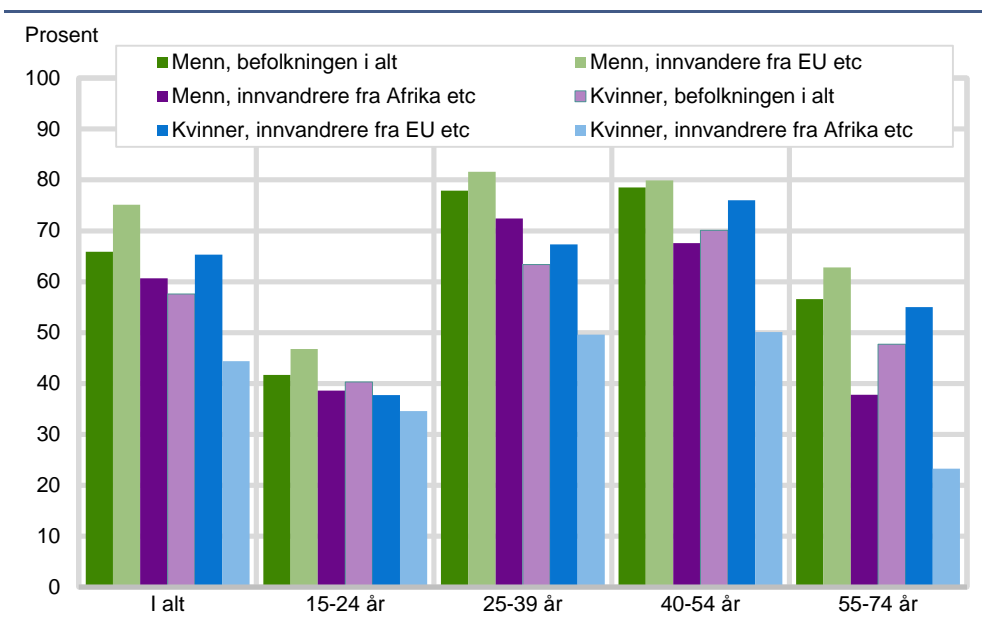
Norskfødte med innvandrerforeldre fra begge landgrupper i Søndre Nordstrand deltar i betydelig større grad i høyere utdanning enn innvandrerne, og ligger også over gjennomsnittet for bydelen.

21.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået lavt i Søndre Nordstrand, både for befolkningen som helhet og for innvandrere. Unntaket er mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som ligger over landsgjennomsnittet, og på nivå med landssnittet for sin gruppe.
- Det er nær fire ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person uten innvandrerbakgrunn i Søndre Nordstrand skal være det.
- Landtransport av passasjerer (buss og drosje), rengjøringsvirksomhet, serverings- og overnattingsvirksomhet og utleie av arbeidskraft er næringene der innvandrere er overrepresentert.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er noe lavere for innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn tilsvarende tall for Søndre Nordstrand samlet.

21.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 21.12. Sysselsatte i Søndre Nordstrand etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 21.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav sysselsettingsandel, men innvandrere fra EU, Nord Amerika etc. ligger over landsgjennomsnittet.

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Søndre Nordstrand er sysselsettingen betydelig lavere, 62 prosent i alt, 66 prosent for mennene og 58 prosent for kvinnene. Det er den høye andelen innvandrere fra Afrika, Asia etc. som trekker ned sysselsettingen.

Sysselsettingsandelen for mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. ligger noe under landsgjennomsnittet for sin gruppe, men over snittet for bydelen samlet. Også kvinnene i denne gruppen ligger under landsgjennomsnittet, men klart over sysselsettingsnivået til andre kvinner i bydelen. Sysselsettingen er lavest blant dem

fra Afrika, Asia etc. (52 prosent). Særlig kvinnene i denne gruppen ligger lavt med en sysselsettingsandel på om lag 45 prosent. Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Den generelt lave sysselsettingsgraden i bydelen vises igjen i alle aldersklasser om vi sammenligner med landsgjennomsnittet. Unntaket er menn innvandret fra Afrika, Asia etc., som ligger noe høyere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe i alle aldre unntatt 55-74 år. Kvinnene fra Afrika, Asia etc. i Søndre Nordstrand har imidlertid en lavere sysselsettingsandel enn kvinner i samme gruppe i landet sett under ett. Spesielt i alderen 40 år og eldre er det få innvandrerkvinner fra Afrika, Asia etc. som er sysselsatt i Søndre Nordstrand.

Sysselsetting blant norskfødte med innvandrerforeldre

Det var 1 330 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 60 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 1 280 fra Afrika, Asia etc. Det utgjør 51 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og 48 prosent av tilsvarende gruppe fra Afrika, Asia etc.

I alderen 15-24 år er det mange som går på skole eller studerer. Og det er svært få norskfødte som er 40 år eller eldre. Om vi ser kun på dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 25-39 år og sammenligner innvandrere med dem som er født i Norge, er det en del forskjeller. Blant mennene var 72 prosent av innvandrerne sysselsatte, mot 75 prosent av de norskfødte. Altså noe høyere sysselsettingsnivå blant de norskfødte, men ikke svært stor forskjell. Blant kvinnene i samme gruppe er det betydelig høyere grad av sysselsetting blant de norskfødte enn blant innvandrerne, henholdsvis 61 prosent og 50 prosent. Forskjellen mellom innvandrerkvinner og norskfødte kvinner i denne gruppen er imidlertid til dels betydelig større i noen av de andre bydelene vi har sett på. Ingen av de andre bydelene har så lav andel sysselsatte norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. som Søndre Nordstrand.

21.5.2. Arbeidsledige

Tabell 21.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Søndre Nordstrand

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Søndre Nordstrand	1 050	210	750	120	630	4,6	1,9	7,4	6,1	7,7
Menn	480	110	320	50	270	4,2	2,1	6,2	4,2	6,8
Kvinner	570	100	430	70	360	4,9	1,7	8,6	8,5	8,6

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

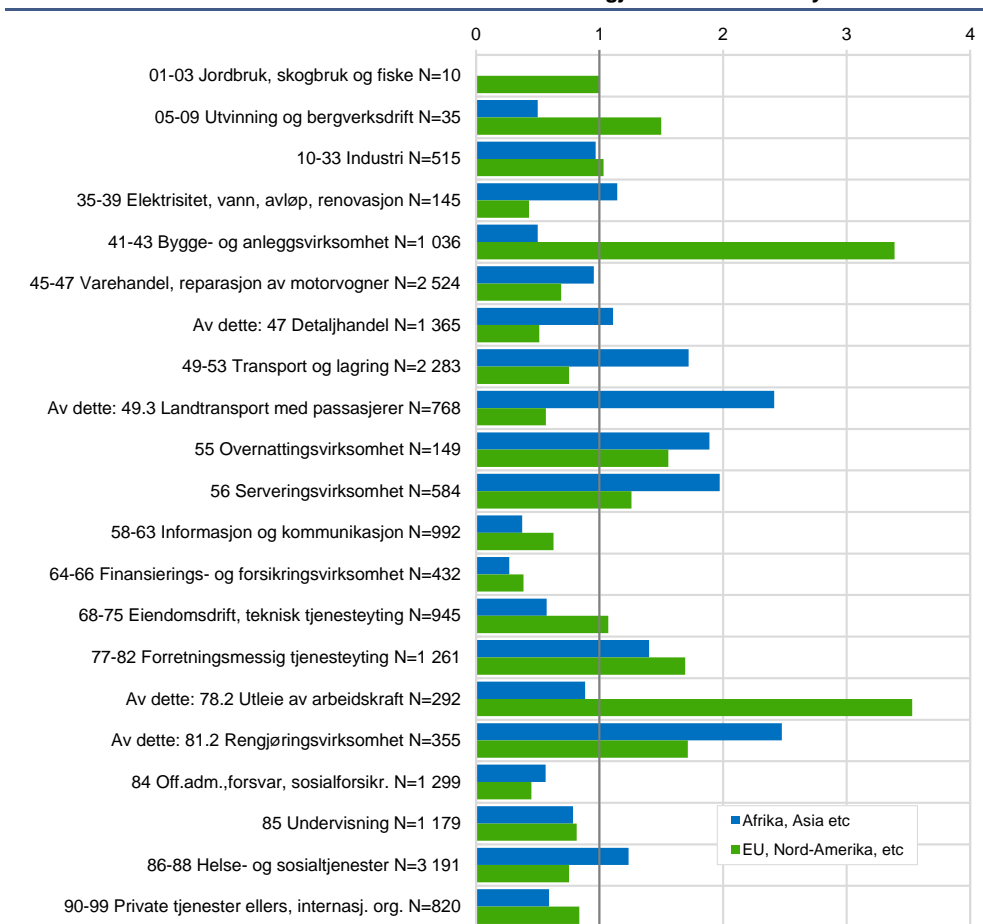
To tredjedeler av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant innvandrere i Søndre Nordstrand enn i den øvrige befolkningen. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 7,7 prosent, mot 6,1 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 1,9 prosent for den øvrige befolkningen. Tallene for begge innvandrergruppene ligger over landsgjennom-

snittet for gruppene. Det er altså nesten fire ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en uten innvandrerbakgrunn skal være det. Mens innvandrerne utgjør 44 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Søndre Nordstrand, er 71 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak, innvandrere.

21.5.3. Næringer

Figur 21.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Søndre Nordstrand. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 21.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i bydelen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 16 730 sysselsatte i Søndre Nordstrand, av disse var 1 460 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 4 660 innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i rengjøring

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i, er forholdsvis små. I rengjøring er 69 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I landtransport av passasjerer er andelen 67 prosent, i serveringsvirksomhet 55 prosent, og i overnattingsvirksomhet 54 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 1 100, og 670 i Varehandel og reparasjon av motorvogner, mot kun 240 innen rengjøringsvirksomhet.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet, de er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg også i noen grad fra de øvrige sysselsatte. Det er spesielt stor andel av dem innen næringen utleie av arbeidskraft, der de utgjør 30 prosent av de sysselsatte, og i bygg og anleggssektoren, hvor de utgjør 14 prosent. Mange av dem i utleie av arbeidskraft blir sannsynligvis leid ut til bedrifter innen bygg og anlegg. Om vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er det i bygge- og anleggsvirksomhet vi finner aller flest fra EU, Nord-Amerika etc., fulgt av helse- og sosialtjenester.

21.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 21.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Søndre Nordstrand og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet ..	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Søndre Nordstrand...	1 000	530	110	420	3,7	4,1	5,2	3,8
Menn	730	410	80	340	5,4	6,3	6,5	6,3
Kvinner	270	120	30	80	2,0	1,7	3,6	1,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc

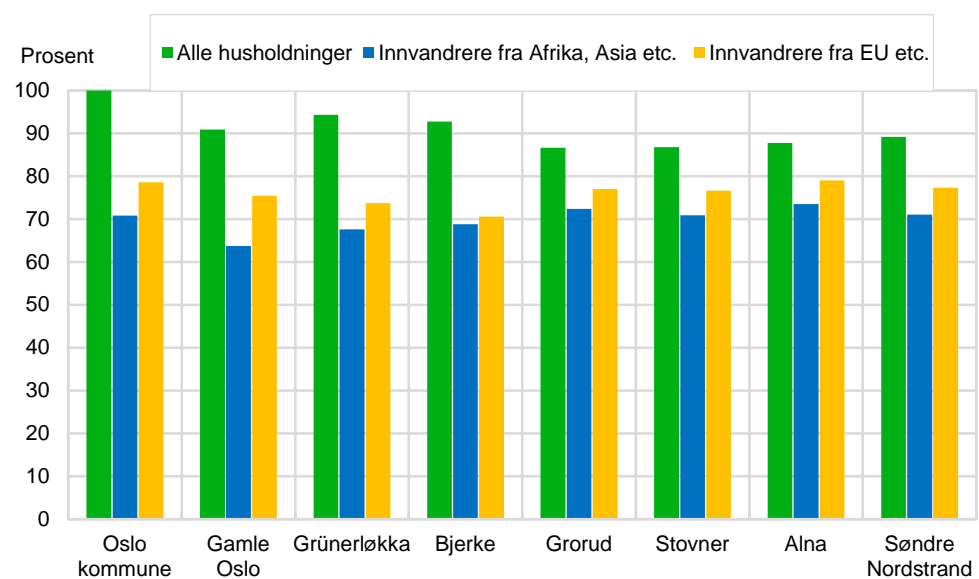
I alt var det 530 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Søndre Nordstrand 4. kvartal 2012, 110 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 530 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det flest selvstendig næringsdrivende blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Søndre Nordstrand var noe under nivået for landet som helhet. Blant begge gruppene av innvandrere var imidlertid andelen selvstendig næringsdrivende en god del over landsgjennomsnittet for hver av gruppene.

21.6. Økonomiske levekår

- Sammenlignet med alle husholdninger i Oslo har husholdningene i Søndre Nordstrand en median inntekt etter skatt per forbruksenhet som utgjør 89 prosent.
- Inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 80 prosent av inntektene til alle husholdningene i Søndre Nordstrand bydel. Inntektene til innvandrere fra EU, Nord Amerika etc. utgjorde 87 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i bydelen.
- Det er forholdsvis få i bydelen som mottar sosialhjelp.
- I Søndre Nordstrand er andelene med uførepensjon høyere enn i hele Oslo for alle grupper unntatt i gruppen menn uten innvandrerbakgrunn.

21.6.1. Inntekt

Figur 21.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for Oslo

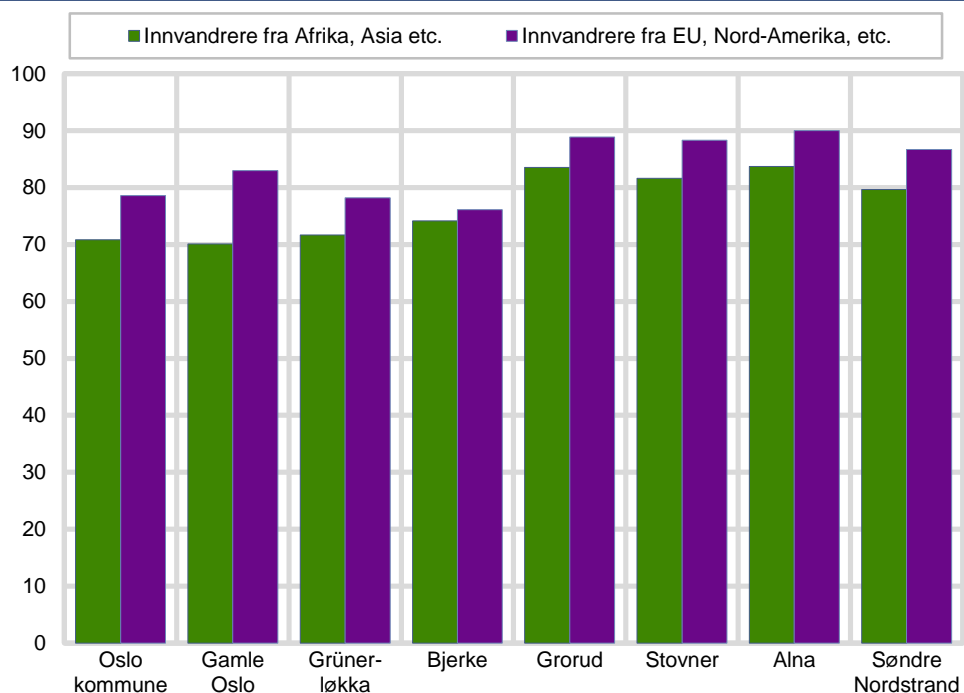

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Søndre Nordstrand bydel hadde innvandrere fra Afrika og Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 236 000 kroner i 2011. Dette utgjorde 71 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Oslo, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (332 200 kroner). Innvandrere fra EU etc. hadde et litt høyere inntektsnivå. Median inntekt per forbruksenhet var på 256 800 kroner, som utgjorde 77 prosent av inntektsnivået i Oslo kommune.

I alt hadde husholdningene i Søndre Nordstrand bydel 296 300 kroner i median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Sammenlignet med alle husholdninger i Oslo kommune utgjør dette 89 prosent.

Figur 21.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inntektsnivået blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 80 prosent av inntektene til alle husholdningene i Søndre Nordstrand bydel. Inntektene til innvandrere fra EU etc. utgjorde 87 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i bydelen.

21.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør sammenlikning at økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, blir vanskeligere.

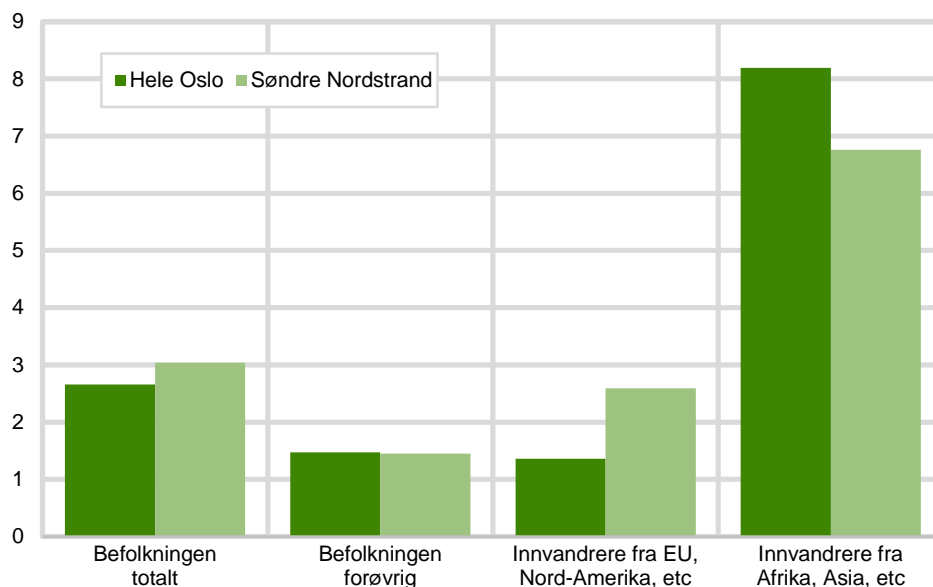
Relativt få innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp

I Søndre Nordstrand er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp litt høyere enn landet som helhet. Sammenlignet med Oslo er det flere i innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. i Søndre Nordstrand som mottar sosialhjelp og færre fra Afrika, Asia

etc. Som de fleste andre steder, er det relativt flest innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp.

Figur 21.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Søndre Nordstrand og hele Oslo. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

21.6.3. Uførepensjon

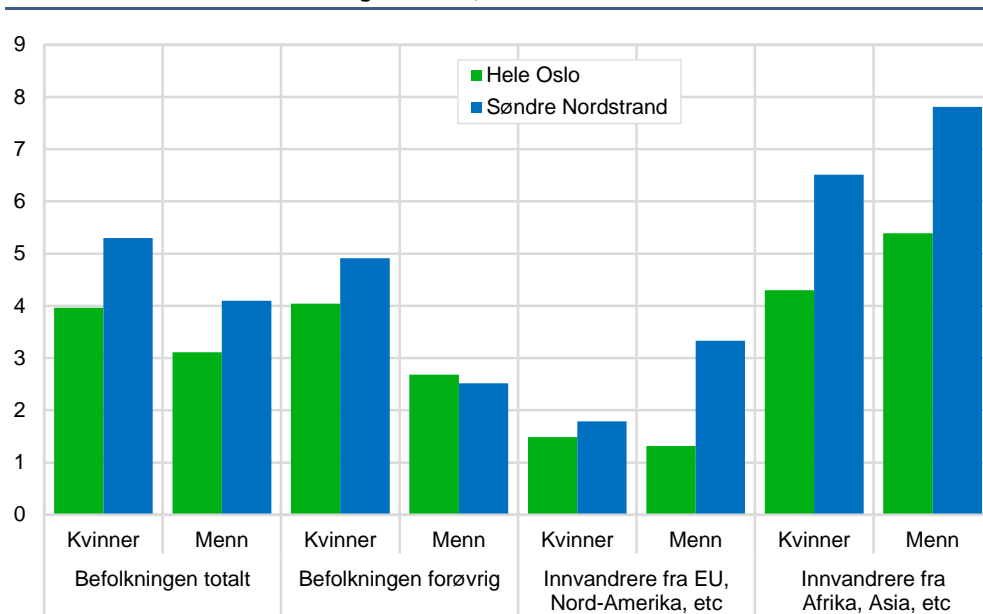
Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Mange i alle grupper som mottar uførepensjon

I Søndre Nordstrand er andelen med uførepensjon på et mye høyere nivå enn i hele Oslo for alle grupper unntatt blant menn uten innvandrerbakgrunn. I befolkningen for øvrig (de uten innvandrerbakgrunn) kunne aldersprofilen (se figur 21.3), med få unge og mange eldre i bydelen, gjøre at man forventet flere uføretrygdete. For innvandrerne skiller imidlertid ikke aldersprofilen seg noe særlig fra de andre bydelene i utvalget, unntatt Gamle Oslo og Grünerløkka, som har en mye yngre befolkning. Stovner og Alna har et mønster som ligner Søndre Nordstrand i uføretrygd etter kjønn og innvandrerkategori. Det de tre bydelene har felles, er at en stor andel av innvandrerne (begge gruppene, men spesielt de fra Afrika, Asia etc.) har lang botid, og at pakistanerne er den desidert største gruppen.

Figur 21.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Søndre Nordstrand og hele Oslo, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

21.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

Andelen av befolkningen i Søndre Nordstrand som er alderspensjonister er om lag som snittet for Oslo blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. og for den øvrige befolkningen (uten innvandringsbakgrunn). Menn som har innvandret fra EU, Nord-Amerika etc. ligger noe over gjennomsnittet for gruppen i Oslo som helhet.

Tabell 21.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Søndre Nordstrand og hele Oslo. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele Oslo	Søndre Nordstrand	Hele Oslo	Søndre Nordstrand
Befolkningen totalt	12	7	8	6
Befolkningen for øvrig	14	8	10	7
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	12	10	5	9
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	3	3	3	4

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandereres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

21.1.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Søndre Nordstrand. Dagens landgruppering.....	749
21.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Søndre Nordstrand. 1. januar 2013.....	751
21.3.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Søndre Nordstrand. 1. januar 2013. Prosent	753
21.4.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Søndre Nordstrand. 1. januar 2013.....	754
21.5.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia osv. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 21.4. Søndre Nordstrand. 1. januar 2013	755
21.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Søndre Nordstrand. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall	760
21.7.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Søndre Nordstrand og landet	761
21.8.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Søndre Nordstrand og landet	762
21.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte bydeler. 2012.....	763
21.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte bydeler, 1.9.2011.....	764
21.11.	Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia etc., 16-18 år. Landet og Søndre Nordstrand. 1. oktober 2012.....	765
21.12.	Sysselsatte i Søndre Nordstrand etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	769
21.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Søndre Nordstrand. 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for bydelen.....	771
21.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for Oslo	773
21.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for Oslo.....	774
21.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Søndre Nordstrand og hele Oslo. 2012. Prosent.....	775
21.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Søndre Nordstrand og hele Oslo, 2012.....	776

Tabellregister

21.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Søndre Nordstrand	749
21.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013. Søndre Nordstrand.....	750
21.3.	Innvandrere i Søndre Nordstrand, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013	752
21.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Søndre Nordstrand, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013.....	755
21.5.	Befolkningsendringer i Søndre Nordstrand 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	756
21.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Søndre Nordstrand. Per 1. januar 2013	759
21.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Søndre Nordstrand.....	760
21.8.	Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Søndre Nordstrand. Prosent	766
21.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Søndre Nordstrand. 1. oktober 2012	767
21.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Søndre Nordstrand. 1. oktober 2012	767
21.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	769
21.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Søndre Nordstrand.....	770
21.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Søndre Nordstrand og hele landet. 4. kvartal 2012.....	772
21.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Søndre Nordstrand og hele Oslo. 2012. Prosent	776

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-8950-7 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

ISBN 978-82-537-8950-7

9 788253 789507

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway